

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION ÅR 1960

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnr 1,50 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet 20 kr per år, lösnr 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häften och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

INNEHÅLL

Nr 1. Januari

- 4 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 5 Hushållens bostadsförhållanden
Några resultat från levnadskostnadsundersökningen 1958
- 11 Uppgifter om bostadsbyggandet under tredje kvartalet 1959
- 16 Sysselsättning och arbetslöshet
- 22 Konsumentprisindex för november 1959

CONTENTS

- 2 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 5 *The housing conditions*
Results of the 1958 cost-of-living survey
- 23 *Statistisk Information. Index*

PERIODICAL SURVEYS

- 11 *Data on house production during the third quarter of 1959*
- 16 *Employment and unemployment*
- 22 *Consumer price index for November 1959*

Nr 2. Februari

- 28 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 29 Statens utgifter för sociala ändamål 1960/61
- 32 Sysselsättning inom industrin november—december 1959
- 37 Daghem och förskolor
- 39 Omsättningen inom detaljhandel m m 3:e kvartalet 1959
- 42 Utlänningar i Sverige. En översikt för år 1959 och läget den 1 januari 1960
- 46 Konsumentprisindex för december 1959

- 26 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 48 *Statistisk Information. Index*

PERIODICAL SURVEYS

- 29 *State expenditure for social purposes 1960/61*
- 32 *Employment in manufacturing November—December 1959*
- 37 *Day nurseries and nursery schools*
- 39 *Turnover in the retail trade etc during the third quarter of 1959*
- 42 *Foreigners in Sweden: a review for 1959 and the situation on 1st January 1960*
- 46 *Consumer price index for December 1959*

INLEDNING

TILL

Sociala meddelanden / utgifna af K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm, 1912-1967.

Ingår 1912-1953 i: Statistiska meddelanden. Ser. F, Sociala meddelanden. – Fr. o. m. 1913 utgiven av Socialstyrelsen.

Kumulerade sakregister för 1903-1922, 1923-1932, 1933-1942 och 1943-1947.

1915-1944 även med innehållsförteckning på franska, 1945-1957 med sammanfattningar på franska och engelska, 1958 med sammanfattningar på engelska och 1959-1962 vissa nummer med sammanfattningar på engelska.

1959-1962: "Tidskriften Sociala meddelanden utges med åtta artikelnummer (Allmänna häftet) och tolv separata häften med statistiskt informationsmaterial (Statistisk information)".

Föregångare:

Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm : 1903-1911.

Efterföljare:

Socialnytt : sociala meddelanden / Socialstyrelsen. – Stockholm : Socialstyrelsen, 1968-1990.

Sociala meddelanden : statistisk information. 1960: jan-dec.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:scb:se-socmed-19601s

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION ÅR 1960

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häften och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

INNEHÅLL

Nr 1. Januari

- 4 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 5 Hushållens bostadsförhållanden
Några resultat från levnadskostnadsundersökningen 1958
- 11 Uppgifter om bostadsbyggandet under tredje kvartalet 1959
- 16 Sysselsättning och arbetslöshet
- 22 Konsumentprisindex för november 1959

CONTENTS

- 2 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 5 *The housing conditions*
Results of the 1958 cost-of-living survey
- 23 *Statistisk Information. Index*

PERIODICAL SURVEYS

- 11 *Data on house production during the third quarter of 1959*
- 16 *Employment and unemployment*
- 22 *Consumer price index for November 1959*

Nr 2. Februari

- 28 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 29 Statens utgifter för sociala ändamål 1960/61
- 32 Sysselsättning inom industrin november—december 1959 -
- 37 Daghem och förskolor
- 39 Omsättningen inom detaljhandel m m 3:e kvartalet 1959
- 42 Utlänningar i Sverige. En översikt för år 1959 och läget den 1 januari 1960
- 46 Konsumentprisindex för december 1959

- 26 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 48 *Statistisk Information. Index*

PERIODICAL SURVEYS

- 29 *State expenditure for social purposes 1960/61*
- 32 *Employment in manufacturing November—December 1959*
- 37 *Day nurseries and nursery schools*
- 39 *Turnover in the retail trade etc during the third quarter of 1959*
- 42 *Foreigners in Sweden: a review for 1959 and the situation on 1st January 1960*
- 46 *Consumer price index for December 1959*

Nr 3. Mars

- 52 Statistisk Information. Periodiska översikter
53 Gärna ett statens statistikverk men socialstatistiken bör produceras på socialstyrelsen. Socialstyrelsen yttrar sig över statistikutredningens förslag
58 Löneförhållandena för arbetare inom industrin i november 1959
63 Ålderdomshemmen år 1958
66 Utbetalda barnbidrag under år 1959
67 Konsumentprisindex för januari 1960
70 Uppgifter om bostadsbyggandet under fjärde kvartalet 1959
72 Summary
- 50 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
53 *A Proposal for the Future Organization of Swedish Statistical Production. Comments of the Social Welfare Board.*
72 *Statistisk Information. Index*
72 *Summary on page*
- PERIODICAL SURVEYS
- 58 *Wages for workers in industri during November 1959*
63 *Homes for the aged in 1958*
66 *General child Allowances paid out during 1959*
67 *Consumer price index for January 1960*
70 *Data on house production during the third quarter of 1959*

Nr 4. April

- 76 Statistisk Information. Periodiska översikter
77 Socialvårdens kostnader och finansiering år 1958
83 Nykterhetsnämndernas verksamhet under 1958
89 Konsumentprisindex för februari 1960
93 Sysselsättning inom industrin
82 Summary
- 74 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
96 *Statistisk Information. Index*
- PERIODICAL SURVEYS
- 77 *Social Welfare — costs and financing 1958*
83 *The work of the Temperance Boards during 1958*
89 *Consumer price index for February 1960*
93 *Employment in mining and manufacturing*
82 *Summary*

Nr 5. Maj

- 152 Statistisk Information. Periodiska översikter
153 Ungdomsvårdsskolorna år 1959
159 Frånvaro inom industrin under veckan 22—28 november 1959
164 Omsättningen inom detaljhandel m m 4:e kvartalet 1959
167 Utläningar i Sverige
En översikt för första kvartalet 1960 och läget den 1 april 1960
171 Konsumentprisindex för mars 1960
173 Sysselsättning inom industrin
158 Summary

- 150 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 175 *Statistisk Information. Index*

PERIODICAL SURVEYS

- 153 *Approved schools in 1959*
- 159 *Absenteeism in industry during the week 22—28 November 1959*
- 164 *Turnover in the retail trade etc during the fourth quarter of 1959*
- 167 *Aliens in Sweden*
A survey for the first quarter of 1960 and the situation on 1st April 1960
- 171 *The consumer price index for March 1960*
- 173 *Employment in mining and manufacturing*
- 158 *Summary*

Nr 6. Juni

- 180 *Statistisk Information. Periodiska översikter*
- 181 *Barnavårdsnämndernas verksamhet under år 1958*
Preliminär redogörelse
- 184 *Nykterhetsnämndernas ingripanden 1959*
Preliminär rapport
- 186 *Uppgifter om bostadsbyggandet under första kvartalet 1960*
- 188 *Löneförhållandena för arbetare inom industrin i februari 1960*
- 193 *Konsumentprisindex för april 1960*
- 195 *Sysselsättning inom industrin*
- 185, 192 *Summary*

- 178 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 196 *Statistisk Information. Index*

PERIODICAL SURVEYS

- 181 *The work of the Child Welfare Boards during 1958*
Preliminary report
- 184 *Cases of intervention by the Temperance Boards during 1959*
Preliminary report
- 186 *Data on House production during the first quarter of 1960*
- 188 *Wages for workers in industry during February 1960*
- 193 *The consumer price index for April 1960*
- 195 *Employment in mining and manufacturing*
- 185, 192 *Summary*

Nr 7. Juli

- 200 *Statistisk Information. Periodiska översikter*
- 201 *De politiska valen i Göteborg 1958 — några synpunkter*
- 212 *Statsbidrag till ålderdomshem*
- 213 *Social hemhjälp åt äldre och invalider år 1959*
- 216 *Konsumentprisindex för maj 1960*
- 218 *Sysselsättning inom industrin*
- 219 *Summary*

- 198 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 201 *The general elections in Gothenburg 1958 — some view-points*
- 220 *Statistisk Information. Index*

PERIODICAL SURVEYS

- 212 *State grants to homes for the aged*
- 213 *National Home-Help Scheme for 1959*
- 216 *The consumer price index for May 1960*
- 218 *Employment in mining and manufacturing*
- 219 *Summary*

Nr 8. Augusti

- 224 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 225 Dispensäktenskapen och skilsmässorna
Redovisning för resultaten av tredje etappen i Allmänna barnhusets undersökning om dispens-
äktenskapen och skilsmässofrekvensen bland dem
- 239 Några kommentarer till redogörelsen »Dispensäktenskapen och skilsmässorna»
- 241 Utlänningar i Sverige under andra kvartalet 1960 och läget den 1 juli 1960
- 245 Omsättningen inom detaljhandel m m under 1:a kvartalet 1960
- 248 Orternas och folkmängdens fördelning på ortsgrupper
- 249 Konsumentprisindex för juni 1960
- 251 Sysselsättning inom industrin
- 252 *Summary*
- 222 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 225 *Marriages by dispensation and divorces*
- 239 *Some comments on the report Marriages by dispensation and divorces*
- 252 *Statistisk Information. Index*

PERIODICAL SURVEYS

- 241 *Aliens in Sweden*
A survey of the 2nd quarter of 1960 and the situation on 1st July 1960
- 245 *Turnover in retail trade etc during the first quarter of 1960*
- 248 *A survey of the system of cost-of-living zones*
- 249 *The consumer price index for June 1960*
- 251 *Employment in mining and manufacturing*
- 252 *Summary*

Nr 9. September

- 256 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 257 Mödrahjälpen år 1959
- 264 Nykterhetsvårdsklientelet under år 1958
- 271 Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1956—mars 1960
- 275 Löneförhållandena för arbetare inom industrin i maj 1960
- 280 Konsumentprisindex för juli 1960
- 282 Sysselsättning inom industrin
- 263, 271 *Summary*

- 254 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 283 *Statistisk Information. Index*

PERIODICAL SURVEYS

- 257 *Maternity assistance in 1959*
- 264 *The clientele of the Temperance Boards during 1958*
- 271 *Consumer prices in Sweden and abroad during 1956—March 1960*
- 275 *Wages for workers in industry in May 1960*
- 280 *The consumer price index for July 1960*
- 282 *Employment in mining and manufacturing*
- 263, 271 *Summary*

Nr 10. Oktober

- 288 Statistisk Information. Periodiska översikter
289 Bostadsbyggandet år 1959
Preliminär redogörelse utarbetad av bostadsstyrelsen
300 Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1960
304 Uppgifter om bostadsbyggandet under andra kvartalet 1960
306 Retroaktiva lönetillägg inom verkstadsindustri m m år 1960
308 Sysselsättning inom industrin
310 Konsumentprisindex för augusti 1960
299, 308 Summary
- 286 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
288 *Statistisk Information. Index*
300 *The nutritional value and price of the more important foodstuffs in 1960*

PERIODICAL SURVEYS

- 289 *Housing construction during 1959*
304 *Data on house production*
306 *Retrospective wage supplements in engineering industry during 1960*
308 *Employment in mining and manufacturing*
310 *The consumer price index for August 1960*
299, 308 Summary

Nr 11. November

- 316 Statistisk Information. Periodiska översikter
317 Arbetstidsförkortningen inom industrin under 1958 och 1959
322 Åldringarnas fördelning på olika hushållstyper m m
327 Det kommunala ålderdomshemsbeståndet i landet i januari 1960
330 Socialhjälpens under 1959
333 På allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare intagna under 1959
335 Utlänningar i Sverige
En översikt för tredje kvartalet och läget den 1 oktober 1960
339 Omsättningen inom detaljhandel m m 2:a kvartalet 1960
343 Konsumentprisindex för september 1960
345 Sysselsättning inom industrin
321, 329, 332 Summary
347 Socialstyrelsen medverkar i fortsatta undersökningar om arbetstidsförkortningen

- 314 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
316 *Statistisk Information. Index*
317 *The reduction of hours of work in industry in 1958 and 1959*
322 *Repartition of aged people on different types of households etc*
327 *The municipal homes for the aged in January 1960*

PERIODICAL SURVEYS

- 330 *Social assistance in 1959*
333 *Persons admitted into institutions for inebriates in 1959*
335 *Aliens in Sweden*
A survey of the third quarter and the situation of 1st October 1960
339 *Turnover in the retail trade etc during the second quarter of 1960*
343 *The consumer price index for September 1960*
345 *Employment in mining and manufacturing*
321, 329, 332 Summary

Nr 12. December

- 352 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 353 Nykterhetsnämndernas verksamhet under år 1959
- 360 Allmänna arvsfonden budgetåret 1959/60
- 361 Löneförhållandena för arbetare inom industri i augusti 1960
- 366 Sysselsättningen inom industrin
- 368 Konsumentprisindex för oktober 1960

- 371 Sakregister till år 1960
- 372 Författarregister till år 1960
- 359, 365 Summary

- 350 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 352 *Statistisk Information. Index*

PERIODICAL SURVEYS

- 353 *Activities of the Temperance Boards during 1959*
- 360 *The National General Fund during the budget-year 1959/60*
- 361 *Wages for labourers in industry in August 1960*
- 366 *Employment in mining and manufacturing*
- 368 *The consumer price index for October 1960*

- 371 *Index for 1960*
- 372 *Index of authors for 1960*
- 359, 365 *Summary*

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 1 • JANUARI • 1960

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA

AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89), aktuarie Inga Tammelin samt amanuens Åke Larsson

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRI:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson, aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved Oksaar och Vera Katz samt amanuens Agneta Richter

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÄRGÅNG 58 1960 NR 1 • Januari

Innehåll

- 4 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 5 Hushållens bostadsförhållanden
 - Några resultat från levnadskostnadsundersökningen 1958
- 11 Uppgifter om bostadsbyggandet under tredje kvartalet 1959
- 16 Sysselsättning och arbetslöshet
- 22 Konsumentprisindex för november 1959
- 24 Contents

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandeln. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden Allmänna häftet, 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin ² . . .	1959: dec
Omsättningen inom detaljhandel m m	1959: nov
Uppgifter om bostadsbyggandet	detta nr
Utlänningar i Sverige	1959: nov

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna	1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet	1958: 11
Barnbidrag, allmänna	1959: mars
Bostadsbyggandet	1959: sept
Daghem och förskolor	1959: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin	1959: maj
Hemhjälp, social	1959: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet	1959: aug
Mödrahjälpen	1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.	
Preliminär rapport	1959: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet	1959: mars
Nykterhetsvårds klientelet	1959: april
Socialhjälp och barnavård till utlänningar	1959: okt
Socialhjälp	1959: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering	1959: april
Statens utgifter för sociala ändamål	1959: febr
Ungdomsvårdsskolorna	1959: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på . . .	1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till	1959: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m	1959: maj

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Tidigare i Sysselsättning och löner inom industrin.

Hushållens bostadsförhållanden

NÅGRA RESULTAT FRÅN LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGEN 1958

I tre tidigare artiklar i denna tidskrift har redogjorts för uppläggnings- och vissa resultat av 1958 års levnadskostnadsundersökning.¹ Denna preliminära redovisning fortsätts här med vissa uppgifter om hushållens bostadsförhållanden.

Uppgifter om bostaden inhämtades i undersökningen dels genom inledningsintervjun (upplåtelseform, storlek, utrustning, antalet boende m m) och dels genom bokföringen eller ev ersättningsintervjun (bostadskostnaderna). I denna artikel behandlas endast bostadens karaktär och boendeförhållanden men ej bostadskostnaderna.

¹ Urvalet till levnadskostnadsundersökningen 1958, SocM 1958: 12, s 792 ff. Levnadskostnadsundersökningen 1958. Vissa preliminära resultat, SocM Statistisk Information, november 1959. Hushållens bilinnehav och reseutgifter. Preliminära resultat av 1958 års levnadskostnadsundersökning, SocM Statistisk Information, december 1959.

De återgivna tabellerna torde i stort sett inte behöva kommenteras. Vid indelningen i olika kategorier har de vid bostadstatistiska undersökningar i vårt land vedertagna principerna i stort sett följts. Några korta upplysningar torde dock vara på sin plats.

När det gäller upplåtelseformen har materialet uppdelats på följande grupper:

1) Lägenhet hyrd i öppna marknaden, 2) lägenhet hyrd av arbetsgivare eller f d arbetsgivare till marknadshyra, 3) lägenhet hyrd av arbetsgivare eller f d arbetsgivare till nedsatt hyra, 4) lägenhet hyrd av bostadssocial stiftelse eller annat bostadssocialt företag, 5) lägenhet i eget enfamiljshus, 6) dito i tvåfamiljshus, 7) dito i flerfamiljshus, 8) lägenhet med bostadsrätt (olika slag av föreningslägenheter).

Tab 1. Lägenheternas procentuella fördelning på olika kvalitetsgrupper inom olika yrkesgrupper. Samtliga hushåll exkl inneboende

Kvalitetsgrupp	Jordbrukare	Andra företagare	Högre tjänstemän	Lägre tjänstemän	Arbetare	Pensionärer	Övriga ej förvärvsarbetsbetande	Samtliga hushåll
Vatten, avlopp, cv, wc, eget badrum	26,0	59,0	86,7	65,2	39,4	27,7	31,3	44,5
Vatten, avlopp, cv, eget el delat wc	6,5	10,6	5,6	17,0	17,9	24,1	12,1	16,2
Vatten, avlopp, cv	15,4	6,5	0,3	1,7	5,7	4,3	2,1	5,5
Vatten, avlopp, eget el delat wc	6,1	9,8	6,2	8,9	15,1	10,2	10,6	11,2
Vatten, avlopp	25,5	5,7	—	4,0	11,8	15,4	26,3	11,7
Saknar vatten och/el avlopp	20,5	8,4	1,2	3,2	10,1	18,3	17,6	10,9
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100

Tab 2. Lägenheternas procentuella fördelning efter storlek inom olika yrkesgrupper. Samtliga hushåll exkl inneboende

Bostadens storlek	Jordbrukare	Andra företagare	Högre tjänstemän	Lägre tjänstemän	Arbetare	Pensionärer	Övriga ej förvärvsarbetsbetande	Samtliga hushåll
1 rum och kök och övriga smålägenheter	2,4	12,0	7,5	29,7	31,3	37,8	22,2	26,1
2 rum och kök	20,7	22,7	15,8	34,0	37,8	26,7	34,1	31,2
3 » » »	28,8	32,1	25,5	20,9	20,4	18,9	20,4	22,4
4 » » »	22,8	15,1	20,2	10,8	7,6	9,7	8,6	11,3
5 » » »	14,1	11,7	14,6	3,2	2,4	3,1	10,2	5,4
6 och flera rum och kök	11,2	6,4	16,4	1,4	0,5	3,8	4,5	3,6
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100

ter), 9) lägenhet som innehåller hyresfritt, 10) inneboende och 11) andra upplåtelseformer.

I denna redovisning har under beteckningen eget hem hänförs en- och tvåfamiljshus (grupperna 5 och 6 ovan). För att räknas som en- eller tvåfamiljshus fick huset innehålla högst två butiker eller andra lokaler jämte bostäderna. Fanns flera lokaler betraktades huset som flerfamiljshus. Hushåll som hyrde villa eller radhus etc hänfördes till grupp 1; lägen-

het hyrd i öppna marknaden såvitt inte hyresvärden var arbetsgivare, social stiftelse etc. Till egna hem har även förts jordbrukarnas bostäder oavsett om vederbörande ägde fastigheten eller var arrendator.

Beträffande lägenheternas fördelning på storleksgrupper efter antal rum kan följande nämnas angående de principer som legat till grund för klassificeringen. För att ett lägenhetsutrymme skulle räknas som rum har satts kravet att golvytan

Tab 3. Lägenheternas procentuella fördelning efter upplåtelseform inom olika yrkesgrupper. Samtliga hushåll

Upplåtelseform	Jordbrukare	Andra företagare	Högre tjänstemän	Lägre tjänstemän	Arbetare	Pensionärer	Övriga ej förvärvsarbetsbetande	Samtliga hushåll
Eget hem	99,4	50,3	13,3	16,7	31,2	38,6	48,1	38,1
Ägarens lägenhet i flerfamiljshus	0,0	4,5	0,6	0,8	0,8	3,3	5,8	1,5
Lägenhet hyrd i öppna marknaden	0,1	38,7	55,9	54,5	42,7	38,2	31,4	39,7
Bostadsrättslägenhet	—	3,6	13,0	5,5	5,9	2,4	3,9	4,6
Arbetsgivarbostad till marknadshyra	0,4	0,3	8,7	8,6	10,1	2,3	—	6,4
Arbetsgivarbostad till ned-satt hyra	0,0	0,6	2,2	5,2	4,2	0,6	—	2,9
Lägenhet upplåten i bostadssocialt syfte	—	—	1,6	0,3	0,2	7,9	1,9	1,5
I övrigt fritt eller mot ned-satt hyra	—	1,4	4,7	3,1	2,4	5,8	8,9	3,0
Inneboende	0,1	0,6	—	5,3	2,5	0,9	—	2,3
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100

Tab 4. Lägenheternas procentuella fördelning efter storlek och kommutyp samt på hushållstyperna makar med barn och övriga hushållstyper med uppdelning på jordbrukare och icke jordbrukare. Samtliga hushåll exkl inneboende

Kommuntyp och lägenhetsstorlek	Makar med minderåriga barn				Övriga hushållstyper						Tillhopa
	1 barn	2 barn	3 o fl barn	Samtliga	1 medl	2 medl	3 medl	4 medl	5 o fl medl	Samtliga	
Jordbrukare											
1 rum och kök och övriga smålägenheter	1,9	1,9	3,0	2,2	..	0,6	5,2	1,0	0,3	2,4	2,4
2 rum och kök . . .	27,8	28,7	15,6	24,5	..	30,1	25,4	7,9	2,4	19,2	20,7
3 » » » . . .	39,2	25,0	25,6	30,3	..	31,9	29,0	28,7	24,8	28,2	28,8
4 » » » . . .	14,6	18,8	29,4	20,4	..	19,8	19,0	32,0	30,4	23,8	22,8
5 o fl rum och kök .	16,5	25,6	26,4	22,6	..	17,6	21,4	30,4	42,1	26,4	25,3
Summa	100	100	100	100	..	100	100	100	100	100	100
Icke-jordbrukare											
<i>Stockholm, Göteborg, Malmö</i>											
1 rum och kök och övriga smålägenheter	30,7	14,0	3,4	20,4	73,4	40,5	..	7,3	..	46,9	38,4
2 rum och kök . . .	31,0	35,8	47,0	35,4	17,3	35,9	..	19,7	..	25,5	28,7
3 » » » . . .	24,3	31,2	26,1	26,8	6,2	14,4	..	32,1	..	16,0	19,5
4 » » » . . .	6,4	13,9	9,2	9,4	2,3	6,4	..	29,2	..	7,9	8,4
5 o fl rum och kök .	7,6	5,1	14,3	8,0	0,8	2,8	..	11,7	..	3,7	5,0
Summa	100	100	100	100	100	100	..	100	..	100	100
<i>Övriga städer och köpingar</i>											
1 rum och kök och övriga smålägenheter	24,2	8,0	9,7	16,3	63,4	32,3	15,7	12,0	..	37,5	30,2
2 rum och kök . . .	40,0	45,4	32,6	40,5	22,5	36,1	35,2	21,5	..	29,8	33,5
3 » » » . . .	23,6	29,0	28,0	26,2	8,6	20,2	25,9	37,1	..	19,4	21,8
4 » » » . . .	9,6	11,3	7,4	9,8	3,1	6,9	13,9	10,2	..	6,9	7,9
5 o fl rum och kök .	2,6	6,3	22,3	7,2	2,4	4,5	9,3	19,2	..	6,4	6,6
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	..	100	100
<i>Övriga kommuner</i>											
1 rum och kök och övriga smålägenheter	21,4	9,5	5,3	12,8	47,2	18,5	9,7	5,6	2,7	22,2	19,3
2 rum och kök . . .	24,9	40,6	37,3	34,0	32,5	41,3	31,9	31,8	22,6	35,0	34,7
3 » » » . . .	27,0	28,6	27,8	27,8	11,8	23,8	27,6	31,3	15,3	21,1	23,1
4 » » » . . .	16,7	15,8	21,0	17,5	6,5	9,7	18,7	14,3	26,2	12,1	13,8
5 o fl rum och kök .	10,0	5,5	8,6	7,9	2,0	6,7	12,1	17,0	33,2	9,6	9,1
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

skulle vara minst 6 m² och att det skulle finnas fönster med direkt dagsljus. S k jungfrukammare och matvrå har alltså räknats som rum om de uppfyllt ovan angivna krav medan exempelvis hallar utan fönster med direkt dagsljus ej har räknats som rum. För att betecknas som

kök har erfordrats en golvyta av minst 6 m². Lägenheter med mindre utrymmen för matlagning har hänförs till gruppen smålägenheter utan kök.

När det gäller antalet rum som bostaden omfattar har efterfrågats dels totalantalet rum dels om något eller några rum

Tab 5. Lägenheternas procentuella fördelning efter storlek och hushållstyp. Samtliga hushåll exkl inneboende

Lägenhetsstorlek	Ensamstående			Makar utan barn		Makar med		Ensamstående med minderåriga barn och/el stud	Övriga hushåll	Samtliga hushåll
	man under 67 år	kvinna under 67 år	man el kvinna 67 år o över	man-nen under 67 år	man-nen 67 år o över	min-der-åriga barn	minder-åriga barn och/el stud			
1 rum och kök och övriga smålägenheter	69,9	62,5	52,8	27,7	31,2	14,9	4,1	33,1	11,1	26,1
2 rum och kök . . .	21,5	26,2	23,4	42,0	21,6	35,9	23,7	36,1	26,3	31,2
3 » » » . . .	6,1	7,4	12,6	20,1	26,2	27,2	15,3	18,2	28,8	22,4
4 » » » . . .	1,1	3,3	6,7	6,8	12,4	12,9	27,5	6,0	17,2	11,3
5 o fl rum och kök .	1,4	0,6	4,5	3,4	8,6	9,1	29,4	6,6	16,6	9,0
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

användes för annat ändamål än som bostad åt hushållet exempelvis för yrkesmässig verksamhet eller var uthyrt. I större enfamiljshus på landsbygden förekommer ibland rum, som inte används vare sig som bostad eller för något annat särskilt ändamål. Dessa rum är inräknade i bruttoantalet rum som bostaden omfattar.

Redovisningarna i tabellerna 2, 4 och 5 avser hela antalet rum som bostaden omfattar oavsett att något rum kan vara använt för annat ändamål än som bostad eller vara uthyrt medan redovisningen i tab 8 avser det antal rum som disponeras av hushållet för bostadsändamål.

Uppdelningen av lägenheter som var

Tab 6. Lägenheternas procentuella fördelning efter hushållstyp och upplåtelseform. Samtliga hushåll exkl jordbrukare

Upplåtelseform	Ensamstående			Makar utan barn		Makar med		Ensamstående med minderåriga barn och/el stud	Övriga hushåll	Samtliga hushåll
	man under 67 år	kvinna under 67 år	man el kvinna 67 år o över	man-nen under 67 år	man-nen 67 år o över	min-der-åriga barn	minder-åriga barn och/el stud			
Eget hem	12,7	7,8	28,7	29,6	44,9	30,6	35,7	21,3	46,3	30,7
Ågarens lägenhet i flerfamiljshus	—	1,1	3,6	2,3	1,9	0,9	2,3	—	2,8	1,7
Lägenhet hyrd i öppna marknaden	43,5	52,2	43,2	50,5	33,3	48,1	38,4	66,9	32,5	44,5
Bostadsrättslägenhet	3,0	5,1	3,6	7,0	3,8	5,3	11,5	3,1	4,9	5,2
Arbetsgivarbostad till marknadshyra	9,6	12,0	1,4	6,2	4,7	8,8	7,5	0,8	5,5	7,2
Arbetsgivarbostad till nedsatt hyra	4,6	5,8	0,7	2,1	2,8	3,3	4,6	—	3,7	3,3
Lägenhet upplåten i bostadssocialt syfte	0,7	2,3	10,1	0,3	5,6	0,1	—	1,6	1,1	1,6
I övrigt fritt eller mot nedsatt hyra	5,2	4,0	6,5	2,0	3,0	2,9	—	6,3	3,2	3,3
Inneboende	20,7	9,7	2,2	—	—	—	—	—	—	2,5
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tab 7. Lägenheternas procentuella fördelning efter hushållstyp och kvalitetsgrupp. Samtliga hushåll exkl inneboende

Kvalitetsgrupp	Ensamstående			Makar utan barn		Makar med		Ensamstående med minderåriga barn och/el stud	Övriga hushåll	Samtliga hushåll
	man under 67 år	kvinnor under 67 år	man el kvinna 67 år o över	man-nen under 67 år	man-nen 67 år o över	minderåriga barn	minderåriga barn och/el stud			
Vatten, avlopp, cv, wc, eget badrum . . .	26,4	34,1	23,2	45,3	31,0	55,8	72,7	60,4	40,7	44,5
Vatten, avlopp, cv, eget el delat wc . . .	20,5	34,3	32,8	17,2	17,9	12,0	15,1	5,0	10,4	16,2
Vatten, avlopp, cv . . .	0,5	3,2	2,2	6,3	3,8	4,2	0,8	3,2	10,9	5,5
Vatten, avlopp, eget el delat wc . . .	13,5	10,7	10,5	11,4	15,2	12,5	2,6	12,2	9,0	11,2
Vatten, avlopp . . .	11,2	6,9	9,7	12,5	15,1	9,4	5,4	11,9	16,5	11,7
Saknar vatten och/el avlopp	27,9	10,8	21,6	7,3	17,0	6,1	3,4	7,3	12,5	10,9
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

hyrda av arbetsgivare på sådana som innehades till marknadshyra och sådana som innehades till nedsatt hyra har gjorts med ledning av vad hushållet uppgett på direkt fråga härom. Någon granskning av den faktiskt erlagda hyran i jämförelse med marknadshyror har inte företagits i samband med bearbetningen av materialet.

Vid uppdelning av lägenheterna efter utrustning har följande indelning i kvalitetsgrupper gjorts:

- 1) lägenheter med vatten, avlopp, centralvärme, wc och eget badrum

- 2) lägenheter med vatten, avlopp, centralvärme och eget eller delat wc
- 3) lägenheter med vatten, avlopp och centralvärme
- 4) lägenheter med vatten, avlopp och eget eller delat wc
- 5) lägenheter med vatten och avlopp
- 6) lägenheter som saknar vatten och/eller avlopp

Den för varje grupp angivna utrustningen är sådan som alla lägenheterna i respektive grupp har. Därjämte kan förekomma att enstaka lägenheter även har annan utrustning än den angivna. Sålun-

Tab 8. Lägenheternas procentuella fördelning efter storlek (antal rum som disponeras av hushållet för bostad) och antal hushållsmedlemmar. Samtliga hushåll exkl inneboende

Antal rum	Antal hushållsmedlemmar							Samtliga hushåll
	1	2	3	4	5	6	7—	
Enkelkök	3,2	—	0,2	0,1	—	—	—	0,7
1 rum	58,6	27,6	19,8	7,4	4,3	1,2	7,7	25,3
2 »	25,9	38,8	33,6	35,3	33,2	22,7	16,9	33,2
3 »	7,9	20,0	26,1	31,5	26,8	27,4	32,5	22,0
4 »	2,6	8,3	12,9	15,2	18,5	21,3	20,2	10,9
5 o fl rum	1,8	5,3	7,4	10,5	17,2	27,4	22,7	7,9
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100

	Vatten, av- lopp, cv, wc, eget badrum	Vatten, av- lopp, cv, eget el delat wc	Vatten, avlopp, cv	Vatten, avlopp, eget el delat wc	Vatten, avlopp	Saknar vatten och/el avlopp
Stockholm, Göteborg och Malmö	33,6	25,6	10,5	29,0	7,5	9,2
Övriga städer och köpingar . .	41,3	46,9	20,3	39,1	26,1	17,5
Övriga kommuner	25,1	27,5	69,2	31,9	66,4	73,3
Summa	100	100	100	100	100	100

	Vatten, av- lopp, cv, wc, eget badrum	Vatten, avlopp, cv, eget el delat wc	Vatten, avlopp, cv	Vatten, avlopp, eget el delat wc	Vatten, avlopp	Saknar vatten och/el avlopp	Sum- ma
Stockholm, Göteborg och Malmö	60,2	16,8	2,3	13,1	3,5	4,1	100
Övriga städer och köpingar . .	50,4	20,9	3,1	12,0	8,4	5,2	100
Övriga kommuner	28,8	11,5	9,9	9,2	20,1	20,5	100

da kan lägenheter i grupp 3 som saknar wc ändå ha badrum och lägenheter i grupp 4 som saknar centralvärme ha badrum.

I ovanstående två tablåer redovisas hur lägenheterna med ovan angivna utrustning procentuellt är fördelade i olika kommuntyper. Redovisningen omfattar samtliga hushåll exklusive inneboende.

Av tablåerna framgår bland annat att ungefär en tredjedel av samtliga fullt moderna lägenheter fanns i storstäderna och ca en fjärdedel av dessa lägenheter i andra kommuner än städer och köpingar. Av de omoderna lägenheterna som saknar både vatten och avlopp eller endera av

dess, fanns knappt en tiondel i storstäderna, medan inte mindre än ca tre fjärdedelar av dem var belägna i andra kommuner än städer och köpingar. Ser man till fördelningen inom de tre grupperna av kommuner finner man att i städer och köpingar tillhör mellan 70 och 80 % de två högsta kvalitetsgrupperna medan motsvarande relativa antal för landsbygdskommunerna är omkring 40 %.

Vid en jämförelse med 1945 års bostadsräkning framgår dock, att en förhållandevis snabb modernisering ägt rum av lägenhetsbeståndet på landsbygden.

Arne Näverfelt

Uppgifter om bostadsbyggandet under tredje kvartalet 1959

Bostadsstyrelsen har under en följd av år i Sociala Meddelanden redovisat antalet lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i städer och köpingar samt antalet lägenheter i påbörjade, inflyttningsfärdiga och pågående hus i de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare. Den sistnämnda redovisningen har från och med ingången av år 1959 upphört.

Det huvudsakliga primärmaterialet till den redovisning som inleddes med översikten över första kvartalet 1959 utgörs liksom tidigare av förteckningar, som månadsvis införskaffas från alla städer och köpingar samt ett antal större egentliga landskommuner (sammanlagt ca 300 kommuner) över alla påbörjade och inflyttningsfärdiga hus med minst en bostadslägenhet. Vid kvartalsskiftena redovisas därjämte antalet lägenheter i pågående hus.¹ För övriga kommuner inhämtas genom länsbostadsnämndernas försorg liknande uppgifter om flerfamiljshus (i nedan angiven mening).

Från och med år 1958 har i kommunernas rapporter om bostadsbyggandet även intagits uppgifter om husens fördelning på småhus och övriga hus.

»Småhus» är den gemensamma benämningen på enfamiljs- och tvåfamiljshus samt rad- och kedjehus. Övriga hus

utgörs av flerfamiljshus och hus för huvudsakligen andra än bostadsändamål — »icke-bostadshus». Då antalet lägenheter i icke-bostadshus är ringa (mindre än en procent av den totala bostadsproduktionen) betecknas i denna framställning alla andra hus än småhus som »flerfamiljshus».

I den följande översikten redovisas totala antalet lägenheter i påbörjade och inflyttningsfärdiga hus i städer och köpingar. I samband därmed särredovisas Stockholms inre förortskrets, omfattande 5 städer, 5 köpingar och 8 egentliga landskommuner samt vissa förortskommuner till Göteborg, omfattande 3 städer och 7 egentliga landskommuner. Därjämte lämnas uppgift om hur många av lägenheterna i de inflyttningsfärdiga och påbörjade husen som utgörs av lägenheter i småhus.

Att bostadsbyggandet i Stockholms inre förortskrets särredovisas i detta sammanhang beror på den betydelse som numera ur bostadsförsörjningssynpunkt måste tillmätas den gemensamma bostadsmarknad som denna grupp av kommuner jämte Stockholms stad utgör.

Det må framhållas, att de förortskommuner till Göteborg, för vilka det för närvarande är möjligt att redovisa det sammanlagda bostadsbyggandet, icke är alla de kommuner i Göteborgs närhet som kan sägas representera en med staden gemensam bostadsmarknad.

För hela riket lämnas uppgifter om fler-

¹ Ett hus anses bli påbörjat, då schaktnings-, sprängnings- eller utfyllningsarbeten igångsätts, och sedan vara pågående, till dess lägenheterna kan tas i bruk. Då detta kan ske anses huset vara inflyttningsfärdigt.

Tab 1. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i olika kommuner och kommungrupper¹

	Totalt					Därav i småhus				
	1958			1959		1958			1959	
	3:e kv	1—3 kv	Hela året	3:e kv	1—3 kv	3:e kv	1—3 kv	Hela året	3:e kv	1—3 kv
Stockholm	1 122	4 313	7 117	721	3 654	133	459	607	67	276
Stockholms inre förortskrets ²	1 243	2 899	4 136	1 448	3 622	320	655	961	264	695
Göteborg	420	2 733	4 188	852	3 148	41	178	269	33	212
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	221	635	1 030	395	1 012	61	213	374	112	390
Malmö	442	1 904	2 337	428	2 325	99	267	469	52	243
Övriga städer med										
30 000—100 000 inv	2 789	8 553	12 103	4 252	10 847	500	1 776	2 280	346	1 133
10 000—30 000 »	2 192	6 705	10 173	2 934	8 075	317	1 355	2 213	340	1 566
mindre än 10 000 »	493	2 340	4 079	788	2 299	136	531	968	181	682
Övriga köpingar . . .	901	2 904	4 339	932	3 283	356	1 196	1 786	245	995
Summa	9 823	32 986	49 502	12 750	38 265	1 963	6 630	9 927	1 640	6 192

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.

² Boo, Botkyrka, Danderyd, Djursholm, Huddinge Järfälla, Lidingö, Märsta, Nacka, Saltsjöbaden, Sollentuna, Solna, Stocksund, Sundbyberg, Tyresö, Täby, Upplands-Väsby, Österhaninge.

³ Askim, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Mölndal, Nödinge, Partille, Råda, Starrkärr, Tuve.

familjshusproduktionen sedan år 1951.¹ Uppgifterna avser antalet lägenheter i inflyttningsfärdiga hus, antalet lägenheter i påbörjade hus samt antalet lägenheter i vid kvartalsskiftena pågående hus.

Inflyttningsfärdiga lägenheter

Det sammanlagda antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i de i tab 1 redovisade kommunerna och kommungrupperna har tredje kvartalet 1959 jämfört med samma kvartal 1958 ökat med 2 927 eller med 30 %. De tre första kvartalen år 1959 färdigställdes 5 279 eller 16 % flera lägenheter än under motsvarande tid 1958. Antalet lägenheter i småhus har däremot minskat och utgjorde 13 % av de under tredje kvartalet (20 % år 1958) och 16 % av de under de tre första kvar-

talen inflyttningsfärdiga lägenheterna (19 % år 1958).

Jämfört med tredje kvartalet 1958 har tredje kvartalet 1959 antalet inflyttningsfärdiga lägenheter ökat i alla redovisade kommungrupper och i Göteborg men minskat i Stockholm och i Malmö. Även om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i Stockholm sammanslås med antalet i inre förortskretsen kan en minskning med 8 % för dessa kommuner tillhopa konstateras. I Göteborg med förortskommuner har det sammanlagda antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i det närmaste fördubblats, medan det i Malmö har minskat med 3 %.

I dessa områden tillhopa har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under tredje kvartalet ökat med 11 % och under de tre första kvartalen med 10 % jämfört med motsvarande antal år 1958.

I tab 2 redovisas antalet inflyttningsfärdiga lägenheter för varje enskild stad med 30 000—100 000 invånare.

¹ Uppgifterna härom har delvis hämtats ur den officiella bostadsbyggnadsstatistiken.

Tab 2. Antal inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggda hus i städer med 30 000—100 000 invånare¹

Städer	1958			1959		Städer	1958			1959	
	3:e kv	1—3 kv	Hela året	3:e kv	1—3 kv		3:e kv	1—3 kv	Hela året	3:e kv	1—3 kv
Borås . . .	214	534	789	225	703	Lund . . .	109	523	934	325	694
Eskilstuna . .	119	266	452	168	399	Norrköping .	136	404	774	431	1 073
Gävle . . .	301	460	617	356	708	Solna . . .	1	388	460	266	631
Halmstad . .	63	303	395	98	296	Södertälje .	70	288	431	113	461
Hälsingborg .	76	308	545	258	620	Trollhättan .	12	271	455	146	454
Jönköping . .	36	295	478	339	574	Uddevalla . .	318	820	876	82	444
Kalmar . . .	39	142	214	89	413	Uppsala . . .	361	780	1 274	628	1 307
Karlskoga . .	152	317	334	4	167	Västerås . .	347	889	1 108	366	755
Karlskrona . .	41	249	250	17	145	Örebro . . .	105	589	798	207	568
Karlstad . . .	153	397	492	296	655	Tillhopa	2 790	8 941	12 563	4 518	11 478
Linköping . .	137	718	887	104	411						

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.

I flerfamiljshus i hela riket var antalet inflyttningsfärdiga lägenheter tredje kvartalet 1959 ca 13 000, vilket är 3 750 flera än tredje kvartalet 1958. Under de tre första kvartalen 1959 färdigställdes ca 36 000 lägenheter eller ca 6 000 flera än motsvarande antal år 1958 (tab 3).

Lägenheter i påbörjade och pågående hus

Uppgifterna om antalet lägenheter i påbörjade hus är osäkrare än uppgifterna om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter och blir i efterhand föremål för korrigeringar, som i regel leder till att antalet ökar.

I tab 4 redovisas för samma kommuner och kommungrupper som i tab 1 antalet lägenheter i påbörjade hus. Det sammanlagda antalet lägenheter i påbörjade hus under tredje kvartalet 1959 understiger

i de redovisade kommunerna och kommungrupperna motsvarande antal år 1958 med 3 280 eller med 17 %. De tre första kvartalen påbörjades sammanlagt ca 41 500 lägenheter eller ett oförändrat antal jämfört med år 1958. I alla andra redovisade kommuner och kommungrupper än Stockholm och Göteborgs förortskommuner påbörjades tredje kvartalet 1959 ett mindre antal lägenheter än tredje kvartalet 1958. Det sammanlagda antalet påbörjade lägenheter i Stockholm jämte inre förortskretsen översteg tredje kvartalet 1959 med 7 % och under de tre första kvartalen 1959 med 5 % motsvarande antal år 1958. I Göteborg med förortskommuner var antalet påbörjade lägenheter under tredje kvartalet 1959 28 % lägre men det sammanlagda antalet under de tre första kvartalen 16 % högre än motsvarande antal år 1958. I de

Tab 3. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga flerfamiljshus. Hela riket

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Hela året	28 982	36 385	42 377	45 713	40 578	41 043	47 335	44 841	
1:a kvartalet	5 882	8 147	10 304	9 412	8 759	12 618	13 798	10 508	8 992
2:a »	6 226	7 703	8 577	9 587	10 057	7 289	10 850	10 296	14 057
3:e »	7 159	7 808	7 932	9 566	8 588	7 524	9 302	9 248	12 998
4:e »	9 715	12 727	15 564	17 148	13 174	13 612	13 385	14 789	

Tab 4. Antal lägenheter i påbörjade hus i olika kommuner och kommungrupper ¹

	Totalt					Därav i småhus				
	1958			1959		1958			1959	
	3:e kv	1—3 kv	Hela året	3:e kv	1—3 kv	3:e kv	1—3 kv	Hela året	3:e kv	1—3 kv
Stockholm	1 268	3 566	5 262	2 093	4 659	62	307	373	447	662
Stockholms inre förortskrets ²	2 125	4 979	6 801	1 553	4 283	270	823	1 073	403	917
Göteborg	2 857	3 736	4 870	1 671	3 666	49	132	282	104	223
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	397	1 003	1 167	664	1 818	182	335	418	245	445
Malmö	1 171	2 312	2 827	782	2 280	120	259	363	45	144
Övriga städer med 30 000—100 000 inv	4 667	10 988	14 848	3 894	10 566	392	1 065	1 501	500	1 411
10 000— 30 000 »	4 594	8 929	11 863	3 975	8 643	966	1 872	2 284	823	1 944
mindre än 10 000 »	1 248	2 840	3 687	1 005	2 475	346	872	1 094	320	694
Övriga köpingar	1 523	3 093	4 121	933	3 069	517	1 133	1 429	469	1 175
Summa	19 850	41 446	55 446	16 570	41 459	2 904	6 798	8 817	3 356	7 615

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.

² Se not till tab 1.

³ » » » » 1.

tre storstäderna inklusive redovisade förortskommuner har det sammanlagda antalet påbörjade lägenheter tredje kvartalet minskat med 13 % men de tre första kvartalerna tillsammans ökat med 7 % jämfört med motsvarande tidsperioder 1958.

Antalet påbörjade lägenheter i småhus var i de redovisade kommunerna och kommungrupperna under såväl tredje kvartalet som under de tre första kvartalerna 1959 tillhoppa högre än under motsvarande tidsperioder 1958. Av de påbörjade lägenheterna var tredje kvartalet 1959

Tab 5. Antal lägenheter i påbörjade flerfamiljshus. Hela riket

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Hela året	31 905	41 502	48 648	43 945	42 674	43 891	47 151	52 161	
1:a kvartalet	5 477	9 526	11 012	8 507	7 197	8 858	7 481	4 764	8 151
2:a »	4 323	7 688	9 375	8 963	9 039	12 437	9 743	14 533	13 621
3:e »	8 902	9 632	12 398	13 235	10 533	9 431	13 415	19 111	15 152
4:e »	13 203	14 656	15 863	13 240	15 905	13 165	16 512	13 753	

Tab 6. Antal lägenheter i pågående flerfamiljshus vid slutet av varje kvartal. Hela riket

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
1:a kvartalet	36 400	41 100	45 600	50 200	47 800	47 700	48 000	48 400	60 600
2:a »	34 500	41 100	46 400	49 600	46 800	52 800	46 900	52 600	60 200
3:e »	36 300	42 900	50 800	53 300	48 700	54 700	51 000	62 500	62 300
4:e »	39 800	44 900	51 100	49 400	51 500	54 300	54 100	61 400	

20 % (1958 15 %) och under de tre första kvartalen 18 % (1958 16 %) belägna i småhus.

I flerfamiljshus i hela riket påbörjades tredje kvartalet 1959 ca 15 150 lägenheter, vilket är ca 3 950 färre än tredje kvartalet 1958. Antalet påbörjade lägenheter under de tre första kvartalen 1959,

ca 36 900, understiger motsvarande antal år 1958 med ca 1 500 (tab 5).

Antalet lägenheter i pågående flerfamiljshus var 62 300 vid utgången av tredje kvartalet 1959 eller i det närmaste samma antal som vid motsvarande tidpunkt år 1958.

Gunnel Öhman

Sysselsättning och arbetslöshet¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin oktober—november 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) november 1959			arbetstimmar (inkl övertid) i 1 000-tal nov 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	46	9 220	139	9 359	283
Malmgruvor	41	8 772	139	8 911	276
Kolgruvor	5	448	—	448	7
Metall- och verkstadsindustri	992	205 029	15 529	220 558	9 399
Järn-, stål- och kopparverk	33	27 113	728	27 841	969
Järn- och stålmanufaktur	170	19 343	2 511	21 854	958
Mekaniska verkstäder	439	95 554	3 918	99 472	4 379
Reparationsverkstäder	119	8 844	8	8 852	379
Skeppsvarv	31	22 928	—	22 928	988
Elektroteknisk industri	94	21 437	6 407	27 844	1 212
Annan metallindustri	106	9 810	1 957	11 767	515
Jord- och stenindustri	233	24 086	2 715	26 801	1 176
Torvindstri	3	333	—	333	15
Stenindustri	43	3 232	13	3 245	140
Kalk- och kritbruk	17	1 198	3	1 201	53
Cementfabriker	8	1 873	37	1 910	88
Cementvarufabriker	35	4 106	50	4 156	184
Tegelbruk	57	4 415	102	4 517	200
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	17	3 448	1 732	5 180	220
Glasindustri	36	3 639	730	4 369	188
Annan jord- och stenindustri	17	1 842	48	1 890	89
Träindustri	454	36 644	1 338	37 982	1 706
Sågverk och hyvelrier	179	13 677	172	13 849	604
Lådfabriker	8	486	25	511	23
Fanér- och plywoodfabriker	11	941	163	1 104	49
Byggnadssnickerifabriker	86	9 758	153	9 911	453
Möbelfabriker	97	6 947	294	7 241	339
Svarveri- och skidfabriker	39	2 781	292	3 073	137
Annan trävaruindustri	34	2 054	239	2 293	101
Massa- och pappersindustri	157	36 629	5 055	41 684	1 801
Massafabriker	49	13 184	186	13 370	572
Pappersbruk och pappfabriker	58	19 340	3 011	22 351	963
Wallboardfabriker	7	1 298	46	1 344	63
Papp- och pappersvaruindustri	43	2 807	1 812	4 619	203
Grafisk industri	181	13 802	3 597	17 399	739
Bokbinderier	24	1 412	1 470	2 882	121
Bok- och accidenstryckerier	77	6 199	1 472	7 671	325
Tidningsstryckerier	52	4 104	388	4 492	191
Annan grafisk industri	28	2 087	267	2 354	102

¹ En redogörelse för uppläggnngen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1959 (s 133—139).

I april 1959 utökades adressförteckningen för sysselsättningsstatistiken med 401 företag, vilka utvalts bland sådana företag i socialstyrelsens register som icke hade insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Vid urvalet tillämpades samma principer som vid urvalet av företag för undersökningen i januari 1959.

Indextal för november 1959 (oktober 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			okt 1959	nov 1959	okt 1959	nov 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
99,7	..	99,7	99,4	100,7	2,6	3,0	8,4	8,7
99,7	..	99,7	99,3	101,0	2,6	3,1	8,1	8,4
100,9	—	100,9	101,3	92,8	0,7	1,3	15,5	15,2
101,1	101,4	101,1	101,3	101,9	2,9	3,2	8,0	7,8
100,8	97,5	100,7	100,7	101,6	3,5	4,0	7,7	7,6
101,0	103,0	101,2	100,7	102,0	2,7	2,9	6,6	7,2
101,8	101,9	101,8	102,4	103,0	3,0	3,2	7,9	7,4
98,8	..	98,8	99,9	100,5	1,9	1,7	7,6	6,6
100,2	—	100,2	99,9	99,5	3,7	3,5	9,9	10,2
100,8	100,6	100,7	100,6	101,5	2,4	2,6	8,6	8,7
99,8	102,6	100,3	100,1	100,5	2,7	3,2	7,2	7,3
99,8	101,5	100,0	100,1	101,7	3,1	3,1	6,0	6,0
99,9	..	99,9	98,9	98,3	2,3	1,9	4,2	5,1
99,3	..	99,3	102,7	102,7	2,3	2,3	8,5	5,3
100,6	..	100,5	101,2	101,9	4,3	5,9	6,5	5,8
99,4	..	99,4	98,5	97,6	4,2	3,8	5,5	6,4
98,7	..	98,9	99,4	99,8	2,1	2,0	5,1	4,6
100,8	101,5	101,0	100,8	106,1	2,9	2,9	8,1	8,3
100,6	101,0	100,6	100,5	104,0	2,2	2,8	5,5	5,7
99,5	..	99,8	101,0	104,5	5,7	4,9	6,2	5,1
99,1	102,3	99,2	99,4	101,4	2,7	3,1	5,4	5,3
97,5	..	97,5	97,9	98,1	2,4	2,5	6,3	6,0
94,9	..	95,2	97,6	100,2	1,7	2,2	7,4	5,1
98,1	..	98,2	99,6	101,3	2,8	2,5	9,6	8,3
99,2	..	99,1	98,9	102,7	2,3	2,4	5,1	5,2
102,2	105,4	102,3	102,5	104,1	3,9	5,1	3,2	3,0
100,5	..	101,2	101,9	106,0	2,5	3,3	6,6	6,0
99,2	..	99,5	97,8	102,2	2,7	2,4	4,3	5,9
99,9	102,1	100,1	100,8	100,6	5,9	5,7	8,3	7,7
99,8	..	99,9	100,7	99,2	6,7	6,0	8,2	7,4
99,9	101,9	100,1	100,9	101,3	5,9	5,9	8,9	8,2
98,2	..	98,2	98,8	98,3	7,2	6,5	5,7	5,2
101,3	102,2	101,6	101,3	102,0	3,0	3,1	6,6	6,9
100,3	100,8	100,4	100,2	100,2	3,8	3,9	7,4	7,5
100,4	100,7	100,5	100,0	98,8	3,1	3,2	9,4	9,9
100,1	101,0	100,3	100,1	100,5	3,2	3,7	7,5	7,6
100,0	102,6	100,2	100,9	101,2	4,6	4,8	5,7	5,1
101,3	97,4	100,9	99,8	98,8	5,2	4,1	7,8	8,8

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin oktober—november 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) november 1959			arbetstim- mar (inkl övertid) i 1 000-tal nov 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Livsmedelsindustri	289	19 971	8 961	28 932	1 270
Kvarnar	13	926	160	1 086	48
Bageriindustri	65	3 538	1 919	5 457	229
Sockerindustri	17	3 280	502	3 782	192
Choklad- o konfektindustri	21	1 184	2 368	3 552	147
Mejerindustri	36	2 454	244	2 698	116
Slakterier och charkuterier	78	6 293	1 772	8 065	348
Fiskkonserverfabriker	18	347	761	1 108	51
Fruktkonserverindustri	13	365	821	1 186	48
Margarinindustri	7	283	54	337	15
Annan livsmedelsindustri	21	1 301	360	1 661	75
Dryckesvaru- och tobaksindustri	84	4 392	1 946	6 338	262
Dryckesvaruindustri	76	4 001	838	4 839	200
Tobaksfabriker	8	391	1 108	1 499	62
Textil- och beklädnadsindustri	498	20 472	37 101	57 573	2 380
Ylleindustri	36	2 841	3 038	5 879	256
Bomullsindustri	43	5 434	4 495	9 929	420
Linne- och juteindustri	7	923	898	1 821	74
Trikkåfabriker	67	1 437	5 139	6 576	271
Sömnadsindustri	240	4 568	18 483	23 051	926
Hatt- och mössfabriker	22	324	1 081	1 405	56
Annan textil- o beklädnadsindustri	83	4 945	3 967	8 912	377
Läder-, hår- o gummivaruindustri	138	12 454	6 507	18 961	832
Garverier	18	1 774	179	1 953	87
Päls- o skinnvarufabriker	24	1 019	724	1 743	76
Skoindustri	53	2 658	2 679	5 337	231
Andra lädervarufabriker	18	651	553	1 204	54
Gummivarufabriker	14	5 822	2 206	8 028	353
Annan läder-, hår- o gummivaruind	11	530	166	696	31
Kemisk o kemisk-teknisk industri	130	14 412	3 931	18 343	787
Rent kemisk industri	18	3 675	121	3 796	163
Färg-, olje- o parfymfabriker	37	4 502	1 041	5 543	235
Sprängämnesfabriker	6	1 321	599	1 920	84
Tändsticksfabriker	6	574	529	1 103	48
Annan kemisk-teknisk industri	63	4 340	1 641	5 981	258
Samtliga industrigrupper	3 202	397 111	86 819	483 930	20 634
Statliga verkstäder m m	144	14 397	1 213	15 610	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	86	11 640	433	12 073	..
Skeppsvarv	2	1 761	13	1 774	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	54	724	623	1 347	..
Sprängämnesfabriker	2	272	144	416	..

Indextal för november 1959 (oktober 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			okt 1959	nov 1959	okt 1959	nov 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
98,7	100,1	99,1	99,3	100,8	3,0	3,3	6,9	6,8
97,9	..	96,7	94,8	95,9	2,6	2,4	6,7	8,6
98,7	99,4	98,9	100,4	101,2	1,8	2,0	7,4	6,0
98,0	105,2	98,9	97,5	100,6	3,9	2,4	3,5	4,8
99,6	97,6	98,2	98,4	98,4	2,1	3,4	9,8	9,7
96,9	96,4	96,9	97,2	96,5	2,8	2,9	6,8	6,5
99,3	99,6	99,4	99,6	101,4	3,8	4,2	7,7	7,4
94,3	103,1	100,2	103,3	108,6	1,2	2,1	8,2	5,4
101,7	103,8	103,1	101,4	101,8	3,7	2,7	5,4	7,0
99,6	..	101,2	99,4	100,9	3,6	5,2	6,6	8,3
101,6	108,4	103,0	102,4	106,1	4,2	6,5	4,2	4,8
100,7	100,8	100,7	101,7	102,7	2,5	2,5	10,0	9,1
100,7	98,0	100,2	101,5	101,7	2,7	2,7	9,4	8,2
100,8	103,0	102,4	102,6	106,0	1,8	1,9	12,0	11,8
100,1	100,0	100,1	99,8	99,8	1,8	1,7	7,7	7,9
100,2	101,5	100,9	101,5	103,0	2,9	3,3	8,7	8,2
101,2	101,5	101,4	101,7	101,8	1,7	2,0	8,5	8,2
96,3	99,7	98,0	97,4	100,5	2,0	2,0	11,8	12,2
101,0	101,4	101,3	101,2	102,0	1,1	1,1	8,1	8,2
99,0	99,1	99,1	98,6	97,2	1,3	0,9	7,2	7,7
92,6	94,3	93,9	93,7	89,3	1,5	0,4	4,9	5,1
100,8	101,4	101,1	100,3	101,9	2,5	2,9	6,7	7,4
99,6	101,9	100,4	99,4	101,5	2,2	2,4	6,2	7,0
100,5	..	100,4	99,1	102,4	1,5	2,7	4,7	5,9
102,9	103,6	103,2	102,0	102,4	2,8	2,5	4,8	5,9
99,1	103,1	101,1	100,5	100,8	1,4	1,0	6,1	6,6
98,9	100,5	99,7	96,5	101,9	2,5	3,5	3,6	6,7
98,9	101,1	99,5	98,6	101,3	2,8	3,0	7,3	8,1
101,3	..	99,6	100,3	103,5	1,8	2,1	5,4	4,7
100,9	102,5	101,2	101,3	101,7	3,4	3,5	8,1	8,0
101,3	..	101,3	102,2	102,6	3,9	3,6	8,5	7,7
99,7	102,7	100,3	101,4	101,6	3,6	4,0	9,0	8,0
101,4	102,0	101,6	102,6	102,9	3,1	2,4	9,7	8,8
100,9	101,0	100,9	98,2	101,7	2,3	2,2	7,8	10,2
101,5	103,1	102,0	100,9	100,9	3,3	3,5	6,5	7,5
100,4	100,8	100,5	100,6	101,3	3,1	3,2	7,5	7,5
99,6	99,8	99,7	100,3	..	..	..	9,2	8,6
99,7	101,4	99,8	100,6	..	..	..	9,1	8,3
99,4	..	99,4	99,3	..	..	..	11,2	11,3
99,0	98,7	98,9	98,8	..	..	..	8,7	8,8
100,0	..	99,8	98,7	..	..	..	5,3	6,3

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, november 1958 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) december 1958—november 1959

Bransch	1958	1959										
	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov
Gruvindustri	99,5	96,5	95,1	94,0	92,3	90,5	90,4	91,8	90,4	90,7	90,7	90,4
Metall- och verkstadsind . .	99,9	99,5	99,6	99,7	99,8	99,8	101,1	101,0	101,2	102,2	102,5	103,6
Jord- och stenindustri . . .	97,6	94,7	93,8	94,8	97,5	99,5	101,5	102,3	101,6	101,2	101,0	101,0
Träindustri	97,5	95,6	96,8	100,1	103,3	105,0	106,1	106,4	104,8	103,5	102,4	101,6
Massa- och pappersindustri	99,3	99,3	99,7	99,8	100,7	101,3	103,3	104,7	103,2	103,5	103,6	103,7
Grafisk industri	99,7	97,9	98,2	98,1	98,2	98,0	98,5	98,6	98,9	99,5	99,9	100,3
Livsmedelsindustri	97,6	93,2	93,4	93,4	93,5	95,0	100,3	102,2	98,6	97,6	102,3	101,4
Dryckesvaru- och tobaksind	104,0	98,2	98,4	98,4	99,5	104,2	109,4	110,5	105,0	101,6	101,3	102,0
Textil- och beklädnadsind	99,7	98,2	98,5	98,8	98,8	98,4	98,4	97,8	99,2	100,5	100,7	100,8
Läder-, hår- o gummi- ind	99,2	98,3	98,9	99,4	100,0	100,8	101,5	100,4	102,0	104,0	106,4	106,8
Kemisk o kemisk-tekn ind	99,0	98,5	99,0	100,6	101,5	101,6	104,4	104,3	103,3	103,7	103,7	104,9
Samtliga industrigrupper	99,4	98,2	98,4	98,9	99,5	99,9	101,5	101,7	101,4	101,9	102,4	102,9

Tab 3. Antal i september—november 1959 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	sept	okt	nov	sept	okt	nov	sept	okt	nov	sept	okt	nov
Gruvindustri	0,3	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	10,6	10,0	0,1
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,5	0,5	0,4	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,1	0,1	0,1
Jord- och stenindustri	0,6	0,8	0,6	0,8	0,6	0,5	1,9	2,1	2,3	0,2	0,3	0,2
Träindustri	0,8	1,0	0,5	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,2	0,0	0,1
Massa- och pappersindustri	0,4	0,4	0,2	0,5	0,5	0,3	1,3	1,3	1,4	0,2	0,2	0,2
Grafisk industri	0,6	0,7	0,4	0,6	0,9	0,4	2,0	2,3	2,2	0,2	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	1,3	1,0	0,9	1,3	1,6	0,6	4,2	4,1	4,0	0,6	0,5	0,5
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	1,1	1,1	0,5	0,7	1,0	0,9	1,2	1,1	1,1	0,5	0,5	0,5
Textil- och beklädnadsindustri . . .	0,7	0,7	0,6	1,0	0,9	0,9	6,8	7,3	7,2	1,4	0,8	1,0
Läder-, hår- och gummi- ind	0,7	0,7	0,6	1,1	1,0	0,9	2,9	2,9	3,1	0,1	0,1	0,0
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,6	0,6	0,5	0,9	0,8	0,5	1,5	1,8	1,7	0,0	0,0	0,0
Samtliga industrigrupper	0,6	0,6	0,5	0,8	0,8	0,6	1,8	1,9	1,9	10,3	0,2	0,3

¹ Korrigerade siffror.

Tab 4. Verksamheten vid arbetsförmedlingarna under november 1959

	Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
	Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa november 1956 . .	133 879	85 253	95 115	43 712	27 297	71 009	18 202
» » 1957 . .	138 819	87 799	92 133	41 529	29 217	70 746	18 672
» » 1958 . .	162 107	103 088	81 705	38 692	25 923	64 615	17 066
» oktober 1959 . .	145 943	88 466	101 185	45 972	29 270	75 242	20 993
» november 1959 . .	148 958	93 642	102 199	47 760	27 718	75 478	20 054
Därav							
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske	4 858	4 544	1 627	1 148	64	1 212	84
Skogsbruk	8 119	8 070	3 033	2 389	4	2 393	24
Malmbrytning och metallind.	10 313	9 604	7 379	3 743	371	4 114	7
Trä-, grafisk och pappersind.	4 598	4 228	1 928	1 065	243	1 308	25
Byggnadsverksamhet	22 567	22 566	10 577	9 065	2	9 067	130
Övriga industrigrupper	11 858	5 170	5 112	1 407	1 813	3 220	47
Samfärdsl	9 104	8 691	17 355	15 677	115	15 792	6 504
Handel	14 434	4 908	14 824	4 234	7 135	11 369	4 030
Förvaltning och fria yrken	14 720	7 088	11 429	3 463	3 231	6 694	2 047
Sjukvård och husligt arbete	13 635	202	20 569	60	13 167	13 227	4 992
Därav under 18 år	22 202	10 274	11 237	3 835	4 246	8 081	64

Tab 5. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa december 1958—december 1959

År Månad	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
<i>1958</i>						
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
<i>1959</i>						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari	39 015	5 882	44 897	3,4	2,6	10,1
Mars	28 747	4 664	33 411	2,6	2,0	6,8
April	30 540	4 351	34 891	2,7	1,8	7,8
Maj	21 943	3 609	25 552	1,9	1,4	5,4
Juni	13 061	2 653	15 714	1,2	1,0	2,9
Juli	10 998	1 591	12 589	1,0	0,8	1,9
Augusti	13 394	2 525	15 919	1,2	1,0	2,8
September	13 685	2 881	16 566	1,3	1,0	2,6
Oktober	14 553	3 151	17 704	1,3	1,1	2,9
November	17 630	3 681	21 311	1,6	1,2	3,8
December ¹	—	—	24 421	1,9	1,2	5,8

¹ Preliminära uppgifter.

Konsumentprisindex för november 1959

Konsumentprisindex för november 1959 har av socialstyrelsen beräknas till 154 (1949 = 100) eller samma tal som för oktober. Med två decimaler är talet för november 153,94 mot 153,72 för oktober.¹

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster är indextalen för november följande (oktobertalen inom parentes): Livsmedel 168 (168), alkoholhaltiga drycker och tobak 173 (173), bostad, bränsle och lyse 155 (155), därav enbart bostad

¹ Angående beräkningen av konsumentprisindex se SocM 1954, s 554; om bostadsposten se SocM 1956, s 171 och 1957, s 170.

155 (155) och bränsle och lyse 153 (153), kläder och skor 126 (126), inventarier och husgeråd 134 (133), och diverse 151 (151). Även de olika huvudgrupperna har sålunda med ett undantag varit oförändrade.

I tab 1 redovisas årsmedeltalen av de olika huvudgruppernas indextal och för totalindexen åren 1950—1958 samt motsvarande indextal för varje månad november 1958—november 1959.

Indextalen för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för år 1958 och dels för november 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella för-

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—november 1959 (År 1949 = 100):

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147

² Indextalen för varje kvartal och månad 1950—57 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191.

Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och september–november 1959 samt talens procentuella förändringar december 1958–november 1959

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958— nov 1959
		1958	Sept 1959	Okt 1959	Nov 1959	
Livsmedel	313	163	168	168	168	+ 2
Mjöl, gryn och bröd	37	160	164	164	164	+ 2
Mejeriprodukter	51	158	162	163	166	+ 6
Matfett utom smör	8	126	127	126	126	0
Ägg	9	126	117	115	120	— 4
Kött	20	207	209	205	208	— 4
Fläsk	23	194	213	210	204	— 1
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	170	170	169	—
Fisk och fiskkonserver	13	176	183	179	180	— 1
Rotfrukter och grönsaker	16	192	220	221	218	+ 11
Frukt och bär	29	141	148	150	147	+ 10
Specerier	48	180	174	174	174	— 3
Läskedrycker och svagdrycka	8	148	153	153	153	0
Förtäring utom hemmet	30	179	190	191	191	+ 5
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	173	173	173	0
Spritdrycker och vin	47	206	209	209	209	0
Öl	9	140	143	143	143	—
Tobak	33	142	146	146	146	—
Bostad, bränsle och lyse	152	154	155	155	155	0
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	155	155	155	+ 2
Bränsle och lyse	54	163	155	153	153	— 5
Kläder och skor	117	125	125	126	126	0
Kläder	97	123	122	122	122	— 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	126	127	127	— 1
Underkläder och strumpor	14	97	95	95	95	— 2
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	116	115	116	— 1
Tyger, garner och sybehör	15	134	136	137	139	+ 2
Skor	20	141	144	145	146	+ 4
Inventarier och husgeråd	102	134	134	133	134	+ 1
Möbler	11	134	133	133	136	+ 1
Radio och musikinstrument	15	118	107	106	106	— 6
Armatur, husgeråd och verktyg	28	140	143	143	144	+ 2
Hushållstextilier	19	129	130	129	129	— 1
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	138	138	138	+ 2
Personliga effekter	10	125	131	131	132	+ 6
Diverse	227	149	150	151	151	+ 1
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	138	138	140	+ 2
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	0
Läsning och skrivmateriel	20	178	184	189	192	+ 6
Post och tele	14	171	171	171	171	—
Nöjen och rekreation	18	151	153	153	153	+ 1
Resor	38	156	157	157	157	+ 1
Motorfordon	71	141	142	142	142	+ 1
Hemhjälp	10	178	189	189	189	+ 2
Blommor m m	13	128	126	129	128	+ 2
Totalindex	1 000	152	154	154	154	+ 1

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

ändringen mellan december 1958 och november 1959, beräknad på indextal före avrundning till hela tal.

Inom de olika huvudgrupperna har förekommit vissa smärre prisförändringar. Sålunda har inom gruppen livsmedel prishöjningar noterats för smör, ost, nö- och kalvkött samt höns, medan samtidigt fläskkotlett, sidfläsk, fläskkorv och äpplen minskat något. Inom bränsleposten har smärre prisstegringar på koks förekommit, och även bland beklädnadsvaror-

na har mindre prishöjningar noterats, särskilt på skinnvaror och skor. Vidare kan nämnas att möbelpriserna gått upp ett par procent. Inom diversegruppen har mindre prissänkningar noterats för bland annat tandkräm, tvättpulver, bastubad och hushållstvätt, men rätt markerade prishöjningar på toalettvål, böcker och bilreservdelar m m har vägt tyngre.

Pensionspristalet har socialstyrelsen beräknat till oförändrat 125.

Carl Öberg

CONTENTS

Page

- 4 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
5 *The housing conditions*
Results of the 1958 cost-of-living survey

PERIODICAL SURVEYS

- 11 *Data on house production during the third quarter of 1959*
16 *Employment and un employment*
22 *Consumer price index for November 1959*

STATISTISK INFORMATION

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index
Employment and unemployment

EVERY QUARTER

Wages for workers in industry . . . 1959: Dec
Turnover in the retail trade etc . . . 1959: Nov
Data on house production . . . this issue
Aliens in Sweden 1959: Nov

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund 1959: Oct
The work of the Child Welfare Boards 1958: 11
General children's allowances . . . 1959: March
Housing construction 1959: Sept
Day nurseries and nursery schools 1959: Febr
Social assistance 1959: Nov
Absenteeism at certain industrial firms 1959: May
National Home-help Scheme . . . 1959: July
Consumer prices in Sweden and abroad 1959: Aug
Maternity assistance 1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards
Preliminary report 1959: June
The work of the Temperance Boards 1959: March
The clientele of the Temperance Boards 1959: April
Social assistance and child welfare provided for aliens 1959: Oct
The cost of social welfare and how it is financed 1959: April
State expenditure for social purposes 1959: Febr
Approved schools 1959: May
Persons admitted into institutions for inebriates 1959: Sept
State grants to homes for the aged 1959: July
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc 1959: May

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 2 • FEBRUARI • 1960

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnvårdsstatistik, socialhjälpsstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie
Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89), aktuarie Inga Tammelin
samt amanuens Åke Larsson

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHIEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL,
SAMFÄRDSEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTT-
NING INOM INDUSTRIEN:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och
Ejnar Olsson, aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved
Oksaar och Vera Katz samt amanuens Agneta Richter

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar
och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÅRGÅNG 58 1960 NR 2 • Februari

Innehåll

- 28 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 29 Statens utgifter för sociala ändamål 1960/61
- 32 Sysselsättning inom industrin november—december 1959
- 37 Daghem och förskolor
- 39 Omsättningen inom detaljhandel m m 3:e kvartalet 1959
- 42 Utlänningar i Sverige. En översikt för år 1959 och läget den 1 januari 1960
- 46 Konsumentprisindex för december 1959

Contents

- 28 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*

PERIODICAL SURVEYS

- 29 *State expenditure for social purposes 1960/61*
- 32 *Employment in manufacturing November—December 1959*
- 37 *Day nurseries and nursery schools*
- 42 *Foreigners in Sweden: a review for 1959 and the situation on 1st January 1960*
- 46 *Consumer price index for December 1959*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden Allmänna häftet, 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning inom industrin

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin² . . . 1959: dec
Omsättningen inom detaljhandel m m detta nr
Uppgifter om bostadsbyggandet 1960: jan
Utlänningar i Sverige detta nr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: II
Barnbidrag, allmänna 1959: mars
Bostadsbyggandet 1959: sept
Daghem och förskolor detta nr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1959: maj
Hemhjälp, social 1959: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1959: aug
Mödrahjälpen 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1959: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1959: mars
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: april
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1959: okt
Socialhjälpen 1959: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering 1959: april
Statens utgifter för sociala ändamål detta nr
Ungdomsvårdsskolorna 1959: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på . . . 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till 1959: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1959: maj

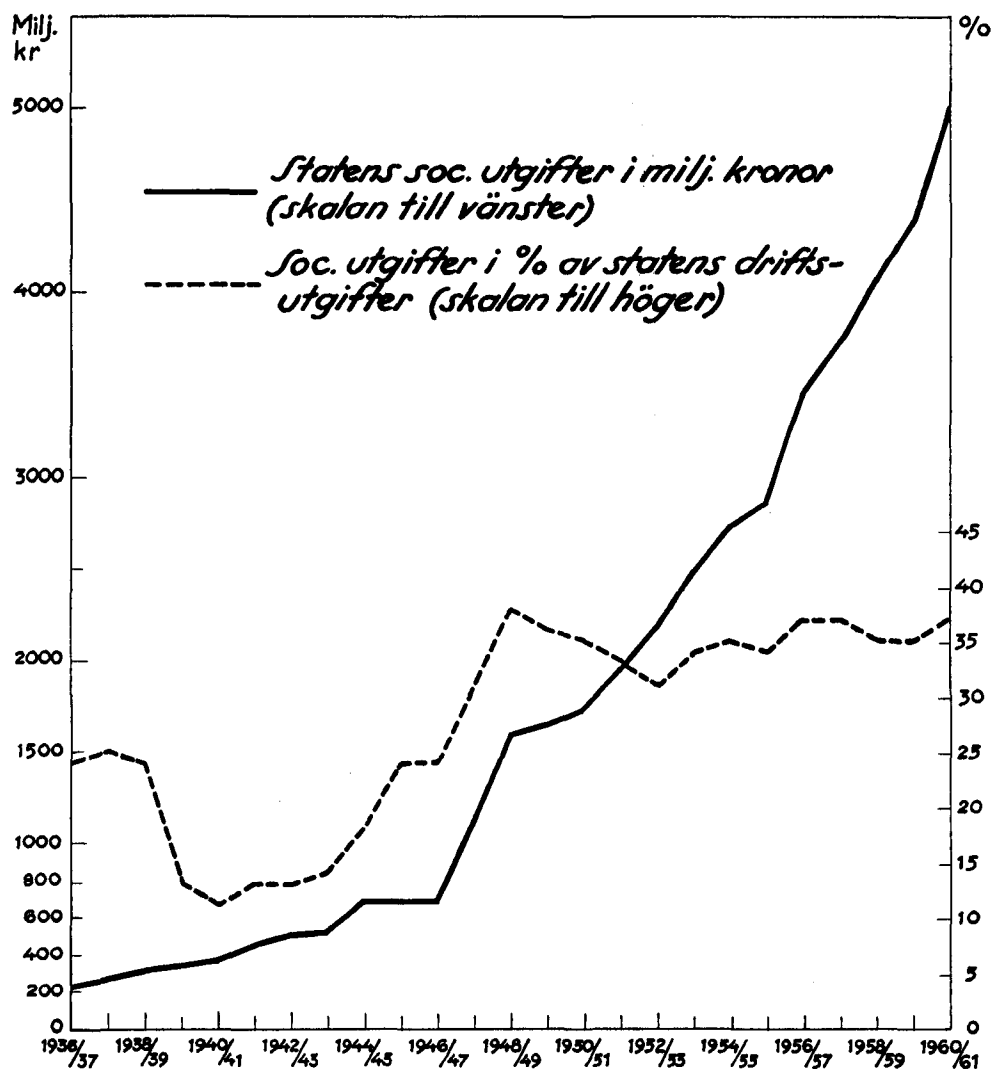
¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Tidigare i Sysselsättning och löner inom industrin.

Statens utgifter för sociala ändamål 1960/61

Sedan årets statsverksproposition nu framlagts, har i följande tablå statens beräknade socialutgifter för budgetåret 1960/61 under femte huvudtiteln (socialdepar-

tementet) och elfte huvudtiteln (inrikesdepartementet) redovisats tillsammans med motsvarande utgifter i riksstaten för budgetåret 1959/60. En jämförelse visar

Sociala utgifter i statsbudgeten 1959/60 och 1960/61

	Riksstaten 1959/60, milj kr	Statsverks- propositio- nen 1960/61 milj kr
I. Socialdepartementet		
A. Departementet	1,6	1,7
B. Socialstyrelsen, arbetsdomstolen m m	5,8	5,6
C. Mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m m	798,2	881,3
Mödrahjälp	5,7	6,2
Social hemhjälp	4,7	2,6
Allmänna barnbidrag	729,0	809,0
Bidragsförskott	16,0	18,0
Bidrag till uppförande av barnhem	0,3	0,3
Driftbidrag till barnhem	1,8	1,8
» » anstalter för halvöppen barnavård	4,2	4,8
Försöksverksamhet rörande daghem	0,1	0,1
Feriesor för barn	2,0	1,8
» » husmödrar	1,0	1,0
Driftbidrag till barnkolonier	1,7	1,5
» » semesterhem, stipendier för husmoderssemester	1,5	1,0
Statens skolor tillhörande barna- o ungdomsvården	13,7	15,7
Ersättning till kommuner enl socialhjälp- och barnavårdslag m m	5,9	6,2
Bidrag till anordnande av ålderdomshem	7,0	7,0
Annat	3,6	4,3
D. Nykterhetsvård	40,2	43,2
E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	374,5	469,6
Den offentliga arbetsförmedlingen	33,6	35,9
Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	77,0	97,0
Kostnader för arbetslöshetens bekämpande	100,0	120,0
Beredskapsarbeten på vägar och gator	125,0	160,0
Arbetsvårdsverksamhet och omskolningskurser	30,1	43,4
Övrigt	8,8	13,3
F. Bostadsbyggande m m	324,9	356,0
Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter	150,0	180,0
Bostadsrabatter	140,0	130,0
Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet	13,0	22,0
Bidrag till inrättande av pensionärshem	10,0	10,0
Övrigt	11,9	14,0
G. Sjuk- o yrkesskadeförsäkring	279,4	278,7
Bidrag till sjukkassor	265,0	265,0
Vissa ersättningar i anledning av olycksfall i arbete	4,2	4,2
Övrigt	10,2	9,5
H. Arbetarskydd	6,4	6,8
I. Folkpensionering	2 066,0	2 432,8
Bidrag till folkpensioner m m	2 023,0	2 390,0
Åtgärder till förebyggande o hävande av invaliditet	13,8	15,0
Särskilda barnbidrag till ånkors o invaliders barn	14,1	12,6
Övrigt	15,1	15,2
J. Diverse	11,3	8,5
	Summa A—J 3 908,3	4 484,2
II. Inrikesdepartementet		
A. Departementet	1,7	1,8
B. Medicinalstaten samt hälso- o sjukvården	493,0	531,8
Medicinalstyrelsen med dithörande stater	35,9	39,0
Sjukvårdsanstalter	409,0	443,1
Hälsovård i allmänhet	48,1	49,7
	Summa A—B 494,7	533,6
	Summa I + II 4 403,0	5 017,8

att socialdepartementets utgifter beräknas öka med 575,9 milj kr eller 14,7 %. De automatiska utgiftsökningarna utgör 218,6 milj kr och de icke-automatiska 383,8 milj kr. Anslagsminskningarna uppgår till 26,5 milj kr.

Den största ökningen under anslagen till mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m m avser de allmänna barnbidragen med 80 milj kr. Anledningen härtill är den från årsskiftet genomförda höjningen av bidragen från tidigare 400 kr till 450 kr per år. Under arbetsmarknadsanslagen föreslås höjningar med 95 milj kr i syfte att upprätthålla en hög sysselsättningsnivå. Under anslagen till bostadsbyggande m m märks en ökning med 30 milj kr å anslaget till kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter, men anslaget till bostadsrabatter beräknas minska med 10 milj kr. Den största anslagsökningen beräknas för bidraget till folkpensioner m m vilket preliminärt räknas upp med 367 milj kr för standardhöjning av folkpensionerna och för blivande reform av familjepensioneringen m m.

De sociala utgifterna under inrikesdepartementet beräknas öka med 39 milj

kr eller 8 %. Den största ökningen, 34 milj kr, avser anslaget till sjukvårdsanstalter.

Statens utgifter för sociala ändamål under de senaste 25 åren, fr o m budgetåret 1936/37 t o m 1960/61, framgår av diagrammet. Med undantag för det senaste året ligger uppgifterna i riksstaten för resp år till grund för detta. Vid periodens början uppgick utgifterna till 220 milj kr, motsvarande 24 % av de egentliga statsutgifterna, mot vid periodens slut 5 018 milj kr, motsvarande 37 % av de beräknade egentliga statsutgifterna.

Från den nivå, som hade nåtts under slutet av 1930-talet, inemot 25 %, ägde under de första krigsåren en kraftig nedgång rum till följd av de ökade försvarskostnaderna. Vid mitten av 1940-talet ökade så återigen socialutgifternas andel av de egentliga statsutgifterna kraftigt. Maximum, 38 %, nåddes för budgetåret 1948/49. En viss nedgång ägde sedan rum till 1952/53, men sedan dess har det åter i stort sett skett en uppgång, så att 1948/49 års maximisiffra nu åter nästan uppnåtts.

Britta Belo

Sysselsättning inom industrin¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin november—december 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) december 1959			arbetsstim- mar (inkl övertid) i 1 000-tal dec 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	47	10 730	125	10 855	322
Malmgruvor	42	10 271	125	10 396	315
Kolgruvor	5	459	—	459	6
Metall- och verkstadsindustri	889	198 183	14 473	212 656	8 957
Järn-, stål- och kopparverk	33	28 299	824	29 123	993
Järn- och stålmanufaktur	150	19 581	2 419	22 000	966
Mekaniska verkstäder	398	90 414	3 707	94 121	4 132
Reparationsverkstäder	105	8 005	6	8 011	339
Skeppsvarv	28	22 898	2	22 900	944
Elektroteknisk industri	82	20 590	5 785	26 375	1 139
Annan metallindustri	93	8 396	1 730	10 126	443
Jord- och stenindustri	212	22 031	2 390	24 421	1 027
Torvindstri	3	262	30	292	9
Stenindustri	36	2 748	12	2 760	111
Kalk- och kritbruk	15	1 097	2	1 099	49
Cementfabriker	8	1 848	37	1 885	82
Cementvarufabriker	32	3 660	8	3 668	160
Tegelbruk	53	4 122	97	4 219	181
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	15	3 291	1 638	4 929	202
Glasindustri	31	2 998	518	3 516	143
Annan jord- och stenindustri	19	2 005	48	2 053	91
Träindustri	399	29 811	1 129	30 940	1 341
Sågverk och hyvlerier	162	11 913	151	12 064	504
Lådfabriker	7	451	24	475	21
Fanér- och plywoodfabriker	10	980	164	1 144	48
Byggnadssnickerifabriker	73	6 259	122	6 381	282
Möbelfabriker	86	6 195	250	6 445	296
Svarveri- och skidfabriker	33	2 509	260	2 769	118
Annan trävaruindustri	28	1 504	158	1 662	72
Massa- och pappersindustri	137	30 079	4 636	34 715	1 470
Massafabriker	41	9 417	197	9 614	406
Pappersbruk och pappfabriker	52	16 633	2 652	19 285	813
Wallboardfabriker	8	1 564	63	1 627	72
Papp- och pappersvaruindustri	36	2 465	1 724	4 189	179
Grafisk industri	157	11 568	2 769	14 337	623
Bokbinderier	19	619	900	1 519	66
Bok- och accidenstryckerier	69	4 827	1 165	5 992	267
Tidningstryckerier	46	4 267	500	4 767	201
Annan grafisk industri	23	1 855	204	2 059	90

¹ En redogörelse för uppläggnngen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1959 (s 133—139).

I april 1959 utökades adressförteckningen för sysselsättningsstatistiken med 401 företag, vilka utvalts bland sådana företag i socialstyrelsens register som icke hade insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Vid urvalet tillämpades samma principer som vid urvalet av företag för undersökningen i januari 1959.

Indextal för december 1959 (november 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			nov 1959	dec 1959	nov 1959	dec 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
99,6	..	99,5	97,6	90,5	3,6	4,0	9,0	10,8
99,5	..	99,4	97,5	90,3	3,7	4,1	8,8	10,5
102,5	—	102,5	99,7	98,8	1,3	1,5	15,2	17,4
100,5	100,9	100,5	100,0	99,2	3,2	3,3	7,9	8,3
100,6	99,6	100,6	99,4	99,0	4,1	4,2	7,6	8,6
100,9	101,6	101,0	100,8	101,2	3,3	3,4	7,2	7,4
100,7	100,9	100,7	100,2	99,6	3,2	3,3	7,4	7,8
100,1	..	100,1	99,6	98,8	1,6	2,2	6,6	7,1
99,6	..	99,6	98,6	95,4	3,6	3,4	10,3	11,2
100,1	100,7	100,2	100,1	99,4	2,5	2,8	8,8	8,9
101,0	101,3	101,0	101,0	100,9	3,3	2,6	7,2	7,3
98,5	101,3	98,7	96,3	94,8	3,1	3,4	5,9	8,3
..	—	..	..	..	..	..	..	..
95,9	..	95,9	95,4	88,2	2,0	1,8	5,4	5,9
97,3	..	97,3	97,2	98,0	2,4	2,9	5,1	5,2
98,7	..	98,7	96,1	94,1	5,9	5,4	5,8	8,3
99,7	..	99,6	97,3	98,0	3,6	4,1	6,2	8,3
99,0	..	99,0	98,0	96,1	2,0	2,9	4,6	5,6
99,3	100,7	99,8	94,2	96,6	3,0	3,4	8,7	13,8
99,9	98,3	99,7	97,6	94,0	2,4	2,9	5,0	6,9
99,2	..	99,2	97,3	93,5	4,7	3,6	5,1	6,9
99,3	98,9	99,2	98,4	95,9	3,2	3,2	5,2	6,0
98,5	..	98,5	97,1	94,5	2,6	3,1	5,8	7,2
103,0	..	102,6	100,7	99,3	2,4	4,1	4,5	6,3
101,3	..	101,4	100,1	95,5	2,3	2,9	8,2	9,4
99,8	..	99,8	99,5	96,7	2,5	2,3	5,2	5,5
98,9	100,4	98,9	98,1	97,2	5,0	4,6	3,1	3,8
100,8	..	100,4	100,5	96,0	3,5	2,1	6,1	6,1
99,9	..	99,6	100,0	95,3	2,9	2,7	5,0	4,6
100,0	99,4	99,9	98,8	97,7	5,4	6,3	7,7	8,7
99,3	..	99,3	98,0	97,0	6,0	7,3	6,9	8,1
100,2	99,2	100,1	98,5	98,0	5,6	6,4	8,2	9,8
101,5	..	101,5	101,7	98,5	5,6	7,1	5,7	5,5
100,0	99,5	99,8	100,8	97,8	3,4	2,9	7,3	6,3
100,0	98,9	99,8	100,7	101,1	4,0	4,5	7,6	6,7
101,5	102,9	102,3	104,7	105,0	2,9	2,7	9,0	6,9
100,5	95,0	99,4	100,8	100,4	3,6	3,5	7,0	5,7
100,1	101,0	100,2	100,7	102,1	4,8	6,3	7,3	6,8
97,7	100,5	98,0	97,8	98,2	4,2	4,8	9,0	9,2

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin november—december 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) december 1959			arbetstim- mar (inkl övertid) i 1 000-tal dec 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Livsmedelsindustri	254	17 863	7 293	25 156	1 102
Kvarnar	14	993	166	1 159	50
Bageriindustri	56	2 934	1 434	4 368	183
Sockerindustri	18	2 652	391	3 043	138
Choklad- o konfektindustri	20	1 115	2 006	3 121	128
Mejeriindustri	32	2 935	354	3 289	140
Slakterier och charkuterier	63	5 104	1 356	6 460	303
Fiskkonserverfabriker	17	337	609	946	40
Fruktkonserverindustri	10	290	593	883	34
Margarinindustri	6	267	47	314	15
Annan livsmedelsindustri	18	1 236	337	1 573	71
Dryckesvaru- och tobaksindustri	72	4 181	1 764	5 945	258
Dryckesvaruindustri	65	3 831	773	4 604	202
Tobaksfabriker	7	350	991	1 341	56
Textil- och beklädnadsindustri	443	17 208	32 483	49 691	2 012
Ylleindustri	32	2 366	2 465	4 831	203
Bomullsindustri	38	4 917	4 134	9 051	372
Linne- och juteindustri	8	966	933	1 899	77
Trikåfabriker	62	1 353	4 845	6 198	236
Sömnadsindustri	210	3 571	15 981	19 552	781
Hatt- och mössfabriker	17	177	836	1 013	37
Annan textil- o beklädnadsindustri	76	3 858	3 289	7 147	306
Läder-, hår- o gummivaruindustri	130	10 144	5 618	15 762	680
Garverier	16	1 491	149	1 640	71
Päls- o skinnvarufabriker	23	1 049	595	1 644	70
Skoindustri	48	2 390	2 351	4 741	200
Andra lädervarufabriker	17	686	534	1 220	54
Gummivarufabriker	15	4 004	1 820	5 824	255
Annan läder-, hår- o gummivaruind	11	524	169	693	30
Kemisk o kemisk-teknisk industri	122	13 398	3 991	17 389	722
Rent kemisk industri	18	3 655	127	3 782	155
Färg-, olje- o parfymfabriker	36	3 727	1 222	4 949	200
Sprängämnesfabriker	6	1 360	604	1 964	84
Tändsticksfabriker	6	581	528	1 109	44
Annan kemisk-teknisk industri	56	4 075	1 510	5 585	238
Samtliga industrigrupper	2 862	365 196	76 671	441 867	18 514
Statliga verkstäder m m	142	14 323	1 178	15 501	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	84	11 542	423	11 965	..
Skeppsvarv	2	1 769	13	1 782	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	54	742	599	1 341	..
Sprängämnesfabriker	2	270	143	413	..

Indextal för december 1959 (november 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			nov 1959	dec 1959	nov 1959	dec 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
96,0	89,3	93,9	93,2	93,6	3,3	4,8	6,9	7,6
101,0	..	101,1	101,2	99,0	2,2	4,5	8,3	8,2
101,3	98,4	100,3	99,4	100,0	2,1	2,4	6,1	7,0
76,0	74,5	75,8	72,2	67,8	2,4	3,0	4,5	9,1
98,3	84,7	89,1	89,5	87,9	3,4	2,1	9,5	9,2
101,0	100,3	100,9	100,1	101,6	3,1	3,7	7,3	8,1
101,2	97,8	100,5	101,6	109,1	4,3	9,1	7,4	6,3
94,7	78,7	83,7	78,1	77,5	2,0	1,6	4,7	11,1
94,5	86,4	88,9	86,7	85,7	2,7	2,7	7,0	9,4
101,5	..	101,0	104,2	107,9	5,5	9,1	8,0	5,1
100,0	83,2	95,9	97,8	96,5	6,5	6,2	6,2	4,3
105,5	100,9	104,1	105,5	108,8	2,5	4,7	9,4	8,1
105,9	102,2	105,3	107,2	111,4	2,7	5,3	8,6	6,9
101,4	99,9	100,3	99,8	100,4	1,9	2,6	11,9	12,3
100,2	99,9	100,0	99,5	98,0	1,7	1,9	8,1	8,5
100,4	99,7	100,0	99,1	96,0	3,3	2,7	7,3	8,2
98,9	101,1	99,9	99,0	97,3	1,9	1,9	8,4	9,3
100,9	98,1	99,5	99,4	99,4	1,9	2,4	12,0	12,1
100,0	99,7	99,8	98,9	92,3	1,2	1,0	8,4	9,2
100,2	101,1	100,9	101,0	101,0	0,9	1,1	7,8	7,8
..	92,2	93,2	91,5	86,3	0,3	0,5	4,9	6,6
101,5	96,1	99,0	98,1	99,1	3,1	3,7	7,8	8,6
99,9	99,4	99,7	100,0	98,2	2,3	2,3	7,0	6,8
100,2	..	100,6	102,3	96,8	2,5	2,2	6,1	4,6
98,8	99,7	99,1	98,0	96,8	2,7	2,9	5,1	6,1
100,1	100,0	100,0	99,5	97,8	1,1	1,5	6,8	7,3
101,9	95,4	98,9	100,3	97,6	3,9	4,1	6,9	5,6
99,9	99,1	99,6	100,3	99,7	2,8	2,5	8,2	7,6
98,9	..	99,6	99,4	95,6	2,1	1,4	4,7	4,9
99,7	98,8	99,5	98,7	96,4	3,5	3,6	7,6	8,3
98,4	..	98,5	97,7	94,2	3,6	4,2	7,6	8,4
100,3	95,6	99,1	98,5	95,5	3,9	3,6	6,6	7,1
100,2	101,9	100,7	100,6	99,0	2,4	2,8	8,7	8,8
101,2	99,8	100,5	99,0	92,5	2,2	1,9	10,2	11,6
99,9	99,7	99,8	98,9	98,4	3,7	3,9	7,6	8,4
99,9	98,9	99,7	99,1	98,0	3,2	3,5	7,5	8,1
99,7	99,6	99,7	96,2	..	..	..	8,6	11,8
99,7	97,7	99,6	97,3	..	..	..	8,3	10,4
100,5	..	100,5	86,4	..	..	..	11,3	23,7
99,6	101,0	100,2	97,7	..	..	..	8,4	10,7
99,3	..	99,3	100,8	..	..	..	6,3	4,8

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, december 1938 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) januari 1959—december 1959

Bransch	1959											
	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Gruvindustri	97,0	95,6	94,5	92,8	91,0	90,9	92,3	90,9	91,2	91,2	90,9	90,4
Metall- och verkstadsind . .	99,6	99,7	99,8	99,9	99,9	101,2	101,1	101,3	102,3	102,6	103,7	104,2
Jord- och stenindustri . .	97,0	96,1	97,2	99,9	101,9	103,9	104,7	104,0	103,6	103,4	103,4	102,1
Träindustri	98,0	99,3	102,7	106,0	107,7	108,8	109,1	107,5	106,2	105,0	104,2	103,4
Massa- och pappersindustri	100,0	100,4	100,5	101,4	102,0	104,0	105,5	104,0	104,3	104,4	104,5	104,4
Grafisk industri	98,2	98,5	98,4	98,5	98,3	98,8	98,9	99,2	99,8	100,2	100,6	100,4
Livsmedelsindustri	95,5	95,7	95,7	95,8	97,3	102,7	104,7	101,0	100,0	104,8	103,9	97,6
Dryckesvaru- och tobaksind	94,4	94,6	94,6	95,6	100,1	105,1	106,2	100,9	97,7	97,4	98,1	102,1
Textil- och beklädnadsind	98,5	98,8	99,1	99,1	98,7	98,7	98,1	99,5	100,8	101,0	101,1	101,1
Läder-, hår- o gummi-ind	99,1	99,7	100,2	100,8	101,6	102,3	101,2	102,8	104,9	107,3	107,7	107,4
Kemisk o kemisk-tekn ind	99,5	100,0	101,6	102,5	102,6	105,5	105,4	104,3	104,7	104,7	106,0	105,5
Samtliga industrigrupper	98,8	99,0	99,5	100,1	100,5	102,1	102,3	102,0	102,5	103,0	103,5	103,2

Tab 3. Antal i oktober—december 1959 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	okt	nov	dec	okt	nov	dec	okt	nov	dec	okt	nov	dec
Gruvindustri	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,5	0,4	0,3	0,7	0,7	0,4	0,5	0,5	0,4	0,1	0,1	0,1
Jord- och stenindustri	0,8	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	2,1	2,3	2,2	0,3	0,2	0,2
Träindustri	1,0	0,5	0,5	0,7	0,6	0,3	0,7	0,7	0,7	0,0	0,1	0,1
Massa- och pappersindustri	0,4	0,2	0,3	0,5	0,3	0,2	1,3	1,4	1,5	0,2	0,2	0,0
Grafisk industri	0,7	0,4	0,6	0,9	0,4	0,4	2,3	2,2	2,3	0,2	0,2	0,3
Livsmedelsindustri	1,0	0,9	2,5	1,6	0,6	0,3	4,1	4,0	3,8	0,5	0,5	0,5
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	1,1	0,5	0,7	1,0	0,9	2,2	1,1	1,1	0,8	0,5	0,5	0,3
Textil- och beklädnadsindustri . . .	0,7	0,6	0,5	0,9	0,9	0,3	7,3	7,2	7,5	0,8	1,0	0,7
Läder-, hår- och gummi-varuindustri	0,7	0,6	0,4	1,0	0,9	0,4	2,9	3,1	3,1	0,1	0,0	0,1
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,6	0,5	0,6	0,8	0,5	0,3	1,8	1,7	1,4	0,0	0,0	0,0
Samtliga industrigrupper	0,6	0,5	0,5	0,8	0,6	0,4	1,9	1,9	1,8	0,2	0,3	0,2

Daghem och förskolor

I följande översikt lämnas några statistiska data för att belysa utvecklingen av den halvöppna barnvården under senare år. De huvudsakliga formerna för arbetet inom detta område är daghem och lekskolor för småbarn samt eftermiddagshem för skolebarn. I tab 1 redovisas antalet statsunderstödda institutioner av oli-

ka slag och deras platsantal vid slutet av åren 1950—59.

Tabellen visar att antalet lekskolor nära nog fördubblats under de senaste tio åren. Platsantalet vid dessa uppgick vid utgången av 1959 till 35 086 och har sedan 1950 ökat med 87 %. Ökningen av platsantalet vid daghem och vid efter-

Tab 1. Antal institutioner och platser åren 1950—59

31 dec	Institution				Platser			
	Daghem	Lekskolor	Eftermiddagshem	S:a ¹	Daghem	Lekskolor	Eftermiddagshem	S:a
1950	313	477	107	725	9 708	18 743	2 364	30 815
1951	313	538	111	788	9 713	21 167	2 442	33 322
1952	307	574	114	816	9 731	22 460	2 513	34 704
1953	310	593	115	836	9 869	23 256	2 528	35 653
1954	314	640	117	885	9 974	26 415	2 337	38 726
1955	314	671	118	915	10 015	27 769	2 340	40 124
1956	302	708	112	939	10 322	30 535	2 420	43 277
1957	309	760	121	995	10 510	31 911	2 615	45 036
1958	315	795	126	1 035	10 763	33 379	2 745	46 887
1959	304	861	121	1 104	10 035	38 086	2 450	47 571
därav								
Stockholm	108	212	69	296	3 877	7 963	1 480	13 320
Göteborg	48	83	13	123	1 486	3 547	197	5 230
Malmö	19	23	—	38	693	1 028	—	1 721
Övriga landet	129	543	39	647	3 979	22 548	773	27 300

¹ Daghem, lekskola och eftermiddagshem kombineras ofta inom en institution, varför summan av dessa överstiger summa institutioner.

Tab 2. Antal institutioner fördelade på huvudmän 1 jan 1957—60

	Institutioner			
	¹ / ₁ 1957	¹ / ₁ 1958	¹ / ₁ 1959	¹ / ₁ 1960
Landsting och kommuner	1 452	1 500	1 532	1 647
Föreningar	383	390	398	345
Industrier	33	34	34	32
Privat	71	71	71	80
S:a	939	995	1 035	1 104

¹ Därav 2 drivna av landsting.

middagshem uppgick till 11 respektive 16 % fram till år 1959. Under detta sista år har platsantalet inom dessa institutioner minskat kraftigt. En av förklaringarna här till är att kommunerna placerat ett stort antal barn i familjedaghem. Hur många platser som denna nya form för den halvöppna barnvården kunnat disponera kan t v ej redovisas.

Institutionernas fördelning på huvudmän åren 1957—60 framgår av tab 2.

De flesta institutionerna drivs av lands-

ting och kommuner (f n 59 %) samt för-
eninger (31 %).

Personalen vid daghem, lekskolor och
eftermiddagshem utgörs av föreståndarin-
nor, förskolelärarinnor, barnsköterskor,
ekonomipersonal och övrig personal. Av
föreståndarinnor och förskolelärarinnor
krävs i allmänhet utbildning vid förskole-
seminarium. Ett fåtal har annan utbild-
ning. Antalet föreståndarinnor och för-
skolelärarinnor vid de statsunderstödda
institutionerna under budgetåren 1956/
57 och 1957/58 framgår av tab 3, som
även visar deras fördelning efter examen.

Det statliga stödet till den halvöppna
barnavården utgår i tre former: 1) en-
gångsbidrag från allmänna arvsfonden
till inrättande av daghem, lekskolor och
eftermiddagshem ävensom till sanering el-
ler ombyggnad av redan befintliga så-

dana institutioner, 2) driftbidrag till in-
stitutionerna och 3) driftbidrag till för-
skoleseminarier för utbildning av perso-
nal.

Bidragens storlek under de senaste bud-
getåren framgår av nedanstående tablå.

		1 000-tal kr		
		Arvs- fonden	Driftbi- drag till institu- tioner	Driftbidrag till för- skole- seminarier
1954/55		884	2 741	294
1955/56		685	3 011	291
1956/57		471	3 054	382
1957/58		551	4 052	384
1958/59		877	4 214	449
1959/60 (anslaget)		..	4 200	446

¹ Tillkommer ytterligare 24 000 kr för 1957/58
och för 1958/59 91 000 kr för praktiska försök
med nya verksamhetsformer inom den halvöppna
barnavården och för barns sommarvistelse.

² För budgetåret 1959/60 har anslagits ytterligare
100 000 kr till samma verksamhet.

**Tab 3. Antal förskolelärarinnor som var i tjänst vid de statsunderstödda institutionerna
budgetåren 1956/57 och 1957/58**

	1956/57		1957/58	
	Antal	Därav ny- anställda	Antal	Därav ny- anställda
Föreståndarinnor	1 701	241	1 766	245
Därav				
förskolelärarinnor	1 636	236	1 706	238
barnavårdslärarinnor	34	4	22	1
förskolelärarinnor med utländsk examen .	37	1	38	6

Britta Belo

Omsättningen inom detaljhandel m m

3:e kvartalet 1959¹

Tab 1. Indextal (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m 2:a kvartalet 1956—3:e kvartalet 1959

	1956			1957				1958				1959		
	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv
Livsmedelsbutiker	107	107	112	100	110	110	114	103	112	113	115	104	113	115
Beklädnadsbutiker	98	73	117	69	100	76	115	72	99	71	117	73	98	72
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	99	71	120	70	105	76	117	72	103	72	117	74	104	73
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	89	64	85	51	91	70	86	54	90	62	85	54	91	62
Butiker för herr- och damkonfektion i kombination samt barnkonfektionsbutiker	97	64	109	60	98	66	101	59	93	61	105	63	91	59
Manufakturbutiker och textila varuhus	101	86	131	85	101	90	133	91	105	89	140	91	109	92
Skobutiker och skomakerier	105	81	118	59	113	90	120	60	113	85	121	66	118	83
Skobutiker	103	78	121	58	113	89	123	61	114	83	123	67	118	81
Skomakerier	112	100	100	67	110	99	99	56	103	99	93	60	113	92
Inventariebutiker	112	105	151	123	111	120	171	130	122	120	192	138	116	132
Butiker för heminredningstextilier	109	108	128	111	103	111	144	112	110	² 130	² 189	² 136	² 108	140
Butiker för möbler	107	88	134	106	99	100	159	109	106	102	165	114	111	116
Bosättningsaffärer	116	127	178	110	122	134	184	110	109	124	187	114	109	128
Radio-, el- och belysningsaffärer	115	111	166	142	118	136	181	158	139	122	203	161	119	138
Järn-, cykel- och sportaffärer	102	96	93	69	108	111	97	73	111	108	103	81	117	116
Övriga specialbutiker	104	105	127	103	111	114	136	110	119	119	144	113	122	125
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	100	97	118	86	108	104	122	86	113	108	132	86	113	110
Urmakerier, optikaffärer . .	99	110	140	108	114	122	147	112	116	121	² 158	² 114	² 128	149
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	106	114	127	108	112	126	140	117	122	132	146	121	127	137
Tobaksbutiker	96	96	118	103	101	103	129	109	110	113	133	112	111	116
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	114	122	128	89	120	122	125	102	117	121	119	91	115	112
Varuhus, basarer, postorderfirmor	115	106	159	94	128	122	172	101	135	124	185	113	147	138
Summa detaljhandel	106	99	120	94	109	105	124	98	113	107	129	101	115	111
Restauranger, kaféer och konditorier	93	96	83	78	93	95	79	77	93	96	86	78	94	96
Restauranger	89	92	78	73	87	89	73	69	87	92	80	72	88	90
Kaféer och konditorier . .	103	105	93	90	106	109	93	93	107	106	96	91	106	107
Betjäningsställen	114	98	112	100	120	112	121	111	131	114	128	114	133	116
Frisersalonger, hygieniska institut	113	98	108	91	115	103	113	100	123	106	120	103	126	111
Bad- och tvättinrättningar	120	100	115	109	134	116	121	112	135	119	131	118	137	112
Samtliga branscher	105	99	117	93	108	105	120	96	112	106	² 125	99	114	109

¹ Se anm nederst på s 40. — ² Omräkning har medfört ändring i tidigare publicerade indextal.

Tab 2. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 3:e kvartalet och 1:a—3:e kvartalen 1959 samt uppräknade försäljningssummor

	Antal iden- tiska företag 2:a och 3:e kv 1959	Uppräk- nade för- säljnings- summor milj kr 3:e kv 1959	Indextal för 3:e kv 1959		Indextal för 1:a— 3:e kv 1959 (1:a—3:e kv 1958 = 100) ^a
			(2:a kv 1959 = 100) ¹	(3:e kv 1958 = 100) ²	
Livsmedelsbutiker	676	1 953,9	101	102	102
Beklädnadsbutiker	506	520,4	74	101	101
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	93	112,4	70	101	102
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	82	79,0	68	100	101
Butiker för herr- och damkonfektion i kom- bination samt barnkonfektionsbutiker	75	104,9	65	97	100
Hatt- och mössbutiker, modebutiker	19	10,9	58	..	..
Manufakturbutiker och textila varuhus	199	195,0	85	103	102
Päls- och skinnvarubutiker	26	10,9	103	..	..
Skobutiker och skomakerier	114	96,3	70	98	104
Skobutiker	73	84,0	69	98	103
Skomakerier	41	12,3	81	93	103
Inventariebutiker	288	289,9	114	110	104
Butiker för heminredningstextilier	46	32,4	130	108	109
» » möbler	61	81,3	105	114	108
Bosättningsaffärer	69	28,1	118	103	103
Radio-, el- och belysningsaffärer	63	124,2	115	113	99
Butiker för hemslöjd och leksaker	44	16,3	127	..	..
Järn-, cykel- och sportaffärer	150	220,1	99	107	107
Övriga specialbutiker	385	683,1	102	104	103
Blomsterhandel	50	41,4	64	103	103
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer . . .	56	69,8	97	102	100
Juvelerarbutiker	19	29,3	103	..	..
Urmakerier, optikaffärer	29	40,6	116	..	..
Fotoaffärer och ateljéer	40	38,3	127	..	..
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	122	320,1	108	104	104
Tobaksbutiker	32	106,5	104	103	102
Läderhandel	23	13,9	95	..	..
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	25	21,1	97	92	94
Varuhus, basarer, postorderfirmor	25	248,1	94	112	111
Summa detaljhandel	2 169	4 032,8	96	103	103
Restauranger, kaféer och konditorier	468	315,3	102	99	101
Restauranger	313	212,1	103	99	101
Kaféer och konditorier	155	103,2	100	101	100
Betjäningsställen	254	119,3	87	101	102
Frisersalonger, hygieniska institut	122	60,5	88	105	103
Bad- och tvättinrättningar	124	44,0	82	94	101
Samtliga branscher	2 891	4 467,5	96	103	102

¹ Uträknade på identiska företag.

² Uträknade enligt kedjeindexmetod.

^a Genomsnitt av kedjeindextal.

Anm. En utförlig redogörelse för statistikens utformning har lämnats i SocM 1956: 2 och 1958: 2 samt i Statistisk Information 1959: febr. — Antalet tillfrågade enskilda företag var 4 435. Bearbetningsbara svar erhöles från 2 975 företag (67 %). För konsumentkooperativa sektorn inhämtas månatliga uppgifter från 197 till KF anslutna konsumtionsföreningar, Svenska varuhusföreningen, Svenska Skoindustri AB m fl.

Tab 3. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 3:e kvartalet och 1:a—3:e kvartalen 1959, exklusive och inklusive omsättningen i vissa större varuhus

	Indextal för 3:e kv 1959						Indextal för 1:a—3:e kv 1959 (1:a—3:e kv 1958 = 100) ³		
	(2:a kv 1959 = 100) ¹			(3:e kv 1958 = 100) ²					
	exkl varu-husen	enbart ⁴ varu-husen	inkl ⁴ varu-husen	exkl varu-husen	enbart ⁴ varu-husen	inkl ⁴ varu-husen	exkl varu-husen	enbart ⁴ varu-husen	inkl ⁴ varu-husen
Livsmedelsbutiker	101	102	101	102	125	102	102	124	102
Beklädnadsbutiker	74	81	74	101	108	102	101	111	101
Skobutiker, skomakerier . . .	70	83	70	98	108	98	104	105	104
Inventariebiter	114	116	114	110	109	110	104	111	105
Järn-, cykel- och sportaffärer	99	101	99	107	107	107	107	109	107
Övriga specialbutiker	102	109	102	104	116	105	103	116	104
Restauranger och kaféer . .	102	116	102	99	120	100	101	116	101
Samtliga branscher	96	99	96	102	114	103	102	115	102

¹, ², ³ Se resp not, tab 2. — ⁴ De av varuhusen särredovisade varugrupperna upptas under resp bransch.

Tab 4. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom konsumentkooperativ detaljhandel m m under 3:e kvartalet och 1:a—3:e kvartalen 1959 samt uppräknade försäljningssummor

	Uppräknade försäljningssummor milj kr 3:e kv 1959	Indextal för 3:e kv 1959			Indextal för 1:a—3:e kv 1959 (1:a—3:e kv 1958 = 100) ³
		(2:a kv 1959 = 100) ¹	(3:e kv 1958 = 100) ²	(2:a kv 1955 = 100) ²	
Detaljförsäljning					
Livsmedelsbutiker (inkl butiksbusar) . .	592,7	98	102	117	103
Snabbköpsbutiker	356,1	100	115	214	115
Speceri- och diversebutiker	171,9	99	88	74	89
Charkuteributiker	23,1	86	83	52	87
Mjolk- och brödbutiker	37,8	90	92	70	91
Fiskbutiker	3,6	86	96	87	98
Övriga livsmedelsbutiker	0,1	..	..	..	..
Varuhus, specialbutiker, övriga butiker .	103,5	83	112	109	112
Restauranger, serveringar	20,4	109	106	125	104
Samtliga branscher, detaljförsäljning . .	716,5	96	104	116	104
» » partiförsäljning	34,8	100	99	..	99
Total försäljning	751,3	96	103	..	103

¹, ², ³ Se resp not, tab 2.

Tab 5. Indextal¹ (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom vissa branscher av enskild och konsumentkooperativ detaljhandel m m 1:a kvartalet 1956—3:e kvartalet 1959

	1956				1957				1958				1959		
	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e
Samtliga branscher	92	105	100	117	93	109	105	121	97	113	107	126	100	115	110
Livsmedelsbutiker	103	108	107	113	100	111	110	115	104	113	113	117	105	115	116
Restauranger, serveringar	79	94	97	84	79	94	96	80	77	94	97	86	79	95	97

¹ Indextalerna har uträknats enligt kedjemetod. De för varje kvartal för enskild resp konsumentkooperativ detaljhandel beräknade indextalerna med närmast föregående kvartal som bas har vägts samman med de uppräknade försäljningsbeloppen som vikter.

Utlänningar i Sverige

EN ÖVERSIKT FÖR ÅR 1959 OCH LÄGET DEN 1 JANUARI 1960

Närmast föregående redogörelse beträffande utlänningar i Sverige framlades i novemberhäftet av Sociala Meddelanden 1959. Den avsåg läget vid kvartalsskiftet september—oktober.

Utlänningar med uppehållstillstånd. Sedan skyldighet att inneha tillstånd för vistelse i Sverige inskränkts till icke-nordiska utlänningar, omfattar antalet uppehållstillstånd endast en mindre del av alla utlänningar i landet. Den 1 januari 1960 var antalet gällande uppehållstillstånd 49 497. Detta innebär en minskning

sedan den 1 januari 1959 med 4 229. Till en viss del förklaras minskningen genom naturalisationer under året.

Naturaliserade utlänningar. Under år 1959 har 10 727 förutvarande utlänningar blivit svenska medborgare. I denna siffra ingår såväl barn under 18 år (3 281) som svenskfödda utländska medborgare, vilka senare i föreskriven ordning återtagit svenskt medborgarskap. Av de under året naturaliserade — som är 1 368 flera än under år 1958 — har 10 277 upptagits till svenska medborgare efter Kungl. Maj:ts beslut.

Tab 1. Upphållstillstånd för utlänningar

Nationalitet	1946	1959	1960	
	1 jan	1 jan	1 jan	därav män
Dansk	2 729	..	..	..
Finländsk	6 293	..	..	..
Isländsk	179	..	..	..
Norsk	4 537	..	..	..
Baltisk	25 977	7 395	5 672	3 733
Belgisk	82	94	96	43
Brittisk	901	1 293	1 230	574
Fransk	509	649	631	367
Nederländsk . . .	679	1 230	1 206	750
Italiensk	332	3 299	3 233	1 981
Polsk	3 822	2 007	1 707	1 065
Schweizisk	316	1 150	1 163	729
Tjeckoslovakisk . .	—	300	235	163
Tysk	6 250	21 014	19 348	8 037
Ungersk	805	6 138	6 257	4 098
USA-medborgare . .	669	1 793	1 798	981
Österrikisk	—	2 970	2 741	1 445
Övriga	4 565	4 394	4 180	2 672
Summa	58 645	53 726	49 497	26 638

Födda och avlidna utlänningar. Enligt de uppgifter, som inkommit till utlänningskommissionen, var antalet avlidna 407 under år 1959. Av dessa var 40 danskar, 113 finländare, 28 norrmän, 48 balter, 55 tyskar och 50 USA-medborgare. Likaledes enligt uppgifter, som under 1959 inkommit till kommissionen, föddes av utländska kvinnor 4 569 barn. Av dessa utgjorde danska barn 800, finländska 1 528, norska 387, baltiska 99, tyska 678 och ungerska 242.

Utresande till icke-nordiskt land. Från och med maj 1958 registreras endast de personer, som från Sverige utreser direkt till icke-nordiskt land. Motsvarande sker i Danmark, Finland och Norge, varför man kan få uppgift om det totala antalet

Tab 2. Utlänningar, som enligt uppgifter till utlänningskommissionen erhållit svenskt medborgarskap under år 1959

Förutvarande nationalitet	Enligt Kungl Maj:ts beslut	Övriga	Samtliga	Förutvarande nationalitet	Enligt Kungl Maj:ts beslut	Övriga	Samtliga
Albansk	4	—	4	Litauisk	28	—	28
Argentinsk	2	—	2	Marockansk	1	—	1
Australiensisk	5	—	5	Mexikansk	1	—	1
Belgisk	14	—	14	Nederländsk	136	—	136
Brasiliansk	1	—	1	Norsk	429	123	552
Bulgarisk	10	—	10	Polsk	474	1	475
Canadensisk	8	6	14	Portugisisk	1	—	1
Chilensk	2	—	2	Rumänsk	28	1	29
Dansk	630	150	780	Rysk	344	—	344
Egyptisk	2	—	2	Schweizisk	4	1	5
Engelsk	41	—	41	Spansk	33	—	33
Estländsk	1 125	—	1 125	Statslös	23	2	25
Etiopisk	1	—	1	Sudet-tysk	42	—	42
Finsk	3 494	10	3 504	Sydafrikansk	3	—	3
Fransk	42	—	42	Sydkoreansk	7	—	7
Grekisk	12	3	15	Tjeckoslovakisk	67	—	67
Indisk	2	—	2	Turkisk	2	—	2
Irakisk	1	—	1	Tysk	2 188	11	2 199
Iransk	2	4	6	Ungersk	163	—	163
Isländsk	5	—	5	USA-medborgare	76	133	209
Israelisk	1	1	2	Österrikisk	233	2	235
Italiensk	151	2	153	Summa	10 277	450	10 727
Jugoslavisk	45	—	45				
Kinesisk	3	—	3				
Lettländsk	391	—	391				

personer, som utrest från det nordiska passkontrollområdet, men icke om antalet utlänningar, som besökt vart och ett av de fyra nordiska länderna. Antalet utländska utresande från Sverige direkt till icke-nordiskt land var 109 141 under år 1959. De flesta utresorna från Sverige sker emellertid via Danmark till icke-nordiskt land, varför registrering av dem äger rum i Danmark, icke i Sverige. Totalantalet utlänningar, som besökte Sverige år 1959, är sålunda avsevärt större än den nämnda siffran. — Från och med november 1959 registreras i Sverige även inresor direkt från icke-nordiskt land.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Den 1 januari 1960 var det totala antalet arbetsanmälda utlänningar

105 958, vilket innebär en ökning med 2 281 eller 2,2 % sedan föregående årsskifte. Det reella tillskottet från utlandet till den svenska arbetsmarknaden är dock större, eftersom en del av de under 1959 naturaliserade var arbetsanmälda vid 1959 års ingång. Av de under året nyblivna svenska medborgarna innehade sålunda drygt 2 600 arbete i Sverige.

Av det totala antalet arbetsanmälda utlänningar utgjorde danskarna, finländarna och normännen tillsammans 66,8 %. Beträffande de arbetsanmälda utlänningarnas geografiska fördelning kan nämnas, att Stockholms stad redovisar 22 %, Göteborgs och Bohus län 13 % och Malmöhus län 10 % av totalantalet, medan de fem norrlandslänen tillsammans svarar för 9 %. Det minsta antalet arbetsan-

Tab 3. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 januari 1960, fördelade efter yrkesgrupp och nationalitet

Yrkesgrupp	Totalt	Därav					
		Dansk	Norsk	Fin- ländsk	Bal- tisk	Tysk	Ung- ersk
<i>Jordbruk o skogsbruk</i>	9 270	2 589	757	4 771	120	529	142
Jordbruk	2 918	1 655	118	666	27	200	98
Trädgårdsskötsel	1 035	235	56	387	10	218	23
Fiske	57	40	1	13	2	1	—
Skogsbruk	5 260	659	582	3 705	81	110	21
<i>Industri o hantverk</i>	49 381	9 379	3 357	20 544	2 109	5 028	3 066
Malmbrytning o metallindustri	24 381	3 742	1 350	10 130	1 044	2 801	1 613
Jord- o stenindustri	1 512	557	60	435	29	167	103
Träindustri	1 947	329	184	966	79	170	75
Pappers- och grafisk industri	2 882	580	230	1 232	99	296	166
Livsmedelsindustri	3 172	1 056	221	1 054	64	331	179
Textilindustri	3 966	685	225	1 591	365	332	376
Beklädnadsindustri	4 917	459	423	2 775	208	445	190
Läder-, hår- o gummiindustri	2 217	750	152	628	105	183	198
Kemisk-teknisk industri	869	202	82	353	28	89	45
Byggnadsindustri	3 501	1 013	429	1 375	88	210	121
Kraft-, belysnings- o vattenverk	17	6	1	5	—	4	—
<i>Samfärdsel</i>	8 078	2 220	885	2 234	253	937	77
Landtransport	1 266	288	193	454	83	78	48
Luftfart	77	16	48	4	—	2	—
Sjöfart	6 735	1 916	644	1 776	170	857	29
<i>Handel</i>	14 075	1 602	1 528	6 694	334	1 852	349
Försäljnings- o affärsverksamhet	2 298	417	369	810	37	367	31
Lagerarbete	1 717	311	202	734	85	113	101
Bank- o försäkringsverksamhet	392	14	31	165	52	53	15
Hotell o restauranger	9 668	860	926	4 985	160	1 319	202
<i>Förvaltning o fria yrken</i>	8 195	979	1 366	1 641	457	1 457	464
Allmän tjänst	69	20	15	20	3	5	—
Socialvård	63	8	8	10	4	21	3
Tekniska arbetsområden	3 813	461	870	553	204	659	282
Kontorsarbete	3 069	296	394	978	220	598	81
Undervisning o journalistik	457	29	43	62	22	61	58
Organisationsverksamhet	12	—	3	1	2	4	1
Konstnärlig verksamhet	712	165	33	17	2	109	39
<i>Hälsa- o sjukvård</i>	5 726	1 134	686	2 335	86	884	101
<i>Husligt arbete</i>	6 246	528	485	1 786	20	2 887	33
<i>Genomgående yrken</i>	3 711	694	320	1 732	161	341	108
Genomgående yrken o diversearbeten	2 663	472	235	1 225	99	302	64
Diversearbete	1 048	222	85	507	62	39	44
<i>Arbete, ej hänförligt till annan näringsgren</i>	1 157	94	115	321	21	207	63
Beredskaps- o arkivarbete	119	3	—	8	40	9	32
Summa	105 958	19 222	9 499	42 066	3 601	14 131	4 435

Tab 4. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 januari 1960, fördelade efter län och nationalitet

Län	Totalt	Därav							
		Dansk	Norsk	Fin- ländsk	Bal- tisk	Polsk	Tysk	Itali- ensk	Ung- ersk
Stockholms stad	23 374	2 366	2 264	9 840	881	281	3 797	661	681
Stockholms län	9 028	805	504	4 533	285	66	1 585	309	253
Uppsala »	1 601	174	88	796	79	14	217	18	94
Södermanlands »	3 990	596	193	2 026	248	32	366	72	207
Östergötlands »	2 965	491	214	1 005	231	68	452	119	152
Jönköpings »	1 895	476	140	516	69	35	320	3	162
Kronobergs »	682	223	39	97	9	18	137	2	103
Kalmar »	748	150	54	161	29	16	137	7	89
Gotlands »	199	103	4	60	4	—	17	—	1
Blekinge »	679	223	32	142	37	12	70	5	107
Kristianstads »	1 107	499	37	186	8	21	230	4	63
Malmöhus »	10 623	5 206	379	991	174	160	1 633	291	810
Hallands »	1 186	371	69	224	54	31	192	7	138
Göteborgs o Bohus »	13 324	3 171	1 866	3 310	840	162	1 612	552	429
Älvsborgs »	5 291	787	485	2 537	302	64	527	9	235
Skaraborgs »	1 341	213	129	518	31	12	223	7	87
Värmlands »	3 678	795	720	1 222	36	20	337	11	142
Örebro »	3 859	598	261	1 809	85	33	550	36	156
Västmanlands »	7 054	610	509	3 833	101	59	692	438	282
Kopparbergs »	4 196	631	426	2 270	28	48	367	23	115
Gävleborgs »	2 376	321	195	1 283	50	18	284	15	59
Västernorrlands »	2 059	118	179	1 491	12	4	142	7	17
Jämtlands »	849	43	311	391	2	2	60	—	5
Västerbottens »	913	55	111	596	2	2	91	3	21
Norrbottens »	2 941	197	290	2 229	4	6	93	18	27
Hela riket	105 958	19 222	9 499	42 066	3 601	1 184	14 131	2 617	4 435
därav män	68 780	15 279	5 826	24 874	2 609	872	7 231	1 825	3 310

mälda utlänningar redovisas för Gotlands län med 199 personer, huvudsakligen danskar.

Inom industri och hantverk sysselsattes 47 % av utlänningarna, inom handel 13 %, inom jord- och skogsbruk 9 % och inom samfärdsl 8 %. Totalantalet ut-

ländska kvinnor var 37 178. Dessa var sysselsatta framför allt inom textil- och beklädnadsindustri (6 660), hotell- och restaurangbranschen (6 221), husligt arbete (6 189), sjukvård (4 375) och verkstadsindustri (3 101).

Karl-Erik Forsström

Konsumentprisindex för december 1959

Konsumentprisindex för december 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 154 (1949 = 100) eller samma tal som för november.¹ Med två decimaler är talet för december 154,31 mot 153,94 för november.

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster är indextalen för december följande (novembertalen inom parentes): Livsmedel 169 (168), alkoholhaltiga drycker och tobak 173 (173), bostad, bränsle och lyse 156 (155), därav enbart

bostad 156 (155) och bränsle och lyse 156 (153), kläder och skor 126 (126), inventarier och husgeråd 134 (134), och diverse 151 (151). Flertalet huvudgrupper har sålunda varit oförändrade.

I tab 1 redovisas årsmedeltalen av de olika huvudgruppernas indextal och för totalindexen åren 1950—1959 samt motsvarande indextal för varje månad december 1958—december 1959.

Indextalen för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för åren 1958 och 1959 och dels för december 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella förändringen mellan december

¹ Angående beräkningen av konsumentprisindex se SocM 1954, s 554; om bostadsposten se SocM 1956, s 171 och 1957, s 170.

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—december 1959 (År 1949 = 100):²

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	
1958 dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	

² Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191.

Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och 1959, oktober—december 1959 samt talens procentuella förändringar december 1958—december 1959

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)					Pro- centuell förändring ¹ dec 1958— dec 1959
		1958	1959	Okt 1959	Nov 1959	Dec 1959	
Livsmedel	313	163	165	168	168	169	+ 3
Mjöl, gryn och bröd	37	160	163	164	164	166	+ 3
Mejeriprodukter	51	158	159	163	166	166	+ 6
Matfett utom smör	8	126	126	126	126	125	— 1
Ägg	9	126	120	115	120	122	— 3
Kött	20	207	211	205	208	219	+ 1
Fläsk	23	194	202	210	204	203	— 2
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	169	170	169	170	0
Fisk och fiskkonserver	13	176	182	179	180	184	+ 1
Rotfrukter och grönsaker	16	192	206	221	218	219	+ 11
Frukt och bär	29	141	137	150	147	145	+ 9
Specerier	48	180	175	174	174	173	— 4
Läskedrycker och svagdricka	8	148	153	153	153	154	+ 1
Förtäring utom hemmet	30	179	186	191	191	190	+ 5
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	173	173	173	173	0
Spritdrycker och vin	47	206	209	209	209	209	0
Öl	9	140	143	143	143	143	—
Tobak	33	142	146	146	146	146	—
Bostad, bränsle och lyse	152	154	156	155	155	156	+ 1
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	155	155	155	155	+ 3
Bränsle och lyse	54	163	158	153	153	156	— 3
Kläder och skor	117	125	125	126	126	126	0
Kläder	97	123	122	122	122	122	— 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	127	127	127	127	— 1
Underkläder och strumpor	14	97	96	95	95	95	— 2
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	116	115	116	115	— 1
Tyger, garner och sybehör	15	134	137	137	139	137	+ 1
Skor	20	141	143	145	146	146	+ 4
Inventarier och husgeråd	102	134	134	133	134	134	+ 1
Möbler	11	134	135	133	136	136	+ 1
Radio och musikinstrument	15	118	109	106	106	106	— 6
Armatyr, husgeråd och verktyg	28	140	143	143	144	144	+ 2
Hushållstextilier	19	129	130	129	129	129	— 1
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	137	138	138	138	+ 2
Personliga effekter	10	125	127	131	132	132	+ 6
Diverse	227	149	150	151	151	151	+ 2
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	138	138	140	140	+ 2
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	99	0
Läsning och skrivmateriel	20	178	185	189	192	192	+ 6
Post och tele	14	171	171	171	171	171	—
Nöjen och rekreation	18	151	153	153	153	153	+ 1
Resor	38	156	155	157	157	157	+ 1
Motorfordon	71	141	142	142	142	143	+ 1
Hemhjälp	10	178	188	189	189	193	+ 4
Blommor m m	13	128	127	129	128	126	0
Totalindex	1 000	152	153	154	154	154	+ 1

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

1958 och december 1959, beräknad på indextal före avrundning till hela tal.

Prisförändringar på enskilda varuslag märks i första hand inom gruppen livsmedel, där höjningar övervägt. Prisuppgång har noterats för bland annat alla köttvaror, särskilt kalvkött, samt för bröd och ost, medan samtidigt skinka, mjöl och apelsiner m m blivit billigare. För bostadsposten har en 5-procentig prisstegring på eldningsolja i början av december slagit igenom. Inom undergruppen kläder har ett flertal prissänkningar note-

rats, medan för skor mindre prishöjningar övervägt. För diversegruppens del har prishöjningar noterats för bland annat bussresor, bensin och hemhjälp, men däremot prissänkning på bildäck.

Omsättningsskattens inverkan på index kommer att registreras först i nästa indextal, som avser priserna i mitten av januari.

Pensionspristalet har socialstyrelsen beräknat till oförändrat 125.

Carl Öberg

STATISTISK INFORMATION

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index
Employment and unemployment

EVERY QUARTER	Most recently in
Wages for workers in industry . . .	1959: Dec
Turnover in the retail trade etc . . .	this issue
Data on house production	1960: Jan
Aliens in Sweden	this issue

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund	1959: Oct
The work of the Child Welfare Boards	1958: 11
General children's allowances . . .	1959: March
Housing construction	1959: Sept
Day nurseries and nursery schools	this issue
Social assistance	1959: Nov
Absenteeism at certain industrial firms	1959: May
National Home-help Scheme . . .	1959: July
Consumer prices in Sweden and abroad	1959: Aug
Maternity assistance	1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards	
Preliminary report	1959: June
The work of the Temperance Boards	1959: March
The clientele of the Temperance Boards	1959: April
Social assistance and child welfare provided for aliens	1959: Oct
Social assistance	1959: Nov
The cost of social welfare and how it is financed	1959: April
State expenditure for social purposes	this issue
Approved schools	1959: May
Persons admitted into institutions for inebriates	1959: Sept
State grants to homes for the aged	1959: July
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc	1959: May

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 3 • MARS • 1960

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnvårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarierna Carl Öberg (20 95 89) och Ejnar Olsson, aktuarie Inga Tammelin samt amanuens Åke Larsson

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDSSEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén och Carl Y:son Hermelin, aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved Oksaar och Vera Katz samt amanuens Agneta Richter

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÅRGÅNG 58 1960 NR 3 • Mars

Innehåll

- 52 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 53 Gärna ett statens statistikverk men socialstatistiken bör produceras på socialstyrelsen. Socialstyrelsen yttrar sig över statistikutredningens förslag
- 58 Löneförhållandena för arbetare inom industrin i november 1959
- 63 Ålderdomshemmen år 1958
- 66 Utbetalda barnbidrag under år 1959
- 67 Konsumentprisindex för januari 1960
- 70 Uppgifter om bostadsbyggandet under fjärde kvartalet 1959

Contents

- 50 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- 53 *A Proposal for the Future Organization of Swedish Statistical Production. Comments of the Social Welfare Board. English Summary on page 72*

PERIODICAL SURVEYS

- 58 *Wages for workers in industri during November 1959*
- 63 *Homes for the aged in 1958*
- 66 *General child Allowances paid out during 1959*
- 67 *Consumer price index for January 1960*
- 70 *Data on house production during the third quarter of 1959*
- 72 *Statistisk Information. Index*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden Allmänna häftet, 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för dsikter som framförs i signerade artiklar

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin² detta nr
Omsättningen inom detaljhandel m m 1960: febr
Uppgifter om bostadsbyggandet detta nr
Utlänningar i Sverige 1960: febr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna detta nr
Bostadsbyggandet 1959: sept
Daghem och förskolor 1960: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1959: maj
Hemhjälp, social 1959: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1959: aug
Mödrahjälpen 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1959: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1959: mars
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: april
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1959: okt
Socialhjälpen 1959: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering 1959: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1960: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1959: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till 1959: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m detta nr

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Tidigare i Sysselsättning och löner inom industrin.

Gärna ett statens statistikverk men socialstatistiken bör produceras på socialstyrelsen

Socialstyrelsen yttrar sig över statistikutredningens förslag

Socialstyrelsen är ett av de fem ämbetsverk som mest berörs av den omorganisation av den statliga statistiken, vilken föreslås i 1956 års statistikkommittés utredning (Organisatoriska riktlinjer för svensk statistik, utredningar och förslag av 1956 års statistikkommitté. SOU 1959: 33). I sina huvudpunkter innebär kommitténs förslag som bekant att den statliga statistiken under en femårsperiod omorganiseras i riktning mot en ökad koncentration till en större statistikproducerande enhet, att ledningen av omorganisationen anförtros en delegation för statistikfrågor om sex ledamöter med kansli och expertis till dess förfogande, att ett statens statistikverk inrättas samtidigt som statistiska centralbyrån upphör samt att principbeslut fattas om överföring under femårsperioden av statistik till det nya verket.

Socialstyrelsen, som inom byrån för pris- och socialvårdsstatistik samt byrån för löne- och sysselsättningsstatistik producerar en inte ringa del av den statliga statistiken, ansluter sig i sitt remissyttrande i huvudsak till de skäl som kommittén anfört för en centralisering av betydande delar av den f n starkt splittrade statliga statistiken. Socialstyrelsen motsätter sig följaktligen i princip inte att sådana delar av den statistik, som nu utarbetas inom styrelsen och som med fördel kan ombesörjas av en central statistisk myndighet, överflyttas till det föreslagna nya statistikverk, som är tänkt att avlösa statistiska centralbyrån.

Socialstyrelsens nu angivna rent principiella ståndpunkt till grundtanken i kommittéförslaget innebär emellertid inte, att styrelsen tillstyrker förslaget i alla dess delar. Enligt styrelsens mening kan starka erinringar göras särskilt mot den föreslagna organisationen av det nya statistikverket. Vidare är följderna för socialstyrelsens vidkommande av den föreslagna överflyttningen inte utredda, vilket sammanhänger med att betänkandet närmast har karaktären av förslag till direktiv för den statistikdelegation, vilken skulle få till uppgift att pröva frågan om överföring under den närmast följande femårsperioden av statistik till det nya verket.

Vad först beträffar organisationen av det blivande statistikverket skulle detta enligt det framlagda principiella organisationsförslaget komma att omfatta inte mindre än sjutton enheter, av vilka tio skulle lyda direkt under generaldirektören och de återstående sju skulle sammanföras till en näringsstatistisk avdelning under en särskild avdelningschef. Genom en organisation med så många fristående enheter torde man knappast kunna vinna den väsentliga fördel, som åsyftas med den föreslagna, från tekniska rationaliseringssynpunkter väl motiveerade centraliseringen, eftersom man allvarligt måste befara, att i vart fall de fristående tio enheterna kommer att fungera såsom självständiga enheter. I så fall kunde man lika gärna låta dessa ligga

kvar hos de myndigheter till vilka de för närvarande är knutna. Antalet enheter i det blivande verket bör därför antingen väsentligen reduceras eller samordnas under ett begränsat antal avdelningar, och cheferna för de olika enheterna eller i förekommande fall avdelningarna bör delta i den direkta ledningen av verket. Såvitt styrelsen kan bedöma utgör detta en förutsättning för att statistikverket skall kunna fungera såsom en organisatorisk enhet och åstadkomma en saklig avvägning mellan de olika statistikgrenarnas intressen.

Vidare torde det bli nödvändigt att skapa en organisatorisk ram för ett samarbete mellan verket och de myndigheter eller organ inom statsförvaltningen, som utnyttjar den inom verket producerade statistiken. Detta lär inte kunna uppnås genom att den föreslagna delegationen för statistikfrågor efter uppbyggnadstiden övergår till att bli ett permanent samordningsorgan. För det betydelsefulla samarbete varom här är fråga måste särskilda organ inrättas för olika grenar av statistiken. Man kan härvidlag tänka sig en särskild nämnd för envar av de avdelningar, som bör inrättas inom verket. Varje sådan nämnd bör i så fall bestå av, förutom representanter för statistikverket och för det eller de andra verk, som är berörda av den aktuella statistiken, även företrädare för uppgiftslämnare och andra intressenter. Därutöver kan behov föreligga av en allmän nämnd för samordningsfrågor. En sådan nämnds uppgifter bör emellertid begränsas till det principiella och organisatoriska planet.

Även under uppbyggnadstiden bör uppgifterna för den tilltänkta delegationen för statistikfrågor vara begränsade. Enligt förslaget skulle delegationen i samband med att de olika statistikgrenarna inlemmas i det nya verket pröva statistikens materiella innehåll. Enligt socialsty-

relsens mening är det en illusion att tro att en dylik genomgång av en grupp personer, av vilka envar inte kan förutsättas vara specialiserad på mer än ett av de statistiska områden, som samordningen gäller, skall kunna åstadkomma allt vad som enligt betänkandet krävs av dem inom den angivna perioden av fem år. Delegationens uppgifter under samordningstiden bör begränsas till att avse enbart organisatoriska problem. Prövningen av statistikens materiella innehåll bör få anstå till dess den organisatoriska inordningen av de olika statistikgrenarna i det nya verket redan har skett. Den bör då ske under ledning av de ovan omtalade nämnderna för varje statistikgren. En prövning av statistikens materiella innehåll är för övrigt icke en uppgift av engångskaraktär utan bör ske ständigt. Vad det gäller är att åstadkomma en organisatorisk ram, som gör det möjligt för det statistiska arbetet att fungera tillfredsställande. Om en tillfredsställande dylik ram kan åstadkommas, kommer en prövning av statistikens materiella innehåll att äga rum av sig självt.

Om delegationens roll under samordningstiden begränsas på det nyss angivna sättet, kan samordningstidens längd också begränsas väsentligt. Det vore en uppenbar fördel. Inte minst för de avlämnande verken vore det en avgjord nackdel, om samordningstiden blir så lång som fem år.

I fråga om den av socialstyrelsen producerade statistiken har styrelsen intet att erinra mot att *löne-, sysselsättnings- och detaljhandelsstatistiken* överförs till det nya statistikverket. Denna statistik har inte något direkt samband med socialstyrelsens arbetsuppgifter på det sociala området. Styrelsens ståndpunkt i denna del innebär praktiskt, att byrån för löne- och sysselsättningsstatistik i sin helhet skulle kunna inlemmas i statens statistikverk.

Svårare ställer sig ställningstagandet för styrelsen i fråga om *konsumtprisindex samt levnads- och bostadskostnadsundersökningar*. Beträffande konsumentprisindex framhåller kommittén, att denna index inte har direkt anknytning till styrelsens administrativa verksamhet och att styrelsen, som utnyttjar konsumentprisindex i allmänna sammanhang, exempelvis vid remissbehandling, inte heller kan betraktas såsom den viktigaste intressenten. Bostadskostnadsundersökningarna utförs främst i syfte att ge underlag för bostadsposten i konsumentprisindex, medan levnadskostnadsundersökningarna utnyttjas av styrelsen dels för allmän kännedom om olika socialgruppers levnadsförhållanden, dels såsom bakgrund i samband med avgivandet av remisser i olika sammanhang. I fråga om dessa två statistikgrenar framhåller kommittén, att endast färdigresultaten kommer till användning och att styrelsen i sin verksamhet inte haft användning för enskilda statistiska primäruppgifter.

Ehuru kommitténs beskrivning av nu angivna statistikgrenars betydelse för socialstyrelsen i stort sett är riktig, har kommittén emellertid enligt styrelsens mening underskattat fördelarna för styrelsen att mot bakgrunden av dess allmänt sociala verksamhet ha tillgång till den expertis varom här är fråga. Inte minst när det gäller socialstyrelsens omfattande remissverksamhet är detta av väsentlig betydelse. Socialstyrelsen anser sig därför böra avstyrka förslaget i denna del.

Vad därefter angår styrelsens *socialvårdsstatistik* måste styrelsen bestämt motsätta sig att denna överförs, och kommittén har också i sitt förslag lämnat denna fråga öppen.

Om all den statistik, som utarbetas inom byrån för pris- och socialvårdsstatistik, skulle överflyttas till det nya statistikverket, skulle socialstyrelsen helt be-

rövas personal, som förenar sakkunskap på det statistiska området med insikter om frågeställningarna på det socialpolitiska området. Ifrågavarande personal är för närvarande enbart sysselsatt med det regelmässiga statistiska arbetet utan tas därjämte ständigt i anspråk för olika arbetsuppgifter av analyserande och utredande karaktär. Styrelsen kan inte räkna med att få sistnämnda arbetsuppgifter utförda på ett tillfredsställande sätt genom personal, tillhörande det centrala statistikverket. Även när det gäller motsvarande arbetsuppgifter, som utförs i samband med offentliga utredningar av olika slag, torde det vara uppenbara fördelar, om de kan förläggas till socialstyrelsen. Som exempel på dylika arbetsuppgifter av mera omfattande karaktär vill styrelsen peka på det utredningsarbete, som styrelsen utfört åt 1954 års familjeutredning och de nu pågående utredningarna åt socialpolitiska kommittén. Utredningsarbeten av detta slag ligger enligt styrelsens mening inte lika väl till för ett statistiskt centralverk. Socialstyrelsen vill i detta sammanhang särskilt peka på att den framlagda organisationsplanen för det nya statistikverket har sin tyngdpunkt förlagd till den ekonomiska statistiken och att den till följd härav inte blott tilldelat annan statistik, däribland den sociala statistiken, en synnerligen undanskymd plats utan också förbisett betydelsen av de sociala synpunkterna på statistiken i allmänhet.

Vidare måste socialstyrelsen i detta sammanhang erinra om betydelsen av att den hittills så försummade forskningen på det sociala området blir föremål för större uppmärksamhet än vad som hittills varit fallet. Härmed syftar styrelsen i första hand på sådana forskningsuppgifter, vilkas resultat skulle ha en direkt betydelse för lösandet av de praktiska arbetsuppgifterna vid styrelsens vårdby-

rår. Även andra forskningsuppgifter på det sociala området skulle emellertid med fördel kunna förläggas till styrelsen. I den mån dylikt forsknings- och utredningsarbete erfordrar mera omfattande insamling och bearbetning av statistiskt primärmaterial, kan det givetvis finnas lämpligt att denna del av arbetet anförtros åt det centrala statistikverket.

Slutsatsen blir sålunda, att man kring socialvårdsstatistiken som en kärna bör bygga upp en statistik- och utredningsbyrå inom styrelsen. Denna byrå krävs även för att det skall vara möjligt för styrelsen att kunna följa och riktigt bedöma det allmänna statistiska arbete, som på andra styrelsen berörda områden bedrivs av bland andra det centrala statistikverket. Härigenom tillgodoses också det för styrelsen oavvisliga kravet, att styrelsen vid sina avgöranden i plenum har tillgång till en ledamot som företräder erforderlig sakkunskap på det socialstatistiska området.

Socialstyrelsen framhåller till sist, att styrelsen självfallet är beredd att ställa erforderlig expertis till förfogande för de organisationsproblem och andra problem, som det framlagda förslaget aktualiserar för styrelsens vidkommande.

Ett centralt företagsregister främjar jämförbarheten mellan olika statistikgrenar

Byråcheferna Erland v Hofsten och Leif Björk vill i motsats till styrelsens majoritet icke avstyrka en överflyttning till det nya statistikverket av den pris- och levnadskostnadsstatistik, som f n utarbetas inom socialstyrelsen.

Byråchef Björk berör i detta sammanhang det av kommittén behandlade problemet om möjligheterna att åstadkomma enhetliga begrepp och klassificeringar

inom olika grenar av statistiken och att för detta ändamål utnyttja ett centralt företagsregister.

Ett centralt företagsregister med någorlunda aktuella uppgifter om firmor och lokala arbetsställen eller andra mindre enheter inom firmorna skulle otvivelaktigt vara ägnat att underlätta planeringen och genomförandet av olika slag av statistiska undersökningar. Det skulle även främja en strävan att uppnå ökad jämförbarhet mellan olika statistikgrenar; härvidlag bör man dock uppmärksamma de problem som betingas av att man för olika slag av statistik har anledning att använda olika slag av redovisningsenheter. I vissa fall — som exempel kan nämnas statistiska centralbyråns statistik över företagens intäkter, kostnader och vinster — avser statistiken till väsentlig del storheter som inte kan särredovisas för delar av en firmas verksamhet. I andra fall — t ex i produktions- och sysselsättningsstatistiken — är det möjligt och lämpligt att insamla uppgifter som hänför sig till lokala arbetsställen; härigenom möjliggörs en mera detaljerad redovisning efter näringsgrenar, storleksgrupper av arbetsställen o s v. Vidare kan det förekomma att statistiken enbart avser en viss del av en firmas eller ett arbetsställes verksamhet, t ex detaljförsäljning; med hänsyn härtill kan det vara önskvärt att ett centralt företagsregister skulle innehålla upplysningar om förekomsten av exempelvis detaljförsäljning inom företag som huvudsakligen bedriver annan verksamhet.

Här berörda förhållanden skulle uppenbarligen begränsa möjligheterna till jämförelser mellan olika statistikgrenar, även om man hade tillgång till ett företagsregister av den typ som kommittén rekommenderar.

Socialstyrelsen förfogar över en hålkortsanläggning som utför bearbetningar av material inte bara för styrelsen själv utan även för andra myndigheter och enskilda kunder. F n pågår bearbetning av utredningsmaterial för socialpolitiska kommittén.

Sedan primärmaterialet granskats och kodats stansas uppgifterna på hålkort. (Övre bilden.)

Kortmassan bearbetas (additioner, subtraktioner) på tabulator, som för arbetet får impulser genom därtill uppkopplad box. (Bilden till höger.)

Löneförhållandena för arbetare inom industrin i november 1959

Sedan flera år tillbaka har socialstyrelsen från företag inom industrin fyra gånger om året inhämtat uppgifter om av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar. På grundval av dessa uppgifter har beräkningar gjorts rörande förändringarna i arbetarnas genomsnittliga timförtjänster sedan närmast föregående undersökningstillfälle och sedan motsvarande undersökningstillfälle föregående år. För varje undersöknings resultat har redogjorts i Sociala Meddelanden (senast i SocM, Statistisk Information, december 1959).

Från och med år 1959 har en omläggning företagits av ovannämnda statistik (den s k kvartalsstatistiken). Beträffande insamlingen av primärmaterialet innebär omläggningen, att uppgifter till kvartalsstatistiken liksom uppgifter till sysselsättningsstatistiken¹ (den s k månadsstatistiken) begärs från ett antal företag som utvalts enligt ett stickprovsförfarande. Från en förteckning över ca 7 500 företag (firmor eller arbetsställen), som insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958, samt från en förteckning över ca 1 750 företag, som vid jämförelse med kommerskollegii register över industriföretag ej kunnat återfinnas i socialstyrelsens register, utvaldes samtliga företag med över 25 anställda arbetare och vart tionde av

övriga företag. Därjämte har från en förteckning över ca 1 400 företag i styrelsens register, vilka ej lämnat uppgifter till sysselsättningsstatistiken i februari 1958, verkställts ett urval av företag efter samma grunder. Inalles erhöles på detta sätt 4 496 företag. En närmare redogörelse för det använda urvalsförfarandet har lämnats i SocM, Statistisk Information, juni 1959, s 197.

De för kvartalsstatistiken erforderliga uppgifterna om utbetalda lönesummor och utgjorda arbetstimmar har under år 1959 inhämtats på ett rapportkort, som innehåller uppgifter om a) av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar (med fördelning på de tre grupperna vuxna manliga arbetare, vuxna kvinnliga arbetare samt minderåriga arbetare plus lärlingar) och b) antal arbetare som varit i arbete under hela eller del av den redovisade avlöningsperioden. I lönesummorna skulle enligt anvisningarna ingå övertidsersättning, skifttillägg, ackordsöverskott m m, men ej semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning (dvs lön som enligt avtal utgår till timavlönade arbetare för vissa bestämda helgdagar), ersättningar vid sjukdom, olycksfall o dyl. För tidigare avlöningsperioder utbetalda lönebelopp, som föranletts av retroaktiva lönebestämmelser i nyingångna avtal, skulle ej medtas.

I allmänhet avser uppgifterna fristå-

¹ Jfr SocM, Statistisk Information, mars 1959, s 98.

Tab 1. Indextal (augusti 1959 = 100 och november 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i november 1959

	Företag, som lämnat uppgifter för både aug 1959 och nov 1959				Företag, som lämnat uppgifter för både november 1958 och november 1959				
	Antal före- tag ¹	Indextal (aug 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i november 1959 för			Antal före- tag ¹	Indextal (nov 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i nov 1959 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i nov 1959 för	
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	samtl arb ²		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb
Gruvindustri	54	101,8	..	102,2	54	104,7	..	7,04	..
Malmgruvor	47	101,7	..	102,1	47	104,5	..	7,10	..
Kolgruvor	7	100,0	—	100,0	7	102,8	—	5,70	—
Metall- och verkstadsindustri	1 031	100,9	101,1	100,8	941	104,3	104,1	5,72	4,05
Järn-, stål- och kopparverk	36	102,3	100,8	102,4	40	105,4	106,9	5,82	4,02
Järn- och stålmanufaktur	170	101,3	102,2	100,9	158	103,5	105,9	5,52	3,84
Mekaniska verkstäder	457	100,6	100,8	100,5	414	104,6	102,9	5,68	4,29
Reparationsverkstäder	127	99,4	..	99,7	105	105,7	..	5,62	..
Skeppsvarv	32	101,9	—	101,9	33	103,3	—	6,23	—
Elektroteknisk industri	97	100,7	101,7	101,1	87	103,4	104,1	5,55	4,09
Annan metallindustri	112	99,9	99,2	99,6	104	104,9	103,7	5,39	3,79
Jord- och stenindustri	235	101,3	101,7	101,3	212	105,7	105,3	5,17	3,50
Torvindistri	5	..	—	..	4	..	—	..	—
Stenindustri	46	102,5	..	102,2	40	104,2	..	5,18	..
Kalk- och kritbruk	15	100,4	..	100,6	16	107,4	..	5,29	..
Cementfabriker	8	102,9	..	103,2	7	106,9	..	5,42	..
Cementvarufabriker	33	102,6	..	102,6	27	106,6	..	5,86	..
Tegelbruk	59	99,5	..	100,4	54	105,4	..	4,85	..
Porslins-, kakel- och lergodsind	14	100,4	102,1	100,6	13	105,0	106,0	5,05	3,69
Glasindustri	40	101,9	102,4	102,0	38	107,1	105,3	4,90	2,99
Annan jord- o stenindustri	15	97,3	..	97,2	13	102,2	..	5,51	..
Träindustri	449	101,1	101,7	101,1	386	105,4	105,4	4,93	3,82
Sågverk och hyvlerier	186	100,5	101,2	101,1	165	104,0	..	4,89	..
Lådfabriker	9	104,5	..	103,5	7	110,0	..	4,85	..
Faner- och plywoodfabriker	10	102,5	..	101,8	8	107,8	..	5,25	..
Byggnadsnickerifabriker	84	100,8	..	100,6	72	104,9	..	4,82	..
Möbelfabriker	90	102,7	..	102,2	73	108,3	..	5,07	..
Svarver- och skidfabriker	39	99,3	..	98,7	32	105,3	..	4,86	..
Annan trävaruindustri	31	102,5	..	101,5	29	106,0	..	5,11	..
Massa- och pappersindustri	151	100,5	101,5	100,6	156	104,4	105,4	5,33	3,90
Massafabriker	49	100,0	..	100,4	55	103,9	..	5,46	..
Pappersbruk och pappfabr	58	101,0	100,1	100,9	56	104,4	104,8	5,21	3,91
Wallboardfabriker	6	99,0	..	99,7	9	105,6	..	5,36	..
Papp- och pappersvaruind	38	99,7	104,6	100,3	36	105,9	107,0	5,43	4,02
Grafisk industri	205	99,5	102,3	99,6	193	105,3	104,0	5,68	3,98
Bokbinderier	21	100,3	102,3	100,9	21	103,6	103,6	5,56	4,15
Bok- och accidenstryckerier	89	101,4	102,9	101,3	83	106,3	103,8	5,53	3,87
Tidningstryckerier	62	97,3	..	97,7	60	105,1	..	5,90	..
Annan grafisk industri	33	98,5	..	98,0	29	104,0	..	5,76	..
Livsmedelsindustri	296	101,9	99,6	101,5	266	104,5	104,6	4,95	3,71
Kvarnar	12	95,6	..	97,2	10	104,7	..	4,73	..
Bageriindustri	64	99,5	100,5	100,5	62	107,3	109,7	5,15	4,06
Sockerindustri	16	107,4	105,2	107,8	17	100,4	96,9	5,02	3,77
Choklad- och konfektindustri	20	101,5	98,9	99,1	18	105,5	102,5	5,16	3,65
Mejeriindustri	41	101,1	100,3	101,1	30	103,8	102,9	4,59	3,58
Slakterier och charkuterier	80	101,9	100,5	101,8	75	106,1	104,1	5,06	3,73
Fiskkonserverfabriker	22	98,7	95,4	96,2	19	101,3	104,8	4,38	3,44
Fruktkonserverindustri	14	104,8	100,7	102,8	11	104,5	105,2	4,61	3,42
Margarinindustri	7	101,2	..	101,4	7	105,2	..	5,27	..
Annan livsmedelsindustri	20	100,1	97,5	98,9	17	104,8	106,0	4,64	3,78

¹ Ej uppräknat. — ² Inkl minderåriga.

Tab 1 (forts). Genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i november 1959

	Företag, som lämnat uppgifter för både aug 1959 och nov 1959				Företag, som lämnat uppgifter för både november 1958 och november 1959				
	Antal företag	Indextal (aug 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i november 1959 för			Antal företag	Indextal (nov 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i nov 1959 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i nov 1959 för	
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	samt arb		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb
Dryckesvaru- och tobaksind	83	98,2	98,9	98,1	79	105,5	104,5	4,87	3,70
Dryckesvaruindustri	76	98,1	98,9	99,3	72	105,5	105,6	4,86	3,76
Tobaksfabriker	7	99,4	99,9	99,0	7	105,8	103,5	4,92	3,65
Textil- och beklädnadsindustri	515	100,6	100,7	100,8	457	105,3	105,1	4,60	3,64
Ylleindustri	38	102,4	101,6	101,8	38	105,6	104,4	4,42	3,66
Bomullsindustri	47	100,8	101,2	100,7	47	104,3	104,9	4,43	3,69
Linne- och juteindustri	7	100,2	103,9	101,5	8	105,2	107,2	4,21	3,54
Trikåfabriker	69	102,0	100,6	100,7	65	109,1	105,6	4,82	3,61
Sömnadsindustri	255	99,9	100,0	100,1	209	104,6	104,9	4,68	3,61
Hatt- och mössfabriker	20	..	101,9	100,5	19	..	105,1	..	3,58
Annan textil- och beklädn ind	79	100,1	101,7	100,5	71	105,4	105,4	4,84	3,78
Läder-, hår- och gummivaruind	142	100,1	100,4	99,9	123	105,7	106,3	5,20	3,72
Garverier	17	99,8	..	99,6	16	105,7	..	4,98	..
Päls- och skinnvarufabriker	25	99,1	101,7	99,3	19	105,5	106,0	5,24	3,76
Skoindustri	61	97,1	99,2	97,4	55	104,7	106,2	4,95	3,65
Andra lädervarufabriker	16	100,5	99,1	100,2	13	104,2	104,0	5,08	3,92
Gummivarufabriker	11	101,9	103,2	102,0	10	106,0	108,2	5,45	3,78
Annan läder-, hår- och gum- mivaruindustri	12	100,5	..	100,9	10	105,0	..	4,90	..
Kemisk och kemisk-teknisk ind	136	103,6	101,7	103,0	121	105,0	103,4	5,54	3,88
Rent kemisk industri	18	100,2	..	100,3	19	104,1	..	5,31	..
Färg-, olje- och parfymfabr	35	101,6	103,1	101,6	34	103,8	106,2	5,66	4,14
Sprängämnesfabriker	8	101,2	101,3	101,3	7	104,1	101,7	5,86	4,27
Tändsticksfabriker	7	100,2	100,0	99,9	7	104,7	101,3	4,67	3,40
Annan kemisk-teknisk ind	68	109,6	102,2	107,8	54	107,7	104,0	5,69	3,76
Samtliga industrigrupper	3 297	101,2	100,9	101,2	2 988	104,6	104,9	5,50	3,77

Tab 2. Genomsnittliga timförtjänster, kr, i november 1959 för vuxna manliga industriarbetare i olika dyrortsgrupper

	Genomsnittlig timförtjänst, kr, i dyrortsgrupp				
	2	3	4	5	2—5
Gruvindustri	5,70	6,24	6,22	7,93	7,04
Metall- och verkstadsindustri	5,16	5,50	6,41	6,38	5,72
Jord- och stenindustri	4,86	5,24	5,71	6,76	5,17
Träindustri	4,74	4,92	5,20	5,31	4,93
Massa- och pappersindustri	4,93	5,37	5,56	5,71	5,33
Grafisk industri	5,01	5,38	5,84	6,04	5,68
Livsmedelsindustri	4,86	4,85	5,16	5,54	4,95
Dryckesvaru- och tobaksindustri	4,49	4,56	4,98	5,40	4,87
Textil- och beklädnadsindustri	4,36	4,63	5,01	5,57	4,60
Läder-, hår- och gummivaruindustri	5,13	5,19	5,65	5,62	5,20
Kemisk och kemisk-teknisk industri	4,88	5,57	5,65	5,76	5,54
Samtliga industrigrupper	4,89	5,36	5,96	6,39	5,50

Tab 3. Indextal (november 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i Stockholm i november 1959

	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb		Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb
Metall- och verkstadsindustri	102,3	105,4	Textil- och beklädnadsindustri	102,9	105,2
Grafisk industri	106,2	103,3	Läder-, hår- och gummivaruind	102,4	..
Livsmedelsindustri	106,4	105,4	Kemisk och kemisk-teknisk ind .	104,5	106,4
Dryckesvaru- och tobaksindustri	105,4	..	Samtliga industrigrupper	103,4	105,4

ende arbetsställen. I några fall redovisas dock flera arbetsställen tillhopa. Redovisningsenheterna betecknas i denna redogörelse som »företag».

Förändringarna i arbetarnas förtjänster sedan föregående undersökningstillfällen belyses av indextal, vilka beräknats med användande av uppgifter för sådana företag som lämnat uppgifter vid båda de undersökningstillfällen som jämförelsen avser. Företag, för vilka uppgifter erhållits endast vid det ena av de två undersökningstillfällena, har således ej medtagits. För varje industrigrupp har man

beräknat två genomsnittliga timförtjänster, en för vardera undersökningstillfallet, såsom kvoten mellan lönesumma och timsumma för en vecka. Indextalen har därefter erhållits genom att timförtjänsterna vid det aktuella (senare) undersökningstillfallet uttryckts i procent av motsvarande timförtjänster vid det tidigare undersökningstillfallet. Såväl lönesummor som timsummor vid företag som utvalts med sannolikheten 1/10 har vid dessa beräkningar multiplicerats med 10.

I tab 1 återges indextal som visar de beräknade timförtjänsternas förändringar

Tab 4. Indextal (febr 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare (män, kvinnor, minderåriga) inom industrin

	aug 1957	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug 1958	nov 1958	febr 1959 *	maj 1959	aug 1959	nov 1959
Gruvindustri	243,7	255,8	262,7	266,0	257,6	269,5	271,3	282,6	278,5	284,5
Metall- och verkstadsindustri	243,9	246,7	253,9	257,4	257,0	259,4	260,3	268,6	266,5	268,8
därav: verkstadsindustri m m ¹	240,7	243,5	250,9	254,2	254,2	256,2	257,1	264,9	263,1	264,8
Jord- och stenindustri	267,2	270,7	275,2	281,6	282,8	283,4	289,0	303,0	297,7	301,5
Träindustri	250,2	252,1	254,1	260,3	262,2	262,3	261,3	274,5	275,0	278,1
Massa- och pappersindustri	266,8	270,0	273,8	280,8	276,3	280,1	279,6	297,1	289,3	291,1
Grafisk industri	221,5	222,9	228,8	234,4	233,6	233,6	235,9	245,4	247,0	246,0
Livsmedelsindustri	232,2	238,0	241,7	246,3	243,1	249,7	247,0	259,4	253,1	257,0
Dryckesvaru- och tobaksindustri	218,6	221,8	228,9	229,5	226,6	229,5	233,7	243,2	245,8	241,2
Textil- och beklädnadsindustri	232,5	234,0	241,0	244,0	243,5	244,3	246,2	254,3	251,8	253,9
Läder-, hår- och gummivaruindustri	238,8	239,1	247,2	248,7	251,1	249,9	251,8	262,3	263,7	263,5
Kemisk och kemisk-teknisk industri	245,2	248,8	254,7	258,3	256,4	259,5	254,0	263,9	261,6	269,5
Samtliga industrigrupper	246,2	250,0	256,4	260,6	258,5	262,1	262,8	273,0	269,7	272,9

¹ Här ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri. — * Vid beräkningen av indextalen för februari 1959 har hänsyn ej tagits till senare utbetalda retroaktiva lönetillägg. För gruppen »verkstadsindustri m m» har en stückprovsundersökning företagits beträffande de retroaktiva lönetilläggens storlek (en redogörelse för denna undersökning har lämnats i SocM, Statistisk Information, oktober 1959; se även SocM, Statistisk Information, september 1959). I anslutning här till erhöles indextalet 261,1 för den genomsnittliga timförtjänsten i februari 1959 inklusive retroaktiva lönetillägg.

från augusti till november 1959 och från november 1958 till november 1959. De förstnämnda indextalen grundas på uppgifter från 3 297 företag och de sistnämnda på uppgifter från 2 988 företag. Indextalen avser genomsnittliga timförtjänster, som beräknats på grundval av uppgifter om av arbetare uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar under en vecka i var och en av de angivna månaderna. I dessa timförtjänster ingår all ersättning för arbetad tid, såsom ackordsöverskott, övertidsersättning, skifttillägg etc. Däremot ingår ej semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning samt ej heller ersättning vid sjukdom eller olycksfall. Inom flera industrigrupper förekommer ackordsarbete som sträcker sig över flera avlöningsperioder. I sådana fall kan å ena sidan ackordsöverskott som helt eller delvis intjänats under tidigare avlöningsperioder ha utbetalats under redovisningsperioden, medan å andra sidan ackordsöverskott

som intjänats under denna period kan komma att utbetalas först senare. Detta bör beaktas vid bedömningen av här redovisade indextal. Det bör även erinras om att den normala veckoarbetstiden ibland (t ex då fria lördagar förekommer under sommaren) varierar under året utan motsvarande variationer i lönen (veckolön, månadslön).

I tab 2 återges genomsnittliga timförtjänster för vuxna manliga arbetare i olika industrigrupper med fördelning på dyrortsgrupper.

Förändringarna mellan november 1958 och november 1959 i de genomsnittliga timförtjänsterna för vuxna arbetare i Stockholm framgår av indextalen i tab 3.

Tab 4 visar löneutvecklingen sedan augusti 1957 för samtliga arbetare (män, kvinnor och minderåriga). Indextalen i denna tabell har beräknats enligt den s k kedjemetoden.

Carl Y:son Hermelin

Ålderdomshemmen år 1958¹

Antal ålderdomshem och platsantalet. Vid slutet av år 1958 fanns i riket 1 363 ålderdomshem med sammanlagt 40 385 platser. Av dessa hem var 1 167 med 25 744 platser belägna på landsbygden och 196 med 14 641 platser i städerna. I jämförelse med år 1957 innebär detta att antalet hem minskat med sju, medan antalet platser ökat med 217. I nedanstående tablå redovisas förändringarna sedan 1957 i platsantal för de olika avdelningarna på ålderdomshemmen.

Den sedan början av 1950-talet pågående minskningen av antalet platser på specialavdelningarna för sinnessjuka och kroniskt sjuka har fortsatt. Däremot har platsantalet på de ordinärt till ålderdomshemmen hörande sjukavdelningarna ökat. Denna utvecklingstendens är helt influerad av 1947 års ålderdomshemsreform. På de hem som nyanordnats efter denna reform finns inga specialavdelningar; däremot är vissa hem försedda med en mindre sjukavdelning, avsedd för hemmens egna pensionärer.

Av de 1 363 hemmen hade 1 296 inga specialavdelningar, 13 hem hade särskild sinnessjukavdelning och 63 hem särskild kronikeravdelning. På 72 hem fanns en

ordinärt till ålderdomshemmen hörande sjukavdelning.

I de nya hem som numera tillkommer är en mycket stor del av platserna enkelrum. På grund härav har antalet platser i dylika rum fortsatt att öka och uppgick den 31/12 1958 till 14 921 (37 % av samtliga). Ett år tidigare var antalet 13 845 (34 %). Antalet enkelrum är väsentligt lägre på specialavdelningarna än på de egentliga ålderdomshemmen, något som är helt naturligt, då de förstnämnda är sjukavdelningar och mestadels anknutna till gamla anstalter. På de egentliga hemmen utgör enkelrumsplatserna 40 %, på sinnessjukavdelningarna 14 %, på kronikeravdelningarna 12 % samt på de övriga sjukavdelningarna 17 %. På de hem som tagits i bruk efter 1952 var den relativa andelen enkelrum över 65 % medan den på hemmen som tillkommit före 1925 var endast omkring 20 %.

Hemmens storlek och beläggning. Av samtliga hem hade 33 % högst 15 platser och 74 % högst 30 platser. På dessa hem var emellertid endast 13 respektive 43 % av samtliga platser inrymda. I hela riket fanns 35 ålderdomshem med över 100 platser; de inrymde emellertid nära 20 % av hela antalet vårdplatser. I sam-

¹ En mer utförlig redogörelse för ålderdomshemmen, vari även ingår uppgifter om deras driftkostnader, kommer att inflyta i publikationen »Socialhjälpn år 1958».

	Antal platser den		Förändring i %
	31/12 1957	31/12 1958	
Egentligt ålderdomshem	35 101	35 187	+ 0,2
Sinnessjukavdelning	589	465	— 21,1
Kronikeravdelning	1 676	1 295	— 22,7
Annan sjukavdelning	2 802	3 438	+ 22,7
Samtliga	40 168	40 385	+ 0,5
därav: landsbygd	25 434	25 744	+ 1,2
städer	14 734	14 641	— 0,6

Antal platser per hem	Ålderdomshem		Platser		Platser i enkelrum	
	antal	i %	antal	i %	antal	i % av samtliga
— 10	129	9,5	1 119,	2,8	362	32
11— 15	323	23,7	4 285	10,6	1 120	26
16— 20	284	20,8	5 041	12,5	1 499	30
21— 25	167	12,2	3 857	9,6	1 377	36
26— 30	105	7,7	2 992	7,4	1 260	42
31— 40	157	11,5	5 506	13,6	2 501	45
41— 50	59	4,3	2 684	6,6	1 193	44
51— 75	73	5,4	4 522	11,2	2 128	47
76—100	31	2,3	2 678	6,6	1 326	50
101—	35	2,6	7 701	19,1	2 155	28
Summa	1 363	100	40 385	100	14 921	37

manställningen här ovan redovisas ålderdomshemmens fördelning i storleksgrupper samt antalet platser totalt och i enkelrum inom var och en av dessa grupper.

Antalet vårdtagare på ålderdomshemmen vid slutet av åren 1957 och 1958 framgår av nedanstående sammanställning, som även visar medelbeläggningen per dag under 1958.

Antalet vårdtagare på de olika typerna av ålderdomshem uppgick under 1958 till sammanlagt 13,2 milj, vilket innebär att antalet vårdtagare på rikets ålderdomshem i genomsnitt per dag utgjorde omkring 36 200, och att i genomsnitt inemot 90 % av samtliga platser varit belagda (1957: 88 %).

Av de 1 353 hem, för vilka genomsnittsbeläggningen under året beräknats (10 hem hade ej varit i bruk hela året, varför de utesluts här), hade 16 en beläggning som understeg 50 %. Mellan 50 och 100 % beläggning hade 1 135 (84 % av hemmen), medan 202 hem var överbelagda.

En beräkning av den genomsnittliga beläggningen vid hem av olika storlek ger vid handen, att den högsta beläggningen redovisas av de allra största hemmen samt av hemmen med mellan 76 och 100 platser (bägge dessa grupper har en genomsnittsbeläggning på inemot 94 %), samt den lägsta beläggningen av hemmen med 11—15 platser (ca 84 %).

Vissa differenser i beläggningen föreligger även mellan hem av olika ålder. De allra nyaste hemmen, dvs de som tagits i bruk efter 1952 har i genomsnitt utnyttjats till 90 %, alltså ungefär som genomsnittet. Däremot är de hem som tagits i bruk under perioden 1947—1952 rätt mycket mer utnyttjade (över 95 %).

Den genomsnittliga beläggningen vid ålderdomshemmen (egentliga hemmen plus de särskilda sjukavdelningarna) var högst i Västernorrlands län med 95,8 %, medan den lägsta beläggningen redovisas av Hallands län med 80,6 %. I genomsnitt har beläggningen i de olika riksområdena på landsbygden varit (tabblän överst på nästa sida):

	Antal vårdtagare		I medeltal per dag under 1958	
	31/12 1957	31/12 1958	Antal	Per 100 vårdplatser
Egentligt ålderdomshem	31 957	32 522	31 257	88,8
Sinnessjukavdelning	538	442	455	97,8
Kronikeravdelning	1 652	1 248	1 260	97,3
Annan sjukavdelning	2 567	3 311	3 259	94,8
Samtliga	36 714	37 523	36 231	89,7

Mälardalen	88,2	%
Östra Götaland	85,5	»
Södra Götaland	88,4	»
Bohuslän och vänerlän	86,8	»
Dalarna och nedre Norrland	91,7	»
Övre Norrland	91,9	»
Hela landsbygden	88,3	»

För olika stora städer har beläggningen i genomsnitt varit följande.

Stockholm	92,3	%
Göteborg	90,9	»
Malmö	94,9	»
Övriga städer med över 30 000 inv	93,6	»
Städer med 10 000—30 000 inv	92,0	»
» » mindre än 10 000 inv	89,9	»
Samtliga städer	92,2	»

Antalet platser i relation till antalet åldringar över 70 år uppvisar rätt stora variationer mellan olika län. I genomsnitt för hela riket fanns på ålderdomshemmen 73,0 platser per 1 000 åldringar (specialavdelningar för sinnessjuka och kroniskt sjuka ej inräknade). Gotlands län har liksom under närmast föregående år det lägsta relativa antalet platser, nämligen 49,8 per 1 000 invånare över 70 år. Västernorrlands och Västmanlands län har de relativt flesta vårdplatserna med respektive 107 och 100 platser per 1 000 personer över 70 år.

Hemmens ålder. Man skiljer på två olika grupper av ålderdomshem, de nya som tillkommit efter 1947 års reform samt övriga hem. De förstnämnda utgjorde vid utgången av år 1958 sammanlagt 314 (ett

år tidigare 281). Skillnaden i storlek är betydande; de 314 nya hemmen innefattade sålunda 13 625 platser, medan på de övriga 1 049 hemmen platsantalet var 26 760 (i genomsnitt per hem 43 platser på de nya och 26 på de äldre). En översikt av antalet hem och antalet platser ävensom antalet enkelrum i hem av olika åldrar lämnas i tabllån nederst på sidan.

Personalens storlek. Vid slutet av år 1958 fanns vid landsbygdens ålderdomshem 5 591 heltids- och 1 447 deltidanställda och vid städernas hem 3 988 respektive 772. Personalens uppdelning på olika kategorier framgår av nedanstående sammanställning.

	Heltids- anställda	Deltids- anställda
Sysslomän	37	105
Föreståndarinnor	1 372	—
Biträdande föreståndarinnor	152	—
Sjuksköterskor och sjukvårdare	434	86
Kokerskor och köksbiträden	1 726	107
Vårdbiträden	5 068	711
Övrig personal	790	1 210
Samtliga	9 579	2 219

Av sysslomännen svarade många för administrationen av flera hem; andra bar ansvaret för en kommuns hela socialvård och hade sysslomannaskapet för ålderdomshemmet som en bland flera arbetsuppgifter. På 37 hem, representerande alla storleksgrupper utom den allra minsta fanns heltidsanställda sysslomän eller föreståndare.

År då hemmet togs i bruk	Antal hem		Antal platser		Antal platser i enkelrum	Medeltal platser per hem
	totalt	i %	totalt	i %		
—1900	185	13,6	5 961	14,8	1 343	32
1901—1910	149	10,9	3 980	9,9	689	27
1911—1920	160	11,7	3 653	9,0	809	23
1921—1925	91	6,7	2 505	6,2	514	28
1926—1930	190	13,9	4 819	11,9	1 438	25
1931—1935	221	16,2	4 151	10,3	1 008	19
1936—1946	53	3,9	1 691	4,2	475	32
1947—1952	76	5,6	3 429	8,5	1 949	45
1953—1958	238	17,5	10 196	25,2	6 696	43
Samtliga	1 363	100	40 385	100	14 921	30

Samtliga föreståndarinnor var heltidsanställda. Vid några större hem redovisas flera än en föreståndarinna; å andra sidan var vid undersökningstillfället föreståndarinneplatsen vakant vid ett tiotal hem.

I fråga om biträdande föreståndarinnor har medräknats endast heltidsanställda med fast anställning. Sådana som har till uppgift att tillfälligtvis ersätta den ordinarie föreståndarinnan vid semester, sjukdom, lediga dagar o dyl har ej medräknats som biträdande föreståndarinna. Det är till övervägande del större hem (med över 30 vårdplatser), som har biträdande föreståndarinnor.

Bland sjuksköterskor och sjukvårdare var de flesta heltidsanställda. Denna personalkategori är i mycket hög grad koncentrerad till de allra största hemmen; ca 70 % av samtliga fanns sålunda på hem med över 100 platser.

Kokerskor och köksbiträden fanns på de allra flesta hemmen med undantag av de minsta. Gränsen mellan köksbiträden och vårdbiträden är givetvis svår att dra,

då särskilt på de mindre hemmen ett biträde får dela sin arbetstid mellan köket och skötseln av vårdtagarna.

Gruppen övrig personal omfattar kontorsanställda, tvätt- och städhjälp, jordbruksarbetare, vaktmästare, maskinister m fl. Över hälften inom denna kategori har deltidсанställning.

I jämförelse med år 1956, då uppgifter senast insamlades om personalen på ålderdomshemmen, har antalet heltidsanställda ökat från 9 015 till 9 579 (med 6,3 %) samt antalet deltidсанställda från 1 485 till 2 219 (med 49,4 %). År 1956 var antalet heltidsanställda per 100 platser 22,9. Motsvarande siffra för år 1958 var 23,7. Mest personalkrävande är de största hemmen; för hem med över 100 platser redovisas sålunda 29,6 heltidsanställda per 100 vårdplatser. Någon påvisbar skillnad i antalet heltidsanställda mellan nya och gamla hem föreligger icke. De nya hemmen redovisar i genomsnitt 24,2, de gamla 23,5 per 100 vårdplatser.

Utbetalda barnbidrag under år 1959

Kvartal	Barnbidragsanvisningar		Gireringsuppdrag	Summa Kronor	Återbetalningar och andra debiteringar	Utbetalat nettobelopp
	Antal	Kronor	Kronor		Kronor	Kronor
1	1 053 852	182 903 315	883 773	183 787 088	21 033	183 766 055
2	1 052 512	182 477 105	907 300	183 384 405	13 060	183 371 345
3	1 051 516	182 030 585	864 000	182 894 585	49 483	182 845 103
4	1 048 670	181 365 348	897 400	182 262 748	26 030	182 236 718
Summa						732 219 221

Av sammanställningen framgår, att allmänna barnbidrag under år 1959 utbetalats med ett nettobelopp av 732 219 221

kronor, vilket innebär att barnbidrag under året utgått för omkring 1 830 540 barn.

M Runhem

Konsumentprisindex för januari 1960

Konsumentprisindex för januari 1960 har av socialstyrelsen beräknats till 159 (år 1949 = 100) mot 154 för december 1959. Med två decimaler är talet för januari 158,53. Uppgången beror till största delen på den allmänna varuskatt (omsättningsskatt), som infördes från och med januari i år. Januariindex baseras på ett omräknat indextal (långtidsindex) för december 1959, som utgör basen för den nya årslänken av konsumentprisindex. Omräkningen har bl a inneburit, att de sk vägningsstalen för indexberäkningen december 1958—december 1959 reviderats med hänsyn till konsumtionen av varor och tjänster under år 1959 samt att

bostadsposten omräknats enligt resultaten av de regelbundna undersökningarna av hyror och kostnader för egna hem. Omräkningen av decembertalet medförde ingen ändring av det till helt tal avrundade totalindextalet. De reviderade vägningsstalen skall anföras i ett kommande häfte.

I tab 1 redovisas dels indextalen för de olika huvudgrupperna för januari 1960 och de tolv närmast föregående månaderna och dels motsvarande årsmedeltal för tiden 1950—1959. Man finner att ökningen mellan december 1959 och januari 1960 har varit störst för gruppen livsmedel, där även andra prishöjningar än

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—januari 1960 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livsmedel	Alkoholhaltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Kläder o skor	Inventarier o hushållsgeråd	Diverse	Totalindex	Kommerskollegii partiprisindex
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	143
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	142
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	148
1960 jan	177	180	156	156	156	129	137	153	159	147

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191.

Tab 2. Indextal för olika delposter år 1959 och november 1959—januari 1960 samt talens procentuella förändringar december 1959—januari 1960

Huvudgrupper och undergrupper	Väg- nings- tal 1960	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1959— jan 1960
		1959	Nov 1959	Dec 1959	Jan 1960	
Livsmedel	309	165	168	169	177	+ 5
Mjöl, gryn och bröd	37	163	164	166	176	+ 6
Mejeriprodukter	53	159	166	166	173	+ 4
Matfett utom smör	8	126	126	125	131	+ 5
Ägg	8	120	120	122	130	+ 7
Kött	20	211	208	219	230	+ 5
Fläsk	20	202	204	203	204	+ 1
Charkuterivaror och köttkonserver	20	169	169	170	173	+ 2
Fisk och fiskkonserver	13	182	180	184	191	+ 4
Rotfrukter och grönsaker	18	206	218	219	246	+ 12
Frukt och bär	30	137	147	145	155	+ 5
Specerier	45	175	174	173	179	+ 3
Läskedrycker och lättöl	9	153	153	154	161	+ 5
Förtäring utom hemmet	28	186	191	190	205	+ 8
Alkoholhaltiga drycker och tobak	88	173	173	173	180	+ 4
Spritdrycker och vin	45	209	209	209	218	+ 4
Öl	10	143	143	143	150	+ 5
Tobak	33	146	146	146	150	+ 3
Bostad, bränsle och lyse	147	156	155	156	156	0
Bostad utan bränsle och lyse	101	155	155	156	156	—
Bränsle och lyse	46	158	153	156	156	0
Kläder och skor	120	125	126	126	129	+ 3
Kläder	99	122	122	122	125	+ 3
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	127	127	129	+ 2
Underkläder och strumpor	14	96	95	95	99	+ 4
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	116	115	121	+ 4
Tyger, garner och sybehör	17	137	139	137	141	+ 3
Skor	21	143	146	146	153	+ 4
Inventarier och husgeråd	99	134	134	134	137	+ 2
Möbler	12	135	136	136	136	—
Radio och musikinstrument	14	109	106	106	108	+ 4
Armatur, husgeråd och verktyg	26	143	144	144	145	+ 1
Hushållstextilier	18	130	129	129	132	+ 2
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	137	138	138	143	+ 3
Personliga effekter	10	127	132	132	137	+ 4
Diverse	237	150	151	151	153	+ 1
Läkemedel och tandläkararvode	15	150	150	150	152	+ 1
Kroppsvård	18	138	140	140	139	0
Rengöringsmedel och tvätt	11	99	99	99	99	—
Läsning och skrivmateriel	20	185	192	192	202	+ 5
Post och tele	14	171	171	171	169	—
Nöjen och rekreation	21	153	153	153	154	0
Resor	38	155	157	157	156	—
Motorfordon	79	142	142	143	146	+ 2
Hemhjälp	8	188	189	193	193	—
Blommor m m	13	127	128	126	127	+ 1
Totalindex	1 000	153	154	154	159	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

omsättningsskatten förekommit, och alkoholhaltiga drycker och tobak, där omsättningsskatten i vissa fall delvis motvägts av prissänkningar. Bostadsposten har inte berörts av den nya skatten, och detsamma gäller för en stor del av diversegruppen. För ett fåtal varor inom sistnämnda grupp och ett något större antal inom inventariegruppen gäller, att priser insamlas endast i mittmånaden av varje kvartal. Indextalen för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för år 1959 och dels för november och december 1959 och januari 1960. Vidare visas den procentuella förändringen mellan december 1959 och januari 1960 beräknad på indextal före avrundningen till hela tal.

Den genomsnittliga ökningen av hyrorna oktober 1958—oktober 1959 var enligt hyresundersökningen sistnämnda månad 6,21 %. Omkring hälften därav utgjorde emellertid den i indexberäkningen redan införda, delvis uppskattade effekten av den generella hyreshöjningen och räntehyreshöjningen från årsskiftet 1958/59. Även inverkan av de nybyggda dyrare lägenheterna har successivt beaktats under det löpande året genom en approximativ höjning av hyran med 0,25 % varje kvartal. Sammanlagt 4,30 % av nyssnämnda 6,21 % hade därigenom redan medtagits i hyresindex för december 1959. Den resterande höjningen av hyrorna motvägdes av en mindre sänkning av årskostnaderna för egna hem, som framkom vid årsskiftet enligt den halvårsvis företagna revisionen av denna post. Posten enbart bostad kom därigenom att

öka med endast 0,79 %. Härvid är att märka att den genomsnittliga ändringen i den generella hyreshöjningen vid årsskiftet 1959/60 sattes lika med 0.

Det på januariindexen 1960 beräknade *pensionspristalet* har ökat från 124 till 129, och därmed får folkpensionärer m fl ytterligare ett indextillägg fr o m april.

Framskrivning av äldre indexserier. I denna tidskrift 1957: 4 (s 256—258) publicerades socialstyrelsens äldre serier av levnadskostnadsindex med framskrivningar t o m december 1956. I marshäftet 1959 (s 107) av Statistisk information har motsvarande tal för 1958 införts.

För de mest efterfrågade av dessa äldre serier återges här den approximativa framskrivningen av indextalen för tiden januari 1959—januari 1960.

Levnadskostnadsindex utan direkta skatter		
	Juli 1914 = 100	År 1935 = 100
Omräkningstal ¹	2,56	1,66
Indextal		
1959 januari	389	252
februari	389	252
mars	389	252
april	389	252
maj	389	252
juni	389	252
juli	389	252
augusti	392	254
september	394	256
oktober	394	256
november	394	256
december	394	256
årsmedeltal	391	254
1960 januari	407	264

¹ De framräknade indextalen erhålls genom multiplikation av konsumentprisindex med resp omräkningstal.

Carl Öberg

Uppgifter om bostadsbyggandet under fjärde kvartalet 1959

Angående primärmaterial till och uppläggning av följande redovisning hänvisas till Sociala Meddelanden, Statistisk Information, januari 1960 (sid 11).

»Småhus» är den gemensamma benämningen på enfamiljs- och tvåfamiljshus samt rad- och kedjehus. Övriga hus utgörs av flerfamiljs-

hus och hus för huvudsakligen andra än bostadsändamål — »icke-bostadshus». Då antalet lägenheter i icke-bostadshus är ringa (mindre än en procent av den totala bostadsproduktionen) betecknas i följande tabeller alla andra hus än småhus som »flerfamiljshus».

Tab 1. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i olika kommuner och kommungrupper¹

	Totalt				Därav i småhus			
	1958		1959		1958		1959	
	4:e kv	Hela året	4:e kv	Hela året	4:e kv	Hela året	4:e kv	Hela året
Stockholm	2 804	7 117	1 884	5 538	148	607	65	341
Stockholms inre förortskrets ²	1 237	4 136	1 418	5 042	306	961	328	1 023
Göteborg	1 455	4 188	867	4 015	91	269	95	307
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	395	1 030	228	1 240	161	374	86	477
Malmö	433	2 337	1 283	3 608	202	469	81	324
Övriga städer med								
30 000—100 000 inv	3 550	12 103	4 140	15 025	504	2 280	543	1 687
10 000— 30 000 »	3 468	10 173	4 013	12 122	858	2 213	866	2 443
under 10 000 »	1 739	4 079	1 333	3 632	437	968	311	993
Övriga köpingar . . .	1 435	4 339	1 355	4 637	590	1 786	614	1 611
Summa	16 516	49 502	16 521	54 859	3 297	9 927	2 989	9 206
Övriga landskommuner	4 417	12 723	4 784	14 223	2 826	7 457	3 261	8 619
Hela riket	20 933	62 225	21 305	69 082	6 123	17 384	6 250	17 825

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.

² Boo, Botkyrka, Danderyd, Djursholm, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Märsta, Nacka, Saltsjöbaden, Sollentuna, Solna, Stocksund, Sundbyberg, Tyresö, Täby, Upplands-Väsby, Österhaninge.

³ Askim, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Mölndal, Nödinge, Partille, Råda, Starrkärr, Tuve.

Tab 2. Antal lägenheter i påbörjade hus i olika kommuner och kommungrupper ¹

	Totalt				Därav i småhus			
	1958		1959		1958		1959	
	4:e kv	Hela året	4:e kv	Hela året	4:e kv	Hela året	4:e kv	Hela året
Stockholm	1 696	5 262	846	5 505	66	375	108	770
Stockholms inre förortskrets ²	1 787	6 774	3 460	7 829	251	1 084	247	1 173
Göteborg	1 134	4 873	742	4 408	150	282	113	336
Vissa förortskommuner till Göteborg ²	164	1 173	311	2 134	83	421	134	584
Malmö	515	2 827	1 071	3 350	104	363	94	238
Övriga städer med 30 000—100 000 inv	3 864	14 876	3 603	14 707	439	1 499	318	1 732
10 000—30 000 »	2 922	11 769	2 042	10 794	392	2 258	325	2 299
under 10 000 »	841	3 680	1 279	3 884	222	1 094	225	939
Övriga köpingar	1 027	4 124	1 377	4 471	293	1 431	343	1 544
Summa	13 950	55 358	14 731	57 082	2 000	8 807	1 907	9 615

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.² Se not till tab 1.**Tab 3. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga flerfamiljshus. Hela riket**

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Hela året	28 982	36 385	42 377	45 713	40 578	41 043	47 335	44 841	51 257
1:a kvartalet	5 882	8 147	10 304	9 412	8 759	12 618	13 798	10 487	9 009
2:a »	6 226	7 703	8 577	9 587	10 057	7 289	10 850	10 296	14 046
3:e »	7 159	7 808	7 932	9 566	8 588	7 524	9 302	9 248	13 147
4:e »	9 715	12 727	15 564	17 148	13 174	13 612	13 385	14 810	15 055

Tab 4. Antal lägenheter i påbörjade flerfamiljshus. Hela riket

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Hela året	31 905	41 502	48 648	43 945	42 674	43 890	47 147	52 184	52 697
1:a kvartalet	5 477	9 526	11 012	8 507	7 197	8 858	7 481	4 790	8 151
2:a »	4 323	7 688	9 375	8 963	9 039	12 437	9 736	14 576	14 295
3:e »	8 902	9 632	12 398	13 235	10 533	9 430	13 419	19 100	15 388
4:e »	13 203	14 656	15 863	13 240	15 905	13 165	16 511	13 718	14 863

Tab 5. Antal lägenheter i pågående flerfamiljshus vid slutet av varje kvartal.**Hela riket**

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
1:a kvartalet	36 400	41 100	45 600	50 200	47 800	47 700	48 000	48 400	60 600
2:a »	34 500	41 100	46 300	49 600	46 800	52 800	46 900	52 700	60 800
3:e »	36 200	42 900	50 800	53 300	48 700	54 700	51 000	62 500	63 100
4:e »	39 700	44 800	51 100	49 300	51 400	54 300	54 100	61 400	62 900

Tab 6. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i städer med 30 000—100 000 invånare
(Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959)

Städer	1958		1959		Städer	1958		1959	
	4:e kv	Hela året	4:e kv	Hela året		4:e kv	Hela året	4:e kv	Hela året
Borås . . .	255	789	346	1 052	Lund . . .	411	934	249	943
Eskilstuna .	186	452	260	659	Norrköping .	370	774	217	1 290
Gävle . . .	157	617	130	838	Solna . . .	72	460	132	768
Halmstad . .	92	395	157	453	Södertälje .	143	431	149	621
Hälsingborg	237	545	283	903	Trollhättan .	184	455	49	503
Jönköping .	183	478	194	792	Uddevalla . .	56	876	166	610
Kalmar . . .	72	214	50	463	Uppsala . . .	494	1 274	340	1 647
Karlskoga . .	17	334	131	298	Västerås . . .	219	1 108	726	1 481
Karlskrona .	1	250	39	184	Örebro . . .	209	798	241	809
Karlstad . .	95	492	232	887	Tillhopa . . .	3 622	12 563	4 272	15 793
Linköping . .	169	887	181	592					

A Proposal for the Future Organization of Swedish Statistical Production. Comments of the Social Welfare Board

The Social Welfare Board recommends a system whereby a considerable portion of the currently widely diversified state statistics is centralized. However, this general attitude does not mean that the Board is in full agreement with the proposals put forward by the 1956 Commission on Statistics.

In order that the proposed National Statistical Office shall function satisfactorily it will probably be necessary to create a body within which cooperation can be established between the office and the government authorities and agencies which utilize the statistics produced by the office. As a suggestion, a special council could be established for each department of the National Statistical Office. In addition, it may be necessary to establish a general co-ordination board, but the latter's activity should be restricted to questions of principles and organization. Examination of the material contents of statistics should be held in abeyance until the various statistical departments have been embodied in the new office.

The Social Welfare Board is of the opinion that the section of wage and employment statistics could be transferred in its entirety from the Board to the National Statistical Office. The Board — with the exception of messrs. von Hofsten and Björk — does not recommend the proposed transfer of the consumer price index and standard of living and housing investigations.

As regards social welfare statistics the Board is definitely opposed to their transfer and notes that the Commission left this question open. Using the social welfare statistics as a core a statistical and investigation department should be established within the Social Welfare Board.

STATISTISK INFORMATION

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index
Employment

Most

recently in

EVERY QUARTER

Wages for workers in industry . . . this issue
Turnover in the retail trade etc . . . 1960: Febr
Data on house production this issue
Aliens in Sweden 1960: Febr

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund 1959: Oct
The work of the Child Welfare Boards 1958: 11
General children's allowances . . . this issue
Housing construction 1959: Sept
Day nurseries and nursery schools 1960: Febr
Absenteeism at certain industrial firms 1959: May
National Home-help Scheme . . . 1959: July
Consumer prices in Sweden and abroad 1959: Aug
Maternity assistance 1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards
Preliminary report 1959: June
The work of the Temperance Boards 1959: March
The clientele of the Temperance Boards 1959: April
Social assistance and child welfare provided for aliens 1959: Oct
Social assistance 1959: Nov
The cost of social welfare and how it is financed 1959: April
State expenditure for social purposes 1960: Febr
Approved schools 1959: May
Persons admitted into institutions for inebriates 1959: Sept
State grants to homes for the aged 1959: July
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc this issue

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 4 • APRIL • 1960

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarierna Carl Öberg (20 95 89) och Ejnar Olsson, aktuarie Inga Tammelin samt amanuens Åke Larsson

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDSEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén och Carl Y:son Hermelin, aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved Oksaar och Vera Katz samt amanuens Agneta Richter

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÄLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÅRGÅNG 58 1960 NR 4 . April

Innehåll

- 74 Socialstyrelsens statistiska avdelningar
- 76 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 77 Socialvårdens kostnader och finansiering år 1958
- 83 Nykterhetsnämndernas verksamhet under 1958
- 89 Konsumentprisindex för februari 1960
- 93 Sysselsättning inom industrin
- 82 Summary

Contents

- 74 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*

PERIODICAL SURVEYS

- 77 *Social Welfare — costs and financing 1958*
- 83 *The work of the Temperance Boards during 1958*
- 89 *Consumer price index for Februar 1960*
- 93 *Employment in mining and manufacturing*
- 96 *Statistisk Information. Index*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning inom industrin

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin . . . 1960: mars
Omsättningen inom detaljhandel m m 1960: febr
Uppgifter om bostadsbyggandet 1960: mars
Utlänningar i Sverige 1960: febr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1960: mars
Bostadsbyggandet 1959: sept
Daghem och förskolor 1960: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1959: maj
Hemhjälp, social 1959: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1959: aug
Mödrahjälpen 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1959: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet detta nr
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: mars
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1959: okt
Socialhjälpen 1959: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering detta nr
Statens utgifter för sociala ändamål 1960: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1959: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på . . . 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till 1959: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1960: mars

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

Socialvårdens kostnader och finansiering år 1958

Socialvårdens kostnader. En översikt av utgifterna för olika sociala ändamål i Sverige under 1958 lämnas i tab 1. Sammanställningen är uppgjord i enlighet med de principer som uppdragits av en nordisk expertkommitté.¹

Översikten omfattar utgifterna för de fyra socialförsäkringsgrenarna, nämligen sjukförsäkringen, olycksfallsförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen och folkpensioneringen, varjämte redovisas den huvudsakliga delen av de statliga och kommunala utgifterna (inkl landstingens) till sociala välfärdsanordningar. De medtagna utgiftsändamålen framgår av den specifikation som lämnas i tabellens förspalt:

De skilda verksamhetsgrenarna har i tab 1 uppdelats på olika huvudgrupper efter de väsentligaste anledningarna till behovet av stöd eller hjälp. Efter de fyra huvudgrupperna sjukdom (I), olycksfall i arbete (II), arbetslöshet (III), ålderdom och invaliditet (IV) har införts en särskild grupp för de familjesociala åtgärderna (V). För sistnämnda grupp är motiven av befolkningspolitisk natur, men verkningarna av samma art som inom den allmänna hjälpverksamheten. Därefter följer en grupp (VI) för den allmänna socialhjälp (fattigvården). Även bland kostnaderna för försvaret ingår stora utgifter av social karaktär. Störst av dessa är ersättningarna till de inkallades familjer (familjebidrag); dessa har emellertid ej medtagits här, då de mer kan betraktas som lön till de inkallade. Däremot har medtagits olycksfallsförsäkring-

ens kostnader för personskador vid militär- och krigsolyckor (VII). De sociala ämbetsverkens förvaltningskostnader redovisas nederst i tabellen. En uppdelning på olika socialvårdsgrenar är här svår att göra, enär resp myndigheter ofta handlägger flera olika sociala verksamhetsgrenar. De lokala socialvårdsorganens förvaltningskostnader däremot ingår i utgifterna för den förvaltningsgren som utgör deras huvudsakliga verksamhetsområde

Inom varje utgiftsgrupp redovisas såväl statens och kommunernas utgifter till resp förvaltningsgrenar som de avgifter och premier som arbetsgivare och befolkning erlägger. För arbetsgivarnas del är dock endast medräknade deras författningssenliga bidrag. Däremot har deras frivilliga eller avtalsenliga bidrag till sociala ändamål utelämnats. I fråga om den enskilda hjälpverksamhet, som på olika områden bedrivs av bl a föreningar och stiftelser, redovisas inga andra kostnader än de offentliga bidrag, som eventuellt lämnats. I redovisningen ingår också ränte- och andra inkomster, som socialförsäkringsorganen har av fonder o dyl.

Utgiftsbeloppen är redovisade netto, vilket innebär att inkomster i form av ersättningar från de hjälpta frånräknats. Beträffande anstalterna innefattar utgiftsbeloppen icke deras anläggningskostnader utan endast kostnaderna för driften.

Tab 1 belyser såväl kostnaderna för dem som lämnat ekonomiska bidrag som värdet för mottagaren av erhållen hjälp. I kol 2—6 anges de belopp som socialvården erhållit av skattemedel från sta-

¹ Senaste publikation: Nordisk statistisk skriftserie nr 6, Statistikk vedrørende den sosiale lovgivning i de nordiske land, Oslo 1959.

Tab 1. Utgifter för sociala ändamål, i tusental kr, under år 1958

Utgiftsändamål	Utgifter täckta genom tillskott från					In-körster av fonder (netto)	Över-föring från (+) till (-) fond	Summa sociala utgifter (inkl adm)
	staten	kommuner och lands-ting	arbets-givare	befolk-ning	summa			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Sjukdom	661 790	1 021 728	301 845	503 329	2 488 692	9 903	-91 753	2 406 842
Sjukförsäkring och mot-svarande hjälp	251 513	—	301 845	503 329	1 056 687	9 903	-91 753	974 837
Allm hälso- och sjuk-vård, sjukhusväsendet, barnmorskeväsendet	377 177	935 938	—	—	1 313 115	—	—	1 313 115
Sinnesslövärd	22 690	29 980	—	—	52 670	—	—	52 670
Folktandvård	10 410	55 810	—	—	66 220	—	—	66 220
II. Olycksfall i arbete och arbetskydd	8 187	—	114 056	—	122 243	22 849	-53 894	91 198
Yrkesskadeförsäkring .	3 990	—	114 056	—	118 046	22 849	-53 894	87 001
Arbetskydd	4 197	—	—	—	4 197	—	—	4 197
III. Arbetslöshet	142 122	9 899	—	35 611	187 632	8 145	+1 575	197 352
Arbetslöshetsförsäkring ¹ och -understöd	68 323	4 414	—	35 611	108 348	8 145	+1 575	118 068
Arbetsförmedling och yrkesvägledning . . .	33 095	..	—	—	33 095	—	—	33 095
Omskolning av arbets-lösa m m	2 062	—	—	—	2 062	—	—	2 062
Offentliga arbeten . .	38 642	5 485	—	—	44 127	—	—	44 127
IV. Alderdom, invaliditet m m	1 270 628	412 139	—	624 775	2 307 542	34 931	—	2 342 473
Ålders- och invalidpen-sioner	1 232 872	303 655	—	624 775	2 161 302	34 931	—	2 196 233
Vård av vanföra	29 009	6 480	—	—	35 489	—	—	35 489
Ålderdomshem	161	102 004	—	—	102 165	—	—	102 165
Pensionärshem	8 586	..	—	—	8 586	—	—	8 586
V. Familjer med barn .	1 002 117	287 763	—	—	1 289 880	—	—	1 289 880
Mödra- och spädbarns-vård	14 374	6 220	—	—	20 594	—	—	20 594
Allmänna barnbidrag .	739 877	—	—	—	739 877	—	—	739 877
Särskilda barnbidrag .	8 912	7 472	—	—	16 384	—	—	16 384
Bidragsförskott	9 893	13 962	—	—	23 855	—	—	23 855
Offentlig barnavård . .	19 711	99 337	—	—	119 048	—	—	119 048
Skolmåltider	22 233	122 767	—	—	145 000	—	—	145 000
Skolhälsovård ²	101	..	—	—	101	—	—	101
Hemhjälpverksamhet .	5 002	36 390	—	—	41 392	—	—	41 392
Omkostn vid bosätt-ningslån	543	—	—	—	543	—	—	543
Hyresrabatter till barn-rika familjer	103 399	—	—	—	103 399	—	—	103 399
Annat	78 072	1 615	—	—	79 687	—	—	79 687
VI. Allmän och ospecificerad hjälp (socialhjälp)	13 930	129 385	—	—	143 315	—	—	143 315
VII. Utg f personskador vid militär- o krigsolyckor	13 496	—	—	—	13 496	—	—	13 496
Summa I—VII	3 112 270	1 860 914	415 901	1 163 715	6 552 800	75 828	-144 072	6 484 556
Centrala administra-tionsutgifter	60 325	—	3 897	—	64 222	—	—	64 222
Tillsammans	3 172 595	1 860 914	419 798	1 163 715	6 617 022	75 828	-144 072	6 548 778

¹ Genom omläggning till »försäkringsår» ($\frac{1}{9}$ — $\frac{31}{9}$) avser dessa uppgifter endast tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{1}$.

² Bidraget till högre kommunala skolor, folk- och småskolor kan fr o m 1958 ej redovisas.

	Socialutgifter					
	1950	1952	1954	1956	1957	1958
I. Sjukdom	728	1 068	1 183	1 986	2 319	2 489
II. Ölycksfall i arbete	130	157	146	132	131	122
III. Arbetslöshet m m	75	76	130	158	181	188
IV. Ålderdom, invaliditet	864	1 131	1 562	1 901	2 111	2 308
V. Familjer med barn	655	803	910	1 002	1 065	1 290
VI. Allmän socialhjälp	125	160	188	115	136	143
VII. Personskador vid militär- och krigsolyckor	12	12	14	14	14	13
Summa I—VII	2 589	3 407	4 133	5 308	5 957	6 553
Centrala förvaltningskostnader	33	45	50	56	60	64
Barnavdrag vid beskattning	46	—	—	—	—	—
Summa socialutgifter	2 668	3 452	4 183	5 364	6 017	6 617
I % av nettonationalinkomsten	10,6	10,2	11,5	12,6	13,1	14,0

¹ Driftkostnaderna vid ålderdomshemmen, som fr o m 1956 ingår under IV (se tab 1), har tidigare redovisats under VI.

ten (kol 2), av kommuner och landsting (kol 3), i form av avgifter från arbetsgivare (kol 4) och från enskilda försäkringstagare (kol 5). Ökas summan av dessa bidrag (kol 6) med ränte- och andra inkomster som socialförsäkringsorganen har av fonder o dyl (kol 7) och minskas med de belopp som dessa organ överfört till fonder (kol 8), får man fram de belopp som under året utbetalts i sociala utgifter och tjänster (kol 9).

De totala socialutgifterna uppgick år 1958 till 6 617,0 milj kr. Detta innebär en ökning sedan 1957 med 599,5 milj kr (från 6 017,5) eller med 11 %.

De mest kostnadskrävande sociala verksamhetsgrenarna är försörjningen av åldringar och invalider samt den allmänna hälso- och sjukvården. Efter dessa båda grenar kommer de barn- och familjevårdande åtgärderna; här är de allmänna barnbidragen den största posten.

Utbyggnaden av socialvården har under senare år varit inriktad på en utbyggnad av socialförsäkringarna. Deras betydelse har också efterhand ökat alltmera. De sammanlagda kostnaderna för de fyra socialförsäkringsgrenarna, sjukförsäkringen, yrkesskadeförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen samt folkpensioneringen, uppgick år 1958 till 3 438 milj kr eller 52 % av de totala socialutgifterna.

En översikt av socialutgifternas storlek (i milj kr) för de olika huvudgrupperna av utgiftsändamål under de senaste åren lämnas i ovanstående sammanställning.

Vid jämförelse med tidigare år måste givetvis hänsyn tas till penningvärdets förändringar. Sätter man utgifterna i relation till nationalinkomsten, som skett på sista raden i tablån, får man ett av penningvärdets och försörjningslägets förändringar oberoende mått på socialpolitikens omfattning under olika år. År 1958 utgjorde socialutgifterna ca 14 % av nationalinkomsten mot 13,1 % ett år tidigare och 12,6 % år 1956. Åren 1950—1954 var motsvarande tal 10,6—11,5 % samt år 1939 ca 7 %. I medeltal uppgick socialutgifterna år 1958 till 892 kr per invånare (817 kr ett år tidigare). För en familj om två vuxna och två barn utgör detta ca 3 550 kr.

Socialutgifternas finansiering. Kostnaderna för socialvården bestrids huvudsakligen av stat, landsting och primärkommuner genom skattemedel. Av de totala socialutgifterna under 1958, 6 617 milj kr, kom 48 % på staten (3 172 milj kr), och 28 % på primärkommuner och landsting (1 861 milj kr). Resten utgjordes av avgifter till socialförsäkringsorganen, nämligen 6 % av arbetsgivarnas avgifter till

Tab 2. Kostnadsfördelningen inom de fyra socialförsäkringsgrenarna 1958

Inkomstslag	Sjukförsäkringen	Yrkes-skade-försäkringen ¹	Arbets-löshets-försäkringen ²	Folk-pen-sione-ringen	Sjukförsäkringen	Yrkes-skade-försäkringen	Arbets-löshets-försäkringen	Folk-pen-sione-ringen
	1 000-tal kr				Fördelning i %			
Statsbidrag	251 513	3 990	66 750	1 232 872	23,6	2,7	60,4	56,1
Kommunbidrag	—	—	—	303 655	—	—	—	13,8
Arbetsgivarbidrag	301 845	117 953	—	—	28,3	81,5	—	—
Försäkrades avgifter	503 329	—	35 611	624 775	47,2	—	32,2	28,5
Övriga inkomster (räntor o dyl)	9 903	22 849	8 145	34 931	0,9	15,8	7,4	1,6
Summa	1 066 590	144 792	110 506	2 196 233	100	100	100	100

¹ Inkl arbetsgivarnas förvaltningsbidrag.

² Avser endast tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{8}$.

sjuk- och olycksfallsförsäkringarna (420 milj kr) och sammanlagt 18 % av de försäkrades avgifter till sjukförsäkringen (503 milj kr), arbetslöshetsförsäkringen (36 milj kr) och folkpensioneringen (625 milj kr). Sedan 1957 har ingen förändring inträffat vad gäller huvudmännens relativa andel i finansieringen av de sociala utgifterna.

Kostnadsfördelningen mellan olika huvudmän är mycket varierande för olika grenar av socialvården. Vissa verksamhetsgrenar finansieras helt av statliga medel, exempelvis allmänna barnbidragen, mödrahjälpen och arbetsförmedlingen. På en del områden såsom inom sinnessjuk- och sinnesslövheden, alkoholistvården och ungdomsvården, drivs vissa anstalter i statlig regi, men i de flesta fall handhas verksamheten av lokala organ, landsting eller primärkommuner som efter vissa regler erhåller statliga bidrag till kostnaderna. Storleken av dessa bidrag är mycket växlande för olika verksamhetsgrenar. På vissa områden bedriver därjämte enskilda föreningar och stiftelser, understödda av staten, en livlig verksamhet, exempelvis inom barnavård, vanförevård och sjukvård.

Största delen av statens utgifter går till folkpensioneringen (1 233 milj kr), barn-

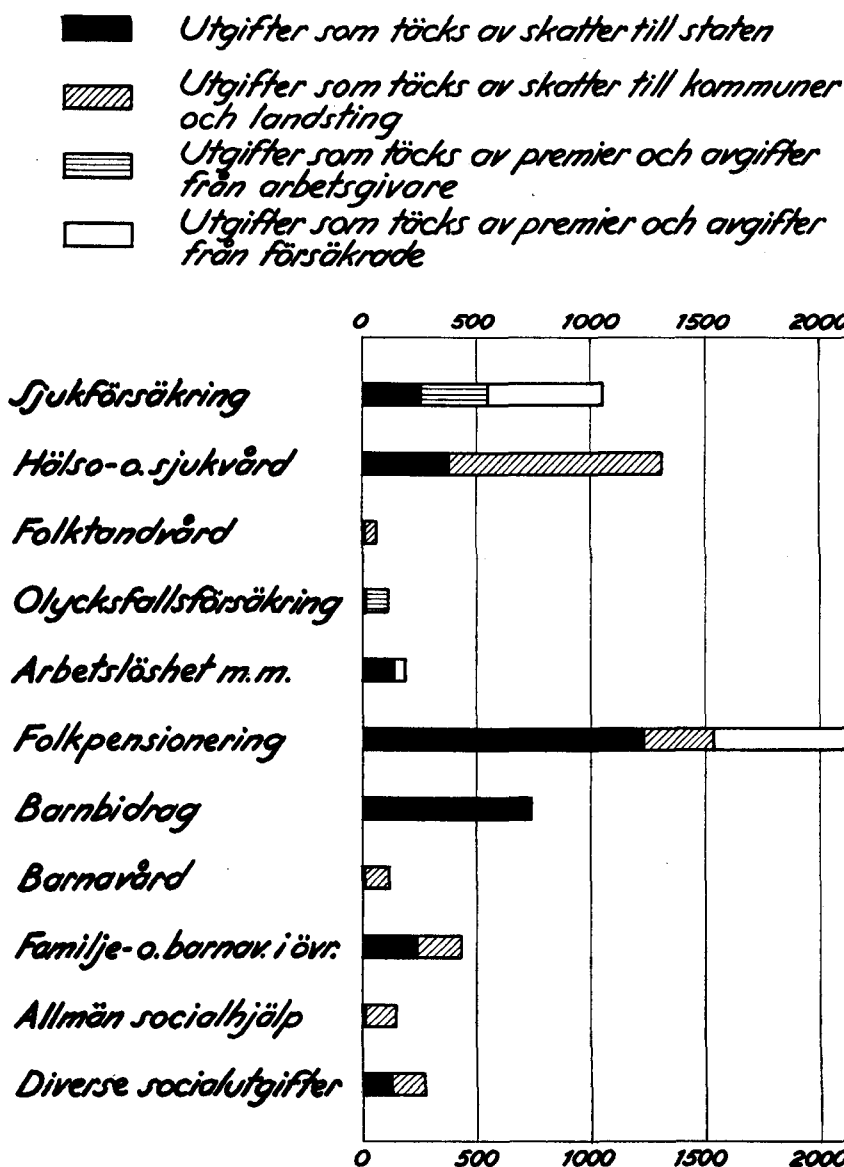
bidragen (740 milj kr) samt hälso- och sjukvården (662 milj kr). Huvudparten av landstingens och primärkommunernas socialvårdskostnader kommer på hälso- och sjukvård (1 022 milj kr), folkpensioner (304 milj kr), socialhjälpen (231 milj kr), skolmåltider (123 milj kr) samt offentlig barnavård (99 milj kr).

De sociala utgifterna har den största relativa betydelsen i landstingens budget där närmare 95 % av deras nettoutgifter går till sociala ändamål. I statens budget hänförs sig drygt en tredjedel och i primärkommunernas ej fullt en tredjedel av de totala nettoutgifterna till socialvården.

Beträffande de fyra socialförsäkringsgrenarna lämnas i tab 2 en översikt över kostnadernas fördelning på olika huvudmän.

Inom sjukförsäkringen och inom arbetslöshetsförsäkringen finansieras ungefär hälften av kostnaderna genom de försäkrades avgifter. Dessa kassors verksamhet understöds av betydande statsbidrag. Den övervägande delen (82 %) av yrkesskadeförsäkringens kostnader bestrids av arbetsgivarna. Staten står för kostnaden för yrkesskadeförsäkringen av sina egna arbetare samt dessutom utgifterna för vissa dyrtidstillägg, förvaltningskost-

SOCIALUTGIFTERNA I SVERIGE ÅR 1958 I MILJ KR

nader m m. Kostnaden för folkpensioneringen bestrids till 56 % av staten, till drygt en fjärdedel av folkpensionsavgifter samt i övrigt av kommunala bidrag och ränteavkastning ur folkpensioneringsfonden.

Sedan 1957 har de försäkrades andel i fråga om folkpensioneringen stigit från 21 till 29 % medan statens andel minskat från 62 till 56 %. Om man bortser från arbetslöshetsförsäkringen, för vilken redovisningen emellertid denna gång endast avser tiden 1/1—31/8, har för de övriga socialförsäkringsgrenarna inga nämnvärda förskjutningar ägt rum i fördelningen mellan olika huvudmän.

Arbetsgivarnas avgifter till sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna samt arbetarskydd utgör endast en del av deras bidrag till de sociala välfärdsanordningarna i

landet. Härtill kommer nämligen en del andra utgifter, som inte redovisas i detta sammanhang men som i utlandet ofta brukar räknas med i »social charges». De betalar t ex oavkortad lön till sina arbetare och anställda under den lagstadgade semestern. De har också betydande utgifter för hygieniska inrättningar vid företagen. Dessa olika utgifter är emellertid ej kända till sin storlek. Därtill kommer att många företag nedlagt ett betydande arbete och stora kostnader på att bereda sina anställda goda bostäder. Slutligen kan man peka på att de svenska arbetsgivarna har avsevärda utgifter för sociala ändamål i form av kapitalinvesteringar för att öka trivseln hos sina arbetare.

Britta Belo

SUMMARY

The costs and financing of social welfare in 1958

In 1958 the total expenditures for social welfare amounted to 6,617 million kronor. According to a survey made by the Swedish Social Welfare Board, this means an increase of 599.5 million kronor or 11 % over the expenditures for 1957 which came to 6,017.5 million kronor.

In any comparison to earlier years, consideration must be given to changes in the value of money. By comparing the expenditures in relation to national income, we obtain a measure of social policy during different years which is independent of changes in the value of money and the cost of living. In 1958 social welfare expenditures amounted to about 14 % of the national income, as compared to 13.1 % the previous year and 12.6 % in 1956. During the period 1950—54 the corresponding figures increased from 10.6 % to 11.5 %, while in 1939 the figure was approximately 7 %. In 1958 social expenditures amounted to an average of 892 kronor per inhabitant (817 kronor the year before). For a family of two adults and two children, this amounted to approximately 3,550 kronor.

The most costly social welfare activities are the support of the aged and the disabled, and public health and care of the sick. Following next are family and child welfare measures with the general children's allowances taking the largest share (739.8 million kronor).

Expansion of the social welfare program during recent years has been directed towards extension of the social insurances. Their significance has been steadily increasing. The total costs for the four social insurances (sickness insurance, employment injury insurance, unemployment insurance and the national pensions) in 1958 amounted to 3,438 million kronor or 52 % of the total expenditures for social welfare.

The costs of social welfare are defrayed mainly by the State, the county councils and the local authorities through taxes. Of the total expenditures for social welfare in 1958 (6,617 million kronor), the State paid 48 % (3,172 million kronor) while the local authorities and county councils paid 28 % (1,861 million kronor). The rest was made up by fees paid to social insurance institutions, i. e. 6 % (420 million kronor) by the employers' fees to sickness and accident insurance; and 18 % by fees paid by insured persons to the sickness insurance (503 million kronor), unemployment insurance (36 million

(Forts s 96)

Nyktterhetsnämndernas verksamhet under 1958

Vissa preliminära uppgifter om nyktterhetsnämndernas verksamhet under år 1958 har tidigare publicerats i denna tidskrift (SocM: juni 1959, s 196). I det följande lämnas en mer utförlig redogörelse för den nu slutförda bearbetningen av uppgifterna om nyktterhetsnämndernas verksamhet under 1958.

Ingripanden mot missbrukare. Efter den mycket kraftiga uppgång av antalet nyktterhetsnämndsingripanden året närmast efter nyktterhetsvårdsreformen (cirka 50 % mellan 1955 och 1956), har ökningen under de bägge senaste åren varit betydligt mera måttlig. Mellan 1956 och 1957 redovisades sålunda en ökning med 4 %, och för 1958 kan man konstatera en ytterligare uppgång med 3 %. Detta innebär, att antalet personer mot vilka ingripande skett under år 1958 var cirka 78 300. Dessa personer har indelats i tre huvudgrupper: de svåraste missbrukarna, mot vilka 15 § nyktterhetsvårdslagen varit tillämplig, personer för vilka enbart hjälpåtgärder företagits (huvudsakligen enl 14 § Nvl) samt slutligen de som egentligen inte blivit föremål för någon åtgärd utan endast för undersökning. Räknar man å andra sidan endast de personer som blivit föremål för någon åtgärd,

har antalet sedan 1956 minskat med drygt 1 100. I nedanstående tablå redovisas antalet fall av ovan nämnda tre typer på landsbygden och i städerna samt den relativa förändringen sedan 1957.

De fall som endast varit föremål för undersökning har ökat mest, medan antalet hjälpåtgärdsfall minskat något. Skillnaden är rätt markant mellan landsbygd och städer. På landsbygden har sålunda hjälpåtgärdsfallen ökat med omkring 13 %, medan de bägge andra kategorierna av fall minskat; i städerna är förhållandena tvärt om.

I tab 1 redovisas totalantalet personer inom olika delar av riket som varit föremål för ingripande av nyktterhetsnämnd samt frekvensen per 1 000 invånare. I relation till folkmängden var antalet fall totalt 10,6 per 1 000 invånare (10,4 ett år tidigare), på landsbygden 6,6 (6,5) samt i städerna 14,5 (14,2). Det råder som synes av tabellen rätt olika ingripandefrekvens mellan landsbygd och städer samt mellan olika delar av riket. På landsbygden har Gävleborgs län och Stockholms län de största frekvenserna med 9,8 ingripanden per 1 000 invånare. De lägsta frekvenserna registreras för Uppsala län med 3,3 samt Jönköpings län med

Åtgärder	Landsbygden		Förändring i %	Städerna		Förändring i %	Hela riket		Förändring i %
	1957	1958		1957	1958		1957	1958	
Enl 15 § Nvl	4 517	4 341	— 3,9	14 049	14 258	+ 1,5	18 566	18 599	+ 0,2
Endast hjälpåtgärder	7 566	8 565	+ 13,2	19 825	18 455	— 6,9	27 391	27 020	— 1,4
Endast undersökning	11 773	11 379	— 3,3	18 301	21 336	+ 16,6	30 074	32 715	+ 8,8
Summa personer	23 856	24 285	+ 1,8	52 175	54 049	+ 3,6	76 031	78 334	+ 3,0

Tab 1. Personer, vilka varit föremål för ingripande enligt nykterhetsvårdslagen under år 1958

Riksområden	Personer, som varit föremål för ingripande av nykterhetsnämnd		Därav				
			på vilka 15 § Nvl varit tillämplig		för vilka hjälpåtgärder vidtagits		endast föremål för undersökning
	antal	per 1 000 av be-folkn	antal	per 1 000 av be-folkn	samtliga	därav under 25 år	
Landsbygden	24 285	6,6	4 341	1,2	8 565	1 632	11 379
Mälarlän	4 508	7,1	657	1,0	1 489	268	2 362
Östra Götaland	2 864	4,5	523	0,8	956	159	1 385
Södra Götaland	3 432	5,8	734	1,3	1 208	345	1 490
Bohuslän och Vänern	4 990	6,9	841	1,2	1 863	339	2 286
Dalarna och Nedre Norrland	5 383	7,4	1 094	1,5	1 868	361	2 421
Övre Norrland	3 108	8,3	492	1,3	1 181	160	1 435
Städerna	54 049	14,5	14 258	3,8	18 455	3 773	21 336
Stockholm	12 597	15,8	3 901	4,9	4 368	1 379	4 328
Göteborg	5 697	14,5	1 416	3,6	735	71	3 546
Malmö	2 707	12,5	987	4,5	364	44	1 356
Städer med 30 000—100 000 inv	16 055	16,1	3 897	3,9	6 960	1 174	5 198
Övriga städer	16 993	12,9	4 057	3,1	6 028	1 105	6 908
Hela riket 1958	78 334	10,6	18 599	2,5	27 020	5 405	32 715
1957	76 031	10,4	18 566	2,5	27 391	6 285	30 074
1956	73 198	10,0	16 158	2,2	30 603	8 696	26 437

3.5. Hur stor frekvensen ingripanden varit under de tre senaste åren framgår av sammanställningen överst på s 85.

Av de skilda länen uppvisar de flesta (15) en högre frekvens än under 1957. Särskilt kraftig ökning sedan föregående år redovisas av Södermanlands län med 11,3 %, samt av Stockholms stad med 10,5 %. Den kraftigaste nedgången har förekommit i Västmanlands län med 11,0 %, samt i Västernorrlands län med 9,7 %. I samtliga län var frekvensen högre i städerna än på landsbygden.

Den kraftiga omfördelning av klientelet mellan olika missbrukargrupper som konstaterats efter nykterhetsreformen, har fortsatt i samma riktning. Den relativa andelen endast undersökta fall har sålunda fortsatt att öka, från 40 % år 1957 till 42 % ett år senare. Den tidigare nedgången av de svårare fallen har däremot stagnerat och den relativa andelen

av dessa var år 1958 samma som ett år tidigare, dvs 24 %. Slutligen kan nämnas, att den relativa andelen hjälpåtgärdsfall fortsatt att minska, från 36 % år 1957 till 34 % år 1958. Fortfarande föreligger en viss skillnad mellan landsbygd och städer, även om dessa differenser starkt reducerats under de senaste åren. Den relativa andelen fall då 15 § Nvl varit tillämplig uppgår nu till 18 % på landsbygden och 26 % i städerna, andelen hjälpåtgärdsfall till 35 respektive 34 % samt de endast undersökta fallen till 47 respektive 40 %.

Av de cirka 27 000 personer mot vilka endast hjälpåtgärder företagits var omkring 5 400 under 25 år, dvs 20 % av samtliga. Även bland de personer som nykterhetsnämnderna redovisat som hemfallna enl 15 § Nvl ingår ett antal ungdomsalkoholister. Av individualredovisningen framgår preliminärt, att detta an-

Län	Antal ingripanden per 1 000 invånare								
	på landsbygden			i städerna			i hela riket		
	1956	1957	1958	1956	1957	1958	1956	1957	1958
Stockholms stad	—	—	—	12,9	14,3	15,8	12,9	14,3	15,8
Stockholms län	9,5	9,8	9,8	12,3	13,5	15,7	10,7	11,5	12,5
Uppsala »	2,2	2,5	3,3	13,4	15,7	15,4	7,9	9,3	9,6
Södermanlands »	5,6	5,2	5,1	17,1	14,6	16,7	12,1	10,6	11,8
Östergötlands »	4,4	4,1	4,3	19,9	19,4	18,2	13,1	12,7	12,2
Jönköpings »	4,1	3,7	3,5	10,0	9,6	9,0	6,9	6,5	6,1
Kronobergs »	5,8	5,4	5,1	15,9	9,7	9,7	7,7	6,2	6,0
Kalmar »	4,5	4,9	5,1	11,9	15,2	14,7	6,8	8,1	8,2
Gotlands »	4,9	5,0	5,4	11,8	13,2	14,1	6,7	7,3	7,8
Blekinge »	6,6	6,4	7,4	12,7	12,4	12,3	9,1	8,9	9,4
Kristianstads »	4,4	4,5	4,5	9,3	10,0	10,4	5,4	5,7	5,8
Malmöhus »	6,7	6,9	6,7	14,4	13,2	13,5	11,7	11,1	11,3
Hallands »	6,2	5,4	5,6	12,4	12,4	12,0	8,8	8,3	8,3
Göteborgs o Bohus »	6,7	7,7	9,1	14,2	14,3	15,1	12,4	12,8	13,7
Älvsborgs »	6,8	6,2	5,7	14,7	13,7	13,2	9,8	9,1	8,6
Skaraborgs »	4,2	4,0	4,1	10,7	9,3	10,3	6,3	5,7	6,1
Värmlands »	8,5	9,0	9,4	21,6	22,1	18,9	13,0	13,5	12,7
Örebro »	7,0	6,9	7,1	13,6	15,5	14,1	10,3	11,3	10,6
Västmanlands »	7,6	7,0	6,1	11,0	10,8	9,7	9,5	9,1	8,1
Kopparbergs »	6,9	7,5	7,6	14,3	16,5	14,4	8,9	9,9	9,4
Gävleborgs »	9,7	10,7	9,8	10,9	11,6	14,3	10,1	11,0	11,4
Västernorrlands »	5,6	6,1	6,2	17,1	18,6	14,7	8,6	9,3	8,4
Jämtlands »	4,9	5,3	5,1	7,7	8,9	12,0	5,4	5,9	6,3
Västerbottens »	6,5	6,7	7,2	15,1	14,2	13,0	8,1	8,2	8,3
Norrbottnens »	7,0	8,0	9,5	13,5	18,3	16,7	8,8	11,0	11,7
Hela riket	6,3	6,5	6,6	13,8	14,2	14,5	10,0	10,4	10,6

tal utgör 1 000, dvs 5,4 % av samtliga 15 §-fall. Totalantalet personer under 25 år som under åren 1947—1958 blivit föremål för nykterhetsvårdsåtgärd framgår av nedanstående sammanställning. Den relativa andelen har som synes minskat efter 1956 och denna nedgång ligger helt på hjälpåtgärdsfallen.

I fråga om endast undersökta fall föreligger för tidigare år inga uppgifter om

ålder. För år 1958 har emellertid efterfrågats antalet personer under 25 år bland dessa. Det visar sig att detta antal uppgick till 6 842, dvs 21 % av samtliga som varit föremål för undersökning.

En årsstatistik över nykterhetsvården har gjorts sedan 1947. Totalantalet ingripanden har, med ett undantag, ökat för varje år. Av tablan överst på s 86 fram-

År	Fall då 15 § Nvl ¹ varit tillämplig		Fall då endast hjälpåtgärder vidtagits		Samtliga fall under 25 år	
	Antal under 25 år	i % av samtliga	Antal under 25 år	i % av samtliga	Totalt	i % av antalet fall då åtgärder vidtagits
1947	632	6,5	2 514	25,9	3 146	16,1
1948	742	6,6	3 078	25,1	3 820	16,2
1949	768	6,2	3 496	25,9	4 264	16,5
1950	769	5,9	4 030	28,8	4 799	17,8
1951	694	5,5	3 837	27,0	4 531	16,8
1952	730	5,6	3 988	24,6	4 718	16,1
1953	747	5,6	4 476	25,6	5 223	16,9
1954	797	5,8	4 679	25,9	5 476	17,2
1955	740	5,2	5 388	26,4	6 128	17,7
1956	805	5,0	8 696	28,4	9 501	20,3
1957	932	5,0	6 285	22,9	7 217	15,7
1958	1 000	5,4	5 405	20,0	6 405	14,0

¹ Före 1 okt 1955 1 § Alkoholistlagen.

År	Totalanta- let personer, som varit föremål för ingripande	därav fall enl 15 § Nvl ¹	endast hjälp- åtgärder	Antal personer som varit föremål för åtgärd	Endast undersökta fall
1947	25 883	9 791	9 719	19 510	6 373
1948	29 319	11 272	12 248	23 520	5 799
1949	31 603	12 358	13 478	25 836	5 767
1950	33 289	12 989	13 971	26 960	6 329
1951	33 117	12 701	14 229	26 930	6 187
1952	36 412	13 117	16 229	29 346	7 066
1953	38 105	13 351	17 517	30 868	7 237
1954	39 068	13 727	18 041	31 768	7 300
1955	48 731	14 136	20 428	34 564	14 167
1956	73 198	16 158	30 603	46 761	26 437
1957	76 031	18 566	27 391	45 957	30 074
1958	78 334	18 599	27 020	45 619	32 715

¹ Före 1 okt 1955 1 § Alkoholistlagen.

går, att hela antalet personer som blivit föremål för ingripande av nykterhetsnämnd ökat från cirka 26 000 år 1947 till drygt 78 000 år 1958. Per 1 000 invånare var antalet ingripanden 3,8 år 1947. Motsvarande tal för år 1958 var, som tidigare nämnts, 10,6.

Fram till och med år 1954 företedde de fall som endast varit föremål för undersökning endast en obetydlig ökning, men under de senaste fyra åren har dessas antal ökat mycket kraftigt. En anledning här till är att den nya nykterhetsvårdslagen föreskriver att nykterhetsnämnderna skall ingripa på ett tidigare stadium än tidigare. Numera är en nykterhetsnämnd skyldig att företa en undersökning beträffande varje person om vilken nämnden erfarit att han använt alkoholhaltiga drycker till uppenbar skada för sig eller annan. Enligt den förut gällande alkoholistlagen gällde detta endast de personer som kunde befaras vara hemfallna åt alkoholmissbruk. En annan anledning till ökningen av de endast undersökta fallen kan vara de betydligt större personalresurserna som nämnderna numera har i jämförelse med tiden före nykterhetsvårdsreformen.

Hur skillnaderna i antalet ingripanden mellan 1957 och 1958 fördelar sig på olika delar av riket samt i städer av olika

storlek framgår av efterföljande tablå. På landsbygden redovisas en markant uppgång i Övre Norrland, där antalet ingripanden ökat med 13 %.

Bland städerna redovisar Stockholm den högsta ökningen (11 %).

	Hela antalet ingripanden		Föränd- ring i %
	1957	1958	
Landsbygden			
Mälarlän	4 453	4 508	+ 1,2
Östra Götaland	2 880	2 864	— 0,6
Södra Götaland	3 387	3 432	+ 1,3
Bohuslän och Väner- län	4 851	4 990	+ 2,9
Dalarna och Nedre Norrland	5 541	5 383	— 2,9
Övre Norrland	2 744	3 108	+ 13,3
Summa landsbygd	23 856	24 285	+ 1,8
Städerna			
Stockholm	11 352	12 597	+ 11,0
Göteborg	5 357	5 697	+ 6,3
Malmö	2 624	2 707	+ 3,2
Städer med 30 000— 100 000 invånare ¹	15 457	16 055	+ 3,9
Övriga städer	17 385	16 993	— 2,3
Summa städer	52 175	54 049	+ 3,6
Hela riket	76 031	78 334	+ 3,0

¹ Inkl Södertälje, Trollhättan och Uddevalla, vilka år 1957 hade under 30 000 invånare.

Körkortsärenden. I nykterhetsnämndernas allmänt nykterhetsvårdande verksamhet intar de s k körkortsärendena (lämplighetsintyg, remissyttranden vid återkal-

lelse av körkort, samt nykterhetsnämndernas egna initiativ till indragningar av körkort) en betydande plats. I jämförelse med närmast föregående år minskade antalet dylika ärenden under år 1958 med cirka 13 600 till 226 000, vilket motsvarar 30,6 ärenden per 1 000 invånare (föregående år 32,7). Någon större skillnad mellan landsbygd (29,5) och städer (31,6) föreligger inte. Det största relativa antalet körkortsärenden (landsbygd och städer tillhopa) redovisas av Norrbottens län med 37,1 per 1 000 invånare samt av Göteborgs och Bohus län med 35,2, och den lägsta frekvensen av Kalmar län med 25,5 samt av Kronobergs län 25,7.

Antalet körkortsärenden samt antalet anmärkningar i nykterhetskänseende i samband med dessa ärendens handläggning, ävensom antalet ärenden i relation till folkmängden olika år, framgår av nedanstående tablå.

År	Antal körkortsärenden	Därav med anmärkning i nykterhetskänseende		Antal körkortsärenden per 1000 invånare
		totalt	i %	
1947 . . .	138 726	4 345	3,1	20,5
1948 . . .	80 231	3 620	4,5	11,7
1949 . . .	84 868	3 941	4,6	12,3
1950 . . .	108 765	4 336	4,0	15,6
1951 . . .	148 135	5 016	3,4	21,0
1952 . . .	158 165	6 421	4,1	22,3
1953 . . .	174 250	7 269	4,2	24,4
1954 . . .	206 971	8 510	4,1	28,8
1955 . . .	229 591	8 834	3,8	31,7
1956 . . .	222 433	9 038	4,1	30,5
1957 . . .	239 695	11 530	4,8	32,7
1958 . . .	226 040	11 190	5,0	30,6

Det relativa antalet anmärkningar är väsentligt större i städerna (7,2 %) än på landsbygden (2,5 %). Denna skillnad kan möjligen förklaras av det större relativa antalet alkoholmissbrukare i städerna, men dessutom kan tänkas att bedömningen är mildare på landsbygden. Den högsta frekvensen anmärkningar har storstäderna Stockholm och Göteborg (drygt 11 %). På landsbygden är anmärknings-

procenten högst i Stockholms län med 4,2 % och lägst i Skaraborgs län med 1,6 %. De lokala skillnaderna kan bero på varierande praxis hos nykterhetsnämnderna samt dessas kvalitativa kompetens för denna verksamhet.

Nykterhetsnämndernas utgifter och inkomster. Under år 1958 erhöi de kommunala nykterhetsnämnderna statsbidrag (som avsåg verksamheten under år 1957) med inalles 9,3 milj kr. Övriga inkomster uppgick till 815 000 kr, varav 123 000 kr utgjorde avgifter och ersättningar från enskilda och 22 000 kr ersättningar från andra kommuner. Återstoden av nämndernas utgifter, 8 953 000 kr, har täckts genom kommunala tillskott. Nykterhetsnämndernas inkomster under de tre senaste åren framgår av tablå överst på s 88.

Av nämndernas statsbidragsberättigade utgifter under 1958 har 75 % återbetalats i form av statsbidrag i enlighet med de nya regler som trädde i kraft den 1 juli 1957. Dessa statsbidrag (12,6 milj kr) kom emellertid nämnderna tillhanda först under år 1959 och redovisas därför inte här.

De kommunala nämndernas totala utgifter uppgick år 1958 till 19,1 milj kr. För år 1957 och tidigare år är kostnader för inackorderingshem ej medräknade, varför full jämförbarhet mellan de bägge åren ej råder. Anmärkas bör att de här nämnda utgiftsbeloppen avser nykterhetsnämndernas samtliga utgifter, alltså även de utgifter för vilka nämnderna ej erhåller statsbidrag. Borträknas dessa kostnader, finner man att de statsbidragsberättigade utgifterna år 1958 uppgick till omkring 16,8 milj kr. Totalutgifternas¹ fördelning för olika ändamål framgår av sammanställningen nederst på s 88.

¹ Beträffande de statsbidragsberättigade utgifterna hänvisas till utförligare redogörelse i tidskriften Nykterhetsnämnden, 1959, nr 9.

	Inkomster (i tusental kr)				
	Hela riket			därav	
	1956	1957	1958	lands- bygden	städerna
Statsbidrag, allmänt	4 676	6 384	9 312	2 151	7 161
» till resor	126	158	12	5	7
Kommunalt bidrag	6 948	8 679	8 953	2 026	6 927
Ersättning från andra kommuner	—	—	22	—	22
Avgifter (ersättningar) från enskilda	—	—	123	8	115
Övriga inkomster	83	263	670	29	641
Summa	11 833	15 484	19 092	4 219	14 873

Mellan de olika posternas relativa andel av kostnaderna föreligger vissa skillnader mellan landsbygd och städer. Sammanträdes- och undersökningskostnaderna upptar således på landsbygden 12 %, i städerna blott 1 %. Även kostnaderna för upplysningsverksamhet tar en större andel av kostnaderna för landsbygdens nämnder än för städernas. Å andra sidan utgör främst poliklinikkostnaderna en avsevärt större andel av kostnaderna i städerna (13 %) än på landsbygden (1 %). I jämförelse med närmast föregående år har posterna poliklinikkostnader samt övriga förebyggande och eftervårdande åtgärder ökat starkast; de har mer än fördubblats. I genomsnitt har nykterhetsnämndernas kostnader uppgått till 400 öre per invånare i städerna och 115 öre

på landsbygden. Dessa kostnader innebär sedan föregående år en ökning för städernas del med 26 % och för landsbygdens med 11 %. Den största kostnaden per invånare på landsbygden har Norrbottens län med 271 öre per invånare, Örebro län (179 öre), Västerbottens län (178 öre) och Stockholms län (172 öre). De lägsta utgifterna redovisas av landsbygdskommunerna i Uppsala län (62 öre) samt i Kronobergs, Kristianstads, Hallands och Skaraborgs län (vardera med 63 öre). Bland städerna redovisas de högsta kostnaderna i Stockholms stad (654 öre) och av städerna i Västerbottens län (596 öre). De lägsta utgifterna har städerna i Kopparbergs län (184 öre) samt i Jönköpings län (192 öre).

	Utgifter (i tusental kr)			%		
	Lands- bygden	Stä- derna	Hela riket	Lands- bygden	Stä- derna	Hela riket
Arvoden och personalkostnader	2 049	7 723	9 772	49	52	51
Ersättning för vårduppdrag	236	406	642	6	3	3
Sammanträdes- och undersökningskostnader	487	115	602	12	1	3
Expenser (inkl invent, hyra, renhållning)	382	1 219	1 601	9	8	8
Vårdkostnader	228	641	869	5	4	5
Poliklinikkostnader	26	1 981	2 007	1	13	11
Upplysningsverksamhet	444	509	953	10	3	5
Övriga förebyggande och eftervårdande åtgärder	224	960	1 184	5	7	6
Övriga utgifter	143	1 319	1 462	3	9	8
Summa	1958 4 219	14 873	19 092	100	100	100
	1957 3 818	11 666	15 484	—	—	—

Thore Grönqvist

Konsumentprisindex för februari 1960

Konsumentprisindex för februari 1960 har av socialstyrelsen beräknats till 159 (år 1949 = 100) eller samma tal som för januari. Med två decimaler är talet för februari 158,64 (januari 158,53).

Den i redogörelsen för januariindexen nämnda årliga revisionen av vägningstalen för indexberäkningen 1959 och de nya för 1960 belyses av tab 1.

I tabellen återges för huvudgrupper och undergrupper dels de vägningstal, som har använts för beräkning av de löpande månadsindextal (korttidsindex) januari—december 1959, och dels de nyssnämnda reviderade vägningstalen för långtidsindexen och vidare de nya vägningstal, som används fr o m januari 1960. De två sistnämnda serierna av väg-

Tab 1. Vägningstal i promille för konsumentprisindex 1959—1960

Huvudgrupper och undergrupper	Vägningstal (%) för			Huvudgrupper och undergrupper	Vägningstal (%) för		
	år 1959		år 1960		år 1959		år 1960
	kort- tids- index	lång- tids- index (dec)			kort- tids- index	lång- tids- index (dec)	
<i>Livsmedel</i>	313	305	309	Päls- och skinnvaror, huvudbonader, handskar m m . . .	10	10	10
Mjöl, gryn och bröd . .	37	36	37	Tyger, garner och sy- behör	15	17	17
Mejeriprodukter	51	51	53	Skor	20	21	21
Matfett utom smör . . .	8	8	8	<i>Inventarier och husgeråd</i>	102	100	99
Ägg	9	9	8	Möbler	11	12	12
Kött	20	20	20	Radio- och musikinstru- ment	15	15	14
Fläsk	23	21	20	Armatur, husgeråd och verktyg	28	27	26
Charkuterivaror och kött- konserver	21	20	20	Hushållstextilier	19	18	18
Fisk och fiskkonserver .	13	13	13	Moped, cyklar, sport- artiklar och leksaker .	19	18	19
Rotfrukter och grönsaker	16	16	18	Personliga effekter . .	10	10	10
Frukt och bär	29	28	30	<i>Diverse</i>	227	236	237
Specerier	48	47	45	Läkemedel och tandlä- kararvode	17	15	15
Läskedrycker och lättöl	8	9	9	Kroppsvård	14	17	18
Förtäring utom hemmet	30	27	28	Rengöringsmedel och tvätt	12	11	11
<i>Alkoholhaltiga drycker och tobak</i>	89	90	88	Läsning och skrivma- teriel	20	20	20
Spritdrycker och vin . .	47	45	45	Post och tele	14	14	14
Öl	9	11	10	Nöjen och rekreation . .	18	21	21
Tobak	33	34	33	Resor	38	38	38
<i>Bostad, bränsle och lyse</i> . .	152	147	147	Motorfordon	71	79	79
Bostad utan bränsle och lyse	98	99	101	Hemhjälp	10	8	8
Bränsle och lyse	54	48	46	Blommor m m	13	13	13
<i>Kläder och skor</i>	117	122	120	Totalindex	1 000	1 000	1 000
Kläder	97	101	99				
Konfektion och skräd- deriarbeten	58	59	58				
Underkläder och strumpor	14	15	14				

Tab 2. Konsumentprisindex 1950—februari 1960 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	144
1959 febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	148
1960 jan	177	180	156	156	156	129	137	153	159	147
febr	175	180	157	156	156	129	140	154	159	147

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191.

ningstal grundar sig båda på beräkningar av 1959 års totala privata konsumtion. Därvid har vägningstalen för långtidsindexen beräknats enligt prisläget i december 1958, medan vägningstalen för de löpande månadsindexen under år 1960 avser prisläget i december 1959.

Indextalen för februari 1960 för de i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster återfinns i tab 2, som även visar indexseriernas utveckling sedan basåret 1949. Mellan januari och februari i år har livsmedelsindex gått ned två enheter, vilket till större delen motvägts av prisstegringar inom grupperna diverse samt inventarier och husgeråd, där den vid årsskiftet införda omsättningsskatten påverkat indexberäkningen först vid prisinsamlingen i februari, som för vissa varor i de nämnda grupperna är den första för året.

För vissa varuslag och undergrupper av varor redovisas i tab 3 de prisförändringar, som inträffat under de senaste månaderna.

Prisutvecklingen under åren 1957—1959 belyses av diagrammet, där de markerade indexhöjningarna i januari 1960 även framträder. Det högsta indexläget har sedan 1958 alkoholhaltiga drycker och tobak för vilka varor ökningen under de senaste åren till största delen berott på skatthöjningar. Därefter kommer livsmedel med en uppgång sedan januari 1957 av 21 indexenheter eller drygt 13 %. I detta fall sammanhänger höjningen till stor del med det skydd, som jordbruksnäringen tillerkänts av statsmakterna. I ett mellanläge befinner sig bostads- och diversegrupperna, som rätt nära följer totalindexens rörelser. Uppgången under 3-årsperioden för bostadsposten har däm-

Tab 3. Indextal för olika delposter år 1959 och december 1959—februari 1960 samt talens procentuella förändringar december 1959—februari 1960

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1960	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1959— febr 1960
		1959	Dec 1959	Jan 1960	Febr 1960	
Livsmedel	309	165	169	177	175	+ 4
Mjöl, gryn och bröd	37	163	166	176	175	+ 6
Mejeriprodukter	53	159	166	173	172	+ 4
Matfett utom smör	8	126	125	131	131	+ 5
Ägg	8	120	122	130	132	+ 8
Kött	20	211	219	230	217	— 1
Fläsk	20	202	203	204	198	— 2
Charkuterivaror och köttkonserver	20	169	170	173	171	+ 1
Fisk och fiskkonserver	13	182	184	191	185	+ 1
Rotfrukter och grönsaker	18	206	219	246	245	+ 12
Frukt och bär	30	137	145	155	153	+ 4
Specerier	45	175	173	179	177	+ 3
Läskedrycker och lättöl	9	153	154	161	162	+ 5
Förtäring utom hemmet	28	186	190	205	205	+ 8
Alkoholhaltiga drycker och tobak	88	173	173	180	180	+ 4
Spritdrycker och vin	45	209	209	218	218	+ 4
Öl	10	143	143	150	150	+ 5
Tobak	33	146	146	150	150	+ 3
Bostad, bränsle och lyse	147	156	156	156	157	0
Bostad utan bränsle och lyse	101	155	156	156	156	—
Bränsle och lyse	46	158	156	156	156	0
Kläder och skor	120	125	126	129	129	+ 3
Kläder	99	122	122	125	125	+ 3
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	127	129	130	+ 2
Underkläder och strumpor	14	96	95	99	98	+ 4
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	115	121	122	+ 4
Tyger, garner och sybehör	17	137	137	141	141	+ 3
Skor	21	143	146	153	153	+ 4
Inventarier och husgeråd	99	134	134	137	140	+ 5
Möbler	12	135	136	136	145	+ 7
Radio och musikinstrument	14	109	106	108	108	+ 4
Armatur, husgeråd och verktyg	26	143	144	145	151	+ 5
Hushållstextilier	18	130	129	132	134	+ 4
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	137	138	143	144	+ 4
Personliga effekter	10	127	132	137	139	+ 6
Diverse	237	150	151	153	154	+ 2
Läkemedel och tandläkararvode	15	150	150	152	152	+ 1
Kroppsvård	18	138	140	139	145	+ 5
Rengöringsmedel och tvätt	11	99	99	99	104	+ 5
Läsning och skrivmateriel	20	185	192	202	202	+ 5
Post och tele	14	171	171	169	169	—
Nöjen och rekreation	21	153	153	154	154	0
Resor	38	155	157	156	156	0
Motorfordon	79	142	143	146	146	+ 3
Hemhjälp	8	188	193	193	193	—
Blommor m m	13	127	126	127	129	+ 2
Totalindex	1 000	153	154	159	159	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

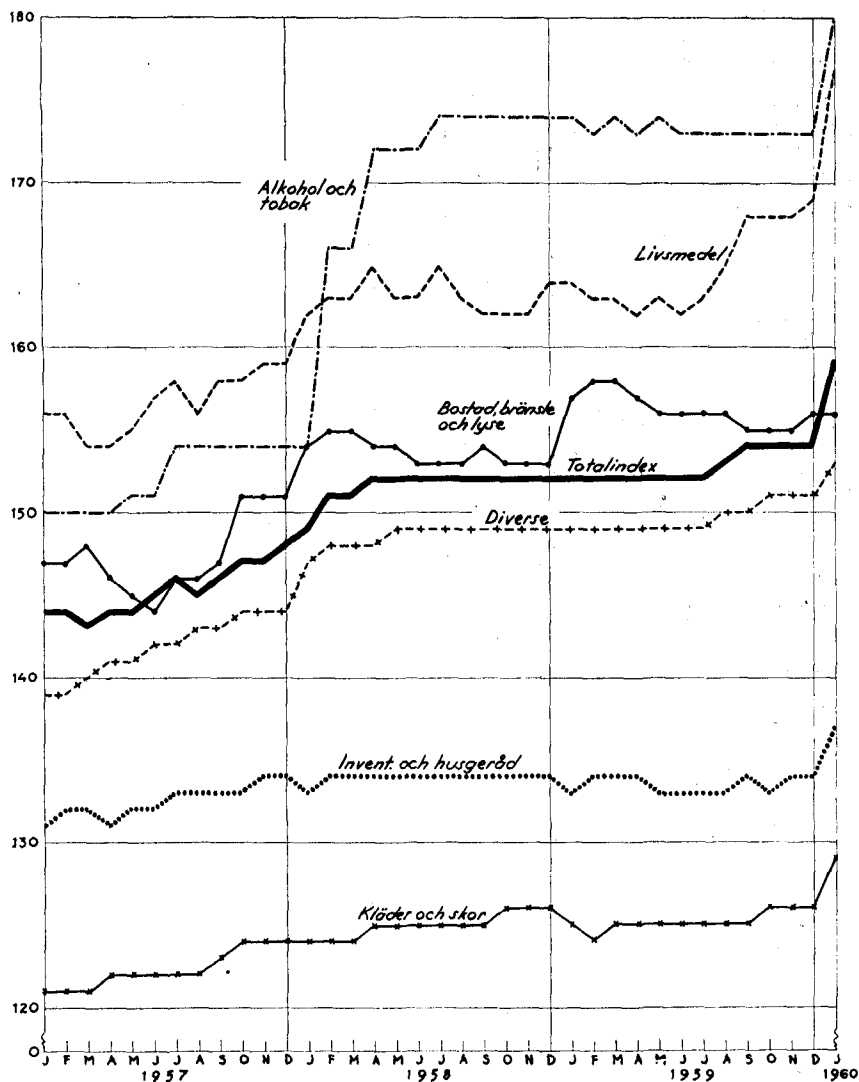
pats av den sjunkande tendensen för bränsleposten. Lägst ligger indexkurvan för kläder och skor såsom en illustration till omställningskrisen inom textilbranschen, och rätt nära ovanför och lika dämpad i sina rörelser ligger kurvan för inventarier och husgeråd. I det senare

fallet torde den ekonomiska bakgrunden vara mera komplicerad.

Pensionspristalet har socialstyrelsen på grundval av konsumentprisindex för februari 1960 beräknat till 129.

Carl Öberg

KONSUMENTPRISINDEX ÅR 1949=100

Sysselsättning inom industrin

Socialstyrelsen har sedan flera år tillbaka en gång i månaden från företag (firmor eller arbetsställen) inom industrin inhämtat uppgifter om sysselsättningsförhållandena för arbetare.

Sedan år 1959 grundar sig insamlingen av uppgifter på ett stickprov av företag som ingår i ett inom socialstyrelsen upprättat adressregister. Vid utsändningen av uppgiftsblanketter i januari 1960 tillämpades samma stickprovsförfarande som år 1959, d v s blanketter utsändes till samtliga i registret upptagna företag med över 25 anställda arbetare (i genomsnitt under år 1957) och statliga verkstäder m m (oavsett arbetarantal) samt till vart tionde av övriga företag.

Liksom tidigare skall uppgifterna enligt anvisningarna på blanketten avse arbetare (såväl heltids- som deltidsanställda) inberäknat lagerarbetare, chaufförer samt förmän som regelmässigt själva deltar i arbetet. I redovisningen skall icke medtas ingenjörer, verkmästare och andra arbetsledare, kontors- och butikspersonal, lagerföreståndare, hemarbetare, städerskor och servitriser, skogs- och jordbruksarbetare.

Den vid materialets bearbetning tillämpade industrigrupperingen ansluter sig i huvudsak till den som tillämpas i kommerskollegii industristatistik. Vissa avvikelser förekommer dock, t ex då företag med flera arbetsställen med olika produktionsinriktning inte kan redovisa dessa separat.

Redovisningen på blanketten skall om möjligt avse *dels* den sista helgfria avlöningsperiod i respektive månad för vilken bokföringen av löner och arbetstid slutförts i så god tid att uppgifter kan sam-

manställas omkring månadsskiftet (jfr A, s 93), *dels* en dag under senare hälften av månaden (jfr B, s 95). Redovisningsdagen skall icke vara lördag, söndag, helgdag, helgdagsafton eller dag, då någon större del av personalen är frånvarande på grund av fyra- eller femdagarsvecka el dyl.

A. Uppgifter skall lämnas om antalet arbetare, som *under avlöningsperioden*

- 1) varit i arbete (hela eller del av perioden)
- 2) haft deltidsarbete (hela eller del av perioden)
- 3) haft korttidsarbete (hela eller del av perioden)
- 4) lämnat företaget efter uppsägning från arbetsgivaren
- 5) lämnat företaget på egen begäran el dyl.
- 6) anställts vid företaget.

I grupp A: 1 skall medräknas alla arbetare, som varit i arbete någon del av perioden, sålunda även de som redovisas i grupperna A: 2—6.

Vidare skall en redovisning ges av

- 7) hela antalet under avlöningsperioden faktiskt utförda arbetstimmar (inkl övertidstimmar)
- 8) därav övertidstimmar (redovisningen skall avse alla övertidstimmar, både på tidlön och ackord, som enligt avtal är övertid eller eljest betalas som övertid, men ej skifttimmar för vilka skifttillägg men ej övertidstillägg utgår).

Om inom ett företag avlöningsperioder av olika längd tillämpas för olika grupper av arbetare, skall dessa grupper redovisas var för sig.

Tab 1. Sysselsättning inom industrin december 1959—januari 1960

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bransch	Antal anställda arbetare (exkl permitterade)	Indextal för januari 1960 (december 1959 = 100)					Antal över-tidstimmar i % av samtliga arbets-timmar		Antal arbe-tare (%) frånvaran-de av per-sonliga skäl	
		Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbe-te va-rande arbe-tare	Antal arbets-tim-mar (inkl över-tid)				
		Män	Kvin-nor	S:a			dec 1959	jan 1960	dec 1959	jan 1960
Gruvindustri	5 033	100,2	..	100,4	100,8	98,5	2,4	2,9	9,6	9,3
Metall- och verkstadsindustri . .	187 076	100,1	99,7	100,1	99,8	100,4	3,2	3,2	8,3	8,6
Jord- och stenindustri	22 299	97,1	99,8	97,4	97,7	97,2	3,3	2,7	8,2	7,9
Träindustri	29 741	100,0	98,8	100,0	99,9	99,4	3,3	2,4	6,1	6,2
Massa- och pappersindustri . . .	38 436	100,1	99,3	100,0	100,2	100,6	7,0	6,4	8,5	8,2
Grafisk industri	14 821	98,7	98,9	98,8	98,4	95,8	4,4	3,0	7,0	7,3
Livsmedelsindustri	25 217	94,2	100,4	96,0	95,4	90,1	5,0	2,8	7,5	8,1
Dryckesvaru- och tobaksindustri	6 134	94,4	99,1	95,8	93,7	86,6	4,7	2,8	8,1	10,2
Textil- och beklädnadsindustri	46 584	100,6	100,1	100,2	99,7	100,5	1,7	1,4	8,3	8,8
Läder-, hår- o gummivaruind	15 718	99,5	99,9	99,7	99,3	99,4	2,1	1,8	6,8	7,2
Kemisk och kemisk-teknisk ind	17 688	99,6	97,7	99,2	98,7	99,4	3,8	3,8	8,5	8,9
Samtliga industrigrupper (exkl statliga verkstäder m m)	408 747	99,4	99,8	99,5	99,2	99,0	3,6	3,2	8,0	8,3
Statliga verkstäder m m . . .	15 822	99,3	100,1	99,4	102,8	..	..	..	11,7	8,6

Under rubriken »deltidsarbete» skall redovisas arbetare som enligt individuell överenskommelse med arbetsgivaren har en kortare veckoarbetstid än den som eljest är bruklig vid ifrågavarande arbete. Med *korttidsarbete* skall avses inskränkning av arbetstiden till följd av drifts-

förhållandena vid företaget, dock ej inskränkningar, som sammanhänger med den nya arbetstidslagstiftningen eller avtal om generell arbetstidsförkortning eller med särskilda bestämmelser om arbetstiden för treskiftsarbetare, arbetare under jord m fl.

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, januari 1959 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) februari 1959—januari 1960

Bransch	1959											1960
	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan
Gruvindustri	98,6	97,4	95,6	93,8	93,7	95,1	93,7	94,0	94,0	93,7	93,2	93,6
Metall- och verkstadsind . .	100,1	100,2	100,3	100,3	101,6	101,5	101,7	102,7	103,0	104,1	104,6	104,7
Jord- och stenindustri . . .	99,1	100,2	103,0	105,1	107,2	108,1	107,3	106,9	106,7	106,7	105,3	102,6
Träindustri	101,3	104,7	108,1	109,8	110,9	111,2	109,5	108,2	107,0	106,1	105,3	105,3
Massa- och pappersindustri	100,4	100,5	101,4	102,0	104,0	105,5	104,0	104,3	104,4	104,5	104,4	104,4
Grafisk industri	100,3	100,2	100,3	100,1	100,6	100,7	101,0	101,6	102,0	102,4	102,2	101,0
Livsmedelsindustri	100,2	100,2	100,3	101,9	107,6	109,6	105,8	104,7	109,7	108,7	102,1	98,0
Dryckesvaru- och tobaksind	100,2	100,2	101,3	106,1	111,4	112,5	106,9	103,5	103,2	103,9	108,2	103,7
Textil- och beklädnadsind	100,3	100,6	100,6	100,2	100,2	99,6	101,0	102,3	102,5	102,6	102,6	102,8
Läder-, hår- o gummi-ind	100,6	101,1	101,7	102,5	103,2	102,1	103,7	105,8	108,2	108,6	108,3	108,0
Kemisk o kemisk-tekn ind	100,5	102,1	103,0	103,1	106,0	105,9	104,8	105,2	105,2	106,5	106,0	105,2
Samtliga industrigrupper	100,2	100,7	101,3	101,7	103,3	103,5	103,2	103,7	104,2	104,7	104,4	103,9

Tab 3. Antal i november 1959—januari 1960 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	nov	dec	jan	nov	dec	jan	nov	dec	jan	nov	dec	jan
Gruvindustri	0,2	0,1	0,4	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,4	0,1	0,0	0,2
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,4	0,3	0,6	0,7	0,4	0,8	0,5	0,4	0,5	0,1	0,1	0,0
Jord- och stenindustri	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,6	2,3	2,2	1,9	0,2	0,2	1,0
Träindustri	0,5	0,5	0,5	0,6	0,3	1,0	0,7	0,7	0,6	0,1	0,1	0,2
Massa- och pappersindustri	0,2	0,3	0,4	0,3	0,2	0,6	1,4	1,5	1,3	0,2	0,0	0,0
Grafisk industri	0,4	0,6	0,3	0,4	0,4	0,4	2,2	2,3	1,7	0,2	0,3	0,2
Livsmedelsindustri	0,9	2,5	0,9	0,6	0,3	0,9	4,0	3,8	4,0	0,5	0,5	0,8
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	0,5	0,7	1,0	0,9	2,2	1,0	1,1	0,8	1,6	0,5	0,3	0,3
Textil- och beklädnadsindustri . . .	0,6	0,5	0,7	0,9	0,3	0,9	7,2	7,5	7,9	1,0	0,7	0,6
Läder-, hår- och gummivaruindustri	0,6	0,4	0,6	0,9	0,4	0,9	3,1	3,1	3,8	0,0	0,1	0,3
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,5	0,6	0,5	0,5	0,3	0,7	1,7	1,4	1,5	0,0	0,0	0,1
Samtliga industrigrupper	0,5	0,5	0,6	0,6	0,4	0,8	1,9	1,8	2,0	0,3	0,2	0,2

B. Uppgifter skall även lämnas om antalet arbetare, som *redovisningsdagen*

- 1) var i arbete (inkl frånvarande på grund av friskift eller omfördelning av arbetstiden i samband med arbetstidsförkortningen)
- 2) ej var i arbete på grund av sjukdom, olycksfall, moderskapsledighet, militärtjänstgöring, semester, tillfällig ledighet eller frånvaro utan förfall
- 3) ej var i arbete på grund av arbetsbrist, maskinfel, materialbrist, reparationer el dyl.
- 4) ej var i arbete på grund av arbetskonflikt.

För grupperna B: 1 och 2 skall uppgifterna avse antalet manliga respektive kvinnliga arbetare var för sig.

Från statliga verkstäder m m har man hittills endast inhämtat uppgifter enligt B.

Med hänsyn till att de redovisade avlöningsperioderna är av skiftande längd, företas vid bearbetningen en omräkning av uppgifterna angående antalet avgångna och nyanställda arbetare samt antalet arbetstimmar och övertidstimmar

till att avse en (helgfri) vecka. Vidare gör man vid bearbetningen av samtliga uppgifter en uppräknig på så sätt att uppgifterna från företag, som utvalts med sannolikheten 1/10, multipliceras med 10.

Från och med detta nummer publiceras endast vissa huvudresultat av sysselsättningsstatistiken i Sociala Meddelanden, Statistisk Information. Detaljerade redogörelser återges dels i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik (adress Birger Jarls torg 14, Stockholm 2) och dels i Arbetsmarknadsstatistik, utgiven av arbetsmarknadsstyrelsen (adress Lindhagensgatan 74, Stockholm 12).

Beräkningarna i tab 1 och 2 grundar sig på uppgifter från »identiska» företag, d v s företag som lämnat uppgifter för både december 1959 och januari 1960. Vid de i tab 3 återgivna beräkningarna för dessa månader har man även medtagit icke identiska företag.

Arved Oksaar

(Forts från s 82)

kronor) and the national pensions (625 million kronor). Since 1957 no change has occurred in the relative share paid by each of these groups for social welfare expenditures.

The distribution of costs for different forms of social welfare is quite varied from group to group. The largest part of the State expenditures are for the national pensions (1,233 million kronor), children's allowances (740 million kronor) and health and care of the sick (662 million kronor). The main part of the costs paid by the county councils and the local authorities goes towards health and care of the sick (1,022 million kronor), national pensions (304 million kronor), public assistance (231 million kronor), school lunches (123 million kronor) and public child welfare (99 million kronor).

A survey of the distribution of costs for the four social insurances can be found in table 2.

Activities of the temperance boards during 1958

The following is a summary of the revised version of the report on the activities of the temperance boards in 1958. According to this report, the rise in the number of interventions against abusers, by the temperance boards, is now rather moderate in comparison to the large increase in such interventions in the year immediately after the temperance welfare reform (approximately 50 % between 1955 and 1956). Between 1956 and 1957 an increase of 4 % was reported, while 1958 showed an additional increase of 3 %. This means that the number of interventions against abusers in 1958 amounted to approximately 78,300. The number of cases reported in rural districts and towns plus their relative change since 1957 is shown in a table on page 83. These people have been divided into three main groups: the most difficult abusers against whom paragraph 15 of the Temperance Welfare Act has been applicable; persons who only received help (mainly according to paragraph 14); and finally those who have not been the object of any action but merely subjected to investigation.

The number of driving license cases and the number of such cases which deal with sobriety complaints and thus handled by the temperance boards are shown in the table on page 87. In comparison to the previous year, the number of such cases in 1958 decreased by approximately 13,500 to a total of 226,000. This amounted to 30.6 cases per 1,000 inhabitants.

The expenditures of the municipal temperance boards in 1958 totalled 19.1 million kronor, of which 75 % was covered by Government grants.

STATISTISK INFORMATION

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index

Employment in mining and manufacturing

EVERY QUARTER

	Most recently in
Wages for workers in industry . . .	1960: March
Turnover in the retail trade etc . . .	1960: Febr
Data on house production	1960: March
Aliens in Sweden	1960: Febr

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund	1959: Oct
The work of the Child Welfare Boards	1958: 11
General children's allowances . . .	1960: March
Housing construction	1959: Sept
Day nurseries and nursery schools	1960: Febr
Absenteeism at certain industrial firms	1959: May
National Home-help Scheme . . .	1959: July
Consumer prices in Sweden and abroad	1959: Aug
Maternity assistance	1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards	
Preliminary report	1959: June
The work of the Temperance Boards	this issue
The clientele of the Temperance Boards	1959: March
Social assistance and child welfare provided for aliens	1959: Oct
Social assistance	1959: Nov
The cost of social welfare and how it is financed	this issue
State expenditure for social purposes	1960: Febr
Approved schools	1959: May
Persons admitted into institutions for inebriates	1959: Sept
State grants to homes for the aged	1959: July
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc	1960: March

Ann. I föregående nummer råkade författarnamnet under artikeln Ålderdomshemmen år 1958 falla bort. Artikelförfattaren är Thore Grönqvist.

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 5 • MAJ • 1960

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN : STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnvårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Marianne Elg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarierna Carl Öberg (20 95 89) och Ejnar Olsson, aktuarie Inga Tammelin samt amanuens Åke Larsson

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDESEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén och Carl Y:son Hermelin, aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved Oksaar och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÅRGÅNG 58 1960 NR 5 • Maj

Innehåll

- 152 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 153 Ungdomsvårdsskolorna år 1959
- 159 Frånvaro inom industrin under veckan 22—28 november 1959
- 164 Omsättningen inom detaljhandel m m 4:e kvartalet 1959
- 167 Utlänningar i Sverige
En översikt för första kvartalet 1960 och läget den 1 april 1960
- 171 Konsumentprisindex för mars 1960
- 173 Sysselsättning inom industrin

Contents

- 150 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*

PERIODICAL SURVEYS

- 153 *Approved schools in 1959*
- 158 *Summary*
- 159 *Absenteeism in industry during the week 22—28 November 1959*
- 164 *Turnover in the retail trade etc during the fourth quarter of 1959*
- 167 *Aliens in Sweden*
A survey for the first quarter of 1960 and the situation on 1st April 1960
- 171 *The consumer price index for March 1960*
- 173 *Employment in mining and manufacturing*
- 175 *Statistisk Information, Index*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet 20 kr per år, lösnnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning inom industrin

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin . . . 1960: mars
Omsättningen inom detaljhandel m m detta nr
Uppgifter om bostadsbyggandet 1960: mars
Utlänningar i Sverige detta nr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1960: mars
Bostadsbyggandet 1959: sept
Daghem och förskolor 1960: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin detta nr
Hemhjälp, social 1959: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1959: aug
Mödrahjälpen 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1959: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1960: april
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: mars
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1959: okt
Socialhjälp 1959: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering 1960: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1960: febr
Ungdomsvårdsskolorna detta nr
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på . . . 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till 1959: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1960: mars

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

Ungdomsvårdsskolorna år 1959

Ungdomsvårdsskolor eller, som den fullständiga benämningen lyder, skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, är skolor för vård av barn och ungdom som omhändertagits av barnavårdsnämnden för skyddsuppfostran på grund av visad vanart. Dessa skolor indelas i följande tre grupper: a) skolhem för barn i skolpliktig ålder, b) yrkesskolor för barn och ungdom som avslutat sin skolgång, samt c) hemskolor för blivande mödrar och mödrar med späda barn. Som villkorligt utskrivna eller utackorderade erhåller dessutom ungdomarna vård bl a i enskilt hem samt beträffande villkorligt utskrivna även i särskilda inackorderingshem.

Antal skolor, platser, elever m m. Under år 1959 företogs en omfattande upprustning av ungdomsvårdsskoleväsendet. Ett av resultaten härav blev att ytterligare tre ungdomsvårdsskolor inrättades, så att antalet skolor vid utgången av år 1959 blev 25, som framgår av tab 1. Av de ny-

tillkomna skolorna, vilka alla är yrkesskolor, är Stigby och Bärby avsedda för manliga elever och Håkanstorp för kvinnliga. Tillhopa är 16 av skolorna avsedda för manligt klientel. Dessa fördelar sig på 4 skolhem, 11 yrkesskolor samt 1 kombinerat skolhem och yrkesskola — Lövsta. Av de 8 skolorna för kvinnliga elever är 6 yrkesskolor, 1 kombinerad hem- och yrkesskola och 1 skolhem.

Det av Kungl Maj:t fastställda antalet platser på ungdomsvårdsskolorna vid utgången av år 1959 var 858 mot 782 vid samma tidpunkt föregående år. Av de nytillkomna platserna, vilka helt kommer på yrkesskolorna, svarar de tre nya skolorna för blott 34 platser, medan de tidigare existerande skolorna svarar för 42 platser. Dessa senare motsvarar ett nettotillskott av 6 nya vårdavdelningar.

Den verkliga platstillgången på skolorna var emellertid något lägre än det fastställda platsantalet. Vid utgången av år 1959 var antalet disponibla platser

Tab 1. Ungdomsvårdsskolorna vid slutet av åren 1956—1959

	Antal			Antal ungdomar under skolans tillsyn	därav		
	skolor	disponibla antal platser	därav för pojkar		intagna på skolorna	villkorligt utskrivna	utackorderade
Skolhem ¹	6	191	163	329	177	120	32
Yrkesskola ¹	20	614	428	1 245	630	477	138
Hemskola	1	21	.	48	19	19	10
Summa 1959	25	826	591	1 622	826	616	180
1958	22	728	514	1 502	750	609	143
1957	22	*781	554	1 455	714	635	106
1956	22	*758	..	1 452	698	661	93

¹ Beträffande Lövsta har alla elever födda 1945 eller senare förts till skolhemmet medan resten förts till yrkesskolan.

* Utgör nettoantalet skolor.

* Avser antalet fastställda platser.

826, eller 30 lägre än det av Kungl Maj:t fastställda. Orsaken härtil är bl a pågående reparationsarbeten. Av hela antalet disponibla platser var 591 avsedda för manligt och 235 för kvinnligt klientel.

Hela ungdomsvårdsskoleklientelet, dvs samtliga barn och ungdomar under skolornas tillsyn, vid utgången av år 1959 omfattade 1 622 elever eller 120 fler än vid samma tidpunkt året innan. Av dessa elever var emellertid, som framgår av tab 1, endast ca hälften (eller 826 barn och ungdomar) intagna på skolorna, medan 38 % var villkorligt utskrivna och 11 % utackorderade. Vidare framgår av materialet att medan såväl andelen elever på skolorna som andelen utackorderade ungdomar ökat under senare år, har andelen villkorligt utskrivna minskat.

Vid slutet av år 1959 var 547 (eller 34 %) av hela ungdomsvårdsskoleklientelet flickor och 1 075 pojkar. Av de senare var emellertid blott 583 (eller 54 %) intagna på skolorna, medan 416 var villkorligt utskrivna och 76 utackorderade.

Skolornas beläggning och antalet exspektanter. Vid årsskiftet 1959/60 var det totala antalet på skolorna intagna elever 826, vilket betyder att samtliga disponibla platser var belagda. Det normala syns emellertid vara att skolorna redovisar en mindre överbeläggning, vilket framgår av följande tablå, i vilken redovisas beläggningsförhållandena vid utgången av månaderna september—december 1959. Att det gått att överbelägga skolorna beror på att alla intagna ej är närvarande. Frånvaron kan bero på att eleven är permitterad, häktad, anhållen, har avvikit eller vistas på sjukhus. Den höga frånvarofrekvensen den 31 december beror på det stora antalet permissioner över jul- och nyårshelgerna.

		Fast- ställt plats- antal	Dis- poni- belt plats- antal	An- tal in- tagna	därav när- varande	Antal ex- spek- tan- ter	därav hän- visa- de viss skola
^{31/12}	1959	858	826	826	448	110	28
^{30/11}	1959	848	815	827	752	68	21
^{31/10}	1959	846	813	833	742	59	36
^{30/9}	1959	841	818	810	701	55	31
^{31/12}	1958	782	728	750	359	263	

Av de olika skoltyperna har yrkesskolorna den högsta belägningsprocenten, dvs antalet på skolorna intagna elever i procent av antalet disponibla platser. Som ett genomsnitt för månaderna september—december (per sista dagen i var månad) var belägningsprocenten för yrkesskolorna (inkl Bistagårdens hem- och yrkesskola) 104 %, medan skolhemmen var belagda endast till 90 %.

Om belägningsprocenten beräknas som förhållandet mellan antalet närvarande elever och antalet disponibla platser blir denna lägre. För månaderna september—november var beläggningen för samtliga skolor i så fall knappast 90 %; för december blott 54 %.

Ett väsentligt resultat av ungdomsvårdsskolornas upprustning är att antalet exspektanter kraftigt kunnat nedbringas. Som framgår av ovanstående tablå stod 138 barn och ungdomar på skolornas väntelistor den 31 december 1959 mot 263 vid samma tidpunkt året innan. Samtidigt är att märka att antalet exspektanter var högre vid årsskiftet än under de närmast föregående månaderna. Av exspektanterna väntade drygt 90 % på plats på yrkesskolorna.

Förändringar i elevantalet. En elev vid en skola kan när så prövas lämpligt utskrivas (villkorlig utskrivning eller utackordering). Om vederbörande därvid visar dåligt uppförande eller eljest missköter sig, skall han återtas till skolan. Eleven blir slutligt utskriven när han ej vi-

dare anses i behov av vård eller avförd om han är i behov av vård på annan anstalt eller skall avtjäna straff. I efterföljande tablå redovisas antalet nyintagna, återintagna, utskrivna samt avförda elever under åren 1956—1959.

	1956	1957	1958	1959
Antal elever som				
nyintagits	495	443	538	630
återintagits efter utackordering eller villkorlig utskrivning	427	435	472	563
utackorderats	110	129	187	240
villkorligt utskrivits	699	702	711	735
slutligt utskrivits	309	326	343	343
avförda för avtjänande av straff	107	102	129	153
avförda för vård på annan anstalt m m	12	11	20	14

Som framgår av tablåen var antalet nyintagna elever under år 1959 ca 17 % högre än året innan och över 40 % högre än år 1957. De slutligt utskrivna resp avförda eleverna har däremot ökat med endast 16 % sedan år 1957, men detta beror på att eleverna ej utskrivs förrän efter ca 3 år. Den kraftigaste förändringen visar antalet utackorderade elever. Deras antal har mer än fördubblats sedan år 1956, medan däremot antalet villkorligt utskrivna ökat med blott 5 %.

Av de år 1959 nyintagna var 189 flickor och 441 pojkar. Huvudparten av dessa barn och ungdomar eller 491 (78 %) hade placerats på yrkesskolor, medan skolhemmen mottagit 114 och hem- och yrkesskolan 25 elever. Av de samma år utskrivna eleverna avfördes ca 30 % — praktiskt taget endast pojkar — för avtjänande av fängelsestraff. Antalet elever som under året måst överflyttas till annan ungdomsvårdsskola var 135. Över 40 % av dessa flyttades från skolhem till yrkesskola. Av de till skolorna återtagna eleverna har ungefär var femte återtagits mer än en gång under året efter en villkorlig utskrivning eller utackordering.

Elevernas ålder. Ungdomsvårdsskoleelevernas fördelning efter ålder och kön vid slutet av år 1959 redovisas i tab 2. Fullt naturligt var nästan samtliga yrkesskoleelever som var intagna på skolorna 15 år eller äldre, medan huvudparten av skolhemseleverna (62 %) var under 15 år. Om man ställer hela ungdomsvårdsskoleklientelet i relation till folkmängden i olika åldersgrupper, framgår att 2,8 av 1 000 barn i åldern 15—17 år stod under skolornas tillsyn vid utgången av år 1959.

Tab 2. Ungdomsvårdsskoleelevernas ålder vid utgången av år 1959

	Intagna på skolorna		Villkorligt utskrivna eller utackorderade		Nyttillkomna	
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	pojkar	flickor
Antal yrkesskoleelever ¹	434	215	362	282	345	171
därav, i %, i åldern						
9—14 år	0,5	0,5	0,6	—	0,6	0,6
15—17 »	73,5	63,7	47,8	32,6	77,7	71,9
18— »	26,0	35,8	51,7	67,4	21,7	27,5
Antal skolhemselever	149	28	130	22	96	18
därav, i %, i åldern						
9—14 år	63,1	53,6	9,2	—	65,6	66,7
15—17 »	36,2	46,4	90,0	95,5	34,4	33,3
18— »	0,7	—	0,8	4,5	—	—

¹ Inkl Bistagårdens hem- och yrkesskola.

I åldersgruppen 18—21 år var motsvarande andel 1,5 % och i åldersgruppen 11—14 år 0,2 %.

Av de nyintagna eleverna var 122 (19 %) 18 år eller äldre vid utgången av år 1959, dvs födda 1941 eller tidigare. Omhändertagna enligt barnavårdslagens 22 § moment d (»oart») var emellertid endast 32 ungdomar, av vilka 2/3 var flickor. Av de nyintagna skolhemseleverna var 39 (34 %) 15 år eller äldre.

Medelåldern för de slutligt utskrivna eleverna var vid utskrivningen i genomsnitt 19,8 år, medan de avförda, vilka nästan undantagslöst var pojkar, var något yngre eller 18,7 år. Av de slutligt utskrivna var de från yrkesskolorna utskrivna i genomsnitt 19,9 år — 47 % var för övrigt födda 1939 eller tidigare — medan de från skolhemmen utskrivna var 18,6 år i genomsnitt. Av de senare var 30 (86 %) födda 1941 eller tidigare.

Eleverna fördelade efter vanartsfaktorer.

De barn och ungdomar som står under ungdomsvårdsskolornas tillsyn har omhändertagits på grund av visad vanart. På vilket sätt denna tagit sig uttryck framgår av tab 3, i vilken eleverna för-

delats efter orsakerna till omhändertagandet. Därvid har eleverna fördelats efter samtliga angivna vanartsfaktorer och förekommer sålunda i vissa fall under flera av de angivna faktorerna. I gruppen annan vanart ingår vanartsfaktorerna eldsanläggning, ligabrott och rån.

Av tabellen framgår att den ojämförligt vanligaste orsaken till omhändertagande av pojkar år 1959 var andra egendomsbrott än billån. För »andra egendomsbrott» hade 92 % av de nytillkomna pojkarna redovisats. De närmast vanligaste orsaksfaktorerna var billån och alkoholmissbruk, för vilka 41 resp 22 % av de nytillkomna pojkarna var antecknade. Bland de nytillkomna flickorna var sexuell vanart (58 %) och vagabondering (51 %) de mest förekommande orsakerna. För »andra egendomsbrott» hade 38 % av flickorna antecknats.

Vid jämförelse med tidigare år bör uppmärksammas, att redovisningen efter hand omlagts och att sedan år 1954 som regel redovisas mer än en vanartsfaktor per elev. Likaså har antalet faktorer ökat — alkoholmissbruk infördes först år 1956. Även om dessa omläggningar av statistiken tas i beaktande, framgår att de

Tab 3. Anledningar till barns och ungdomars omhändertagande åren 1956—1959

	Pojkar under skolans tillsyn vid utgången av år				Pojkar nytillkomna år 1959	Flickor under skolans tillsyn vid utgången av år				Flickor nytillkomna år 1959
	1956	1957	1958	1959		1956	1957	1958	1959	
Antal elever	1 007	1 005	1 020	1 075	441	445	450	482	547	189
därav, i %, omhändertagna på grund av										
allmän svårfostran . . .	23,3	18,0	16,4	15,5	14,1	32,1	27,6	19,7	18,5	18,5
skolkning, skolrubbingar . . .	16,9	20,4	22,5	20,7	15,4	13,3	20,2	19,1	20,1	16,9
billån	17,4	24,0	29,8	34,5	41,3	1,8	2,7	3,1	3,7	3,7
andra egendomsbrott . . .	73,5	79,2	84,6	87,7	91,8	30,1	31,6	33,0	35,5	38,1
misshandel	4,9	4,9	4,6	5,8	7,9	0,9	1,1	1,2	1,3	2,1
sexuell vanart	5,6	5,8	6,1	5,4	5,0	49,7	50,2	54,6	55,0	57,7
vagabondering, arbetsovilja . . .	3,4	6,0	9,1	8,8	8,6	6,1	14,2	32,4	41,9	50,8
alkoholmissbruk	7,4	11,5	13,4	16,3	21,8	7,2	11,6	14,5	19,0	25,4
annan vanart	2,6	2,9	3,3	4,1	5,0	0,4	0,7	0,6	1,0	1,0
Medeltal vanartsfaktorer	1,55	1,73	1,81	1,99	2,12	1,42	1,60	1,78	1,96	2,14

Tab 4. Den genomsnittliga vårdtidens längd för slutligt utskrivna och avförda elever åren 1955—1959

	Slutligt utskrivna					Avförda				
	antal elever	1:a vård-tiden	reste-rande vårdtid på skola	tid som villk utskr och/el utack	hela vård-tiden per elev	antal elever	1:a vård-tiden	reste-rande vårdtid på skola	tid som villk utskr och/el utack	Hela vård-tiden per elev
Yrkesskolor, pojkar	198	genomsnitt (dagar)				155	genomsnitt (dagar)			
Yrkesskolor, flickor ¹	99	341	195	662	1 198	10	414	278	278	970
Skolhem	35	397	217	841	1 455	2	313	98	271	682
		567	60	1 024	1 651		299	127	363	789
Tillhoppa år										
1959	332	382	187	754	1 323	167	406	265	279	950
1958	343	401	141	725	1 267	149	378	242	275	895
1957	326	523		711	1 234	..	..	..	..	..
1956	309	557		751	1 308	..	..	..	..	..
1955	369	532		778	1 310	..	..	..	..	..

¹ Hem- och yrkesskolan Bistagården hänförd till yrkesskolorna.

billånande pojkarnas och de vagabonderande flickornas andel av ungdomsvårdsskoleklientelet ökat mycket kraftigt under de senaste åren. Av tabellen framgår även att antalet alkoholmissbrukande ungdomar ökat.

Vårdtidens längd. För att belysa vårdtidens längd för de år 1959 utskrivna eleverna har den totala tid eleverna tillhört skolorganisationen uppdelats i a) en första vårdtid på skolan, dvs tiden fram till den första villkorliga utskrivningen eller utackorderingen, b) en resterande vårdtid på skolan, dvs ev övrig vistelsetid på skolan, samt c) en utskrivningstid med vilken avses den sammanlagda tid eleverna varit villkorligt utskrivna och/eller utackorderade.

Av tab 4 framgår att de slutligt utskrivna eleverna haft en total vårdtid på 1 323 dagar (3 år och 7 mån) i genomsnitt mot 1 267 dagar föregående år. Denna vårdtid sönderfaller i en första vårdtid på 382 dagar — den i återanpassningshänseende viktigaste vårdtiden — en resterande vårdtid på 187 dagar samt tid som vill-

korligt utskriven och/eller utackorderad på 754 dagar. Om den sistnämnda vårdtiden dels delas upp mellan tid som villkorligt utskriven och utackorderad och dels ställs i relation till de elever som haft respektive vårdform, blir den genomsnittliga vårdtiden som villkorligt utskriven 671 dagar och som utackorderad 391 dagar. För de avförda eleverna, vilka huvudsakligen utskrivits för avtjänande av straff eller vård på annan anstalt, var den totala vårdtiden 950 dagar eller 2,6 år. Denna tid, vilken var cirka 1 år kortare än för de slutligt utskrivna, fördelade sig så att första vårdtiden omfattade 406 dagar, den resterande vårdtiden på skolan 265 dagar samt tiden som villkorligt utskriven och/eller utackorderad 279 dagar.

Av tabellen framgår vidare att av dem som slutligt utskrivits från yrkesskolor det kvinnliga klientelet haft en obetydligt längre vårdtid än det manliga. Detta gäller såväl de olika tidkomponenterna som den totala vårdtiden. Skillnaden mellan yrkesskolor och skolhem är däremot stor — och något större än vad som framgår

av tabellen, då ett antal skolhemselever (ca 60 elever under år 1959) varje år överförs till yrkesskolorna och sedan som utskrivna redovisas som utskrivna från yrkesskolorna. Medan den första vårdtiden på yrkesskolorna var 360 dagar i genomsnitt var den på skolhemmen 567 dagar. För den totala vårdtiden var mot-

svarande siffror för de två skoltyperna 1 284 dagar resp 1 651 dagar. Om den första vårdtiden för yrkesskoleeleverna korrigeras för de på skolorna varande skolhemseleverna, torde den första vårdtiden komma att understiga 300 dagar per elev.

Bengt Sjöberg

SUMMARY

Juvenile Reform Schools in 1959

Juvenile reform schools, or, to give them their full name, schools belonging to the child and juvenile welfare services, are schools for the care of children and juveniles who have been detained by a child-welfare panel for corrective training on account of delinquency. These schools are divided into the following three groups: (a) "school homes", for children of school age; (b) "vocational schools", for children and juveniles who have finished their schooling; and (c) "home schools", for expectant mothers and mothers with infants. In addition, juveniles who are released or boarded out on probation also receive care in private homes and elsewhere and, in the case of those released on probation, in special boarding homes as well.

During 1959 a large-scale build-up of the juvenile-school system was undertaken. Three new schools were opened, bringing the total number at the end of 1959 to 25. Of these, 16 schools, comprising 4 school homes, 11 vocational schools and 1 combined school home and vocational school, were intended for males and 8, comprising 6 vocational schools, 1 combined home school and vocational school and 1 school home, for females.

At the end of 1959 the number of available places was 826, which was 30 less than that laid down by H M Government, owing in part to repairs then in progress. 591 of these places were for males and 235 for females. The total number of children and juveniles in the care of the schools was 1,622, or 120 more than on the same date in the previous year. Of this number, only about half — 826 children and juveniles — were inmates of the schools, while 38 % were released on probation and 11 % boarded out.

While the percentages of school inmates and of juveniles boarded out have increased in

recent years, the percentage of those released on probation has decreased.

547 (34 %) of the total number of juveniles in the care of the juvenile reform schools were girls, and 1,075 boys. Of the latter, however, only 583 (54 %) were school inmates, while 416 were out on probation and 76 boarded out.

The total number of school inmates was 826, which meant that all available places were occupied. However, the normal state of affairs appears to be that the schools are overfull in some degree.

Of the various types of school, the vocational schools have the highest occupancy percentage. One important result of the build-up of the juvenile corrective schools is the substantial reduction in the numbers awaiting admittance.

138 children and juveniles were on school waiting lists on December 31, 1959, as against 263 a year earlier. A little over 90 % were waiting for vacancies in the vocational schools. Almost all those at vocational schools were 15 years of age or older, while the bulk of the school-home pupils (62 %) were under 15. If we relate the total number in the care of the juvenile reform schools to the population in various age groups, we find that 2.8 children per thousand aged 15—17 were in the care of these schools at the end of 1959.

The average age of detainees on discharge was 19.8 years, while those removed, who were almost without exception boys, were slightly younger, 18.7 years. Of those discharged, those leaving vocational schools were on the average 19.9 years old, while those leaving school homes were 18.6 years old on the average. 30 of the latter (86 %) were born in 1941 or earlier.

The children and juveniles who are under the care of the juvenile reform schools have been detained on account of delinquency. Far and away the commonest reason for the detention of boys during 1959 was property offences other than car "loans" — 92 % of admittances. Next came car "loans" and inter-

(Forts s 174)

Frånvaro inom industrin under veckan 22—28 november 1959

Hösten 1959 utförde socialstyrelsen en undersökning angående frånvaro från arbetet under veckan 22—28 november bland arbetare inom industrin. Liknande undersökningar har sedan hösten 1947 företagits en eller två gånger om året (sedan 1956 en gång varje höst).

Den här redovisade undersökningen omfattade ett urval bland de företag som medverkat i styrelsens undersökning rörande sysselsättningen inom industrin i augusti 1959. I urvalet ingick samtliga företag med mer än 100 arbetare, vart femte företag med 26—100 arbetare och

Tab 1. Procentuella antalet frånvarande från arbetet inom skilda industrigrupper

Anm. M—F = måndag—fredag, M = måndag, F = fredag, L = lördag; M = män, Kv = kvinnor

Industrigrupp	Kön	Upp- räknat antal arb i 1 000- tal ¹	Frånvarande (%) av personliga skäl				Därav frånvarande (%)							
							på grund av sjukdom eller olycksfall				av andra personliga skäl			
			M-F	M	F	L	M-F	M	F	L	M-F	M	F	L
Gruvindustri	M	10	7,9	7,9	8,2	15,7	7,1	7,1	7,3	12,6	0,8	0,8	0,9	3,1
	Kv	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Metall- och verk- stadsindustri	M	201	6,4	6,5	6,4	9,6	5,6	5,6	5,7	7,0	0,8	0,9	0,7	2,6
	Kv	15	11,9	12,3	12,0	18,8	10,5	10,8	10,4	12,6	1,4	1,5	1,6	6,2
Jord- och sten- industri	M	23	5,2	5,3	5,4	7,9	4,6	4,6	4,8	5,5	0,6	0,6	0,6	2,4
	Kv	3	7,3	7,5	7,5	13,1	5,8	5,4	6,3	7,7	1,5	2,1	1,1	5,4
Träindustri	M	35	4,8	4,9	4,8	7,2	4,2	4,2	4,3	4,9	0,6	0,6	0,5	2,3
	Kv	1	6,9	6,6	6,9	13,9	6,2	5,8	6,0	7,6	0,8	0,8	0,8	6,2
Massa- och pappers- industri	M	36	5,9	6,0	6,1	8,0	5,2	5,2	5,3	6,2	0,8	0,8	0,8	1,7
	Kv	5	10,6	10,8	10,7	16,4	9,1	9,5	9,2	11,0	1,5	1,4	1,5	5,4
Grafisk industri	M	15	6,0	6,1	6,3	7,0	5,3	5,5	5,6	5,8	0,7	0,6	0,7	1,3
	Kv	4	9,7	9,9	9,4	13,7	8,7	9,0	8,3	9,8	1,0	0,9	1,2	4,0
Livsmedelsindustri	M	21	5,4	5,4	5,5	6,6	4,9	4,8	4,9	5,6	0,5	0,6	0,6	1,0
	Kv	8	9,8	9,8	10,5	16,6	8,7	8,6	9,2	12,3	1,1	1,2	1,3	4,4
Dryckesvaru- och tobaksindustri	M	4	6,3	6,3	6,6	11,2	5,9	5,8	6,1	9,8	0,4	0,5	0,4	1,4
	Kv	2	12,4	12,6	12,7	17,6	10,9	10,7	10,9	13,9	1,5	1,9	1,8	3,6
Textil- och bekläd- nadsindustri	M	18	5,9	5,9	6,3	8,1	5,5	5,3	5,7	6,4	0,5	0,5	0,5	1,7
	Kv	32	8,9	9,4	8,8	16,0	8,0	8,2	7,9	11,1	0,9	1,2	0,9	5,0
Läder-, hår- och gummivaruindustri	M	13	4,5	4,6	4,7	6,7	4,2	4,4	4,3	5,3	0,3	0,2	0,4	1,4
	Kv	6	7,4	7,0	8,1	13,9	6,5	6,2	7,0	8,3	0,9	0,8	1,1	5,6
Kemisk och kemisk- teknisk industri	M	14	6,8	7,1	6,9	9,2	6,1	6,3	6,1	7,1	0,7	0,8	0,8	2,1
	Kv	4	11,1	11,4	10,8	19,2	9,1	9,3	9,2	14,7	2,0	2,2	1,7	4,5
Samtliga industri- grupper	M	390	6,1	6,1	6,1	8,8	5,4	5,4	5,4	6,6	0,7	0,8	0,7	2,3
	Kv	79	9,7	10,0	9,8	16,5	8,5	8,6	8,6	11,3	1,1	1,3	1,2	5,2

¹ Genomsnitt per dag under perioden 22—28 november 1959.

Tab 2. Procentuella antalet frånvarande från arbetet av personliga skäl måndag—fredag vid företag av olika storlek inom skilda industrigrupper

Industrigrupp	Kön	Företag med följande antal arbetare				
		1—100	101—200	201—500	501—1 000	över 1 000
Gruvindustri	M	9,1	7,9	8,4	—	7,4
	Kv	—	—	..	—	—
Metall- och verkstadsindustri	M	5,1	6,1	6,7	6,5	7,1
	Kv	11,6	11,2	11,5	12,4	12,2
Jord- och stenindustri	M	4,5	5,7	6,1	6,6	6,1
	Kv	..	7,5	11,3	11,1	11,2
Träindustri	M	4,2	5,7	5,8	6,2	—
	Kv	..	10,2	11,7	10,0	—
Massa- och pappersindustri	M	5,2	6,2	5,7	6,1	6,5
	Kv	..	8,5	10,1	11,6	12,4
Grafisk industri	M	4,8	6,5	6,9	8,1	10,3
	Kv	7,4	10,2	11,7	12,7	14,0
Livsmedelsindustri	M	4,9	5,2	6,8	6,7	—
	Kv	7,3	10,5	11,9	13,8	—
Dryckesvaru- och tobaksindustri	M	5,1	7,4	8,2	—	—
	Kv	..	11,7	14,3	—	—
Textil- och beklädnadsindustri	M	5,0	6,3	6,2	6,7	5,3
	Kv	7,1	9,7	10,4	11,3	9,5
Läder-, hår- och gummivaruindustri	M	3,5	5,3	6,3	4,8	4,2
	Kv	5,5	8,5	10,1	15,1	7,5
Kemisk och kemisk-teknisk industri	M	6,2	8,0	7,1	6,5	5,3
	Kv	9,6	12,8	12,3	12,6	5,9
Samtliga industrigrupper	M	4,8	6,1	6,5	6,4	7,0
	Kv	7,5	10,1	11,0	12,3	10,6

vart tionde företag med 1—25 arbetare. Uppgiftsblankett tillställdes inalles 1 806 företag, och bearbetningsbara svar inkom från 1 728 företag.

Uppgifterna skulle endast avse arbetare, inräknat lagerarbetare, chaufförer samt förmän, som regelmässigt själva deltog i arbetet. Även arbetare, som på grund av driftsförhållanden, avsättnings-svårigheter e d hade förkortad arbetsvecka, skulle medtas.

Redovisningen skulle icke uppta ingenjörer, verkmästare och andra arbetsledare, kontors- och butikspersonal, lagerföreståndare, hemarbetare, städerskor, servitriser, skogs- och jordbruksarbetare samt ej heller deltidsarbetare, dvs arbetare som

enligt individuell överenskommelse med arbetsgivaren hade en kortare veckoarbetstid än den som eljest var bruklig vid ifrågavarande arbete. Inkallade till militärtjänstgöring (vare sig inkallelsen avsåg repetitionsövning, värnpliktstjänstgöring eller annan militärtjänstgöring), frånvarande på grund av moderskapsledighet och semesterlediga arbetare skulle ej heller redovisas.

På blanketten skulle för varje dag under veckan uppges antalet manliga och kvinnliga arbetare fördelade på följande grupper:

- 1) i arbete hela dagen eller del av dagen
- 2) ej i arbete under dagen på grund av:
 - a) sjukdom eller olycksfall

- b) andra personliga förhållanden
- c) andra orsaker¹

I grupp 1 skulle redovisas arbetare som varit i arbete hela dagen eller någon del av dagen.

Arbetare som deltagit i nattskiftsarbete skulle redovisas i grupp 1 för den dag då nattskiftet avslutades. Arbetare som en viss veckodag påbörjat nattskiftsarbete på kvällen men icke utfört något arbete tidigare under dagen skulle för denna dag redovisas som frånvarande (i någon av grupperna 2a—c). Frånvaro från nattskiftsarbete skulle redovisas (i grupp 2) den dag då nattskiftet avslutades.

Vid bearbetningen företogs en uppräknings på så sätt att uppgifterna från företaget, som uttagits med sannolikheten 1/5 eller 1/10, multiplicerades med respektive 5 och 10.

De i tab 1—5 redovisade procenttalen har erhållits genom att grupperna 2a, 2b och 2a + b var för sig satts i förhållande till grupperna 1, 2a och 2b tillsammans.

I tab 1 redovisas för samtliga industrigrupper det procentuella antalet arbetare, som under perioden måndag—fredag samt under var och en av dagarna måndag, fredag och lördag varit frånvarande hela dagen eller del av dagen av personliga skäl (grupperna 2a + 2b), på grund av sjukdom eller olycksfall (grupp 2a) eller av andra personliga skäl än sjukdom och olycksfall (grupp 2b).

Siffrorna i tabellen ger vid handen, att frånvaron såväl på grund av sjukdom eller olycksfall som av andra personliga skäl än sjukdom och olycksfall var genomgå-

ende större bland kvinnor än bland män. Frånvaron inom olika industrigrupper företer vissa olikheter. Sålunda uppgick det procentuella antalet frånvarande män vid gruvindustrin under perioden måndag—fredag till ca 8 % medan motsvarande antal vid läder-, hår- och gummivaruindustrin var 4,5 %. Högsta frånvarofrekvensen för kvinnor redovisas inom metall- och verkstadsindustrin samt dryckesvaru- och tobaksindustrin (ca 12 %) och den lägsta inom träindustrin, jord- och stenindustrin samt läder-, hår- och gummivaruindustrin (ca 7 %).

Av tabellen framgår vidare att frånvarofrekvensen på måndagen och fredagen för kvinnornas del i genomsnitt för samtliga industrier ligger obetydligt högre än genomsnittet för perioden måndag—fredag. Frånvaron är genomgående betydligt större på lördagen än andra dagar. Skillnaden är större, såväl absolut som relativt, bland kvinnorna än bland männen. Det bör påpekas att i vissa fall frekvenssiffrorna för lördagsfrånvaron möjligen blivit något för höga genom att vissa företag, där en del av arbetsstyrkan varit i arbete på lördagen, såsom frånvarande på lördagen på grund av sjukdom redovisat även arbetare som eljest denna

Tab 3. Procentuella antalet frånvarande från arbetet av personliga skäl bland arbetare vid företag med 5 resp 6 dagars arbetsvecka (veckan 22—28 november 1959)

Arbets- veckans längd	Kön	Upp- räknat antal arbetare i 1 000- tal	Frånvarande (%) av personliga skäl			
			M-F	M	F	L
6 dagar	M	366	6,1	6,1	6,1	8,7
	Kv	68	9,7	10,0	9,8	16,3
5 dagar ¹	M	28	6,0	6,1	6,1	—
	Kv	12	9,5	9,9	9,6	—

¹ Femdagarsvecka med fri lördag.

¹ Här skulle enligt anvisningarna redovisas arbetare som icke varit i arbete under dagen på grund av friskift, omfördelning av arbetstiden i samband med utläggningen av arbetstidsförkortningen, reducerat antal driftsdagar (t ex fyra- eller femdagarsvecka) eller eljest på grund av driftsförhållandena vid företaget (permittering i samband med driftsinskränkning, maskinfel, materialbrist etc.).

Tab 4. Procentuella antalet manliga arbetare, frånvarande från arbetet av personliga skäl vid företag av olika storlek och belägenhet tillhörande metall- och verkstadsindustrin

Storleksgrupp	Företagets belägenhet	Uppräknat antal män i 1 000-tal ¹	Frånvarande (%)			
			M—F	M	F	L
Företag med 1— 25 arb	Storstäder ²	4	5,6	5,4	5,1	9,0
	Övriga landet	12	3,7	4,1	3,9	6,1
» » 26— 100 »	Storstäder	6	7,0	7,3	7,0	14,6
	Övriga landet	22	5,3	5,0	5,4	8,6
» » 101— 200 »	Storstäder	4	7,2	7,8	7,2	11,4
	Övriga landet	15	5,8	5,9	5,9	8,4
» » 201— 500 »	Storstäder	9	7,7	8,2	7,5	11,4
	Övriga landet	26	6,4	6,3	6,5	9,0
» » 501—1 000 »	Storstäder	4	8,7	9,4	8,2	12,1
	Övriga landet	22	6,1	6,2	6,0	8,9
» » över 1 000 »	Storstäder	26	8,1	8,2	8,1	12,3
	Övriga landet	50	6,5	6,6	6,5	9,3

¹ Genomsnitt per dag under perioden 22—28 november 1959.

² Iorstäder ingår Stockholm med omnejd, Göteborg med omnejd och Malmö.

Tab 5. Procentuella antalet frånvarande av personliga skäl 1956—1959

A = frånvarande av personliga skäl (= B + C)

B = frånvarande på grund av sjukdom eller olycksfall

C = frånvarande av andra personliga skäl än sjukdom och olycksfall

Industrigrupp	Kön	Anledning	Måndag—fredag				Lördag			
			Hösten 1956	Hösten 1957	Hösten 1958	Hösten 1959	Hösten 1956	Hösten 1957	Hösten 1958	Hösten 1959
Metall- och verkstadsindustri	M	A	6,2	7,9	6,2	6,4	8,7	11,1	9,0	9,6
		B	5,0	7,0	5,3	5,6	5,8	7,9	6,2	7,0
		C	1,2	0,9	0,9	0,8	2,9	3,2	2,8	2,6
	Kv	A	11,2	13,4	11,4	11,9	17,6	20,6	17,6	18,8
		B	9,3	11,7	10,0	10,5	11,1	14,0	12,2	12,6
		C	1,9	1,7	1,4	1,4	6,5	6,6	5,4	6,2
Textil- och beklädnadsindustri	M	A	4,8	6,5	4,9	5,9	6,3	7,7	6,9	8,1
		B	4,3	6,1	4,5	5,5	4,5	6,4	5,3	6,4
		C	0,5	0,4	0,4	0,5	1,8	1,3	1,6	1,7
	Kv	A	8,9	10,8	8,1	8,9	15,7	14,7	14,4	16,0
		B	7,0	9,6	7,1	8,0	8,8	10,9	9,6	11,1
		C	1,9	1,2	1,0	0,9	6,9	3,8	4,8	5,0
Samtliga industrigrupper (hela industrin)	M	A	..	7,4	5,7	6,1	..	10,0	8,2	8,8
		B	..	6,7	5,0	5,4	..	7,5	5,8	6,6
		C	..	0,7	0,7	0,7	..	2,5	2,4	2,3
	Kv	A	..	11,3	9,1	9,7	..	16,1	15,2	16,5
		B	..	10,0	7,9	8,5	..	11,4	10,1	11,3
		C	..	1,3	1,2	1,1	..	4,7	5,1	5,2

dag skulle ha varit frånvarande på grund av friskift eller av annan anledning.

I tab 2 redovisas det procentuella antalet frånvarande i genomsnitt för perioden måndag—fredag vid företag av olika storlek inom skilda industrigrupper. Inom flertalet industrigrupper liksom inom industrin i dess helhet framträder en tendens till högre frånvarofrekvens i större företag. Förhållandet är särskilt utpräglat inom den grafiska industrin. Undantag utgör gruvindustrin samt grupperna läder-, hår- och gummivaruindustri samt kemisk och kemisk-teknisk industri.

I tab 3 har sammanställts uppgifter om det procentuella antalet frånvarande bland arbetare med respektive 5 och 6 dagars arbetsvecka.

I tab 4 anges det procentuella antalet frånvarande män inom företag av olika storlek och belägenhet tillhörande metall- och verkstadsindustrin. Av tabellen framgår att frånvaron var högre inom grup-

pen storstäder (Stockholm, Göteborg och Malmö) än i övriga landet.

I tab 5 återges frånvarofrekvensen enligt undersökningarna hösten 1956—hösten 1959 inom metall- och verkstadsindustrin, textil- och beklädnadsindustrin samt (bortsett från undersökningen 1956) inom hela industrin. Vid jämförelser mellan de olika åren bör hållas i minnet, att både urvalsmetoden och anvisningarna på blanketterna undergått vissa förändringar. Sålunda redovisades arbetare, som var frånvarande på grund av friskift, vid undersökningarna 1956—1957 i grupp 1 men i 1958 och 1959 års undersökningar i grupp 2c. Av tabellen framgår, att frånvaron på grund av sjukdom eller olycksfall (anledning B) i genomsnitt för perioden måndag—fredag genomgående var större år 1957 än de andra år som jämförelsen avser. Frånvaron av personliga skäl var något större 1959 än 1958.

Arved Oksaar

Omsättningen inom detaljhandel m m 4:e kvartalet 1959¹

Tab 1. Indextal (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m 3:e kvartalet 1956—4:e kvartalet 1959

	1956		1957				1958				1959			
	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv
Livsmedelsbutiker	107	112	100	110	110	114	103	112	113	115	104	113	115	126
Beklädnadsbutiker	73	117	69	100	76	115	72	99	71	117	73	98	72	129
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	71	120	70	105	76	117	72	103	72	117	74	104	73	134
Damkonfektionsbutiker, sy- ateljéer	64	85	51	91	70	86	54	90	62	85	54	91	62	95
Butiker för herr- och dam- konfektion i kombination samt barnkonfektionsbu- tiker	64	109	60	98	66	101	59	93	61	105	63	91	59	110
Manufakturbutiker och textila varuhus	86	131	85	101	90	133	91	105	89	140	91	109	92	149
Skobutiker och skomakerier	81	118	59	113	90	120	60	113	85	121	66	118	83	123
Skobutiker	78	121	58	113	89	123	61	114	83	123	67	118	81	127
Skomakerier	100	100	67	110	99	99	56	103	99	93	60	113	92	91
Inventariebutiker	105	151	123	111	120	171	130	122	120	192	138	116	132	257
Butiker för heminrednings- textilier	108	128	111	103	111	144	112	110	130	189	136	108	140	248
Butiker för möbler	88	134	106	99	100	159	109	106	102	165	114	111	116	227
Bosättningsaffärer	127	178	110	122	134	184	110	109	124	187	114	109	128	208
Radio-, el- och belysnings- affärer	111	166	142	118	136	181	158	139	122	203	161	119	138	291
Järn-, cykel- och sportaffärer	96	93	69	108	111	97	73	111	108	103	81	117	116	122
Övriga specialbutiker	105	127	103	111	114	136	110	119	119	144	113	122	125	154
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	97	118	86	108	104	122	86	113	108	132	86	113	110	131
Urmakerier, optikaffärer	110	140	108	114	122	147	112	116	121	158	114	128	149	194
Bok-, pappers- och musik- handel, tidningskiosker	114	127	108	112	126	140	117	122	132	146	121	127	137	160
Tobaksbutiker	96	118	103	101	103	129	109	110	113	133	112	111	116	129
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	122	128	89	120	122	125	102	117	121	119	91	115	112	129
Varuhus, basarer, postorder- firmor	106	159	94	128	122	172	101	135	124	185	113	147	138	217
Summa detaljhandel	99	120	94	109	105	124	98	113	107	129	101	115	111	145
Restauranger, kaféer och kon- ditorier	96	83	78	93	95	79	77	93	96	86	78	94	96	88
Restauranger	92	78	73	87	89	73	69	87	92	80	72	88	90	84
Kaféer och konditorier	105	93	90	106	109	93	93	107	106	96	91	106	107	94
Betjäningsställen	98	112	100	120	112	121	111	131	114	128	114	133	116	135
Frisersalonger, hygieniska institut	98	108	91	115	103	113	100	123	106	120	103	126	111	126
Bad- och tvättinrättningar	100	115	109	134	116	121	112	135	119	131	118	137	112	138
Samtliga branscher	99	117	93	108	105	120	96	112	106	125	99	114	109	140

¹ Se anm nederst på s 165.

Tab 2. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 4:e kvartalet och 1:a–4:e kvartalen 1959 samt uppräknade försäljningssummor

	Antal iden- tiska företag 3:e och 4:e kv 1959	Uppräk- nade för- säljnings- summor milj kr 4:e kv 1959	Indextal för 4:e kv 1959		Indextal för 1:a– 4:e kv 1959 (1:a–4:e kv 1958 = 100) ³
			(3:e kv 1959 = 100) ¹	(4:e kv 1958 = 100) ²	
Livsmedelsbutiker	683	2 138,4	110	110	104
Beklädnadsbutiker	503	952,9	179	110	104
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	90	213,6	185	114	106
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	82	122,8	154	112	104
Butiker för herr- och damkonfektion i kom- bination samt barnkonfektionsbutiker	74	206,8	186	104	101
Hatt- och mössbutiker, modebutiker	20	27,0	257	..	..
Manufakturbutiker och textila varuhus	199	316,1	162	106	104
Päls- och skinnvarubutiker	28	50,0	414	..	..
Skobutiker och skomakerier	116	142,2	149	102	103
Skobutiker	74	130,4	156	103	103
Skomakerier	42	11,8	99	98	101
Inventariebutiker	289	554,1	194	134	114
Butiker för heminredningstextilier	44	57,1	177	131	117
» » möbler	63	156,4	195	138	118
Bosättningsaffärer	65	45,2	163	111	106
Radio-, el- och belysningsaffärer	69	254,7	211	143	114
Butiker för hemslojd och leksaker	43	29,2	175	..	..
Järn-, cykel- och sportaffärer	146	211,5	105	118	110
Övriga specialbutiker	385	852,2	124	107	104
Blomsterhandel	48	82,8	200	110	105
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	55	89,1	119	99	100
Juvellerarbutiker	19	46,4	168	..	..
Urmakerier, optikaffärer	31	52,2	131	123	115
Fotoaffärer och ateljéer	41	38,7	98	..	..
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	120	371,7	117	110	106
Tobaksbutiker	34	124,9	112	97	101
Läderhandel	23	21,0	151	..	..
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	28	24,0	115	109	98
Varuhus, basarer, postorderfirmor	23	395,7	157	117	113
<i>Summa detaljhandel</i>	2 173	5 270,9	131	112	105
<i>Restauranger, kaféer och konditorier</i>	472	287,6	92	103	101
Restauranger	311	196,8	93	105	102
Kaféer och konditorier	161	90,8	88	98	99
<i>Betjäningsställen</i>	253	135,8	117	105	103
Frisersalonger, hygieniska institut	124	67,3	113	105	104
Bad- och tvättinrättningar	121	53,7	123	105	102
Samtliga branscher	2 898	5 694,3	128	111	105

¹ Uträknade på identiska företag.

² Uträknade enligt kedjeindexmetod.

³ Genomsnitt av kedjeindextal.

Anm. En utförlig redogörelse för statistikens utformning har lämnats i Sociala Meddelanden 1956: 2 och 1958: 2 samt i Sociala Meddelanden, Statistisk Information 1959: febr. — Antalet tillfrågade enskilda företag var 4 366. Bearbetningsbara svar erhöles från 2 974 företag (68 %). För den konsumentkooperativa sektorn inhämtas månatliga uppgifter från 197 till KF anslutna konsumtionsföreningar, Svenska varuhusföreningen, Svenska Skoindustri AB m fl.

Tab 3. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 4:e kvartalet och 1:a–4:e kvartalen 1959, exklusive och inklusive omsättningen i vissa större varuhus

	Indextal för 4:e kv 1959						Indextal för 1:a–4:e kv 1959 (1:a–4:e kv 1958 = 100) ³		
	(3:e kv 1959 = 100) ¹			(4:e kv 1958 = 100) ²			exkl varu-husen	enbart ⁴ varu-husen	inkl ⁴ varu-husen
	exkl varu-husen	enbart ⁴ varu-husen	inkl ⁴ varu-husen	exkl varu-husen	enbart ⁴ varu-husen	inkl ⁴ varu-husen			
Livsmedelsbutiker	110	133	110	110	131	110	104	126	104
Beklädnadsbutiker	179	170	178	110	117	111	104	113	104
Skobutiker, skomakerier . . .	149	135	149	102	99	102	103	103	103
Inventaributiker	194	166	190	134	117	131	114	113	114
Järn-, cykel- och sportaffärer	105	99	105	118	109	117	110	109	110
Övriga specialbutiker	124	156	126	107	118	108	104	117	105
Restauranger och kaféer . .	92	92	92	103	123	103	101	118	102
Samtliga branscher	126	153	128	111	119	111	104	116	105

¹, ², ³ Se resp not, tab 2. — ⁴ De av varuhusen särredovisade varugrupperna upptas under resp bransch.

Tab 4. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom konsumentkooperativ detaljhandel m m under 4:e kvartalet och 1:a–4:e kvartalen 1959 samt uppräknade försäljningssummor

	Uppräknade försäljningssummor milj kr 4:e kv 1959	Indextal för 4:e kv 1959			Indextal för 1:a–4:e kv 1959 (1:a–4:e kv 1958 = 100) ³
		(3:a kv 1959 = 100) ¹	(4:e kv 1958 = 100) ²	(2:a kv 1955 = 100) ³	
Detaljförsäljning					
Livsmedelsbutiker (inkl butiksbussar) . .	664,7	112	108	131	104
Snabbköpsbutiker	412,6	116	120	249	116
Speceri- och diversebutiker	177,7	103	93	76	90
Charkuteributiker	28,5	123	85	65	86
Mjök- och brödbutiker	41,5	110	94	77	92
Fiskbutiker	4,3	118	99	103	98
Övriga livsmedelsbutiker	0,1	..	..	..	..
Varuhus, specialbutiker, övriga butiker .	192,1	187	119	203	115
Restauranger, serveringar	18,2	89	105	111	105
Samtliga branscher, detaljförsäljning . . .	875,0	122	110	141	105
» » partiförsäljning	38,5	110	103	..	100
Total försäljning	913,5	122	109	..	105

¹, ², ³ Se resp not, tab 2.

Tab 5. Indextal¹ (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom vissa branscher av enskild och konsumentkooperativ detaljhandel m m 2:a kvartalet 1956–4:e kvartalet 1959

	1956			1957				1958				1959			
	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e
Samtliga branscher	105	100	117	93	109	105	121	97	113	107	126	100	115	110	140
Livsmedelsbutiker	108	107	113	100	111	110	115	104	113	113	117	105	115	116	128
Restauranger, serveringar	94	97	84	79	94	96	80	77	94	97	86	79	95	97	89

¹ Indexentalen har uträknats enligt kedjemethod. De för varje kvartal för enskild resp konsumentkooperativ detaljhandel beräknade indexentalen med närmast föregående kvartal som bas har vägts samman med de uppräknade försäljningsbeloppen som vikter.

Utlänningar i Sverige

EN ÖVERSIKT FÖR FÖRSTA KVARTALET 1960 OCH LÄGET DEN 1 APRIL 1960

Närmast föregående redogörelse beträffande utlänningar i Sverige framlades i februarihäftet av Sociala Meddelanden 1960. Den avsåg förhållandena vid årsskiftet 1959/1960.

Utlänningar med uppehållstillstånd. Enligt 27 § utlänningskungörelsen 4 juni 1954 äger utlänning icke uppehålla sig i riket längre tid än tre månader utan att inneha gällande uppehållstillstånd. Stadgandet gäller dock ej medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge och ej heller för utlänningar som innehar bösättningstillstånd. Vidare må erinras om att särskilt uppehållstillstånd i regel icke

utfärdas för barn. Som framgår av tab 1 uppgick antalet gällande uppehållstillstånd den 1 april 1960 till 48 528. Detta innebär en minskning sedan den 1 januari 1960 med 969 och sedan den 1 april 1959 med 4 240. Till en del beror minskningen på naturalisationer. Vid jämförelser längre bakåt i tiden framträder naturalisationens inverkan på antalet uppehållstillstånd mycket starkt. Sålunda uppgick antalet uppehållstillstånd inom den baltiska folkgruppen den 1 januari 1946 till 25 977 mot 5 409 vid sistlidna kvartalsskifte. Det må beaktas, att siffrorna i viss mån också påverkas av emigration.

Naturaliserade utlänningar. Under första kvartalet 1960 har 2 710 utlänningar blivit svenska medborgare, varav 2 579 efter Kungl Maj:ts beslut. I totalsiffran ingår såväl barn som svenskfödda utländska medborgare, vilka senare i föreskriven ordning återtagit svenskt medborgarskap. Beträffande fördelningen efter förutvarande nationalitet kan nämnas, att 818 finländare, 682 tyskar, 402 balter, 173 danskar, 128 norrmän och 101 österrikare förvärvat svenskt medborgarskap under det här redovisade kvartalet.

Födda och avlidna utlänningar. Enligt de uppgifter som under årets tre första månader inkommit till utlänningskommissionen var antalet avlidna utlänningar 125, medan antalet av utländska kvinnor i

Tab 1. Upphållstillstånd för utlänningar

Nationalitet	1959	1960		
	1 april	1 jan	1 april	därav män
Baltisk	7 115	5 672	5 409	3 607
Belgisk	106	96	90	38
Brittisk	1 313	1 230	1 355	698
Fransk	659	631	627	361
Nederländsk . . .	1 216	1 206	1 205	739
Italiensk	3 397	3 233	3 272	2 006
Polsk	1 947	1 707	1 647	1 029
Schweizisk	1 138	1 163	1 162	725
Tjeckoslovakisk . .	280	235	234	164
Tysk	20 534	19 348	18 513	7 660
Ungersk	6 078	6 257	6 184	4 046
USA-medborgare . .	1 771	1 798	1 913	1 048
Österrikisk	2 884	2 741	2 691	1 404
Övriga	4 330	4 180	4 226	2 705
Summa	52 768	49 497	48 528	26 230

Sverige födda barn uppgick till 1 345. Av barnen hade 472 finländsk, 231 dansk, 197 tysk, 117 norsk och 66 ungersk nationalitet.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Enligt utlänningskungörelsen åligger det envar som anställt utlänning i sin tjänst att inom tjugofyra timmar efter anställningens tillträde göra skriftlig anmälan härom till polismyndigheten å orten. Vid anställningens upphörande skall arbetsgivaren inom samma tidrymd göra motsvarande avanmälan. Anmälningsskyldighet från arbetsgivarens sida föreligger i fråga om samtliga utländska arbetstagare som fyllt 16 år, oavsett om arbetstillstånd¹ erfordras eller ej.

På grundval av till utlänningskommissionen inkomna arbetsanmälningskort — som även passerar länsarbetsnämnderna (bl a i och för yrkeskodifiering) — företas vid varje kvartalsskifte en räkning av antalet arbetsanmälda utlänningar. I det följande framlägges resultaten av den per den 1 april 1960 verkställda räkningen.

Som framgår av tab 2 uppgick det totala antalet arbetsanmälda utlänningar vid slutet av första kvartalet 1960 till 106 092, vilket innebär att förändringen sedan årsskiftet är mycket obetydlig. Däremot kan iakttagas en ökning med nära 8 000 personer vid jämförelse med motsvarande kvartalsskifte år 1959. Ökning-

en är härvid främst att hänföra till den finländska arbetskraften.

Av de arbetsanmälda var 68 896 män och 37 196 kvinnor. Även dessa siffror avviker endast obetydligt från förhållandet vid sistlidna årsskifte. Ökningen sedan den 1 april 1959 utgör ca 6 000 manliga och ca 2 000 kvinnliga arbetstagare.

Icke mindre än 40 % av de utländska arbetstagarna var av finländsk nationalitet. Tillsammans utgjorde det nordiska inslaget 67 % av den utländska arbetskraften. Av tab 2 framgår att antalet arbetsanmälda balter fortsatt att sjunka, främst beroende på förvärv av svenskt medborgarskap. Bland de i tab 2 och 3 icke redovisade nationaliteterna kan nämnas nederländare (1 023), briter (891) och schweizare (829).

I fråga om yrkesgrupperingen kan nämnas, att av de arbetsanmälda utlänningarna sysselsattes 47 % inom industri och hantverk, 13 % inom handel, 9 % inom jord- och skogsbruk och 8 % inom samfärdsl. Kvinnorna var främst sysselsatta inom textil- och beklädnadsindustri (6 849), hotell- och restaurangbranschen (6 070), husligt arbete (6 002), sjukvård (4 351) och verkstadsindustri (3 250).

Länsuppgifter över antalet arbetsanmälda utlänningar återfinns i tab 3. Som väntat har Stockholm dragit till sig en betydande del (22 %) av den utländska arbetskraften. Man finner vidare, att danskarna av geografiska skäl i första hand sökt sig till Malmöhus län, medan norrmännen till betydande del finns inom Göteborgs och Bohus län samt Värmlands län. Geografiskt betingat är också det förhållandet att finländarna i större utsträckning än andra utlänningar förekommer inom norrlandslänen. De nordliga områdena syns däremot ha föga lockelse på den icke-nordiska arbetskraften.

Inom de olika länen har några större

¹ Inemot 80 % av de utländska arbetstagarna i Sverige är befriade från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Befrielsen gäller danskar, norrmän, isländare, finländare, utlänningar med svenskt främlingspass (bl a balter, ungrare och andra flyktingar) samt utländska kvinnor gifta med svenska medborgare. Oavsett nationalitet föreligger befrielse i fråga om husligt arbete och torvarbete. Ett flertal kategorier av utlänningar, som besöker riket mera tillfälligt, kan under vissa förutsättningar erhålla dispens från arbetstillståndsskyldigheten under en tid av tre månader. Dessutom förekommer vissa andra lättnader i bestämmelserna om arbetstillstånd.

Tab 2. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 april 1960, fördelade efter yrkesgrupp och nationalitet

Yrkesgrupp	Totalt	Därav							
		Dansk	Norsk	Fin- ländsk	Bal- tisk	Tysk	Itali- ensk	Ung- ersk	Öster- rikisk
<i>Jordbruk och skogsbruk</i>	9 403	2 381	979	5 003	114	464	6	124	56
Jordbruk	2 586	1 463	108	594	25	164	4	86	28
Trädgårdsskötsel	988	226	59	387	11	189	2	19	16
Fiske	57	41	1	12	2	1	—	—	—
Skogsbruk	5 772	651	811	4 010	76	110	—	19	12
<i>Industri och hantverk</i>	49 636	9 336	3 360	20 815	2 048	4 963	1 834	3 164	1 115
Malmbrytning o metallindustri	24 782	3 776	1 371	10 398	1 030	2 770	1 415	1 709	728
Jord- och stenindustri	1 489	568	61	410	24	167	73	103	27
Träindustri	1 940	334	188	943	79	171	6	80	33
Pappers- och grafisk industri . .	2 855	589	239	1 216	90	286	30	162	41
Livsmedelsindustri	3 012	971	207	1 001	59	313	34	185	61
Textilindustri	4 058	672	224	1 686	348	329	61	396	36
Beklädnadsindustri	5 025	448	418	2 905	210	442	88	181	113
Läder-, hår- o gummivaruind	2 256	790	149	620	100	182	41	195	21
Kemisk-teknisk industri	882	209	85	357	26	89	19	46	11
Byggnadsindustri	3 321	975	417	1 276	82	207	66	107	44
Kraft-, belysnings- o vattenverk	16	4	1	3	—	7	1	—	—
<i>Samfärdsel</i>	8 207	2 216	926	2 201	253	946	144	101	55
Landtransport	1 397	334	209	469	96	80	21	72	16
Luftfart	98	21	61	4	1	2	1	—	—
Sjöfart	6 712	1 861	656	1 728	156	864	122	29	39
<i>Handel</i>	13 659	1 556	1 485	6 522	320	1 795	312	343	271
Försäljnings- o affärsverksamhet	2 243	406	360	795	37	353	37	31	38
Lagerarbete	1 696	308	200	721	80	124	31	95	20
Bank- och försäkringsverksamhet	408	15	31	171	55	54	4	19	9
Hotell och restauranger	9 312	827	894	4 835	148	1 264	240	198	204
<i>Förvaltning och fria yrken</i>	8 494	1 048	1 370	1 653	457	1 518	229	475	207
Allmän tjänst	63	18	14	16	3	5	—	1	—
Socialvård	59	8	9	10	4	20	—	1	1
Tekniska arbetsområden	3 893	475	880	568	203	670	42	291	120
Kontorsarbete	3 103	291	392	972	222	611	55	85	58
Undervisning och journalistik	471	27	46	65	22	59	12	57	12
Organisationsverksamhet	15	—	3	2	2	5	—	1	—
Konstnärlig verksamhet	890	229	26	20	1	148	120	39	16
<i>Hälso- och sjukvård, hygien</i>	5 662	1 123	692	2 318	78	856	20	104	124
<i>Husligt arbete</i>	6 065	519	478	1 771	19	2 749	43	26	185
<i>Genomgående yrken, diversearbete .</i>	3 722	730	327	1 671	172	339	77	129	68
Genomgående yrken	2 666	488	233	1 190	106	298	70	83	53
Diversearbete	1 056	242	94	481	66	41	7	46	15
<i>Arb, ej hänförl t annan näringsgren</i>	1 126	102	116	323	22	199	25	58	53
<i>Beredskaps- och arkivarbete</i>	118	3	—	9	38	9	—	31	2
Summa	106 092	19 014	9 733	42 286	3 521	13 838	2 690	4 555	2 136
» $\frac{1}{1}$ 1960	105 958	19 222	9 499	42 066	3 601	14 131	2 617	4 435	2 196
» $\frac{1}{4}$ 1959	98 262	18 529	8 867	37 364	3 884	13 738	2 484	3 965	2 112

Tab 3. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 april 1960, fördelade efter län och nationalitet

Län	Totalt	Därav								
		Dansk	Norsk	Fin- ländsk	Bal- tisk	Polsk	Tysk	Itali- ensk	Ung- ersk	Öster- rikisk
Stockholms stad . . .	23 259	2 328	2 264	9 756	884	270	3 682	714	726	440
Stockholms	8 986	820	532	4 520	283	64	1 519	324	237	184
Uppsala	1 526	162	87	757	75	16	200	18	90	33
Södermanlands . . .	3 977	582	192	2 015	244	32	360	74	221	77
Östergötlands . . .	2 921	487	210	982	221	65	444	125	151	50
Jönköpings	1 903	484	139	516	62	34	317	3	172	46
Kronobergs	674	228	36	91	9	19	136	2	101	14
Kalmar	718	146	56	147	27	15	132	7	87	18
Gotlands	190	102	4	57	3	—	16	—	—	2
Blekinge	685	229	35	138	38	12	67	6	107	16
Kristianstads	1 096	501	38	180	8	21	212	4	66	20
Malmöhus	10 451	5 040	369	976	169	162	1 637	297	823	138
Hallands	1 159	366	67	220	56	30	189	5	133	16
Göteborgs och Bohus	13 303	3 111	1 813	3 279	810	168	1 630	541	489	179
Älvsborgs	5 482	814	486	2 721	295	59	517	8	246	84
Skaraborgs	1 357	214	132	549	32	12	210	7	85	45
Värmlands	3 719	786	834	1 201	30	16	325	13	140	199
Örebro	3 898	621	275	1 820	82	34	544	41	151	120
Västmanlands	7 225	613	519	4 011	100	58	683	430	283	225
Kopparbergs	4 159	636	438	2 233	26	50	358	24	117	118
Gävleborgs	2 334	315	196	1 258	48	18	274	10	54	41
Västernorrlands . .	2 093	130	178	1 506	12	4	142	7	18	35
Jämtlands	1 178	48	438	576	3	2	65	5	7	7
Västerbottens	905	56	116	585	3	2	86	6	19	7
Norrbottnens	2 894	195	279	2 192	1	6	93	19	32	22
Hela riket	106 092	19 014	9 733	42 286	3 521	1 169	13 838	2 690	4 555	2 136
därav män	68 896	15 073	6 089	24 846	2 560	866	7 141	1 883	3 389	1 351

förskjutningar i fråga om den utländska arbetskraften icke inträffat sedan årsskiftet. En säsongmässig ökning av antalet utlänningar inom skogsbruket kunde under perioden iakttagas i Värmlands, Jämtlands, Västernorrlands och Norrbot-

tens län. Inom de angivna länen ökade antalet utländska skogsarbetare med ca 600. Ökningen hänförde sig till den finländska och — i Värmlands och Jämtlands län — den norska arbetskraften.

Lennart Hellestedt

Konsumentprisindex för mars 1960

Konsumentprisindex för mars 1960 har av socialstyrelsen beräknats till 159 (år 1949 = 100) eller samma tal som för februari. Med två decimaler är talet för mars 158,56 mot 158,64 för februari.

Indextalen för mars för de i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster återges i tab 1, som även i sammandrag visar indexseriernas utveckling sedan basåret 1949.

För en del varuslag och undergrupper av varor och tjänster redovisas i tab 2 i form av indextal de prisförändringar, som inträffat under de senaste månaderna. För huvudgruppen alkoholhaltiga drycker

och tobak har nedgången av indextalet berott på den sänkning av tobakspriserna med i genomsnitt 0,7 %, som den större friheten efter årsskiftet i fråga om försäljningen och prissättningen av tobak fört med sig under första kvartalet. Bränsleposten har påverkats av en nedgång av priset på eldningsolja med ca 5 %. Inom gruppen nöjen och rekreation har pensionspriserna sedan förra året stigit med drygt 6 %.

Pensionspristalet har beräknats till oförändrat 129.

Carl Öberg

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—mars 1960 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	144
1959 mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	148
1960 jan	177	180	156	156	156	129	137	153	159	147
febr	175	180	157	156	156	129	140	154	159	147
mars	175	179	156	157	153	131	140	154	159	147

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191.

Tab 2. Indextal för olika delposter år 1959 och januari—mars 1960 samt talens procentuella förändringar december 1959—mars 1960

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1960	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1959— mars 1960
		1959	Jan 1960	Febr 1960	Mars 1960	
I livsmedel	309	165	177	175	175	+ 4
Mjöl, gryn och bröd	37	163	176	175	175	+ 5
Mejeriprodukter	53	159	173	172	172	+ 4
Matfett utom smör	8	126	131	131	131	+ 5
Ägg	8	120	130	132	131	+ 8
Kött	20	211	230	217	216	— 2
Fläsk	20	202	204	198	193	— 5
Charkuterivaror och köttkonserver	20	169	173	171	171	+ 1
Fisk och fiskkonserver	13	182	191	185	188	+ 2
Rotfrukter och grönsaker	18	206	246	245	242	+ 10
Frukt och bär	30	137	155	153	153	+ 4
Specerier	45	175	179	177	176	+ 2
Läskedrycker och lättöl	9	153	161	162	162	+ 5
Förtäring utom hemmet	28	186	205	205	206	+ 8
Alkoholhaltiga drycker och tobak	88	173	180	180	179	+ 3
Spritdrycker och vin	45	209	218	218	218	+ 4
Öl	10	143	150	150	150	+ 5
Tobak	33	146	150	150	149	+ 2
Bostad, bränsle och lyse	147	156	156	157	156	0
Bostad utan bränsle och lyse	101	155	156	156	157	0
Bränsle och lyse	46	158	156	156	153	— 2
Kläder och skor	120	125	129	129	131	+ 4
Kläder	99	122	125	125	127	+ 4
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	129	130	132	+ 4
Underkläder och strumpor	14	96	99	98	98	+ 4
Päls- och skinnvaror, huvudbonader, handskar m m	10	116	121	122	122	+ 5
Tyger, garn och sybehör	17	137	141	141	140	+ 3
Skor	21	143	153	153	153	+ 5
Inventarier och husgeråd	99	134	137	140	140	+ 5
Möbler	12	135	136	145	145	+ 7
Radio och musikinstrument	14	109	108	108	108	+ 4
Armatyr, husgeråd och verktyg	26	143	145	151	151	+ 5
Hushållstextilier	18	130	132	134	133	+ 3
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	137	143	144	144	+ 4
Personliga effekter	10	127	137	139	139	+ 6
Diverse	237	150	153	154	154	+ 2
Läkemedel och tandläkararvode	15	150	152	152	152	+ 1
Kroppsvård	18	138	139	145	145	+ 5
Rengöringsmedel och tvätt	11	99	99	104	104	+ 5
Läsning och skrivmateriel	20	185	202	202	202	+ 5
Post och tele	14	171	169	169	169	—
Nöjen och rekreation	21	153	154	154	157	+ 2
Resor	38	155	156	156	156	0
Motorfordon	79	142	146	146	146	+ 2
Hemhjälp	8	188	193	193	193	—
Blommor m m	13	127	127	129	128	+ 2
Totalindex	1 000	153	159	159	159	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Sysselsättning inom industrin¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin januari—februari 1960

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bransch	Antal anställda arbetare (exkl permitterade)	Indextal för februari 1960 (januari 1960 = 100)				Antal övertidstimmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl		
		Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbetet varande arbetare					Antal arbetstimmar (inkl övertid)
		Män	Kvinnor	S:a		jan 1960	febr 1960	jan 1960	febr 1960	
Gruvindustri	5 713	101,2	..	101,3	97,4	102,1	3,2	2,6	8,9	12,4
Metall- och verkstadsindustri . .	217 349	100,9	101,6	100,9	98,6	98,7	3,2	3,1	8,5	10,6
Jord- och stenindustri	24 868	100,9	102,0	101,0	98,7	99,0	2,7	2,7	7,7	9,8
Träindustri	35 932	101,9	100,4	101,8	100,0	100,8	2,2	2,3	5,8	7,5
Massa- och pappersindustri . .	38 323	100,5	100,6	100,5	98,5	97,9	6,1	5,6	7,9	9,8
Grafisk industri	17 063	99,2	100,6	99,5	97,8	98,7	3,1	3,6	7,6	9,1
Livsmedelsindustri	27 229	98,9	101,9	99,8	96,1	97,1	2,6	2,6	7,3	10,7
Dryckesvaru- och tobaksindustri	6 384	99,6	102,6	100,5	96,7	100,1	2,7	2,8	9,9	13,4
Textil- och beklädnadsindustri	57 901	100,9	101,5	101,3	99,2	99,8	1,4	1,8	8,7	10,6
Läder-, hår- o gummivaruind	17 974	100,1	100,0	100,1	97,8	97,9	1,7	1,9	7,0	9,0
Kemisk och kemisk-teknisk ind	18 643	101,2	101,4	101,2	98,8	97,8	3,6	3,4	8,7	10,9
Samtliga industrigrupper (exkl statliga verkstäder m m)	467 379	100,8	101,4	100,9	98,5	98,8	3,0	3,0	8,1	10,2
Statliga verkstäder m m . . .	16 087	99,2	103,9	99,5	95,6	..	..	..	9,1	12,7

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, februari 1959 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) mars 1959—februari 1960

Bransch	1959										1960	
	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr
Gruvindustri	98,8	97,0	95,2	95,1	96,5	95,1	95,4	95,4	95,1	94,6	95,0	96,2
Metall- och verkstadsind . .	100,1	100,2	100,2	101,5	101,4	101,6	102,6	102,9	104,0	104,5	104,6	105,5
Jord- och stenindustri . .	101,1	103,9	106,0	108,1	109,0	108,2	107,8	107,6	107,6	106,2	103,4	104,4
Träindustri	103,4	106,7	108,4	109,5	109,8	108,2	106,9	105,7	104,9	104,1	104,1	106,0
Massa- och pappersindustri	100,1	101,0	101,6	103,6	105,1	103,6	103,9	104,0	104,1	104,0	104,0	104,5
Grafisk industri	99,9	100,0	99,8	100,3	100,4	100,7	101,3	101,7	102,1	101,9	100,7	100,2
Livsmedelsindustri	100,0	100,1	101,7	107,4	109,4	105,6	104,5	109,5	108,5	101,9	97,8	97,6
Dryckesvaru- och tobaksind	100,0	101,1	105,9	111,2	112,3	106,7	103,3	103,0	103,7	108,0	103,5	104,0
Textil- och beklädnadsind	100,3	100,3	99,9	99,9	99,3	100,7	102,0	102,2	102,3	102,3	102,5	103,8
Läder-, hår- o gummvävarind	100,5	101,1	101,9	102,6	101,5	103,1	105,2	107,6	108,0	107,7	107,4	107,5
Kemisk o kemisk-tekn ind	101,6	102,5	102,6	105,5	105,4	104,3	104,7	104,7	106,0	105,5	104,7	106,0
Samtliga industrigrupper	100,5	101,1	101,5	103,1	103,3	103,0	103,5	104,0	104,5	104,2	103,7	104,6

¹ En redogörelse för uppläggningsen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1960 (s 93—95). Utförligare redogörelser återges dels i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik (adress Birger Jarls torg 14, Stockholm 2) och dels i Arbetsmarknadsstatistik, utgiven av arbetsmarknadsstyrelsen (adress Lindhagensgatan 74, Stockholm 12).

Tab 3. Antal i december 1959—februari 1960 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	dec	jan	febr	dec	jan	febr	dec	jan	febr	dec	jan	febr
Gruvindustri	0,1	0,4	0,1	0,1	0,3	0,3	0,1	0,4	0,2	0,0	0,2	—
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,3	0,6	0,6	0,4	0,8	0,8	0,4	0,5	0,5	0,1	0,0	0,0
Jord- och stenindustri	0,6	0,5	0,6	0,4	0,6	0,7	2,2	1,9	1,8	0,2	1,0	0,8
Träindustri	0,5	0,5	0,5	0,3	1,0	1,1	0,7	0,6	0,7	0,1	0,2	0,2
Massa- och pappersindustri	0,3	0,4	0,3	0,2	0,6	0,5	1,5	1,3	1,4	0,0	0,0	0,0
Grafisk industri	0,6	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	2,3	1,7	2,4	0,3	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	2,5	0,9	1,3	0,3	0,9	1,2	3,8	4,0	4,6	0,5	0,8	0,7
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	0,7	1,0	0,7	2,2	1,0	0,8	0,8	1,6	1,7	0,3	0,3	0,4
Textil- och beklädnadsindustri . . .	0,5	0,7	0,6	0,3	0,9	0,9	7,5	7,9	7,9	0,7	0,6	0,6
Läder-, hår- och gummivaruindustri	0,4	0,6	0,6	0,4	0,9	0,7	3,1	3,8	4,0	0,1	0,3	0,2
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,6	0,5	0,4	0,3	0,7	0,8	1,4	1,5	1,6	0,0	0,1	0,0
Samtliga industrigrupper	0,5	0,6	0,6	0,4	0,8	0,8	1,8	2,0	2,1	0,2	0,2	0,2

(Forts från s 158)

perance, for which offences 41 % and 22 % respectively of the boys were registered. Among the girls admitted, sexual laxity (58 %) and vagrancy (51 %) were the commonest offences. 38 % of the girls were registered for delinquency under the heading "other property offences".

In recent years, "car-borrowing" boys and vagrant girls have constituted a sharply increasing proportion of those committed to juvenile reform schools. Juvenile intemperance has also increased.

Aliens in Sweden. On 1st April 1960 48,528 aliens in Sweden had valid residence permits. It should be noted that subjects of the Northern countries do not require residence permits.

In the first quarter of 1960 2,710 aliens were naturalized. On 1st April 1960 the total number of aliens on the Swedish labour market was 106,092. The largest group was composed of Finns (40 %).

STATISTISK INFORMATION

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index
Employment in mining and manufacturing

EVERY QUARTER	Most recently in
Wages for workers in industry . . .	1960: March
Turnover in the retail trade etc . . .	this issue
Data on house production	1960: March
Aliens in Sweden	this issue

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund	1959: Oct
The work of the Child Welfare Boards	1958: 11
General children's allowances . . .	1960: March
Housing construction	1959: Sept
Day nurseries and nursery schools	1960: Febr
Absenteeism at certain industrial firms	this issue
National Home-help Scheme . . .	1959: July
Consumer prices in Sweden and abroad	1959: Aug
Maternity assistance	1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards	
Preliminary report	1959: June
The work of the Temperance Boards	1960: April
The clientele of the Temperance Boards	1959: March
Social assistance and child welfare provided for aliens	1959: Oct
Social assistance	1959: Nov
The cost of social welfare and how it is financed	1960: April
State expenditure for social purposes	1960: Febr
Approved schools	this issue
Persons admitted into institutions for inebriates	1959: Sept
State grants to homes for the aged	1959: July
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc	1960: March

Trycklov 6 maj 1960

Pris 1,50

KUNGL. BOKTR. STHLM 1960 600100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 6 • JUNI • 1960

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpsstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Marianne Elg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarierna Carl Öberg (20 95 89) och Ejnar Olsson, aktuarie Inga Tammelin samt amanuens Åke Larsson

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén och Carl Y:son Hermelin, aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved Oksaar och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÅRGÅNG 58 1960 NR 6 . Juni

Innehåll

- 180 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 181 Barnavårdsnämndernas verksamhet under år 1958
Preliminär redogörelse
- 184 Nykterhetsnämndernas ingripanden 1959
Preliminär rapport
- 186 Uppgifter om bostadsbyggandet under första kvartalet 1960
- 188 Löneförhållandena för arbetare inom industrin i februari 1960
- 193 Konsumentprisindex för april 1960
- 195 Sysselsättning inom industrin

Contents

- 180 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- PERIODICAL SURVEYS
- 181 *The work of the Child Welfare Boards during 1958*
Preliminary report
- 184 *Cases of intervention by the Temperance Boards during 1959*
Preliminary report
- 186 *Data on House production during the first quarter of 1960*
- 188 *Wages for workers in industry during February 1960*
- 193 *The consumer price index for April 1960*
- 195 *Employment in mining and manufacturing*
- 196 *Statistisk Information, Index*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivning av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för dsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning inom industrin

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin . . . detta nr
Omsättningen inom detaljhandel m m . . . 1960: maj
Uppgifter om bostadsbyggandet . . . detta nr
Utlänningar i Sverige . . . 1960: maj

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna . . . 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet . . . detta nr
Barnbidrag, allmänna . . . 1960: mars
Bostadsbyggandet . . . 1959: sept
Daghem och förskolor . . . 1960: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin . . . 1960: maj
Hemhjälp, social . . . 1959: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet . . . 1959: aug
Mödrahjälpen . . . 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport . . . detta nr
Nykterhetsnämndernas verksamhet . . . 1960: april
Nykterhetsvårdsklientelet . . . 1959: mars
Socialhjälp och barnavård till utlänningar . . . 1959: okt
Socialhjälpen . . . 1959: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering . . . 1960: april
Statens utgifter för sociala ändamål . . . 1960: febr
Ungdomsvårdsskolorna . . . 1960: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på . . . 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till . . . 1959: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1960: mars

Barnavårdsnämndernas verksamhet under år 1958

PRELIMINÄR REDOGÖRELSE

Barnavårdsmanneförordnanden. En av barnavårdsnämndens uppgifter är att förordna barnavårdsman och utöva tillsyn över hans verksamhet. Under år 1958 tillkom knappt 25 000 förordanden, fördelade på 7 395 för iä-barn och 17 565 för uä-barn. Det totala antalet barnavårdsmanneförordnanden vid slutet av år 1958 var 128 766.

År	iä-barn	uä-barn	Tillhopa	Per 1 000 av befolkningen under 18 år	Därav nyttkomna
1940	3 548	95 355	98 903	62	..
1946	9 589	85 135	94 724	54	..
1955	32 175	87 809	119 984	60	24 148
1956	34 459	88 862	123 321	61	24 555
1957	36 941	89 486	126 427	62	25 352
1958	38 524	90 242	128 766	63	24 957

Den i ovanstående tablå redovisade ökningen av antalet barnavårdsmanneförordnanden under senare år kommer som syns till större delen på iä-barnen. Deras antal har sedan år 1955 ökat med 20 %. I detta sammanhang kan påpekas att antalet hem- och äktenskapsskillnader varit praktiskt taget konstant under samma tid.

Huvudanledningen till att barnavårdsman förordnats för iä-barn är äktenskaps-skillnad — för ca 80 % av barnen — samt hemskillnad. Andra anledningar såsom söndring, föräldrars död etc spelar däremot en mycket ringa roll.

Fastställande av faderskap. En av barnavårdsmannefunktionerna är att söka få faderskapet till uä-barn fastställt. Av de ca 90 000 uä-barnen vid 1958 års slut hade faderskapet fastställts för 90 % av barnen. Till största delen hade detta skett genom erkännande (86 %) och i resten av fallen genom dom.

Av de ca 8 000 barn för vilka faderskapet ej fastställts var närmare hälften (47 %) under 2 år. Dessutom kan nämnas att ungefär 7/10 av dessa barn för vilka faderskapet ej fastställts bor i städerna.

Barnavårdsmän. Vid slutet av år 1958 var antalet barnavårdsmän 1 619 mot 1 669 året innan. Som framgår av nedanstående tablå har minskningen av antalet barnavårdsmän oavbrutet fortsatt sedan början av 1940-talet.

	År	1940	1946	1955	1956	1957	1958
Städer							
Antal barnavårdsmän		547	424	331	318	307	310
därav, i %, kvinnor		53,7	62,3	79,5	81,1	82,4	81,9
Antal förordnanden per bman		67	98	186	201	217	220
Landsbygd							
Antal barnavårdsmän		5 774	3 958	1 495	1 429	1 362	1 309
därav, i %, kvinnor		10,7	16,9	29,6	31,9	32,1	33,3
Antal förordnanden per bman		11	13	39	42	44	46

Antalet förordnanden (dvs barn) per barnavårdsman har ökat mycket kraftigt och är nu i städerna mer än 3 ggr större och på landsbygden mer än 4 ggr större än år 1940. Detta torde sammanhånga med, speciellt beträffande städerna, att kommunala tjänstemän har barnavårdsmannaskap som huvudsaklig syssla. För övrigt bör påpekas att kvinnornas andel starkt ökat inom detta område. Vid slutet av år 1958 var ca 43 % av barnavårdsmännen kvinnor.

Bidragförskott. Underlåter fader till uäbarn och fränskilda kvinnors barn att betala fastställt underhållsbidrag, kan barnavårdsnämnden förskotta bidraget. Antalet barn med dylika bidragförskott, vars maximibelopp fr o m den 1 juli 1957 är 720 kr per år, var under år 1958 ca 65 800. Deras antal har som syns av nedanstående tablå ökat kraftigt under senare år. Antalet bidragsmottagare under år 1958 var knappt 50 000.

År	Antal barn	Per 1 000 barn under 16 år	Högsta utbetalda belopp, kr	Genomsnittligt belopp, kr	Totalt, i 1 000-tal, kr
1940	29 705	21,2	250	193	5 729
1947	25 379	15,7	250	194	4 922
1955	51 972	28,5	600	431	22 424
1956	55 936	30,4	600	458	25 615
1957	61 718	33,4	720	484	29 892
1958	65 805	35,7	720	549	36 153

De barn som erhöill bidragförskott var till ca 53 % födda inom äktenskapet. Denna andel är betydligt större i städerna, där 59 % var iä-barn, än på landsbygden (40 %).

Fäderna till barn för vilka bidragförskott utgår är återbetalningsskyldiga. Under år 1958 inbetalade 38 000 fäder sammanlagt 17,6 milj. kr. Detta motsvarar ca 49 % av det utbetalda beloppet.

Utfyllnadsbidrag. Familjerättsliga underhållsbidrag till barn, vilka understiger 720

kr om året, kan under vissa förutsättningar »utfyllas» av allmänna medel. Under år 1958 har i utfyllnadsbidrag utbetalats 5,3 milj. kr.

Arbetsföreläggande. Enligt Bvl kan försumliga föräldrar, vilkas barn omhändertagits, samt föräldrar, som försummar fastställd bidragsskyldighet, erhålla arbetsföreläggande. Under år 1958 beslutades om arbetsföreläggande i 1 685 fall, varav 1 608 för försummad bidragsskyldighet. Drygt 50 % av dessa gjorde därvid inbetalningar för att fullgöra sin skyldighet. Under år 1958 begärde barnavårdsnämnderna dessutom handräckning för inställande till arbete efter beslut om arbetsföreläggande i 704 fall. Av dessa hade 275 beviljats under året.

Förebyggande åtgärder. Barnavårdsnämndernas centrala uppgift enligt barnavårdslagen består i att i särskilda fall ingripa för att bereda skydd, vård eller uppfostran åt barn och ungdom antingen genom förebyggande åtgärder eller genom omhändertagande samt att utöva tillsyn över fosterbarnsvården.

Förebyggande åtgärder berör vanvårdade och vanartade barn och ungdomar under 21 år i de fall barnavårdsnämnden anser rättelse möjlig utan att de behöver skiljas från hemmet. Under år 1958 vidtogs förebyggande åtgärder mot 12 464 barn mot 11 280 föregående år. Denna ökning är som framgår av tablå något mindre än föregående år.

År	Antal barn	Per 1 000 av befolkningen under 21 år	med övervakning
1940	2 920	1,0	1 249
1950	5 372	2,5	3 420
1955	8 970	4,0	5 386
1956	9 463	4,1	5 534
1957	11 280	4,9	6 251
1958	12 464	5,3	6 774

Av barnen och ungdomarna i fråga om vilka förebyggande åtgärder beslöts under året var 3/4 pojkar. Vidare framgår av materialet att allt äldre barn blir föremål för nämnda åtgärder. År 1958 var 77 % av barnen över 12 års ålder, medan endast 6 % var under skolåldern. Av de beslutade åtgärderna var övervakning och varning till barnet vanligast förekommande med 54 % resp. 56 %. Medan åtgärden varning blivit alltmer använd under senare år, har däremot den förebyggande övervakningen — trots att antalet barn med nämnda åtgärd ökat absolut sett — minskat i relativ omfattning sedan år 1950.

Skyddsuppfostran. Visar sig de förebyggande åtgärderna vara utan gagn eller nytta, kan barnavårdsnämnden omhänderta barnet. Det antal barn och ungdomar som på grund av detta omhändertogs under år 1958 var 1 554. Som följande tablå visar var antalet nytillkomna omhändertagna större under år 1958 än under år 1957. Det totala antalet omhändertagna år 1958 var 7 657.

År	Antal barn	Per 1 000 av be-folk-n under 21 år	därav nytill-komna	omhändertagna på grund av van-vård (§ 22 mom a)	vanart (§ 22 mom c)
1940	6 516	3,4	1 010	1 445	2 296
1950	7 098	3,3	1 077	2 658	2 593
1955	6 677	2,9	1 074	2 611	2 511
1956	7 014	3,1	1 398	2 827	2 721
1957	7 236	3,1	1 218	2 849	2 949
1958	7 657	3,3	1 554	3 183	3 305

Av samtliga för skyddsuppfostran omhändertagna var 60 % pojkar. Av åldersfördelningen framgår att ungefär 2/3 av de omhändertagna var fyllda 13 år. Beträffande de nytillkomna var förhållandet detsamma; 66 % av barnen var över 13 år mot endast 53 % år 1952. En förskjutning i åldersfördelningen mot nämnda ål-

dersgrupper har sålunda skett under senare år. I detta sammanhang kan nämnas att den genomsnittliga vårdtiden för de 1 159 slutligt utskrivna barnen var 5,2 år.

Den vanligaste orsaken till omhändertagande för skyddsuppfostran var miss-handel och vanvård (44 % av samtliga) och vanart (41 %). Även fara för vanart är relativt vanlig och förekom i drygt vart tredje fall. De omhändertagna barnen hade till 57 % beretts vård i enskilt hem. Denna andel var dock betydligt lägre för de under redovisningsåret omhändertagna (36 %), men detta beror på att en stor del av barnen under en övergångs-tid placerats på barnhem för att seder-mera få vård i enskilt hem. Ungefär 1/4 av barnen har överlämnats till ungdoms-vårdsskola för vård.

Samhällsvård. Om ett barn under 16 år utsätts för nöd i hemmet, skall sådant barn omhändertas för samhällsvård. På grund av nöd i hemmet eller värnlöshet samt sjukdom hos barnet omhändertogs 9 329 barn under år 1958. Totalt sett var 23 743 barn omhändertagna för samhällsvård under redovisningsåret. Antalet samhällsvårdade har som framgår av nedanstående tablå minskat något under de senaste åren såväl absolut som relativt.

År	Antal barn	Per 1 000 barn under 16 år	därav omhändertagna på grund av nöd i hem-met	nyttill-komna
			sjuk-dom hos barnet	
1940	30 021	21,5	25 460	4 599
1950	25 741	14,9	22 911	3 006
1955	25 508	14,0	22 762	3 151
1956	25 155	13,7	22 765	2 868
1957	23 972	13,1	22 012	2 434
1958	23 743	13,0	21 738	2 494

Från ofullständiga hem kom drygt 40 % av de under år 1958 omhändertagna barnen. Vad beträffar åldersfördelningen för de nytillkomna var drygt 32 % av

barnen under 2 år och 28 % över 7 år. Av samtliga den 31/12 kvarvarande samhällsvårdade barn var drygt 64 % i eller över skolåldern.

Av de under 1958 nytillkomna barnen hade majoriteten (68 %) erhållit vård på barnhem, vilket dock för det stora flertalet blott är en övergångsform. Av samtliga den 31/12 kvarvarande samhällsvårdade barn hade flertalet vårdats i enskilt hem (78 %), medan på barnhem vårdats blott 23 %.

För ca 9 000 barn upphörde samhällsvården under år 1958. Den genomsnittliga vårdtiden för dessa barn var drygt 2 år.

Marianne Elg

SUMMARY

The work of the Child Welfare Boards during 1958

One of the tasks of child welfare boards is to appoint child welfare guardians and to

supervise their work. In 1958 hardly 25,000 such appointments were made, 7,395 of them being for legitimate children and 17,565 for illegitimate children. By the end of 1958, a total of 128,766 children had child welfare guardians, this increase being almost entirely due to more legitimate children.

This figure has shown a rise by 20 % since 1955. It can be mentioned here that the number of divorces and separations has remained practically constant during the same period. The chief reason for child welfare officers being appointed for legitimate children is divorce — for about 80 % of the children — and separation. Other reasons, such as matrimonial discord, the death of the parents etc play a very minor part.

By the end of 1958 paternity had been established for 90 % of the rather more than 90,000 illegitimate children; in the majority (86 %) of the cases this was by acknowledgement and in the remainder, by court judgement.

Nearly one half (47 %) of the approximately 8,000 children for whom paternity has not been established are under 2 years of age.

Nykterhetsnämndernas ingripanden 1959¹

PRELIMINÄR RAPPORT

Av de preliminära siffror för år 1959 som här framläggs, framgår att antalet personer mot vilka nykterhetsnämnderna ingripit under detta år var 78 985. Detta innebär en rätt obetydlig ökning i jämförelse med 1958 (0,8 %). Ökningen var helt koncentrerad till städerna (3,0 %), medan på landsbygden antalet ingripanden minskat med 4,0 %.

Man måste givetvis göra klart för sig att dessa siffror inte bara är ett mått på

nykterhetstillståndet, utan därjämte i hög grad påverkas av nämndernas effektivitet. Ett annat mått på nykterhetstillståndet är uppgifterna om antalet avdömda fylleriförseelser; även här kommer effektiviteten hos det ingripande organet, polisen, givetvis in i bilden.

Utvecklingen de senaste åren i fråga om antalet nykterhetsnämndsingripanden och antalet avdömda fylleriförseelser framgår av följande tablå.

¹ En tabell över nykterhetsnämndsingripandena länsvis på landsbygden och i städerna kan erhållas i stencil hos socialstyrelsens byrå för pris- och socialvårdsstatistik.

År	Antal personer, mot vilka nykterhetsnämnd ingripit	Antal avdömda fylleri- förseelser
1954	39 068	41 941
1955	48 731	50 060
1956	73 198	82 482
1957	76 031	85 677
1958	78 334	78 483
1959	78 985	73 900

Det i tabblån angivna antalet fall av ingripanden omfattar hela det antal personer med vilka nämnderna under året

tagit befattning, således inte bara nya fall.

Antal personer, som nykterhetsnämnderna ingripit mot under åren 1958 och 1959, har i ovanstående tablå uppdelats i tre kategorier, nämligen endast undersökta fall, fall då enbart hjälpåtgärder förekommit (14 § Nvl) samt åtgärder av mera ingripande art (t ex övervakning eller anstaltsvård). På landsbygden har samtliga dessa tre grupper minskat

	Antal personer, som varit föremål för ingripanden av vidstående slag		Förändring i %	
	totalt	per 1 000 av folkmängden	1958	1959
<i>Landsbygden</i>	1958	1959	1958	1959
Endast undersökta fall	11 379	10 908	3,1	3,0
Enbart hjälpåtgärder	8 565	8 234	2,3	2,3
Åtgärder av mer ingripande art	4 341	4 163	1,2	1,1
Hela antalet personer	24 285	23 305	6,6	6,4
<i>Städerna</i>				
Endast undersökta fall	21 336	21 354	5,7	5,7
Enbart hjälpåtgärder	18 455	19 178	5,0	5,1
Åtgärder av mer ingripande art	14 258	15 148	3,8	4,0
Hela antalet personer	54 049	55 680	14,5	14,7
<i>Hela riket</i>				
Endast undersökta fall	32 715	32 262	4,4	4,3
Enbart hjälpåtgärder	27 020	27 412	3,7	3,7
Åtgärder av mer ingripande art	18 599	19 311	2,5	2,6
Hela antalet personer	78 334	78 985	10,6	10,6

i ungefär samma omfattning (ca 4 %), medan ökningen i städerna främst är koncentrerad till gruppen strängare åtgärder (6,2 %).

Förändringarna är rätt olika för skilda delar av riket. Ungefär hälften av länen redovisar sålunda en nedgång av antalet fall; störst är denna i Västernorrlands, Norrbottens och Kopparbergs län med 10—12 %. Den största ökningen redovisas av Västmanlands län med över 30 %. Denna uppgång förklaras emellertid till övervägande delen av vissa ändrade redovisningsprinciper i Västerås.

Slutligen kan nämnas, att totalantalet fall under 1959 var 10,6 per 1 000 invånare, dvs samma siffror som ett år tidigare.

Thore Grönqvist

SUMMARY

Cases of Intervention by the Temperance Boards during 1959. Preliminary Report

From the preliminary figures for the year 1959 which are here presented it appears that the number of persons against whom the Temperance Boards have taken action during this year was 78,985. This means a rather slight increase on comparison with 1958 (0.8 %). The increase was exclusively concentrated on the towns (3.0 %), while the number of interventions in the rural districts has decreased with 4.0 %.

Of course it is necessary to make it clear to oneself that these figures are not only a measure of the state of the sobriety but also in a high degree are influenced by the efficiency of the Temperance Boards. Another measure of the state of the sobriety is the reports on the number of the decided cases of drunkenness; here, too, the efficiency of the intervening institution, the police, is of importance.

The change is rather different for separate parts of the kingdom. The total number of cases during 1959 was 10.6 per 1,000 inhabitants, i e the same figures as one year earlier.

Uppgifter om bostadsbyggandet under första kvartalet 1960

Angående primärmaterial till och uppläggning av följande redovisning hänvisas till Sociala Meddelanden, Statistisk Information, januari 1960 (s 11).

»Småhus» är den gemensamma benämningen på enfamiljs- och tvåfamiljshus samt rad- och kedjehus. Övriga hus utgörs av flerfamiljs-

hus och hus för huvudsakligen andra än bostadsändamål — »icke-bostadshus». Då antalet lägenheter i icke-bostadshus är ringa (mindre än en procent av den totala bostadsproduktionen) betecknas i följande tabeller alla andra hus än småhus som »flerfamiljshus».

Tab 1. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i olika kommuner och kommungrupper¹

	Totalt			Därav i småhus		
	1959		1960	1959		1960
	1 kv	Hela året	1 kv	1 kv	Hela året	1 kv
Stockholm	1 854	5 538	1 214	142	341	109
Stockholms inre förortskrets ²	551	5 039	1 709	169	1 023	300
Göteborg	725	4 015	1 136	90	307	104
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	298	1 331	208	171	565	93
Malmö	780	3 608	541	40	324	75
Övriga städer med						
30 000—100 000 invånare	3 003	15 445	3 562	440	1 792	545
10 000—30 000 »	2 100	11 714	2 044	758	2 363	649
under 10 000 »	598	3 645	694	266	997	228
Övriga köpingar	869	4 641	982	428	1 614	411
Summa	10 778	54 976	12 090	2 504	9 326	2 514

Tab 2. Antal lägenheter i påbörjade hus i olika kommuner och kommungrupper¹

	Totalt			Därav i småhus		
	1959		1960	1959		1960
	1 kv	Hela året	1 kv	1 kv	Hela året	1 kv
Stockholm	914	5 506	522	87	770	85
Stockholms inre förortskrets ²	1 215	7 819	958	125	1 168	99
Göteborg	447	4 414	392	36	337	35
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	268	2 244	485	52	655	96
Malmö	648	3 348	201	22	238	78
Övriga städer med						
30 000—100 000 invånare	2 519	15 062	2 628	265	1 863	144
10 000—30 000 »	1 251	10 500	1 201	212	2 217	103
under 10 000 »	584	3 953	584	100	959	66
Övriga köpingar	954	4 574	442	182	1 567	263
Summa	8 800	57 420	7 413	1 081	9 774	969

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1960.

² Boo, Botkyrka, Danderyd, Djursholm, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Märsta, Nacka, Saltsjöbaden, Sollentuna, Solna, Stocksund, Sundbyberg, Tyresö, Täby, Upplands-Väsby, Österhaninge.

³ Angered, Askim, Kungsbacka, Kungälv, Källered, Landvetter, Lerum, Mölndal, Nödinge, Partille, Råda, Skallsjö, Starrkärr, Säve, Torslanda, Tuve, Ytterby, Öckerö.

Tab 3. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga, påbörjade och pågående flerfamiljshus. Hela riket

	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
Inflyttningsfärdiga under hela året	36 385	42 377	45 713	40 578	41 043	47 335	44 841	51 375	10 207
1:a kvartalet	8 147	10 304	9 412	8 759	12 618	13 798	10 487	9 026	
2:a »	7 703	8 577	9 587	10 057	7 289	10 850	10 296	14 027	
3:e »	7 808	7 932	9 566	8 588	7 524	9 302	9 248	13 161	
4:e »	12 727	15 564	17 148	13 174	13 612	13 385	14 810	15 161	
Påbörjade under hela året	41 502	48 648	43 945	42 670	43 892	47 130	52 289	52 963	6 829
1:a kvartalet	9 526	11 012	8 507	7 197	8 858	7 481	4 792	8 158	
2:a »	7 688	9 375	8 963	9 038	12 437	9 736	14 574	14 293	
3:e »	9 632	12 398	13 235	10 533	9 432	13 426	19 166	15 462	
4:e »	14 656	15 863	13 240	15 901	13 165	16 487	13 757	15 050	
Pågående vid slutet av									59 700
1:a kvartalet	41 100	45 600	50 200	47 800	47 700	48 000	48 400	60 700	
2:a »	41 100	46 400	49 600	46 800	52 800	46 900	52 700	60 900	
3:e »	42 900	50 800	53 300	48 700	54 700	51 000	62 600	63 200	
4:e »	44 800	51 100	49 400	51 400	54 300	54 100	61 500	63 100	

Tab 4. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i städer med 30 000—100 000 invånare¹

Städer	1959		1960	Städer	1959		1960
	1 kv	Hela året	1 kv		1 kv	Hela året	1 kv
Borås	184	1 052	65	Luleå	69	415	53
Eskilstuna	73	659	134	Lund	267	944	521
Gävle	88	838	208	Norrköping	357	1 290	352
Halmstad	60	454	115	Solna	127	768	496
Hälsingborg	213	903	152	Södertälje	152	621	263
Jönköping	81	792	96	Trollhättan	130	503	74
Kalmar	148	463	93	Uddevalla	142	610	114
Karlskoga	47	298	37	Uppsala	482	1 647	583
Karlskrona	39	184	55	Västerås	70	1 481	48
Karlstad	181	889	191	Örebro	122	810	114
Linköping	98	592	294	Tillhopa	3 130	16 213	4 058

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1960.

Löneförhållandena för arbetare inom industrin i februari 1960

Sedan flera år tillbaka har socialstyrelsen från företag inom industrin fyra gånger om året inhämtat uppgifter om av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar. På grundval av dessa uppgifter har beräkningar gjorts rörande förändringarna i arbetarnas genomsnittliga timförtjänster sedan närmast föregående undersökningstillfälle och sedan motsvarande undersökningstillfälle föregående år. För varje undersöknings resultat har redogjorts i Sociala Meddelanden (senast i SocM, Statistisk Information, mars 1960).

Från och med år 1959 begärs uppgifter till ovannämnda statistik (den s k kvartalsstatistiken) liksom till sysselsättningsstatistiken¹ (den s k månadsstatistiken) från ett antal företag som utvalts enligt ett stickprovsförfarande. Från en förteckning över ca 7 500 företag (firmor eller arbetsställen), som insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958, samt från en förteckning över ca 1 750 företag, som vid jämförelse med kommerskollegii register över industriföretag ej kunnat återfinnas i socialstyrelsens register, har samtliga företag med över 25 anställda arbetare utvalts och vart tionde av övriga företag. Därjämte har från en förteckning över ca 1 400 företag i styrelsens register, vilka ej lämnat uppgifter till sysselsättningsstatistiken i februari 1958, verkställts ett ur-

val av företag efter samma grunder. Inalles erhöles på detta sätt 4 496 företag. En utförligare redogörelse för det använda urvalsförfarandet har lämnats i SocM, Statistisk Information, juni 1959, s 197.

De för kvartalsstatistiken erforderliga uppgifterna om utbetalda lönesummor och utgjorda arbetstimmar inhämtas under år 1960 på ett rapportkort, som innehåller uppgifter om a) av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar (med fördelning på de tre grupperna vuxna manliga arbetare, vuxna kvinnliga arbetare samt minderåriga arbetare plus lärlingar) och b) antal arbetare som varit i arbete under hela eller del av den redovisade avlöningsperioden. I lönesummorna skall enligt anvisningarna ingå övertidsersättning, skifttillägg, ackordsöverskott m m, men ej semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning (dvs lön som enligt avtal utgår till timavlönade arbetare för vissa bestämda helgdagar), ersättningar vid sjukdom, olycksfall o dyl. För tidigare avlöningsperioder utbetalda lönebelopp, som föranletts av retroaktiva lönebestämmelser i nyingångna avtal, skall ej medtas.

I allmänhet avser uppgifterna fristående arbetsställen. I några fall redovisas dock flera arbetsställen tillhopa. Redovisningsenheterna betecknas i denna redogörelse som »företag».

Förändringarna i arbetarnas förtjänster sedan föregående undersökningstillfä-

¹ Jfr SocM, Statistisk Information, april 1960, s 93.

Tab 1. Indextal (november 1959 = 100 och februari 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i februari 1960

	Företag som lämnat uppgifter för både nov 1959 och febr 1960				Företag som lämnat uppgifter för både februari 1959 och februari 1960			
	Antal före- tag ¹	Indextal (nov 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i februari 1960 för			Antal före- tag ¹	Indextal (febr 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i febr 1960 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i febr 1960 för
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	saml arb ²		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	
Gruvindustri	52	100,2	..	100,2	56	105,3	..	7,08
Malngruvor	45	100,2	..	100,1	49	105,2	..	7,13
Kolgruvor	7	103,3	—	103,3	7	107,2	—	5,89
Metall- och verkstadsindustri	892	100,2	101,3	100,5	934	104,4	104,8	5,72
Järn-, stål- och kopparverk	31	101,0	100,7	101,1	39	105,5	104,8	5,77
Järn- och stålmanufaktur	138	98,2	101,7	99,0	150	104,2	106,7	5,49
Mekaniska verkstäder	400	100,1	101,1	100,4	406	104,6	104,8	5,69
Reparationsverkstäder	106	102,3	..	102,5	108	105,8	..	5,66
Skeppsvarv	33	100,1	—	100,5	32	102,2	—	6,24
Elektroteknisk industri	88	100,3	100,8	100,5	96	104,7	104,4	5,53
Annan metallindustri	96	101,5	102,5	101,4	103	107,0	104,7	5,50
Jord- och stenindustri	209	99,6	101,2	99,7	219	106,1	106,0	5,20
Torvindustri	4	..	—	..	4	98,3	—	4,24
Stenindustri	38	102,7	..	103,0	39	109,8	..	5,33
Kalk- och kritbruk	16	100,9	..	101,0	17	105,5	..	5,24
Cementfabriker	6	94,9	..	95,2	6	103,8	..	5,07
Cementvarufabriker	33	97,3	..	97,3	37	105,6	..	5,86
Tegelbruk	53	100,4	..	100,2	56	107,4	..	4,92
Porslins-, kakel- och lergodsind	14	101,2	101,4	101,1	14	106,8	106,4	5,09
Glasindustri	35	100,0	101,0	100,4	36	104,3	106,2	4,92
Annan jord- och stenindustri	10	96,9	..	97,2	10	100,1	..	5,37
Träindustri	403	99,7	99,7	100,0	427	106,2	104,7	4,92
Sågverk och hyvlerier	183	98,4	..	98,7	193	104,7	..	4,75
Lådfabriker	9	100,8	..	101,4	9	112,4	..	4,86
Fanér- och plywoodfabriker	8	102,1	..	102,3	9	107,9	..	5,32
Byggnadsnickerifabriker	70	99,9	..	99,8	77	104,0	..	4,87
Möbelfabriker	84	100,9	..	101,4	93	110,4	..	5,17
Svarveri- och skidfabriker	25	103,4	..	103,3	24	108,9	..	5,16
Annan trävaruindustri	24	101,3	..	101,2	22	105,4	..	5,05
Massa- och pappersindustri	147	101,0	100,7	101,2	154	105,9	104,4	5,44
Massafabriker	53	101,6	..	101,6	53	106,1	..	5,63
Pappersbruk och pappfabr	54	100,6	100,9	100,8	55	105,6	103,9	5,28
Wallboardfabriker	7	102,0	..	102,1	8	108,7	..	5,44
Papp- och pappersvaruind	33	100,7	99,4	100,8	38	106,7	105,7	5,50
Grafisk industri	183	102,0	101,6	102,4	190	107,0	106,4	5,77
Bokbinderier	22	99,3	99,1	100,4	22	104,8	105,0	5,54
Bok- och accidenstryckerier	80	102,0	102,6	102,7	82	106,5	105,9	5,62
Tidningstryckerier	55	102,2	..	101,8	59	108,1	..	6,00
Annan grafisk industri	26	104,5	..	104,6	27	108,0	..	6,00
Livsmedelsindustri	267	100,9	102,9	101,5	291	106,5	107,0	5,03
Kvarnar	12	102,0	..	100,6	13	107,7	..	4,89
Bageriindustri	60	103,5	101,9	102,9	66	110,1	111,2	5,27
Sockerindustri	17	93,4	99,1	93,3	17	104,9	105,8	4,69
Choklad- och konfektindustri	19	101,3	102,9	103,4	19	105,4	104,9	5,22
Mejeriindustri	36	103,4	101,9	102,8	42	103,4	102,5	4,81
Slakterier och charkuterier	69	101,4	102,7	102,1	79	107,0	104,0	5,25
Fiskkonserverfabriker	19	102,8	106,6	106,0	19	104,6	112,4	4,51
Fruktkonserverindustri	11	100,9	99,2	101,3	10	106,1	102,2	4,09
Margarinindustri	7	100,8	..	101,1	8	106,1	..	5,20
Annan livsmedelsindustri	17	100,8	100,5	101,6	18	104,9	103,1	4,74

¹ Ej uppräknat. — ² Inkl minderåriga.

Tab 1 (forts). Genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i februari 1960

	Företag som lämnat uppgifter för både nov 1959 och febr 1960				Företag som lämnat uppgifter för både februari 1959 och februari 1960				
	Antal före- tag	Indextal (nov 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i februari 1960 för			Antal före- tag	Indextal (febr 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i febr 1960 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i febr 1960 för	
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	saml arb		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb
Dryckesvaru- och tobaksind	77	101,1	100,2	100,7	80	104,5	105,2	4,92	3,71
Dryckesvaruindustri	70	101,2	100,7	101,2	73	104,3	105,2	4,92	3,78
Tobaksfabriker	7	100,6	100,0	100,5	7	107,0	105,4	4,95	3,65
Textil- och beklädnadsindustri	464	101,3	100,5	100,8	481	104,8	104,9	4,63	3,66
Ylleindustri	36	100,7	100,7	100,8	38	103,0	105,3	4,45	3,69
Bomullsindustri	43	101,5	100,4	101,0	43	105,8	105,1	4,49	3,71
Linne- och juteindustri	7	101,1	99,1	100,5	7	105,5	107,5	4,25	3,51
Trikåfabriker	64	100,3	100,8	101,0	62	106,6	104,0	4,86	3,64
Sömnadsindustri	232	102,1	100,9	101,1	243	105,9	104,7	4,80	3,64
Hatt- och mössfabriker	19	101,0	99,7	101,4	20	105,2	106,2	4,90	3,57
Annan textil- och beklädn.ind	63	100,9	98,4	100,5	68	102,9	105,9	4,80	3,74
Läder-, hår- och gummivaruind	135	101,2	99,7	100,7	145	106,3	105,8	5,23	3,72
Garverier	15	101,8	..	101,7	15	110,4	..	5,21	..
Päls- och skinnvarufabriker	24	99,8	97,1	99,4	26	101,7	103,5	5,09	3,66
Skoindustri	59	102,1	101,5	102,0	64	105,8	105,2	5,07	3,69
Andra lädervarufabriker	13	99,6	..	99,2	16	103,8	109,7	4,93	3,79
Gummivarufabriker	12	100,8	97,1	99,3	11	106,4	107,8	5,55	3,79
Annan läder-, hår- och gum- mivaruindustri	12	100,2	..	100,7	13	104,5	..	5,07	..
Kemisk och kemisk-teknisk ind	127	100,0	100,4	100,1	133	104,5	104,0	5,46	3,94
Rent kemisk industri	21	100,3	..	100,5	22	104,0	..	5,38	..
Färg-, olje- och parfymfabr	34	100,5	99,8	100,6	36	105,3	105,8	5,71	4,23
Sprängämnesfabriker	8	98,6	101,2	98,8	8	103,9	102,6	5,76	4,32
Tändsticksfabriker	7	100,4	99,9	100,0	7	104,0	101,3	4,69	3,40
Annan kemisk-teknisk ind	57	99,7	100,0	100,2	60	104,8	104,3	5,31	3,81
Samtliga industrigrupper	2 956	100,5	100,9	100,7	3 110	105,1	105,3	5,52	3,81

Tab 2. Genomsnittliga timförtjänster, kr, i februari 1960 för vuxna manliga industriarbetare i olika dyrortsgrupper

	Genomsnittlig timförtjänst, kr, i dyrortsgrupp				
	2	3	4	5	2—5
Gruvindustri	5,89	6,25	6,25	8,07	7,08
Metall- och verkstadsindustri	5,11	5,52	6,40	6,36	5,72
Jord- och stenindustri	4,92	5,20	6,11	6,43	5,20
Träindustri	4,81	4,91	5,09	5,25	4,92
Massa- och pappersindustri	4,96	5,50	5,68	5,93	5,44
Grafisk industri	4,93	5,47	5,92	6,21	5,77
Livsmedelsindustri	4,74	4,88	5,21	5,66	5,03
Dryckesvaru- och tobaksindustri	4,30	4,57	5,02	5,42	4,92
Textil- och beklädnadsindustri	4,43	4,67	5,06	5,60	4,63
Läder-, hår- och gummivaruindustri	5,19	5,20	5,34	5,91	5,23
Kemisk och kemisk-teknisk industri	4,73	5,38	5,77	5,92	5,46
Samtliga industrigrupper	4,90	5,38	6,03	6,40	5,52

Tab 3. Indextal (februari 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i Stockholm i februari 1960

	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb		Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb
Metall- och verkstadsindustri . .	105,1	104,7	Textil- och beklädnadsindustri .	104,0	105,1
Grafisk industri	106,7	107,4	Läder-, hår- och gummivaruind	105,5	..
Livsmedelsindustri	103,9	106,2	Kemisk och kemisk-teknisk ind .	104,5	105,4
Dryckesvaru- och tobaksindustri	104,8	..	Samtliga industrigrupper	105,3	105,6

len belyses av indextal, vilka beräknats med användande av uppgifter för sådana företag som lämnat uppgifter vid båda de undersökningstillfällena som jämförelsen avser. Företag, för vilka uppgifter erhållits endast vid det ena av de två undersökningstillfällena, har således ej medtagits. För varje industrigrupp har man beräknat två genomsnittliga timförtjänster, en för vardera undersökningstillfället, såsom kvoten mellan lönesumma och timsumma för en vecka. Indextalen har där-

efter erhållits genom att timförtjänsterna vid det aktuella (senare) undersökningstillfället uttryckts i procent av motsvarande timförtjänster vid det tidigare undersökningstillfället. Såväl lönesummor som timsummor vid företag som utvalts med sannolikheten 1/10 har vid dessa beräkningar multiplicerats med 10. Inom flera industrigrupper förekommer ackordsarbete som sträcker sig över flera avlöningsperioder. I sådana fall kan å ena sidan ackordsöverskott som helt eller del-

Tab 4. Indextal (febr 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare (män, kvinnor, minderåriga) inom industrin

	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug 1958	nov 1958	febr 1959 ^a	maj 1959	aug 1959	nov 1959	febr 1960 ^a
Gruvindustri	255,8	262,7	266,0	257,6	269,5	271,3	282,6	278,5	284,5	285,0
Metall- och verkstadsindustri . .	246,7	253,9	257,4	257,0	259,4	260,3	268,6	266,5	268,8	270,0
därav: verkstadsindustri m m ¹ .	243,5	250,9	254,2	254,2	256,2	257,1	264,9	263,1	264,8	265,8
Jord- och stenindustri	270,7	275,2	281,6	282,8	283,4	289,0	303,0	297,7	301,5	300,5
Träindustri	252,1	254,1	260,3	262,2	262,3	261,3	274,5	275,0	278,1	278,2
Massa- och pappersindustri . . .	270,0	273,8	280,8	276,3	280,1	279,6	297,1	289,3	291,1	294,6
Grafisk industri	222,9	228,8	234,4	233,6	233,6	235,9	245,4	247,0	246,0	251,9
Livsmedelsindustri	238,0	241,7	246,3	243,1	249,7	247,0	259,4	253,1	257,0	260,9
Dryckesvaru- och tobaksindustri .	221,8	228,9	229,5	226,6	229,5	233,7	243,2	245,8	241,2	242,9
Textil- och beklädnadsindustri . .	234,0	241,0	244,0	243,5	244,3	246,2	254,3	251,8	253,9	256,0
Läder-, hår- och gummivaruindustri	239,1	247,2	248,7	251,1	249,9	251,8	262,3	263,7	263,5	265,4
Kemisk och kemisk-teknisk industri	248,8	254,7	258,3	256,4	259,5	254,0	263,9	261,6	269,5	269,9
Samtliga industrigrupper	250,0	256,4	260,6	258,5	262,1	262,8	273,0	269,7	272,9	274,8

¹ Här ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri. — ^a Vid beräkningen av indextalen för februari 1959 och februari 1960 har hänsyn ej tagits till senare utbetalda retroaktiva lönetillägg. För gruppen »verkstadsindustri m m» företogs år 1959 en stickprovsundersökning beträffande de retroaktiva lönetilläggens storlek (en redogörelse för denna undersökning har lämnats i SocM, Statistisk Information, oktober 1959; se även SocM, Statistisk Information, september 1959). I anslutning härtil erhöles indextalet 261,1 för den genomsnittliga timförtjänsten i februari 1959 inklusive retroaktiva lönetillägg. I avsikt att belysa de retroaktiva lönetilläggens storlek har socialstyrelsen i år liksom förra året till ett urval av företagare inom gruppen »verkstadsindustri m m» skickat en blankett med anhållan om vissa uppgifter rörande de retroaktiva lönetilläggen.

vis intjänats under tidigare avlöningsperioder ha utbetalats under redovisningsperioden, medan å andra sidan ackordsöverskott som intjänats under denna period kan komma att utbetalas först senare. Detta bör beaktas vid bedömningen av indextalen. Det bör även erinras om att den normala veckoarbetstiden ibland (t ex då fria lördagar förekommer under sommaren) varierar under året utan motsvarande variationer i lönen (veckolön, månadslön). — De vid indexberäkningarna använda genomsnittliga timförtjänsterna för februari 1959 och för februari 1960 har beräknats utan att någon hänsyn kunnat tagas till verkningarna av de på våren 1959 respektive våren 1960 slutna kollektivavtalen.

I tab 1 återges indextal, som visar de beräknade timförtjänsternas förändringar från november 1959 till februari 1960 och från februari 1959 till februari 1960. De förstnämnda indextalen grundas på uppgifter från 2 956 företag och de sistnämnda på uppgifter från 3 110 företag.

I tab 2 återges genomsnittliga timförtjänster för vuxna manliga arbetare i olika industrigrupper med fördelning på dyrortsgrupper.

Förändringarna mellan februari 1959 och februari 1960 i de genomsnittliga timförtjänsterna för vuxna arbetare i Stockholm framgår av indextalen i tab 3.

Tab 4 visar löneutvecklingen sedan no-

vember 1957 för samtliga arbetare (män, kvinnor och minderåriga). Indextalen i denna tabell har beräknats enligt den s k kedjemetoden.

Carl Y:son Hermelin

SUMMARY

Wages in mining and manufacturing in February 1960

The Social Welfare Board collects quarterly reports from establishments in mining and manufacturing concerning payrolls and hours worked, relating to one pay period in each quarter.

On the basis of these reports calculations have been made concerning the changes of average hourly earnings of wage-earners since the survey next preceding and since the corresponding survey during the preceding year.

Table 1 gives data on changes of average hourly earnings from November 1959 to February 1960 and from February 1959 to February 1960 and on average hourly earnings of adult male and female workers in February 1960. For adult male workers the average hourly earnings increased by 0.5 per cent from November 1959 to February 1960 and by 5.1 per cent from February 1959 to February 1960.

In table 2 the average hourly earnings of adult male workers in February 1960 are shown for different cost-of-living zones.

The changes from February 1959 to February 1960 of average hourly earnings of adult male workers in Stockholm are shown by the index numbers in table 3.

The wage development since November 1957 for all categories of wage-earners (male and female adults and juveniles) is illustrated by the index numbers in table 4. These index numbers are calculated in accordance with so-called chain method.

Konsumentprisindex för april 1960

Konsumentprisindex för april har av socialstyrelsen beräknats till 158 (år 1949 = 100) eller en enhet lägre än för mars. Med två decimaler är talet för april 158,46 mot 158,56 för mars. Indextalen för de olika huvudgrupperna av varor och tjänster för tidigare beräkningstillfällen återges i tab 1.

Mellan mars och april har bland livsmedlen förekommit både prissänkningar och prishöjningar, varvid sänkningarna vägt något tyngre. Lägre priser har noterats för bl a smör (ca 14 %), kaffe, te, kakao, fisk och sockerdricka, medan

kött och fläsk stigit i medeltal 4 à 5 % och charkuterivaror något mindre. Inom bostadsposten har indextalens nedgång orsakats av en sänkning av priset på eldningsolja med ca 3 %. För övrigt har prisförändringarna varit rätt obetydliga. Nämnas kan att veckotidningarnas lösningsnummerpriser gått upp i medeltal 3 %. Prisutvecklingen under de senaste månaderna för vissa undergrupper av varor och tjänster belyses av indextalen i tab 2.

Pensionspristalet har beräknats till oförändrat 129.

Carl Öberg

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—april 1960 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	144
1959 april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	148
1960 jan	177	180	156	156	156	129	137	153	159	147
febr	175	180	157	156	156	129	140	154	159	147
mars	175	179	156	157	153	131	140	154	159	147
april	174	179	155	157	151	131	140	154	158	147

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191.

Tab 2. Indextal för olika delposter år 1959 och februari–april 1960 samt talens procentuella förändringar december 1959–april 1960

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1960	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1959– april 1960
		1959, årsme- deltal	Febr 1960	Mars 1960	April 1960	
Livsmedel	309	165	175	175	174	+ 3
Mjöl, gryn och bröd	37	163	175	175	175	+ 5
Mejeriprodukter	53	159	172	172	166	0
Matfett utom smör	8	126	131	131	130	+ 4
Ägg	8	120	132	131	130	+ 7
Kött	20	211	217	216	228	+ 4
Fläsk	20	202	198	193	203	0
Charkuterivaror och köttkonserver	20	169	171	171	173	+ 2
Fisk och fiskkonserver	13	182	185	188	184	0
Rotfrukter och grönsaker	18	206	245	242	240	+ 9
Frukt och bär	30	137	153	153	152	+ 4
Specerier	45	175	177	176	176	+ 2
Läskedrycker och lättöl	9	153	162	162	161	+ 5
Förtäring utom hemmet	28	186	205	206	206	+ 9
Alkoholhaltiga drycker och tobak	88	173	180	179	179	+ 4
Spritdrycker och vin	45	209	218	218	218	+ 4
Öl	10	143	150	150	150	+ 5
Tobak	33	146	150	149	149	+ 2
Bostad, bränsle och lyse	147	156	157	156	155	0
Bostad utan bränsle och lyse	101	155	156	157	157	0
Bränsle och lyse	46	158	156	153	151	– 3
Kläder och skor	120	125	129	131	131	+ 4
Kläder	99	122	125	127	127	+ 4
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	130	132	132	+ 5
Underkläder och strumpor	14	96	98	98	98	+ 3
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	122	122	122	+ 5
Tyger, garner och sybehör	17	137	141	140	141	+ 3
Skor	21	143	153	153	153	+ 5
Inventarier och husgeråd	99	134	140	140	140	+ 5
Möbler	12	135	145	145	145	+ 7
Radio och musikinstrument	14	109	108	108	108	+ 4
Armatyr, husgeråd och verktyg	26	143	151	151	151	+ 5
Hushållstextilier	18	130	134	133	133	+ 3
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	137	144	144	144	+ 4
Personliga effekter	10	127	139	139	139	+ 6
Diverse	237	150	154	154	154	+ 2
Läkemedel och tandläkararvode	15	150	152	152	152	+ 1
Kroppsvård	18	138	145	145	145	+ 5
Rengöringsmedel och tvätt	11	99	104	104	104	+ 5
Läsning och skrivmateriel	20	185	202	202	204	+ 6
Post och tele	14	171	169	169	169	—
Nöjen och rekreation	21	153	154	157	157	+ 2
Resor	38	155	156	156	156	0
Motorfordon	79	142	146	146	146	+ 2
Hemhjälp	8	188	193	193	193	—
Blommor m m	13	127	129	128	128	+ 1
Totalindex	1 000	153	159	159	158	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Sysselsättning inom industrin ¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin februari—mars 1960

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bransch	Antal anställda arbetare (exkl permitterade)	Indextal för mars 1960 (februari 1960 = 100)					Antal över-tidstimmar i % av samtliga arbets-timmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
		Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal iarbete varande arbetare	Antal arbets-timmar (inkl över-tid)	febr 1960	mars 1960	febr 1960	mars 1960
		Män	Kvin-nor	S:a						
Gruvindustri	8 807	100,1	..	100,1	102,2	98,8	2,6	2,3	10,8	8,9
Metall- och verkstadsindustri	207 808	100,7	102,6	100,8	102,4	101,3	3,2	3,3	10,5	9,1
Jord- och stenindustri	25 346	101,1	99,5	101,0	103,2	101,9	2,7	2,9	9,9	7,8
Träindustri	38 142	102,5	99,9	102,4	103,7	103,1	2,4	2,4	7,6	6,5
Massa- och pappersindustri	42 080	100,9	100,9	100,9	101,7	101,0	5,6	5,1	9,7	9,1
Grafisk industri	16 758	100,8	97,6	100,1	101,3	101,1	3,6	4,4	9,4	8,3
Livsmedelsindustri	27 187	99,9	98,3	99,4	101,3	99,5	2,8	2,5	10,4	8,8
Dryckesvaru- och tobaksindustri	6 195	101,3	99,0	100,6	100,3	99,4	2,6	2,3	13,2	13,4
Textil- och beklädnadsindustri	52 497	99,6	100,3	100,0	101,4	100,3	1,7	1,7	10,4	9,3
Läder-, hår- o gummi-varuind	17 599	100,7	101,3	100,9	103,3	100,3	1,9	1,7	9,1	7,0
Kemisk och kemisk-teknisk ind	18 521	101,1	101,0	101,1	103,3	103,4	3,3	3,5	11,0	9,0
Samtliga industrigrupper (exkl statliga verkstäder m m)	460 940	100,8	100,5	100,8	102,3	101,2	3,1	3,1	10,1	8,7
Statliga verkstäder m m	16 620	99,7	101,4	99,8	102,9	..	..	..	12,6	9,8

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, mars 1959 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) april 1959—mars 1960

Bransch	1959									1960		
	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars
Gruvindustri	98,2	96,3	96,2	97,6	96,1	96,4	96,4	96,1	95,6	96,0	97,2	97,3
Metall- och verkstadsind	100,1	100,1	101,4	101,3	101,5	102,5	102,8	103,9	104,4	104,5	105,4	106,2
Jord- och stenindustri	102,8	104,9	107,0	107,9	107,1	106,7	106,5	106,5	105,1	102,4	103,4	104,4
Träindustri	103,2	104,9	105,9	106,2	104,6	103,3	102,2	101,4	100,6	100,6	102,4	104,9
Massa- och pappersindustri	100,9	101,5	103,5	104,9	103,4	103,7	103,8	103,9	103,8	103,8	104,3	105,2
Grafisk industri	100,1	99,9	100,4	100,5	100,8	101,4	101,8	102,2	102,0	100,8	100,3	100,4
Livsmedelsindustri	100,1	101,7	107,4	109,4	105,6	104,5	109,5	108,5	101,9	97,8	97,6	97,0
Dryckesvaru- och tobaksind	101,1	105,9	111,2	112,3	106,7	103,3	103,0	103,7	108,0	103,5	104,0	104,6
Textil- och beklädnadsind	100,0	99,6	99,6	99,0	100,4	101,7	101,9	102,0	102,0	102,2	103,5	103,5
Läder-, hår- o gummi-ind	100,6	101,4	102,1	101,0	102,6	104,7	107,1	107,5	107,2	106,9	107,0	108,0
Kemisk o kemisk-tekn ind	100,9	101,0	103,8	103,7	102,7	103,1	103,1	104,3	103,8	103,0	104,2	105,3
Samtliga industrigrupper	100,6	101,0	102,6	102,8	102,5	103,0	103,5	104,0	103,7	103,2	104,1	104,9

¹ En redogörelse för uppläggnen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1960 (s 93—95). Utförligare redogörelser återges dels i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik (adress Birger Jarls torg 14, Stockholm 2) och dels i Arbetsmarknadsstatistik, utgiven av Arbetsmarknadsstyrelsen (adress Lindhagensgatan 74, Stockholm 12).

Tab 3. Antal i januari—mars 1960 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	jan	febr	mars	jan	febr	mars	jan	febr	mars	jan	febr	mars
Gruvindustri	0,4	0,1	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	—	—
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,6	0,6	0,6	0,8	0,8	0,8	0,5	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0
Jord- och stenindustri	0,5	0,6	0,7	0,6	0,7	0,9	1,9	1,8	2,2	1,0	0,8	0,5
Träindustri	0,5	0,5	0,5	1,0	1,1	1,1	0,6	0,7	0,7	0,2	0,2	0,2
Massa- och pappersindustri	0,4	0,3	0,3	0,6	0,5	0,5	1,3	1,4	1,3	0,0	0,0	0,0
Grafisk industri	0,3	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	1,7	2,4	1,9	0,2	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	0,9	1,3	0,9	0,9	1,2	1,2	4,0	4,6	4,4	0,8	0,7	0,4
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	1,0	0,7	0,8	1,0	0,8	1,1	1,6	1,7	1,0	0,3	0,4	0,3
Textil- och beklädnadsindustri . . .	0,7	0,6	0,7	0,9	0,9	0,7	7,9	7,9	8,0	0,6	0,6	0,7
Läder-, hår- och gummivaruindustri	0,6	0,6	0,7	0,9	0,7	0,7	3,8	4,0	3,9	0,3	0,2	0,3
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,5	0,4	0,8	0,7	0,8	1,0	1,5	1,6	1,4	0,1	0,0	0,0
Samtliga industrigrupper	0,6	0,6	0,6	0,8	0,8	0,8	2,0	2,1	2,0	0,2	0,2	0,2

Levnadskostnadsindex i Norge har hållit sig ungefär ett år mellan 163 och 164.

STATISTISK INFORMATION

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index
Employment in mining and manufacturing

Most
recently in

EVERY QUARTER

Wages for workers in industry . . this issue
Turnover in the retail trade etc . . 1960: May
Data on house production this issue
Aliens in Sweden 1960: May

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund 1959: Oct
The work of the Child Welfare Boards this issue
General children's allowances . . 1960: March
Housing construction 1959: Sept
Day nurseries and nursery schools 1960: Febr

Most
recently in

Absenteeism at certain industrial firms 1960: May
National Home-help Scheme . . . 1959: July
Consumer prices in Sweden and abroad 1959: Aug
Maternity assistance 1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards
Preliminary report this issue
The work of the Temperance Boards 1960: April
The clientele of the Temperance Boards 1959: March
Social assistance and child welfare provided for aliens 1959: Oct
Social assistance 1959: Nov
The cost of social welfare and how it is financed 1960: April
State expenditure for social purposes 1960: Febr
Approved schools 1960: May
Persons admitted into institutions for inebriates 1959: Sept
State grants to homes for the aged 1959: July
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc 1960: March

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 7 • JULI • 1960

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Förste aktuarie Linnéa Jonsson, tf förste aktuarie Thore Grönqvist,
aktuarie Britta Belo samt amanuens Marianne Elg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarierna Carl Öberg, Inga Tammelin (20 95 89) och
Ejnar Olsson samt amanuens Åke Larsson

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt och tf förste aktuarie Veikko
Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL,
SAMFÄRDESEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTT-
NING INOM INDUSTRI:

Förste aktuarierna Ingrid Dalén och Carl Y:son Hermelin, tf
förste aktuarie Dagmar Witkowsky-Johnsson, aktuarierna Arved
Oksaar och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar
och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÅRGÅNG 58 1960 NR 7 • Juli

Innehåll

- 200 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 201 De politiska valen i Göteborg 1958 — några synpunkter
- 212 Statsbidrag till ålderdomshem
- 213 Social hemhjälp åt äldre och invalider år 1959
- 216 Konsumentprisindex för maj 1960
- 218 Sysselsättning inom industrin
- 219 Summary

Contents

- 198 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*

PERIODICAL SURVEYS

- 201 *The general elections in Gothenburg 1958 — some view-points*
- 212 *State grants to homes for the aged*
- 213 *National Home-Help Scheme for 1959*
- 216 *The consumer price index for May 1960*
- 218 *Employment in mining and manufacturing*
- 220 *Statistisk Information, Index*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivning av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning inom industrin

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin . . . 1960: juni
Omsättningen inom detaljhandel m m 1960: maj
Uppgifter om bostadsbyggandet 1960: juni
Utlänningar i Sverige 1960: maj

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1960: juni
Barnbidrag, allmänna 1960: mars
Bostadsbyggandet 1959: sept
Daghem och förskolor 1960: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1960: maj
Hemhjälp, social detta nr
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1959: aug
Mödranhjälpen 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1960: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1960: april
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: mars
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1959: okt
Socialhjälp 1959: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering 1960: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1960: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1960: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på . . . 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till detta nr
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1960: mars

De politiska valen i Göteborg 1958 — några synpunkter

AV POL MAG ARNE TRYGGED

Man vet var de olika partierna har sin högsta resp lägsta andel väljare, men man kan aldrig fastslå *vilka* individer, som avger sina röster till förmån för ett visst parti, eftersom röstningen är hemlig. Av samma anledning vet man också mycket litet om väljarkårens rörlighet vid olika politiska val. I stället får man därför söka finna sådana — oftast samverkande — faktorer som kan tänkas påverka valutgången. Givetvis blir dylika resonemang ofta rent hypotetiska.

Den efterföljande redogörelsen avser Göteborgs stad och vill försöka ge en analys över valutgången för de bägge politiska valen 1958. Av praktiska skäl används vid jämförelser inom staden stadsdelar (någon gång valkretsar). De enskilda valdistrikten säger inte läsaren så mycket och är dessutom alltför många att hålla isär (101 till antalet vid andrakammarvalet i juni och 104 vid kommunalvalet i september). Omräkning till stadsdelar har således företagits. Eftersom ett

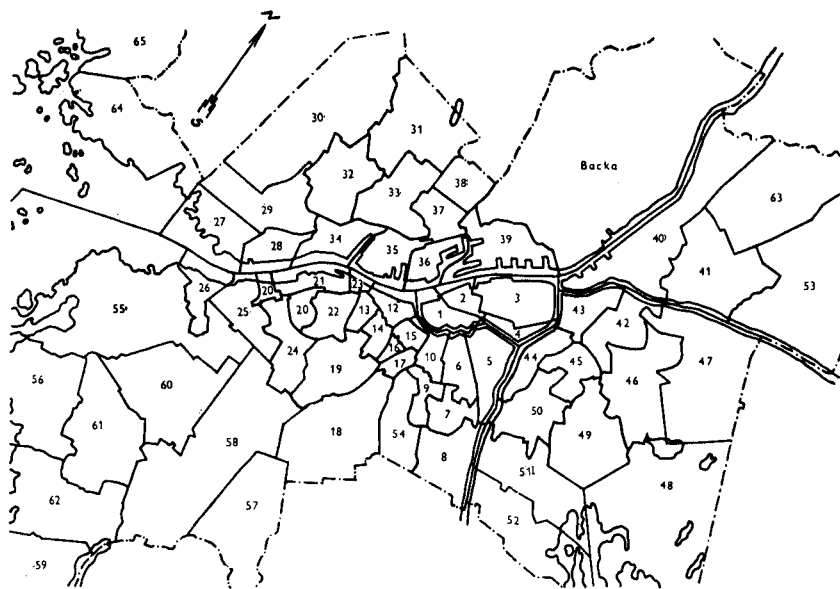

Fig 1. Stadsdelar i Göteborg.

01 Inom Vallgraven. 02 Nordstaden. 03 Gullbergsvass. 04 Stampen. 05 Heden. 06 Lorensberg. 07 Johanneberg. 08 Krokslätt. 09 Landala. 10 Vasastaden. 11 Pustervik. 12 Masthugget. 13 Stigberget. 14 Olivedal. 15 Haga. 16 Kommendantsängen. 17 Annedal. 18 Änggården. 19 Slottsskogen. 20 Majornas 1:a rote, 21 Majornas 2:a rote. 22 Majornas 3:e rote. 23 Majornas 4:e rote. 24 Kungsladugård. 25 Sandarna. 26 Nya Varvet. 27 Rödjan. 28 Färjestaden. 29 Bräcke. 30 Biskopsgården. 31 Tolered. 32 Kyrkbyn. 33 Rambergsgården. 34 Sannegården. 35 Lindholmen. 36 Lundbyvassen. 37 Brämaregården. 38 Kvillebäcken. 39 Tingstadsvassen. 40 Gamlestaden. 41 Kviberg. 42 Bagaregården. 43 Olskroken. 44 Gårda. 45 Lunden. 46 Källtorp. 47 Sävenäs. 48 Delsjön. 49 Torp. 50 Bö. 51 Skår. 52 Kallebäck. 53 Utby. 54 Guldheden. 55 Älvsborg. 56 Fiskebäck. 57 Högsbo. 58 Järnbrött. 59 Näset. 60 Rud. 61 Tynnerud. 62 Önnared. 63 Kortedala. 64 Arendal. 65 Syråla.

	Linje 1 1957	S + K juni 1958		Linje 1 1957	S + K juni 1958
Lundby landsbygd ¹ och Sanne- gården	1 509	1 712	Stampen	766	760
Biskopsgården, Kyrkbyn	3 539	3 865	Cityområdet ¹	1 219	1 370
Tolered	2 237	2 468	Haga, Annedal	2 751	3 030
Rambergssåden, Lindholmen, Lundbyvassen	3 710	4 024	Vasastaden	828	833
Bråmregården	3 667	4 032	Heden, Lorensberg	1 340	1 419
Kvillebåken	1 237	1 376	Johanneberg	1 106	1 127
Tingstadsassen, Backa	1 256	1 385	Landala	1 753	1 956
Gamlestaden	2 977	3 318	Krokslått	2 480	2 690
Olskroken	2 240	2 475	Guldheden	1 858	2 001
Bagaregården	3 202	3 500	Ånggårdn	203	203
Kviberg	781	874	Kommendantsången	848	893
Kortedala	4 384	4 929	Olivedal, Slottsskogen	4 093	4 419
Utby m m	1 554	1 744	Masthugget, Stigberget	3 418	3 752
Såvenås	1 824	2 046	Majorna	8 349	8 940
Kålltorp	4 417	4 758	Kungsladugård	5 224	5 518
Torp, Delsjån	532	558	Sandarna, Nya Varvet	1 244	1 314
Skår, Kallebåck	697	778	Ålvsborg, Rud	2 011	2 161
Bå	256	287	Jårnbrott, Hågsbo	3 078	3 380
Lunden	4 212	4 615	V:a Frålundå landsbygd ¹	565	615
Gårda	2 704	2 908			
			Hela staden	90 069	98 033

¹ Lundby landsbygd omfattar stadsdelarna Arendal, Syrhlå, Rådjån, Fårjestaden och Bråcke, medan Våstra Frålundå landsbygd avser Fiskebåck, Tynnered, Ånnered och Nåset. Cityområdet består av Nordstaden, Inom Vallgraven, Gullbergsvass och Pustervik.

valdistrikt ibland kan bestå av två eller flera stadsdelar — eller delar av två eller flera stadsdelar — har dessa inte alltid kunnat renodlas. I föreliggande fall har därför sammanslagning med nårliggande stadsdel eller stadsdelar måst ske.

Pensionsfrågan

Valet den 1 juni 1958 var en direkt följd av partiernas skilda ståndpunkter i pensionsfrågan. Det ligger därför nära till hands att jämfåra resultatet av valet med det, som framkom vid folkområstningen 1957. Detta är så mycket mer motiverat, eftersom vid båda valtillfållena samma röstlångd användes.¹

Ett par anmärkningar kan emellertid vara befogade i sammanhanget. Givetvis behöver inte alltid den person, som deltagit i folkområstningen, ha råståt den 1 juni. Vederbårande kan exempelvis ha varit sjuk vid det senare tillfållet eller

¹ Vid folkområstningen nyttjades det s k »fårstaexemplaret», medan »andraexemplaret» kom till användning vid andrakammarvalet.

kanske rent av ha avlidit innan. Men detta är undantagsfall, och i stort sett får man råkna med att de som deltog i folkområstningen också utåvade sin rårstrått vid junivalet.

Gårs en dylik jämfårelse finner man fårst att junivalets siffror genomgående ligger hågre, vilket beror på att valdeltagandet den 13 oktober 1957 konsekvent var betydligt lågre ån vid politiska val i allmånhet. Givetvis inverkar också att de personer som år fåddå år 1936 saknade rårstrått vid folkområstningen och kunde utåva sådan fårst vid andrakammarvalet 1958. Antalet rårstberåttigade 22-åringar år emellertid så pass litet att det — rent statistiskt sett — knappast bår tillmåtås någon avgårande betydelse betråffande varje enskilt valdistrikt eller varje sårskild stadsdel får sig. Hårtill kommer vidare, att fårsttagångsvåljarnas valdeltagande som regel år lågt. Vid junivalet 1958 beråknas rårstningsfrekvensen får 22-åringarna i Gåteborg ha uppgått till ca 55 %.

Den bästa åverensståmmelsen fås om

antalet avgivna sedlar till förmån för linje 1 jämföres med socialdemokraternas och kommunisternas sammanlagda röstetal. I tablån på föregående sida har en dylik sammanställning gjorts för olika områden i staden. Poströsterna ingår inte.

Väljarnas valdeltagande och rörlighet

Den förhållandevis låga röstningsfrekvensen den 1 juni 1958 kan nog till viss del ha inverkat på valresultatet. Av särskilt intresse i detta sammanhang kan därför vara att jämföra folkpartiets tillbakagång med minskningen i valdeltagandet mellan de bägge riksdagsmannavalen 1956 och 1958. I de nybyggda områdena, och då främst i Kortedala, har samtliga partier erhållit väsentliga röstökningar, men detta beror på att antalet röstberättigade där stigit högst väsentligt genom folkökning. Dessa ytterstadsdelar har i nedanstående tablå uteslutits. Vidare ingår inte de poströstande.

Som konstateras är folkpartiets förluster nästan genomgående större än skillnaden i antalet röstande. Något starkare samband kan heller inte statistiskt sett påvisas mellan de bägge serierna.

Något annorlunda blir förhållandet om man i sammanställningen utbyter reduktionen av folkpartirösterna mot skillnaden av högerns och folkpartiets sammanlagda röstetal mellan 1956 och 1958. Som bekant ökade antalet höger röster genomgående, samtidigt som folkpartirösterna minskade. Det syns därför som om högern i inte obetydlig grad stärkt sin ställning på folkpartiets bekostnad.

Som framgår av tablån på nästa sida kommer de bägge serierna nu att överensstämma bättre. I flertalet stadsdelar har antalet väljare minskat något mera än antalet borgerliga röster, i ett fåtal tvärtom.¹

Med undantag för Lundby landsbygd och Sanne-
gården, Tolered, Utby samt Älvsborg och Rud
är i realiteten minskningen av hela väljarkåren
dock även i sistnämnda fall större än skillnaden
av högerns och folkpartiets sammanlagda röstetal
mellan 1956 och 1958. I bl a dessa stadsdelar
(Skår, Kallebäck, Bö, Heden, Lorensberg, Guld-
heden, Sandarna och Nya Varvet) ökade näm-
ligen poströsterna kraftigt mellan 1956 och 1958.
Om partifördelningen i olika stadsdelar (eller val-
distrikt) föreligger dock ingen uppgift om sist-
nämnda röster. Man vet emellertid att — för
hela Göteborg — närmare 80 % av poströsterna,
vilka f ö uppnådde rekordsiffror i juni 1958, till-
föll de borgerliga partierna. Detta skulle alltså
ytterligare styrka att högern och folkpartiet till-
sammans behållit sin ställning från 1956.

	Minskning 1956—58	
	Hela väljar- kåren	Folk- partiet
Lundby landsbygd och Sanne- gården	91	178
Tolered	73	323
Rambergsstaden, Lindholmen, Lundbyvassen	330	394
Brämaregården	310	434
Kvillebäcken	171	266
Tingstadsvassen, Backa	50	167
Gamlestaden	349	339
Olskroken	358	447
Bagaregården	391	571
Kviberg	142	140
Utby m m	33	234
Kålltorp	629	893
Torp, Delsjön	163	336
Skår, Kallebäck	65	227
Bö	96	561
Lunden	614	621
Gårda	427	609
Stampen	228	327

	Minskning 1956—58	
	Hela väljar- kåren	Folk- partiet
Cityområdet	320	484
Haga, Annedal	612	748
Vasastaden	222	435
Heden, Lorensberg	498	1 125
Johanneberg	294	837
Landala	299	340
Krokslätt	486	664
Guldheden	280	645
Änggården	112	146
Kommandantsängen	337	445
Olivedal, Slottsskogen	767	895
Masthugget, Stigberget	588	504
Majorna	1 124	1 513
Kungsladugård	710	814
Sandarna, Nya Varvet	189	283
Älvsborg, Rud	254	622
Järnbrott, Högsbo	321	653
Via Frölunda landsbygd	84	147

Summa 12 017 18 367

	Minskning 1956—58			Minskning 1956—58	
	Hela väljar- kåren	Högern + Folk- partiet		Hela väljar- kåren	Högern + Folk- partiet
Lundby landsbygd och Sanne- gården	91	118	Cicyområdet	320	315
Tolered	73	204	Haga, Annedal	612	551
Rambergstaden, Lindhol- men, Lundbyvassen	330	305	Vasastaden	222	187
Brämaregården	310	309	Heden, Lorensberg	498	508
Kvillebäcken	171	171	Johanneberg	294	282
Tingstadsvassen, Backa	50	29	Landala	299	254
Gamlestaden	349	282	Krokslätt	486	359
Olskroken	358	350	Guldheden	280	297
Bagaregården	391	380	Änggården	112	73
Kviberg	142	114	Kommendantsängen	337	282
Utby m m	33	78	Olivedal, Slottsskogen	767	674
Kålltorp	629	490	Masthugget, Stigberget	588	410
Torp, Delsjön	163	162	Majorna	1 124	1 036
Skår, Kallebäck	65	68	Kungsladugård	710	510
Bö	96	101	Sandarna, Nya Varvet	189	203
Lunden	614	439	Älvsborg, Rud	254	319
Gårda	427	362	Järnbrott, Högsbo	321	205
Stampen	228	192	V:a Frölunda landsbygd	84	56
			Summa 12 017	10 675	

Mot resonemanget kan dock riktas en väsentlig anmärkning. Eftersom den mantalsskrivna folkmängden ändrats efter den 1 november 1955 följer därav att väljarkårens sammansättning inte är exakt densamma vid de bägge valtillfällena. Från den 1 november 1955 fram till samma tidpunkt året efter har hela folkmängdens storlek i de i tablån förekommande stadsdelarna reducerats med ett netto av 4 632 personer. Denna folkminskning är framför allt betingad av utflyttningen till de nya ytterområdena (Kortedala och Biskopsgården samt Björkekärr i stadsdelen Sävenäs), som även vuxit betydligt genom inflyttning från andra kommuner. Å andra sidan har samtidigt ett visst antal personer (dock av mindre omfattning) flyttat in till de äldre stadsdelarna. Vidare har många röstberättigade avlidit medan två årsklasser kommit till. Allt som allt utgjorde antalet röstberättigade (om Kortedala, Biskopsgården och Sävenäs

utesluts) enligt 1957 års längd 241 385 personer¹ mot 245 034 vid valet 1956.

I stort sett får man nog — trots detta — anse, att folkpartiets förluster vid juni valet framför allt hade sin förklaring i att åtskilliga av dess väljare antingen röstade med högern eller underlät att rösta. Dessutom får man inte utesluta möjligheten av att en mindre del av de som 1956 röstade med folkpartiet vid valet 1958 gick över till socialdemokraterna.² I varje fall måste man även räkna med en dylik rörlighet inom väljarkåren.

¹ Här ingår inte födda 1936, inte heller har hänsyn tagits till personer som avlidit sedan längden trycktes.

² Siffrorna för Lundby landsbygd och Sannegården samt Tolered talar härför. Å andra sidan kan det förtjäna att nämnas att en jämförelse mellan å ena sidan väljarkårens minskning och skillnaden mellan socialdemokraternas och kommunisternas sammanlagda röstetal 1956—58 inte ger något samband. Däremot torde det vara obestridligt att socialdemokraterna i inte oväsentlig grad stärkt sin ställning på kommunisternas bekostnad.

	Borgerliga partier			Borgerliga partier	
	Juni	Sept		Juni	Sept
Lundby landsbygd och Sanne- gården	787	798	Haga, Annedal	2 820	2 810
Biskopsgården, Kyrkbyn . . .	2 209	3 488	Vasastaden	3 179	3 217
Tolered	1 785	1 805	Heden, Lorensberg	6 159	6 242
Rambergstaden, Lindholmen, Lundbyvassen	1 586	1 508	Johanneberg	5 048	5 033
Brämaregården	1 471	1 484	Landala	1 231	1 260
Kvillebäcken	1 193	1 233	Krokslätt	3 269	3 255
Tingstadsvassen, Backa . . .	1 156	1 089	Guldheden	3 526	3 589
Gamlestaden	863	870	Änggården	1 026	1 013
Olskroken	1 397	1 397	Kommendantsången	1 991	2 010
Bagaregården	2 555	2 497	Olivedal, Slottsskogen . . .	3 496	3 499
Kviberg	538	522	Masthugget, Stigberget . . .	2 055	1 995
Kortedala	4 079	4 621	Majorna	5 989	6 294
Utby m m	1 428	1 380	Kungsladugård	3 973	3 995
Sävenäs	2 529	2 923	Sandarna, Nya Varvet . . .	972	963
Källtorp	4 718	4 570	Älvsborg, Rud	3 319	3 214
Torp, Delsjön	2 034	2 037	Järnbrott, Högsbo	4 016	4 018
Skår, Kallebäck	1 187	1 197	V:a Frölunda landsbygd . .	991	992
Bö	3 778	3 658	Samtliga stadsdelar (exkl poströster)	97 727	99 744
Lunden	2 266	2 251	Poströster	6 097	4 936
Gårda	3 272	3 245			
Stampen	1 788	1 760			
Cityområdet	2 048	2 012			
			Hela staden	103 824	104 680

Samband mellan juni- och septembervalen

Som framgått var andrakammarvalet den 1 juni 1958 en direkt följd av partiernas skilda ståndpunkter i pensionsfrågan. Ehuru valet den 21 september var ett kommunalval kan man dock se ett visst samband mellan detta val och junivalet. Även vid fullmäktigevalet fick pensionsfrågan en viss betydelse eftersom den ständigt återkom i valdebatterna. Det ligger därför nära till hands att jämföra resultaten av de bägge valen med varandra. I ovanstående tablå visas sammanlagda antalet röster för de borgerliga partierna (högern, folkpartiet och centerpartiet) dels den 1 juni, dels den 21 september i skilda områden av Göteborg.¹ Poströsterna ingår inte i siffrorna för de olika stadsdelarna utan redovisas

¹ Röstningsfrekvensen i Göteborg var vid bägge valen 1958 ungefär densamma och dessutom förhållandevis låg: vid junivalet deltog ca 77 % av de röstberättigade, vid septembervallet 78 %. Som jämförelse kan nämnas att vid andrakammarvalet 1956 uppgick röstningsfrekvensen till 80 %, vid stadsfullmäktigevalet 1954 var motsvarande siffra 82 %.

som en särskild grupp. I vissa centra förekommer som syns en rätt kraftig ökning sedan junivalet men denna röstökning beror på att väljarkåren här stigit rätt väsentligt (Biskopsgården, Kortedala, Sävenäs, Majorna). De något lägre röstetalen för vissa centrala stadsdelar vid septembervallet kan förmodligen sättas i samband med motsvarande utglesning av dessa områden. I stort sett kommer de bägge serierna att löpa parallellt. Man måste dock komma ihåg att olika röstlängder använts vid de bägge valtillfällena.¹

Som regel kan man säga att de borgerliga partiernas sammanlagda röstetal i Göteborg mellan de bägge valen hållit sig förvånansvärt stabila. Att rörlighet förekommer vid politiska val torde vara obestridligt, men den tycks åtminstone i Göteborg i huvudsak ha skett inom samma grupp av partier. Således förefaller högerens och centerpartiets frammarsch hösten 1958 ha ägt rum på folkpartiets bekostnad, annars skulle knappast de bor-

¹ Vid junivalet användes som bekant 1957 års längd, vid septembervallet 1958 års.

	Juni	Sept		Juni	Sept
Lundby landsbygd och Sannegården	31,3	32,5	Haga, Annedal	47,6	48,3
Biskopsgården, Kyrkbyn	36,2	38,3	Vasastaden	79,0	79,8
Tolered	41,8	41,4	Heden, Lorensberg	81,1	81,5
Rambergsgården, Lindholmen, Lundbyvassen	28,0	27,6	Johanneberg	81,7	80,7
Brämaregården	26,6	27,3	Landala	38,3	39,1
Kvillebäcken	46,3	46,4	Krokslätt	54,7	54,2
Tingstadsvassen, Backa	45,4	43,7	Guldheden	63,6	63,5
Gamlestaden	20,4	20,8	Änggården	83,5	81,6
Olskroken	35,8	35,8	Kommendantsängen	68,8	68,5
Bagaregården	42,0	40,5	Olivedal, Slottsskogen	43,8	44,0
Kviberg	37,9	36,4	Masthugget, Stigberget	35,0	35,0
Kortedala	45,0	45,2	Majorna	39,8	40,6
Utby m m	44,8	44,2	Kungsladugård	41,6	41,6
Sävenäs	55,2	55,4	Sandarna, Nya Varvet	42,3	41,2
Kålltorp	49,6	48,0	Älvsborg, Rud	60,4	59,6
Torp, Delsjön	78,4	77,4	Järnbrott, Högsbo	54,2	52,2
Skår, Kallebäck	60,3	61,2	V:a Frölunda landsbygd	61,6	61,6
Bö	92,9	93,1			
Lunden	32,7	32,0	Samtliga stadsdelar (exkl poströster)	49,7	49,4
Gårda	52,7	51,7			
Stampen	69,7	68,2	Poströster	80,0	80,7
Cityområdet	59,5	61,4			
			Hela staden	50,8	50,3

gerliga partierna tillsammans kunnat uppvisa så pass lika siffror.

Två kanske ännu bättre jämförbara serier erhålls om man byter ut de absoluta talen mot antalet borgerliga röster i procent av samtliga godkända röster. Så har gjorts i ovanstående sammanställning. Som syns är överensstämmelsen mycket god.

Utöver de nämnda faktorerna förekommer även andra orsaker som kan tänkas påverka valutgången. Hit hör enligt tidigare intervjuundersökningar kön, ålder, civilstånd och socialklass.¹ Genom att sätta dessa faktorer i relation till partitillhörigheten inom olika områden kan *vissa* förklaringar till valutgången erhållas. Givetvis betyder även valpropaganda m m mycket, men härvid måste enkätmetoden komma till användning för att något resultat skall kunna erhållas. I det följande skall därför de förstnämnda faktorerna och deras ev relation till valutslaget belysas. I fråga om ålder, civilstånd och

socialklass har uppgifterna hämtats från 1958 års röstlängder och omfattar ca 1/10 av materialet. Vad kön beträffar har uppgifterna erhållits från de av magistraten i samband med stadsfullmäktigeval 1958 upprättade valstatistiska sammanställningarna, vilka avser samtliga i valet deltagande personer. Någon intervjuundersökning har däremot inte gjorts.

Kön

Kvinnor anses i större utsträckning än män rösta »borgerligt». Antalet röstberättigade kvinnor per 1 000 röstberättigade män i de tre olika valkretsarna i Göteborg¹ uppgick vid kommunalvalet i september till 1 020, 1 190 resp. 1 108. Motsvarande siffror för de i valet deltagande blev 999, 1 194 och 1 086. Kvinnoöver-

¹ Första valkretsen omfattar Hisingssidan, Gamlestadens församling, till vilken även Kortedala hörde 1958, samt större delen av Härlanda församling. Andra kretsen består av den centrala staden jämte Örgryte och Johannebergs församlingar. Till den tredje kretsen slutligen hänförs stadens västra församlingar, vari bl a återfinns stadsdelarna Majorna, Guldheden och Järnbrott.

¹ Se t ex Håstad m fl, Gallup och den svenska väljarkåren, s 123 ff.

	Kvinnor per 1 000 män	Borger- liga röster i %		Kvinnor per 1 000 män	Borger- liga röster i %
Lundby landsbygd och San- negården	948	32,5	Lunden	1 081	32,0
Biskopsgården	942	45,3	Gårda	1 131	51,7
Kyrkbyn	967	34,2	Stampen	1 212	68,2
Tolered	1 005	41,4	Cityområdet	1 021	61,4
Rambergssåden, Lindhol- men, Lundbyvassen . .	984	27,6	Haga, Annedal	1 067	48,3
Brämaregården	1 013	27,3	Vasastaden	1 471	79,8
Kvillebäcken	1 058	46,4	Heden, Lorensberg	1 373	81,5
Tingstadvassen, Backa . .	922	43,7	Johanneberg	1 422	80,7
Gamlestaden	1 002	20,8	Landala	1 175	39,1
Olskroken	1 047	35,8	Krokslätt	1 101	54,2
Bagaregården	1 097	40,5	Guldheden	1 132	63,5
Kviberg	1 025	36,4	Änggården	1 737	81,6
Kortedala	1 006	45,2	Kommendantsängen	1 230	68,5
Utby m m	900	44,2	Olivedal, Slottsskogen . .	1 105	44,0
Sävenäs	991	55,4	Masthugget, Stigberget . .	1 000	35,0
Kålltorp	1 143	48,0	Majorna	1 055	40,6
Torp, Delsjön	1 176	77,4	Kungsladugård	1 089	41,6
Skår, Kallebäck	1 033	61,2	Sandarna, Nya Varvet . .	1 003	41,2
Bö	1 333	93,1	Älvsborg, Rud	1 016	59,6
			Järnbrott, Högsbo	1 067	52,2
			V:a Frölunda landsbygd .	976	61,6

skottet var således utan jämförelse störst i andra valkretsen, dvs där de borgerliga partierna tillsammans erhöill majoritet. Med borgerliga partier avses då högern, folkpartiet och centerpartiet.

Valkrets	Antal kvinnor per 1 000 män		Andel borger- liga röster
	Röst- berät- tigade	I valet del- tagande	
I	1 020	999	39,3
II	1 190	1 194	62,4
III	1 108	1 086	48,9
Samtliga kretsar	1 105	1 091	50,3

I tablån överst på sidan visas för olika delar av staden dels sexualproportionen (antal kvinnor per 1 000 män) för de i valet deltagande personerna, dels antalet borgerliga röster i procent av samtliga röster. Det bör emellertid påpekas att den första kolumnen avser samtliga i valet deltagande oavsett om personerna i fråga röstat inför valförrättare eller per post eller ifall vederbörandes valsedel godkänts eller ogillats. Den andra kolumnen upptar endast godkända valsedlar som

avgivits inför valförrättare. Beträffande partifördelningen saknas nämligen för valdistrikt respektive stadsdelar uppgifter om poströster.

Av stadsdelar med kvinnoöverskott uppvisade Änggården, där antalet kvinnor per 1 000 män i fråga om de röstande uppgick till 1 737, klart borgerlig majoritet. Sammalunda var förhållandet i bl a Bö, Vasastaden, Heden, Lorensberg och Johanneberg. Likaledes förekom borgerlig majoritet i Guldheden och Kommendantsängen för att ytterligare ta några exempel. Även i Landala konstaterades rätt kraftigt kvinnoöverskott, men här hade socialdemokrater och kommunister tillsammans erhållit de flesta rösterna. På liknande sätt förhöll det sig med Olive- dal och Lunden.

Kvinnounderskott förekommer i stor utsträckning bl a på Hisingssidan (Lund- by, Biskopsgården, Kyrkbyn), där social- demokrater och kommunister har sina starkaste fästen. Undantag utgör Västra Frölunda landsbygd, där de borgerliga partierna erhållit huvudparten av rösterna trots kvinnounderskottet.

Alder

Vid intervjuundersökningar har konstaterats att de borgerliga partierna relativt sett har fler av sina anhängare bland äldre personer än socialdemokrater och kommunister, medan motsatta förhållandet gäller i fråga om individer i yngre åldrar. Observeras bör att detta material likasom i fråga om kön, civilstånd och socialgrupp hänför sig till åsikterna hos de intervjuade, inte till väljarnas avgivna röster för ett visst parti vid valen.

Vad åldern beträffar var i Göteborg 1958 antalet personer över 50 år störst i andra valkretsen, dvs där de borgerliga partierna dominerade. Tredje valkretsen hade i sin tur fler borgerliga väljare än den första och uppvisade också relativt sett flera äldre personer än denna. Efterföljande tablå åskådliggör antalet väljare som uppnått 50 års ålder i procent av samtliga i valet deltagande personer inom varje valkrets samt den relativa fördelningen av de borgerligas respektive socialdemokraternas och kommunisternas röstetal.

Valkrets	Antal väljare över 50 år i %			Antal röster i %	
	Män	Kvinnor	Båda könen	H+Fp+CP	S+K
I	31,5	30,4	31,0	39,3	60,7
II	47,6	51,1	49,5	62,4	37,6
III	43,9	44,8	44,5	48,9	51,1
Hela staden	40,9	42,5	41,8	50,3	49,7

För att få en något närmare analys av de röstandes ålder och partitillhörighet skall även förhållandena i olika delar av staden något beröras. På Hisingssidan dominerar socialdemokrater och kommunister och då framför allt socialdemokraterna. Den företagna urvalsundersökningen ger vid handen att av de i valet där deltagande personerna endast mellan 25 och 40 % har uppnått 50 års ålder. Beträffande Gamlestaden och Kviberg är förhållandena likartade. Bagaregården och

Olskroken utgör undantag från regeln. Här är 50 à 51 % av de röstande över 50 år.

I andra valkretsen har socialdemokrater och kommunister tillsammans klar majoritet i Landala och Lunden. Vad den förra stadsdelen beträffar har betydligt över hälften, 51 % av männen och 63 % av kvinnorna, uppnått 50 års ålder. I Lunden däremot är inte fullt 40 % av de röstande över 50 år.

Annorlunda är som regel förhållandet i sådana stadsdelar, där de borgerliga partierna dominerar. Av de röstande i Örgryte villaområde har mellan 40 och 45 % fyllt 50 år. Ännu mera påtagligt är förhållandet i Heden, Lorensberg och Vasastaden, där inte mindre än 57 % av männen och 63 % av kvinnorna är i motsvarande ålder. I Johanneberg har 51 % av de i valet deltagande, män såväl som kvinnor, uppnått 50 års ålder. I city är motsvarande siffror 55 % för männen och 59 % för kvinnorna.

Undantag från regeln utgör Guldheden, där blott 20 % av de röstande uppnått 50 år. I Järnbrott och Högsbo är blott 15 % av männen och 11 % av kvinnorna över 50 år. De borgerliga partierna uppvisar även i sistnämnda fall majoritet.

Civilstånd

Civilståndet får nog anses ha mindre betydelse i fråga om partisamhörigheten än kön och ålder. Vid intervjuundersökningar har framkommit att männens sympatier i stort sett fördelar sig lika inom skilda civilstånd. Däremot förefaller det som om civilståndets inverkan på partisamhörigheten skulle vara en mera feminint betonad företeelse. Det syns dock som om de borgerliga partierna rekryterade en större andel av de inte gifta (dvs ogifta och förut gifta) än av de gifta. De gifta

Civilstånd	1:a valkretsen		2:a valkretsen		3:e valkretsen		Hela staden	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Ogift	12,1	9,6	17,4	22,5	13,9	17,3	14,4	16,8
Gift	82,7	80,9	74,8	60,3	78,4	69,5	78,8	69,7
Änkling, änka	2,6	5,9	3,8	11,5	4,2	9,3	3,5	9,0
Fränskild	2,6	3,6	4,0	5,7	3,5	3,9	3,3	4,5
Samtliga	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

skulle vara särskilt väl företrädde hos socialdemokraterna.

Även vid föreliggande undersökning är civilståndets inverkan svår att påvisa. Vissa iakttagelser, vilka sammanställts i tablå ovan, kan dock omtalas. I andra valkretsen utgjordes över 25 % av de röstande männen av ogifta och förut gifta. Motsvarande tal för kvinnorna var 40 %. Som jämförelse kan nämnas, att i första valkretsen var 17 % av männen och 19 % av kvinnorna inte gifta. I tredje valkretsen slutligen var 22 % av de i valet deltagande männen inte gifta, medan motsvarande siffra för kvinnorna var 30 %. Följaktligen hade andra valkretsen, som uppvisade borgerlig majoritet, relativt sett större antal inte gifta än övriga valkretsar. Antalet gifta män i andra valkretsen utgjorde knappa 75 % och antalet gifta kvinnor blott 60 %.

Om man jämför civilståndsfördelningen i de olika stadsdelarna finner man att exempelvis på Hisingsidan, där klar majoritet för socialdemokrater och kommunister tillsammans kan konstateras, endast en mindre del av de röstande är ogifta eller förut gifta. Å andra sidan förekommer liknande förhållanden även i t ex Örgryte villaområde, där de inte gifta männen blott uppgick till 14 % av samtliga män. Här uppvisar de borgerliga partierna överväldigande majoritet. Några generella regler beträffande civilstånd kan således inte fastslås i denna utredning.

Socialgrupper

De faktorer som nog får anses ha den främsta betydelsen, då det gäller en per-

sons partitillhörighet, är yrket och socialgruppen. Vid kodifieringen av yrken och socialgrupper har i denna undersökning statistiska centralbyråns nomenklatur använts. En anmärkning bör dock göras. Om personerna i en familj tillhör olika yrken och därvid formellt sett olika socialgrupper har hänsyn härtill tagits. Om endast en person är yrkesutövare, hänförs de andra medlemmarna automatiskt till hans socialgrupp.

I följande tablå redovisas de röstandes procentuella fördelning på socialgrupper och partier inom de olika valkretsarna. De bägge högre socialgrupperna har därvid lagts samman. Partierna har sammanfogats till två grupper: 1) borgerliga partier (högern, folkpartiet och centerpartiet) och 2) arbetarepartiet-socialdemokraterna och kommunistiska partiet.

Valkrets	Social- grupp I + II	Social- grupp III	Borger- liga partier	Socialde- mokrater och kom- munister
I	43,2	56,8	39,3	60,7
II	57,2	42,8	62,4	37,6
III	44,4	55,6	48,9	51,1
Samtliga	48,4	51,6	50,3	49,7

Som syns framträder en viss likhet mellan å ena sidan antalet väljare i de bägge högre socialgrupperna och antalet avgivna röster för högern och folkpartiet och å den andra mellan motsvarande tal för socialgrupp III och socialdemokrater och kommunister. För andra valkretsen gäller att de borgerligas andel av väljarkåren har varit större än vad som kan motiveras av de bägge högre socialgruppernas andel.

Tab A. Jämförelse mellan de röstandes procentuella fördelning på socialgrupper och partier

	Procentuell fördelning av de röstande på				Indextal $\left(\frac{A}{B} \cdot 100\right)$	
	A Partier		B Socialgrupper		Borgerliga partier: Soc.gr I + II	Socialdemokrater och kommunister Soc.gr III
	Borgerliga	Socialdemokrater och kommunister	I + II	III		
Västra delen av Lundby	38,3	61,7	42,8	57,2	89	108
Rambergssnaden, Lindholmen, Lundbyvassen	27,6	72,4	29,5	70,5	94	103
Brämaregården, Kvillebäcken, Tingstadsvassen, Backa	36,0	64,0	34,5	65,5	104	98
Kviberg, Gamlestaden	24,8	75,2	27,9	72,1	89	104
Olskroken, Bagaregården	38,6	61,4	38,4	61,6	100	100
Kortedala	45,2	54,8	53,9	46,1	84	119
Utby m m	44,2	55,8	50,8	49,2	87	113
Sävenäs	55,4	44,6	65,6	34,4	84	130
Kålltorp	48,0	52,0	49,4	50,6	97	103
Örgryte villaområde	81,0	19,0	74,8	25,2	108	75
Lunden	32,0	68,0	33,7	66,3	95	103
Gårda	51,8	48,2	45,9	54,1	113	89
City m m	64,4	35,6	47,6	52,4	135	68
Heden, Lorensberg, Vasastaden	81,0	19,0	71,6	28,4	113	67
Johanneberg	80,7	19,3	77,4	22,6	104	85
Landala	39,1	60,9	30,0	70,0	130	87
Krokslätt	54,2	45,8	55,6	44,4	97	103
Änggården, Guldheden	66,7	33,3	65,1	34,9	102	95
Haga, Annedal, Kommendantsängen	55,1	44,9	42,9	57,1	128	79
Olivedal, Slottsskogen	44,0	56,0	38,9	61,1	113	92
Masthugget, Stigberget	35,0	65,0	29,5	70,5	119	92
Majorna	40,6	59,4	36,5	63,5	111	94
Kungsladugård	41,6	58,4	37,2	62,8	112	93
Sandarna, Nya Varvet	41,2	58,8	36,6	63,4	113	93
Älvsborg, Rud	59,6	40,4	50,3	49,7	118	81
Västra Frölunda	53,9	46,1	52,8	47,2	102	98
Samtliga stadsdelar	49,4	50,6	47,4	52,6	104	96
Poströster	80,7	19,3	74,1	25,9	109	75
Hela staden	50,3	49,7	48,4	51,6	104	96

Det är tydligt uppenbart, att det ovannämnda sambandet mellan socialgrupp och röstetal inte får tolkas för strängt. Många personer i socialgrupp III röstar som bekant borgerligt, liksom många i grupp II och i viss mån även i grupp I avger sina valsedlar för socialdemokrater och kommunister.

Även om socialgruppsindelningen till stor del förklarar en persons röstning på ett visst parti, förklarar den dock inte allt. Variabler som ålder och kön och kanske i viss mån även civilstånd bety-

der också en del, men därjämte får man inte se bort från effekten av andra inte mätbara faktorer, t ex politisk propaganda m m.

Som framgår av tabell A har även motsvarande relation mellan socialgrupp och röstetal i olika områden av staden belysts. Mindre och närliggande stadsdelar har här lagts samman till större enheter.

Sambandet mellan å ena sidan procentalen i partifördelningen och å andra procentalen i socialgruppsfördelningen ut-

trycks med indextal i de bägge sista kolumnerna. Indextalen tyder som regel på ett starkt samband mellan väljarnas partitillhörighet och socialgrupp. Starkast är givetvis sambandet vid siffran 100. Ett högre (respektive lägre) värde än 100 visar alltså, att respektive partigrupp erhållit högre (eller lägre) antal väljare än som motsvaras av socialgruppens storlek.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan sägas att det är mycket svårt att fastslå några generella regler om sambandet mellan kön, ålder, civilstånd, socialgrupp m m å ena sidan och partitagande vid val å den andra. Man kan dock säga att områden i Göteborg med mycket stort kvinnoöverskott ofta uppvisar borgerlig majoritet. Undantag utgör exempelvis Landala och Lunden. Områden med kvinnounderskott eller med obetydligt kvinnoöverskott uppvisar som regel majoritet för socialdemokrater och kommunister. Undantag utgör Västra Frölunda landsbygd, där de borgerliga partierna dominerar.

I fråga om ålder verkar det som om socialdemokrater och kommunister ofta har många anhängare i områden, där antalet personer i yngre åldrar är stort, men undantag finns. De borgerliga partierna har onekligen många väljare i stadsdelar med äldre personer, men därjämte förekommer även åtskilliga sympatisörer i områden, där det relativa antalet yngre individer är stort.

Vad civilstånd beträffar kan något generellt samband med partitagande i val inte fastslås. Visserligen förefaller antalet

gifta vara jämförelsevis stort hos de röstande i stadsdelar med arbetarmajoritet. Å andra sidan har de borgerliga partierna många anhängare i stadsdelar där proportionen gifta är låg, men därjämte förekommer som nämnts borgerlig majoritet även där antalet gifta är högt.

Däremot syns en viss relation mellan socialgrupp och politisk uppfattning finnas, även om en persons sociala status härvidlag nog får anses ha mindre betydelse nu än förr.

Överhuvudtaget kan sägas, att i valundersökningar berörda frågeställningar aldrig kan besvaras med absolut säkerhet. Osäkerhetsfaktorerna är nämligen alltför många. Inte minst utgör röstskolkarna det stora frågetecknet. Hur skulle valutgången ha blivit i exempelvis de bägge stadsdelarna Haga och Annedal om de ca 35 % vilka inte deltog i valet hade röstat? I efterföljande tablå visas valdeltagandet samt fördelning efter partier i nämnda stadsdelar dels vid stadsfullmäktigevalen 1954 och 1958, dels vid andrakammarvalet 1956. I siffrorna ingår inte poströster.

	Valdel- tagande i %	Borger- liga partier	Socialde- mokrater och kom- munister
1954	69,9	3 267	3 834
1956	66,9	3 371	3 052
1958	63,4	2 810	3 007

Ytterligare en faktor måste medtas vid bedömningen av denna undersökning, nämligen att fördelningen efter ålder och civilstånd samt socialgrupp är baserad på sampling, varför hänsyn måste tas till osäkerhetsmarginalen.

Statsbidrag till ålderdomshem

Bestämmelserna om statsbidrag till ålderdomshem finns i kungörelsen den 5 juni 1953 (nr 339) om statsbidrag till anord-

nande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem.

Under tiden 1 juni 1959—31 maj 1960

Tab 1. Nybyggda samt om- och tillbyggda ålderdomshem, länsvis, för vilka länsstyrelserna under tiden 1 juni 1959—31 maj 1960 fastställt statsbidrag

Län		Antal		Byggnads- kostnader, kr	Bidrag, kr
Nybyggnader = N Om- och tillbyggnader = O		hem	platser		
Stockholms	N	1	42	1 417 416	75 600
Uppsala	O	1	10	204 778	27 000
Södermanlands	N	1	41	1 260 000	73 800
Östergötlands	N	1	35	897 000	94 500
Jönköpings	N	1	26	657 500	117 000
	O	1	18	409 764	32 400
Kronobergs	N	4	106	2 363 800	500 400
	O	2	53	995 393	167 976
Kalmar	N	1	20	526 000	144 000
	O	1	35	1 050 300	252 000
Gotlands	N	1	24	570 000	172 800
Blekinge	N	1	20	532 805	90 000
Kristianstads	N	6	168	3 604 196	1 049 400
	O	2	95	1 897 736	214 200
Malmöhus	N	3	130	2 890 200	261 000
	O	2	48	1 040 942	129 600
Hallands	N	1	22	607 000	79 200
Göteborgs och Bohus	N	3	85	2 612 600	576 000
Älvsborgs	N	4	117	2 651 288	629 100
	O	1	15	247 842	74 352
Skaraborgs	N	7	183	4 480 946	994 400
Värmlands	N	3	135	3 664 975	571 500
Örebro	N	3	109	2 921 733	342 000
Västmanlands	N	1	32	772 445	172 800
	O	1	32	555 300	33 460
Kopparbergs	O	1	57	1 585 504	307 800
Gävleborgs	N	3	125	3 634 865	411 300
Västernorrlands	N	1	18	602 479	31 000
	O	1	42	1 224 820	189 000
Västerbottens	N	4	127	3 271 032	826 200
Norrbottnens	N	2	71	1 998 667	417 600
Hela riket		65	2 041	51 149 326	9 127 388
Därav N		52	1 636	41 936 947	7 679 600
O		13	405	9 212 379	1 447 788

Tab 2. Nybyggda samt om- och tillbyggda ålderdomshem, årsvis med hänsyn till färdigställandet, för vilka länsstyrelserna under tiden 1 juni 1959—31 maj 1960 fastställt statsbidrag

År	Antal		Byggnads- kostnader, kr	Byggnads- kostnad per plats, kr	Bidrag kr
	hem	platser			
Nybyggnader = N					
Om- och tillbyggnader = O					
1957 O	1	26	696 853	24 530	50 400
1958 N	6	202	4 907 747	24 295	1 229 400
O	5	171	3 912 006	22 877	742 188
1959 N	44	1 369	35 081 784	25 625	6 230 200
O	7	208	4 603 520	22 132	655 200
1960 N	2	65	1 947 416	29 806	220 000
Samtliga	65	2 041	51 149 326		9 127 388

har socialstyrelsen yttrat sig över 49 av länsstyrelserna remitterade ansökningar om statsbidrag. Länsstyrelserna har under nämnda tid fastställt statsbidrag med tillhopa 9 127 388 kronor avseende 65 byggnadsföretag. Socialstyrelsen, som enligt 8 § i kungörelsen har att besluta om utbetalning av statsbidrag i den mån medel finns tillgängliga, har under samma tid utbetalt 9 581 880 kronor i statsbidrag. De utbetalade bidragen har avsett 67 byggnadsföretag.

Under tiden 1 juni 1959—31 maj 1960 har länsstyrelserna fastställt statsbidrag till

ålderdomshem i den omfattning som redovisas i tab 1 och 2.

Det framgår bland annat att ifrågasvarande ålderdomshem är 65 till antalet med 2 041 platser, varav 52 hem med 1 636 platser i nybyggnader. För samtliga hem belöper sig byggnadskostnaderna till 51,1 mkr, varav 9,2 mkr kommer på om- och tillbyggnadsföretag. Totala beloppet av fastställda statsbidrag utgör som redan nämnts 9 127 388 kronor.

I tab 2 redovisas de ifrågasvarande byggnadernas fördelning efter året för färdigställandet.

Bertil Wirseen

Social hemhjälp åt äldre och invalider år 1959

Socialstyrelsens årligen återkommande undersökning rörande den sociala hemhjälp har för år 1959 begränsats till att avse hjälp åt äldre och invalider inom såväl den statsunderstödda verksamheten som den icke statsunderstödda särskilda hemhjälp.

Under år 1959 bedrevs hemhjälpverksamhet utan statsunderstöd för äldre

ringar och invalider i 710 av landets 1 032 kommuner. Vid årsskiftet 1959/1960 planerade ytterligare 21 kommuner att starta sådan verksamhet medan 24 kommuner vid samma tid hade frågan om sådan verksamhet under utredning.

Den ifrågasvarande hemhjälpverksamheten bedrevs under 1959 i 580 kommuner i kommunal regi och för övrigt av

Den särskilda hemhjälpn åt äldre och invalider under åren 1954—1959 samt under en vecka i januari—februari åren 1955—1960

År	Kommuner med sådan verksamhet			Hjälpta personer per år			Omfattningen av verksamheten under 1 vecka i januari—februari varje år					
	Antal	därav		Antal	därav i		Hjälpta personer			Hemhjälpare		
		städer	övriga komm		städer	övriga komm	Antal	därav i		Antal	därav i	
								städer	övriga komm		städer	övriga komm
1954	441	110	331	18 325	12 631	5 694						
1955	511	117	394	25 324	17 056	8 268	7 813	6 138	1 675	3 894	2 874	1 020
1956	608	119	489	32 211	21 832	10 379	12 008	9 453	2 555	5 177	3 879	1 298
1957	666	123	543	39 230	26 510	12 720	16 557	12 434	4 123	7 480	5 401	2 079
1958	690	125	565	45 521	30 903	14 618	20 145	15 289	4 856	8 744	6 370	2 374
1959	710	125	585	50 493	35 317	15 176	19 818	14 347	5 471	10 241	7 502	2 739
1960	.	.	.	.	.	.	26 806	20 219	6 587	11 508	8 376	3 132

enskilda sammanslutningar, främst rödakorskretsar med eller utan ekonomiskt stöd från kommunen. I 16 kommuner bedrevs sådan verksamhet av flera än en organisation. Hemhjälpn förmedlades i 225 kommuner av hemhjälpnämndens arbetsledare, i 76 kommuner av ordföranden eller ledamot i socialnämnd, i 187 kommuner av socialvårdsbyrå samt i 44 kommuner av arbetsförmedlingen. För övrigt förmedlades hjälpen av distriktsköterska eller privatperson och i några kommuner genom särskild expedition.

Socialstyrelsens fråga huruvida det under året förelegat svårigheter att erhålla arbetskraft har besvarats av 687 kommuner. Av dessa har 558 inte haft några svårigheter att få arbetskraft. I de övriga 129 kommunerna har sådana svårigheter förelegat; i 43 av dessa endast tidvis, främst under sommarmånaderna. Överskott på arbetskraft har förelegat i 136 kommuner.

Sammanlagt 50 493 äldre och invalider erhöll under året hjälp genom den särskilda hemhjälpn, vilket innebär en ökning med ca 5 000 i förhållande till år 1958. Under första veckan i februari 1960 hjälptes 26 806 äldre och invalider av 11 508 hemhjälpare.

I tablan ovan redovisas verksamhetens utveckling från år 1954.

Det framgår, att den form av öppen åldringsvård, som den särskilda hemhjälpn utgör, fortfarande är under stark utveckling. Av allt att döma torde denna fortsätta under de närmaste åren. Behovet av hemhjälp kommer att växa starkt under 1960-talet, bland annat på grund av den fortgående familjesociala strukturförändringen, vilken innebär en ökning av antalet småhushåll av enbart äldre och gamla personer.

Även hemvårdarinnorna inom den statsunderstödda hemhjälpverksamheten lämnar hemhjälp åt äldre och invalider, dock inte i samma utsträckning som hemhjälparna inom den särskilda hemhjälpn. I många kommuner, främst i städerna, erhåller äldre hemhjälp i första hand genom den särskilda hemhjälpn. Samma person kan under året erhålla hemhjälp såväl av hemvårdarinna som av annan hemhjälpare.

Hemvårdarinnorna lämnade under 1959 hemhjälp åt 22 520 äldre och invalider, varav 4 736 i städerna och 17 784 i de övriga kommunerna. Den kontinuerliga hemhjälpn lämnas i första hand genom den särskilda hemhjälpn

Hemhjälp åt äldre och invalider inom och utom den statsunderstödda sociala hemhjälpverksamheten under år 1959

Landstingsområden resp städer utom landsting	Hemvårdarinne- verksamheten			Annan hemhjälp åt äldre och invalider						
	antal hu- vud- män	antal hjälp- ta per- soner 1959	därav regelb åter- kom- mande hjälp	An- tal kom- mun- er	Svårt att få arbetskraft			Antal hjälp- ta per- soner 1959	1/2—7/2 1960	
					ja	nej	ibl		Antal hjälp- ta per- soner	Antal hjälp- pare
Stockholms län	51	1 178	466	37	11	19	4	2 071	986	457
Uppsala län	25	849	184	15	5	9	—	1 563	826	236
Södermanlands län	38	639	280	32	7	25	—	1 563	624	227
Östergötlands län	46	1 228	429	35	5	26	1	1 350	605	251
Jönköpings län	53	906	282	32	4	28	—	1 079	426	201
Kronobergs län	43	1 018	422	25	2	22	1	489	163	74
Kalmar läns norra	22	433	173	20	1	19	—	729	318	135
Kalmar läns södra	28	539	232	22	5	15	—	679	312	182
Gotlands län	14	344	178	8	—	8	—	85	25	16
Blekinge län	24	579	241	22	—	20	1	852	437	204
Kristianstads län	56	1 491	693	44	3	35	4	1 442	610	194
Malmöhus län	68	1 575	847	33	1	29	2	1 355	776	244
Hallands län	38	588	309	16	3	12	1	451	195	137
Göteborgs och Bohus län	42	681	288	32	5	21	4	981	618	274
Älvsborgs län	65	1 430	530	39	8	26	4	1 740	966	412
Skaraborgs län	55	1 206	444	35	5	25	1	980	595	254
Värmlands län	48	877	227	38	6	30	1	1 210	531	299
Örebro län	33	1 033	256	27	4	20	3	2 002	1 254	505
Västmanlands län	28	617	231	17	—	15	2	1 434	991	419
Kopparbergs län	48	881	214	33	1	30	2	1 677	769	348
Gävleborgs län	38	791	199	36	2	33	1	2 097	861	371
Västernorrlands län	44	930	138	36	2	30	3	2 261	1 035	434
Jämtlands län	35	710	194	22	3	16	3	491	182	112
Västerbottens län	31	526	63	27	—	24	2	1 139	524	278
Norrbottens län	28	337	59	21	2	18	1	1 113	440	204
Summa	1 001	21 386	7 579	704	85	555	41	30 833	15 069	6 468
Stockholms stad	1	186	—	1	1	—	—	9 092	5 119	2 161
Göteborgs stad	1	412	—	1	—	—	1	4 460	3 408	1 500
Malmö stad	1	292	—	1	—	—	1	4 800	2 214	893
Norrköpings stad	1	104	—	1	—	1	—	398	309	80
Hälsingborgs stad	1	128	1	1	—	1	—	299	230	149
Gävle stad	1	12	—	1	—	1	—	611	457	257
Summa	6	1 134	1	6	1	3	2	19 660	11 737	5 040
Städer utom landsting	6	1 134	1	6	1	3	2	19 660	11 737	5 040
Landstingsområden	1 001	21 386	7 579	704	85	555	41	30 833	15 069	6 468
Hela landet	1 007	22 520	7 580	710	86	558	43	50 493	26 806	11 508

men även hemvårdarinnorna har under året lämnat regelbundet återkommande hemhjälp. I städerna erhöll sålunda 17 % av de av hemvårdarinnorna hjälpta äldre och invaliderna regelbundet återkommande hemhjälp av hem-

vårdarinna och i de övriga kommunerna 38 %.

I ovanstående tabell lämnas slutligen en översikt landstingsvis över den sociala hemhjälpen åt äldre och invalider under år 1959.

Marja Lundquist

Konsumentprisindex för maj 1960

Konsumentprisindex för maj 1960 har av socialstyrelsen beräknats till 159 (år 1949 = 100) eller en enhet högre än för april. Med två decimaler är talet för maj 158,86 mot 158,46 för april. Indextalen för de olika huvudgrupperna av varor och tjänster för tidigare beräkningstillfällen återges i tab 1.

Mellan april och maj har bland livsmedlen förekommit både prissänkningar och prishöjningar, varvid höjningarna vägt tyngre. Högre priser har noterats för bl a hönskött, fläsk, charkuterivaror samt vissa rotfrukter och grönsaker, medan soppkött, kalvkött, apelsiner och en del specerivaror gått ned i pris. Även inom

posterna kläder och skor, inventarier och diverse har förekommit både prishöjningar och prissänkningar, varvid de förra har övervägt. Inom diversegruppen gäller prishöjningarna bl a hårvård, bad, tvätt, vissa bilar, bilmontörsarbete samt dansbiljett, medan prissänkningar har noterats för tandkräm, hushållspapper, bilreservdelar m m. Prisutvecklingen under de senaste månaderna för vissa undergrupper av varor och tjänster belyses av indextalen i tab 2.

Pensionspristalet har beräknats till oförändrat 129.

Carl Öberg

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—maj 1960 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	144
1959 maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	148
1960 jan	177	180	156	156	156	129	137	153	159	147
febr	175	180	157	156	156	129	140	154	159	147
mars	175	179	156	157	153	131	140	154	159	147
april	174	179	155	157	151	131	140	154	158	147
maj	175	179	155	157	151	131	140	154	159	148

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1959 se SocM 1957, s 255, 1958, s 191 och SocM, Stat Inf 1959, s 104, och 1960, s 67.

Tab 2. Indextal för olika delposter år 1959 och mars—maj 1960 samt talens procentuella förändringar december 1959—maj 1960

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1960	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1959— maj 1960
		1959, årsme- deltal	Mars 1960	April 1960	Maj 1960	
Livsmedel	309	165	175	174	175	+ 4
Mjöl, gryn och bröd	37	163	175	175	175	+ 5
Mejeriprodukter	53	159	172	166	165	0
Matfett utom smör	8	126	131	130	130	+ 4
Ägg	8	120	131	130	133	+ 10
Kött	20	211	216	228	225	+ 3
Fläsk	20	202	193	203	211	+ 4
Charkuterivaror och köttkonserver	20	169	171	173	178	+ 5
Fisk och fiskkonserver	13	182	188	184	180	— 2
Rotfrukter och grönsaker	18	206	242	240	251	+ 14
Frukt och bär	30	137	153	152	150	+ 2
Specerier	45	175	176	176	176	+ 2
Läskedrycker och lättöl	9	153	162	161	162	+ 5
Förtäring utom hemmet	28	186	206	206	208	+ 9
Alkoholhaltiga drycker och tobak	88	173	179	179	179	+ 4
Spritdrycker och vin	45	209	218	218	218	+ 4
Öl	10	143	150	150	150	+ 5
Tobak	33	146	149	149	149	+ 2
Bostad, bränsle och lyse	147	156	156	155	155	— 1
Bostad utan bränsle och lyse	101	155	157	157	157	0
Bränsle och lyse	46	158	153	151	151	— 3
Kläder och skor	120	125	131	131	131	+ 5
Kläder	99	122	127	127	127	+ 4
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	132	132	133	+ 5
Underkläder och strumpor	14	96	98	98	97	+ 3
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	122	122	122	+ 5
Tyger, garner och sybehör	17	137	140	141	142	+ 4
Skor	21	143	153	153	154	+ 5
Inventarier och husgeråd	99	134	140	140	140	+ 5
Möbler	12	135	145	145	146	+ 7
Radio och musikinstrument	14	109	108	108	108	+ 4
Armatyr, husgeråd och verktyg	26	143	151	151	151	+ 5
Hushållstextilier	18	130	133	133	134	+ 4
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	137	144	144	144	+ 4
Personliga effekter	10	127	139	139	139	+ 6
Diverse	237	150	154	154	154	+ 2
Läkemedel och tandläkararvode	15	150	152	152	152	+ 1
Kroppsvård	18	138	145	145	145	+ 5
Rengöringsmedel och tvätt	11	99	104	104	103	+ 4
Läsning och skrivmateriel	20	185	202	204	204	+ 6
Post och tele	14	171	169	169	169	—
Nöjen och rekreation	21	153	157	157	157	+ 2
Resor	38	155	156	156	155	0
Motorfordon	79	142	146	146	147	+ 3
Hemhjälp	8	188	193	193	193	—
Blommor m m	13	127	128	128	127	+ 1
Totalindex	1 000	153	159	158	159	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Sysselsättning inom industrin¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin mars-april 1960

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bransch	Antal anställda arbetare (exkl permitterade)	Indextal för april 1960 (mars 1960 = 100)					Antal över-tidstimmar i % av samtliga arbets-timmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
		Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbetstimmar (inkl över-tid)				
		Män	Kvinnor	S:a			mars 1960	april 1960	mars 1960	april 1960
Gruvindustri	8 507	100,0	..	100,0	100,8	101,5	2,3	2,6	8,9	8,2
Metall- och verkstadsindustri	211 335	100,4	101,2	100,5	102,0	97,3	3,2	3,4	9,3	7,9
Jord- och stenindustri	24 322	101,9	101,0	101,8	103,6	103,3	2,9	3,4	7,9	6,4
Träindustri	35 432	103,9	103,4	103,8	105,8	101,2	2,5	2,5	6,5	4,7
Massa- och pappersindustri	40 926	100,6	100,5	100,6	101,7	101,2	5,3	7,9	9,2	8,1
Grafisk industri	15 331	99,4	101,2	99,8	100,4	97,5	4,4	4,5	8,1	7,5
Livsmedelsindustri	27 184	101,4	100,6	101,1	102,5	102,7	2,6	2,8	9,0	7,7
Dryckesvaru- och tobaksindustri	6 496	102,7	104,6	103,3	107,3	105,3	2,3	3,1	13,2	9,8
Textil- och beklädnadsindustri	51 528	99,4	99,3	99,3	100,3	97,9	1,7	1,9	9,3	8,4
Läder-, hår- o gummi-varuind	20 269	98,9	100,6	99,5	100,2	95,4	1,9	1,8	7,3	6,7
Kemisk och kemisk-teknisk ind	19 266	100,5	98,3	100,0	101,3	100,5	3,5	3,7	9,4	8,2
Samtliga industrigrupper (exkl statliga verkstäder m m)	460 596	100,8	100,2	100,7	102,1	98,8	3,1	3,5	8,9	7,6
Statliga verkstäder m m	16 299	99,7	101,7	99,9	100,9	..	..	..	9,9	9,0

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, april 1959 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) maj 1959-april 1960

Bransch	1959								1960			
	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april
Gruvindustri	98,1	98,0	99,5	98,0	98,3	98,3	98,0	97,5	97,9	99,2	99,3	99,3
Metall- och verkstadsind	100,5	101,3	101,2	101,4	102,4	102,7	103,8	104,3	104,4	105,3	106,1	106,6
Jord- och stenindustri	102,0	104,0	104,8	104,1	103,7	103,5	103,5	102,2	99,5	100,5	101,5	103,3
Träindustri	101,6	102,6	102,9	101,4	100,2	99,1	98,3	97,5	97,5	99,3	101,7	105,6
Massa- och pappersindustri	100,6	102,6	104,0	102,5	102,8	102,9	103,0	102,9	102,9	103,4	104,3	104,9
Grafisk industri	99,8	100,3	100,4	100,7	101,3	101,7	102,1	101,9	100,7	100,2	100,3	100,1
Livsmedelsindustri	101,6	107,3	109,3	105,5	104,4	109,4	108,4	101,8	97,7	97,5	96,9	98,0
Dryckesvaru- och tobaksind	104,7	109,9	111,0	105,5	102,1	101,8	102,5	106,7	102,2	102,7	103,3	106,7
Textil- och beklädnadsind	99,6	99,6	99,0	100,4	101,7	101,9	102,0	102,0	102,2	103,5	103,5	102,8
Läder-, hår- o gummi-varuind	100,8	101,5	100,4	102,0	104,0	106,4	106,8	106,5	106,2	106,3	107,3	106,8
Kemisk o kemisk-tekn ind	100,1	102,9	102,8	101,8	102,2	102,2	103,4	102,9	102,1	103,3	104,4	104,4
Samtliga industrigrupper	100,4	102,0	102,2	101,9	102,4	102,9	103,4	103,1	102,6	103,5	104,3	105,0

¹ En redogörelse för uppläggnen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1960 (s 93—95). Utförligare redogörelser återges dels i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik (adress Birger Jarls torg 14, Stockholm 2) och dels i Arbetsmarknadsstatistik, utgiven av arbetsmarknadsstyrelsen (adress Lindhagensgatan 74, Stockholm 12).

Tab 3. Antal i februari—april 1960 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	febr	mars	april	febr	mars	april	febr	mars	april	febr	mars	april
Gruvindustri	0,1	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	—	—	—
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,6	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,5	0,5	0,4	0,0	0,0	0,0
Jord- och stenindustri	0,6	0,7	0,7	0,7	0,9	1,2	1,8	2,2	1,9	0,8	0,5	0,6
Träindustri	0,5	0,5	0,7	1,1	1,1	1,6	0,7	0,7	1,0	0,2	0,2	0,1
Massa- och pappersindustri	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,8	1,4	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0
Grafisk industri	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,4	1,9	1,8	0,2	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	1,3	0,9	0,5	1,2	1,2	1,6	4,6	4,4	4,4	0,7	0,4	0,4
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	0,7	0,8	0,9	0,8	1,1	1,3	1,7	1,0	0,9	0,4	0,3	0,7
Textil- och beklädnadsindustri . . .	0,6	0,7	0,8	0,9	0,7	0,6	7,9	8,0	7,6	0,6	0,7	0,4
Läder-, hår- och gummivaruindustri	0,6	0,7	1,4	0,7	0,7	0,7	4,0	3,9	3,3	0,2	0,3	0,2
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,4	0,8	0,8	0,8	1,0	0,7	1,6	1,4	1,6	0,0	0,0	0,0
Samtliga industrigrupper	0,6	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	2,1	2,0	1,9	0,2	0,2	0,1

SUMMARY

State grants to homes for the aged

Between June 1 1959, and May 31, 1960, the Social Welfare Board issued pronouncements on 49 applications for state grants sent up by the county administrations. During the same period, the county administrations have confirmed state grants amounting to a total of 9 127 388 Swedish Crowns and covering 65 buildings projects. The Social Welfare Board, which according to paragraph 8 of the edict, is empowered to decide on the disbursement of state grants insofar as funds are available, has during the same period paid out 9 581 880 Swedish Crowns in state grants. The grants thus disbursed went to 67 building projects.

During the same period the county administrations have confirmed state grants to 65 old-age homes having 2 041 places, including 52 homes with 1 636 places in new buildings. For all homes the building costs amounted to 51,1 millions Swedish Crowns, including 9,2 million Swedish Crowns on reconstruction and extension projects.

The regulations governing state grants to homes for the aged are contained in an edict of June 5, 1953 (No 339) concerning state grants for founding, reconstruction and extension of old-age homes. Page 212.

About 11 000 home helpers for 27 000 aged people and invalids

The special home help is under rapid development. More and more municipalities (»communes») are starting such activity.

The form of open aged people welfare, rep-

resented by the special home help, is still under rapid development. To judge from all appearances this development will continue during the next few years. It is expected that the want of home help will grow strongly during the 1960 decade, among other things on account of the continued change of the family structure from a social point of view, which implies an increase of the number of small house-holds of exclusively elderly and old persons as is shown by the now terminated annual investigation by the Social Welfare Board. The investigation made this year refers to the home help during 1959 and it has been limited to concern help to aged people and invalids within the state-aided activity as well as the non state-aided special home help..

During 1959 home help without state grants was provided for aged people and invalids in 710 of the country's 1 032 municipalities. At the turn of the year 1959 further 21 municipalities planned to start such activity while the question of such activity was being considered in 24 municipalities.

The home help activity in question was carried on during 1959 in 580 municipalities by the municipal administrations and otherwise by private organizations, in the first hand by Red Cross branches with or without economic support from the municipality. In 16 municipalities such activity was carried on by more than one organization. The home help was in 225 municipalities given through the intermediary of the organizer of the Home Help Board, in 76 municipalities by the intermediary of the president or a member of the Social Board, in 187 municipalities by the Office of Social Welfare and in 44 municipalities by the

Labour Exchange. Otherwise the help was arranged by the intermediary of the district medical nurse or some private person or in some municipalities by a special office.

The Social Welfare Board's question whether during the last year there had existed any difficulties in recruiting helpers has been answered by 687 municipalities. Of these 558 have not experienced any difficulties in procuring helpers. In the remaining 129 municipalities such difficulties have existed; in 43 of these only temporarily, especially during the summer months. Surplus of helpers has existed in 136 municipalities.

Together 50 493 aged persons and invalids received help in 1959 through the special home help, which means an increase of about 5 000 as compared to 1958. During the first week of February 1960 26 806 old people and invalids received help by 11 508 home helpers.

Also the home nurses within the state-aided home help organization give help to the aged and the invalids, though not to the same extent as the home helpers of the special home-help organization. In many municipalities, particularly in towns, the aged receive home help in the first hand through the special home help organization. The same person may receive during the year home help from a home nurse as well as from another home helper.

During 1959 the home nurses gave home help to 22 520 old people and invalids, whereof 4 736 in the towns and 17 784 in the other municipalities. The continuous home help is in the first hand given through the special home help organization, but also the home nurses have during the last year given regularly repeated home help. Thus, 17 % of the aged people and invalids helped by the home nurses in the towns received regularly repeated home help by a home nurse, and in the other municipalities the corresponding percentage was 38. Page 213.

STATISTISK INFORMATION

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index
Employment in mining and manufacturing

EVERY QUARTER	Most recently in
Wages for workers in industry . . .	1960: June
Turnover in the retail trade etc . .	1960: May
Data on house production	1960: June
Aliens in Sweden	1960: May

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund	1959: Oct
The work of the Child Welfare Boards	1960: June
General children's allowances . . .	1960: March
Housing construction	1959: Sept
Day nurseries and nursery schools	1960: Febr
Absenteeism at certain industrial firms	1960: May
National Home-Help Scheme . . .	this issue
Consumer prices in Sweden and abroad	1959: Aug
Maternity assistance	1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards	
Preliminary report	1960: June
The work of the Temperance Boards	1960: April
The clientele of the Temperance Boards	1959: March
Social assistance and child welfare provided for aliens	1959: Oct
Social assistance	1959: Nov
The cost of social welfare and how it is financed	1960: April
State expenditure for social purposes	1960: Febr
Approved schools	1960: May
Persons admitted into institutions for inebriates	1959: Sept
State grants to homes for the aged	this issue
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc	1960: March

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 8 • AUGUSTI • 1960

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Förste aktuarie Linnéa Jonsson, tf förste aktuarie Thore Grönqvist,
aktuarie Britta Belo samt amanuens Marianne Elg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarierna Inga Tammelin (20 95 89) och Ejnar Olsson
samt amanuens Åke Larsson

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADESKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt och tf förste aktuarie Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNSTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL,
SAMFÄRDSSEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTT-
NING INOM INDUSTRIEN:

Förste aktuarierna Ingrid Dalén och Carl Y:son Hermelin, tf
förste aktuarie Dagmar Witkowsky-Johnsson, aktuarierna Arved
Oksaar och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar
och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÅRGÅNG 58 1960 NR 8 • Augusti

Innehåll

- 224 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 225 Dispensäktenskapen och skilsmässorna
Redovisning för resultaten av tredje etappen i Allmänna barnhusets undersökning om dispensäktenskapen och skilsmässofrekvensen bland dem
- 239 Några kommentarer till redogörelsen »Dispensäktenskapen och skilsmässorna»
- 241 Utlänningar i Sverige under andra kvartalet 1960 och läget den 1 juli 1960
- 245 Omsättningen inom detaljhandel m m under 1:a kvartalet 1960
- 248 Orternas och folkmängdens fördelning på ortsgrupper
- 249 Konsumentprisindex för juni 1960
- 251 Sysselsättning inom industrin
- 252 Summary

Contents

- 222 *The National Social Welfare Board, Statistical Divisions*
- PERIODICAL SURVEYS
- 225 *Marriages by dispensation and divorces*
- 239 *Some comments on the report Marriages by dispensation and divorces*
- 241 *Aliens in Sweden*
A survey of the 2nd quarter of 1960 and the situation on 1st July 1960
- 245 *Turnover in retail trade etc during the first quarter of 1960*
- 248 *A survey of the system of cost-of-living zones*
- 249 *The consumer price index for June 1960*
- 251 *Employment in mining and manufacturing*
- 252 *Statistisk Information, Index*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning inom industrin

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin . . . 1960: juni
Omsättningen inom detaljhandel m m . . . detta nr
Uppgifter om bostadsbyggandet . . . 1960: juni
Utlänningar i Sverige . . . detta nr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna . . . 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet . . . 1960: juni
Barnbidrag, allmänna . . . 1960: mars
Bostadsbyggandet . . . 1959: sept
Daghem och förskolor . . . 1960: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin . . . 1960: maj
Hemhjälp, social . . . 1960: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet . . . 1959: aug
Mödranhjälpen . . . 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport . . . 1960: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet . . . 1960: april
Nykterhetsvårdsklientelet . . . 1959: mars
Socialhjälp och barnavård till utlänningar . . . 1959: okt
Socialhjälpen . . . 1959: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering . . . 1960: april
Statens utgifter för sociala ändamål . . . 1960: febr
Ungdomsvårdsskolorna . . . 1960: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på . . . 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till . . . 1960: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1960: mars

Dispensäktenskapen och skilsmässorna

Redovisning för resultaten av tredje etappen i Allmänna barnhusets undersökning om dispensäktenskapen och skilsmässofrekvensen bland dem

PÅ UPPDRAG AV ALLMÄNNA BARNHUSET UTARBETAD AV AMANUENSEN BENGT SJÖBERG¹

Till Allmänna barnhusets uppgifter hör bl a att bedriva forskning på den sociala barnavårdens område. I anslutning här-till har beslutats att verkställa en under-sökning om dispensäktenskapen och skilsmässofrekvensen bland dessa. Avsikten var att utröna dispensäktenskapens håll-fasthet samt orsakerna till brister i dem. Undersökningen, som sträckt sig över en relativt lång tidsperiod, har utförts i etap-per. Två av dessa, vilka rör antalet dis-pensäktenskap samt skilsmässofrekvensens utveckling, finns redan publicerade — So-ciala Meddelanden 1954, nr 2, samt So-ciala Meddelanden, Statistisk informa-tion, januari 1959 — medan den tredje etappen, avseende en intervjuundersök-ning av vissa tidigare behandlade dispens-äktenskap, skall framläggas i denna ar-tikel.

Sammanfattning av tidigare undersökningar

Resultaten av de två första undersök-ningarna skall emellertid först presente-ras. Då undersökningens andra etapp i stort sett är en upprepning av den första, kommer här endast att lämnas en redo-görelse för resultaten från den andra un-dersökningen.

Antalet beviljade dispenser, dvs till-stånd att ingå äktenskap i fall där kvin-nan är under 18 år och/eller mannen är

under 21 år, har mer än tiodubblats på 25 år. År 1957 var antalet beviljade dis-penser över 3 300. Det är givetvis svårt att fastställa orsakerna till denna ökning, men det senaste årtiondets goda syssel-sättningsförhållanden och därmed förbätt-rade inkomstmöjligheter synes ha spelat en stor roll. I de flesta dispensäktenska-pen väntades barn före äktenskapet.

Vid bedömandet av skilsmässofrekven-sen bland dispensäktenskapen ägnades speciell uppmärksamhet åt de dispensäk-tenskap, som ingåtts åren 1945 och 1950. Därvid framgick att fem år efter äkten-skapets ingående bestod fortfarande 89 %, medan 10 % var upplösta på grund av skilsmässa och 1 % på grund av att den ena eller båda makarna avlidit. Ef-ter tio års äktenskap hade 16 % av dis-pensäktenskapen upplösts på grund av skilsmässa. Någon större skillnad i an-delen upplösta dispensäktenskap mellan de två årsgrupperna föreligger inte. Där-emot är frekvensen av skilsmässor inom dispensäktenskapen högre än motsvaran-de frekvens för hela landet inom övriga äktenskap. Efter fem år var t ex andelen upplösta dispensäktenskap ca tre gånger större och efter tio år ca två gånger stör-re än motsvarande andel inom äkten-skap, där parterna uppnått lagstadgad giftermålsålder men inte fyllt 30 år, men blott 1,5 resp 1,3 gånger större än mot-svarande andel, där kvinnan vid gifter-

¹ Förarbetena till den nu framlagda slutrapporten har utförts av fil lic Kerstin Sandström, innan hon slutade sin anställning vid Allmänna barnhuset.

målet var 18—20 år och mannen 21—25 år. Även om skilsmässofrekvensen inte ökar fullt kontinuerligt med fallande ålder, förefaller dock riskerna för att ett äktenskap skall upplösas inom fem år att öka, ju lägre kontrahenternas ålder är vid äktenskapets ingående.

I ovannämnda artikel redogjordes dessutom för det utredningsförfarande, som tillämpas vid handläggningen av dispensärenden, och för gällande praxis i samband härmed. De nuvarande bestämmelserna har länge varit föremål för uppmärksamhet från socialvårdens företrädare, vilka bland annat gjort gällande, att den ökade dispensgivningen kan leda till allvarliga sociala missförhållanden i de enskilda fallen. För att komma underfund med vilka svårigheterna har varit och hur de lösts tillkom den intervjuundersökning, som kommer att presenteras i det följande.

Intervjuundersökningen

Att genom en totalundersökning få orsakerna till dispensäktenskapens ringa hållfasthet belysta är otänkbart av såväl praktiska som ekonomiska skäl. Barnhuset har inte tagit ställning till hur långt man bör sträcka sig med en sådan undersökning och har tills vidare begränsat sig till att utföra en mindre undersökning, närmast med karaktär av provundersökning. Med anledning härav bör redan från början påpekas att alltför generella slutsatser inte bör dras av denna undersökning.

Förutom vissa allmänna persondata och anledningarna till den sökta dispensen önskade man få kännedom om bostaden, arbetsförhållanden, ekonomi samt en del allmänna frågor. I de fall kontrahenterna separerat frågades dessutom om anledningarna till skilsmässan.

Insamlingen av materialet har skett

genom intervjuer, vilka har utförts av tre kvalificerade socialkuratorer med rik erfarenhet från socialt utredningsarbete. Dessa hade ett på förhand sammanställt frågeformulär till sitt förfogande, vilket emellertid inte strikt har kunnat följas. Intervjuerna har snarast haft formen av personliga samtal.

I den följande redogörelsen lämnas först en beskrivning av materialet och dess sammansättning. I samband med redovisningen av orsakerna till den begärda dispensen lämnas vissa uppgifter om föräldrarnas reaktion inför det kommande äktenskapet. De därpå följande avsnitten kommer att behandla de ungas bostadsförhållanden, bosättning, ekonomi och arbetsförhållanden samt barnens vård. Undersökningen avslutas med en redogörelse för anledningarna till skilsmässan, i de fall där dispensäktenskapen upplöstes samt i samband därmed vem som fått vårdnaden om barnen m m.

Materialet och dess sammansättning

Undersökningen avsågs omfatta 105 dispensäktenskap, där båda kontrahenterna var kvarboende i Stor-Stockholm hösten 1957. Dessa äktenskap hade utvalts slumpvis ur de åren 1945 och 1950 i Stor-Stockholm medgivna dispenserna på sådant sätt, att antalet fall i de båda årsgrupperna skulle vara ungefär lika stort samt att antalet fortfarande gifta skulle vara ungefär detsamma som antalet skilda. Urvalets storlek framgår av tabell 1. De frångådda har med andra ord starkt överrepresenterats, då av de i Stor-Stockholm kvarboende endast 20 % av de år 1945 och 11 % av de år 1950 beviljade dispensäktenskapen var upplösta år 1957. Tas hänsyn även till de fall, där någon av kontrahenterna inte längre är bosatt i Stor-Stockholm eller dess närhet, blir skilsmässofrekvensen emellertid betydligt

högre. Hösten 1957 var av 1945 års dispensäktenskap inte mindre än 29 % och av 1950 års dispensäktenskap närmare 20 % upplösta genom skilsmässa. Dessa frekvenssiffror ligger väsentligt högre än för riket i sin helhet.

Av de utvalda dispensfallen bortföll sex bl a på grund av utflyttning och åtta på grund av vägran att medverka i undersökningen. Bristfälligheter i ursprungsmaterialet gjorde att fyra dispensäktenskap, som vid undersökningstillfället registrerats som bestående, i själva verket hade upplösts. Dessa senare har vid bearbetningen behandlats som skilda. Undersökningen kom på så sätt att omfatta 91 äktenskap. I 43 av dessa var kontrahenterna vid undersökningstillfället fortfarande gifta med varandra (»gifta») och i 48 var de skilda (»skilda»).

Tabell 1. Antal beviljade dispenser, där båda kontrahenterna var kvarboende i Stor-Stockholm hösten 1957 och därav utvalda dispensäktenskap

Civilstånd vid undersökningstillfället	Antal dispenser beviljade år		Utvalda dispensäktenskap		
			ur 1945 års dispenser	ur 1950 års dispenser	summa
	1945	1950			
Gifta	171	188	26	26	52
Skilda	43	24	29	24	53
Aldrig gifta ..	2	—	—	—	—
Summa	216	212	55	50	105

Dubbelintervjuer, helst med var och en av parterna för sig, har varit ett mål för att makarna på så sätt skulle kunna framlägga sina egna synpunkter. Dubbelintervjuer har ägt rum i 65 av fallen. Fördelningen av intervjuerna mellan de vid intervjutillfället gifta resp frånskilda framgår av efterföljande tablå. Det sammanlagda antalet intervjuer var 84 med gifta och 72 med frånskilda personer.

	Antal intervjuade dispensäktenskap		
	Gifta	Skilda	Summa
Intervju med båda makarna	41	24	65
Intervju med endast mannen	—	12	12
Intervju med endast kvinnan	2	12	14
Summa	43	48	91

Giftermålsåldern hos kontrahenterna i denna undersökning motsvarar i stort sett den som generellt gäller för dispensäktenskapen som helhet. Makarnas fördelning efter ålder vid vigseln framgår av tabell 2. I ca 90 % av äktenskapen var mannen underårig, dvs under 21 år, medan kvinnan var underårig — under 18 år — i endast 18 % av fallen. Medelåldern för mannen var 19,8 år och för kvinnan 19,2 år.

Tabell 2. I undersökningen ingående äktenskap fördelade efter makarnas ålder vid vigseln

	Gifta	Skilda
Endast mannen underårig		
under 20 år	17	22
20 år	20	16
Endast kvinnan underårig		
under 17 år	2	3
17 år	2	3
Både mannen och kvinnan underåriga	2	4
Summa	43	48

Anledningar till dispensererna

Innan länsstyrelsen (före år 1948 Kungl Maj:t) beviljar en dispens görs en viss utredning. Bl a erfordras åldersbetyg för kontrahenterna, samtycke till äktenskapet av den som är vårdnadshavare samt, då det gäller en manlig sökande, även försörjningsintyg. Särskilda skäl för beviljande av dispens krävs också; i regel kvinnans graviditet eller att parterna har barn tillsammans. I undantagsfall kan

dispens beviljas också utan att någon av dessa omständigheter föreligger. Kriminalitet eller annan asocialitet hos någon av kontrahenterna utgör vanligen hinder för dispens.

Av föreliggande undersökning framgår att kvinnans graviditet eller det förhållandet, att kontrahenterna redan hade barn tillsammans var de helt övervägande skälen för beviljande av dispens. I 89 av de 91 undersökta dispensfallen förelåg nämnda skäl. I de två övriga fallen hade dispens beviljats, i det ena fallet på grund av att de sökande fått lämplig bostad och i det andra på grund av kvinnans hemförhållanden. I sistnämnda fall måste kvinnans mor försörja såväl sin arbetsoförmögne make som en stor barnskara. I ytterligare ett fall har kontrahenterna angivit, att de sökt dispens för att få gifta sig men fått avslag, då fullgoda skäl inte förelåg. Så snart kvinnan blev gravid tillstyrktes dock dispensen. Det kan för övrigt nämnas, att i tre av fallen första barnet fötts mer än ett år innan kontrahenterna sökte dispens.

	Giftn Antal %		Skilda Antal %	
Dispensfall i vilka barn fanns vid dispensens beviljande.....	6	14	16	33
Dispensfall i vilka barn väntades vid dispensens beviljande.....	36	84	31	65
Dispensfall grundade på annan orsak.....	1	2	1	2
Summa	43	100	48	100

Som framgår av ovanstående tablå hade endast 14 % av de gifta barn tillsammans vid dispensens beviljande, medan bland de fränskilda hela 33 % då redan hade barn. Enär inga barn syns ha fötts mellan dispensens beviljande och vigseln — exakta uppgifter har inte gått att få — hade således vart sjunde av de gifta

och vart tredje av de skilda barn före giftermålet.

I de fall där barn väntades har den ena eller oftast båda parter i 3/4 av de fortfarande bestående äktenskapen angivit, att de redan innan dispensen söktes var på det klara med att de ville bilda ett hem tillsammans. Bland de skilda syns däremot giftermålsplanerna inte ha varit lika framträdande. I över 60 % av fallen har åtminstone den ena parten uppgett, att de inte på förhand var inställda på äktenskap, men i och med att ett barn väntades hade de beslutat legalisera förbindelsen. Om dessa nu efteråt lämnade uppgifter är en efterhandskonstruktion eller inte går inte att avgöra. Bland dem som inte var inställda på äktenskap finns exempel på att en moder tvingat sin dotter, som väntade barn, att gifta sig, och i åtta fall har minst en av parterna angivit, att man gifte sig enbart för barnets skull i avsikt att sedan skiljas.

Undersökningen har även sökt belysa vilka ytterligare anledningar som legat till grund för dispensansökan. I tablå på nästföljande sida redovisas alla de olika kompletterande skäl, som uppgetts av parterna i de fall där barn väntades. Därav framgår att den främsta drivkraften varit, att de sökande önskade att barnet skulle födas inom äktenskapet. Nämnda orsak, vilken har redovisats i ca 70 % av dispensfallen, förekom ofta i förening med att kvinnan inte ville föda barnet ogift — beträffande de fall, där man inte tidigare talat om äktenskap, ofta efter viss påtryckning på mannen från kvinnans sida. Även mannens förestående värnplikts-tjänstgöring med möjligheter för kvinnan och barnet att under hans inkallelse få familjebidrag var en vanlig orsak. Bland »andra orsaker» var den vanligaste den att ungdomarna velat komma bort från trångboddhet eller sjuka föräldrar. »Hon ville inte ligga föräldrarna till last.»

	Gifta Antal	%	Skilda Antal	%
Dispensfall i vilka barn väntades	36	100	31	100
därav med följande kompletterande skäl:				
de ville att barnet skulle födas inom äktenskapet	25	69	22	71
hon ville inte föda barnet ogift	18	50	13	42
hans militärtjänstgöring förestod	13	36	9	29
hennes föräldrar var an- gelägna att dottern ej fick barn som ogift....	2	6	8	26
andra orsaker	5	14	6	19

I de fall, där första barnet redan var fött, syns önskan att ge barnet äkten-
skaplig börd — med eller utan föräld-
rarnas påtryckning — ha varit den mest
framträdande orsaken. »Han hade inte
gift sig om inte barnet kommit; han ville
vara fri.» Som orsak nummer två har an-
givits mannens förestående militärtjänst-
göring.

Det kan även nämnas att kontrahen-
terna som regel känt varandra en längre
tid innan dispensen söktes. I närmare
hälften av fallen anger de intervjuade,
att de känt varandra längre tid än två år
innan äktenskapet ingicks. Tjugo par —
elva bland de gifta och nio bland de skil-
da — har för övrigt angett, att de var
ringförlovade innan graviditet förelåg.
Bland de skilda uppgav dock tre att för-
lovningen brutits minst en gång. Blott
vart femte par anger att de känt var-
andra kortare tid än ett år. Det syns inte
föreligga någon skillnad mellan de gifta
och de skilda i vad gäller frågan hur
länge parterna känt varandra före gifter-
målet. En stor del av ungdomarna har
för övrigt lärt känna varandra genom
gänget eller genom att de bott grannar.

Förekomst av aborter

Av undersökningen framgår att tanken på
att söka få abort före dispensansökan va-
rit mycket avlägsen hos de flesta av dessa

ungdomar. Endast i fem fall har kvin-
nan uppgett att hon hade sökt abort, och
i samtliga fall hade det blivit avslag. Yt-
terligare ett par kvinnor har angett att
de haft planer på att ansöka om abort
men inte fullföljt avsikten. »Var på väg
till RFSU men vände.» Ett flertal kvin-
nor har t o m uppgett att de vid gifter-
målet inte kände till möjligheterna till le-
gal abort! I ett fall framgår det att
kvinnan hade försökt illegal abort men
att försöket misslyckats och i två andra
fall hade kvinnan blivit rådd att besöka
»kvacksalvare».

Abort vid senare tillfällen syns däremot
inte vara så ovanligt. Sex kvinnor har
uppgett att de sökt abort vid andra och/
eller tredje graviditeten och fått den be-
viljad, medan minst tre stycken fått av-
slag på sina ansökningar.

Fyra av de nu skilda och tre av de gif-
ta — fyra män och tre kvinnor — har
angeget att de inte skulle ha gift sig om
kvinnan hade fått abort.

Föräldrarnas reaktion

Ungdomarnas föräldrar tycks som regel
ha ställt sig förstående inför det nöd-
tvungna äktenskapet och utan vidare ha
gått med på att lämna sitt tillstånd till
giftermålet — även om de ansett att bar-
nen varit för unga för att ingå äkten-
skap. Ofta har de velat att barnen skulle
skjuta på giftermålet tills de blev myndi-
ga. »Föräldrarna ville att han skulle in-
vänta sin 21-årsdag.» Endast i ca 15 %
av fallen har de intervjuade anförut, att
deras föräldrar inte direkt lämnade sitt
tillstånd till giftermålet. Efter viss över-
talning har de dock gett med sig och skri-
vit på de nödvändiga handlingarna. I ett
par fall uppges dock ungdomarna att de
måst tvinga sina föräldrar att skriva på.
Männen syns för övrigt oftare än kvin-
norna ha fått övertala sina föräldrar. Ex-

tremfall är dock de två där föräldrarna visserligen skrev på de nödvändiga handlingarna men samtidigt härmed körde ut sin dotter från hemmet.

På en fråga om föräldrarna gillade den som deras son eller dotter skulle gifta sig med, har huvudparten av de intervjuade svarat att så var fallet. Detta bekräftas ytterligare av det förhållandet att i en stor del av fallen föräldrarna inte blott lovade dem ekonomisk eller annan hjälp — till 36 % av dispensäktenskapen utlovades dylik hjälp — utan även höll detta löfte, t ex genom att makarna och barnet fick bo i den ena makens föräldrahem tills egen bostad hade ordnats. I ett 20-tal fall (14 % av de intervjuade) har angivits att föräldrarna ogillade och aldrig trodde på den andra parten. Av materialet framgår för övrigt att andelen fall, där föräldrarna inte gillade den deras barn skulle gifta sig med, var väsentligt större bland de skilda än bland de gifta. Bland de förra angav inte mindre än 25 % av de intervjuade att så var fallet, mot blott 5 % bland de gifta.

I detta sammanhang kan nämnas att — i de fall uppgifter finns tillgängliga — ca 65 % av de intervjuade vuxit upp i ett fullständigt föräldrahem, medan drygt 25 % vuxit upp hos ensam moder eller fader. De övrigas uppväxtmiljö har varit barnhem och/eller fosterhem. Ingen skillnad tycks föreligga mellan gifta och skilda.

Dispensäktenskapens bostadssituation

Att bostadssituationen varit besvärlig för dessa ungdomar är förklarligt, speciellt med hänsyn till att en stor del av dem inte på förhand hade planer på att ingå äktenskap tillsammans. Då bostadsfrågan måst lösas mycket snabbt och ungdomarna som regel inte syns ha haft lägenhet eller ha stått i bostadskö har, som fram-

går av tabell 3, föräldrarna i mycket stor utsträckning fått lov att hysa dem under den första tiden. I inte mindre än ca 2/3 av fallen bodde de nygifta efter vigseln i den enes föräldrahem eller var och en hos sina föräldrar. Efter 12 månader hade dock bostadssituationen för många radikalt förbättrats. Då hade 2/3 av dispensfallen egen bostad — skild från föräldrarnas — i form av egen lägenhet eller möblerat rum o dyl.

Av tabellen framgår även att av de som senare tagit ut skilsmässa 14 par hade egen lägenhet vid vigseln mot nio bland de gifta. Härav bör man inte dra den slutsatsen att de skilda oftare har egen lägenhet vid vigseln än de gifta. Detta resultat kan bero dels på att materialet är för litet och dels på brister i redovisningen. Av materialet framgår vidare att de intervjuade, som sagt sig vara på det klara med att de ville bilda ett hem tillsammans, har haft en något sämre bostadssituation än andra, medan i de fall, där mannen gjort sin värnplikt under första året, bostadsförhållandena inte syns ha

Tabell 3. Dispensäktenskapens bostadssituation dels vid giftermålet och dels 12 månader senare

Bostadstyp	Vid giftermålet		1 år efter giftermålet	
	Gifta	Skilda	Gifta	Skilda
Egen lägenhet	9	14	20	29
Möblerat rum med del i kök, inackorderingsrum	5	4	5	5
Bostad i den enas föräldrahem	23	16	15	6
Bostad var och en hos sina föräldrar	6	14	3	8
Summa	43	48	43	48

varit sämre än för materialet som helhet. Det skall även anmärkas att de som vid giftermålet redan hade barn tillsammans

oftare bodde kvar i vars och ens föräldrahem och mindre ofta hade egen lägenhet än i de fall, där barnen föddes i äktenskapet, vilket visas av nedanstående tablå.

Bostadstyp vid giftermålet	Antal dispensfall med barn före äktenskapet	barn endast i äktenskapet
Egen lägenhet	2	21
Möblerat rum med del i kök, inackorderingsrum.	2	7
Bostad i den enas föräldrahem	7	32
Bostad var och en hos sina föräldrar	11	9

Efter två års äktenskap var läget det att ca vart femte par fortfarande bodde kvar hos föräldrarna — antingen i den enas föräldrahem eller var och en hos sina föräldrar.

Hur de unga verkligen haft det bostadsmässigt under det första året framgår endast delvis av ovanstående sammanställningar. Givetvis finns det fall, där mannen eller hustrun prisar sina svärföräldrar för att de fått bo hos dem under den första tiden, men det vanligaste tycks vara att slitningar förekommit — »svärmodern var svartsjuk på hustrun» eller »svärmodern lade sig i allt vad hon företog sig». Att de äktenskap, där makarna fick börja med att dela tre rum och kök med sju andra vuxna personer (hustruns föräldrahem) eller där tre familjer delade en lika stor lägenhet, slutat med skilsmässa, kan vara lätt att förstå, liksom även det fall, där hustrun och barnet bodde i sex olika inackorderingsrum innan äktenskapet definitivt upplöstes.

Vid intervju tillfället hösten 1957 — sju resp tolv år efter vigseln — var lägenhetsstandarden för de alltjämt gifta den att praktiskt taget alla hade egna ljusa och moderna lägenheter. Blott nio familjer ansåg att deras lägenheter var för trånga — sex par bodde i rum och kök.

Å andra sidan bodde sex familjer i egna villor eller radhus. Beträffande de skilda syns — trots att många är omgifta sedan flera år — bostadsstandarden vara väsentligt lägre. Över 35 % av de intervjuade i denna grupp bodde fortfarande i ett rum eller i ett rum och kök, medan 45 % hade två rum och kök.

Bosättningen

Som tidigare nämnts fick en stor del av ungdomarna efter giftermålet bo kvar var och en hos sina föräldrar eller flytta ihop i enderas föräldrahem. Detta har betytt att bosättningen ofta har kunnat uppskjutas en tid — helt eller delvis. Av materialet framgår bl a att två år efter giftermålet ca 20 % av dispensfallen fortfarande bodde kvar hos föräldrarna. I fyra av de upplösta äktenskapen erhöll parterna för övrigt aldrig någon egen bostad, och i tre av dessa fall förefaller man över huvud taget inte ha bildat något hem.

När de unga slutligen bildat eget hem, har detta ofta finansierats genom bosättningslån. I inte mindre än 31 av de fortfarande bestående dispensäktenskapen (72 %) har angivits att man tagit dylikt lån, medan motsvarande antal bland de 48 upplösta äktenskapen endast är 17. I ytterligare några fall har man lånat pengar till bosättningen, men i dessa fall har det inte varit i form av speciella bosättningslån. Bland annat förekommer lån på en livförsäkring. Hur lånen varierat i storlek beträffande 1945 resp 1950 års dispensfall framgår av tablå på nästföljande sida.

Återbetalningen av lånen gick för det mesta hyggligt — åtminstone bland de gifta. Bland de skilda har två uppgett, att de sju resp tolv år efter giftermålet ännu inte återbetalat bosättningslånet, och i ytterligare ett fall har angivits, att

Lånets storlek, kr	1945 års dis- pensfall	1950 års dis- pensfall
— 500 . .	—	1
800— 999 . .	1	—
1 000—1 199 . .	6	—
1 200—1 399 . .	17	—
1 400—1 599 . .	—	4
1 600—1 799 . .	5	14
1 800—1 999 . .	—	2
2 000— . .	—	2
Ej sökt eller fått avslag	16	23
Summa	45	46

möblerna hade hämtats tillbaka av möbelfirman.

Vid sidan av låneköpen syns avbetalningsköpen ha varit de vanligaste. I över 1/4 av dispensfallen har framhållits att möbler m m köpts på avbetalning, medan i 1/5 av fallen inköpen finansierats genom egna besparingar. Men även föräldrarna har bidragit med en hel del till bosättningen. I inte mindre än 30 % av dispensäktenskapen har angivits att hjälp erhållits av föräldrarna, antingen i form av hemgift eller som successiv hjälp (pengar och möbler).

Hur bosättningen kunde gå till, när den var som mest pressande, framgår av följande citat: »Mannen förbrukade alltsammans (lånet) på uteliv. Vi bodde bland sockerlådor och så'nt.»

Ekonomi och arbetsförhållanden

Att ekonomin under de första äktenskapsåren ofta har varit besvärlig för de unga finns omvitnat i en mängd intervjuer. Den vanligaste orsaken härtill syns ha varit, att familjens inkomst inte räckte till, sedan hustrun slutat sitt arbete vid giftermålet eller strax före nedkomsten. En annan vanlig orsak har varit att mannen fullgjort sin militärtjänstgöring, under vilken tid familjebidraget varit den huvudsakliga inkomsten för makan och barnet. Även makarnas oförmåga att hus hålla tycks ha varit en bidragande orsak. Ett ofta återkommande uttryck angående

de första årens ekonomi har varit att »det var mycket svårt, men det gick trots allt». Men det finns även sådana — ehuru endast ett fåtal — som ansåg, att de klarade sig bra eller t o m mycket bra de första åren. I dessa fall har makarna antingen arbetat båda eller haft förmånen att tillsammans med barnet få bo hos enderas föräldrar — ofta hyresfritt. För övrigt kan anmärkas att fler bland de skilda kvinnorna än bland de gifta anser att det första året var besvärligt eller mycket besvärligt. Som exempel på mindre god ekonomisk start kan nämnas ett fall, där hustrun inte visste vare sig var mannen arbetade eller vad han hade i lön och aldrig fick pengar så att det räckte till hushållsutgifter, eller ett annat fall, där mannen startat en firma, och makarna på grund av stora skulder ofta saknade pengar till mat och därför vid matdags gick bort till bekanta. I båda dessa fall slutade äktenskapet med skilsmässa.

Även på andra sätt kan man få bekräftat att ekonomin för de unga inte alltid varit den bästa. Vid genomgång av socialregistren framgår nämligen, att 42 % av de frånskilda, under den tid de fortfarande var gifta, fått hjälp från fattigvården (socialhjälpen) vid minst ett tillfälle, medan bland de fortfarande gifta 30 % fått socialhjälp.

De unga dispensäktenskapens ekonomi hade säkerligen varit än mer pressande om inte föräldrarna i många fall hade hjälpt dem. Således framgår av materialet att i 62 av de 91 dispensäktenskapen den enas eller mindre vanligt bådas föräldrar ställt bostad till de ungas förfo- gande och/eller hjälpt dem med större eller mindre penningbidrag under den första tiden. Det har även varit mycket vanligt att hustrun och barnet fått bo i den enas föräldrahem under mannens militärtjänstgöring.

Praktiskt taget samtliga män har haft

ordnat arbete såväl före som under äktenskapet. Endast i fyra fall har anförts, att så inte var fallet före giftermålet — i ett av dessa fall var mannen studerande — medan efter giftermålet alla utom fem nu skilda män haft ordnat arbete. Bland kvinnorna har nio uppgett att de inte haft förvärvsarbete före giftermålet. I dessa fall var kvinnan antingen så ung, att hon inte hunnit påbörja något arbete efter avslutad folkskola, eller också gick hon i högre skolor — en utbildning som hon på grund av graviditet och äktenskap blev tvungen avbryta (fyra fall).

En del kvinnor har även efter giftermålet haft förvärvsarbete. I vilken utsträckning detta har förekommit framgår av efterföljande tablå. Fem av kvinnorna har för övrigt angett att de varken före eller efter giftermålet haft förvärvsarbete.

Hustruns arbete efter giftermålet	Gifta	Skilda
Heltidsarbete, endast avbrutet av barnsbörd	8	10
Sporadiskt arbete, hel- eller deltid	7	13
Arbete endast under senare år, även deltid	9	4
Inget förvärvsarbete	19	9
Summa intervjuade	43	36

Hur stor inkomsten varit under det första äktenskapsåret är givetvis nu mycket svårt att ange. I tabell 4 lämnas dock en sammanställning av mannens resp kvinnans ungefärliga inkomst i de fall de arbetat fem månader eller mer. Genomsnittslönerna för männen i 1945 års dispensäktenskap var 400 kr per månad och i 1950 års dispensäktenskap 525 kr per månad, vilket i dagens penningvärde motsvarar ca 700 resp 800 kr per månad. Av materialet framgår, att de skilda hade en högre sammanlagd medelinkomst än de gifta, vilket till en del förklaras av att fler av de skilda kvinnorna hade förvärvsarbete än av de gifta. Det framgår bl a att i nio av de gifta mot minst 15 av de

skilda dispensfallen har mannen arbetat minst nio och hustrun minst fyra månader under det första äktenskapsåret. För övrigt kan nämnas att i minst tio fall vare sig mannen eller hustrun har arbetat mer än fyra månader under första året — mannen var i samtliga dessa fall inkallad.

Tabell 4. Makarnas inkomst per månad under första äktenskapsåret i de fall de arbetat fem månader eller mer

Lön per månad, kr	Män		Kvinnor	
	1945 års dispensfall	1950 års dispensfall	1945 års dispensfall	1950 års dispensfall
—299 . .	4	1	6	1
300—399 . .	13	8	2	4
400—499 . .	11	7	3	4
500—599 . .	3	11	—	1
600—699 . .	1	2	—	4
700— . .	—	7	—	2
Summa	32	36	11	16

På en fråga om mödrahjälp söktes vid första barnets födelse angav 49 av de 91 mödrarna att de sökt och erhållit dylik hjälp. Ytterligare sex hade sökt men fått avslag. Det var för övrigt vanligare bland de gifta än bland de fränskilda att de fick mödrahjälp. Medan 65 % av de gifta hade fått mödrahjälp, var andelen bland de fränskilda 44 %. Anledningen härtill har varit de senares bättre ekonomi.

Yrke och utbildning

Som framgår av föregående avsnitt hade praktiskt taget samtliga ungdomar — såväl män som kvinnor — ordnat arbete vid äktenskapets ingående. Vilken yrkesgrupp de unga då tillhörde har på grund av bristfälligheter i redovisningen inte på ett tillfredsställande sätt kunnat fastställas. Av männen syns dock närmare 45 % ha varit grov-, fabriks- eller annan typ

av inte yrkesutbildade arbetare, medan över 30 % uppgivit att de var montörer, maskinister, typografer eller hantverkare. Ca 20 % var kontors- eller affärsanställda. Beträffande kvinnornas yrkestillhörighet tycks inte mindre än 40 % ha varit kontorsanställda vid giftermålet och 10 % affärsanställda. Hur kontrahenterna i dispensäktenskapen fördelar sig efter yrkesgrupper sju resp tolv år efter äktenskapets ingående — dvs vid intervju-tillfället — framgår av tabell 5.

Tabell 5. Mannens och kvinnans yrke vid intervju tillfället hösten 1957

	Män		Kvinnor	
	Gifta	Skilda	Gifta	Skilda
Ingenjör, tjänsteman, kontorist	9	5	10	12
Försäljare, köpman, affärsbiträde	4	8	3	4
Typograf, fotograf m fl hantverk	7	7	—	—
Montör, maskinist m fl yrkesutbildade	9	1	—	—
Arbetare, inte yrkesutbildad	10	11	2	5
Inte angivet eller okänt yrke	4	14	—	9
Hemmafruar	—	—	28	16
Summa	43	46	43	46

Vad beträffar ungdomarnas skol- och yrkesutbildning framgår av tabell 6, att 19 ungdomar hade tagit realexamen eller motsvarande, ev högre examen, samt att elva hade genomgått folkhögskola eller seminarium. Yrkesskoleutbildning — minst ettårig — lärlingsutbildning eller minst fem års praktik inom samma yrke har vidare angivits av 34 män och nio kvinnor. Den redovisade utbildningen — inklusive yrkesutbildning — hade ungdomarna nästan undantagslöst skaffat sig redan före giftermålet. Det förekommer dock fall där vederbörande efter giftermålet studerat vidare, som t ex en kvin-

na, som trots att hon måste avbryta flickskolestudierna på grund av giftermålet senare avlagt avgångsexamen, och en man, som genom självstudier avlagt bl a ingenjörsexamen. Beträffande de giftas och frångäddas utbildning framgår vidare, att fler av de gifta männen skaffat sig teoretisk och praktisk utbildning än av de skilda, medan bland kvinnorna det motsatta förhållandet gäller.

Tabell 6. Makarnas skol- och yrkesutbildning vid intervju tillfället

Utbildning utöver folkskola	Män		Kvinnor	
	Gifta	Skilda	Gifta	Skilda
Realexamen eller högre examina	5	2	3	9
Folkhögskola, seminarium	1	3	4	3
Kvällskurser m m	—	2	7	6
Yrkesskoleutbildning	12	8	3	2
Lärlingsutbildning eller lång praktik inom samma yrke	10	4	1	3
Ingen utbildning utöver folkskola	13	17	25	13
Summa intervjuade	41	36	43	36

Ätta ungdomar — sex kvinnor och två män — har uppgett att de måst avbryta sin utbildning på grund av giftermålet, kvinnorna på grund av graviditet och männen på grund av ökad försörjningsbörda. Av kvinnorna slutade tre i sjätte klassen i flickskola, två avbröt påbörjad kurs i sömnad och en avbröt utbildning vid konstfackskolan, medan de två männen avbröt studier på tekniskt gymnasium. Fem ungdomar har angett att de trots giftermålet fortsatte och fullföljde sin utbildning, vanligen påbörjad lärlingsutbildning.

Barnen och deras vård

Fruktsamheten i dispensäktenskapen är mycket hög. Som framgår av efterföljan-

de tablå var medelantalet barn per familj, födda inom äktenskapet, 2,4 för de gifta och 1,6 för de skilda. Om man beträffande de senare även tar med de barn som fötts utom eller inom senare äktenskap kommer antalet barn per moder att överstiga två. För hela riket var medelantalet barn i bestående äktenskap ingångna åren 1946—50 blott 0,9.

	Antal barn per dispens- äktenskap							Medelantal barn per familj
	1	2	3	4	5	6	7	
Gifta .	9	18	11	2	2	1	—	2,4
Skilda .	25	19	4	—	—	—	—	1,6

Av barnen var 22 födda före äktenskapet. I denna grupp av dispensäktenskap kom senare 16 att upplösas. För övrigt kan påpekas, att bland de skilda endast ett barn fötts inom äktenskapet efter år 1949 i 1945 års dispensäktenskap och inget barn senare än år 1953 i 1950 års dispensäktenskap.

På frågan om vem som har skött barnet eller barnen under det första äktenskapsåret har praktiskt taget alla svarat att föräldrarna (eller modern) gjort detta. Endast i enstaka fall (och under kortare tid) har mor- eller farföräldrar fått ta hand om dem. En annan utväg har varit att placera dem på daghem eller liknande under moderns förvärsarbete.

Rent allmänt kan sägas att i de fall föräldrarna fortfarande är gifta har barnen vuxit upp i föräldrahemmet och stått under föräldrarnas tillsyn med undantag för kortare kolonivistelser o dyl. I dessa fall bor också barnen kvar hos föräldrarna — bortsett från en familj, som har sitt barn placerat hos mormodern på grund av moderns förvärsarbete. Då det däremot gäller de skilda syns endast en mindre del av barnen ha fått växa upp hos samboende föräldrar. Det vanligaste tycks ha va-

rit att de under sina fem första år vuxit upp i minst två miljöer, dels tillsammans med båda föräldrarna och dels med modern ensam eller hos mor- eller farföräldrarna. En del barn har även tillbringat någon tid på barnhem eller i fosterhem.

Av barn till nu skilda föräldrar i 1945 års dispensäktenskap bodde vid intervju-tillfället 25 eller 60 % tillsammans med moder plus styvfar. Hos den ensamstående modern bodde tolv av barnen, medan tre växte upp i fosterhem och två hos far och styvmor. Av barnen i 1950 års upplösta dispensäktenskap bodde tio av 29 barn hos den fränskilda modern, medan nio bodde hos den omgifte modern och fyra hos den omgifte fadern. Av de övriga barnen vistades fyra hos mor- eller farföräldrar, medan två var placerade i fosterhem.

Beträffande barnens tillsyn på dagarna och efter skolans slut har det, i de fall barnen inte vistats i fosterhem eller hos släktingar, som regel varit väl ordnat. Av barnen i de fortfarande gifta familjerna var vid intervjutillfället ca 60 % hemma under moderns tillsyn — beträffande ytterligare 18 % har samma sak uppgetts, men i dessa fall har samtidigt redovisats att modern har förvärsarbete (hel- eller halvtid). 19 barn (20 %) var på daghem eller i familjedaghem eller stod under annan tillfredsställande tillsyn, medan sex barn — ev fler — var hemma utan tillsyn efter skolans slut. Av dessa senare var så gott som alla över tio år samt hade viss tillsyn genom grannar, närboende släktingar etc. Bland de skilda var vid intervjutillfället ca 1/4 av barnen hemma under moderns, styvmoderns eller mormoderns tillsyn, medan 13 var placerade på daghem eller i familjedaghem. För tolv barn, alla över tio år, har angetts att de vistades hemma utan tillsyn efter skolans slut.

Skilsmässorna och deras orsaker

Som inledningsvis nämnts slutar dispensäktenskapen oftare än andra äktenskap med skilsmässa. Av de i Stor-Stockholm åren 1945 och 1950 beviljade dispensäktenskapen var inte mindre än 29 resp 20 % upplösta år 1957. Vilka faktorer som därvid förorsakat skilsmässorna skall i det följande söka belysas. Rent generellt kan sägas att anledningen till en skilsmässa vanligen inte är att finna i en enda orsaksfaktor utan i en hel serie samverkande faktorer. Med anledning härav har samtliga i undersökningen redovisade orsaksfaktorer — såväl de av mannen som de av hustrun angivna, även om de varit helt olika — bedömts som lika betydande, även om någon anförts som huvudorsak. Som regel går det nämligen inte att avgöra vilken av de uppgivna faktorerna som är orsak och vilken som är verkan. I tabell 7 lämnas en översikt av de i intervjun efterfrågade orsaksfaktorerna till skilsmässan.

Tabell 7. Dispensäktenskapen fördelade efter anledningen till skilsmässan

	1945 års dispens- fall	1950 års dispens- fall	Summa	
			An- tal	%
Antal upplösta dispensäktenskap	26	22	48	100
därav med nedan angiven orsaksfaktor:				
Dålig ekonomi	12	8	20	42
Alkoholmissbruk	4	2	6	13
Ingen bostad	2	2	4	8
Mannen övergav hustrun eller omvänt ..	7	5	12	25
Otrohet	15	8	23	48
Gifta sig enbart för barnets skull	3	5	8	17
Trivdes inte ihop	8	17	25	52
Annan orsak	10	5	15	31

Av tabellen framgår att i över hälften av fallen uppgetts att parterna inte triv-

des ihop eller att man inte passade för varandra. »De drog åt var sitt håll hela tiden och kände att varje förutsättning för äktenskapet saknades, men de ville göra det bästa möjliga av situationen.» Den närmast vanligaste skilsmäsoorsaken var otrohet. Denna var mycket ofta kombinerad med att maken eller maken övergav den andra parten. »Frun försvann efter 7—8 månader med en annan kille.» Ovanligt är inte heller att makarna beskyllt varandra för otrohet.

Åtta äktenskap kom till stånd — helt eller delvis — enbart för att legalisera barnet. I tre av dessa fall satte makarna för övrigt aldrig bo.

Av tabellen framgår vidare att vid sidan av otrohet och vantrivsel med varandra har dålig ekonomi varit en vanlig orsak till splittringen. Som exempel kan citeras: »Maken slutade sitt arbete..., pantsatte linne och möbler.» Under rubriken »annan orsak» har redovisats sådana faktorer som svärmorsproblem och kriminalitet. I samband härmed kan nämnas att 14 av de frånskilda männen (29 %) fanns antecknade i kontrollstyrelsens register och/eller straffregistret för fylleriförseelser och brott begångna under den tid makarna varit gifta. Motsvarande antal bland de gifta männen var sju (16 %).

De ovan redovisade faktorerna syns emellertid, enligt ungdomarna själva, inte alltid ha varit de enda orsakerna till svårigheterna. Ofta har de kombinerats med uttalanden om att man var för omogen vid giftermålet och saknade ansvars-känsla gentemot familjen. Inte ovanliga är uttryck av typen »man ville ju ha sin ungdom» eller »dumt att man gifte sig så ung, man var inte mogen att klara allt som följde med». För övrigt förekommer såväl bland dessa som bland de fortfarande gifta en hel del röster mot allt för unga äktenskap — »hon var mycket mer

mogen för äktenskap andra gången» eller »han ansåg att ingen bör gifta sig förrän vid 27—30 års ålder»!

Att få en entydig bild av när de första allvarliga misshälligheterna började har inte gått på grund av makarnas ofta synnerligen skiftande åsikter i denna fråga. I tre fall har den ena parten t o m angett att inga egentliga misshälligheter någon-sin förekommit — i två av dessa fall upp-gav dock den andra parten, att stridig-heterna hade börjat omedelbart efter gif-termålet. Sammanfattningsvis kan sägas att i minst tre av de äktenskap som slutat med skilsmässa misshälligheterna var yt-terst allvarliga redan före äktenskapet — »han var emot äktenskapet hela tiden» — och efter så kort tid som ca sex månader tycks det ha gnisslat ganska betänkligt i ungefär vartannat av de äktenskap, som senare upplöstes. — Även bland de fort-farande gifta har givetvis allvarliga stri-digheter förekommit — mest om ekono-min. I inte mindre än fem fall har skils-mässa varit aktuell, men efter medling el-ler en tids separering har makarna fort-satt äktenskapet. Efter intervjutillfället har dock ett av dessa äktenskap defini-tivt upplösts.

Äktenskapen upplöstes ofta ganska lång tid efter det misshälligheterna hade bör-jat. En anledning härtill har varit en förhoppning hos åtminstone den ena av makarna om att förhållandena skulle bli bättre. — »Mannen försökte anpassa sig hela första året, sedan blev stötestenarna oöverstigliga.» Redan under första äkten-skapsåret hade hemskillnad tagits ut i ett

par tre fall, men den juridiska upplös-ningen blev i dessa fall inte definitivt klar förrän efter fyra till fem år. I förestå-ende tablå lämnas en översikt över dis-pensäktenskapens varaktighet.

Av de intervjuade har inte mindre än 60 % angivit att de är eller har varit om-gifta samt sex (8 %) att de är förlovade eller samboende.

I samband med skilsmässan uppstår alltid en mängd problem, t ex vem som skall ha vårdnaden om barnen, vem som skall överta lägenheten etc. Av förelig-gande material framgår att modern en-sam fick vårdnaden om barnen i 40 och fadern ensam i fyra av de 48 fallen, me-dan i de fyra återstående barnen delades mellan makarna. Vidare framgår att i en mycket stor del av fallen (troligen närmare hälften) barnen numera aldrig träffar den av föräldrarna, som inte har vårdnaden om dem. Endast 40 % har uppgett att de någon gång i månaden (ev oftare) träffar sina barp — och då vanligen även tillsammans med den som har vårdnaden om dem. I övrigt syns för-äldrarna numera ha mycket ringa per-sonlig kontakt med varandra och när så sker gäller den barnet och dess uppfostran.

Inte heller syns umgängesrätten mel-lan barnen och den av föräldrarna, som inte har vårdnaden om dem, ha gett an-ledning till stridigheter. Har sådana fö-rekommit har det som regel varit under de första skilsmässaåren (fyra fall) eller vid mannens inte förvarnade besök (tre fall).

Lägenhetsfrågan ordnades som regel på så sätt att hustrun övertog lägenheten el-ler, som i två fall, »köllappen» på bostads-förmedlingen. I sju fall fick dock man-nen överta bostaden, medan den i två fall återgick till hyresvärdens.

Äktenskapens varaktighet	1945 års dispensfall	1950 års dispensfall
2—3,9 år.....	4	3
4—5,9 år.....	9	16
6—7,9 år.....	5	3
8— år.....	8	—
Summa	26	22

Sammanfattning

Innan de sammanfattande resultaten av denna provundersökning lämnas skall påpekas, dels att undersökningen omfattar endast ett begränsat antal dispensäktenskap, tillhoppa 91 stycken och dels att den är bunden till sådana fall, där kontrahenterna var kvarboende i Stor-Stockholm hösten 1957. Dessa begränsningar minskar givetvis denna undersökningens allmängiltighet högst avsevärt. Vidare bör påpekas de svårigheter som uppstått, dels genom att parterna, vilka vanligen båda intervjuats, lämnat skiljaktiga uppgifter och dels genom att vissa lämnade data ligger långt tillbaka i tiden.

Undersökningen omfattar 43 bestående dispensäktenskap (»gifta») och 48 upplösta (»skilda»). De skilda är därvid starkt överrepresenterade i förhållande till den faktiska skilsmäsofrekvensen.

Av undersökningen framgår, att dispens i endast ett fåtal fall har beviljats av annan orsak än den att kvinnan väntade barn eller redan hade barn tillsammans med sin blivande make. Barn redan före äktenskapet var för övrigt vanligare bland de äktenskap, som slutat med skilsmässa, än bland de övriga. Av sekundäranledningarna var den vanligaste att kontrahenterna ville att barnet skulle födas inom äktenskapet.

Legal abort hade före dispensansökan sökts i endast fem fall, och i alla dessa hade man fått avslag. En kvinna hade försökt illegal abort.

Föräldrarna har i flertalet fall utan vidare lämnat sitt tillstånd till äktenskapet, även om de ansett barnen vara för unga. De har även i stor utsträckning hjälpt de unga, framför allt med att lösa deras bostadsproblem. Endast 25 % hade egen lägenhet vid giftermålet. I över hälften av de gifta dispensfallen och i 1/3 av de nu skilda fick de unga bo i

den ena partens föräldrahem under den första tiden efter giftermålet. Efter två års äktenskap bodde fortfarande ca vart femte par hos enderas föräldrar eller var och en i sitt föräldrahem.

På grund av den ofta besvärliga bostadssituationen vid giftermålet har bostättningen vanligen måst skjutas upp en tid. När de unga slutligen bildat eget hem har detta ofta finansierats genom bostättningslån. I 31 av de gifta och 17 av de fränskilda fallen hade man tagit dylikt lån.

Ekonomi syns, speciellt under de första åren, ha varit bekymmersam för de unga, särskilt sedan hustrun på grund av barnsörden slutat sitt förvärvsarbete. Även makarnas oförmåga att hushålla torde ha varit en bidragande orsak. Av socialregistret framgår att 42 % av de skilda — under den tid äktenskapet varade — och 30 % av de gifta fått socialhjälp.

Praktiskt taget samtliga män har haft ordnat arbete såväl före som efter giftermålet. Bland kvinnorna har endast ca hälften av de gifta och 1/4 av de skilda inte haft förvärvsarbete vid något tillfälle efter giftermålet.

Mödrahjälp har 49 av de 91 mödrarna fått vid första barnets födelse. Ytterligare sex hade sökt men fått avslag.

Av männen syns vid giftermålet närmare 45 % ha varit inte yrkesutbildade arbetare och 20 % kontors- och affärsanställda. Av kvinnorna var inte mindre än 40 % kontorsanställda och 10 % affärsanställda. Ungdomarna syns som regel ha skaffat sig sin yrkesutbildning redan före giftermålet. Endast åtta ungdomar har uppgett att de måst avbryta sin utbildning på grund av giftermålet.

Medelantalet barn per familj, födda inom dispensäktenskapen, var 2,4 för de gifta och 1,6 för de skilda.

I de fall föräldrarna fortfarande är

gifta har barnen nästan undantagslöst vuxit upp i föräldrahemmet. Beträffande de frånskilda har endast en mindre del av barnen vuxit upp i ett fullständigt föräldrahem under de första fem åren, medan flertalet har fått växa upp i minst två olika miljöer under sin tidiga barndom.

Då det som regel inte går att fastställa vilken av flera angivna faktorer som är huvudorsak till en skilsmässa, har samtliga redovisats. Därvid framgår att i ca hälften av fallen angetts, att makarna inte trivts ihop. I nästan lika många fall har otrohet förekommit. Åtta äktenskap kom för övrigt till stånd enbart för att legalisera barnet. En annan mycket vanlig orsak, även om den inte kommit fram

siffermässigt, är att kontrahenterna ansett sig ha varit för omogna vid giftermålet och saknat ansvarskänsla gentemot familjen.

Stridigheterna i äktenskapet tycks ha börjat tämligen omedelbart efter giftermålet, ty redan ett halvt år efter vigseln har det gnisslat ganska betänkligt i ungefär vartannat av de senare upplösta äktenskapen. Trots detta blev skilsmässan som regel inte definitivt klar förrän efter fyra à fem års äktenskap. Inte mindre än 60 % är eller har varit omgifta. Av materialet framgår slutligen, att modern ensam fick vårdnaden om barnen i 40 och fadern i fyra av de 48 fallen, medan makarna i de återstående fyra fallen delade dem mellan sig.

Några kommentarer till redogörelsen »Dispensäktenskapen och skilsmässorna»

AV BYRÄCHEFEN ERLAND VON HOFSTEN

Med anledning av den av amanuensen Bengt Sjöberg utarbetade redogörelsen för undersökningen av dispensäktenskapen och skilsmässorna, önskar jag för min del i det följande ge några synpunkter på undersökningen och det erhållna resultatet.

Utgångspunkten för undersökningen torde vara vad som i redogörelsen formulerats på följande sätt: »De nuvarande bestämmelserna har länge varit föremål för uppmärksamhet från socialvårdens företrädare, vilka bland annat gjort gällande, att den ökade dispensgivningen kan

leda till allvarliga sociala missförhållanden i de enskilda fallen.» Något närmare klarläggande av vad som i detta sammanhang bör menas med »sociala missförhållanden» föreligger inte. Många torde ha den uppfattningen, att det allmänt sett ur olika synpunkter är olämpligt, om äktenskap kommer till stånd, som endast varar under en kort tid. Enligt min mening bör man se på frågan på följande sätt.

Av 1945 års dispensäktenskap hade enligt den tidigare redogörelsen 16,4 % eller ungefär en sjättedel upplösts efter tio

år. Detta kan synas vara en rätt hög andel. Man måste emellertid betona, att de allttjämt bestående äktenskapen dock är sex gånger så många.

Om man menar att skilsmäsofrekvensen bland dispensäktenskapen är så hög, att en begränsning av dispensgivningen bör ske, så bör man göra klart för sig, att en dylik begränsning måste bygga på förutsättningen, att det är möjligt att vid det tillfälle, då dispens beviljas, någorlunda väl skilja mellan de äktenskap, som skulle gå isär och de som kan beräknas bli varaktiga. Dessa möjligheter är naturligtvis i realiteten mycket begränsade. Risker är följaktligen, att en begränsning av dispensgivningen kommer att gå ut över de äktenskap, som skulle hålla. Man måste med andra ord väga fördelarna av att hindra tillkomsten av äktenskap, som snart nog kommer att gå isär, mot nackdelarna av att hindra tillkomsten av äktenskap, som skulle utfalla väl. Om parterna i de senare fallen hänvisas vänta med att ingå äktenskap till dess de uppnått den lagstadgade åldern, så kommer under tiden många att finna en annan partner och äktenskapet kommer aldrig till stånd.

Det kan invändas, att det inte borde behöva innebära någon större nackdel, om de som nu omedelbart får dispens och som visar sig hålla samman får vänta med att gifta sig till dess de uppnått den lagstadgade åldern. För att äktenskapet skall utfalla lyckligt, måste det emellertid vara av utslagsgivande betydelse, att föräldrarna får gifta sig, bilda familj, erhålla lägenhet osv så snart som möjligt och inte hänvisas vänta ett par år. Det bör kommas ihåg, att kvinnan väntar barn i praktiskt taget alla de fall, där dispens nu beviljas.

Undersökningen visar att skillnaden i skilsmäsofrekvens mellan dispensäkten-

skapen och andra äktenskap inte är alltför stor. Detta gäller särskilt, om jämförelsen — som rimligt är — i första hand sker med andra äktenskap, där endera eller båda parterna är unga, dvs tillhör de lägsta åldersgrupperna efter passerandet av den lagstadgade giftermålsåldern. Enligt redogörelsen var andelen efter fem respektive tio år upplösta dispensäktenskap 1,5 respektive 1,3 gånger så stor som motsvarande andel i äktenskap med kvinnan i åldersgruppen 18—20 år och mannen i åldersgruppen 21—25 år. Någon artskillnad föreligger sålunda inte mellan dispensäktenskapen och övriga äktenskap mellan unga personer.

Det är mycket möjligt att den högre skilsmäsofrekvensen bland dispensäktenskapen även och måhända i första hand bör tillskrivas andra faktorer än vederbörandes ungdom. Man kan här tänka på bristande försörjningsmöjligheter, svårigheten att få en lämplig bostad osv.

Redogörelsen visar att de ekonomiska svårigheterna samt svårigheterna att finna en lägenhet är mycket vanliga bland dem som ingått äktenskap enligt dispens. Detta är blott vad man kunde vänta, eftersom det gäller helt unga personer, som ställts inför familjebildningsproblemen betydligt tidigare än vad som är vanligt. Det är tydligt att samhällets biståndsrresurser inte är tillräckliga i dessa fall och att mera borde göras för att underlätta familjebildningen. Det är mycket möjligt, att åtgärder av detta slag avsevärt skulle bidra till att reducera skilsmäsofrekvensen bland dispensäktenskapen.

Diskussionen i det föregående gäller givetvis endast fall, då kontrahenterna själva önskar ingå äktenskap. Det är givetvis inte fråga om att från samhällets sida stimulera eller uppmåna till ingående av äktenskap bland underåriga.

Utlänningar i Sverige

EN ÖVERSIKT FÖR ANDRA KVARTALET 1960 OCH LÄGET DEN 1 JULI 1960

Nedanstående översikt är liksom tidigare redogörelser beträffande utlänningar i Sverige grundad på statistik utarbetad inom statens utlänningskommission. Närmast föregående kvartalsöversikt framlades i majhäftet av Sociala Meddelanden 1960.

Utlänningar med uppehållstillstånd. Enligt 27 § utlänningskungörelsen 4 juni 1954 äger utlänning icke uppehålla sig i riket längre tid än tre månader utan att inneha gällande uppehållstillstånd. Stadgandet gäller dock ej medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge och ej heller för utlänningar som innehar bösättningstillstånd. Vidare må erinras om att barn under 16 år i regel är införda i

föräldrarnas pass, varvid särskilt uppehållstillstånd inte utfärdas (jfr dock nedan). Som framgår av tab 1 uppgick antalet gällande uppehållstillstånd den 1 juli 1960 till 45 519. Detta innebär en minskning sedan den 1 april 1960 med 3 009 och sedan den 1 juli 1959 med 4 428. Till en del beror minskningen på naturalisationer. Den torde dock i högre grad bero på att ett förhållandevis stort antal uppehållstillstånd utgått under andra kvartalet 1960 och att samtliga väntade förnyelser härav ej hunnit komma utlänningskommissionen till handa. För vissa nationaliteter framträder naturalisationens inverkan på antalet uppehållstillstånd mycket starkt, särskilt om jämförelsen utsträcks längre bakåt i tiden. Sålunda uppgick antalet uppehållstillstånd inom den baltiska folkgruppen den 1 januari 1946 till 25 977 mot 5 055 vid sistlidna kvartalsskifte. Det må beaktas att siffrorna också påverkas av bl a emigration.

Vid sistlidna kvartalsskifte har även företagits en sammanräkning av de uppehållstillstånd som innehas av barn under 16 år samt en beräkning av det antal barn som indirekt berörs av föräldrarnas uppehållstillstånd. Av de 45 519 uppehållstillstånden den 1 juli 1960 avsåg sålunda 1 372 barn under 16 år. Närmare 70 % av sistnämnda antal gällde barn av tysk nationalitet. Å föräldrarnas uppehållstillstånd var sammanlagt 13 356 barn uppförda.

Tab 1. Uppehållstillstånd för utlänningar

Nationalitet	1959	1960		
	1 juli	1 april	1 juli	därav män
Baltisk	6 528	5 409	5 055	3 407
Belgisk	98	90	93	39
Brittisk	1 180	1 355	1 277	662
Fransk	613	627	571	341
Nederländsk . .	1 185	1 205	1 196	748
Italiensk	3 113	3 272	3 076	1 910
Polsk	1 872	1 647	1 510	944
Schweizisk . . .	1 104	1 162	1 123	703
Tjeckoslovakisk .	252	234	213	148
Tysk	19 471	18 513	17 622	7 367
Ungersk	6 116	6 184	5 495	3 578
USA-medborgare	1 558	1 913	1 644	980
Österrikisk . . .	2 748	2 691	2 521	1 344
Övriga	4 109	4 226	4 123	2 615
Summa	49 947	48 528	45 519	24 786

Naturaliserade utlänningar. Under andra kvartalet 1960 har 2 152 utlänningar blivit svenska medborgare, varav 2 021 efter Kungl Maj:ts beslut. I totalsiffran ingår såväl barn som svenskfödda utländska medborgare, vilka senare i föreskriven ordning återtagit svenskt medborgarskap. Beträffande fördelningen efter förutvarande nationalitet kan nämnas, att 652 finländare, 459 tyskar, 282 balter, 138 danskar, 104 norrmän och 86 polacker förvärvat svenskt medborgarskap under det här redovisade kvartalet.

Födda och avlidna utlänningar. Enligt de uppgifter som under årets andra kvartal inkommit till utlänningskommissionen var antalet avlidna utlänningar 98, medan antalet av utländska kvinnor i Sverige födda barn uppgick till 1 017. Av barnen hade 441 finländsk, 185 dansk, 97 norsk, 87 tysk och 30 ungersk nationalitet.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Enligt utlänningskungörelsen åligger det envar som anställt utlänning i sin tjänst att inom tjugofyra timmar efter anställningens tillträdande göra skriftlig anmälan härom till polismyndigheten å orten. Vid anställningens upphörande skall arbetsgivaren inom samma tidrymd göra motsvarande avanmälan. Anmälningsskyldighet föreligger i fråga om samtliga utländska arbetstagare som fyllt 16 år, oavsett om arbetstillstånd¹ erfordras eller ej.

¹ Inemot 80 % av de utländska arbetstagarna i Sverige är befriade från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Befrielsen gäller danskar, norrmän, isländare, finländare, utlänningar med svenskt främlingspass (bl a balter, ungrare och andra flyktingar) samt utländska kvinnor gifta med svenska medborgare. Oavsett nationalitet föreligger befrielse i fråga om husligt arbete och torvarbete. Ett flertal kategorier av utlänningar, som besöker riket mera tillfälligt, kan under vissa förutsättningar erhålla dispens från arbetstillståndsskyldigheten under en tid av tre månader. Dessutom förekommer vissa andra lättnader i bestämmelserna om arbetstillstånd.

På grundval av till utlänningskommissionen inkomna arbetsanmälningskort — som även passerar länsarbetsnämnderna (bl a i och för yrkeskodifiering) — företas vid varje kvartalsskifte en räkning av antalet arbetsanmälda utlänningar. I det följande framläggs resultaten av den per den 1 juli 1960 verkställda räkningen.

Som framgår av tab 2 uppgick det totala antalet arbetsanmälda utlänningar vid slutet av andra kvartalet 1960 till 108 406, vilket innebär en ökning med 2 314 sedan föregående kvartalsskifte. En jämförelse med motsvarande kvartalsskifte år 1959 visar en ökning med nära 9 400 personer. Ökningarna är främst att hänföra till den finländska arbetskraften.

Av de arbetsanmälda var 70 665 män och 37 741 kvinnor. Sedan föregående kvartalsskifte har antalet män ökat med 1 769 och antalet kvinnor med 545. Ökningen sedan den 1 juli 1959 utgör ca 7 200 manliga och ca 2 200 kvinnliga arbetstagare.

Icke mindre än 40 % av de utländska arbetstagarna var av finländsk nationalitet. Tillsammans utgjorde det nordiska inslaget 67 % av den utländska arbetskraften. Av tab 2 framgår att antalet arbetsanmälda balter fortsatt att sjunka, främst beroende på förvärv av svenskt medborgarskap. Bland de i tab 2 och 3 icke redovisade nationaliteterna kan nämnas nederländare (1 076), briter (926) och schweizare (879).

Tillskottet av utländsk arbetskraft under det här redovisade kvartalet hänförs sig främst till grupperna jordbruk och trädgårdsskötsel (+ 521), metallindustri (+ 698), sjöfart (+ 196), hotell och restauranger (+ 365) samt konstnärlig verksamhet, vartill räknas musiker, varietéartister o dyl (+ 279). Förändringarna är sålunda i viss utsträckning av säsongmässig karaktär.

Länsuppgifter över antalet arbetsan-

Tab 2. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 juli 1960, fördelade efter yrkesgrupp och nationalitet

Yrkesgrupp	Totalt	Därav							
		Dansk	Norsk	Fin- ländsk	Bal- tisk	Tysk	Itali- ensk	Ung- ersk	Öster- rikisk
<i>Jordbruk och skogsbruk</i>	9 732	2 693	935	4 972	107	537	6	111	67
Jordbruk	2 958	1 770	117	621	21	191	4	78	33
Trädgårdsskötsel	1 137	253	62	439	11	238	2	16	18
Fiske	60	36	1	19	2	2	—	—	—
Skogsbruk	5 577	634	755	3 893	73	106	—	17	16
<i>Industri och hantverk</i>	50 437	9 201	3 350	21 802	1 973	4 965	1 833	3 193	1 104
Malmbrytning o metallindustri	25 480	3 788	1 391	11 075	1 008	2 735	1 409	1 736	725
Jord- och stenindustri	1 501	543	62	433	23	164	73	118	29
Träindustri	1 960	326	197	956	72	183	7	74	32
Pappers- och grafisk industri .	2 867	587	244	1 195	87	302	31	184	39
Livsmedelsindustri	3 044	937	200	1 044	56	338	36	182	57
Textilindustri	3 960	629	215	1 712	323	325	60	376	35
Beklädnadsindustri	5 110	450	401	3 039	196	432	88	190	110
Läder-, hår- o gummvävarind	2 188	750	145	614	97	179	37	182	20
Kemisk-teknisk industri	928	209	90	389	26	92	22	45	13
Byggnadsindustri	3 370	978	404	1 331	85	208	69	105	44
Kraft-, belysnings- o vattenverk	29	4	1	14	—	7	1	1	—
<i>Samfärdsel</i>	8 319	2 263	920	2 297	227	937	147	97	60
Landtransport	1 353	316	196	480	86	79	18	69	17
Luftfart	58	9	41	2	1	1	1	—	—
Sjöfart	6 908	1 938	683	1 815	140	857	128	28	43
<i>Handel</i>	14 047	1 580	1 479	6 561	310	1 985	328	357	286
Försäljnings- o affärsverksamhet	2 254	399	355	799	38	364	38	36	39
Lagerarbete	1 717	312	206	729	83	115	33	101	20
Bank- och försäkringsverksamhet	399	14	34	169	46	52	5	21	9
Hotell och restauranger	9 677	855	884	4 864	143	1 454	252	199	218
<i>Förvaltning och fria yrken</i>	8 895	1 062	1 409	1 664	436	1 617	259	500	215
Allmän tjänst	65	18	15	16	4	6	—	1	—
Socialvård	61	8	8	8	4	23	1	1	1
Tekniska arbetsområden	3 970	474	904	579	198	688	45	296	124
Kontorsarbete	3 155	305	409	972	205	636	57	91	55
Undervisning och journalistik	461	28	46	64	19	57	10	59	12
Organisationsverksamhet	14	—	3	2	2	5	—	1	—
Konstnärlig verksamhet	1 169	229	24	23	4	202	146	51	23
<i>Hälsa- och sjukvård, hygien</i>	5 780	1 159	703	2 398	72	855	21	105	115
<i>Husligt arbete</i>	6 023	517	473	1 777	19	2 712	40	23	181
<i>Genomgående yrken, diversearbete .</i>	3 853	744	335	1 763	161	351	82	124	77
Genomgående yrken	2 775	506	241	1 249	97	313	76	84	61
Diversearbete	1 078	238	94	514	64	38	6	40	16
<i>Arb, ej hänförl t annan näringsgren</i>	1 203	99	121	357	21	212	26	69	54
<i>Beredskaps- och arkivarbete</i>	117	2	—	6	37	9	—	34	2
Summa	108 406	19 320	9 725	43 597	3 363	14 180	2 742	4 613	2 161
» 1/4 1960	106 092	19 014	9 733	42 286	3 521	13 838	2 690	4 555	2 136
» 1/7 1959	99 014	18 634	8 899	37 662	3 713	13 869	2 554	4 018	2 114

Tab 3. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 juli 1960, fördelade efter län och nationalitet

Län	Totalt	Därav								
		Dansk	Norsk	Finländsk	Baltisk	Polsk	Tysk	Italiensk	Ungersk	Österrikisk
Stockholms stad . . .	23 800	2 400	2 263	10 034	836	270	3 801	709	758	444
Stockholms	9 117	794	537	4 612	270	61	1 551	331	241	179
Uppsala	1 537	163	91	757	72	14	199	22	85	35
Södermanlands . . .	4 081	581	177	2 113	232	29	372	82	232	75
Östergötlands	2 935	495	213	1 000	220	64	449	121	146	47
Jönköpings	1 941	485	138	549	61	35	323	3	163	45
Kronobergs	675	225	37	90	10	17	138	3	99	14
Kalmar	724	151	55	150	27	14	131	12	80	17
Gotlands	185	100	4	57	3	—	15	—	—	1
Blekinge	744	225	32	187	42	15	68	3	104	16
Kristianstads	1 125	508	40	181	7	21	218	5	71	19
Malmöhus	11 022	5 315	380	1 009	163	156	1 717	298	883	161
Hallands	1 165	382	65	222	53	26	200	5	126	9
Göteborgs och Bohus	13 570	3 110	1 819	3 404	772	164	1 667	557	504	187
Älvsborgs	5 673	820	486	2 921	281	58	516	13	233	84
Skaraborgs	1 443	226	143	602	32	11	227	6	82	44
Värmlands	3 801	766	832	1 268	28	16	339	11	137	203
Örebro	3 942	605	287	1 876	74	28	543	41	149	129
Västmanlands	7 428	598	525	4 201	96	56	701	437	285	224
Kopparbergs	4 201	639	443	2 282	22	48	355	27	113	113
Gävleborgs	2 285	306	190	1 244	46	15	267	19	51	43
Västernorrlands . . .	2 104	128	185	1 511	12	3	144	6	18	34
Jämtlands	1 083	43	392	531	2	3	66	1	6	6
Västerbottens	910	61	116	587	1	2	83	9	14	7
Norrbottens	2 915	194	275	2 209	1	6	90	21	33	25
Hela riket	108 406	19 320	9 725	43 597	3 363	1 132	14 180	2 742	4 613	2 161
därav män	70 665	15 370	6 096	25 716	2 475	840	7 406	1 936	3 417	1 394

mälda utlänningar återfinns i tab 3. Som väntat har Stockholm dragit till sig en betydande del (22 %) av den utländska arbetskraften. Man finner vidare att danskarna av geografiska skäl i första hand sökt sig till Malmöhus län, medan norrmännen till betydande del finns inom Göteborgs och Bohus län samt Värmlands län. Geografiskt betingat är också det förhållandet att finländarna i större utsträckning än andra utlänningar förekommer inom norrlandslänen. De nordliga områdena syns däremot ha föga lockelse på den icke-nordiska arbetskraften.

Det utländska arbetskraftstillskottet un-

der andra kvartalet 1960 utgöres som nämnts främst av finländare. Ökningen av antalet finländare fördelar sig på ett flertal län men är absolut sett starkast inom Stockholms stad samt Älvsborgs och Västmanlands län. Antalet danskar har ökat med ca 300. Här ligger emellertid ökningen praktiskt taget helt inom Malmöhus län och hänför sig där till grupperna jordbruk och trädgårdsskötsel. Några större förändringar i fråga om den norska arbetskraften kan icke iakttagas under det här redovisade kvartalet.

Lennart Hellestedt

Omsättningen inom detaljhandel m m 1:a kvartalet 1960¹

Tab 1. Indextal² (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m 4:e kvartalet 1956—1:a kvartalet 1960

	1956	1957				1958				1959				1960
	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv
Livsmedelsbutiker	112	100	110	110	114	103	112	113	115	104	113	115	126	105
Beklädnadsbutiker	117	69	100	76	115	72	99	71	117	73	98	72	129	68
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	120	70	105	76	117	72	103	72	117	74	104	73	134	68
Damkonfektionsbutiker, sy- ateljéer	85	51	91	70	86	54	90	62	85	54	91	62	95	50
Butiker för herr- och dam- konfektion i kombination samt barnkonfektionsbu- tiker	109	60	98	66	101	59	93	61	105	63	91	59	110	55
Manufakturbutiker och textila varuhus	131	85	101	90	133	91	105	89	140	91	109	92	149	90
Skobutiker och skomakerier	118	59	113	90	120	60	113	85	121	66	118	83	123	63
Skobutiker	121	58	113	89	123	61	114	83	123	67	118	81	127	63
Skomakerier	100	67	110	99	99	56	103	99	93	60	113	92	91	61
Inventariebutiker	151	123	111	120	171	130	122	120	192	138	116	132	257	112
Butiker för heminrednings- textilier	128	111	103	111	144	112	110	130	189	136	108	140	248	132
Butiker för möbler	134	106	99	100	159	109	106	102	165	114	111	116	227	94
Bosättningsaffärer	178	110	122	134	184	110	109	124	187	114	109	128	208	97
Radio-, el- och belysnings- affärer	166	142	118	136	181	158	139	122	203	161	119	138	291	122
Järn-, cykel- och sportaffärer	93	69	108	111	97	73	111	108	103	81	117	116	133	77
Övriga specialbutiker	127	103	111	114	136	110	119	119	144	113	122	125	154	111
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	118	86	108	104	122	86	113	108	132	86	113	110	131	79
Urmakerier, optikaffärer . .	140	108	114	122	147	112	116	121	158	114	128	149	194	118
Bok-, pappers- och musik- handel, tidningskiosker . . .	127	108	112	126	140	117	122	132	146	121	127	137	160	123
Tobaksbutiker	118	103	101	103	129	109	110	113	133	112	111	116	129	108
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	128	89	120	122	125	102	117	121	119	91	115	112	129	93
Varuhus, basarer, postorder- firmor	159	94	128	122	172	101	135	124	185	113	147	138	217	120
Summa detaljhandel	120	94	109	105	124	98	113	107	129	101	115	111	145	98
Restauranger, kaféer och kon- ditorier	83	78	93	95	79	77	93	96	86	78	94	96	88	85
Restauranger	78	73	87	89	73	69	87	92	80	72	88	90	84	82
Kaféer och konditorier . .	93	90	106	109	93	93	107	106	96	91	106	107	94	91
Betjäningsställen	112	100	120	112	121	111	131	114	128	114	133	116	135	124
Frisersalonger, hygieniska institut	108	91	115	103	113	100	123	106	120	103	126	111	126	106
Bad- och tvättinrättningar	115	109	134	116	121	112	135	119	131	118	137	112	138	119
Samtliga branscher	117	93	108	105	120	96	112	106	125	99	114	109	140	97

¹ Se anm nederst på s 246. — ² Index talen 1960: 1 har beräknats med ledning av omsättningsbelopp i vilka allmän varuskatt ingår. — ³ Omräkning på grund av senare inkommet material har medfört ändring i tidigare publicerat index tal.

Tab 2. Indextal¹ för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 1:a kvartalet 1960 samt uppräknade försäljningssummor

	Antal identiska företag 4:e kv 1959 och 1:a kv 1960	Uppräknade försäljningssummor milj kr 1:a kv 1960	Indextal för 1:a kv 1960	
			(4:e kv 1959 = 100) ²	(1:a kv 1959 = 100) ³
Livsmedelsbutiker	671	1 745,4	83	101
Beklädnadsbutiker	486	484,4	53	93
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	88	105,9	51	92
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	77	65,8	52	91
Butiker för herr- och damkonfektion samt barnkonfektionsbutiker	71	96,6	50	88
Hatt- och mössbutiker, modebutiker	20	11,5	43	..
Manufakturbutiker och textila varuhus	193	180,3	61	99
Päls- och skinnvarubutiker	28	16,9	33	72
Skobutiker och skomakerier	107	78,6	51	95
Skobutiker	68	70,7	50	95
Skomakerier	39	8,0	66	101
Inventariebutiker	277	243,7	44	82
Butiker för heminredningstextilier	45	32,4	53	98
» » möbler	61	64,4	42	83
Bosättningsaffärer	61	23,7	47	85
Radio-, el- och belysningsaffärer	62	105,3	42	76
Butiker för hemslöjd och leksaker	43	11,9	43	98
Järn-, cykel- och sportaffärer	138	133,3	58	95
Övriga specialbutiker	377	597,2	72	99
Blomsterhandel	47	70,7	82	98
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	55	53,2	60	92
Juvelerarbutiker	18	19,3	42	..
Urmakerier, optikaffärer	30	31,8	61	104
Fotoaffärer och -ateljéer	37	24,8	61	98
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	119	269,8	76	101
Tobaksbutiker	33	99,8	83	96
Läderhandel	24	11,4	54	..
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	28	17,8	72	102
Varuhus, basarer, postorderfirmor	21	218,7	56	107
Summa egentlig detaljhandel	2 105	3 519,0	68	98
Restauranger, kaféer och konditorier	475	261,3	97	109
Restauranger	311	176,9	97	113
Kaféer och konditorier	164	84,4	96	99
Betjäningsställen	237	125,9	92	109
Frisersalonger, hygieniska institut	112	56,8	84	103
Bad- och tvättinrättningar	120	44,8	86	100
Samtliga branscher	2 817	3 906,2	70	98

¹ Se not 2, tab 1.

² Uträknade på identiska företag.

³ Uträknade enligt kedjeindexmetod.

Anm. En utförlig redogörelse för statistikens utformning har lämnats i Sociala Meddelanden 1956: 2 och 1958: 2 samt i Sociala Meddelanden, Statistisk Information 1959: febr. — Antalet tillfrågade enskilda företag var 4 317. Bearbetningsbara svar erhöles från 2 862 (66 %). För den konsumentkooperativa sektorn inhämtas månatliga uppgifter från 197 till KF anslutna konsumtionsföreningar, Svenska Skoindustri AB m fl.

Tab 3. Indextal¹ för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 1:a kvartalet 1960, exklusive och inklusive omsättningen i vissa större varuhus

	Indextal för 1:a kv 1960					
	(4:e kv 1959 = 100) ²			(1:a kv 1959 = 100) ³		
	exkl varu- husen	enbart ⁴ varu- husen	inkl ⁴ varu- husen	exkl varu- husen	enbart ⁴ varu- husen	inkl ⁴ varu- husen
Livsmedelsbutiker	83	91	83	101	135	101
Beklädnadsbutiker	53	51	53	93	104	94
Skobutiker, skomakerier	51	57	51	95	93	95
Inventaributiker	44	44	44	82	102	84
Järn-, cykel- och sportaffärer	58	57	58	95	104	95
Övriga specialbutiker	72	52	70	99	111	99
Restauranger och kaféer	97	92	97	109	124	109
Samtliga branscher	70	58	70	98	113	98

¹ Se not 2, tab 1. — ², ³ Se resp not, tab 2. — ⁴ De av varuhusen särredovisade varugrupperna upptas under resp bransch.

Tab 4. Indextal¹ för omsättningen (försäljningens värde) inom konsumentkooperativ detaljhandel m m under 1:a kvartalet 1960 samt uppräknade försäljningssummor

	Uppräknade försäljnings- summor milj kr 1:a kv 1960	Indextal för 1:a kv 1960		
		(4:e kv 1959 = 100) ²	(1:a kv 1959 = 100) ³	(2:a kv 1955 = 100) ³
Detaljförsäljning				
Livsmedelsbutiker (inkl butiksbusar)	575,8	86	104	113
Snabbköpsbutiker	372,5	90	116	223
Speceri- och diversebutiker	139,6	78	88	59
Charkuteributiker	22,3	78	81	51
Mjök- och brödbutiker	37,3	95	96	73
Fiskbutiker	4,1	94	94	97
Övriga livsmedelsbutiker	0,1	..	..	..
Varuhus, specialbutiker, övriga butiker	90,7	47	96	96
Restauranger, serveringar	17,3	95	107	106
Samtliga branscher, detaljförsäljning	683,9	78	103	110
» » partiförsäljning	40,4	100	102	..
Total försäljning	724,4	79	103	..

¹ Se not 2, tab 1. — ², ³ Se resp not, tab 2.

Tab 5. Indextal¹ (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom vissa branscher av enskild och konsumentkooperativ detaljhandel m m 3:e kvartalet 1956—1:a kvartalet 1960

	1956		1957				1958				1959				1960
	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a
Samtliga branscher . . .	100	117	93	109	105	121	97	113	107	126	100	115	110	140	99
Livsmedelsbutiker . . .	107	113	100	111	110	115	104	113	113	117	105	115	116	128	107
Restauranger, serveringar	97	84	79	94	96	80	77	94	97	86	79	95	97	89	86

¹ Se not 2, tab 1. — Indexentalen har uträknats enligt kedjemetod. De för varje kvartal för enskild resp konsumentkooperativ detaljhandel beräknade indexentalen med närmast föregående kvartal som bas har vägts samman med de uppräknade försäljningsbeloppen som vikter.

Omräkning på grund av senare inkommet material har medfört att i Sociala Meddelanden, Statistisk Information 1960: maj (s 164—166), publicerade indextal skall ändras enligt följande (tidigare publicerade inom parentes):

Tab 2

	kol 3	kol 4	kol 5
Järn-, cykel- och sportaffärer	115 (105)	128 (118)	113 (110)
S:a detaljhandel		113 (112)	106 (105)
Samtliga branscher		112 (111)	

Tab 3

	kol 1	kol 3	kol 4	kol 6	kol 7	kol 9
Järn-, cykel- och sportaffärer	115 (105)	115 (105)	128 (118)	128 (117)	113 (110)	113 (110)
Samtliga branscher	127 (126)			112 (111)		

Orternas och folkmängdens fördelning på ortsgrupper

Den nu gällande grupperingen av rikets kommuner efter dyrorrt fastställdes av Kungl Maj:t den 9 oktober 1953 (SFS 1953: 624) och reviderades senast den 5 december 1958 (SFS 1958: 574).

I nedanstående tabell redovisas hur kommuner och folkmängd den 1 januari 1960 fördelade sig på de fyra ortsgrupperna 2, 3, 4 och 5.

Dyrorrtsgrupperingen den 1 januari 1960

Ortsgrupp	Antal				Relativ fördelning, %			
	Städer	Kö-pingar	Lands-kom-muner	Samtliga kom-muner	Städer	Kö-pingar	Lands-kom-muner	Samtliga kom-muner
Orter den 1 januari 1960								
2	13	51	327	391	9,8	53,1	40,8	37,9
3	95	30	333	458	71,4	31,3	41,5	44,4
4	13	7	86	106	9,8	7,3	10,7	10,3
5	12	8	56	76	9,0	8,3	7,0	7,4
Samtliga	133	96	802	1 031	100	100	100	100
Folkmängd den 1 januari 1960 i 1 000-tal								
2	95	219	1 049	1 364	2,5	42,5	33,5	18,3
3	2 084	170	1 294	3 548	54,5	33,0	41,3	47,5
4	597	46	450	1 094	15,6	8,9	14,3	14,6
5	1 045	80	341	1 466	27,4	15,6	10,9	19,6
Samtliga	3 821	515	3 135	7 471	100	100	100	100

Konsumentprisindex för juni 1960

Konsumentprisindex för juni har av socialstyrelsen beräknats till 159 (1949 = 100) eller samma tal som för maj. Med två decimaler är talet för juni 159,40 mot 158,86 för maj.

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster är indextalen för juni följande (majtalen inom parentes): livsmedel 176 (175), alkoholhaltiga drycker och tobak 179 (179), bostad, bränsle och lyse 158 (155), därav för enbart bostad 160 (157) och för bränsle och lyse 152 (151), kläder och skor 131 (131), inventarier och husgeråd 140 (140) och diverse 154 (154).

Mellan maj och juni har bland livsmedlen förekommit både prishöjningar och prissänkningar, varvid höjningarna

vägt något tyngre. Högre priser har noterats för bl a nötkött, kalvkött, fläsk, charkuterivaror och mjöl, medan tomater och andra slag av färska och djupfrysta grönsaker, äpplen och apelsiner m m gått ned i pris eller varit jämförelsevis billiga för årstiden.

I fråga om bostadsposten beror uppgången huvudsakligen på en ökning sedan årsskiftet av ränte- och underhållskostnaderna för egna hem jämte en mindre ökning av vedpriserna. Inom övriga huvudgrupper har prisförändringarna varit rätt obetydliga. Nämnas kan prisökningar på hemhjälp och teaterbiljetter.

Pensionspristalet har beräknats till oförändrat 129.

Carl Öberg

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—juni 1960 (År 1949 = 100) ¹

Tidpunkt	Livsmedel	Alkoholhaltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Kläder o skor	Inventarier o husgeråd	Diverse	Totalindex	Kommerskollegii partiprisindex
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	144
1959 juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	148
1960 jan	177	180	156	156	156	129	137	153	159	147
febr	175	180	157	156	156	129	140	154	159	147
mars	175	179	156	157	153	131	140	154	159	147
april	174	179	155	157	151	131	140	154	158	147
maj	175	179	155	157	151	131	140	154	159	148
juni	176	179	158	160	152	131	140	154	159	149

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1959 se SocM 1957, s 255, 1958, s 191.

Tab 2. Indextal för olika delposter år 1959 och april—juni 1960 samt talens procentuella förändringar december 1959—juni 1960

Huvudgrupper och undergrupper	Väg- nings- tal 1960	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1959— juni 1960
		1959	April 1960	Maj 1960	Juni 1960	
Livsmedel	309	165	174	175	176	+ 4
Mjöl, gryn och bröd	37	163	175	175	176	+ 6
Mejeriprodukter	53	159	166	165	166	0
Matfett utom smör	8	126	130	130	130	+ 4
Ägg	8	120	130	133	133	+ 10
Kött	20	211	228	225	236	+ 8
Fläsk	20	202	203	211	220	+ 9
Charkuterivaror och köttkonserver	20	169	173	178	183	+ 8
Fisk och fiskkonserver	13	182	184	180	184	0
Rotfrukter och grönsaker	18	206	240	251	235	+ 7
Frukt och bär	30	137	152	150	149	+ 1
Specerier	45	175	176	176	176	+ 2
Läskedrycker och lättöl	9	153	161	162	162	+ 5
Förtäring utom hemmet	28	186	206	208	206	+ 9
Alkoholhaltiga drycker och tobak	88	173	179	179	179	+ 3
Spritdrycker och vin	45	209	218	218	218	+ 4
Öl	10	143	150	150	150	+ 5
Tobak	33	146	149	149	149	+ 2
Bostad, bränsle och lyse	147	156	155	155	158	+ 1
Bostad utan bränsle och lyse	101	155	157	157	160	+ 2
Bränsle och lyse	46	158	151	151	152	— 3
Kläder och skor	120	125	131	131	131	+ 4
Kläder	99	122	127	127	127	+ 4
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	132	133	132	+ 5
Underkläder och strumpor	14	96	98	97	97	+ 3
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	122	122	122	+ 5
Tyger, garner och sybehör	17	137	141	142	141	+ 3
Skor	21	143	153	154	154	+ 5
Inventarier och husgeråd	99	134	140	140	140	+ 5
Möbler	12	135	145	146	146	+ 7
Radio och musikinstrument	14	109	108	108	108	+ 4
Armatur, husgeråd och verktyg	26	143	151	151	151	+ 5
Hushållstextilier	18	130	133	134	134	+ 3
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	137	144	144	144	+ 4
Personliga effekter	10	127	139	139	139	+ 6
Diverse	237	150	154	154	154	+ 2
Läkemedel och tandläkararvode	15	150	152	152	152	+ 1
Kroppsvård	18	138	145	145	145	+ 5
Rengöringsmedel och tvätt	11	99	104	103	103	+ 4
Läsning och skrivmateriel	20	185	204	204	204	+ 6
Post och tele	14	171	169	169	169	—
Nöjen och rekreation	21	153	157	157	157	+ 2
Resor	38	155	156	155	155	0
Motorfordon	79	142	146	147	147	+ 3
Hemhjälp	8	188	193	193	202	+ 4
Blommor m m	13	127	128	127	126	0
Totalindex	1 000	153	158	159	159	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Sysselsättning inom industrin ¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin april—maj 1960

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Antal anställda arbetare (exkl. permitterade)	Indextal för maj 1960 (april 1960 = 100)					Antal över-tidstimmar i % av samtliga arbets-timmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
		Antal anställda arbetare (exkl. permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets-timmar (inkl. över-tid)				
		Män	Kvin-nor	S:a			april 1960	maj 1960	april 1960	maj 1960
Gruvindustri	5 365	100,4	..	100,4	100,6	101,6	2,6	2,2	8,7	8,5
Metall- och verkstadsindustri	212 291	99,7	101,4	99,8	99,7	97,5	3,4	3,2	7,9	8,0
Jord- och stenindustri	26 711	101,9	99,9	101,7	101,6	99,7	3,3	3,3	6,6	6,6
Träindustri	36 531	100,8	103,3	100,9	100,7	100,4	2,5	2,7	4,7	5,0
Massa- och pappersindustri	39 937	100,5	99,4	100,4	100,5	99,4	8,1	5,9	8,3	8,2
Grafisk industri	17 021	99,6	99,2	99,6	98,5	97,7	4,6	3,7	7,2	8,2
Livsmedelsindustri	28 009	99,6	101,5	100,2	99,2	99,0	2,8	3,0	7,8	8,7
Dryckesvaru- och tobaksindustri	6 526	103,0	100,9	102,3	101,5	105,0	3,0	5,3	9,8	10,5
Textil- och beklädnadsindustri	52 322	98,7	99,3	99,1	98,9	96,9	1,9	1,5	8,3	8,5
Läder-, hår- o gummi-varuind	19 979	98,9	99,8	99,2	99,5	98,4	1,8	1,8	6,8	6,5
Kemisk och kemisk-teknisk ind	17 682	99,9	101,0	100,2	100,4	98,1	3,7	3,5	7,9	7,6
Samtliga industrigrupper (exkl. statliga verkstäder m m)	462 374	100,0	100,1	100,0	99,9	98,2	3,5	3,2	7,6	7,8
Statliga verkstäder m m	15 012	100,1	96,6	99,8	97,5	..	..	..	8,7	10,7

¹ En redogörelse för uppläggnen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1960 (s 93—95). Utförligare redovisning av statistiken lämnas dels i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik (adress Birger Jarls torg 14, Stockholm 2) och dels i Arbetsmarknadsstatistik, utgiven av Arbetsmarknadsstyrelsen (adress Lindhagensgatan 74, Stockholm 12).

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, maj 1959 = 100) för antal anställda arbetare (exkl. permitterade) juni 1959—maj 1960

	1959							1960				
	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj
Gruvindustri	99,9	101,4	99,9	100,2	100,2	99,9	99,4	99,8	101,1	101,2	101,2	101,6
Metall- och verkstadsind	101,3	101,2	101,4	102,4	102,7	103,8	104,3	104,4	105,3	106,1	106,6	106,4
Jord- och stenindustri	102,0	102,8	102,1	101,7	101,5	101,5	100,2	97,6	98,6	99,6	101,4	103,1
Träindustri	101,0	101,3	99,8	98,6	97,5	96,7	95,9	95,9	97,6	99,9	103,7	104,6
Massa- och pappersindustri	102,0	103,4	102,0	102,3	102,4	102,5	102,4	102,4	102,9	103,8	104,4	104,8
Grafisk industri	100,5	100,6	100,9	101,5	101,9	102,3	102,1	100,9	100,4	100,5	100,3	99,9
Livsmedelsindustri	105,6	107,6	103,8	102,8	107,7	106,7	100,2	96,2	96,0	95,4	96,4	96,6
Dryckesvaru- och tobaksind	105,0	106,1	100,8	97,6	97,3	98,0	102,0	97,7	98,2	98,8	102,1	104,4
Textil- och beklädnadsind	100,0	99,4	100,8	102,1	102,3	102,4	102,4	102,6	103,9	103,9	103,2	102,3
Läder-, hår- o gummi-varuind	100,7	99,6	101,2	103,2	105,6	106,0	105,7	105,4	105,5	106,4	105,9	105,1
Kemisk o kemisk-tekn ind	102,8	102,7	101,7	102,1	102,1	103,3	102,8	102,0	103,2	104,3	104,3	104,5
Samtliga industrigrupper	101,6	101,8	101,5	102,0	102,5	103,0	102,7	102,2	103,1	103,9	104,6	104,6

Tab 3. Antal under en vecka i mars, april och maj 1960 avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlönsperioden

	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	mars	april	maj	mars	april	maj	mars	april	maj	mars	april	maj
Gruvindustri	0,3	0,3	0,5	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	—	—	—
Metall- och verkstadsindustri	0,6	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9	0,5	0,4	0,5	0,0	0,0	0,0
Jord- och stenindustri	0,7	0,7	0,8	0,9	1,2	1,2	2,2	1,9	2,3	0,5	0,6	0,4
Träindustri	0,5	0,7	1,4	1,1	1,6	1,2	0,7	1,0	0,7	0,2	0,1	0,1
Massa- och pappersindustri	0,3	0,4	0,6	0,5	0,8	0,8	1,3	1,3	1,1	0,0	0,0	0,0
Grafisk industri	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	1,9	1,8	2,0	0,2	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	0,9	0,5	0,9	1,2	1,6	1,4	4,4	4,4	4,4	0,4	0,4	0,5
Dryckesvaru- och tobaksindustri	0,8	0,9	0,8	1,1	1,3	1,9	1,0	0,9	1,1	0,3	0,7	0,5
Textil- och beklädnadsindustri	0,7	0,8	0,8	0,7	0,6	0,8	8,0	7,6	7,6	0,7	0,4	0,7
Läder-, hår- och gummivaruindustri	0,7	1,4	1,0	0,7	0,7	0,8	3,9	3,3	3,3	0,3	0,2	0,5
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,8	0,8	0,7	1,0	0,7	0,7	1,4	1,6	1,6	0,0	0,0	0,0
Samtliga industrigrupper	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	2,0	1,9	1,9	0,2	0,1	0,2

SUMMARY

Marriages by Dispensation and Divorces

The third stage of the investigation made by the Allmänna Barnhuset (The General Orphanage) with regard to marriages by dispensation and the frequency of divorces amongst them has now been terminated and is presented here. The two earlier stages, relating to the number of marriages by dispensation and the development of the frequency of divorces, have already been published in the *Sociala Meddelanden* (Social Information) 1954, Number 2, and in the *Sociala Meddelanden, Statistic Information*, January 1959. The third stage refers to an account by interview of certain marriages by dispensation, treated earlier, together 91, whereof 43 still existing (»married») and 48 dissolved (»divorced»). The divorce cases are in this connection considerably overrepresented in relation to the actual frequency of divorces.

The statement of the factors having caused the divorce shows that in about half of the cases it was reported that husband and wife did not get on together. In about the same number of cases there had been unfaithfulness. Eight couples were, as a matter of fact, married only in order to legalize the child. Another very common reason, even though it has not been put into figures, is that both parties considered themselves to have been too immature at the time of the marriage and lacking any feeling of family responsibility. The controversies seem to have started almost immediately after the marriage, for already half a year after

the wedding things worked rather badly in about every two marriages of the subsequently dissolved ones. In spite of these circumstances the divorce did not generally become definite until four or five years after the marriage. Not less than 60 % are or have been remarried. The material gathered shows furthermore that in 40 of the 48 cases in question the mother got the right of taking care of the children alone, while in 4 cases this right was given to the father. In the remaining 4 cases it was decided that man and wife should share the care of the children.

Increased Number of Foreigners on the Swedish Market

According to the statistics of the *Utlänningskommissionen* (Alien Office) the total number of foreigners on the Swedish labour market on the 1st of July 1960 amounted to 108 406, which means an increase by 2 314 since the 1st of April this year. This increase is in the first place to be referred to Finnish labourer. The number of Finnish people applying for work was on the 1st of July 43 597 or 40 % of the total number of foreign workers in Sweden. People from the Northern countries represent together 67 % of the foreign labourer. The number of foreigners in Stockholm applying for work was 23 800, whereof about 10 000 Finns.

During the second quarter of 1960 about 2 152 foreigners were admitted to Swedish citizenship. Of these 652 were Finns, 459 Germans, 282 Balts, 138 Danes, 104 Norwegians and 86 Poles.

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 9 • SEPTEMBER • 1960

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnvårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Förste aktuarie Linnéa Jonsson, tf förste aktuarie Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuenserna Marianne Elg och Barbro Wängberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Tf förste aktuarie Inga Tammelin (20 95 89) och förste aktuarie Ejnar Olsson samt amanuenserna Åke Larsson och Yngve Lindén

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt och tf förste aktuarie Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDESEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Förste aktuarierna Ingrid Dalén och Carl Y:son Hermelin, tf förste aktuarie Dagmar Witkowsky-Johnsson, aktuarierna Arved Oksaar och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN.

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÅRGÅNG 58 1960 NR 9 • September

Innehåll

Statistisk Information. Periodiska översikter

- 257 Mödrahjälpen år 1959
- 264 Nykterhetsvårdsklientelet under år 1958
- 271 Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1956—mars 1960
- 275 Löneförhållandena för arbetare inom industrin i maj 1960
- 280 Konsumentprisindex för juli 1960
- 282 Sysselsättning inom industrin

Contents

The National Social Welfare Board, Statistical Divisions

PERIODICAL SURVEYS

- 257 *Maternity assistance in 1959*
- 264 *The clientele of the Temperance Boards during 1958*
- 271 *Consumer prices in Sweden and abroad during 1956—March 1960*
- 275 *Wages for workers in industry in May 1960*
- 280 *The consumer price index for July 1960*
- 282 *Employment in mining and manufacturing*
- 283 *Statistisk Information, Index*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnnummer 1,30 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet 20 kr per år, lösnnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning inom industrin

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin . . . detta nr
Omsättningen inom detaljhandel m m . . . 1960: aug
Uppgifter om bostadsbyggandet . . . 1960: juni
Utlänningar i Sverige . . . 1960: aug

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna . . . 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet . . . 1960: juni
Barnbidrag, allmänna . . . 1960: mars
Bostadsbyggandet . . . 1959: sept
Daghem och förskolor . . . 1960: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin . . . 1960: maj
Hemhjälp, social . . . 1960: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet . . . detta nr
Mödrahjälpen . . . detta nr
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport . . . 1960: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet . . . 1960: april
Nykterhetsvårdsklientelet . . . detta nr
Socialhjälp och barnavård till utlänningar . . . 1959: okt
Socialhjälpen . . . 1959: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering . . . 1960: april
Statens utgifter för sociala ändamål . . . 1960: febr
Ungdomsvårdsskolorna . . . 1960: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på . . . 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till . . . 1960: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1960: mars

Mödrahjälpn år 1959

Mödrahjälpn, vilken infördes år 1938, utgår till kvinnor, vilka visat sig vara i uppenbart behov av understöd i samband med havandeskap eller barnsbörd. Mödrahjälp beviljas av mödrahjälpnämnderna, en i varje landstingsområde. Redogörelsen i det följande bygger på från dessa nämnder insända protokollsutdrag.

Mödrahjälpens omfattning. Mödrahjälpn nådde sin största omfattning under mitten av 1940-talet, då i runt tal 65 000 mödrar erhöll understöd i samband med havandeskap och barnsbörd. Därefter har en oavbruten minskning i verksamhetens omfattning ägt rum, vilket framgår av nedanstående tablå. Den kraftiga nedgången år 1955 (ca 30 %) var en följd av moderskapsförsäkringens införande.

Det totala antalet handlagda ansökningar om mödrahjälp var, som framgår av tablån, 25 343 under år 1959 mot något under 26 300 föregående år. Detta motsvarar 242 mödrahjälpansökningar per 1 000 levande födda eller en mödrahjälpansökan på vart fjärde nyfött barn.

Av de handlagda ansökningarna beviljades under år 1959 drygt 16 800 (66 % av samtliga), vilket var något färre än under år 1958. Antalet beviljade ansökningar per 1 000 levande födda var 160. Det av mödrahjälpnämnderna beviljade beloppet var något högre än föregående år. Detta uppgick år 1959 till 6,27 milj kr, vilket per fall motsvarar 373 kr.

I tab 1 lämnas en detaljerad redovisning av mödrahjälpens omfattning under år 1959. Frekvensen handlagda ansökningar per 1 000 levande födda barn var betydligt högre på landsbygden (327 per 1 000 födselar) än i städerna (160 ‰). Ungefär 66 % av de handlagda mödrahjälpansökningarna — 67 % på landsbygden och 65 % i städerna — beviljades, vilket betyder att vart 9:e barn i städerna och vart 5:e på landsbygden fått mödrahjälp. Av mödrahjälpnämnderna (= landstingsområdena) redovisades den högsta frekvensen handlagda ansökningar av mödrahjälpnämnderna i Västerbotten (419 per 1 000 födselar), Jämtland (412 ‰) och Norrbotten (402 ‰). Den högsta andelen beviljade ansökning-

	Handlagda ansökningar		Beviljade ansökningar		Mödrahjälpbelopp	
	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 levande födda	1 000-tal kr	Per fall, kr
1938	—	—	34 265	365	6 989	200
1942	—	—	53 681	471	10 022	186
1946	76 977	581	65 249	495	14 682	225
1949	61 463	508	47 690	394	11 347	238
1952	48 447	440	33 152	301	8 262	249
1953	46 249	420	31 408	285	8 772	279
1954	41 577	396	28 484	271	8 960	315
1955	32 589	304	19 578	182	5 686	290
1956	28 556	264	17 558	162	5 635	321
1957	26 652	249	17 016	159	5 711	336
1958	26 280	249	17 267	164	6 058	351
1959	25 343	242	16 812	160	6 265	373

Tab 1. Absoluta och relativa antalet handlagda och beviljade ansökningar om mödrahjälp i mödrahjälsområdena under år 1959

Mödrahjälsområde (lo = landstingsområde)	Handlagda ansökningar		Beviljade ansökningar						
	Antal	Per 1 000 levan- de födda	I allt			Från gifta		Från ej gifta	
			Antal	Per 1 000 levan- de födda	I % av hand- lagda ansök- ningar	Antal	I % av ansök- ningar från gifta	Antal	I % av ansök- ningar från ej gifta
Stockholms stad	854	81	590	56	69,1	236	58,7	354	78,3
Stockholms läns lo	914	128	458	64	50,1	177	35,7	281	67,2
Uppsala » »	427	167	294	115	68,9	161	65,4	133	73,5
Södermanlands » »	690	217	426	134	61,7	264	56,3	162	73,3
Östergötlands » »	1 232	251	924	188	75,0	616	71,0	308	84,4
Norrköpings stad	206	173	118	99	57,3	43	39,4	75	77,3
Jönköpings läns lo	1 010	257	718	183	71,1	587	68,8	131	83,4
Kronobergs » »	526	262	367	183	69,8	296	67,0	71	84,5
Kalmar » »	853	272	511	163	59,9	349	53,9	162	79,0
Gotlands » »	307	373	226	27	73,6	144	64,3	82	98,8
Blekinge » »	500	272	358	195	71,6	255	70,4	103	74,6
Kristianstads » »	971	289	684	203	70,4	468	65,1	216	85,7
Malmöhus » »	929	109	633	74	68,1	355	57,5	278	89,1
Malmö stad	775	235	558	169	72,0	263	60,5	295	86,8
Hälsingborgs stad	222	228	132	135	59,5	60	50,4	72	69,9
Hallands läns lo	387	170	247	109	63,8	160	55,0	87	90,6
Göteborgs o Bohus » »	527	58	311	34	59,0	193	53,9	118	69,8
Göteborgs stad	824	138	601	101	72,9	249	57,6	352	89,8
Älvsborgs läns lo	1 443	283	942	185	65,3	679	59,6	263	86,5
Skaraborgs » »	775	222	505	145	65,2	327	57,8	178	85,2
Värmlands » »	1 297	330	866	221	66,8	520	59,3	346	82,4
Örebro » »	807	240	548	163	67,9	285	57,9	263	83,5
Västmanlands » »	519	146	264	74	50,9	122	39,7	142	67,0
Kopparbergs » »	1 202	299	679	169	56,5	352	44,9	327	78,2
Gävleborgs » »	1 439	358	1 100	274	76,4	608	70,2	492	85,9
Gävle stad	133	168	87	110	65,4	27	44,3	60	83,3
Västernorrlands läns lo	1 361	353	1 033	268	75,9	654	67,9	379	95,2
Jämtlands » »	773	412	516	275	66,8	278	57,9	238	81,2
Västerbottens » »	1 549	419	987	267	63,7	675	57,3	312	84,3
Norrbottens » »	1 891	402	1 129	240	59,7	809	53,5	320	84,2
Summa för hela riket år 1959	25 343	242	16 812	160	66,3	10 212	59,0	6 600	82,2
därav: landsbygd	16 140	327	10 857	220	67,3	7 291	61,3	3 566	83,8
städer	9 203	166	5 955	107	64,7	2 921	53,8	3 034	80,4
År 1958	26 280	249	17 267	164	65,7	10 745	58,7	6 522	81,9
» 1957	26 652	249	17 016	159	63,8	10 768	56,8	6 248	81,3
» 1956	28 556	264	17 558	162	61,5	11 228	54,8	6 330	78,4
» 1955	32 589	304	19 578	182	60,1	12 808	53,9	6 655	76,6

är redovisades för Gävleborgs, Väster-
norrlands och Östergötlands läns mödra-
hjälsområden, där minst 75 % av
de handlagda ansökningarna beviljades.
Lägsta andelen visar mödrahjälsnäm-
-

den i Stockholms län med blott 50 % be-
viljade ansökningar.

Av tab 1 framgår också att ej gifta
mödrar (ogifta, fränskilda och änkor)
beviljades mödrahjälp i betydligt större

Tab 2. Beviljade ansökningar fördelade efter mödrarnas ålder och civilstånd år 1959

Åldersgrupper	Landsbygd			Städer			Hela riket		
	gifta	ej gifta	samtliga	gifta	ej gifta	samtliga	gifta	ej gifta	samtliga
Antal mödrar	7 292	3 565	10 857	2 921	3 034	5 955	10 213	6 599	16 812
därav, i %, i nedanstående åldrar									
—19 år	5,5	47,1	19,1	9,7	46,3	28,4	6,7	46,8	22,4
20—24 »	23,8	32,8	26,8	33,9	31,5	32,6	26,7	32,2	28,8
25—29 »	24,0	10,4	19,5	25,4	11,3	18,2	24,4	10,8	19,1
30—34 »	22,2	5,0	16,6	16,4	6,3	11,3	20,5	5,6	14,7
35—39 »	16,8	3,3	12,4	10,1	3,4	6,7	14,9	3,4	10,3
40—44 »	6,6	1,3	4,8	4,1	1,1	2,6	5,9	1,2	4,0
45— »	1,1	0,1	0,8	0,5	0,1	0,3	0,9	0,1	0,6

utsträckning än de gifta. Av de förra erhöill sålunda 82 % mödrahjälp under år 1959 mot 59 % för de senare.

Mödrarnas ålder, civilstånd, sjukpenningklass m m. De mödrar som erhöill mödrahjälp har i tab 2 fördelats efter civilstånd och ålder. Därvid framgår att 61 % av mödrarna var gifta. Vid en jämförelse med tidigare år har denna andel minskat; år 1952 var 72 % gifta och år 1948 80 %. Andelen gifta var dessutom högre på landsbygden (67 %) än i städerna (49 %). Mödrarnas fördelning efter ålder visar, att ca 22 % var under 20 år. Motsvarande andel mödrar under 20 år var 12 % år 1952 och år 1948 blott 8 %. Av de gifta mödrarna var år 1959 drygt 6 % och av de ej gif-

ta mödrarna 46 % i samma ålder. Dessutom var de gifta mödrarna i städerna yngre än på landsbygden, medan bland de ej gifta åldern i stort sett var lika för mödrarna i städerna och på landsbygden.

De hjälpta mödrarna har i tab 3 fördelats efter antalet hemmavarande barn före den nedkomst för vilken mödrahjälp beviljats. Som framgår av tabellen är skillnaden i antalet barn mellan gifta och ej gifta kvinnor avsevärd. Av de gifta mödrarna hade ca 1/5 varit barnlösa, medan bland de ej gifta drygt 3/4 tidigare varit utan barn. Mellan landsbygd och stad är skillnaderna i barnantal obetydliga, bortsett från att som barnlösa redovisades bland de gifta mödrarna 16 %

Tab 3. Beviljade ansökningar fördelade efter antalet hemmavarande barn under 16 år före den aktuella nedkomsten

Barnantal	Landsbygd			Städer			Hela riket		
	gifta	ej gifta	samtliga	gifta	ej gifta	samtliga	gifta	ej gifta	samtliga
Antal mödrar	7 292	3 565	10 857	2 921	3 034	5 955	10 713	6 599	16 812
därav, i %, med nedanstående antal barn									
0	16,0	80,4	37,2	24,9	72,6	49,2	18,6	76,8	41,4
1	24,8	11,5	20,4	27,7	18,3	22,9	25,6	14,6	21,3
2	21,2	4,3	15,7	20,8	5,3	12,9	21,1	4,8	14,7
3	16,1	2,2	11,5	13,2	2,5	7,8	15,3	2,3	10,2
4	9,7	1,1	6,9	7,1	1,0	3,9	9,0	1,0	5,8
5 el fl	12,2	0,5	8,3	6,3	0,4	3,3	10,5	0,5	6,5

på landsbygden och 25 % i städerna, medan bland de ej gifta andelen tidigare barnlösa var 80 % resp 73 %. Av de gifta mödrarna hade ca 20 % minst 4 barn.

De gifta och ej gifta kvinnornas inplacering i sjukpenningklass framgår av nedanstående tablå, vilken samtidigt ger en bild av förekomsten av förvärvsarbete bland dem.

De gifta kvinnor, som ansökt om mödrahjälp, tillhörde huvudsakligen sjukpenningklass 1 H (89 % på landsbygden och 71 % i städerna). Till nämnda grupp förs, förutom gifta kvinnor med en inkomst av 1 200—1 800 kr per år, även alla gifta kvinnor utan inkomst eller med en inkomst under 1 200 kr. Huvudparten av kvinnorna i sjukpenningklass 1 H är ej förvärvsarbetande. Andelen mödrar i nämnda sjukpenningklass har minskat sedan år 1955, då 94 % på landsbygden och 79 % i städerna tillhörde klass 1 H. Av de ej gifta mödrarna hade i städerna ca 70 % förvärvsarbete som inbringade mer än 1 800 kr per år och på landsbygden 56 % — år 1955 var motsvarande andelar mödrar 61 % resp 45 %. Av samtliga mödrar som ansökt om mödrahjälp hade 17 % en inkomst som över-

steg 5 000 kr per år, dvs sjukpenningklass 7 eller däröver.

Andelen beviljade mödrahjälpansökningar avtar, som framgår av tablå, med förvärvsinkomstens storlek. Av de ej gifta kvinnorna med inkomster under 5 000 kr fick i genomsnitt 87 % sina ansökningar beviljade, men endast 57 % av dem som hade en inkomst överstigande 8 400 kr per år. Bland de gifta är andelen beviljade ansökningar betydligt lägre. I sjukpenningklass 1 och 2 beviljades i genomsnitt 62 % av ansökningarna och i klass 10 och däröver ca 33 %.

Mödrahjälps storlek. Under år 1959 utbetalades 6,27 milj kr i mödrahjälp. Av beloppet gick 4,04 milj kr till landsbygdens mödrar och 2,22 till städernas, vilket redovisas i tab 4. Av tabellen finner man också, att medelbeloppet per moder uppgick till 373 kr. Det genomsnittliga mödrahjälpsbeloppet var vidare högre för den ej gifta modern, som erhöll 406 kr, än för den gifta (351 kr). Dessa medelbelopp har sedan år 1955 ökat med 22 % resp 30 %. Efter förnyad ansökan beviljades tilläggsbelopp i 531 fall med i genomsnitt 211 kr. Som jämförelse kan nämnas att år 1958 beviljades tilläggsbe-

Sjukpenningklass	Årsinkomst, kr	Handlagda ansökningar i % av samtliga				Beviljade, i % av handlagda ansökningar			
		landsbygd		städer		landsbygd		städer	
		gifta	ej gifta	gifta	ej gifta	gifta	ej gifta	gifta	ej gifta
0 ¹	—1 200	—	22,3	—	21,7	—	88,8	—	88,3
1 ²	1 200—1 800	88,8	22,1	70,6	8,7	63,6	86,8	57,5	86,2
2	1 800—2 400	1,0	6,4	1,2	2,6	59,8	86,8	62,7	86,9
3	2 400—3 000	1,2	5,4	1,3	3,5	51,1	85,5	63,0	88,5
4	3 000—3 600	1,1	5,7	1,7	4,7	53,0	90,9	51,1	84,6
5	3 600—4 200	1,2	7,2	2,0	7,0	51,4	91,1	50,5	83,5
6	4 200—5 000	1,1	7,0	2,8	9,4	44,6	84,1	56,3	85,8
7	5 000—5 800	1,3	6,4	3,4	8,3	44,2	83,4	42,7	82,0
8	5 800—6 800	1,3	5,6	4,8	10,0	32,1	70,3	41,8	75,8
9	6 800—8 400	2,0	8,6	8,1	17,4	35,6	67,0	39,3	70,8
10 och över	8 400—	1,1	3,4	4,0	6,8	25,6	57,3	37,2	56,0
	Tillhopa	100	100	100	100	61,3	83,7	53,8	80,3

¹ Omfattar kvinnor utan förvärvsarbete samt förvärvsarbetande kvinnor, vars inkomst ej överstiger 1 200 kr per år.

² Omfattar även gifta kvinnor utan inkomst av tjänst eller med inkomst av tjänst understigande 1 200 kr per år (1 H).

Tab 4. Den beviljade mödrahjälpens belopp inom olika mödrahjälsområden år 1959

Mödrahjälsområde (lo = landstingsområde)	Beviljad mödra- hjälp i allt, 1 000-tal kr	Beviljat belopp i medeltal per moder, kr			Genom snittligt belopp be- viljat till tandvård, kr	Antal mödrar som till- delats tand- vård	Andel mödrar som tilldelats tandvård, %
		samt- liga	gifta	ej gifta			
Stockholms stad	242	410	404	415	215	373	63,2
Stockholms läns lo	187	409	373	431	204	324	70,7
Uppsala » »	84	286	295	276	167	217	73,8
Södermanlands » »	149	350	362	331	160	225	52,8
Östergötlands » »	353	382	352	444	151	432	46,8
Norrköpings stad	43	362	366	360	155	81	68,6
Jönköpings läns lo	271	377	368	419	185	414	57,7
Kronobergs » »	108	295	270	400	168	142	38,7
Kalmar (norra och södra) » »	167	326	315	349	160	327	64,0
Gotlands » »	76	337	291	419	162	99	43,8
Blekinge » »	123	352	344	338	177	179	50,0
Kristianstads » »	295	431	411	474	183	465	68,0
Malmöhus » »	258	407	381	440	175	366	57,8
Malmö stad	211	379	368	389	172	382	68,5
Hälsingborgs stad	39	296	296	297	208	94	71,2
Hallands läns lo	81	326	300	374	157	118	47,8
Göteborgs o Bohus » »	128	410	384	453	175	164	52,7
Göteborgs stad	215	358	319	386	162	402	66,9
Älvsborgs läns lo	304	323	311	353	171	588	62,4
Skaraborgs » »	146	289	266	332	175	160	31,7
Värmlands » »	313	362	336	400	182	505	58,3
Örebro » »	200	365	329	405	188	204	37,2
Västmanlands » »	69	260	247	272	156	183	69,3
Kopparbergs » »	235	346	318	377	144	403	59,4
Gävleborgs » »	456	415	403	429	162	636	57,8
Gävle stad	36	410	284	467	143	61	70,1
Västernorrlands läns lo	470	455	412	528	203	473	45,8
Jämtlands » »	164	319	302	338	180	221	42,8
Västerbottens » »	346	350	321	414	164	309	31,3
Norrbottens » »	496	440	415	503	162	418	37,0
Summa för hela riket	6 265	373	351	406	173	8 965	53,3
därav: landsbygd	4 043	372	349	420	171	5 224	48,1
städer	2 222	373	356	390	177	3 741	62,8
År 1958	6 058	351	330	385	167	..	52,8
» 1957	5 711	336	314	373	147	..	48,9
» 1956	5 635	321	301	356	141	..	46,8
» 1955	5 686	290	271	332	123	..	47,4

lopp i 913 fall med i genomsnitt 160 kr.

Skillnaden i beviljad mödrahjälp mellan de olika mödrahjälsområdena är, som framgår av tabellen, avsevärd vad medelbeloppen beträffar. Det lägsta genomsnittsbeloppet redovisar Västmanlands läns (260 kr) och Uppsala läns landstingsområden (286 kr), medan de

högsta redovisas för nämnderna i Väster-norrlands (455 kr) och Norrbottens län (440 kr).

Utöver det ovan nämnda mödrahjäls-beloppet erhåller praktiskt taget alla kvinnor genom lagen om moderskaps-hjälp moderskapspenning, vilken utgår med 270 kr vid enkelbörd och 405 kr

Tab 5. Mödrahjälpsfall fördelade efter beloppets storlek och sjukpenningklass

Sjukpenningklass	Antal beviljade ansökningar	därav i %, med nedanstående belopp (kr)						
		-99	100-199	200-299	300-399	400-499	500-599	600-800
0	1 757	2,6	6,0	8,9	12,7	13,8	10,1	45,8
1	9 809	2,9	15,8	18,4	16,3	13,9	7,5	25,2
2	434	1,4	9,0	10,1	14,7	14,5	12,4	37,8
3	426	4,9	12,2	12,7	13,1	16,9	10,3	29,8
4	485	3,9	10,7	12,4	18,8	16,5	8,7	29,1
5	622	4,0	11,9	15,8	19,9	15,3	9,0	24,1
6	694	3,5	16,6	15,6	19,3	17,4	7,2	20,5
7	628	5,6	15,1	18,6	20,5	14,6	7,3	18,2
8	612	5,2	17,5	22,5	17,3	14,1	6,2	17,2
9	961	6,6	22,6	20,8	18,1	14,5	4,1	13,4
10—	340	7,4	22,6	26,2	16,8	11,8	4,1	11,2
Ingen	44	4,5	13,6	9,1	11,4	—	6,8	54,5
Summa	16 812	3,4	14,8	17,1	16,4	14,2	7,7	26,3
därav landsbygd	10 857	2,9	14,5	17,3	16,6	14,9	7,7	26,1
städer	5 955	4,5	15,3	16,7	16,2	13,0	7,7	26,5

vid flerbörd (grundbelopp). Det bör observeras att mödrahjälpen är maximerad; det högsta belopp någon vid havandeskap eller barnsbörd kan tillerkännas är 600 kr (vid flerbörd 800 kr).

I tab 5 redovisas mödrahjälpsfallen fördelade efter sjukpenningklass och beloppets storlek. Därvid framgår att 26 % av mödrarna erhållit högsta mödrahjälpsbelopp (600—800 kr), medan belopp understigande 200 kr utgått till drygt 18. %. Andelen mödrar som erhållit högsta mödrahjälpsbelopp är självfallet högst bland dem som saknar förvärvsarbete eller har låg inkomst. Inom sjukpenningklass 0 (ej gifta med en inkomst understigande 1 200 kr) var andelen 46 % och inom klass 1 (oftast gifta kvinnor utan förvärvsarbete) 25 %. Med högre årsinkomst minskar också andelen med högre mödrahjälpsbelopp. Inom sjukpenningklass 5 eller högre hade ca 39 % av mödrarna erhållit 400 kr eller mer, medan motsvarande inom klass 2 var 65 % och inom klass 0 70 %. Inom sjukpenningklass 1 var motsvarande andel 47 %, men här återfinns huvudpar-

ten av de gifta kvinnorna, vilka har betydligt lägre belopp än de ej gifta kvinnorna.

Hjälpformer. Mödrahjälp till tandvård ersätts direkt genom nämndernas försorg. I övrigt utgår mödrahjälpen sedan 1955 som regel i kontant form.

Efterföljande tablå utvisar antalet beslut angående vissa hjälpformer samt dessas fördelning av totalbeloppet. Det bör observeras att en moder kan få såväl kontanthjälp som hjälp in natura, varför antalet beslut överstiger antalet hjälpta mödrar.

Mödrahjälp i form av kontantersättning utgick till drygt 12 000 mödrar (73 % av samtliga) och omfattade 4,10 milj kr eller 65 % av den totala mödrahjälpen. Varje moder med kontantersättning erhöill i genomsnitt 335 kr. I tandvårdsersättning utbetalades 1,55 milj kr till ca 9 000 mödrar, vilket betyder att över hälften av de hjälpta mödrarna erhöill dylik hjälp. Hjälp till tandvård var av något större omfattning på landsbygden än i städerna. Det genomsnittligt beviljade tandvårdsbeloppet var 173 kr. Tand-

Hjälpsform	Antal beslut angående viss hjälpsform			Fördelning av totalbeloppet på olika hjälpsformer (i 1 000-tal kr)		
	lands-bygd	städer	hela riket	lands-bygd	städer	hela riket
Kontant	8 184	4 053	12 237	2 781	1 314	4 095
In natura till						
tandvård	5 224	3 741	8 965	893	660	1 553
kost	156	152	308	28	26	54
utrustning	905	539	1 444	285	155	440
hemhjälp	20	11	31	3	1	4
inackordering	196	242	438	54	66	120
Hela riket	10 857	5 955	16 812	4 044	2 222	6 266

vårdsbeloppens storlek inom olika mödrahjälpsområden framgår för övrigt av tab 4. Vad beträffar in natura-hjälpen till kost, utrustning, hemhjälp och inackordering upptar den endast en mindre del av besluten (12 %) och svarar tillsammans för endast ca 10 % av mödrahjälpbeloppet.

Avgivna besvär. Till socialstyrelsen ingavs under år 1959 700 besvär över mödrahjälpnsämndernas beslut (motsvarande

3 % av samtliga ansökningar). Av besvärssärendena ogillades 564 och 22 lämnades utan åtgärd, medan 114 bifölls med ett belopp på ca 26 000 kr. I de fall ärendet lämnats utan åtgärd hade mödrahjälpnsämnderna själva ändrat sina beslut med ledning av de omständigheter som framkommit vid besvärutredningen. Härvid beviljades ytterligare ca 6 500 kr i mödrahjälp.

Marianne Elg

SUMMARY

Maternity assistance in 1959

Maternity assistance is payable to women found to be in obvious need of support in connection with pregnancy or childbirth. Maternity assistance is granted by the maternity-assistance panels, one to each county.

The total amount of applications for maternity assistance dealt with during 1959 was 25,343, as against just under 26,300 in the preceding year. This figure corresponds to 242 applications for maternity assistance per 1,000 live births or one application to every four new-born babies. In 1959, more than 16,800 (66 % of the total) of the applications dealt with were granted, which was slightly less than in 1958. The number of granted applications per live birth was 160. The sum granted in maternity assistance by the maternity-assistance panels was somewhat higher than the year before. It amounted to 6.27 million Swedish Crowns, corresponding to 373 Swedish Crowns per case. The number of applications dealt with was substantially higher in the rural districts (327 per 1,000 births) than in the towns (160 per 1,000 births). In the rural districts, one child in 5, and in the towns one in 9, has received maternity assistance. 82 % of the unmarried mothers (single ones, divorced, and widowed) and 59 % of the married ones received assistance in 1959. About 22 % were under 20 years of age. A little over 6 % of the married mothers and 46 %

of the single mothers came in the same age group in 1959.

An average of 87 % of the unmarried women with an income of less than 5,000 a year were given assistance, but only 57 % of the ones earning more than 8,400. The applications of the married mothers were granted to a lesser extent. The average amount granted for these was 351 Swedish Crowns and for the unmarried mothers 406. Of the mothers 26 % have received the highest amount possible (600 or 800 Swedish Crowns respectively). Amounts of less than 200 have been paid to just over 18 %. 46 % of this money was paid to unmarried mothers earning less than 1,200 Swedish Crowns a year, and 25 % to (married) housewives.

A mother may be granted assistance in kind as well as in cash. Consequently, the amount of decisions is higher than that of mothers granted assistance. Maternity assistance in the form of cash grants was paid to rather more than 12,000 (73 % of the total) and amounted to 4.10 million Swedish Crowns or 65 % of the total maternity assistance. These mothers received an average of 335 Swedish Crowns cash.

For dental care, 1.55 million Swedish Crowns, regarding about 9,000 mothers, were paid straight to the dental clinics. This means that over half of the mothers assisted received this form of aid. The average sum granted for dental care was 173 Swedish Crowns.

Nyktterhetsvårdsklientelet under år 1958

I denna tidskrifts aprilhäfte, s 83, har redovisats samtliga personer som nyktterhetsnämnderna tagit befattning med under 1958, inalles 78 334. Bland dessa har 18 599 räknats som svårare missbrukare, dvs 15 § nyktterhetsvårdslagen har varit tillämplig. För dessa personer har vissa individuella uppgifter inhämtats, och resultatet av den statistiska bearbetningen härav redovisas i det följande.

Inalles redovisade de kommunala nyktterhetsnämnderna 11 949 personer som kvarstående från år 1957 och 6 075 som nytillkomna under 1958. Ärenden för 575 personer har överförts från annan nämnd. De flesta av fallen, 12 192, redovisas som kvarstående till 1959, medan 5 782 fall avslutats under 1958 och 625 fall överförts till annan nyktterhetsnämnd. Antalet vid 1958 års slut kvarstående fall är

2,0 % högre än ett år tidigare. Den totala omsättningen på landsbygden och i städerna samt för olika kön och civilstånd redovisas i tab 1.

Fördelning efter kön, ålder och civilstånd. Kvinnorna utgör blott en ringa del av samtliga (till antalet 750 eller 4,0 %). Antalet kvinnor har emellertid ökat något kraftigare än antalet män på senare år.

Klientelet's fördelning efter civilstånd på landsbygden och i städerna framgår av tablån på nästa sida. För att belysa frekvensen inom de olika civilstånden redovisas dessutom antalet fall per 1 000 invånare mellan 20 och 80 år.

Särskilt de fränskilda har en mycket hög frekvens inom nyktterhetsvårdsklientelet. Per 1 000 fränskilda återfinns sålunda 28 i detta klientel. För de ogifta var

Tab 1. Omsättningen inom olika kön och civilstånd

	Kvar- stående den 31/12 1957	Nyttill- komna under år 1958	Överförda från annan nyktter- hets- nämnd	Överförda till annan nyktter- hets- nämnd	Ärendet avslutat under år 1958	Kvar- stående den 31/12 1958	Kol 6 i % av kol 1
	1	2	3	4	5	6	7
Män	11 499	5 792	558	603	5 513	11 733	102,0
därav: ogifta	4 436	2 369	258	279	2 037	4 747	107,0
gifta	4 394	2 253	137	145	2 370	4 269	97,2
änklingar	336	165	10	10	199	302	89,9
fränskilda	2 333	1 005	153	169	907	2 415	103,5
Kvinnor	450	283	17	22	269	459	102,0
därav: ogifta	81	65	3	4	49	95	117,3
gifta	230	128	6	7	143	215	93,5
änkor	42	26	—	—	26	42	100,0
fränskilda	97	64	8	11	51	107	110,3
Summa	11 949	6 075	575	625	5 782	12 192	102,0
därav: landsbygd	2 652	1 470	219	237	1 439	2 665	100,5
städer	9 297	4 605	356	388	4 343	9 527	102,5

motsvarande siffra 6, för de gifta drygt 2 samt för änklingsarna och änkorerna något under 2. För männen var frekvensen 7,2 per 1 000, för kvinnorna endast 0,3.

	Lands- bygd totalt	Städer totalt	Hela riket totalt	per 1 000 inv
Ogifta	1 974	5 237	7 211	6,4
Gifta	1 738	5 411	7 149	2,1
Änkor och änklings- lingar	111	468	579	1,7
Frånskilda	518	3 142	3 660	27,9
Summa	4 341	14 258	18 599	3,7
därav: män	4 249	13 600	17 849	7,2
kvinnor	92	658	750	0,3

I tab 2 redovisas nykterhetsvårdsklientelet uppdelat efter åldersklasser. Man observerar särskilt de höga frekvenserna i de mellersta åldersgrupperna: inemot 45 % av samtliga fall är mellan 35 och 50 år. Någon större skillnad mellan landsbygd och städer föreligger inte, dock är spridningen något större på landsbygden. Koncentrationen till mellanåldrarna är något större för kvinnorna än för männen.

Den relativa frekvensen av ingripanden är i alla åldersklasser större för de ogifta än för de gifta. Särskilt stor är denna

skillnad i de mellersta åldrarna i städerna. Det största talet redovisas, som framgår av tab 3, för ogifta män i städerna i åldern 45—49 år med 48,9 per 1 000 män i dessa åldrar, vilket är mer än 5 gånger större än för gifta män i samma ålder och nära 6 gånger större än för ogifta män på landsbygden i samma ålder.

Fördelning efter olika indikationer. För att 15 § nykterhetsvårdslagen skall kunna tillämpas fordras dels att hemfallenhet åt alkoholmissbruk är konstaterad, dels att minst en av de i denna paragraf omnämnda specialindikationerna är för handen. Vilka dessa indikationer är, framgår av tab 4, där indikationerna 1—7 är hänförliga till 15 § Nvl.

Den vanligaste indikationen är nr 4 (ur stånd att ta vård om sig själv). För nära 40 % av samtliga personer har denna angetts. Därefter vanligast är återfallsfylleristerna (ind 6) med nära 35 % och de dåliga försörjarna med 20 % (ind 2). En jämförelse med 1957 ger vid handen att den relativa andelen farliga alkoholmissbrukare fortsatt att öka (från 8,4 % år 1955 till 11,4 % år 1956 och 11,9 %

Tab 2. Klienteletets åldersfördelning

Åldersgrupp	Landsbygd		Städer		Hela riket		därav			
							män		kvinnor	
	totalt	%	totalt	%	totalt	%	totalt	%	totalt	%
—19 år	34	0,8	90	0,6	124	0,7	120	0,7	4	0,5
20—24 »	247	5,7	629	4,4	876	4,7	850	4,8	26	3,5
25—29 »	369	8,5	1 055	7,4	1 424	7,6	1 361	7,6	63	8,4
30—34 »	448	10,3	1 579	11,1	2 027	10,9	1 955	11,0	72	9,6
35—39 »	563	13,0	2 031	14,2	2 594	13,9	2 466	13,8	128	17,1
40—44 »	602	13,9	2 021	14,2	2 623	14,1	2 491	14,0	132	17,6
45—49 »	657	15,1	2 221	15,6	2 878	15,5	2 760	15,5	118	15,7
50—54 »	583	13,4	1 902	13,3	2 485	13,4	2 396	13,4	89	11,9
55—59 »	393	9,0	1 338	9,4	1 731	9,3	1 667	9,3	64	8,5
60—64 »	246	5,7	757	5,3	1 003	5,4	971	5,4	32	4,3
65— »	199	4,6	635	4,5	834	4,5	812	4,5	22	2,9
Totalt	4 341	100	14 258	100	18 599	100	17 849	100	750	100
Medelålder	43,5		43,7		43,7		43,7		42,9	

Tab 3. Antal fall per 1 000 invånare inom olika åldersklasser och civilstånd

Ålder	Män						Kvinnor Hela riket
	Landsbygd			Städer			
	Ogifta	Gifta	Totalt	Ogifta	Gifta	Totalt	
20—24 år	2,1	1,1	2,0	6,0	3,2	5,6	0,1
25—29 »	3,6	1,5	2,8	10,4	3,8	7,2	0,2
30—34 »	5,3	1,9	3,3	24,1	5,0	10,7	0,3
35—39 »	7,3	2,1	3,9	36,6	6,5	14,0	0,5
40—44 »	7,0	2,6	4,1	36,3	7,2	14,7	0,5
45—49 »	8,9	2,9	4,8	48,9	9,3	19,3	0,5
50—54 »	9,2	3,0	4,8	48,4	9,7	19,3	0,4
55—59 »	7,0	2,4	3,8	48,2	8,1	16,0	0,3
60—64 »	5,8	1,6	2,7	31,2	5,4	10,9	0,2
65— »	2,8	0,6	1,1	14,1	3,1	5,5	0,1
Totalt	4,8	2,1	3,3	19,3	6,4	12,1	0,3

år 1957 samt 12,0 % år 1958). Samma tendens uppvisar de hjälplösa (33,6 %, 37,5 %, 38,7 % resp 38,6 %) och återfallsfylleristerna (26,9 %, 28,1 %, 31,5 % resp 34,6 %). En minskning av den relativa andelen kan konstateras för de dåliga försörjarna (26,5 %, 24,0 %, 21,7 % resp 20,2 %). Vissa differenser föreligger mellan landsbygd och städer, främst i fråga om de farliga, vilka på landsbygden

utgör drygt 18 %, men i städerna blott 10 % av samtliga samt i fråga om dem som återtagits på anstalt för brott mot utskrivningsbestämmelserna (ind 8), vilka på landsbygden utgjorde ca 3 %, i städerna drygt 7 %.

För en och samma person har ibland flera indikationer angetts och i dessa fall har samtliga räknats. Härigenom blir totalantalet fall inte lika med summan av

Tab 4. Antal fall med olika indikationer på landsbygd och i städer

Indikationer	Antal			Procent			
	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket	
						1958	1957
1. Vara farlig för annans personliga säkerhet eller kroppsliga eller själsliga hälsa eller för eget liv	805	1 426	2 231	18,5	10,0	12,0	11,9
2. Utsätta någon som han är skyldig att försörja för nöd eller uppenbar vanvård eller eljest grovt brista i sina plikter mot sådan person	858	2 896	3 754	19,8	20,3	20,2	21,7
3. Ligga det allmänna, sin familj eller annan till last	548	1 265	1 813	12,6	8,9	9,7	9,5
4. Vara ur stånd att ta vård om sig själv	1 643	5 531	7 174	37,8	38,8	38,6	38,7
5. Föra ett för närboende eller andra grovt störande levnadssätt	497	1 126	1 623	11,4	7,9	8,7	9,1
6. Under de två senaste åren dömd för minst tre begångna fylleriförseelser	1 471	4 964	6 435	33,9	34,8	34,6	31,5
7. Föra ett kringflackande liv utan att ärligen försörja sig	94	110	204	2,2	0,8	1,1	1,3
8. Brott mot utskrivningsbestämmelserna (55 § Nvl)	122	1 036	1 158	2,8	7,3	6,2	5,8
9. Enligt 19 §, 2 mom Nvl (straffrifyklarad)	7	20	27	0,2	0,1	0,1	0,1
10. Frivillig intagning på allmän vårdanstalt (58 § Nvl)	70	410	480	1,6	2,9	2,6	2,8

Tab 5. Antal fall med olika indikationer inom olika åldersgrupper

Åldersgrupp	Farliga	Dåliga försörjare	»Parasiter»	Hjälplösa	Grovt störande	Återfallsfyllerister	Brott mot utskrivn.-bestämm	Fri-villiga
Antal								
—24 år	61	47	89	273	45	658	17	10
25—29 »	168	236	182	489	109	669	48	39
30—34 »	257	439	273	739	155	811	121	50
35—39 »	346	613	292	948	195	919	206	61
40—44 »	363	615	258	986	215	798	221	69
45—49 »	363	670	284	1 122	284	885	232	79
50—54 »	316	512	194	1 034	209	709	224	85
55—59 »	174	358	128	759	161	476	144	62
60—64 »	101	157	74	441	114	278	100	36
65— »	82	107	39	383	136	232	49	16
I %								
—24 år	6,1	4,7	8,9	27,3	4,5	65,8	1,7	1,0
25—29 »	11,8	16,6	12,8	34,3	7,7	47,0	3,4	2,7
30—34 »	12,7	21,7	13,5	36,5	7,6	40,0	6,0	2,5
35—39 »	13,3	23,6	11,3	36,5	7,5	35,4	7,9	2,4
40—44 »	13,8	23,4	9,8	37,6	8,2	30,4	8,4	2,6
45—49 »	12,6	23,3	9,9	39,0	9,9	30,8	8,1	2,7
50—54 »	12,7	20,6	7,8	41,6	8,4	28,5	9,0	3,4
55—59 »	10,1	20,7	7,4	43,8	9,3	27,5	8,3	3,6
60—64 »	10,1	15,7	7,4	44,0	11,4	27,7	10,0	3,6
65— »	9,8	12,8	4,7	45,9	16,3	27,8	5,9	1,9

de olika indikationerna och summan av den relativa fördelningen blir större än 100.

Det ligger i de olika indikationernas karaktär att vissa blir dominerande i vissa åldrar, vilket framgår av tab 5. Av dem som är under 25 år har sålunda drygt 65 % betecknats som återfallsfyllerister och drygt 27 % som hjälplösa, i mellanåldrarna 40—50 år är knappt 40 % hjälplösa, ca 30 % återfallsfyllerister, 23 % dåliga försörjare samt drygt 13 % farliga. Av dem som är över 60 år har 45 % betecknats som hjälplösa, 28 % som återfallsfyllerister, 14 % som grovt störande och ungefär lika många som dåliga försörjare.

Det ligger även i de olika indikationernas karaktär att vissa av dem kommer att dominera för vissa civilstånd. Så är t ex de gifta alkoholmissbrukarna antingen våldsamma och misshandlar sin familj eller försummar att underhålla den. I förstnämnda fallet betecknas vederbö-

rande som farlig, i sistnämnda som dålig försörjare. Bägge dessa indikationer är betydligt sällsyntare bland de icke gifta alkoholmissbrukarna, vilka oftare är ute och blir tagna för fylleri, varför ett relativt stort antal av dessa blir rubricerade som återfallsfyllerister. De hjälplösa har den högsta frekvensen bland änklingarna, vilket givetvis sammanhänger med dessas högre genomsnittsålder. Av de ogifta har drygt hälften betecknats som återfallsfyllerister, och 38 % som hjälplösa, av de gifta har 42 % betecknats som dåliga försörjare och 35 % som hjälplösa samt inemot 20 % som farliga. Bland änklingarna och ankorna har över hälften rubricerats som hjälplösa. Inom detta civilstånd har rätt många angetts som störande (drygt 13 %).

Olika slag av åtgärder. Vissa siffror som belyser klienteletts fördelning efter de olika åtgärder som nykterhetsnämnderna vidtagit, har sammanställts i tab 6. I de

Tab 6. Klientelets fördelning på olika åtgärder

Åtgärder	Antal			Procent		
	Lands- bygd	Städer	Hela riket	Lands- bygd	Städer	Hela riket
Hela antalet personer	4 341	14 258	18 599	100	100	100
därav föremål för						
1. hjälpåtgärder						
a) poliklinikbehandling	830	4 346	5 176	19,1	30,5	27,8
b) sjukhusvård	483	1 877	2 360	11,1	13,2	12,7
c) vård på konv.hem el ensk vårdanstalt	248	746	994	5,7	5,2	5,3
d) annan hjälpåtgärd	1 335	5 090	6 425	30,8	35,7	34,5
2. avstängning från inköpsrätt till alkoholhaltiga drycker	1 774	5 933	7 707	40,9	41,6	41,4
3. övervakning						
a) övervakning utan samband med intagningsbeslut	2 673	8 645	11 318	61,6	60,6	60,9
b) övervakning i samband med anstånd med intagningsbeslut	751	2 333	3 084	17,3	16,4	16,6
c) övervakning i samband med utskrivning från allmän vårdanstalt	508	1 695	2 203	11,7	11,9	11,8
4. intagningsbeslut sökt men ej verkställt vid årets utgång	675	1 908	2 583	15,5	13,4	13,9
5. anstaltsvård samtliga inskrivna på allmän vårdanstalt	1 188	4 835	6 023	27,4	33,9	32,4

fall då mer än en åtgärd vidtagits mot en och samma person, har vederbörande redovisats under var och en av åtgärderna.

I första hand söker nykterhetsnämnderna i allmänhet att uppnå avsett resultat på annat sätt än genom vård på allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare. Av redovisade 18 599 personer har sålunda 17 744, dvs 95 % av samtliga, varit föremål för öppen vård. Motsvarande tal för år 1957 var 90 %. De flesta av dessa personer har inte varit föremål för några ytterligare åtgärder, men mot 7 750 har även strängare sådana (syftande till eller innebärande intagning på vårdanstalt) måst vidtas. Detta innebär en ökning sedan närmast föregående år (15 %). Anledningen härtill torde bl a sammanhånga med ökningen i antalet vårdplatser och därmed större möjligheter att tillgodose vårdbehovet.

Övervakning utan samband med beslut om intagning på vårdanstalt har vidtagits mot 11 318 personer (föregående år 9 685). I samband med att anstånd

för intagningsbeslut beviljats, har 3 084 personer stått under övervakning (1 330). Härtill kommer 2 203 personer som under redovisningsåret varit föremål för eftervård i form av övervakning i samband med utskrivning från allmän vårdanstalt.

År 1958 vårdades 2 360 personer på sjukhus. Motsvarande siffror för åren 1957 och 1956 var 2 873 och 2 557. Poliklinikbehandling har 5 176 personer varit föremål för under 1958 (1957: 5 233 och 1956: 4 307). Observera att dessa siffror endast gäller de fall, där 15 % Nvl varit tillämplig. Bland de övriga fallen, dvs då nykterhetsnämnderna enbart vidtagit hjälpåtgärder — det gällde år 1958 sammanlagt 27 020 personer — torde särskilt poliklinikfallen ha varit betydligt vanligare än bland de svårare fallen.

I nykterhetsvårdslagen som trädde i kraft den 1 oktober 1955 fanns inte åtgärden avstängning från rätt att inköpa alkoholhaltiga drycker, varför dessa åtgärder ej togs med i årsstatistiken. Fr o m den 1 juli 1957 infördes emellertid i 14 §,

Tab 7 A. Antal fall med vissa åtgärder fördelade efter ålder

Ålder	Hjälpåtgärder				Avstängning (inköpsförbud)
	Poliklinik	Sjukhusvård	Vård på konv.hem el ensk vårdanstalt	Annan åtgärd	
Antal					
—24 år	251	67	22	351	270
25—34 »	1 037	425	174	1 246	1 348
35—44 »	1 617	756	310	1 824	2 187
45—54 »	1 474	727	321	1 829	2 291
55—64 »	663	306	135	913	1 227
65— »	134	79	32	262	384
I %					
—24 år	25,4	6,8	2,2	35,5	27,3
25—34 »	31,3	12,8	5,3	37,7	40,7
35—44 »	32,7	15,3	6,3	36,9	44,2
45—54 »	28,9	14,3	6,3	35,9	45,0
55—64 »	25,5	11,8	5,2	35,2	47,2
65— »	16,6	9,9	4,0	32,4	47,5

Tab 7 B. Antal fall med övervakning fördelade efter ålder

Ålder	Övervakning		
	Utan samband med intagningsbeslut	I samband med anstånd med intagningsbeslut	I samband med utskrivning från allmän vårdanstalt
Antal			
—24 år	855	112	21
25—34 »	2 267	604	335
35—44 »	3 038	915	643
45—54 »	3 079	917	730
55—64 »	1 571	423	361
65— »	508	113	113
I %			
—24 år	86,4	11,3	2,1
25—34 »	68,5	18,3	10,1
35—44 »	61,4	18,5	13,0
45—54 »	60,5	18,0	14,3
55—64 »	60,5	16,3	13,9
65— »	62,9	14,0	14,0

2 mom i denna lag befogenhet för länsnykterhetsnämnd (i vissa fall kommunal nykterhetsnämnd) att avstänga en person från sådana inköp, varför uppgifter härom åter särredovisas. Sådant förbud har under 1958 utfärdats för 7 707 personer (1957: 5 690).

Under 1958 var 6 425 personer föremål för något annat slag av åtgärd än de ovan nämnda (1957: 4 148). Det har här

rört sig om hjälp till ombyte av arbete eller vistelseort, anskaffande av ny bostad, omskolning eller dylikt.

Den relativa fördelningen av olika slag av hjälpåtgärder företer vissa skillnader mellan landsbygd och städer. Framför allt poliklinikbehandling men även sjukhusvård är vanligare i städerna.

Hur de olika hjälpåtgärderna fördelar sig efter klientlets ålder framgår av tab

7 A och B. Övervakning utan samband med intagningsbeslut är vanligast i de yngsta åldrarna, och den relativa andelen personer sjunker i stort sett med högre ålder. Poliklinikbehandling och sjukhusvård är vanligast i de mellersta åldrarna, medan den relativa andelen personer som fått inköpsförbud stiger med åldern.

	Samtliga intagna	därav på egen ansökan totalt	%
Landsbygd			
Ogifta	582	67	11,5
Gifta	385	41	10,6
Änklingar och änkor	31	8	25,8
Franskilda	190	25	13,2
Summa landsbygd	1 188	141	11,9
Städer			
Ogifta	1 889	282	14,9
Gifta	1 430	215	15,0
Änklingar och änkor	146	31	21,2
Franskilda	1 370	239	17,4
Summa städer	4 835	767	15,9
Hela riket	6 023	908	15,1
därav: män	5 862	879	15,0
kvinnor	161	29	18,0

6 023 personer har under 1958 varit inskrivna på allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, de flesta på länsstyrelsens resolution. Endast 15 % hade på egen ansökan vårdats på dylik anstalt. Nedgången i den relativa andelen frivilligt intagna i jämförelse med tidigare år sammanhänger med platsbristen på anstalterna.

Frivillig intagning är något vanligare bland kvinnor än bland män. På grund av att kvinnorna till antalet är så få kan emellertid rena tillfälligheter spela in. Skillnaderna mellan landsbygd och städer samt mellan olika civilstånd i fråga om antal intagna på egen ansökan framgår av tablån här intill.

I sammanställningen nederst på sidan redovisas den tid som anstaltsvistelsen varat. Här har endast medtagits de fall vilka utskrivits under året. För de flesta, omkring 41 % av samtliga, hade anstaltsvistelsen varat högst ett år.

Av de 6 023 personer vilka redovisats som inskrivna på allmän vårdanstalt var 2 522 nyinskrivna under 1958. Under samma år har 2 125 personer utskrivits (de som endast försökspermitterats är ej inräknade här). Den genomsnittliga vårdtiden är avsevärt längre för dem som intagits på beslut av länsstyrelsen (21,0 månader), än för dem som intagits på egen ansökan (12,7 månader). En vårdtid av två år eller längre redovisas i städerna för 35 % eller för 457 av de 1 320 personer som intagits på beslut av länsstyrelsen. På landsbygden var motsvarande tal 25 % eller 99 av 393. För sammanlagt 238 fall (11 %) hade anstaltsvården varat 3 år eller längre.

Anstaltsvistelsens längd (i månader)	Antal personer, som intagits på grund av beslut av länsstyrelsen egen ansökan				Samtliga	
	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	totalt	%
1—5	10	11	8	9	38	1,8
6—11	26	53	11	27	117	5,5
12	137	343	39	201	720	33,9
13—17	63	239	14	70	386	18,2
18—23	56	208	3	24	291	13,7
24—29	55	175	—	5	235	11,0
30—35	12	76	—	1	89	4,2
36—41	7	72	—	—	79	3,7
42 och högre	25	134	—	—	159	7,5
Ej känd anstaltsvistelse	2	9	—	—	11	0,5
Summa	393	1 320	75	337	2 125	100
Antal månader i genomsnitt 1958	18,6	21,7	11,4	13,0	19,4	
1957	18,2	21,2	10,7	10,7	18,0	

Thore Grönqvist

SUMMARY

The clientele of the Temperance Boards

During 1958 the Temperance Boards took in hand 78,334 persons. Of these 18,599 have been considered heavy drinkers in the sense intended in § 15 of the temperance law. Some individual information has been collected concerning these. The result of the statistical study of this information is given here.

The women constitute but a small minority (750 women or 4 %). However, in recent years the number of women has increased somewhat more than the number of men. Divorced people are greatly over-represented among the clientele of the Temperance Boards. For every 1,000 of the total population, 28 will be found in this clientele. The corresponding figure is 6

for unmarried persons, just over 2 for married ones, and just under 2 for widowers and widows. 7.2 men per 1,000 of the population were taken in hand, but only 0.3 women. Nearly 45 % of all the cases were between 35 and 50 years old.

The comparative frequency of intervention is greater for unmarried persons than for married ones, in all age groups. This difference is particularly pronounced in the medium age groups in the towns.

The vast majority of cases are unmarried men in the age 45 to 49 years. Of these there are 48.9 per 1,000 men of the same age group of the male population, which is more than 5 times the amount of married men of the same

Forts s 283

Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1956—mars 1960

I anslutning till de månatliga redogörelserna i denna tidskrift för detaljprisernas utveckling i Sverige återges här motsvarande beräkningar från vissa främmande länder. Såsom mått på prisnivåns förändringar anges i tabellen på sid 274 de olika ländernas officiella indextal för konsumentpriserna, hämtade ur Internationella arbetsbyråns i Genève utgivna tidskrift *International Labour Review*. Indextalen kan endast tjäna som grund för en ungefärlig jämförelse, eftersom tillvägagångssättet vid indexberäkningarna varierar högst betydligt i olika länder.

I det första diagrammet på s 272 ges en översikt av de sammanlagda prisförändringarna i ett urval av länder sedan 1953 fram till mars 1960. I det andra diagrammet på s 273 redovisas utvecklingen av detaljpriserna under tiden mars 1958 till mars 1960 för samma länder.

Sedan mars 1958 har index i Sverige stigit med 5 %. I Jugoslavien, Frankrike och Spanien har indextalen under samma tid gått upp mellan 10 och 12 %. I USA och Kanada har prisnivån stigit med endast 2 %. De kraftigaste prisförändringarna har inträffat i Argentina (316 %), Brasilien (183 %),

Chile (165 %) och Uruguay (81 %). I Turkiet och Indonesien har även starka prisstegringar förekommit med 45 resp. 35 %. Det enda land vars indextal har sjunkit under denna tid är Thailand, där en nedgång med 8 % inträffat.

Bland de redovisade länderna uppvisar Chile det högsta indextalet, 1 147 och Tjeckoslovakien det lägsta, 88.

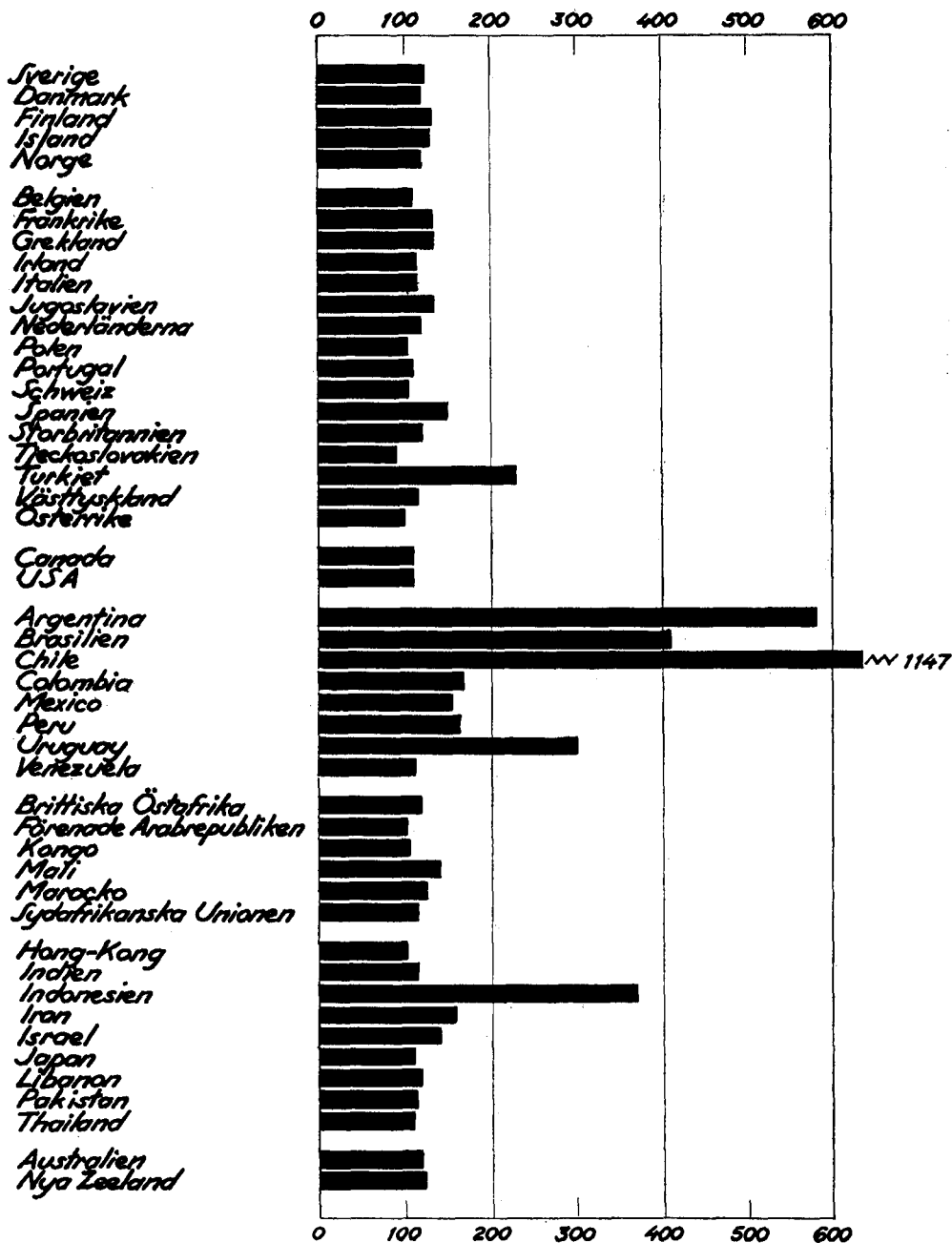
Britta Belo

SUMMARY

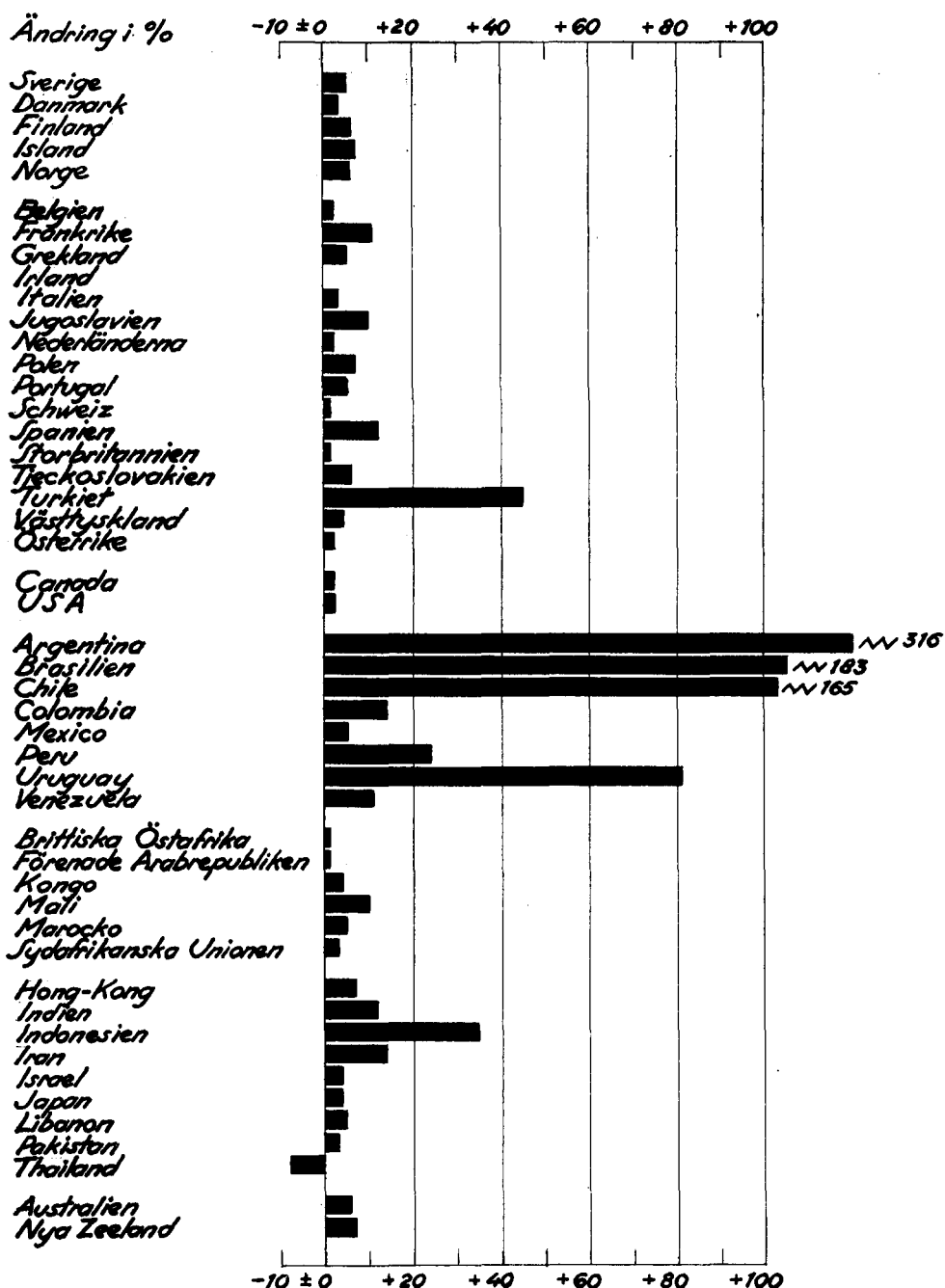
Consumer prices in Sweden and abroad

The official index figures for consumer prices from the International Labour Review (ILO Journal) are given here as a yard-stick for the changes in price levels in various countries. Only an approximate comparison is possible, however, as the manners of making index calculations varies very greatly in different countries. The comparisons may be seen from the graph in page 272. Since March 1958 the index has risen by 5 % in Sweden. In Yugoslavia, France and Canada the index figures have gone up by between 10 and 12 % during the same period. The greatest changes have occurred in Argentine (316 %), Brazil (183 %), Chile (165 %) and Uruguay (81 %). In Turkey and Indonesia there have also been considerable increase (45 and 35 % respectively). The only country having had a decrease is Siam (8 %). Of the countries accounted for Chile shows the highest index figure, 1,147, and Czecho-Slovakia the lowest, 88.

KONSUMENTPRISINDEX FÖRÄNDRINGAR I OLIKA LÄNDER 1953 - MARS 1960

KONSUMENTPRISERNAS FÖRÄNDRINGAR I OLIKA LÄNDER MARS 1958-MARS 1960

Konsumentprisindex 1956—mars 1960 (1953 = 100)

	År 1956	År 1957	År 1958	År 1959	Juni 1959	Dec 1959	Jan 1960	Febr 1960	Mars 1960
<i>Europa</i>									
Sverige	109	113	119	120	119	121	124	124	124
Danmark	113	116	117	—	119	122	122	—	121
Finland	108	120	128	130	129	132	132	132	133
Island	116	121	128	130	129	129	129	129	130
Norge	109	112	118	120	120	121	120	120	121
Belgien	104	107	108	110	110	111	110	110	110
Frankrike	103	106	121	129	128	131	133	133	133
Grekland	126	129	131	134	133	135	135	135	136
Irland	107	112	117	117	118	115	—	115	—
Italien	109	110	113	113	112	115	115	115	115
Jugoslavien	117	121	124	127	125	128	137	137	136
Nederländerna	108	115	117	119	117	121	121	120	120
Polen	91	95	98	99	101	105	106	106	—
Portugal	102	105	105	107	103	110	109	109	111
Schweiz	103	105	107	106	106	107	107	107	107
Spanien	111	123	140	150	150	153	152	152	152
Storbritannien	112	116	119	120	120	121	120	120	120
Tjeckoslovakien	84	82	82	88	—	—	—	—	—
Turkiet	136	152	172	216	215	232	232	232	232
Västtyskland	105	106	110	112	111	114	114	114	114
Österrike	—	—	100	101	103	102	102	102	102
<i>Amerika</i>									
Canada	102	106	108	110	109	111	110	110	110
USA	102	105	108	109	109	110	110	110	110
Argentina	132	165	217	464	482	555	570	575	578
Brasilien	173	206	237	326	315	378	394	402	411
Chile	471	627	752	1 043	1 043	1 124	1 139	1 141	1 147
Colombia	116	133	153	164	167	164	165	165	168
Mexico	128	135	150	154	155	156	156	155	156
Peru	116	125	135	152	149	162	164	164	164
Uruguay	130	149	175	244	245	290	294	307	301
Venezuela	99	97	100	108	105	108	109	104	112
<i>Afrika</i>									
Brittiska Östafrika	113	116	117	118	118	118	—	118	—
Förenade Arabrepubliken	98	102	102	102	101	103	103	103	103
Kongo	100	101	102	104	104	105	—	—	106
Mali	103	110	132	140	139	143	142	142	—
Marocko	109	113	116	116	113	118	122	123	125
Sydafrikanska Unionen	107	110	114	115	116	116	116	116	116
<i>Asien</i>									
Hong-Kong	97	98	96	104	105	98	101	103	—
Indien	99	104	109	114	115	116	115	115	115
Indonesien	161	177	258	311	300	325	358	363	371
Iran	130	139	138	152	152	158	—	—	—
Israel	127	135	139	142	139	143	142	140	142
Japan	106	109	108	110	109	111	112	112	111
Libanon	102	109	114	118	118	120	—	—	—
Pakistan	97	106	110	106	104	112	113	114	113
Thailand	111	118	124	119	121	115	119	117	111
Australien	110	113	115	118	118	120	—	—	121
Nya Zeeland	111	113	118	123	122	123	—	—	123

Löneförhållandena för arbetare inom industrin i maj 1960

Sedan flera år tillbaka har socialstyrelsen från företag inom industrin fyra gånger om året inhämtat uppgifter om av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar. På grundval av dessa uppgifter har beräkningar gjorts rörande förändringarna i arbetarnas genomsnittliga timförtjänster sedan närmast föregående undersökningstillfälle och sedan motsvarande undersökningstillfälle föregående år. För varje undersöknings resultat har redogjorts i Sociala Meddelanden (senast i SocM, Statistisk Information, juni 1960).

Från och med år 1959 begärs uppgifter till ovannämnda statistik (den s k kvartalsstatistiken) liksom till sysselsättningsstatistiken¹ (den s k månadsstatistiken) från ett antal företag som utvalts enligt ett stickprovsförfarande. Från en förteckning över ca 7 500 företag (firmor eller arbetsställen), som insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958, samt från en förteckning över ca 1 750 företag, som vid jämförelse med kommerskollegii register över industriföretag ej kunnat återfinnas i socialstyrelsens register, har samtliga företag med över 25 anställda arbetare utvalts och vart tionde av övriga företag. Därjämte har från en förteckning över ca 1 400 företag i styrelsens register, vilka ej lämnat uppgifter till sysselsättningsstatistiken i februari 1958, verkställts ett ur-

val av företag efter samma grunder. Inalles erhöles på detta sätt 4 496 företag. En utförligare redogörelse för det använda urvalsförfarandet har lämnats i SocM, Statistisk Information, juni 1959, s 197.

De för kvartalsstatistiken erforderliga uppgifterna om utbetalda lönesummor och utgjorda arbetstimmar inhämtas under år 1960 på ett rapportkort, som innehåller uppgifter om a) av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar (med fördelning på de tre grupperna vuxna manliga arbetare, vuxna kvinnliga arbetare samt minderåriga arbetare plus lärlingar) och b) antal arbetare som varit i arbete under hela eller del av den redovisade avlöningsperioden. I lönesummorna skall enligt anvisningarna ingå övertidsersättning, skifttillägg, ackordsöverskott m m, men ej semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning (dvs lön som enligt avtal utgår till timavlönade arbetare för vissa bestämda helgdagar), ersättningar vid sjukdom, olycksfall o dyl. För tidigare avlöningsperioder utbetalda lönebelopp, som föranletts av retroaktiva lönebestämmelser i nyingångna avtal, skall ej medtas.

I allmänhet avser uppgifterna fristående arbetsställen. I några fall redovisas dock flera arbetsställen tillhopa. Redovisningsenheterna betecknas i denna redogörelse som »företag».

Förändringarna i arbetarnas förtjänster sedan föregående undersökningstillfälle

¹ Jfr SocM, Statistisk Information, april 1960, s 93.

Tab 1. Indextal (februari 1960 = 100 och maj 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i maj 1960

	Företag som lämnat uppgifter för både febr och maj 1960				Företag som lämnat uppgifter för både maj 1959 och maj 1960					
	Antal före- tag ¹	Indextal (febr 1960 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i maj 1960 för			Antal före- tag ¹	Indextal (maj 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i maj 1960 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i maj 1960 för		
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	saml arb ²		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	
Gruvindustri	51	103,9	..	103,8	52	104,9	..	7,35	..	
Malmgruvor	46	103,9	..	103,8	45	104,9	..	7,41	..	
Kolgruvor	5	102,0	—	102,0	7	109,2	—	6,02	—	
Metall- och verkstadsindustri	959	104,4	104,5	104,6	901	105,4	107,1	5,98	4,31	
Järn-, stål- och kopparverk	29	105,0	103,0	105,2	31	106,0	107,1	6,07	4,13	
Järn- och stålmanufaktur	164	104,7	105,5	104,8	142	106,9	110,9	5,66	4,06	
Mekaniska verkstäder	435	103,9	105,6	104,4	397	105,5	108,2	5,93	4,57	
Reparationsverkstäder	103	105,2	..	105,4	107	103,4	..	5,91	..	
Skeppsvarv	32	103,7	—	104,3	34	104,2	—	6,46	—	
Elektroteknisk industri	95	105,2	103,5	104,5	89	106,3	105,8	5,87	4,35	
Annan metallindustri	101	104,6	106,0	104,7	101	106,6	105,6	5,77	4,12	
Jord- och stenindustri	221	107,0	105,0	107,2	216	109,6	107,5	5,58	3,71	
Torvindistri	3	..	—	..	4	98,3	—	4,63	—	
Stenindustri	42	102,8	..	103,3	39	109,0	..	5,39	..	
Kalk- och kritbruk	17	104,2	..	104,3	17	103,8	..	5,52	..	
Cementfabriker	7	111,6	..	111,9	6	110,0	..	5,65	..	
Cementvarufabriker	38	108,9	..	108,9	34	113,7	..	6,58	..	
Tegelbruk	56	105,8	..	105,6	55	107,0	..	5,19	..	
Porslins-, kakel- och lergodsind	13	105,3	104,1	104,8	14	107,5	107,6	5,36	3,88	
Glasindustri	36	106,5	106,5	107,1	39	109,2	108,7	5,24	3,18	
Annan jord- och stenindustri	9	121,2	..	121,1	8	114,0	..	6,54	..	
Träindustri	410	106,0	101,6	105,8	393	107,0	105,6	5,21	3,96	
Sågverk och hyvlerier	163	108,5	..	108,3	172	106,1	..	5,18	..	
Lädfabriker	9	105,4	..	105,7	7	113,3	..	5,20	..	
Fanér- och plywoodfabriker	7	104,2	..	104,4	9	106,8	..	5,50	..	
Byggnadssnickerifabriker	80	105,4	..	104,8	69	106,5	..	5,14	..	
Möbelfabriker	99	103,6	..	103,2	87	109,1	..	5,31	..	
Svarver- och skidfabriker	28	105,7	..	106,3	26	108,3	..	5,33	..	
Annan trävaruindustri	24	104,1	..	104,1	23	107,8	..	5,27	..	
Massa- och pappersindustri	151	105,7	103,7	105,6	152	104,9	105,9	5,75	4,05	
Massafabriker	51	105,1	..	105,1	53	103,6	..	5,93	..	
Pappersbruk och pappfabr	58	106,1	104,2	106,0	54	105,6	105,8	5,60	4,09	
Wallboardfabriker	8	103,6	..	103,5	10	108,3	..	5,69	..	
Papp- och pappersvaruind	34	106,8	102,7	105,9	35	108,6	106,7	5,60	4,05	
Grafisk industri	178	104,3	103,2	104,7	190	107,1	104,6	6,04	4,15	
Bokbinderier	20	106,5	105,5	105,9	20	105,6	107,4	5,96	4,28	
Bok- och accidenstryckerier	78	103,8	101,8	104,1	80	107,1	102,9	5,82	3,95	
Tidningsstryckerier	56	104,8	..	105,4	63	106,5	..	6,26	..	
Annan grafisk industri	24	102,4	..	102,5	27	109,8	..	6,29	..	
Livsmedelsindustri	277	104,9	105,7	105,2	283	106,3	106,9	5,18	4,00	
Kvarnar	11	105,0	..	105,3	12	106,6	..	4,92	..	
Bageriindustri	61	103,3	103,1	103,4	58	104,9	105,2	5,31	4,25	
Sockerindustri	16	107,6	107,2	107,4	17	107,5	111,7	5,05	4,01	
Choklad- och konfektindustri	15	104,1	105,3	105,0	17	104,2	105,7	5,50	3,97	
Mejeriindustri	43	106,0	106,7	105,5	43	106,8	106,0	5,07	4,01	
Slakterier och charkuterier	74	104,1	103,7	103,8	79	107,1	104,1	5,33	3,96	
Fiskkonserverfabriker	19	108,7	107,0	108,8	19	109,5	114,4	4,91	3,93	
Fruktkonserverindustri	12	107,5	111,8	111,8	14	103,2	111,8	4,53	3,70	
Margarinindustri	7	104,7	..	104,5	8	108,2	..	5,42	..	
Annan livsmedelsindustri	19	106,2	105,2	105,6	16	105,7	103,5	5,02	3,95	

¹ Ej uppräknat. — ² Inkl minderåriga.

Tab 1 (forts). Indextal för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i maj 1960

	Företag som lämnat uppgifter för både febr och maj 1960				Företag som lämnat uppgifter för både maj 1959 och maj 1960				
	Antal före- tag	Indextal (febr 1960 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i maj 1960 för			Antal före- tag	Indextal (maj 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i maj 1960 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i maj 1960 för	
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	saml arb		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb
Dryckesvaru- och tobaksind	74	108,8	107,9	108,6	78	109,7	108,0	5,39	4,01
Dryckesvaruindustri	66	108,7	107,2	107,4	70	109,9	107,7	5,37	4,02
Tobaksfabriker	8	110,5	108,4	109,1	8	108,5	108,2	5,57	4,00
Textil- och beklädnadsindustri	512	106,4	105,7	106,0	476	108,6	107,2	4,93	3,86
Ylleindustri	45	106,2	105,2	105,6	38	106,4	107,1	4,72	3,89
Bomullsindustri	51	104,5	105,5	105,0	43	108,1	108,2	4,71	3,89
Linne- och juteindustri	10	105,0	104,8	105,2	6	108,9	109,2	4,45	3,68
Trikåfabriker	65	107,3	106,5	106,6	65	108,9	108,4	5,23	3,90
Sömnadsindustri	242	105,3	105,7	105,9	238	106,4	107,0	5,04	3,83
Hatt- och mössfabriker	18	102,6	105,5	104,0	17	..	107,2	..	3,82
Annan textil- och beklädn.ind	81	109,8	105,5	108,4	69	112,2	105,3	5,26	3,94
Läder-, hår- och gummivaruind	147	105,0	104,3	105,2	144	106,4	105,9	5,50	3,89
Garverier	15	104,3	..	104,8	14	107,3	..	5,30	..
Päls- och skinnvarufabriker	30	107,4	105,0	106,2	29	103,1	101,9	5,28	3,89
Skoindustri	64	106,3	103,9	105,8	63	105,6	107,0	5,40	3,87
Andra lädervarufabriker	14	105,8	102,4	104,7	14	107,2	107,5	5,29	4,16
Gummivarufabriker	12	103,8	105,2	104,5	12	107,2	106,0	5,68	3,83
Annan läder-, hår- och gum- mivaruindustri	12	105,9	..	105,9	12	103,7	..	5,26	..
Kemisk och kemisk-teknisk ind	129	104,9	105,4	105,2	127	105,7	107,8	5,71	4,10
Rent kemisk industri	20	104,5	..	104,5	22	105,1	..	5,63	..
Färg-, olje- och parfymfabr	39	104,3	104,1	104,4	36	105,5	107,1	5,94	4,35
Sprängämnesfabriker	6	104,6	104,4	104,0	7	104,9	107,3	6,06	4,46
Tändsticksfabriker	7	107,2	108,9	107,8	7	107,9	107,9	5,03	3,70
Annan kemisk-teknisk ind	57	105,7	105,4	105,7	55	106,9	108,6	5,55	3,96
Samtliga industrigrupper	3 109	104,9	105,2	105,2	3 012	106,0	107,1	5,78	3,99

Tab 2. Genomsnittliga timförtjänster, kr, i maj 1960 för vuxna manliga industriarbetare i olika dyrortsgrupper

	Genomsnittlig timförtjänst, kr, i dyrortsgrupp				
	2	3	4	5	2—5
Gruvindustri	6,02	6,54	6,63	8,27	7,35
Metall- och verkstadsindustri	5,36	5,73	6,66	6,66	5,98
Jord- och stenindustri	5,35	5,57	6,26	7,31	5,58
Träindustri	4,96	5,26	5,42	5,66	5,21
Massa- och pappersindustri	5,30	5,81	5,97	6,17	5,75
Grafisk industri	5,21	5,77	6,39	6,40	6,04
Livsmedelsindustri	4,97	5,08	5,38	5,84	5,18
Dryckesvaru- och tobaksindustri	4,59	4,90	5,41	6,18	5,39
Textil- och beklädnadsindustri	4,64	5,03	5,29	5,89	4,93
Läder-, hår- och gummivaruindustri	5,41	5,50	5,60	6,02	5,50
Kemisk och kemisk-teknisk industri	5,25	5,64	6,02	6,06	5,71
Samtliga industrigrupper	5,17	5,62	6,30	6,68	5,78

Tab 3. Indextal (maj 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i Stockholm i maj 1960

	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb		Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb
Metall- och verkstadsindustri . .	104,4	105,8	Textil- och beklädnadsindustri .	103,0	107,6
Grafisk industri	106,7	105,6	Läder-, hår- och gummivaruind	103,8	..
Livsmedelsindustri	105,5	104,1	Kemisk och kemisk-teknisk ind .	105,6	108,2
Dryckesvaru- och tobaksindustri	112,1	104,5	Samtliga industrigrupper	105,7	106,6

len belyses av indextal, vilka beräknats med användande av uppgifter för sådana företag som lämnat uppgifter vid båda de undersökningstillfällena som jämförelsen avser. Företag, för vilka uppgifter erhöles endast vid det ena av de två undersökningstillfällena, har således ej medtagits. För varje industrigrupp har man beräknat två genomsnittliga timförtjänster, en för vardera undersökningstillfället, såsom kvoten mellan lönesumma och timsumma för en vecka. Indextalen har där efter erhöles genom att timförtjänsterna vid det aktuella (senare) undersökningstillfället uttryckts i procent av motsva-

rande timförtjänster vid det tidigare undersökningstillfället. Såväl lönesummor som timsummor vid företag som utvalts med sannolikheten 1/10 har vid dessa beräkningar multiplicerats med 10. Inom flera industrigrupper förekommer ackordsarbete som sträcker sig över flera avlöningsperioder. I sådana fall kan å ena sidan ackordsöverskott som helt eller delvis intjänats under tidigare avlöningsperioder ha utbetalats under redovisningsperioden, medan å andra sidan ackordsöverskott som intjänats under denna period kan komma att utbetalas först senare. Så t ex sammanhänger de relativt

Tab 4. Indextal (febr 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare (män, kvinnor, minderåriga) inom industrin

	febr 1958	maj 1958	aug 1958	nov 1958	febr 1959*	maj 1959	aug 1959	nov 1959	febr 1960*	maj 1960
Gruvindustri	262,7	266,0	257,6	269,5	271,3	282,6	278,5	284,5	285,0	295,7
Metall- och verkstadsindustri . .	253,9	257,4	257,0	259,4	260,3	268,6	266,5	268,8	270,0	282,6
därv: verkstadsindustri m m ¹	250,9	254,2	254,2	256,2	257,1	264,9	263,1	264,8	265,8	277,9
Jord- och stenindustri	275,2	281,6	282,8	283,4	289,0	303,0	297,7	301,5	300,5	322,1
Träindustri	254,1	260,3	262,2	262,3	261,3	274,5	275,0	278,1	278,2	294,4
Massa- och pappersindustri . .	273,8	280,8	276,3	280,1	279,6	297,1	289,3	291,1	294,6	311,2
Grafisk industri	228,8	234,4	233,6	233,6	235,9	245,4	247,0	246,0	251,9	263,8
Livsmedelsindustri	241,7	246,3	243,1	249,7	247,0	259,4	253,1	257,0	260,9	274,6
Dryckesvaru- och tobaksindustri	228,9	229,5	226,6	229,5	233,7	243,2	245,8	241,2	242,9	263,8
Textil- och beklädnadsindustri .	241,0	244,0	243,5	244,3	246,2	254,3	251,8	253,9	256,0	271,4
Läder-, hår- och gummivaruindustri	247,2	248,7	251,1	249,9	251,8	262,3	263,7	263,5	265,4	279,3
Kemisk och kemisk-teknisk industri	254,7	258,3	256,4	259,5	254,0	263,9	261,6	269,5	269,9	283,8
Samtliga industrigrupper	256,4	260,6	258,5	262,1	262,8	273,0	269,7	272,9	274,8	289,1

¹ Här ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri. — * Vid beräkningen av indextalen för februari 1959 och februari 1960 har hänsyn ej tagits till senare utbetalda retroaktiva lönetillägg. För gruppen »verkstadsindustri m m» företogs år 1959 och 1960 stickprovsundersökningar beträffande de retroaktiva lönetilläggens storlek. I anslutning här till erhöles indextalen 261,1 resp 274,1 för den genomsnittliga timförtjänsten inklusive retroaktiva lönetillägg i februari 1959 resp i februari 1960 (jfr SocM, Stat Inform, sept 1959 s 294 och texten här ovan).

höga indextalen (februari 1960 = 100) i tab 1 för grupperna »cementfabriker», »annan jord- och stenindustri» och »frukt-konservindustri» med att stora ackordsöverskott redovisats i maj av tre företag (ett inom var och en av de tre grupperna), vilkas uppgifter ingår i jämförelsen mellan lönerna i februari och i maj 1960. Det bör även erinras om att den normala veckoarbetstiden ibland (t ex då fria lördagar förekommer under sommaren) varierar under året utan motsvarande variationer i lönen (veckolön, månadslön). Vid bedömningen av här redovisade indextal bör man beakta dessa omständigheter, liksom möjligheten av att primäruppgifterna i vissa fall icke sammanställts i full överensstämmelse med anvisningarna.

I tab 1 återges indextal, som visar de beräknade timförtjänsternas förändringar från februari till maj 1960 och från maj 1959 till maj 1960. De förstnämnda indextalen grundas på uppgifter från 3 109 företag och de sistnämnda på uppgifter från 3 012 företag. Vid beräkningen av indextalen för maj 1960 med februari 1960 som bas har för februari använts genomsnittliga timförtjänster som beräknats utan att någon hänsyn tagits till verkningarna av de nya kollektivavtalen för 1960.

I tab 2 återges genomsnittliga timförtjänster för vuxna manliga arbetare i olika industrigrupper med fördelning på dyrtorsgrupper.

Förändringarna mellan maj 1959 och maj 1960 i de genomsnittliga timförtjänsterna för vuxna arbetare i Stockholm framgår av indextalen i tab 3.

Tab 4 visar löneutvecklingen sedan februari 1958 för samtliga arbetare (män, kvinnor och minderåriga). Indextalen i denna tabell har beräknats enligt den skedjemetoden. Vid beräkningen av indextalen för februari 1960 kunde ingen hän-

syn tas till de vid årets avtalsuppgörelser överenskomna retroaktiva lönetilläggen (jfr ovan). Beträffande gruppen »verkstadsindustri m m» har socialstyrelsen sedermera verkställt en stickprovsundersökning för att belysa de retroaktiva lönetilläggens storlek. Av de företag som medverkat vid både undersökningen i november 1959 och undersökningen i februari 1960 utvaldes slumpmässigt 263 företag. Till dessa utsändes i april 1960 en frågeblankett, på vilken skulle uppges summan av de till arbetare under år 1960 utbetalda retroaktiva lönetilläggen, den tidsperiod som dessa lönetillägg avsåg samt det antal arbetstimmar som under perioden utförts av samtliga arbetare. Användbara uppgifter erhöles från samtliga tillfrågade företag. Med ledning av dessa uppgifter uppskattades de retroaktiva lönetilläggen till i medeltal 16,8 öre per timme.¹ Om man som mått på »genomsnittlig timförtjänst i februari 1960 inklusive retroaktiva lönetillägg» använder summan av detta medeltal och den vid jämförelsen november 1959/februari 1960 beräknade genomsnittliga timförtjänsten i februari 1960 ($16,8 + 538,9 = 555,7$ öre) erhålls genom anknytning till indextalet för november 1959 (264,8) indextalet 274,1 för denna genomsnittsförtjänst. Det på grundval av undersökningen i februari 1960 beräknade indextalet för genomsnittlig timförtjänst (exklusive retroaktiva lönetillägg) uppgick, såsom framgår av tab 4, till 265,8.

Carl Y:son Hermelin

¹ Vid denna uppskattning utnyttjades även information beträffande 1) det med ledning av februariundersökningen beräknade antalet arbetstimmar under en vecka vid vart och ett av de utvalda företagen och 2) det beräknade totalantalet arbetstimmar under en vecka i olika storleksgrupper av samtliga företag (inom gruppen »verkstadsindustri m m») som berördes av februariundersökningen. En närmare redogörelse för stickprovsundersökningen lämnas i ett följande nummer av SocM, Statistisk Information.

Konsumentprisindex för juli 1960

Konsumentprisindex för juli har av socialstyrelsen beräknats till 159 (1949 = 100) eller samma tal som för juni. Med två decimaler är talet för juli 159,30 mot 159,40 för juni. Index talen för de olika huvudgrupperna av varor och tjänster för tidigare beräkningstillfällen återges i tab 1.

Mellan juni och juli har livsmedelsposten gått ned med 0,4 procent. Nedgången är främst beroende av de för årstiden förhållandevis låga grönsakspriserna. Dessutom har priset på kaffe och lättöl sjunkit något. Mindre prishöjningar har noterats för bl a mjöl, bröd, mjölk och charkuterivaror.

I fråga om bostadsposten beror uppgången på den generella hyreshöjning som trädde i kraft 1 juli på grund av höjda räntekostnader. Även egnahems-posten har omräknats av denna anledning.

Inom övriga huvudgrupper har prisförändringarna varit obetydliga.

Prisutvecklingen under de senaste månaderna för vissa undergrupper av varor och tjänster belyses av index talen i tab 2.

Pensionspristalet har beräknats till oförändrat 129.

Inga Tammelin

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—juli 1960 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	144
1959 juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	148
1960 jan	177	180	156	156	156	129	137	153	159	147
febr	175	180	157	156	156	129	140	154	159	147
mars	175	179	156	157	153	131	140	154	159	147
april	174	179	155	157	151	131	140	154	158	147
maj	175	179	155	157	151	131	140	154	159	148
juni	176	179	158	160	152	131	140	154	159	149
juli	175	179	158	161	152	131	140	155	159	148

¹ Index talen för varje kvartal och månad 1950—1959 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191 samt SocM Stat Inf 1959, s 104, och 1960, s 67.

Tab 2. Indextal för olika delposter år 1959 och maj—juli 1960 samt talens procentuella förändringar december 1959—juli 1960

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1960	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1959— juli 1960
		1959, årsme- deltal	Maj 1960	Juni 1960	Juli 1960	
Livsmedel	309	165	175	176	175	+ 4
Mjöl, gryn och bröd	37	163	175	176	177	+ 7
Mejeriprodukter	53	159	165	166	167	+ 1
Matfett utom smör	8	126	130	130	131	+ 4
Ägg	8	120	133	133	135	+ 11
Kött	20	211	225	236	236	+ 8
Fläsk	20	202	211	220	224	+ 11
Charkuterivaror och köttkonserver	20	169	178	183	186	+ 10
Fisk och fiskkonserver	13	182	180	184	187	+ 2
Rotfrukter och grönsaker	18	206	251	235	188	— 15
Frukt och bär	30	137	150	149	150	+ 2
Specerier	45	175	176	176	176	+ 2
Läskedrycker och lättöl	9	153	162	162	161	+ 5
Förtäring utom hemmet	28	186	208	206	207	+ 9
Alkoholhaltiga drycker och tobak	88	173	179	179	179	+ 3
Spritdrycker och vin	45	209	218	218	218	+ 4
Öl	10	143	150	150	150	+ 5
Tobak	33	146	149	149	149	+ 2
Bostad, bränsle och lyse	147	156	155	158	158	+ 1
Bostad utan bränsle och lyse	101	155	157	160	161	+ 3
Bränsle och lyse	46	158	151	152	152	— 2
Kläder och skor	120	125	131	131	131	+ 4
Kläder	99	122	127	127	127	+ 4
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	133	132	132	+ 4
Underkläder och strumpor	14	96	97	97	97	+ 2
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	122	122	122	+ 5
Tyger, garner och sybehör	17	137	142	141	141	+ 3
Skor	21	143	154	154	154	+ 5
Inventarier och husgeråd	99	134	140	140	140	+ 5
Möbler	12	135	146	146	146	+ 7
Radio och musikinstrument	14	109	108	108	108	+ 4
Armatyr, husgeråd och verktyg	26	143	151	151	151	+ 5
Hushållstextilier	18	130	134	134	134	+ 3
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	137	144	144	144	+ 4
Personliga effekter	10	127	139	139	139	+ 6
Diverse	237	150	154	154	155	+ 3
Läkemedel och tandläkararvode	15	150	152	152	152	+ 1
Kroppsvård	18	138	145	145	145	+ 5
Rengöringsmedel och tvätt	11	99	103	103	103	+ 4
Läsning och skrivmateriel	20	185	204	204	204	+ 7
Post och tele	14	171	169	169	169	—
Nöjen och rekreation	21	153	157	157	157	+ 2
Resor	38	155	155	155	155	0
Motorfordon	79	142	147	147	147	+ 3
Hemhjälp	8	188	193	202	202	+ 4
Blommor m m	13	127	127	126	129	+ 3
Totalindex	1 000	153	159	159	159	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Sysselsättning inom industrin¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin maj—juni 1960

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Antal anställda arbetare (exkl permitterade)	Indextal för juni 1960 (maj 1960 = 100)					Antal övertidstimmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
		Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbetet varande arbetare	Antal arbetstimmar (inkl övertid)				
		Män	Kvinnor	S:a			maj 1960	juni 1960	maj 1960	juni 1960
Gruvindustri	4 768	101,2	..	101,3	95,6	98,2	2,3	2,5	8,1	13,3
Metall- och verkstadsindustri	169 227	102,2	100,4	102,1	101,8	101,2	3,3	3,7	8,0	8,2
Jord- och stenindustri	20 684	102,3	102,9	102,3	100,3	98,7	3,3	3,7	6,6	8,4
Träindustri	28 955	102,8	103,0	102,8	102,5	102,0	2,7	3,6	4,7	5,0
Massa- och pappersindustri	30 291	103,4	103,4	103,4	99,4	99,3	5,9	6,5	8,0	11,5
Grafisk industri	12 391	102,0	102,9	102,2	95,5	95,4	4,0	5,0	7,3	13,4
Livsmedelsindustri	23 971	103,0	105,0	103,6	99,1	101,2	2,8	3,4	8,0	12,0
Dryckesvaru- och tobaksindustri	6 451	109,0	103,5	107,3	106,1	106,9	5,3	4,4	11,0	12,0
Textil- och beklädnadsindustri	36 185	101,0	99,7	100,1	100,3	100,2	1,5	1,6	8,4	8,2
Läder-, hår- o gummivaruind	17 180	100,9	98,7	100,1	100,1	98,6	1,9	1,8	6,6	6,6
Kemisk och kemisk-teknisk ind	16 144	104,0	104,1	104,0	101,1	99,7	3,6	4,1	8,2	10,7
Samtliga industrigrupper (exkl statliga verkstäder m m)	366 247	102,5	101,1	102,2	100,9	100,5	3,2	3,7	7,7	8,8
Statliga verkstäder m m	14 654	100,0	104,5	100,4	100,6	..	..	..	10,8	10,5

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, juni 1959 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) juli 1959—juni 1960

	1959						1960					
	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni
Gruvindustri	101,5	100,0	100,3	100,3	100,0	99,5	99,9	101,2	101,3	101,3	101,7	103,0
Metall- och verkstadsind	99,9	100,1	101,1	101,4	102,5	103,0	103,1	104,0	104,8	105,3	105,1	107,3
Jord- och stenindustri	100,8	100,1	99,7	99,5	99,5	98,2	95,6	96,6	97,6	99,4	101,1	103,4
Träindustri	100,3	98,8	97,6	96,5	95,7	94,9	94,9	96,6	98,9	102,7	103,6	106,5
Massa- och pappersindustri	101,4	100,0	100,3	100,4	100,5	100,4	100,4	100,9	101,8	102,4	102,8	106,3
Grafisk industri	100,1	100,4	101,0	101,4	101,8	101,6	100,4	99,9	100,0	99,8	99,4	101,6
Livsmedelsindustri	101,9	98,3	97,3	102,0	101,1	94,9	91,1	90,9	90,4	91,4	91,6	94,9
Dryckesvaru- och tobaksind	101,0	96,0	92,9	92,6	93,2	97,0	92,9	93,4	94,0	97,1	99,3	106,5
Textil- och beklädnadsind	99,4	100,8	102,1	102,3	102,4	102,4	102,6	103,9	103,9	103,2	102,3	102,4
Läder-, hår- o gummi-ind	98,9	100,5	102,5	104,9	105,3	105,0	104,7	104,8	105,7	105,2	104,4	104,5
Kemisk o kemisk-tekn ind	99,9	98,9	99,3	99,3	100,5	100,0	99,2	100,4	101,5	101,5	101,7	105,8
Samtliga industrigrupper	100,2	99,9	100,4	100,9	101,4	101,1	100,6	101,5	102,3	103,0	103,0	105,3

¹ En redogörelse för uppläggnen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1960 (s 93—95). Utförligare redogörelser återges dels i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik (adress Birger Jarls torg 14, Stockholm 2) och dels i Arbetsmarknadsstatistik, utgiven av arbetsmarknadsstyrelsen (adress Lindhagensgatan 74, Stockholm 12).

Tab 3. Antal i april—juni 1960 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	april	maj	juni	april	maj	juni	april	maj	juni	april	maj	juni
Gruvindustri	0,3	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,4	—	—	—
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,8	0,7	0,7	0,8	0,9	1,4	0,4	0,5	0,4	0,0	0,0	0,0
Jord- och stenindustri	0,7	0,8	0,6	1,2	1,2	1,3	1,9	2,3	2,4	0,6	0,4	0,5
Träindustri	0,7	1,4	0,6	1,6	1,2	1,6	1,0	0,7	0,8	0,1	0,1	0,3
Massa- och pappersindustri	0,4	0,6	0,4	0,8	0,8	1,3	1,3	1,1	1,3	0,0	0,0	0,1
Grafisk industri	0,5	0,6	0,3	0,5	0,4	0,7	1,8	2,0	2,3	0,2	0,2	0,1
Livsmedelsindustri	0,5	0,9	0,7	1,6	1,4	2,2	4,4	4,4	4,0	0,4	0,5	0,4
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	0,9	0,8	0,9	1,3	1,9	1,7	0,9	1,1	1,0	0,7	0,5	0,6
Textil- och beklädnadsindustri . . .	0,8	0,8	0,7	0,6	0,8	1,2	7,6	7,6	7,6	0,4	0,7	0,5
Läder-, hår- och gummivaruindustri	1,4	1,0	0,8	0,7	0,8	1,1	3,3	3,3	2,8	0,2	0,5	—
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,8	0,7	0,6	0,7	0,7	2,0	1,6	1,6	1,4	0,0	0,0	0,4
Samtliga industrigrupper	0,7	0,8	0,6	0,9	0,9	1,4	1,9	1,9	1,8	0,1	0,2	0,2

Summary Forts fr s 271

age and nearly 6 times that of unmarried men of the same age in the rural districts.

The most normal indication is: "unable to take care of oneself". This indication has been used for nearly 40 % of the cases. The recidivists constitute 35 % and the incompetent breadwinners 20 %. A comparison with 1957 shows that the number of heavy drinkers is

continuing to go up (from 8.4 % 1955 to 12 % 1958). The helpless ones (33.6 % resp 38.6 %) and the recidivists (26.9 % resp 34.6 %) show the same tendency. The number of incompetent breadwinners has increased compared to the total (26.5 % and 20.2 % respectively).

STATISTISK INFORMATION

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index
Employment in mining and manufacturing

Most
recently in

EVERY QUARTER

Wages for workers in industry . . . this issue
Turnover in the retail trade etc . . 1960: Aug
Data on house production 1960: June
Aliens in Sweden 1960: Aug

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund 1959: Oct
The work of the Child Welfare
Boards 1960: June
General children's allowances . . . 1960: March
Housing construction 1959: Sept
Day nurseries and nursery schools 1960: Febr
Absenteeism at certain industrial
firms 1960: May
National Home-Help Scheme . . . 1960: July

Consumer prices in Sweden and
abroad this issue
Maternity assistance this issue

Cases of intervention by the Temperance Boards

Preliminary report 1960: June
The work of the Temperance Boards 1960: April

The clientele of the Temperance
Boards this issue

Social assistance and child welfare
provided for aliens 1959: Oct
Social assistance 1959: Nov

The cost of social welfare and how
it is financed 1960: April

State expenditure for social purposes 1960: Febr
Approved schools 1960: May

Persons admitted into institutions
for inebriates 1959: Sept

State grants to homes for the aged 1960: July

The number of places in homes
for the aged and the number of
inmates, etc 1960: March

Trycklov 6 september 1960

Pris 1,50

KUNGL. BOKTR. STHLM 1960 600100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 10 • OKTOBER • 1960

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnvårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Förste aktuarie Linnéa Jonsson, aktuarie Britta Belo samt amanuenserna Marianne Elg och Barbro Wängberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Tf förste aktuarie Inga Tammelin (20 95 89) och förste aktuarie Ejnar Olsson samt amanuenserna Åke Larsson och Yngve Lindén

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt, tf förste aktuarie Veikko Orpana och amanuens Maj-Britt Karlsson

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDSEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRI:

Förste aktuarierna Ingrid Dalén och Carl Y:son Hermelin, tf förste aktuarierna Thore Grönqvist och Dagmar Witkowsky-Johnsson, aktuarierna Arved Oksaar och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÄRGÅNG 58 1960 NR 10 • Oktober

Innehåll

- 288 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 289 Bostadsbyggandet år 1959
Preliminär redogörelse utarbetad av bostadsstyrelsen
- 300 Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1960
- 304 Uppgifter om bostadsbyggandet under andra kvartalet 1960
- 306 Retroaktiva lönetillägg inom verkstadsindustri m m år 1960
- 308 Sysselsättning inom industrin
- 310 Konsumentprisindex för augusti 1960

Contents

The National Social Welfare Board, Statistical Divisions

PERIODICAL SURVEYS

- 288 *Statistisk Information, Index*
- 289 *Housing construction during 1959*
- 300 *The nutritional value and price of the more important foodstuffs in 1960*
- 304 *Data on house production*
- 306 *Retrospective wage supplements in engineering industry during 1960*
- 308 *Employment in mining and manufacturing*
- 310 *The consumer price index for August 1960*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivning av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning inom industrin

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin . . . 1960: sept
Omsättningen inom detaljhandel m m 1960: aug
Uppgifter om bostadsbyggandet detta nr
Utlänningar i Sverige 1960: aug

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1960: juni
Barnbidrag, allmänna 1960: mars
Bostadsbyggandet detta nr
Daghem och förskolor 1960: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1960: maj
Hemhjälp, social 1960: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet . . . 1960: sept
Mödrahjälpen 1960: sept
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1960: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1960: april
Nykterhetsvårdsklientelet 1960: sept
Socialhjälp och barnavård till utlänningar . . . 1959: okt
Socialhjälpen 1959: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering 1960: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1960: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1960: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på . . 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till 1960: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1960: mars

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index
Employment in mining and manufacturing

EVERY QUARTER

Most
recently in

Wages for workers in industry . . 1960: Sept
Turnover in the retail trade etc . . 1960: Aug
Data on house production this issue
Aliens in Sweden 1960: Aug

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund 1959: Oct
The work of the Child Welfare
Boards 1960: June
General children's allowances . . . 1960: March
Housing construction this issue
Day nurseries and nursery schools 1960: Febr
Absenteeism at certain industrial
firms 1960: May
National Home-Help Scheme . . . 1960: July

Most
recently in

Consumer prices in Sweden and
abroad 1960: Sept
Maternity assistance 1960: Sept
Cases of intervention by the Temp-
erance Boards
Preliminary report 1960: June
The work of the Temperance Boards 1960: April
The clientele of the Temperance
Boards 1960: Sept
Social assistance and child welfare
provided for aliens 1959: Oct
Social assistance 1959: Nov
The cost of social welfare and how
it is financed 1960: April
State expenditure for social purposes 1960: Febr
Approved schools 1960: May
Persons admitted into institutions
for inebriates 1959: Sept
State grants to homes for the aged 1960: July
The number of places in homes
for the aged and the number of
inmates, etc 1960: March

Bostadsbyggandet år 1959

PRELIMINÄR REDOGÖRELSE UTARBETAD AV BOSTADSSTYRELSEN

Statistiken över bostadsbyggandet avser hela riket och bygger på uppgifter från kommunerna. Alla kommuner har lämnat uppgifter om bostadsbyggandet år 1959. Från och med detta år inhämtas inte längre några uppgifter om ombyggnads- och förbättringsverksamheten.

I de preliminära redogörelser över bostadsbyggandet, som hittills lämnats i Sociala Meddelanden, har redovisats jämförelseuppgifter från och med år 1949. I det följande redovisas sådana uppgifter endast från år 1957. Beträffande uppgifterna för åren 1949—1956 hänvisas till Sveriges officiella statistik, Bostadsbyggandet.

Nybyggnadsverksamhetens omfattning

Under år 1959 tillkom 19 403 hus med minst en bostadslägenhet. Antalet lägen-

heter i dessa hus var 69 318. Av uppgifterna i tab 1 framgår, att lägenhetstillskottet i förhållande till år 1958 ökade med ca 7 000 lägenheter och i förhållande till år 1957 med ca 5 000 lägenheter.

Fördelning på kommungrupper och områden med olika planinstitut

Tab 1 ger även en översiktlig bild av produktionens fördelning på fyra kommungrupper. Av de under år 1959 inflyttningsfärdiga lägenheterna fördelar sig 46 302 på städerna, 6 048 på köpingarna och 16 968 på de egentliga landskommunerna. Jämfört med år 1958 har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter ökat med 4 441 i städerna, med 784 i köpingarna och med 1 868 i de egentliga landskommunerna. Studerar man förändringarna

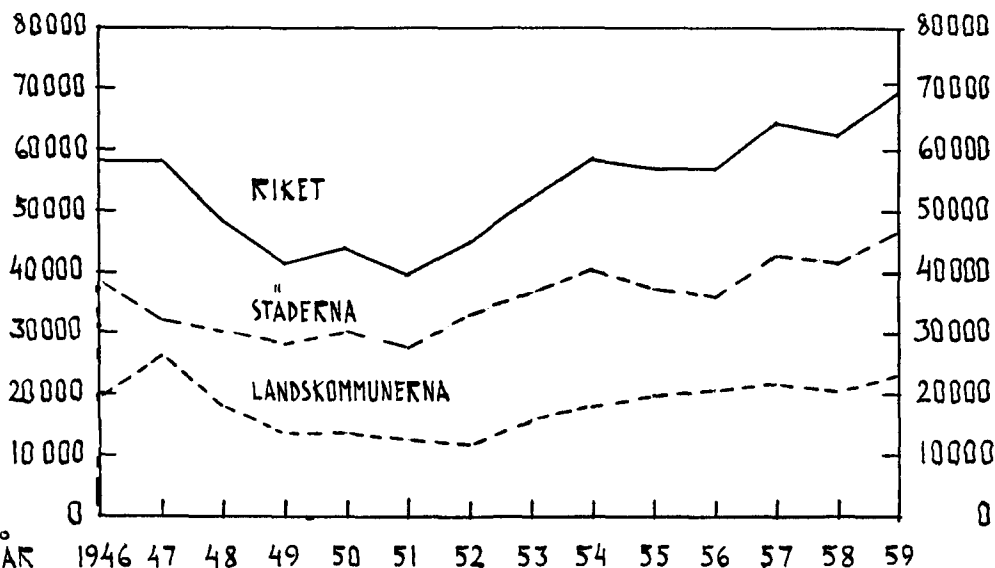
Tab 1. Antal lägenheter i nybyggda hus, åren 1957—1959

Hustyp / år	Antal lägen- heter	Därav i			Procentuell fördelning			
		städer	kö- pingar	egentliga landskom- muner	Antal lägen- heter	Därav i		
						städer	kö- pingar	egentliga landskom- muner
Samtliga hustyper								
1957	64 455	42 656	6 039	15 760	100	66,2	9,4	24,5
1958	62 225	41 861	5 264	15 100	100	67,3	8,5	24,3
1959	69 318	46 302	6 048	16 968	100	66,8	8,7	24,5
Småhus ¹								
1957	17 120	6 271	1 943	8 906	100	36,6	11,3	52,0
1958	17 384	6 886	2 166	8 332	100	39,6	12,5	47,9
1959	17 946	6 409	2 011	9 526	100	35,7	11,2	53,1
Övriga hus ¹								
1957	47 335	36 385	4 096	6 854	100	76,9	8,7	14,5
1958	44 841	34 975	3 098	6 768	100	78,0	6,9	15,1
1959	51 372	39 893	4 037	7 442	100	77,7	7,9	14,5

¹ Se s 292.

BOSTADSPRODUKTIONEN (ANTAL LÄGENHETER) ÅREN 1946-59

ANTAL
LÄGENHETER

Tab 2. Antal lägenheter i nybyggda hus i olika kommuner och kommungrupper, åren 1957-1959

Kommun / kommungrupp	1957		1958		1959	
	Antal lägenheter	Därav i småhus	Antal lägenheter	Därav i småhus	Antal lägenheter	Därav i småhus
Stor-Stockholm	10 591	1 309	11 249	1 560	10 577	1 364
Därav Stockholm	6 466	478	7 117	600	5 538	341
förorter till Stockholm ¹	4 125	831	4 132	960	5 039	1 023
Stor-Göteborg	5 296	950	5 385	784	5 392	915
Därav Göteborg	3 999	502	4 188	266	4 015	307
förorter till Göteborg ²	1 297	448	1 197	518	1 377	608
Malmö	2 712	226	2 337	472	3 608	324
Övriga städer med 30 000-100 000 invånare	11 442	1 568	11 889	2 179	15 030	1 690
10 000- 30 000 »	11 713	2 314	10 211	2 179	12 129	2 467
5 000- 10 000 »	3 186	720	3 530	742	3 057	763
— 5 000 »	645	234	669	246	588	234
Övriga köpingar	4 987	1 560	4 254	1 702	4 641	1 615
Övriga egentliga landskommuner	13 883	8 239	12 701	7 520	14 296	8 574
Hela riket	64 455	17 120	62 225	17 384	69 318	17 946

¹ Förorter till Stockholm utgörs av följande kommuner: Boo, Botkyrka, Danderyd, Djursholm, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Märsta, Nacka, Saltsjöbaden, Sollentuna, Solna, Stocksund, Sundbyberg, Tyresö, Täby, Upplands-Väsby, Österhaninge.

² Förorter till Göteborg utgörs av följande kommuner: Mölndal, Partille, Råda, Källered, Askim, Styrö, Öckerö, Torslanda, Tuve, Säve, Kungälv, Landvetter och Ytterby inom Göteborgs och Bohus län, Kungsbacka, Särö, Fjärås, Lindome, Tölö och Onsala inom Hallands län samt Nödinge, Angered, Starrkärr, Stora Lundby, Skallsjö och Lerum inom Älvsborgs län.

Tab 3. Antal lägenheter i nybyggda hus fördelade på områden med olika planinstitut åren 1957—1959

År	Antal lägenheter	Därav i områden med					Antal lägenheter i områden med stadsplan eller byggnadsplan i % av samtliga
		stadsplan	byggnadsplan	utomplansbestämmelser	avstyckningsplan	intetdera	
1957	64 455	50 049	8 461	2 691	1 006	2 248	90,8
1958	62 225	48 217	8 627	2 623	772	1 986	91,4
1959	69 318	53 922	10 484	2 458	675	1 779	92,9

mellan åren 1958 och 1959 för småhus och övriga hus var för sig finner man att antalet lägenheter i småhus minskat med 7 % i städer och köpingar men ökat med 14 % i egentliga landskommuner. Antalet lägenheter i övriga hus har ökat i städer och köpingar med 15 % och i egentliga landskommuner med 10 %.

I tab 2 redovisas antalet inflyttningsfärdiga lägenheter, med särredovisning på småhus, inom bl a Stockholms och Göteborgs förortsområden. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter år 1959 i Stor-Stockholm och Stor-Göteborg var 10 577 respektive 5 392, vilket för Stor-Stockholms del innebär ett jämfört med år 1958 minskat lägenhetstillskott och för Stor-Göteborgs del ett oförändrat. I

Malmö har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter ökat med 1 271 lägenheter eller med drygt 50 % jämfört med år 1958. Även i gruppen övriga städer med 30 000—100 000 invånare ökade produktionen kraftigt under år 1959 (26 %).

I tab 3 redovisas bostadsproduktionens fördelning på områden med olika planinstitut. Andelen lägenheter i hus uppförda inom områden med stads- eller byggnadsplan har från år 1958 till år 1959 ökat med två procentenheter till 93.

Hustyper

Antalet nybyggda hus och antalet lägenheter i dessa fördelas på fem olika hustyper. De egentliga bostadshusen utgörs

Tab 4. Nybyggda hus och antal lägenheter i nybyggda hus fördelade efter hustyp, åren 1957—1959

År		Totalt	Därav				
			en-familjs-hus	två-familjs-hus	rad- och kedjehus	fler-familjs-hus	icke bostadshus
Antal hus	1957	18 440	12 586	604	3 194	1 950	106
	1958	18 693	11 896	504	4 376	1 798	119
	1959	19 403	12 555	451	4 430	1 839	128
Antal lägenheter	1957	64 455	12 670	1 231	3 219	47 012	323
	1958	62 225	11 954	1 040	4 390	44 306	535
	1959	69 318	12 586	913	4 447	50 814	558
Procentuell fördelning							
Antal lägenheter	1957	100	19,7	1,9	5,0	72,9	0,5
	1958	100	19,2	1,7	7,1	71,2	0,9
	1959	100	18,2	1,3	6,4	73,3	0,8

Tab 5. Antal lägenheter fördelade efter huvudsakligt byggnadsmaterial i husens ytterväggar, åren 1957—1959

Hustyp / år	Antal lägen- heter	Därav i hus av						
		trä	tegel	lätt- betong	betong		betong- håls- sten	annat
					Totalt	Därav med icke bärande material i ytterväggarna		
Samtliga hustyper								
1957	64 455	12 117	9 556	29 919	12 150	..	110	603
1958	62 225	11 629	8 279	30 308	11 851	1 214	102	56
1959	69 318	12 378	11 677	27 631	17 519	3 702	113	—
Småhus								
1957	17 120	11 520	1 368	4 118	13	..	45	56
1958	17 384	11 231	1 426	4 600	69	24	50	8
1959	17 946	12 098	1 759	3 972	48	11	69	—
Övriga hus								
1957	47 335	597	8 188	25 801	12 137	..	65	547
1958	44 841	398	6 853	25 708	11 782	1 190	52	48
1959	51 372	280	9 918	23 659	17 471	3 691	44	—
Procentuell fördelning								
Samtliga hustyper								
1957	100	18,8	14,8	46,4	18,9	..	0,2	0,9
1958	100	18,7	13,3	48,7	19,0	2,0	0,2	0,1
1959	100	17,9	16,8	39,9	25,3	5,3	0,2	—
Småhus								
1957	100	67,3	8,0	24,1	0,1	..	0,3	0,3
1958	100	64,6	8,2	26,5	0,4	0,1	0,3	0,0
1959	100	67,4	9,8	22,1	0,3	0,1	0,4	—
Övriga hus								
1957	100	1,3	17,3	54,5	25,6	..	0,1	1,2
1958	100	0,9	15,3	57,3	26,3	2,7	0,1	0,1
1959	100	0,5	19,3	46,1	34,0	7,2	0,1	—

av enfamiljshus, tvåfamiljshus, rad- och kedjehus samt flerfamiljshus. Som en femte hustyp — icke-bostadshus — räknas hus, i vilka mindre än hälften av lägenhetsytan är avsedd för bostäder.

Med enfamiljshus och tvåfamiljshus avses friliggande bostadshus med en respektive två som familjebostäder avsedda lägenheter. Därutöver kan i sådana hus förekomma en eller två smålägenheter inte avsedda som familjebostäder. Som rad- och kedjehus har redovisats enfamiljs- eller tvåfamiljshus sammanbyggda i långa med flera liknande hus och med egen ingång från det fria till varje lägen-

het. (Bostadsutrymmena kan gränsa direkt till varandra eller vara skilda åt medelst garage el dyl.)

Enfamiljshus, tvåfamiljshus samt rad- och kedjehus redovisas i vissa sammanhang under den gemensamma beteckningen småhus.

Av tab 4 framgår, att antalet lägenheter i friliggande enfamiljshus år 1959 uppnått samma nivå som år 1957 efter en mindre tillbakagång år 1958, att antalet lägenheter i tvåfamiljshus fortsätter att minska samt att antalet lägenheter i rad- och kedjehus ökat obetydligt i förhållande till år 1958. Det sammanlagda

antalet lägenheter i småhus ökade med 562 lägenheter i förhållande till år 1958 medan antalet lägenheter i flerfamiljshus ökade med 6 508 eller med närmare 15 % i förhållande till år 1958.

Småhusens relativa andel av bostadsproduktionen, som åren 1957 och 1958 var 27 respektive 28 %, sjönk år 1959 till 26 %.

I efterföljande tablå redovisas för olika kommungrupper det procentuella antalet lägenheter i småhus åren 1957—1959. Produktionen av småhus utgjorde i städer och köpingar en mindre och i egentliga landskommuner en något större andel av totalproduktionen än år 1958.

	1957	1958	1959
Städer	14,7	16,4	13,8
Köpingar	32,2	41,1	33,3
Egentliga landskommuner .	56,5	55,2	56,1
Hela riket	26,6	27,9	25,9

Byggnadsmaterial

Primäruppgiften om byggnadsmaterial avser endast det bärande materialet i husens ytterväggar. Kompletterande uppgifter inhämtas om hus, för vilka mer än ett material har redovisats, varefter husets klassificering bestäms av det bärande materialet. Hus med bärande innerväggar av betong och med icke bärande utfackningar av annat material i ytterväggarna klassificeras som betonghus. Från och med år 1958 kan uppgifter om antalet lägenheter i sådana hus särredovisas.

I tab 5 redovisas användningen av de olika materialen genom det antal lägenheter, som ingår i de av respektive material uppförda husen. Vid en jämförelse mellan år 1959 och år 1958 bör beaktas, att granskningen av 1959 års uppgifter ytterligare intensifierats. Ca 3 000 lägenheter (i flerfamiljshus), vilka enligt först inkomna primäruppgifter rubricerades såsom ingående i lättbetonghus, visade sig

efter den skärpta granskningen tillhöra gruppen betonghus.

Av tab 5 framgår vidare, att trä är det vanligaste materialet vid småhusbygget. Av lägenheterna i de år 1959 uppförda småhusen var 67 % belägna i trähus, 22 % i lättbetonghus och 10 % i hus av tegel. Denna fördelning innebär, jämfört med år 1958, en ökning av andelen lägenheter i trähus och hus av tegel. I flerfamiljshusen (inkl icke-bostadshus) är lättbetong fortfarande det vanligaste byggnadsmaterialet, omfattande 46 % av antalet lägenheter i de år 1959 uppförda flerfamiljshusen. Motsvarande procenttal är för lägenheter i betonghus 34 och för lägenheter i tegelhus 19.

Byggherrar

Med byggherre avses myndighet, organisation eller enskild, för vars räkning ett hus uppförs, vare sig arbetet bedrivs i egen regi eller utlämnas på entreprenad.

Från och med år 1959 redovisas endast tre grupper av byggherrar: byggherrar inom den offentliga sektorn (stat, landsting, kommunala och allmännyttiga företag), inom den kooperativa sektorn samt inom den privata sektorn (egnahemsbyggare, arbetsgivare och andra).

I tab 6 redovisas för vart och ett av åren 1957—1959 antalet lägenheter i nybyggda hus, fördelade på de tre angivna grupperna av byggherrar.

Antalet lägenheter i hus uppförda för byggherrar inom den offentliga sektorn visar, jämfört med motsvarande antal år 1958, en obetydlig ökning och uppgår år 1959 till ca 19 000. Denna sektors relativa andel av produktionen — 27,5 % — är dock lägre än de två närmast föregående åren, då den var 30 %. Inom kooperativa sektorn färdigställdes år 1959 ca 21 900 lägenheter, vilket innebär en ökning jämfört med år 1958 med ca

Tab 6. Antal lägenheter i nybyggda hus, fördelade på grupper av byggherrar, åren 1957—1959

Hustyp / år	Antal lägenheter	Därav uppförda för byggherrar inom			Procentuell fördelning			
		offentliga sektorn	kooperativa sektorn	privata sektorn	Antal lägenheter	Därav uppförda för byggherrar inom		
						offentliga sektorn	kooperativa sektorn	privata sektorn
Samtliga hustyper								
1957	64 455	19 388	17 534	27 533	100	30,1	27,2	42,7
1958	62 225	18 901	17 319	26 005	100	30,4	27,8	41,8
1959	69 318	19 055	21 938	28 325	100	27,5	31,6	40,9
Småhus								
1957	17 120	1 085	1 090	14 945	100	6,3	6,4	87,3
1958	17 384	616	755	16 013	100	3,5	4,3	92,1
1959	17 946	549	1 179	16 218	100	3,1	6,6	90,4
Övriga hus								
1957	47 335	18 303	16 444	12 588	100	38,7	34,7	26,6
1958	44 841	18 285	16 564	9 992	100	40,8	36,9	22,3
1959	51 372	18 506	20 759	12 107	100	36,0	40,4	23,6

4 600 lägenheter eller från 27,8 % till 31,6 %. För byggherrar inom den privata sektorn färdigställdes ca 28 300 lägenheter, vilket innebär en ökning med ca 2 300 jämfört med år 1958 men relativt sett en viss minskning.

Statliga lån och bidrag

Redovisningen avser antalet lägenheter i hus med bifallna ansökningar om sådana

statliga lån och bidrag, vilkas syfte är att främja bostadsförsörjningen. Då bifallna ansökningar inte alltid fullföljs, blir antalet lägenheter i hus, för vilka lån utbetalas, något mindre än i hus för vilka beslut meddelas.

Av de år 1959 nybyggda husen har beslut om statliga lån och bidrag meddelats för hus med sammanlagt 66 218 lägenheter medan 3 100 lägenheter uppförts i hus

Tab 7. Förekomst och form av statligt stöd för nybyggda hus, åren 1957—1959

År	Antal lägenheter	Därav med statligt stöd					
		Totalt	Egnahems-lån	Tertiär-och/eller tilläggs-lån	Statsbi-drag till pensio-närshem	Ränte-bidrag	Övriga former av statligt stöd
1957	64 455	60 715	14 415	44 845	1 443	.	12
1958	62 225	58 355	15 007	41 714	1 269	359	6
1959	69 318	66 218	15 297	49 397	906	595	23
Därav i städer	46 302	44 063	4 863	38 292	296	595	17
köpingar	6 048	5 854	1 761	4 013	79	—	1
egentliga landskommuner	16 968	16 301	8 673	7 092	531	—	5
Procentuell fördelning							
1957	100	94,2	22,4	69,6	2,2	.	0,0
1958	100	93,8	24,1	67,0	2,0	0,6	0,0
1959	100	95,5	22,1	71,3	1,3	0,9	0,0

Tab 8. Antal lägenheter i nybyggda hus år 1959, fördelade på grupper av byggherrar med särredovisning av hus finansierade med statligt stöd

Hustyp / statligt stöd	Antal lägenheter	Därav uppförda för byggherrar inom		
		offentliga sektorn	kooperativa sektorn	privata sektorn
Samtliga hustyper	69 318	19 055	21 938	28 325
med statligt stöd	66 218	18 468	21 899	25 851
utan » »	3 100	587	39	2 474
Småhus	17 946	549	1 179	16 218
med statligt stöd	16 769	329	1 171	15 269
utan » »	1 177	220	8	949
Övriga hus	51 372	18 506	20 759	12 107
med statligt stöd	49 449	18 139	20 728	10 582
utan » »	1 923	367	31	1 525
Procentuella antalet lägenheter med statligt stöd				
Samtliga hustyper	95,5	96,9	99,8	91,3
Småhus	93,4	59,9	99,3	94,1
Övriga hus	96,3	98,0	99,9	87,4

Tab 9. Lägenhetstyper i nybyggda hus, åren 1957—1959

Hustyp / år	Antal lägenheter	Därav om							
		1 rum	1 rum och kokvrå	2 och flera rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 och flera rum och kök
Samtliga typer									
1957	64 455	2 570	4 353	705	4 872	16 363	19 745	10 525	5 322
1958	62 225	1 945	3 600	1 032	3 923	12 376	20 920	12 716	5 713
1959	69 318	2 814	3 821	764	4 647	15 689	22 013	13 607	5 963
Småhus									
1957	17 120	68	35	18	101	675	5 665	6 532	4 026
1958	17 384	49	18	24	61	564	5 352	7 218	4 098
1959	17 946	20	10	17	61	594	5 513	7 718	4 013
Övriga hus									
1957	47 335	2 502	4 318	687	4 771	15 688	14 080	3 993	1 296
1958	44 841	1 896	3 582	1 008	3 862	11 812	15 568	5 498	1 615
1959	51 372	2 794	3 811	747	4 586	15 095	16 500	5 889	1 950
Procentuell fördelning									
Samtliga hustyper									
1957	100	4,0	6,8	1,1	7,6	25,4	30,6	16,3	8,3
1958	100	3,1	5,8	1,7	6,3	19,9	33,6	20,4	9,2
1959	100	4,1	5,5	1,1	6,7	22,6	31,8	19,6	8,6
Småhus									
1957	100	0,4	0,2	0,1	0,6	3,9	33,1	38,2	23,5
1958	100	0,3	0,1	0,1	0,4	3,2	30,8	41,5	23,6
1959	100	0,1	0,1	0,1	0,3	3,3	30,7	43,0	22,4
Övriga hus									
1957	100	5,3	9,1	1,5	10,1	33,1	29,7	8,4	2,7
1958	100	4,2	8,0	2,2	8,6	26,3	34,7	12,3	3,6
1959	100	5,4	7,4	1,5	8,9	29,4	32,1	11,5	3,8

utan sådana lån eller bidrag (se tab 7). Av efterföljande tablå, vari procentuella antalet lägenheter i hus med statliga lån eller bidrag redovisas, framgår, att såväl småhus som övriga hus belånats i högre utsträckning år 1959 än de två närmast föregående åren.

	1957	1958	1959
Småhus	92,6	91,8	93,4
Övriga hus	94,8	94,5	96,3
Samtliga hustyper	94,2	93,8	95,5

I tab 8 redovisas antalet lägenheter med fördelning på byggherrar och förekomst av statligt stöd. Av uppgifterna framgår bl a, att de kooperativa företagen nästan hundra procentigt finansieras med statligt stöd, att för 97 % av antalet lägenheter inom den offentliga sektorn och för 91 % av antalet lägenheter inom den privata sektorn utnyttjats samma finansieringsmöjligheter.

Lägenhetstyper

Under år 1959 var jämfört med år 1958 andelen smålägenheter (lägenheter utan

kök eller om ett rum och kök) praktiskt taget oförändrad (17 %), andelen lägenheter om två rum och kök ca tre procentenheter större (23 %) och andelen lägenheter om tre och flera rum och kök motsvarande antal procentenheter lägre (60 %). Den största relativa minskningen redovisas för lägenheter om tre rum och kök (närmare två procentenheter). Lägenheter om fyra rum och kök är den vanligaste lägenhetstypen i småhus. Andelen sådana lägenheter, som från år 1957 till år 1958 ökade med drygt tre procentenheter, ökade år 1959 med ytterligare en procentenhet. I övriga hus är lägenheter om tre rum och kök för andra året i följd den vanligaste lägenhetstypen trots en med tre procentenheter minskad andel under år 1959. (Se tab 9.)

Av efterföljande tablå, vari redovisas det procentuella antalet smålägenheter och lägenheter om minst tre rum och kök i olika kommungrupper framgår att, jämfört med år 1958, andelen smålägenheter är oförändrad i Stockholm, Göteborg och Malmö tagna tillsammans medan den ökat i övriga städer och minskat i landskom-

Tab 10. Lägenhetstyper i nybyggda hus i olika kommuner och kommungrupper, år 1959

Kommun / kommungrupp	Antal lägen- heter	Därav om							
		1 rum	1 rum och kok- vrå	2 och flera rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 och flera rum och kök
Stockholm, Göteborg, Malmö	13 161	183	931	263	609	2 971	4 493	2 522	1 189
Övriga städer	33 141	2 278	1 916	386	2 418	8 033	10 378	5 454	2 278
Köpingar	6 048	61	230	31	496	1 537	1 620	1 412	661
Egentliga landskommuner .	16 968	292	744	84	1 124	3 148	5 522	4 219	1 835
Hela riket	69 318	2 814	3 821	764	4 647	15 689	22 013	13 607	5 963
Procentuell fördelning									
Stockholm, Göteborg, Malmö	100	1,4	7,1	2,0	4,6	22,6	34,1	19,2	9,0
Övriga städer	100	6,9	5,8	1,2	7,3	24,2	31,3	16,5	6,9
Köpingar	100	1,0	3,8	0,5	8,2	25,4	26,8	23,3	10,9
Egentliga landskommuner .	100	1,7	4,4	0,5	6,6	18,6	32,5	24,9	10,8
Hela riket	100	4,1	5,5	1,1	6,7	22,6	31,8	19,6	8,6

	Utan kök eller 1 rum och kök			Tre och flera rum och kök		
	1957	1958	1959	1957	1958	1959
Stockholm, Göteborg, Malmö	24,1	15,0	15,1	50,7	68,3	62,3
Övriga städer	19,9	18,8	21,2	52,5	58,0	54,7
Köpingar	17,9	14,0	13,5	55,0	64,6	61,0
Egentliga landskommuner	15,1	16,0	13,2	64,1	67,9	68,2
Hela riket	19,4	16,9	17,4	55,2	63,2	60,0

munerna. Andelen lägenheter om tre och flera rum och kök har minskat i alla redovisade kommungrupper utom i de egentliga landskommunerna. Minskningen är störst i de tre storstäderna tillsammans, där andelen sådana lägenheter minskat från 68 till 62 %.

Lägenhetsutrustning

Förekomsten av wc och badrum redovisas i tabellerna 11 och 12. Uppgifterna avser enskilda wc:n och badrum. Då praktiskt taget alla lägenheter i de under senare år byggda husen är utrustade med centralvärme, särredovisas ej det fåtal lägenheter, som ej utrustats med centralvärme.

Såväl wc som badrum inreddes år 1959 i 99 % av lägenheterna i småhus och i 95 % av lägenheterna i övriga hus. (Tab 11.)

Av lägenheterna om minst två rum och kök i de år 1959 nybyggda husen hade så gott som alla både wc och badrum. De mindre lägenheterna utrustas inte lika fullständigt, men andelen smålägenheter försedda med såväl wc som badrum har ökat kraftigt från 1957 till 1959. I de år 1959 inflyttningsfärdiga lägenheterna inreddes wc och badrum i 96 % av lägenheterna om ett rum och kök, i 91 % av kokvrålägenheterna och dubbletterna och i 26 % av enkelrummen. Från 1957 till 1959 ökade den andel av enkelrummen som saknar enskilt wc från 10 % till 26.

Tab 11. Lägenhetsutrustning i nybyggda hus, åren 1957—1959

Hustyp / år	Antal lägen- heter	Därav			Procentuell fördelning			
		med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc	Antal lägen- heter	Därav		
						med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc
Samtliga hustyper								
1957	64 455	60 963	3 181	311	100	94,6	4,9	0,5
1958	62 225	59 624	2 229	372	100	95,8	3,6	0,6
1959	69 318	66 509	1 942	867	100	95,9	2,8	1,3
Småhus								
1957	17 120	16 894	175	51	100	98,7	1,0	0,3
1958	17 384	17 202	140	42	100	99,0	0,8	0,2
1959	17 946	17 798	90	58	100	99,2	0,5	0,3
Övriga hus								
1957	47 335	44 069	3 006	260	100	93,1	6,4	0,5
1958	44 841	42 422	2 089	330	100	94,6	4,7	0,7
1959	51 372	48 711	1 852	809	100	94,8	3,6	1,6

Tab 12. Lägenhetsutrustning i lägenheter av olika storlek i nybyggda hus, åren 1957—1959

År	Samtliga lägenheter	Enkelrum	Kokvrå-lägenheter och dubbletter	1 rum och kök	2 och flera rum och kök
Procentuella antalet lägenheter med wc och badrum					
1957	94,6	32,8	78,7	89,0	99,7
1958	95,8	21,6	86,5	91,2	99,8
1959	95,9	26,2	91,4	96,4	99,7
Procentuella antalet lägenheter utan wc					
1957	0,5	9,8	0,4	0,1	0,1
1958	0,6	15,9	0,1	0,1	0,1
1959	1,3	26,1	0,3	0,0	0,2

Tab 13. Antal rivna lägenheter fördelade på lägenhetstyper, år 1959

Hustyp	Antal lägenheter	Därav om				
		1 rum och kök eller mindre	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 och flera rum och kök
Samtliga hustyper	5 656	3 153	1 525	590	230	158
Småhus	1 041	326	351	208	79	77
Övriga hus	4 615	2 827	1 174	382	151	81
Procentuell fördelning						
Samtliga hustyper	100	55,7	27,0	10,4	4,1	2,8
Småhus	100	31,3	33,7	20,0	7,6	7,4
Övriga hus	100	61,3	25,4	8,3	3,3	1,8

Tab 14. Antal rivna lägenheter fördelade efter utrustningsstandard, år 1959

Hustyp	Antal lägenheter	Därav					
		med centralvärme och			utan centralvärme		
		wc och badrum	wc utan badrum	utan wc	med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc
Samtliga hustyper	5 656	283	380	353	22	862	3 756
Småhus	1 041	97	102	68	3	59	712
Övriga hus	4 615	186	278	285	19	803	3 044
Procentuell fördelning							
Samtliga hustyper	100	5,0	6,7	6,2	0,4	15,2	66,4
Småhus	100	9,3	9,8	6,5	0,3	5,7	68,4
Övriga hus	100	4,0	6,0	6,2	0,4	17,4	66,0

Rivningsverksamheten

År 1959 påbörjades rivning av 1 375 hus med sammanlagt 5 656 lägenheter, vilket betyder en avsevärd större påbörjad rivning än de närmast föregående åren.

År	Påbörjad rivning	
	Antal hus	Antal lägenheter
1957	906	3 162
1958	978	4 186
1959	1 375	5 656

Drygt hälften av lägenheterna i hus, vilkas rivning påbörjades 1959, saknade

kök eller omfattade endast ett rum och kök. Lägenheternas fördelning på lägenhetstyper framgår av tab 13.

Av lägenheterna i de hus, vilkas rivning påbörjades år 1959, saknade två tredjedelar såväl centralvärme som wc och badrum. Av lägenheterna var 18 % försedda med centralvärme och 5 % med såväl centralvärme som wc och badrum. (Tab 14.)

Ulla Takman

SUMMARY

Housing construction in 1959. A preliminary survey of the Housing Board shows that 19,403 houses with at least one flat were built in 1959 and the total number of flats in these houses completed during the year was 69,318. The number of new flats was 7,000 higher than in preceding year and 5,000 higher than in 1957. Various tables report on the extent of construction activity, distribution among urban and rural groups, types of houses, building materials, building entrepreneurs, state loans and subsidies, types of flats and their equipment. Some more flats were built in 1959 on behalf of municipal and non-profit enterprises, amounting to 19,000 (27.5 % of the total flats production). 21,900 of the flats were built for cooperatives (4,600 more than

in 1958 and 31.6 % of the total production). 28,300 flats (2,300 more than in 1958) were finished on behalf of the private section (own-homebuilders, employers and others).

The part of small flats (without kitchen or containing one room and a kitchen) was the same as in preceding year (17 % of the total), the part of two-room flats has increased while three- and more-room flats have decreased. The trend towards more such flats, which was set in 1957, continued 1958 and 1959. Four-room flats are the most ordinary type of flats in small houses. Practically all flats finished during the last years had central heating. Water closets and baths are being installed in 95 % of the flats finished in 1959.

Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1960

Tidigare har i denna tidskrift publicerats beräkningar över vissa födoämnens näringsvärde och pris, senast avseende förhållandena år 1957. En anledning till att sådana beräkningar utförts torde vara en resolution, antagen vid den tredje internationella socialstatistiska konferensen i Genève år 1926. I denna framhölls bl a att »det är önskvärt att ange näringsvärdet på de viktigaste livsmedlen jämte priset per tusen kalorier av varje artikel». Kännedom om näringsvärdet på de viktigaste livsmedlen jämte priset per tusen kalorier av varje artikel borde, enligt vad som anfördes vid konferensen, vara av värde för t ex husmödrar, för att visa vilka födoämnen som ger det största näringsvärdet för en viss kostnad. Det bör framhållas, att den antagna resolutionen gällde metoder för utförandet av levnadskostnadsundersökningar, till vilka man skulle foga ovan nämnda beräkningar. Någon uppmaning om publicering av sådana beräkningar vid andra tillfällen innebar rekommendationen således inte.

Efterföljande tabell och diagram syftar till att belysa priser på ett antal livsmedel i relation till den i varuslaget ingående mängden kalorier och vitaminer. Beräkningarna grundar sig på uppgifter om födoämnenas sammansättning, som ställts till förfogande av statens institut för folkhälsan. Priserna hänför sig till den genomsnittliga prisnivån under första halvåret 1960, enligt de för konsumentprisindex beräknade riksmedeltal.

Som ett mått på ett varuslags kostnad i förhållande till dess energivalstrandeförmåga har priset per 10 000 bruttokalorier

använts. Det sistnämnda uppfattas som ett uttryck för livsmedlens »dyrhet». De i tabellen och diagrammet ingående varorna har uppställts i ordningsföljd i enlighet med detta pris. Som jämförelse har även motsvarande priser för år 1949, avseende 60 städer och större orter, redovisats. Uppgifter om priset per mg av vissa i livsmedlen förekommande viktiga vitaminer ingår dessutom i tabellen.

På grundval av en inom jordbruksnämndens utredningsbyrå utförd undersökning av den totala konsumtionen av födoämnen i riket har den genomsnittliga kostnaden per 10 000 bruttokalorier år 1960 uppskattats till 16,32 kr. Det motsvarande talet för år 1949 har beräknats till 8,49 kr. Uppräknas detta tal med livsmedelsindex för första halvåret 1960 erhålls värdet 14,88. Skillnaden mellan 14,88 kr och 16,32 kr torde kunna förklaras av en fortgående förskjutning av kostvanorna mot i kalorihänseende dyrare varor.

Av diagrammet och tabellen framgår, att det i allmänhet är de vegetabiliska livsmedlen, som betingar den lägsta kostnaden med avseende på kalorimängden. Mjöl, strösocker och havregryn är billigast, medan frukt och grönsaker är i kalorihänseende relativt dyra. Av de animaliska livsmedlen är smör, blodpudding, mjölk och benfritt sidfläsk jämförelsevis billiga, medan en del fisksorter, såsom gädda och torsk, men även fläskkotlett och gödkalvkött kan nämnas som exempel på i förhållande till kalorihalten relativt dyra livsmedel.

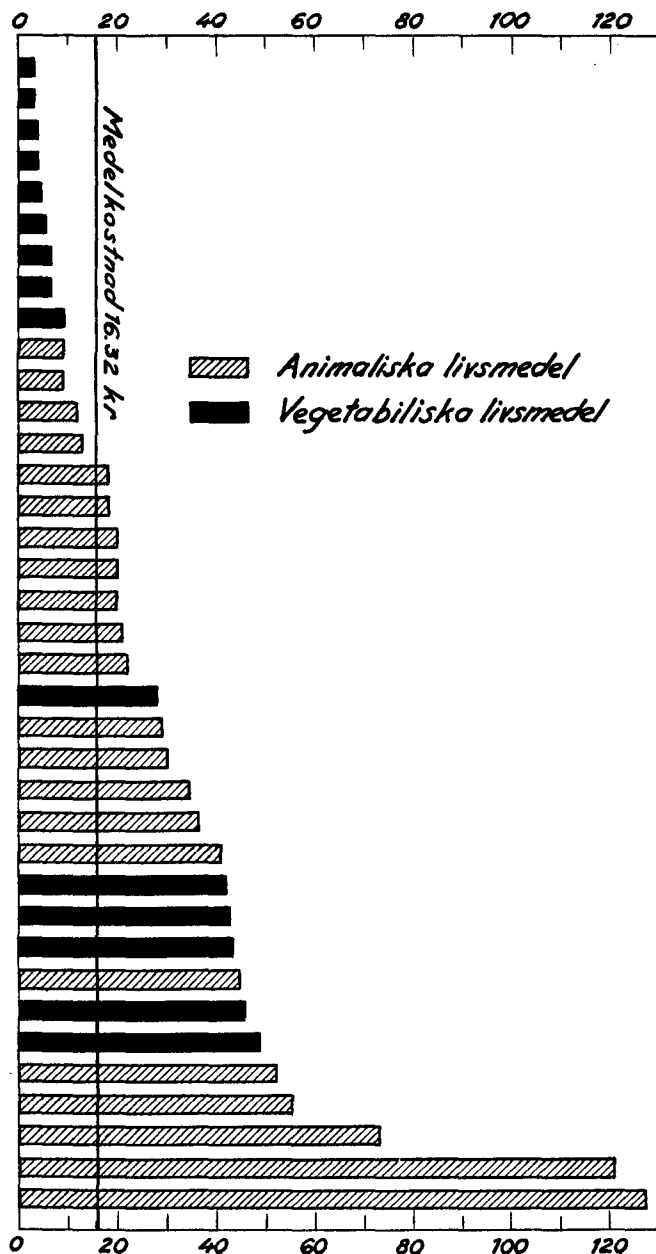
Ett livsmedels värde för konsumenten bestäms som bekant inte enbart av kalo-

KOSTNAD PER 10000 BRUTTOKALORIER I KRONOR

Medelpris 1/1 - 30/6 1960

Kr per 10000 kal.

Rågsiktsmjöl
Vetemjöl
Strösocker
Havregryn
Margarin
Sötlimpa
Hårt rågbröd
Långfranska
Potatis
Smör
Blodpudding
Mjolk, löst mätt
Jidfläsk
Falukorv
Fläskkorv
Ost, Svecia
Färsk sill
Leverpastej
Frukostkorv
Salt sill
Äpplen, svenska
Varmrökt skinka
Ägg
Strömming
Kalkhöns
Nötkött, köttfärs
Morötter
Vitkål
Apelsiner
Nötkött, stek
Pilsner
Bananer
Gödkalkkött, stek
Fläskkottett
Fiskbullar
Torsk
Gädda

rivärdet utan också av andra egenskaper, t ex halten av sådana för kroppen viktiga ämnen som mineraler och vitaminer. I förhållande till sitt pris vitaminrika livsmedel är med hänsyn till A-vitaminer margarin, morötter och leverpastej och i fråga om B-vitaminer mjöl, potatis, sill och leverpastej. C-vitaminer förekommer praktiskt taget uteslutande i vegetabiliska livsmedel. Särskilt rika på askorbinsyra (C-vitamin) är nypon med

800 mg per 100 g (ej redovisad i tabellen). Vitkål och apelsiner kan även nämnas som särskilt C-vitaminrika.

Av intresse i detta sammanhang är givetvis hur stort det normala dagsbehovet är av olika näringsmedel i kosten. Följande medelvärden har rekommenderats av folkhälsoinstitutet för en 25-årig man eller kvinna (norm för socialstyrelsen 1956).

Varuslag	Antal brutto- kalorier per 100 g	Pris i kr år 1949		Medelpris i kronor 1/1—30/6 1960	
		per kg (l)	per 10 000 brutto- kalorier	per kg (l)	per 10 000 brutto- kalorier
1 Rågsiktsmjöl	351	0,62	1,77	0,99	2,82
2 Vetemjöl, vitaminiserat	352	0,67	1,90	1,01	2,88
3 Strösocker	410	0,81	1,98	1,46	3,56
4 Havregryn	401	0,81	2,02	1,51	3,76
5 Margarin	767	2,70	3,52	3,61	4,71
6 Sötlimpa	269	0,90	3,35	1,51	5,61
7 Hårt rågbröd, mellanbröd	371	1,30	3,50	2,44	6,58
8 Långfranska	277	1,10	3,97	1,98	7,15
9 Potatis	69	0,23	3,33	0,61	8,84
10 Smör, runmärkt	769	5,50	7,15	6,82	8,87
11 Blodpudding	304	1,30	4,28	2,74	9,01
12 Mjolk, stand, löst mått	62	0,34	5,48	0,72	11,61
13 Sidfläsk, benfritt	539	3,67	6,81	7,08	13,14
14 Falukorv	297	3,06	10,30	5,29	17,81
15 Fläskkorv	273	2,58	9,45	4,98	18,24
16 Ost, Svecia 45 +	375	3,20	8,53	7,35	19,60
17 Färsk sill	111	1,24	11,17	2,23	20,09
18 Leverpastej	352	.	.	7,10	20,17
19 Frukostkorv	297	.	.	6,21	20,91
20 Salt sill	118	1,63	13,81	2,64	22,37
21 Äpplen, svenska	62	1,55	25,00	1,73	27,90
22 Varmrökt skinka, benfri	539	6,42	11,91	15,53	28,81
23 Ägg	140	3,48	24,86	4,24	30,29
24 Strömming	65	1,28	19,69	2,30	35,38
25 Kokhöns, plockad, ej urtagen	130	3,91	30,08	4,83	37,15
26 Nötkött, köttfärs	218	3,32	15,23	8,01	41,29
27 Morötter	33	0,44	13,33	1,40	42,42
28 Vitkål	24	0,48	20,00	1,03	42,92
29 Apelsiner	37	1,56	42,16	1,62	43,78
30 Nötkött, stek	194	4,11	21,19	8,69	44,79
31 Pilsner	33	1,00	30,30	1,53	46,36
32 Bananer	60	2,43	40,50	2,95	49,17
33 Gödkalvkött, stek	197	5,27	26,75	11,24	57,06
34 Fläskkotlett	155	5,05	32,58	9,01	58,13
35 Fiskbullar	60	2,04	34,00	4,05	67,50
36 Torsk	32	1,83	57,19	3,87	120,94
37 Gädda	36	3,30	91,67	4,59	127,50

Kalorier	Äggvita g	Kalcium mg	Järn mg	A-vitamin I E
2 750	60	0,8	12	3 000
Tiamin mg	Riboflavin mg	Niacin mg	Askorbinsyra mg	
1,4	1,5	14	72	

men man kan beträffande kalorier och vitaminer ur densamma utläsa, hur stor mängd som fordras av de olika födoämnen för att täcka det ovan angivna normalbehovet per dag. Uppgifterna medger även en beräkning av kostnaden för att tillfredsställa dagsbehovet av kalorier och de viktigaste vitaminerna.

Tabellen innehåller av utrymmesskäl inga upplysningar om halten av äggvita, kalcium och järn i de olika livsmedlen,

Y Lindén

A-vitaminer		B-vitaminer						C-vitaminer	
Antal internationella enheter per 100 g	Pris i kr 1960 per 100 enheter	Tiamin		Riboflavin		Niacin		Askorbinsyra	
		Antal mg per 100 g av varan	Pris i kr 1960 per mg tiamin	Antal mg per 100 g av varan	Pris i kr 1960 per mg riboflavin	Antal mg per 100 g av varan	Pris i kr 1960 per mg niacin	Antal mg per 100 g av varan	Pris i kr 1960 per mg askorbinsyra
—	—	0,15	0,66	0,05	1,98	0,8	0,12	—	—
—	—	0,40	0,25	0,13	0,78	4,0	0,03	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	0,55	0,27	0,12	1,26	0,7	0,22	—	—
3 000	0,01	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	0,20	0,76	0,09	1,68	0,6	0,25	—	—
—	—	0,28	0,87	0,12	2,03	0,8	0,31	—	—
—	—	0,18	1,10	0,07	2,83	1,3	0,15	—	—
2	3,05	0,10	0,61	0,03	2,03	1,0	0,06	7	0,01
2 060	0,03	—	—	0,02	34,10	0,1	6,82	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75	0,10	0,04	1,80	0,18	0,40	0,1	0,72	1	0,07
—	—	0,60	1,18	0,12	5,90	2,7	0,26	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
690	0,11	0,02	36,75	0,40	1,84	0,1	7,35	—	—
55	0,41	0,07	3,19	0,17	1,31	2,2	0,10	—	—
3 000	0,02	0,21	3,38	1,15	0,62	5,4	0,13	4	0,18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	0,48	0,06	4,40	0,11	2,40	1,7	0,16	—	—
7	2,47	0,05	3,46	0,03	5,77	0,1	1,73	10	0,02
—	—	0,60	2,56	0,12	12,94	2,7	0,58	—	—
627	0,07	0,12	3,53	0,31	1,37	0,1	4,24	—	—
55	0,42	0,01	23,00	0,11	2,09	2,2	0,10	—	—
—	—	0,11	4,39	0,18	2,68	8,6	0,06	—	—
30	2,67	0,12	6,68	0,15	5,34	5,1	0,16	—	—
1 056	0,01	0,05	2,80	0,06	2,33	0,4	0,35	5	0,03
6	1,72	0,05	2,06	0,05	2,06	0,2	0,52	38	0,003
11	1,47	0,06	2,70	0,03	5,40	0,2	0,81	38	0,04
27	3,22	0,11	7,90	0,13	6,68	4,5	0,19	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	1,13	0,04	7,38	0,05	5,90	0,7	0,42	6	0,05
22	5,11	0,12	9,37	0,19	5,92	4,4	0,26	—	—
—	—	0,82	1,10	0,16	5,63	3,7	0,24	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	7,74	0,03	12,90	0,02	19,35	1,0	0,39	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Uppgifter om bostadsbyggandet under andra kvartalet 1960

Angående primärmaterial till och uppläggning av följande redovisning hänvisas till Sociala Meddelanden, Statistisk Information, januari 1960 (s 11).

»Småhus» är den gemensamma benämningen på enfamiljs- och tvåfamiljshus samt radhus och kedjehus. Övriga hus utgörs av flerfamiljs-

hus och hus för huvudsakligen andra än bostadsändamål — »icke-bostadshus». Då antalet lägenheter i icke-bostadshus är ringa (mindre än en procent av den totala bostadsproduktionen) betecknas i följande tabeller alla andra hus än småhus som »flerfamiljshus».

Tab 1. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i olika kommuner och kommungrupper¹

	Totalt					Därav i småhus				
	1959			1960		1959			1960	
	2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv	2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv
Stockholm	1 079	2 933	5 538	2 011	3 225	67	209	341	176	285
Stockholms inre förortskrets ²	1 622	2 173	5 039	1 586	3 294	262	431	1 023	334	634
Göteborg	1 571	2 296	4 015	1 615	2 751	89	179	307	62	166
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	381	679	1 331	761	978	167	338	565	182	286
Malmö	1 117	1 897	3 608	634	1 175	151	191	324	75	150
Övriga städer med 30 000—100 000 invånare	3 757	6 760	15 445	3 213	6 779	372	812	1 792	432	980
10 000—30 000 »	2 908	5 008	11 714	3 120	5 186	454	1 212	2 363	573	1 240
under 10 000 »	920	1 518	3 645	834	1 530	235	501	997	276	506
Övriga köpingar	1 482	2 351	4 641	1 039	2 045	325	753	1 614	324	740
Summa	14 837	25 615	54 976	14 813	26 963	2 122	4 626	9 326	2 434	4 987

Tab 2. Antal lägenheter i påbörjade hus i olika kommuner och kommungrupper¹

	Totalt					Därav i småhus				
	1959			1960		1959			1960	
	2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv	2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv
Stockholm	1 651	2 565	5 506	1 307	1 829	128	215	770	152	237
Stockholms inre förortskrets ²	1 514	2 729	7 820	1 326	2 302	391	516	1 168	386	486
Göteborg	1 549	1 996	4 412	1 003	1 395	83	119	335	33	68
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	957	1 225	2 269	360	845	180	232	680	188	284
Malmö	850	1 498	3 346	944	1 145	77	99	238	58	136
Övriga städer med 30 000—100 000 invånare	4 867	7 381	15 059	3 281	5 927	719	984	1 875	723	867
10 000—30 000 »	3 292	4 543	10 645	2 849	4 097	907	1 119	2 220	798	908
under 10 000 »	890	1 474	3 953	1 277	1 867	286	386	964	338	412
Övriga köpingar	1 213	2 187	4 600	1 344	1 797	528	710	1 570	602	876
Summa	16 783	25 598	57 610	13 691	21 204	3 299	4 380	9 820	3 278	4 274

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1960.

² Boo, Botkyrka, Danderyd, Djursholm, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Märsta, Nacka, Saltsjöbaden, Sollentuna, Solna, Stocksund, Sundbyberg, Tyresö, Täby, Upplands-Väsby, Österhaninge.

³ Angered, Askim, Kungsbacka, Kungälv, Källered, Landvetter, Lerum, Mölndal, Nödinge, Partille, Råda, Skallsjö, Starrkärr, Säve, Torslanda, Tuve, Ytterby, Öckerö.

Tab 3. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga, påbörjade och pågående flerfamiljshus. Hela riket

	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
Inflyttningsfärdiga under hela året	36 385	42 377	45 713	40 578	41 043	47 335	44 841	51 375	
1:a kvartalet	8 147	10 304	9 412	8 759	12 618	13 798	10 487	9 026	10 383
2:a »	7 703	8 577	9 587	10 057	7 289	10 850	10 296	14 027	13 645
3:e »	7 808	7 932	9 566	8 588	7 524	9 302	9 248	13 161	
4:e »	12 727	15 564	17 148	13 174	13 612	13 385	14 810	15 161	
Påbörjade under hela året	41 502	48 648	43 945	42 670	43 892	47 134	52 284	53 140	
1:a kvartalet	9 526	11 012	8 507	7 197	8 858	7 481	4 792	8 173	6 926
2:a »	7 688	9 375	8 963	9 039	12 437	9 736	14 574	14 313	11 236
3:e »	9 632	12 398	13 235	10 533	9 432	13 426	19 161	15 524	
4:e »	14 656	15 863	13 240	15 901	13 165	16 491	13 757	15 130	
Pågående vid slutet av									
1:a kvartalet	41 100	45 600	50 200	47 800	47 700	48 000	48 400	60 700	59 800
2:a »	41 100	46 400	49 600	46 800	52 800	46 900	52 700	61 000	57 400
3:e »	42 900	50 800	53 300	48 700	54 700	51 000	62 600	63 300	
4:e »	44 800	51 100	49 400	51 400	54 300	54 100	61 500	63 300	

Tab 4. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i städer med 30 000—100 000 invånare¹

Städer	1959			1960		Städer	1959			1960	
	2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv		2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv
Borås . . .	294	478	1 052	123	188	Luleå . . .	60	129	415	119	172
Eskilstuna .	158	231	659	127	261	Lund . . .	102	369	944	187	708
Gävle . . .	264	352	838	32	240	Norrköping .	285	642	1 290	319	671
Halmstad .	138	198	454	80	195	Solna . . .	237	364	768	312	807
Hälsingborg	149	362	903	265	417	Södertälje .	207	359	621	67	330
Jönköping .	178	259	792	242	338	Trollhättan	178	308	503	92	167
Kalmar . .	176	324	463	201	294	Uddevalla .	220	362	610	143	257
Karlskoga .	116	163	298	40	80	Uppsala . .	197	679	1 647	674	1 257
Karlskrona .	89	128	184	7	62	Västerås . .	319	389	1 481	158	206
Karlstad . .	178	359	889	50	241	Örebro . .	240	362	810	117	231
Linköping .	209	307	592	170	464	Tillhopa	3 994	7 124	16 213	3 525	7 586

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1960.

Retroaktiva lönetillägg inom verkstadsindustri m m år 1960

Vid den undersökning socialstyrelsen företog beträffande de genomsnittliga timförtjänsternas förändringar från november 1959 till februari 1960 för arbetare inom industrin kunde någon hänsyn ej tas till de kollektivavtal som slöts på våren 1960 och därav föranledda retroaktiva lönetillägg.¹ Socialstyrelsen har sedermera företagit en speciell undersökning rörande de retroaktiva lönetilläggens betydelse inom gruppen »verkstadsindustri m m», vilken omfattar grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri samt »annan metallindustri», men ej gruppen järn-, stål- och kopparverk. I det följande återges resultaten av denna undersökning.² Inom gruppen »verkstadsindustri m m» var den genomsnittliga timförtjänsten för samtliga redovisade arbetare i februari 1960 enligt den nyss nämnda undersökningen 538,9 öre (exklusive retroaktiva lönetillägg).

Undersökningen omfattade ett urval av de företag som lämnat användbara uppgifter till kvartalsstatistiken rörande löneläget inom industrin i november 1959 och i februari 1960. Dessa företag indelades i fyra urvalsgrupper, av vilka en omfattade de företag (»tiondelsurvalet») som utvalts med en sannolikhet av 10 procent ur ett inom socialstyrelsen befintligt adressregister. De övriga företagen indelades efter antalet sysselsatta arbetare en-

ligt uppgifter i undersökningen för februari 1960. Antalet företag som inom varje urvalsgrupp medtagits vid jämförelsen november 1959—februari 1960 samt antalet utvalda företag inom varje grupp framgår av tablan överst på nästa sida.

De utvalda 263 företagen tillställdes en uppgiftsblankett med förfrågan om de utöver tidigare utbetalda löner till arbetare hade utbetalt eller komme att utbetala retroaktiva lönetillägg (föranledda av kollektivavtal slutna under år 1960) avseende någon period under år 1960. Om detta var fallet begärdes uppgifter om summan av de sålunda utbetalda retroaktiva lönetilläggen samt om vilken period tilläggen avsåg. Vidare begärdes uppgifter om antalet arbetstimmar som under ifrågavarande period utförts av samtliga arbetare, även arbetare som ej erhållit retroaktiva lönetillägg. Uppgifterna skulle gälla samma arbetarkategorier för vilka uppgifter lämnades till socialstyrelsens kvartalsstatistik rörande löneläget inom industrin. Någon uppdelning på vuxna och minderåriga eller män och kvinnor skulle ej göras.

Svar inkom från samtliga 263 företag, av vilka 15 uppgav att retroaktiva tillägg ej utbetalats eller komme att utbetalas för tiden före den 1 mars 1960. Genom särskilda förfrågningar hos de företag som utbetalt retroaktiva lönetillägg kontrollerades att retroaktiva tillägg till dagtraktamenten icke ingick i de redovisade beloppen.

För vart och ett av de företag som re-

¹ Jfr SocM, Statistisk Information, juni 1960, s 192.

² Jfr SocM, Statistisk Information, september 1960, s 275.

Urvalsgrupp		Antal företag i februari- undersök- ningen 1960	Antal utvalda företag	Retroaktiva lönetillägg i öre per arbetstimme	
				vid företag med retroaktiva lönetillägg för tiden före 1 mars 1960	vid samtliga företag
1	420 o fl arbetare	72	72	16,9	16,9
2	80—419 »	261	87	17,4	17,2
3	Mindre än 80 arbetare	426	53	17,9	17,1
4	»Tiondelsurvalet»	102	51	16,7	14,6
Tillhopa		861	263	17,1	16,8

dovisat utbetalda retroaktiva lönetillägg för tiden före den 1 mars 1960 multiplicerades det genomsnittliga retroaktiva tillägget per timme med det enligt februariundersökningen 1960 (jämförelsen november 1959—februari 1960) beräknade antalet arbetstimmar under en 6-dagarsperiod (varvid för företag som ingick i »tiondelsurvalet» timantalet multiplicerades med 10). För varje urvalsgrupp beräknades summan av de sålunda erhållna beloppen. Därefter beräknades inom varje urvalsgrupp medeltal för de retroaktiva tilläggen per timme, dels vid företag som redovisat utbetalda retroaktiva tillägg, dels vid samtliga i urvalet medtagna företag. Slutligen beräknades vägda medeltal för samtliga urvalsgrupper. Vid beräkningen av det genomsnittliga retroaktiva tillägget per timme för samtliga företag i urvalet användes som vikter det beräknade antalet arbetstim-

mar under en 6-dagarsperiod vid samtliga företag, som medtagits i februariundersökningen, och vid beräkningen av det genomsnittliga retroaktiva tillägget per timme för företag som redovisat sådana tillägg motsvarande timantal reducerat med hänsyn till den i urvalet konstaterade frekvensen av arbetstimmar vid företag utan retroaktiva tillägg. Resultaten av dessa beräkningar återges i ovanstående tablå.

I nedanstående tablå har de i undersökningen ingående företagen fördelats efter de retroaktiva lönetilläggens storlek i öre per arbetstimme.

På grundval av de kvartalsvis återkommande undersökningarna rörande löneläget inom industrin beräknar socialstyrelsen enligt den s k kedjemetoden indextal (februari 1947 = 100) för den genomsnittliga timförtjänsten för industriarbetare (män, kvinnor och minderåriga).

Urvals- grupp	Antal företag som lämnat svar	Därav med ett retroaktivt lönetillägg av öre per arbetstimme												
		0	0,0- 10,9	11,0- 11,9	12,0- 12,9	13,0- 13,9	14,0- 14,9	15,0- 15,9	16,0- 16,9	17,0- 17,9	18,0- 18,9	19,0- 19,9	20,0- 20,9	21,0 o där- över
1	72	—	—	—	—	—	3	4	28	35	1	—	—	1
2	87	1	—	—	—	1	3	4	30	35	6	2	1	4
3	53	3	—	—	—	1	1	6	8	22	7	3	1	1
4	51	11	3	1	3	1	4	4	2	10	5	2	1	4
Tillhopa	263	15	3	1	3	3	11	18	68	102	19	7	3	10

Indextalen publiceras i denna tidskrift (senast i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, september 1960). För gruppen »verkstadsindustri m m» var indextalet för februari 1960 (exklusive retroaktiva lönetillägg) 265,8 (februari 1947 = 100). Med utgångspunkt från det beräknade genomsnittliga retroaktiva tillägg-

get vid samtliga företag — 16,8 öre — har man för samma industrigrupp beräknat indextalet 274,1 för genomsnittlig timförtjänst i februari 1960 inklusive retroaktiva lönetillägg (se Sociala Meddelanden, Statistisk Information, september 1960, s 279).

Carl Y:son Hërmelin

SUMMARY

Retrospective wage supplements in engineering industry etc in 1960. In this article an account is given of the findings of a special in-

quiry into the importance of retrospective wage supplements in the group Engineering Industry etc during 1960.

Sysselsättning inom industrin¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin juni—juli 1960

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Antal anställda arbetare (exkl permitterade)	Indextal för juli 1960 (juni 1960 = 100)					Antal övertidstimmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
		Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbetstimmar (inkl övertid)				
		Män	Kvinnor	S:a			juni 1960	juli 1960	juni 1960	juli 1960
Gruvindustri	7 025	99,1	..	99,1	78,5	53,9	2,1	3,2	29,0	43,8
Metall- och verkstadsindustri	177 891	99,9	100,1	99,9	65,8	64,7	3,6	3,6	8,3	39,6
Jord- och stenindustri	22 344	99,9	96,7	99,6	69,4	62,5	3,9	3,7	8,3	36,0
Träindustri	32 786	100,1	103,2	100,3	73,9	73,3	3,7	2,9	5,0	30,0
Massa- och pappersindustri	37 873	101,5	98,6	101,1	74,6	73,3	6,2	8,5	11,3	34,6
Grafisk industri	13 949	100,7	98,3	100,2	64,6	62,5	3,9	3,6	12,1	43,3
Livsmedelsindustri	25 582	102,5	102,4	102,5	83,6	82,8	3,6	4,0	11,9	28,2
Dryckesvaru- och tobaksindustri	5 854	100,3	96,6	99,3	90,2	83,4	4,6	3,1	12,5	20,5
Textil- och beklädnadsindustri	45 480	98,3	98,7	98,6	78,8	76,3	1,6	1,2	8,2	26,6
Läder-, hår- o gummivaruind	14 155	99,4	98,6	99,1	63,8	59,5	1,6	2,2	6,0	39,5
Kemisk och kemisk-teknisk ind	17 568	100,3	98,5	99,9	73,8	72,7	4,0	4,1	10,5	33,9
Samtliga industrigrupper (exkl statliga verkstäder m m)	400 507	100,2	99,3	100,0	70,8	68,9	3,6	3,7	9,1	35,6
Statliga verkstäder m m	14 613	99,6	102,2	99,8	64,0	..	..	..	10,9	42,8

¹ En redogörelse för uppläggnngen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1960 (s 93—95). Utförligare redogörelser återges dels i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik (adress Birger Jarls torg 14, Stockholm 2) och dels i Arbetsmarknadsstatistik, utgiven av Arbetsmarknadsstyrelsen (adress Lindhagensgatan 74, Stockholm 12).

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, juli 1959 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) aug 1959—juli 1960

	1959					1960							
	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	
Gruvindustri	98,5	98,8	98,8	98,5	98,0	98,4	99,7	99,8	99,8	100,2	101,5	100,6	
Metall- och verkstadsind . .	100,2	101,2	101,5	102,6	103,1	103,2	104,1	104,9	105,4	105,2	107,4	107,3	
Jord- och stenindustri . .	99,3	98,9	98,7	98,7	97,4	94,9	95,8	96,8	98,5	100,2	102,5	102,1	
Träindustri	98,5	97,3	96,2	95,4	94,6	94,6	96,3	98,6	102,3	103,2	106,1	106,4	
Massa- och pappersindustri	98,6	98,9	99,0	99,1	99,0	99,0	99,5	100,4	101,0	101,4	104,8	106,0	
Grafisk industri	100,3	100,9	101,3	101,7	101,5	100,3	99,8	99,9	99,7	99,3	101,5	101,7	
Livsmedelsindustri	96,5	95,5	100,1	99,2	93,1	89,4	89,2	88,7	89,7	89,9	93,1	95,4	
Dryckesvaru- och tobaksind	95,0	92,0	91,7	92,3	96,1	92,1	92,6	93,2	96,3	98,5	105,7	105,0	
Textil- och beklädnadsind	101,4	102,7	102,9	103,0	103,0	103,2	104,5	104,5	103,8	102,9	103,0	101,6	
Läder-, hår- o gummi-ind	101,6	103,6	106,0	106,4	106,1	105,8	105,9	106,9	106,4	105,5	105,6	104,6	
Kemisk o kemisk-tekn ind	99,0	99,4	99,4	100,6	100,1	99,3	100,5	101,6	101,6	101,8	105,9	105,8	
Samtliga industrigrupper	99,7	100,2	100,7	101,2	100,9	100,4	101,3	102,1	102,8	102,8	105,1	105,1	

Tab 3. Antal i maj—juli 1960 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	maj	juni	juli	maj	juni	juli	maj	juni	juli	maj	juni	juli
Gruvindustri	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,2	—	—	—
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,7	0,7	0,9	0,9	1,4	0,6	0,5	0,4	0,3	0,0	0,0	0,0
Jord- och stenindustri	0,8	0,6	0,8	1,2	1,3	0,8	2,3	2,4	1,8	0,4	0,5	0,1
Träindustri	1,4	0,6	1,0	1,2	1,6	0,8	0,7	0,8	0,8	0,1	0,3	0,2
Massa- och pappersindustri	0,6	0,4	0,6	0,8	1,3	0,7	1,1	1,3	0,7	0,0	0,1	0,0
Grafisk industri	0,6	0,3	0,8	0,4	0,7	1,0	2,0	2,3	1,6	0,2	0,1	0,4
Livsmedelsindustri	0,9	0,7	1,5	1,4	2,2	1,6	4,4	4,0	3,9	0,5	0,4	0,5
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	0,8	0,9	1,6	1,9	1,7	0,4	1,1	1,0	1,0	0,5	0,6	0,1
Textil- och beklädnadsindustri . .	0,8	0,7	1,0	0,8	1,2	1,2	7,6	7,6	7,1	0,7	0,5	0,2
Läder-, hår- och gummiindustri	1,0	0,8	1,0	0,8	1,1	0,7	3,3	2,8	3,7	0,5	—	0,1
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,7	0,6	1,2	0,7	2,0	0,7	1,6	1,4	1,2	0,0	0,4	0,5
Samtliga industrigrupper	0,8	0,6	0,9	0,9	1,4	0,8	1,9	1,8	1,8	0,2	0,2	0,1

Konsumentprisindex för augusti 1960

Konsumentprisindex för augusti har av socialstyrelsen beräknats till 159 (1949 = 100) eller samma tal som för juli. Med två decimaler är talet för augusti 159,06 mot 159,30 för juli. Indextalen för de olika huvudgrupperna av varor och tjänster för tidigare beräkningstillfällen återges i tab 1.

Mellan juli och augusti har livsmedelspriserna gått ned med 0,4 procent. Vissa prishöjningar, framför allt på kött, fläsk och charkuterivaror samt på socker och vissa brödsorter, har dock förekommit men de avsevärda prissänkningarna

på rotfrukter, grönsaker och bär har övervägt över höjningarna.

Nedgången för posten kläder och skor beror på sänkta skopriser. Inom övriga huvudgrupper har prisförändringarna varit obetydliga med undantag för TV-apparater, vilkas pris gått ned icke obetydligt.

Prisutvecklingen under de senaste månaderna för vissa undergrupper av varor och tjänster belyses av indextalen i tab 2.

Pensionspristalet har beräknats till oförändrat 129.

Ejnar Olsson

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—augusti 1960 (år 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livsmedel	Alkoholhaltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Kläder o skor	Inventarier o hushållsgeråd	Diverse	Totalindex	Kommerskollegii partiprisindex
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	144
1959 aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	148
1960 jan	177	180	156	156	156	129	137	153	159	147
febr	175	180	157	156	156	129	140	154	159	147
mars	175	179	156	157	153	131	140	154	159	147
april	174	179	155	157	151	131	140	154	158	147
maj	175	179	155	157	151	131	140	154	159	148
juni	176	179	158	160	152	131	140	154	159	149
juli	175	179	158	161	152	131	140	155	159	148
aug	174	179	158	161	152	130	140	155	159	148

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1959 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191 samt SocM Stat Inf 1959, s 104, och 1960, s 67.

Tab 2. Indextal för olika delposter år 1959 och juni—augusti 1960 samt talens procentuella förändringar december 1959—augusti 1960

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1960	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1959— aug 1960
		1959 årsme- deltal	Juni 1960	Juli 1960	Aug 1960	
Livsmedel	309	165	176	175	174	+ 3
Mjöl, gryn och bröd	37	163	176	177	178	+ 7
Mejeriprodukter	53	159	166	167	167	+ 1
Matfett utom smör	8	126	130	131	131	+ 4
Ägg	8	120	133	135	139	+ 14
Kött	20	211	236	236	241	+ 10
Fläsk	20	202	220	224	230	+ 13
Charkuterivaror och köttkonserver	20	169	183	186	188	+ 11
Fisk och fiskkonserver	13	182	184	187	187	+ 2
Rotfrukter och grönsaker	18	206	235	188	174	— 21
Frukt och bär	30	137	149	150	139	— 6
Specerier	45	175	176	176	177	+ 2
Läskedrycker och lättöl	9	153	162	161	162	+ 5
Förtäring utom hemmet	28	186	206	207	208	+ 9
Alkoholhaltiga drycker och tobak	88	173	179	179	179	+ 3
Spritdrycker och vin	45	209	218	218	218	+ 4
Öl	10	143	150	150	150	+ 5
Tobak	33	146	149	149	149	+ 2
Bostad, bränsle och lyse	147	156	158	158	158	+ 1
Bostad utan bränsle och lyse	101	155	160	161	161	+ 3
Bränsle och lyse	46	158	152	152	152	— 2
Kläder och skor	120	125	131	131	130	+ 4
Kläder	99	122	127	127	127	+ 4
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	132	132	132	+ 4
Underkläder och strumpor	14	96	97	97	97	+ 2
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	122	122	122	+ 5
Tyger, garnar och sybehör	17	137	141	141	141	+ 3
Skor	21	143	154	154	153	+ 4
Inventarier och husgeråd	99	134	140	140	140	+ 5
Möbler	12	135	146	146	147	+ 8
Radio och musikinstrument	14	109	108	108	103	0
Armatyr, husgeråd och verktyg	26	143	151	151	153	+ 6
Hushållstextilier	18	130	134	134	134	+ 4
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	137	144	144	144	+ 4
Personliga effekter	10	127	139	139	139	+ 6
Diverse	237	150	154	155	155	+ 3
Läkemedel och tandläkararvode	15	150	152	152	152	+ 1
Kroppsvård	18	138	145	145	145	+ 5
Rengöringsmedel och tvätt	11	99	103	103	103	+ 4
Läsnings- och skrivmateriel	20	185	204	204	204	+ 7
Post och tele	14	171	169	169	169	—
Nöjen och rekreation	21	153	157	157	159	+ 3
Resor	38	155	155	155	156	0
Motorfordon	79	142	147	147	147	+ 3
Hemhjälp	8	188	202	202	202	+ 4
Blommor m m	13	127	126	129	128	+ 2
Totalindex	1 000	153	159	159	159	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Trycklov 1 oktober 1960

Pris 1,50

KUNGL. BOKTR. STHLM 1960 600100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 11 • NOVEMBER • 1960

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Förste aktuarie Linnéa Jonsson, aktuarie Britta Belo samt amanuenserna Marianne Elg och Barbro Wängberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Tf förste aktuarie Inga Tammelin (20 95 89) och förste aktuarie Ejnar Olsson samt amanuenserna Åke Larsson och Yngve Lindén

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt och tf förste aktuarie Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDELSSEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Förste aktuarierna Ingrid Dalén och Carl Y:son Hermelin, tf förste aktuarierna Thore Grönqvist och Dagmar Witkowsky-Johnsson, aktuarierna Arved Oksaar och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÅRGÅNG 58 1960 NR 11 • November

Innehåll

- 316 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 317 Arbetstidsförkortningen inom industrin under 1958 och 1959
- 322 Åldringarnas fördelning på olika hushållstyper m m
- 327 Det kommunala ålderdomshemsbeståndet i landet i januari 1960
- 330 Socialhjälpen under 1959
- 333 På allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare intagna under 1959
- 335 Utlänningar i Sverige
En översikt för tredje kvartalet och läget den 1 oktober 1960
- 339 Omsättningen inom detaljhandel m m 2:a kvartalet 1960
- 343 Konsumentprisindex för september 1960
- 345 Sysselsättning inom industrin
- 346 Summary

Contents

The National Social Welfare Board, Statistical Divisions

PERIODICAL SURVEYS

- 316 *Statistisk Information, Index*
- 317 *The reduction of hours of work in industry in 1958 and 1959*
- 322 *Repartition of aged people on different types of households etc*
- 327 *The municipal homes for the aged in January 1960*
- 330 *Social assistance in 1959*
- 333 *Persons admitted into institutions for inebriates in 1959*
- 335 *Aliens in Sweden*
A survey of the third quarter and the situation of 1st October 1960
- 339 *Turnover in the retail trade etc during the second quarter of 1960*
- 343 *The consumer price index for September 1960*
- 345 *Employment in mining and manufacturing*
- 346 *Summary*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset för Statistisk Information 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans 25 kr per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivning av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning inom industrin

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin . . . 1960: sept
Omsättningen inom detaljhandeln m m detta nr
Uppgifter om bostadsbyggandet 1960: okt
Utlänningar i Sverige detta nr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1960: juni
Barnbidrag, allmänna 1960: mars
Bostadsbyggandet 1960: okt
Daghem och förskolor 1960: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1960: maj
Hemhjälp, social 1960: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1960: sept
Mödranhjälp 1960: sept
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1960: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1960: april
Nykterhetsvårdsklientelet 1960: sept
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1959: okt
Socialhjälpen detta nr
Socialvårdens kostnader och finansiering 1960: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1960: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1960: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på detta nr
Ålderdomshem, statsbidrag till 1960: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1960: mars

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index
Employment in mining and manufacturing

Most
recently in

Consumer prices in Sweden and
abroad 1960: Sept
Maternity assistance 1960: Sept
Cases of intervention by the Temper-
ance Boards

EVERY QUARTER

Most
recently in

Wages in industry 1960: Sept
Turnover in the retail trade etc this issue
Data on house production 1960: Oct
Aliens in Sweden this issue

Preliminary report 1960: June
The work of the Temperance Boards 1960: April
The clientele of the Temperance
Boards 1960: Sept
Social assistance and child welfare
provided for aliens 1959: Oct
Social assistance this issue

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund 1959: Oct
The work of the Child Welfare
Boards 1960: June
General children's allowances . . . 1960: March
Housing construction 1960: Oct
Day nurseries and nursery schools 1960: Febr
Absenteeism at certain industrial
firms 1960: May
National Home-Help Scheme . . . 1960: July

The cost of social welfare and how
it is financed 1960: April
State expenditure for social purposes 1960: Febr
Approved schools 1960: May
Persons admitted into institutions
for inebriates this issue
State grants to homes for the aged 1960: July
The number of places in homes
for the aged and the number of
inmates, etc 1960: March

Arbetstidsförkortningen inom industrin under 1958 och 1959

Under hösten 1959 utförde 1959 års undersökning av arbetstidsförkortningens verkningar en enkät bland industriföretag i syfte att belysa olika frågor kring arbetstiden. Därvid inhämtades uppgifter om den genomsnittliga ordinarie veckoarbetstidens längd under 1957, 1958 och 1959 samt om arbetstidsförkortningens utläggning under 1958 och 1959. Vidare insamlades uppgifter om hur driftstiden förändrats i samband med arbetstidsförkortningen och i vilken utsträckning fria sommarlördagar inarbetats vid sidan av förkortningen.

Uppgifterna omfattar endast arbetare. De avser män och kvinnor, vuxna som minderåriga. Bland arbetare inberäknas förmän som deltar i arbetet samt lagerarbetare och chaufförer. Däremot har inte medtagits skogs- och jordbruksarbetare, hemarbetare, butikspersonal, städerskor och servitriser.

För varje särskilt företag har de insamlade uppgifterna kompletterats med vissa uppgifter för 1957 och 1958 från socialstyrelsens årliga lönestatistik och från kommerskollegii industristatistik. Från lönestatistiken har inhämtats uppgifter om bl a antalet arbetare, antalet arbetstimmar och lönesummor och från industristatistiken uppgifter om bl a värdet av salutillverkningen. Dessa senare uppgifter har inhämtats för att vissa verkningar av förkortningen skall kunna belysas. Den sidan av undersökningen skall emellertid inte nu redovisas, utan här skall blott redogöras för hur arbetstidens längd och förläggning förändrats under 1958 och 1959.

Enkäten har begränsats till ett stickprov av företag utvalda på representativ basis ur socialstyrelsens adressregister för den kvartalsvis utarbetade lönestatistiken. I urvalet har medtagits samtliga i detta register upptagna företag med över 25 arbetare och vart tionde av övriga företag. Vanligen räknas varje separat arbetsställe som företag.

Detta urval av företag anpassades sedan efter kommerskollegii företagsregister för industristatistiken. Från urvalet undantogs därvid sådana företag, som inte återfanns i detta register, dvs företag med mindre än 5 arbetare och företag som i industristatistiken inte betraktas som industriföretag utan som handelsföretag. Vidare sammanslogs två eller flera företag till en enda enhet i de fall då avgränsningen mellan företagen ej var densamma i de båda registren.

På så sätt kom sammanlagt 4 058 företag att ingå i urvalet, varav 3 462 tillhörde den grupp som uttagits med sannolikheten 1 och 596 den grupp som uttagits med sannolikheten 1/10. Bearbetningsbara svar inkom från 3 419 företag, av vilka 3 034 tillhörde den förra och 385 den senare gruppen.

Vid bearbetningen har en uppräkningsfaktor för företagits på så sätt att uppgifterna om antalet arbetare från företag med urvalskvoten 1/10 har multiplicerats med 10.

I tab 1 återges antalet företag som ingår i undersökningen fördelade efter industrigrupp, företagsstorlek och geografiskt område. Vidare återges med samma fördelning totala antalet arbetare under 1958 och antalet arbetare med förkortad

Tab 1. Antal företag och totala antalet arbetare under 1958 samt antal arbetare med förkortad veckoarbetstid under 1958 och 1959 inom industrin med fördelning efter industrigrupp, företagsstorlek och geografiskt område

Industrigrupp Storleksklass Geografiskt område	Faktiskt antal företag	Totala antalet arbetare 1958	Antal arbetare med förkortad vecko- arbetstid		Procentuella antalet arbetare med förkortad veckoarbets- tid 1958
			1958	1959	
Samtliga industrigrupper	3 419	521 666	445 360	465 717	85,4
Gruvindustri	50	13 585	5 781	5 392	42,6
Metall- och verkstadsindustri	1 054	226 614	212 887	215 816	93,9
Jord- och stenindustri	240	25 004	22 242	23 324	89,0
Träindustri	494	45 617	40 823	41 102	89,5
Massa- och pappersindustri	165	46 733	34 539	34 932	73,9
Grafisk industri	227	24 403	12 787	22 462	52,4
Livsmedelsindustri	344	33 271	26 157	28 177	78,6
Dryckesvaru- och tobaksindustri	81	5 856	5 778	5 799	98,7
Textil- och beklädnadsindustri	479	60 812	49 702	52 726	81,7
Läder-, hår- och gummivaruindustri	148	20 317	18 482	19 382	91,0
Kemisk och kemisk-teknisk industri	137	19 454	16 182	16 605	83,2
Företag med 1—25 arbetare	553	48 486	41 748	45 368	86,1
» » 26—100 »	1 857	100 913	87 335	94 712	86,5
» » 101—200 »	474	66 052	58 136	60 525	88,0
» » 201—500 »	370	111 280	93 720	97 987	84,2
» » över 500 »	165	194 935	164 421	167 125	84,3
Stor-Stockholm	379	58 048	48 247	51 610	83,1
Göteborg	186	39 020	35 280	36 063	90,4
Malmö	137	20 907	18 808	19 968	90,0
Övriga landet	2 717	403 691	343 025	358 076	85,0

veckoarbetstid under 1958 och 1959 samt relativa antalet arbetare med förkortad veckoarbetstid under 1958. Relativtal för 1959 återges däremot inte, emedan uppgifter om totala antalet arbetare för detta år ännu ej är tillgängliga.

Av tabellen framgår att drygt 85 procent av samtliga arbetare inom industrin erhöill förkortad veckoarbetstid under 1958. Arbetstiden förkortades då i regel från 48 till 47 timmar per vecka, medan den förkortades från 47 till 46 timmar per vecka under 1959. De arbetare som inte fick förkortad veckoarbetstid under 1958 hade redan före detta år som regel kortare veckoarbetstid än 47 timmar. Detta gäller framför allt gruppen gruvindustri, där andelen arbetare med förkortad veckoarbetstid endast uppgick till knappt 43 procent. I vissa fall förkortades inte

veckoarbetstiden under 1958, även om arbetarna hade 48 timmars arbetsvecka, utan den förkortades i stället under 1959 direkt från 48 till 45 timmar. Detta förklarar till stor del det förhållandevis låga procenttalet för den grafiska industrin, där det i första hand var tidningsstryckerierna som tillämpade den direkta förkortningen.

I tab 2 redovisas hur arbetarna fördelades under 1958 med avseende på sättet för arbetstidsförkortningens genomförande inom företag tillhörande olika industrigrupper, storleksklasser och geografiska områden. Motsvarande uppgifter för 1959 återfinns i tab 3.

Som framgår av resp tabeller var det vanligast under båda åren att förkortningen uttogs i form av hellediga dagar. Under 1958 fick nästan 86 procent av indu-

Tab 2. Antal arbetare med olika sätt för arbetstidsförkortningens genomförande under 1958 inom industrin, fördelade efter industrigrupp, företagsstorlek och geografiskt område

Industrigrupp Storlekssklass Geografiskt område	Vissa arbets- dagar för- kortade		Hellediga dagar		Vissa arbets- dagar för- kortade plus hellediga dagar		Summa	Pro- cent
	Antal arbetare	Pro- cent	Antal arbetare	Pro- cent	Antal arbetare	Pro- cent		
Samtliga industrigrupper	45 219	10,2	382 616	85,9	17 525	3,9	445 360	100,0
Gruvindustri	94	1,6	5 687	98,4	—	—	5 781	100,0
Metall- och verkstadsindustri	5 292	2,5	198 899	93,4	8 696	4,1	212 887	100,0
Jord- och stenindustri	7 860	35,3	12 866	57,9	1 516	6,8	22 242	100,0
Träindustri	8 256	20,2	31 474	77,1	1 093	2,7	40 823	100,0
Massa- och pappersindustri	9 249	26,8	25 083	72,6	207	0,6	34 539	100,0
Grafisk industri	287	2,2	12 440	97,3	60	0,5	12 787	100,0
Livsmedelsindustri	6 588	25,2	18 104	69,2	1 465	5,6	26 157	100,0
Dryckesvaru- och tobaksindustri	35	0,6	5 743	99,4	—	—	5 778	100,0
Textil- och beklädnadsindustri	5 739	11,5	41 792	84,1	2 171	4,4	49 702	100,0
Läder-, hår- och gummivaruindustri	447	2,4	15 868	85,9	2 167	11,7	18 482	100,0
Kemisk och kemisk-teknisk industri	1 372	8,5	14 660	90,6	150	0,9	16 182	100,0
Företag med 1— 25 arbetare	8 065	19,3	33 008	79,1	675	1,6	41 748	100,0
» » 26—100 »	9 631	11,0	75 155	86,1	2 549	2,9	87 335	100,0
» » 101—200 »	6 118	10,5	50 269	86,5	1 749	3,0	58 136	100,0
» » 201—500 »	12 663	13,5	79 278	84,6	1 779	1,9	93 720	100,0
» » över 500 »	8 742	5,3	144 906	88,1	10 773	6,6	164 421	100,0
Stor-Stockholm	2 236	4,6	44 567	92,4	1 444	3,0	48 247	100,0
Göteborg	2 158	6,1	33 035	93,7	87	0,2	35 280	100,0
Malmö	933	5,0	17 715	94,2	160	0,8	18 808	100,0
Övriga landet	39 892	11,6	287 299	83,8	15 834	4,6	343 025	100,0

striarbetarna en dylik förkortning och under 1959 82 procent. Oftast utgjordes ledigheten av ett antal fria sommarlördagar, i vissa fall kombinerade med ett antal fria helgdagsaftnar, håldagar o d. Av ca 383 000 arbetare med hellediga dagar under 1958 fick ca 341 000 fria sommarlördagar i eller utan förening med övriga fridagar, medan motsvarande antal för 1959 var 382 000 resp 308 000.

I viss begränsad omfattning uttogs förkortningen också på så sätt att arbetstiden under vissa dagar förkortades. Av tabellerna framgår att drygt 10 procent av arbetarna erhöll en sådan förkortning under 1958 och drygt 4 procent under 1959. Därvid var det under 1958 som regel fråga om lördagar. Av ca 45 000 arbetare fick då ca 35 000 arbetare denna vecko-

dag förkortad. Under 1959 var det däremot inte mer än omkring 8 000 av ca 19 000 arbetare som erhöll kortare arbetstid på lördagarna.

En kombination av hellediga dagar och förkortade arbetsdagar förekom också. Detta förkortningsalternativ berörde knappt 4 procent under 1958 och drygt 11 procent under 1959. Här inträffade en ökning mellan de båda åren på bekostnad av de övriga alternativen. Anledningen härtill är att förkortningen ofta uttogs i form av hellediga dagar under 1959 med bibehållande av förkortade arbetsdagar från 1958 och tvärtom.

De tre här angivna förkortningssätten varierade starkt i omfattning mellan de olika industrigrupperna under båda åren. I viss utsträckning gäller detta också be-

Tab 3. Antal arbetare med olika sätt för arbetstidsförkortningens genomförande under 1959 inom industrin, fördelade efter industrigrupp, företagsstorlek och geografiskt område

Industrigrupp Storleksklass Geografiskt område	Vissa arbets- dagar för- kortade		Hellediga dagar		Vissa arbets- dagar för- kortade plus hellediga dagar		Övergång direkt från 48 t/v till 45 t/v under 1959		Summa	Pro- cent
	Antal arbe- tare	Pro- cent	Antal arbe- tare	Pro- cent	Antal arbe- tare	Pro- cent	Antal arbe- tare	Pro- cent		
Samtliga industrigrupper	19 071	4,1	382 084	82,0	53 529	11,5	11 033	2,4	465 717	100,0
Gruvindustri	27	0,5	5 361	99,4	4	0,1	—	—	5 392	100,0
Metall- och verkstadsindustri	3 668	1,7	191 775	88,9	20 373	9,4	—	—	215 816	100,0
Jord- och stenindustri	2 702	11,6	14 604	62,6	6 018	25,8	—	—	23 324	100,0
Träindustri	918	2,2	34 228	83,3	5 921	14,4	35	0,1	41 102	100,0
Massa- och pappersindustri	3 046	8,7	27 333	78,2	4 363	12,5	190	0,6	34 932	100,0
Grafisk industri	314	1,4	11 757	52,4	568	2,5	9 823	43,7	22 462	100,0
Livsmedelsindustri	39	0,7	5 710	98,5	50	0,8	—	—	5 799	100,0
Dryckesvaru- och tobaksind	4 682	16,6	19 760	70,1	3 705	13,2	30	0,1	28 177	100,0
Textil- och beklädnadsind	2 411	4,6	41 061	77,9	8 599	16,3	655	1,2	52 726	100,0
Läder-, hår- och gummiv.ind	592	3,0	16 205	83,6	2 285	11,8	300	1,6	19 382	100,0
Kemisk och kemisk-tekn ind	672	4,0	14 290	86,1	1 643	9,9	—	—	16 605	100,0
Företag med 1— 25 arb	4 751	10,5	34 912	77,0	3 735	8,2	1 970	4,3	45 368	100,0
» » 26—100 »	4 890	5,2	79 019	83,4	7 573	8,0	3 230	3,4	94 712	100,0
» » 101—200 »	2 501	4,1	50 298	83,1	6 876	11,4	850	1,4	60 525	100,0
» » 201—500 »	4 197	4,3	79 599	81,2	11 538	11,8	2 653	2,7	97 987	100,0
» » över 500 »	2 732	1,7	138 256	82,7	23 807	14,2	2 330	1,4	167 125	100,0
Stor-Stockholm	2 742	5,3	40 962	79,4	4 412	8,5	3 494	6,8	51 610	100,0
Göteborg	1 118	3,1	27 929	77,4	6 439	17,9	577	1,6	36 063	100,0
Malmö	645	3,2	17 476	87,5	718	3,6	1 129	5,7	19 968	100,0
Övriga landet	14 566	4,1	295 717	82,6	41 960	11,7	5 833	1,6	358 076	100,0

träffande de olika geografiska områdena. Vidare förelåg under både 1958 och 1959 en skillnad i förkortningens genomförande mellan små och stora företag. Förkortade arbetsdagar var sålunda vanligare i små företag än i stora, medan båda de övriga förkortningsalternativen förekom oftare i stora företag än i små.

Under 1959 tillkom som framgår av tab 3 ytterligare ett förkortningsalternativ, nämligen förkortning direkt från 48 till 45 timmar per vecka. Inom hela industrin var det blott drygt 2 procent av arbetarna som fick denna form av förkortning. Bland de olika industrigrupperna förekom den oftast inom den grafiska industrin, vilket också kom till synes i tab 1.

I tab 4 slutligen redovisas i vilken utsträckning industriarbetarna har inarbetat fria sommarlördagar under 1958 och 1959 utöver dem som uttagits som följd av arbetstidsförkortningen. För jämförelser skall lämnas också uppgifter om inarbetningen av fria sommarlördagar under 1957, dvs året närmast före arbetstidsförkortningen. De återgivna procentalen anger förhållandet mellan antalet arbetare med inarbetad tid och totala antalet arbetare inom resp grupp. Relativtal för 1959 lämnas inte, då som tidigare nämnts totalsiffror för antalet arbetare ännu saknas för detta år.

Av tabellen att döma har inarbetningen sjunkit betydligt mellan 1957 och 1958, eller från 23 till omkring 11 pro-

Tab 4. Förekomsten inom industrin av inarbetning av fria sommarlördagar utöver dem som uttagits genom arbetstidsförkortningen

Industrigrupp	1957		1958		1959
	Antal arbetare	Procent	Antal arbetare	Procent	Antal arbetare
Gruvindustri	—	—	32	0,2	12
Metall- och verkstadsindustri	89 374	38,3	36 830	16,3	14 179
Jord- och stenindustri	917	3,6	343	1,4	343
Träindustri	3 193	6,7	1 992	4,4	1 731
Massa- och pappersindustri	531	1,2	594	1,3	377
Grafisk industri	7 467	32,6	5 005	20,5	2 800
Livsmedelsindustri	2 230	6,7	951	2,9	1 088
Dryckesvaru- och tobaksindustri	1 379	23,9	430	7,3	488
Textil- och beklädnadsindustri	8 282	13,0	7 868	12,9	7 864
Läder-, hår- och gummivaruindustri	5 441	26,1	2 079	10,2	2 847
Kemisk och kemisk-teknisk industri	4 057	20,6	1 975	10,2	1 674
Samtliga industrigrupper	122 871	23,1	58 099	11,4	33 403

cent för industrin i sin helhet. Så gott som samtliga industrigrupper uppvisar en dylik nedgång, och denna har fortsatt under 1959.

För industrins del återstår att undersöka dels hur arbetstiden förkortats för arbetarna under 1960, dels hur tjänstemännen berörts av förkortningen. En statistisk undersökning av båda dessa frågor

har emellertid påbörjats inom kommittén. Övriga områden, som berörts av arbetstidsförkortningen, t ex jordbruket, handeln, samfärdseln, byggnadsverksamheten och sjukvården, skall också undersökas, vissa mera intensivt i form av enkäter, andra mera summariskt.

Yngve Aberg

SUMMARY

Reduction of Hours of Work in Industry during 1958 and 1959. The 1959 investigation of the effects of the reduction of hours of work comprised an enquête among the industries with the view of illustrating the various questions related to the hours of work. Information was gathered regarding the form in which the reduced time of work had been taken out in 1958 and 1959 and further to what extent entirely free summer Saturdays had been made up for by longer working hours during the winter irrespective of the reduced working hours. The information refers only to workers and comprises men and women, adults as well as minors.

Table 1, page 318, shows that a good 85 % of all workers in the industry got a reduction of the weekly hours of work in 1958. The number of working hours was then as a rule reduced from 48 to 47 hours per week, while in 1959 it was reduced from 47 to 46 hours per week. The workers, who did not get a reduction of the weekly hours of work in 1959, generally already before that year had less than 47 hours per week.

Tables 2 and 3 show that during 1958 as well as during 1959 the most usual way of taking out the reduction in working hours was to take whole days off. In 1958 almost 86 % of the workers got such a reduction and during 1959 82 %. In most cases these free days were a certain number of free summer Saturdays, sometimes combined with some days preceding holidays, days between two holidays etc.

To a certain limited extent the reduction was taken out in such a way that the number of working hours was reduced for certain days. The tables show that more than 10 % of the workers got such a reduction during 1958 and more than 4 % in 1959. Generally this reduction of working hours referred to Saturdays.

A combination of whole days off and days with reduced hours of work also occurred. This way of reduction referred to not quite 4 % in 1958 and to more than 11 % in 1959. An increase occurred here between the two years at the sacrifice of the other alternatives.

The extent of the three reduction alternatives as mentioned above varied much between the different industry groups in 1958 as well as in 1959. Moreover, there was a certain difference between small and big enterprises

Cont. on page 346

Åldringarnas fördelning på olika hushållstyper m m

I anslutning till 1958 års levnadskostnadsundersökning¹ har det blivit möjligt att utarbeta vissa sammanställningar, som inte har direkt samband med hushållens konsumtion men ändå synes vara av intresse för olika ändamål. Bland dessa sammanställningar återfinns några som belyser frågan om åldringarnas fördelning på olika hushållstyper, deras boendeförhållanden m m. Den här presenterade redovisningen avser i första hand personer i åldern 67 år och däröver, men i ett par fall har även personer i åldern 50—66 år medtagits.

Då 1958 års levnadskostnadsundersökning endast omfattade privathushållen, ingår i materialet inga personer, som var varaktigt intagna på ålderdomshem, sjukhus eller andra anstalter. Det totala antalet personer i åldern 67 år och däröver uppgick vid slutet av 1958 enligt befolkningsstatistiken (SOS: Folkmängden inom administrativa områden den 31 december 1958) till ca 720 000. Antalet vårdtagare på ålderdomshemmen var vid samma tidpunkt enligt en redogörelse för ålderdomshemmen i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, mars 1960, ca 37 500. De senaste uppgifter som finns om åldersfördelningen på ålderdomshemmen avser förhållandena 1950 (SOS: Ålderdomshemmen och deras vårdtagare år 1950). Med utgångspunkt från dessa siff-

¹ En slutlig redogörelse för resultaten av denna undersökning kommer under innevarande år att framläggas i en publikation ingående i Sveriges Officiella Statistik. Preliminära rapporter från undersökningen har publicerats i Sociala Meddelanden 1958: 12, Urvalet av hushåll till levnadskostnadsundersökningen 1958, och Sociala Meddelanden, Statistisk Information, november 1959, Levnadskostnadsundersökningen 1958. Vissa preliminära resultat.

ror kan man uppskatta antalet vårdtagare i åldern 67 år och däröver till ca 80 % av samtliga. Detta innebär att i runt tal 30 000 personer i den aktuella åldern återfanns på ålderdomshemmen. På andra anstalter intagna åldringar torde ej uppgå till något mera betydande antal, varför det kan fastslås att åldringarna till den helt övervägande delen tillhörde privathushållen.

I vilka hushållstyper återfinns de äldre personerna? I tab 1 och 2 redovisas den procentuella fördelningen av män respektive kvinnor (50 år och däröver) på olika hushållstyper och efter ålder i femårsklasser. Vidare redovisas i dessa tabeller antalet individer som ingick i undersökningen och det uppräknade antalet individer. Detta uppräknade antal är det man approximativt skulle ha erhållit om urvalsfraktionen i samtliga strata hade varit lika med den största förekommande urvalsfraktionen. Till samma hushåll har i levnadskostnadsundersökningen hänförts personer som bodde tillsammans och helt eller delvis hade gemensam mathållning. Med minderåriga barn avses de som under undersökningsåret uppnådde högst 16 års ålder. Som studerande har räknats studerande barn i åldern 17—21 år, vilka var mantalsskrivna på det utlottade hushållets adress, även om vederbörande på grund av studier vistades på annan ort. Till gruppen övriga hushåll räknas varje hushåll som förutom hushållsföreståndare, maka, minderårigt barn eller studerande omfattade även någon annan person. I denna grupp ingår således de åldringar, vilka ej såsom ensamstående eller

Tab 1. Fördelning efter hushållstyp i olika åldrar bland män 50 år och däröver

Ålder	Antal personer i undersökningen	Antal personer, uppräknat tal	Därav i procent tillhörande hushållstypen					Summa
			ensamstående	makar utan barn	makar och minderåriga barn, makar och studerande och ev minderåriga barn	ensamstående med minderåriga barn och/eller studerande	övriga hushåll	
50—54 . . .	422	4 152	8	20	31	1	40	100
55—59 . . .	335	3 141	9	33	22	—	36	100
60—64 . . .	282	2 919	8	46	10	—	36	100
65—66 . . .	93	1 035	10	48	6	—	36	100
67—69 . . .	95	1 045	17	43	2	—	38	100
70—74 . . .	150	1 747	15	49	4	—	32	100
75—79 . . .	93	1 181	25	50	—	—	25	100
80— . . .	77	980	18	35	1	—	46	100
Samtliga	1 547	16 200	11	37	15	0	37	100

tillsammans med maka bildade eget hushåll. Av tabellen framgår bl a att den relativa frekvensen ensamstående ökade med stigande ålder från 7—8 % i åldersgruppen 50—54 år till 25 % i åldern 75—79 år i fråga om männen och till ca 35 % beträffande kvinnorna.

I hur stor utsträckning bor åldringarna hos barn eller andra anhöriga? I tab 3 redovisas efter familjeställning — dvs relationen till hushållsföreståndaren — de

personer i åldern 67 år och däröver som ingick i hushållstypen övriga hushåll. Med hushållsföreståndare avses för gifta par mannen och i övrigt den äldste, såvitt ej annan person med hänsyn till ekonomiska eller andra skäl bör anses som hushållsföreståndare. Av tabellen framgår att bland 67—69-åringarna hade nästan tre fjärdedelar familjeställningen hushållsföreståndare eller maka. Endast ca en tiondel bodde hos barn, dvs hade familjeställningen far, mor, svärfar eller svärmor. Går man till nästa åldersgrupp finner

Tab 2. Fördelning efter hushållstyp i olika åldrar bland kvinnor 50 år och däröver

Ålder	Antal personer i undersökningen	Antal personer, uppräknat tal	Därav i procent tillhörande hushållstypen					Summa
			ensamstående	makar utan barn	makar och minderåriga barn, makar och studerande och ev minderåriga barn	ensamstående med minderåriga barn och/eller studerande	övriga hushåll	
50—54 . . .	366	3 791	7	25	26	2	40	100
55—59 . . .	295	3 313	18	32	10	1	39	100
60—64 . . .	266	3 381	21	48	2	1	28	100
65—66 . . .	74	878	21	47	1	—	31	100
67—69 . . .	116	1 552	28	40	1	—	31	100
70—74 . . .	139	1 839	38	27	0	—	35	100
75—79 . . .	80	1 205	37	20	—	—	43	100
80— . . .	67	979	29	19	—	—	52	100
Samtliga	1 403	16 938	21	33	8	1	37	100

Tab 3. Procentuell fördelning efter familjeställning och ålder. Personer 67 år och däröver tillhörande hushållstypen »Övriga hushåll»

Ålder	Familjeställning						Summa
	Hushålls- före- ståndare	Maka	Far, mor, svärfar, svärmor	Annan besläktad vuxen person	Tjänare	Annan ej besläktad vuxen person	
67—69	49	23	11	10	3	4	100
70—74	48	7	23	19	2	1	100
75—79	23	13	47	11	3	3	100
80—	26	2	57	11	—	4	100
Samtliga	37	11	34	13	2	3	100

man att nästan en fjärdedel bodde hos barn och ungefär en femtedel hos annan anhörig. Av 75—79-åringarna bodde nästan hälften hos barn och bland de äldsta närmare 60 %. I denna äldsta grupp hade bara ca en fjärdedel familjeställningen hushållsföreståndare eller maka.

Olika hushållstyper i städer och på landsbygden. I tab 4 och 5 redovisas den procentuella fördelningen av personer i åldern 67 år och däröver på olika hushållstyper och på kommuntyperna a) Stockholm, Göteborg, Malmö, b) övriga städer och köpingar och c) övriga kommuner. Hushållstyperna har här sammanslagits till tre grupper, nämligen a) ensamstående, b) makar utan barn, makar och

minderåriga barn, makar och studerande och ev minderåriga barn och c) övriga hushåll. Av tab 4 framgår att ca 20 % av åldringarna bodde i storstäderna, 30 % i övriga städer och köpingar och ungefär hälften i övriga kommuner. De ensamstående var tämligen jämnt fördelade på de olika kommuntyperna, medan hushållstypen makar och i ännu högre grad övriga hushåll till största delen återfanns i övriga kommuner.

I tab 5 finner man att det var lika vanligt att åldringarna bodde tillsammans med maka som att de bodde i övriga hushåll, medan den relativa frekvensen ensamstående var något lägre. I storstäderna var det vanligast att åldringarna bodde ensamma — ca 40 % tillhörde hus-

Tab 4. Procentuell fördelning efter kommuntyp och hushållstyp. Personer 67 år och däröver

Hushållstyp ¹	Kommuntyp			
	Stockholm, Göteborg, Malmö	Övriga städer och köpingar	Övriga kommuner	Summa
Ensamstående	29	38	33	100
Makar utan barn	18	37	45	100
Makar och minderåriga barn				
Makar och studerande och ev minderåriga barn				
Övriga hushåll	14	17	69	100
Samtliga	19	30	51	100

¹ Hushållstypen ensamstående med minderåriga barn och/eller studerande förekommer ej i dessa åldersgrupper.

**Tab 5. Procentuell fördelning efter hushållstyp och kommuntyp.
Personer 67 år och däröver**

Hushållstyp ¹	Kommuntyp			
	Stockholm, Göteborg, Malmö	Övriga städer och köpingar	Övriga kommuner	Hela riket
Ensamstående	39	34	17	26
Makar utan barn	35	45	33	37
Makar och minderåriga barn				
Makar och studerande och ev minderåriga barn				
Övriga hushåll	26	21	50	37
Summa	100	100	100	100

¹ Hushållstypen ensamstående med minderåriga barn och/eller studerande förekommer ej i dessa åldersgrupper.

hållstypen ensamstående. I övriga städer och köpingar bodde de flesta (45 %) tillsammans med maka. På landsbygden var hushållstypen övriga hushåll den oftast förekommande (50 %).

Åldringarnas bostäder i städer och på landsbygden. I tab 6 belyses hur bostadens upplåtelseform varierade i olika kommuntyper. I storstäderna dominerade hyreslägenheterna. 56 % av åldringarna bodde i lägenheter, som hyrdes av hushållsföreståndaren i öppna marknaden. Beträffande övriga städer och köpingar

var det lika vanligt att åldringarna bodde i hyrda lägenheter som i eget hem eller föreningshus. I övriga kommuner dominerade gruppen eget hem och föreningslägenhet. 75 % av åldringarna bodde i sådana bostäder. Det kan påpekas att jordbrukarnas bostäder har räknats som egna hem och det oavsett om vederbörande ägde eller arrenderade fastigheten.

I hur stor utsträckning förvärvsarbetande äldre? I tab 7 redovisas den relativa frekvensen av män respektive kvinnor i

**Tab 6. Procentuell fördelning efter bostadens upplåtelseform¹ och kommuntyp.
Personer 67 år och däröver**

Bostadens upplåtelseform	Kommuntyp			
	Stockholm, Göteborg, Malmö	Övriga städer och köpingar	Övriga kommuner	Hela riket
Hyr lägenheten i öppna marknaden	56	43	9	28
Hyr lägenheten genom arbetsgivare	3	1	7	4
Hyr av bostadssocial stiftelse eller annat bostadssocialt företag	5	9	3	5
Äger huset eller lägenheten eller innehar den med bostadsrätt	35	43	75	58
Är inneboende	1	1	—	1
Annan upplåtelseform	—	3	6	4
Summa	100	100	100	100

¹ Avser den upplåtelseform enligt vilken hushållsföreståndaren disponerar bostaden.

Tab 7. Procentuell andel förvärvsarbetande män och kvinnor i olika åldrar. Personer 50 år och däröver

Ålder	Män	Kvinnor	Samtliga
50	98	38	70
51	98	29	67
52	100	31	64
53	97	29	61
54	95	45	74
55	100	32	67
56	94	40	68
57	100	29	64
58	95	32	55
59	96	46	73
60	79	23	49
61	88	26	54
62	81	17	49
63	87	19	46
64	72	22	47
65	83	11	46
66	73	24	54
67	54	15	34
68	63	6	24
69	52	0	21
70—74	25	3	13
75—	8	3	5
Samtliga	71	21	45

åldern från och med 50 år, som var förvärvsarbetande. Som förvärvsarbetande har definierats den som hade regelbunden inkomstbringande sysselsättning och en arbetstid som uppgick till minst ca en tredjedels normalarbetsdag. Av tabellen framgår att i stort sett 95—100 % av männen i åldern 50—59 år var förvärvsarbetande. Vid 60 år sjunker frekvensen och ligger under åren fram till 67 års ålder på genomsnittligt ca 80 %. Därefter inträder en kraftig nedgång, och det relativa antalet förvärvsarbetande i åldern 67—69 år uppgick till något mer än 50 %. Vad kvinnorna beträffar var självfallet frekvensen förvärvsarbetande betydligt lägre än i fråga om männen. I åldern 50—59 år förvärvsarbetade dock 30—45 % av samtliga kvinnor, och vid 60 respektive 67 år var fortfarande ca 25 respektive 15 % förvärvsarbetande.

Maj-Britt Karlsson

SUMMARY

In connection to the cost of living survey of 1958 a summary has been elaborated that illustrates the question of the repartition of the aged on different types of households, their housing conditions etc.

At the end of 1958 the total number of persons in the age of 67 years and more amounted to 720,000. The number of inmates in the homes for the aged in the age of immediate interest at that time was estimated at 30,000. It may be laid down that the majority of the aged in the age group in question belonged to private households.

The relative frequency of solitary persons increased with increasing age from 7—8 % in the age group 50—54 years and to 25 % in the age 75—79 with regard to men, and to about 35 % with regard to women. Of the 67—69 years old almost three quarters had the family position of head of the household or wife, and thus formed private households with wife respectively husband. Only about a tenth lived with their children, i.e. had the family position of father, mother, father-in-law or mother-in-law. Of the next age group almost 20 % lived with their children and about 25 % with some other relative. Of persons 75—79 years old almost 50 % lived with their children

and of the oldest almost 60 %. In the oldest age group only about 25 % had the family position of head of the household or wife.

About 20 % of the aged lived in big towns, 30 % in other towns or small market-towns and about 50 % in other municipalities. The solitary persons were pretty evenly distributed on the different types of municipalities, while the households consisting of married couples or — to a still greater extent — households where the aged lived with their children or some other relative were to be found mainly in the towns.

In the big towns it was most usual that the aged lived alone — about 40 % belonged to the type of households solitary. In the other towns most (45 %) lived together with their wives. In the provinces half of the aged lived with their children or with some other relative.

In the big towns 56 % of the aged lived in flats rented by the head of the household in the open market. As regards remaining towns and small market-towns it was as usual that the aged lived in rented flats as in houses of their own or in houses belonging to some society. In the other municipalities the group living in houses of their own or belonging to some society dominated. 75 % of the aged lived in such dwellings. It may be pointed out that the farm houses have been considered as

Cont. on page 346

Det kommunala ålderdomshemsbeståndet i landet i januari 1960

I denna publikation har tidigare i olika sammanhang behandlats frågor rörande den nyanordning av ålderdomshem, som pågår i landet sedan slutet av 1940-talet efter riktlinjer, som riksdagen fastställde år 1947 och bekräftade år 1957 i samband med behandlingen av propositionen nr 38/1957 angående vissa frågor rörande åldringsvården. Propositionen var grundad på 1952 års åldringsvårdsutrednings huvudbetänkande (SOU 1956:1).

De kommunala ålderdomshemmen har till huvudsaklig uppgift att bereda goda hemmiljöer åt de åldringar och invalider, som är i behov av ständig omvårdnad och tillsyn utan att vara i behov av vård på sjukvårdsanstalt. Den sjukvård som lämnas på hemmen, bör i princip ha karaktären av god hemsjukvård. Då utredning krävs av orsakerna till sjukdomstillstånd samt kvalificerad medicinsk vård påkallas har ålderdomshemmets läkare att ombesörja remiss till lämpligt sjukhus eller sjukhem. Av vikt för de moderna ålderdomshemmens sunda utveckling med hänsyn till såväl byggnadernas utformning som framför allt själva verksamheten vid hemmen är att man fasthåller vid att ålderdomshem inte är att betrakta som sjukvårdsanstalter. Av det antydda huvudsyftet med ålderdomshemmen följer principerna för byggnadernas utformning. Ett ändamålsenligt utformat ålderdomshem skall sålunda vara utrustat med enkelrum i sådan omfattning att varje pensionär, som så önskar, skall kunna erhålla ett eget rum. Hela interiören skall ge intryck av trivsamma hemmiljöer. Utrymme skall finnas för rekreation och för-

ströelser. Särskilt för den eftersträlvade aktiviteten inom ålderdomshemmet är det nödvändigt att lämpliga utrymmen finns för pensionärernas sysselsättning. Rekommendationen att ålderdomshemmen skall vara belägna i anslutning till vanlig bostadsbebyggelse och centralt i kommunerna avser att främja aktivitet och kontakter för pensionärerna.

Det pågående nyanordnandet av ålderdomshem innebär att de tidigare fattigvårdsanstalterna, som nu är oändamålsenliga, brandfarliga, nedslitna och ofta isolerat belägna, definitivt överges och ersätts med tidsenliga hem.

På socialstyrelsens socialvårdsbyrå har gjorts en sammanställning rörande de ålderdomshem, som var i bruk i januari månad 1960. I fråga om de äldre hemmen har härvid bl a utnyttjats vissa uppgifter avseende den 31 december 1956, till vilka motsvarighet inte finns i senare uppgiftsmaterial. Som vårdplatsantalet på äldre ålderdomshem ändras under årens lopp är följande uppgifter om platsantalet på dessa hem approximativa. Uppgifterna ger dock en uppfattning om den procentuella fördelningen av platsantalet på olika grupper av äldre ålderdomshem och om fördelningen av platserna på äldre och på nyanordnade hem.

I januari 1960 fanns i landet sammanlagt 1 380 ålderdomshem med ca 41 200 platser.

Stockholms stad drev 10 ålderdomshem och vårdhem med något över 3 300 vårdplatser. Av vårdplatsantalet har ca 30 % tagits i bruk från och med år 1947. Dessa platser är inrymda dels i 3 nyanord-

nade hem och dels i nyanordnade ålderdomshemsavdelningar, vilka ingår i ålderdomshem, som har avdelningar även i äldre byggnader.

Av de 1 370 ålderdomshemmen i landet i övrigt togs 970 eller 71 % i bruk före år 1947. De övriga 400 hemmen eller 29 % av samtliga ålderdomshem ute i länen har tagits i bruk från och med år 1947. Vårdplatsantalet fördelar sig med 59 % på de äldre hemmen och 41 % på de nyanordnade hemmen. Dessa hem redovisas i tab A och i det följande.

Tab A. Ålderdomshem i januari 1960, exklusive hemmen i Stockholms stad

Tagna i bruk	Antal hem		Antal platser		Medeltal platser per hem
	totalt	%	totalt	%	
Före år 1947	970	71	22 424	59	23
Fr o m år 1947 . . .	400	29	15 500	41	39
Samtliga	1 370	100	37 924	100	28

De nyanordnade ålderdomshemmen, som i medeltal har 39 platser per hem, är belägna i 389 kommuner. I 74 av dessa kommuner drevs i januari 1960 sammanlagt ca 110 äldre ålderdomshem.

Enligt hos socialstyrelsen tillgängliga uppgifter rörande äldre ålderdomshem synes de 400 nyanordnade ålderdomshem, som var i bruk i januari 1960, ha ersatt ca 345 gamla ålderdomshem med omkring 7 250 vårdplatser, vilka varit belägna i sammanlagt 285 kommuner. Nyttillskottet av vårdplatser under åren 1947—1959 torde med ledning därav kunna uppskattas till ca 8 250 platser.

De äldre hemmen, som i medeltal har endast 23 platser per hem, är belägna i sammanlagt 661 kommuner. Många av dem togs i bruk som ålderdomshem redan

under andra hälften av 1800-talet; enstaka hem ännu tidigare. I tab B har de äldre hemmen grupperats efter byggnadsmaterial.

Tab B. Ålderdomshem i januari 1960, som tagits i bruk före år 1947, exklusive hemmen i Stockholms stad

Byggnadsmaterial	Antal hem		Antal platser		Medeltal platser per hem
	totalt	%	totalt	%	
Trä	707	73	12 515	56	18
Sten	206	21	6 789	30	33
Trä och sten	57	6	3 120	14	55
Samtliga	970	100	22 424	100	23

Det övervägande antalet av de äldre ålderdomshemmen är alltså inrymt i byggnader, uppförda av trä. I denna grupp ingår de flesta av de små hemmen, vilket belyses av att det genomsnittliga platsantalet endast är 18 emot 23 för hela antalet äldre hem.

Av samtliga vårdplatser på ålderdomshem, som fanns i landet år 1954, var 26 % förlagda i enkelrum. Motsvarande procentsats var 37 för år 1958. De vårdplatser, som tagits i bruk under åren 1947—1959, är till 68 % förlagda i enkelrum. Det har under de gångna åren allt mer visat sig att dubbelrum på ålderdomshem är svåra att belägga. Många kommuner nödgas utnyttja dubbelrum som enpersonsrumsrum, varför man numera planerar allt färre dubbelrum på ålderdomshem. Som belysning härav kan nämnas att de vårdplatser, som tagits i bruk under åren 1947—1956, till 63 % är förlagda i enkelrum medan motsvarande procentsats beträffande de under åren 1957—1959 tillkomna vårdplatserna är 75.

Som allmän utgångspunkt vid planerandet av platsantalet på nya ålderdomshem brukar man utgå ifrån att var tion-

de person i åldrarna 70 år och däröver skall kunna beredas vård på ålderdomshem. För övrigt avvägs platsantalet med hänsyn till befolkningens åldersstruktur, förändringar, som kan förutses i nämnda avseende, och med hänsyn till tillgång på bostäder och hemhjälp för gamla, sjukvårdsplatstillgången etc i varje enskild kommun.

Folkmängden i landet har från årsskiftet 1950/51 till årsskiftet 1959/60 ökat med ca 6 %. Under motsvarande tid har antalet ålderspensionärer, dvs antalet personer i åldrarna 67 år och däröver, ökat med ca 22 %. Vid årsskiftet 1950/51 var ca 75 % av antalet ålderspensionärer i åldrarna 70 år och däröver. Under försättning att sistnämnda åldersgrupp utgjorde samma andel av antalet ålders-

pensionärer i januari 1960, torde antalet personer i åldrarna 70 år och däröver i januari 1960 kunna uppskattas till omkring 550 000. För jämförelse må nämnas att medan 10 % av åldringarna över 70-årsåldern i januari 1960 alltså utgjorde ca 55 000, var det faktiska antalet vårdplatser, som tidigare nämnts, ca 41 200.

Verksamheten på området är för närvarande mycket livlig. Vid årsskiftet 1959/60 pågick sålunda 89 ålderdomshemsbyggen med ca 3 600 platser. Under innevarande år och under första halvåret 1961 beräknas omkring 105 ålderdomshemsbyggen med ca 4 250 platser ha igångsatts.

Marja Lundquist

SUMMARY

The Municipal Homes for the Aged in January 1960. Since the end of the nineteen forties a new planning of the homes for the aged is going on in Sweden along the lines laid down by Parliament in 1947 and confirmed in 1957 in connection with a Government bill, based on the principal report of 1952 on the investigation of the care of the aged. (SOU 1956: 1)

The main object of the municipal homes for the aged is to offer good home-like surroundings for the aged and the invalids who need constant care and supervision without being in need of hospital attendance. The medical care given in these homes should have, in principle, the character of good domestic sick care. When an investigation of the causes of some illness is requested and qualified medical care wanted, the doctor of the home has to refer the patient to a suitable hospital or nursing home. To safeguard a sound development of the modern homes for the aged it is important, not only with a view to the shaping of the buildings but also, and this in the first place, with a view to the work itself within the homes, to stick to the principle that these homes should not be considered as nursing institutions. The main purpose of the homes for the aged as mentioned, thus indicates the principles for the shaping of the buildings. A home for the aged that is well adapted to its purpose should consequently be equipped with single rooms to such an extent that everybody can have a room to himself if he wishes. The entire interior should give a

feeling of homishness. There should be rooms for recreation and entertainment. In view of the activity aimed at within the homes for the aged, it is particularly necessary that suitable rooms are available for the inmates' various occupations. The recommendation of situating the homes in connection to ordinary dwelling houses and in the central places of the municipalities aims at the promotion of the pensionaries' activity and contact possibilities.

The new planning of the homes for the aged in progress implies that the former poor-houses, which are unsuitable with regard to today's needs, not fire-proof, worn-out and often situated in isolated places, are definitely abandoned and replaced by up-to-date homes.

In January 1960 there were 1,380 homes for the aged with about 41,200 places in the whole country.

The city of Stockholm ran 10 homes and institutions for the aged with somewhat more than 3,300 places. About 30 % of these places were taken into use from 1947 onwards. These places are provided partly in three new homes, partly in new departments appertaining to homes for the aged, having departments also in old buildings.

Of the 1,370 homes for the aged in the other parts of the country, 970 or 71 % started before 1947. The remaining 400 homes or 29 % of all the homes for the aged in the provinces were opened from 1947 onwards. 59 % of the places are in homes of the old type and 41 % in new ones.

The new homes for the aged, which on an average have 39 places per home, are situated

Cont. on page 347

Socialhjälpen under år 1959

I följande artikel redovisas i samman- drag en del av de statistiska uppgifter som mera utförligt kommer att framläggas i den årsredogörelse som ingår i serien Sve- riges officiella statistik under benämning- en »Socialhjälpen». De siffror som här publiceras är delvis preliminära, varför vissa justeringar kan komma att ske vid den slutliga redovisningen.

Antal hjälpta familjer och personer. Hela antalet familjer, som fått socialhjälp un- der 1959, uppgick till 155 500, innefat- tande sammanlagt 326 600 personer. An- talet hjälpta personer i relation till folk- mängden var för hela riket 4,4 per 100 invånare, varav för städerna 5,0 och för landsbygden 3,7. Inom olika delar av ri- ket är understödsfrekvensen mycket va- rierande, vilket framgår av följande sam- manställning.

	Antal hjelpta- gare i % av folk- mängden
Landsbygd	3,7
Mälarlän	3,7
Östra Götaland	2,9
Södra Götaland	2,7
Bohuslän och Vänern	2,8
Dalarna och Nedre Norrland	4,9
Övre Norrland	6,4
Städer	5,0
Stockholm	6,6
Göteborg	5,3
Malmö	5,0
Städer med 30 000—100 000 inv	4,7
» » 10 000—30 000 »	4,4
» » under 10 000 »	3,8
Hela riket	4,4

På landsbygden var frekvensen lägst i de södra och sydvästra delarna, inte fullt 3 %, och högst i övre Norrland, drygt 6 %.

Bland de skilda landskommunerna re- dovisas de högsta frekvenserna för norr- bottenkommunerna Karesuando (14,2 %) och Töre (12,3 %) samt Borgsjö i Väs- ternorrlands län (12,4 %). Bland städer- na har Arvika och Bollnäs de högsta frekvenserna med omkring 8 %, närmast följda av Eskilstuna, Visby, Härnösand och Umeå med ca 7 %.

Sedan närmast föregående år har en förskjutning inträtt så, att antalet famil- jer minskat med 0,5 % och antalet hjälpa- ta personer med 0,7 %. En bidragande orsak till det minskade behovet av social- hjälp har sannolikt varit det under 1959 avsevärt förbättrade arbetsmarknadsläget.

En uppdelning på olika familjetyper redovisas i tab 1. Därvid framkommer att nedgången är störst för familjetyper- na ensamman utan barn samt makar med barn. För de ensamma kvinnorna med barn redovisas en ökning med 3,4 %. Antalet barn i de hjälpta familjerna har

Tab 1. Antal hjälpfall inom olika familjetyper

	Antal år 1959	Förändring sedan år 1958	
		antal	i %
Antal hjälpta familjer	155 543	— 857	— 0,5
därav			
ensam man utan barn	45 326	— 637	— 1,4
» » med »	859	+ 18	+ 2,1
» kv utan barn	37 348	— 245	— 0,7
» » med »	18 998	+ 633	+ 3,4
gift par utan »	18 826	— 132	— 0,7
» » med »	34 186	— 494	— 1,4
Hjälpta personer . .	326 609	— 2 328	— 0,7
därav			
vuxna män	99 197	— 1 245	— 1,2
» kvinnor	109 358	— 238	— 0,2
barn under 16 år . .	118 054	— 845	— 0,7

Tab 2. Antal hjälpfall och hjälptagare inom olika riksområden

	Antal hjälp- fall	Förändring sedan 1958		Antal hjälp- tagare	Förändring sedan 1958	
		antal	%		antal	%
Landsbygd	60 226	— 188	— 0,3	137 022	— 381	— 0,3
Mälardalen	10 703	— 173	— 1,6	23 883	— 133	— 0,6
Östra Götaland	8 305	+ 12	+ 0,1	18 133	— 101	— 0,6
Södra Götaland	6 643	— 275	— 4,0	15 798	+ 6	0,0
Bohuslän och Västergötland	9 477	+ 394	+ 4,3	19 971	+ 1 055	+ 5,6
Dalarna och Nedre Norrland	15 939	— 244	— 1,5	35 421	— 872	— 2,4
Övre Norrland	9 159	+ 98	+ 1,1	23 816	— 336	— 1,4
Städer	95 317	— 659	— 0,7	189 587	— 1 927	— 1,0
Stockholm	28 540	— 928	— 3,1	53 288	— 1 752	— 3,2
Göteborg	11 380	— 133	— 1,2	21 051	— 931	— 4,2
Malmö	5 413	— 425	— 7,3	11 195	— 563	— 4,8
Städer med 30 000—100 000 inv	23 372	— 72	— 0,3	48 576	— 290	— 0,6
» » 10 000— 30 000 »	20 901	+ 1 015	+ 5,1	43 584	+ 2 001	+ 4,8
» » under 10 000 »	5 711	— 116	— 2,0	11 893	— 392	— 3,2
Hela riket	155 543	— 847	— 0,5	326 609	— 2 308	— 0,7

minskat med 0,7 %, antalet vuxna kvinnor med 0,2 % samt antalet vuxna män med 1,2 %.

Vid den uppdelning efter geografiska områden som gjorts i tab 2 framgår, att det föreligger rätt stora variationer mellan olika delar av riket samt mellan städer av olika storlek i fråga om förändringarna mellan 1958 och 1959. På landsbygden har socialhjälpens omfattning ökat mest i Bohuslän och västergötland såväl i fråga om antalet fall som i fråga om antalet hjälpta personer. Bland städerna är nedgången störst i Malmö, medan städer mellan 10 000—30 000 invånare visar en uppgång med ca 5 %.

I vissa städer har ökningen av antalet hjälpta personer varit rätt kraftig. För omkring 1/10 av alla städer redovisas sålunda en ökning med 20 % eller mer. Ordnade efter den relativa ökningen redovisas dessa städer i efterföljande tablå.

Å andra sidan har en minskning med 20 % eller mer av antalet hjälpta personer redovisats för 7 städer. Störst var nedgången i Askersund (63 %), varefter kommer Trosa (53 %), Vadstena

(28 %), Lund (24 %), Arboga (23 %), Söderköping (22 %) samt Hedemora (20 %).

	Antal hjälptagare		Ökning i %
	1958	1959	
Sigtuna	58	96	65,5
Öregrund	51	73	43,1
Gränna	35	50	42,9
Hudiksvall	452	607	34,3
Tidaholm	114	151	32,5
Värnamo	275	360	30,9
Mariestad	318	414	30,2
Säffle	266	340	27,8
Bollnäs	1 031	1 282	24,3
Ängelholm	267	327	22,5
Eksjö	274	335	22,3
Sävsjö	159	194	22,0
Borlänge	689	831	20,6

Socialhjälpens kostnader. Inalles utbetalade socialnämnderna under 1959 socialhjälp till ett värde av 136 milj kr mot 130 milj kr ett år tidigare, dvs en ökning på 4,7 %. På landsbygden var uppgången 7 % och i städerna 3,5 %. Av socialhjälpens totala kostnader redovisades 82 % till hjälp för uppehållet, 9 % till vård på sjukvårdsanstalt samt 9 % till »annan hjälp».

Till socialhjälp för uppehållet utbeta-

lades under 1959 sammanlagt 111,7 milj kr, vilket innebär en ökning sedan närmast föregående år med 3,7 milj kr (3,4 %). Ökningen av dessa kostnader har varit något större i städerna än på landsbygden.

Under år 1959 bekostade socialnämnderna vård på sjukvårdsanstalt till ett värde av 12,5 milj kr. Detta utgör en ökning sedan 1958 med 1,6 milj kr (15 %). Uppgången av kostnaderna har relativt sett varit större på landsbygden (17 %) än i städerna (12 %).

Kostnaden för de socialhjälpfall som erhållit »annan hjälp» (dvs inackordering, utrustning för intagning på anstalt, resor, kostnader för yrkesutbildning, tandvård, läkarvård, begravningskostnader

m m) uppgick år 1959 till 11,7 milj kr, vilket innebär en ökning sedan 1958 med 0,8 milj kr. Denna uppgång är helt koncentrerad till landsbygden.

Kommunernas sammanlagda kostnader för olika hjälpformer på landsbygden och i städerna framgår av följande tablå.

		Social- hjälp till uppe- hållet	Vård på sjuk- vårds- anstalt	Annan hjälp	Samt- liga hjälp- former
		Miljoner kr			
Landsbygd	1959	33,7	6,9	6,5	47,1
	1958	32,2	5,9	5,9	44,0
Städer	1959	78,0	5,6	5,2	88,8
	1958	75,8	5,0	5,0	85,8
Hela riket	1959	111,7	12,5	11,7	135,9
	1958	108,0	10,9	10,9	129,8

Barbro Wängberg

SUMMARY

Social Assistance in 1959. The following article contains a summary of part of the statistic data which will be presented more in detail in the annual report comprised in the series Official Statistics of Sweden under the title of "Social Assistance". The figures published below are to a certain extent preliminary, and consequently some adjustments may be made in the final report.

The total number of families having received social assistance in 1959 was 155,500, comprising together 326,600 persons. The number of persons assisted in relation to the population was for the whole country 4.4 per 100 inhabitants, whereof for the towns 5.0 and for the rural districts 3.7. Within different parts of the country the frequency of the assistance varies a lot. In the rural districts the frequency in the Southern and South-Western parts was not quite 3 %, the corresponding figure in upper Norrland being a good 6 %.

Since last year there has been a change in such a way that the number of families has been reduced by 0.5 % and the number of persons having received assistance by 0.7 %. One of the reasons for the reduced need of social assistance has no doubt been the fact that in 1959 the situation on the labour market underwent a considerable improvement. The greatest reduction is noted for the family types of single men without children and married couples with children. For single women with children an increase by 3.4 % is reported. The number of children in the assisted families has gone down with 0.7 %, the corresponding figure for adult women is 0.2 % and for adult men 1.2 %. There are quite considerable variations between the different parts of the country and between towns of different size

with regard to the changes between 1958 and 1959. Amongst the towns the reduction is greatest in Malmö, while towns with between 10,000—30,000 inhabitants show an increase of about 5 %. In certain towns the increase of the number of assisted persons has been quite important. For about 1/10 of all towns an increase of 20 % or more is thus reported. On the other hand a reduction by 20 % or more of the number of assisted persons has been reported for 7 towns.

The social boards paid in 1959 social assistance with a total of 136 million crowns against 130 million the year before, thus an increase of 4.7 %. In the rural districts the rise was 7 % and in the towns 3.5 %. Of the total social assistance cost 82 % were reported as cost of living support, 9 % for hospital nursing and 9 % for "other help". In 1959 111.7 million crowns were paid in social assistance as cost of living support, which means an increase of 3.7 million crowns (3.4 %) since the preceding year. The increase of these expenses has been somewhat greater in the towns than in the rural districts. In 1959 the social boards paid 12.5 million crowns for hospital nursing. This means an increase of 1.6 million crowns (15 %) since 1958. The rise in expenses has been greater, relatively speaking (17 %), in the rural districts than in the towns (12 %). The expenses for the social assistance cases who have received "other assistance" (i.e. board-and-lodging accommodation, outfit for admission into home, travelling, expenses for vocational training, care of the teeth, medical attendance, funeral cost etc., amounted to 11.7 million crowns in 1959, which implies an increase of 0.8 million crowns since 1958. This increase is entirely concentrated to the rural districts.

På allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare intagna under år 1959

Under år 1959 intogs på de allmänna vårdanstalterna för alkoholmissbrukare 2 662 personer mot 2 522 föregående år. Härav var 1 924 tvångsintagna och 738 frivilligt ingångna. Antalet frivilliga ökade rätt kraftigt i jämförelse med 1958, då 548 frivilliga redovisades. Endast 90 kvinnor intogs (dvs 3,4 % av samtliga).

Av de olika länen uppvisade 15 en ökad intagningsfrekvens jämfört med 1958. Störst var ökningen i Uppsala, Kronobergs och Jämtlands län med respektive 48, 47 och 39 %. Ökningen av det absoluta antalet intagna var högst för Stockholms stads vidkommande, nämligen 122. Sammanlagt 10 län redovisade en minskad intagning. Ser man på omfattningen av intagningarna i förhållande till folkmängden i de olika länen, finner man de högsta talen för Stockholms stad (med 79 per 100 000 inv), för Göteborgs och Bohus län (56) samt för Malmöhus län (52). De lägsta intagningsfrekvenserna har Gotlands län (9), Kristianstads län (12), Kronobergs län (14) samt Skaraborgs län (15).

De intagnas fördelning efter ålder och civilstånd framgår av efterföljande tablå.

Beräknar man frekvensen intagna inom olika åldrar per 100 000 av den manliga befolkningen, visar det sig att den högsta frekvensen finns i åldrarna mellan 35 och 54 år (mellan 144 och 169 intagna). Genomsnittsåldern för samtliga intagna var 43,5 år.

De frånskilda är starkt överrepresenterade och denna överrepresentation har ökat under de senaste åren. De utgör omkring 2 % av samtliga män i riket, men icke mindre än 25 % av samtliga intagna (föregående år 24 %). Andelen ogifta

Ålder	Antal intagna	I %
—24	76	2,9
25—29	224	8,4
30—34	295	11,1
35—39	406	15,3
40—44	403	15,1
45—49	463	17,4
50—54	370	13,9
55—59	239	9,0
60—64	107	4,0
65—69	60	2,2
70—	19	0,7
Samtliga	2 662	100
därav:		
ogifta	1 086	40,8
gifta	854	32,1
änklingar	64	2,4
frånskilda	658	24,7

har från 1958 till 1959 ökat från 40 till 41 % samt andelen gifta minskat från 33 till 32 %.

I genomsnitt har 110 fall per 100 000 av den vuxna manliga befolkningen tagits in på vårdanstalt. År 1958 var motsvarande siffra 105. För 100 000 ogifta var talet 178 (164), för gifta 51 (=), för änklingar 87 (84) samt för frånskilda 1 157 (1 155).

Vid en fördelning av de intagna efter frekvensen av tidigare anstaltsvård finner man att 51 % är förstagångsintagna, att 25 % är intagna för andra gången, att 13 % intagits för tredje gången samt att 11 % vårdats tre eller flera gånger tidigare. Jämfört med 1958 innebär dessa siffror inte några nämnvärda förändringar. Kategorin andragångsintagna ökade dock med ett hundratal personer (från 22,8 till 25,4 % av samtliga).

Fördelningen av de intagna efter kriminell belastning framgår av sammanställningen överst på nästa sida, vari som jämförelse även uppgifter för åren 1957 och 1958 lämnas.

Den relativa andelen ostraffade har

	Antal			Procent		
	1957	1958	1959	1957	1958	1959
Icke undergått frihetsstraff eller tvångsarbete . .	1 476	1 726	1 744	69,9	68,4	65,5
Undergått frihetsstraff men ej tvångsarbete . .	605	762	869	28,6	30,2	32,6
Undergått tvångsarbete men ej frihetsstraff . .	10	10	15	0,5	0,4	0,6
Undergått både frihetsstraff och tvångsarbete . .	21	24	34	1,0	1,0	1,3

från 1958 till 1959 ytterligare minskat något, medan andelen frihetsstraffade ökat från 30 till 33 %.

Rörande de intagningsgrunder, som länsstyrelsen anger i sina resolutioner, bör påpekas att det i många fall förekommer flera grunder. I nedanstående tablå upp-
tas dessa varje gång de redovisas, varför summan blir större än 2 662 och den relativa fördelningens summa överstiger 100.

Intagningsgrund	Antal	I %	I % år 1958
Farliga	271	10,2	12,9
Kringflackande	17	0,6	0,7
Bristande försörjnings- plikt	257	9,7	12,3
Parasiterande	145	5,4	7,6
Hjälplösa	732	27,5	28,0
Grovt störande	99	3,7	4,4
Återfallsfyllerister . .	646	24,3	29,2
Brott mot utskrivnings- villkor	459	17,2	16,0
Frivilligt ingångna . .	738	27,7	21,7

I jämförelse med närmast föregående år redovisas en relativ ökning av andelen frivilligt ingångna. Detta sammanhänger till en del med att det i något större utsträckning varit möjligt att bereda vård-
plats för denna kategori klienter. Även de som brutit mot utskrivningsvillkoren har

ökat medan däremot gruppen återfalls-
fyllerister, farliga, dåliga försörjare och parasiterande har minskat något i förhål-
lande till föregående år.

En fördelning av de olika länens in-
tagningsfall efter intagningsgrund ger vid handen att återfallsfyllerister, frivilliga och sådana som brutit mot utskrivnings-
villkor förekom i samtliga län. Den rela-
tivt största frekvensen av farliga alkohol-
missbrukare uppvisar Malmöhus, Upp-
sala och Kronobergs län (med resp 82
av 323, 8 av 34 samt 5 av 22), av dåliga
försörjare Blekinge län (med 6 av 28),
av hjälplösa Stockholms, Älvsborgs och
Norrbottens län (med resp 36 av 112, 31
av 99 samt 23 av 74), av återfallsfyller-
ister Kronobergs län (med 7 av 22) samt
av frivilliga Kopparbergs, Kristianstads
och Gotlands län (med resp 19 av 64, 13
av 32 samt 2 av 5).

Det procentuella antalet ingripanden,
som tillkommit genom de lokala nykter-
hetsnämndernas initiativ, har fortsatt att
öka; sedan 1958 från 87 till 89 %. (År
1956 var andelen 77 %.) Däremot har de
fall där polismyndighet varit initiativta-
gare avtagit från 12 % år 1958 till 10 %.

Märta Gundberg

Barbro Wängberg

SUMMARY

Persons Admitted into Institutions for Inebriates in 1959. In the year 1959 2,662 persons were admitted into public institutions for inebriates against 2,522 the year before. Of these 1,924 were admitted under compulsion and 730 voluntarily. The number of voluntarily admitted persons increased quite considerably as compared to 1958, when 548 voluntarily admitted persons were reported. Only 90 women were admitted (i.e. 3.4 % of the total number).

The highest frequency is found in the ages 35—54 years. The average age for all persons admitted was 43.5 years.

Divorced persons are strongly over-represented, and this overrepresentation has increased during the last few years. They represent about 2 % of all men in the country but

not less than 25 % of the total number of admitted persons (last year 24 %). From 1958 to 1959 the percentage of unmarried people has increased from 40 to 41 %, while the percentage of married people dropped from 33 to 32 %.

On an average 110 cases per 1,000,000 of the adult population have been admitted into institutions for care. The corresponding figure in 1958 was 105 (164 unmarried, 51 married and 1,157 divorced persons).

51 % are first time admitted cases, 25 % second time and 13 % third time admitted cases 11 % have been treated earlier three times or more.

The relative percentage of unpunished persons has gone down somewhat further from 1958 to 1959, while the percentage of imprisoned persons has increased from 30 to 33 %.

Utlänningar i Sverige

EN ÖVERSIKT FÖR TREDJE KVARTALET 1960 OCH LÄGET DEN 1 OKTOBER 1960

Nedanstående översikt är liksom tidigare redogörelser beträffande utlänningar i Sverige grundad på statistik utarbetad inom statens utlänningskommission. Närmast föregående kvartalsöversikt framlades i augustihäftet av Sociala Meddelanden 1960.

Utlänningar med uppehållstillstånd. Enligt 27 § utlänningskungörelsen 4 juni 1954 äger utlänning icke uppehålla sig i riket längre tid än tre månader utan att inneha gällande uppehållstillstånd. Stadgandet gäller dock ej medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge och ej heller för utlänningar som innehar bösättningstillstånd. Vidare må erinras om att barn under 16 år i regel är införda i

föräldrarnas pass, varvid särskilt uppehållstillstånd inte utfärdas. Som framgår av tab 1 uppgick antalet gällande uppehållstillstånd den 1 oktober 1960 till 46 576. Detta innebär en ökning sedan den 1 juli 1960 med 1 057 men en minskning sedan den 1 oktober 1959 med 3 516. Till en del beror minskningen på naturalisationer. För vissa nationaliteter framträder naturalisationens inverkan på antalet uppehållstillstånd mycket starkt, särskilt om jämförelsen utsträcks längre bakåt i tiden. Sålunda uppgick antalet uppehållstillstånd inom den baltiska folkgruppen den 1 januari 1946 till 25 977 mot 4 903 vid sistlidna kvartalsskifte. Det må beaktas att siffrorna också påverkas av bl a emigration.

Tab 1. Uppehållstillstånd för utlänningar

Nationalitet	1959	1960		
	1 okt	1 juli	1 okt	därav män
Baltisk	6 287	5 055	4 903	3 263
Belgisk	86	93	88	37
Brittisk	1 240	1 277	1 317	679
Fransk	582	571	582	354
Nederländsk . . .	1 210	1 196	1 232	772
Italiensk	3 174	3 076	3 237	2 003
Polsk	1 807	1 510	1 508	936
Schweizisk	1 127	1 123	1 193	748
Tjeckoslovakisk . .	243	213	201	142
Tysk	19 663	17 622	18 020	7 713
Ungersk	6 221	5 495	5 725	3 778
USA-medborgare . .	1 557	1 644	1 784	1 010
Österrikisk	2 709	2 521	2 601	1 417
Övriga	4 186	4 123	4 185	2 693
Summa	50 092	45 519	46 576	25 545

Naturaliserade utlänningar. Under tredje kvartalet 1960 har 1 481 utlänningar blivit svenska medborgare, varav 1 342 efter Kungl Maj:ts beslut. I totalsiffran ingår såväl barn som svenskfödda utländska medborgare, vilka senare i föreskriven ordning återtagit svenskt medborgarskap. Beträffande fördelningen efter förutvarande nationalitet kan nämnas, att 424 finländare, 365 tyskar, 209 balter, 106 danskar, 61 norrmän och 57 polacker förvärvat svenskt medborgarskap under det här redovisade kvartalet.

Födda och avlidna utlänningar. Enligt de uppgifter som under årets tredje kvartal inkommit till utlänningskommissionen var

Tab 2. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 oktober 1960, fördelade efter yrkesgrupp och nationalitet

Yrkesgrupp	Totalt	Därav							
		Dansk	Norsk	Fin- ländsk	Bal- tisk	Tysk	Itali- ensk	Ung- ersk	Öster- rikisk
<i>Jordbruk och skogsbruk</i>	9 899	2 515	952	5 136	109	609	7	107	120
Jordbruk	2 882	1 590	115	655	26	220	4	76	67
Trädgårdsskötsel	1 243	263	65	448	7	284	3	16	34
Fiske	63	37	1	19	3	2	—	—	—
Skogsbruk	5 711	625	771	4 014	73	103	—	15	19
<i>Industri och hantverk</i>	53 651	9 420	3 505	23 663	1 988	5 272	1 970	3 322	1 286
Malmbrytning o metallindustri	26 865	3 804	1 447	12 082	1 019	2 837	1 484	1 798	730
Jord- och stenindustri	1 612	563	63	464	21	174	101	123	32
Träindustri	2 085	323	195	1 024	75	212	6	76	42
Pappers- och grafisk industri . .	3 048	604	251	1 237	83	339	34	202	73
Livsmedelsindustri	3 473	1 045	207	1 090	63	389	47	196	178
Textilindustri	4 295	656	242	1 957	330	332	66	375	39
Beklädnadsindustri	5 360	462	417	3 244	189	439	94	203	107
Läder-, hår- o gummivaruind	2 239	742	148	652	104	176	39	186	22
Kemisk-teknisk industri	998	226	92	437	28	87	23	51	12
Byggnadsindustri	3 657	991	442	1 473	76	280	74	111	51
Kraft-, belysnings- o vattenverk	19	4	1	3	—	7	2	1	—
<i>Samfärdsl</i>	8 902	2 395	968	2 384	223	1 055	169	125	71
Landtransport	1 408	325	198	485	91	84	25	83	17
Luftfart	65	10	45	4	1	1	1	—	—
Sjöfart	7 429	2 060	725	1 895	131	970	143	42	54
<i>Handel</i>	15 228	1 582	1 514	6 807	305	2 233	385	388	565
Försäljnings- o affärsverksamhet	2 311	406	362	812	43	383	38	37	38
Lagerarbete	1 787	316	217	755	80	117	30	115	22
Bank- och försäkringsverksamhet	405	14	33	169	42	53	5	23	8
Hotell och restauranger	10 725	846	902	5 071	140	1 680	312	213	497
<i>Förvaltning och fria yrken . . .</i>	9 437	1 134	1 451	1 734	436	1 706	317	533	250
Allmän tjänst	66	17	14	20	4	5	—	1	—
Socialvård	64	8	11	11	4	21	—	2	1
Tekniska arbetsområden	4 085	474	931	601	194	713	48	311	131
Kontorsarbete	3 263	303	410	997	209	672	64	100	62
Undervisning och journalistik	479	31	48	69	19	61	10	60	12
Organisationsverksamhet	13	—	3	2	2	5	—	—	—
Konstnärlig verksamhet	1 467	301	34	34	4	229	195	59	44
<i>Hälso- och sjukvård, hygien . . .</i>	6 053	1 190	727	2 559	77	876	25	120	127
<i>Husligt arbete</i>	6 070	510	474	1 802	19	2 734	40	21	182
<i>Genomgående yrken, diversearbete .</i>	4 054	738	339	1 912	160	361	91	142	84
Genomgående yrken	2 931	503	244	1 364	103	320	82	97	65
Diversearbete	1 123	235	95	548	57	41	9	45	19
<i>Arb, ej hänförl t annan näringsgren</i>	1 918	130	147	445	21	356	44	94	176
<i>Beredskaps- och arkivarbete . . .</i>	115	2	—	6	35	10	—	35	2
Summa	115 327	19 616	10 077	46 448	3 373	15 212	3 048	4 887	2 863
» 1/7 1960	108 406	19 320	9 725	43 597	3 363	14 180	2 742	4 613	2 161
» 1/10 1959	104 656	19 002	9 142	40 366	3 776	14 465	2 701	4 271	2 488

antalet avlidna utlänningar 94, medan antalet av utländska kvinnor i Sverige födda barn uppgick till 1 085. Av barnen hade 440 finländsk, 227 dansk, 123 tysk, 103 norsk och 45 ungersk nationalitet.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Enligt utlänningskungörelsen åligger det envar som anställt utlänning i sin tjänst att inom tjugofyra timmar efter anställningens tillträdande göra skriftlig anmälan härom till polismyndigheten i orten. Vid anställningens upphörande skall arbetsgivaren inom samma tidrymd göra motsvarande avanmälan. Anmälningsskyldighet föreligger i fråga om samtliga utländska arbetstagare som fyllt 16 år, oavsett om arbetstillstånd¹ erfordras eller ej. På grundval av till utlänningskommissionen inkomna arbetsanmälningskort — som även passerar länsarbetsnämnderna (bl a i och för yrkeskodifiering) — företas vid varje kvartalsskifte en räkning av antalet arbetsanmälda utlänningar. I det följande framläggs resultaten av den per den 1 oktober 1960 verkställda räkningen.

Som framgår av tab 2 uppgick det totala antalet arbetsanmälda utlänningar vid slutet av tredje kvartalet 1960 till 115 327, vilket innebär en ökning med 6 921 sedan föregående kvartalsskifte. En jämförelse med motsvarande kvartalsskifte år 1959 visar en ökning med nära 10 700 personer. Ökningen är främst att hänföra till den finländska arbetskraften.

¹ Inemot 80 % av de utländska arbetstagarna i Sverige är befriade från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Befrielsen gäller danskar, normmän, isländare, finländare, utlänningar med svenskt främlingspass (bl a balter, ungrare och andra flyktingar) samt utländska kvinnor gifta med svenska medborgare. Oavsett nationalitet föreligger befrielse i fråga om husligt arbete och torvarbete. Ett flertal kategorier av utlänningar, som besöker riket mera tillfälligt, kan under vissa förutsättningar erhålla dispens från arbetstillståndsskyldigheten under en tid av tre månader. Dessutom förekommer vissa andra lättnader i bestämmelserna om arbetstillstånd.

Under tredje kvartalet 1960 ökade antalet arbetsanmälda finländare med 2 851.

Av de arbetsanmälda var 75 756 män och 39 571 kvinnor. Sedan föregående kvartalsskifte har antalet män ökat med 5 091 och antalet kvinnor med 1 830. Ökningen sedan den 1 oktober 1959 utgör ca 8 100 manliga och ca 2 600 kvinnliga arbetstagare.

Icke mindre än 40 % av de utländska arbetstagarna var av finländsk nationalitet. Tillsammans utgjorde det nordiska inslaget 66 % av den utländska arbetskraften. Bland de i tab 2 och 3 icke redovisade nationaliteterna kan nämnas nederländare (1 291), briter (1 072), schweizare (962), spanjorer (833), jugoslavier (712) och fransmän (516).

Tillskottet av utländsk arbetskraft under det här redovisade kvartalet hänförs sig främst till gruppen industri och hantverk. Enbart inom metallindustrin har antalet arbetsanmälda ökat med nära 1 400, varav ca 1 000 av finländsk nationalitet. Betydande ökningar uppvisar också textil- och beklädnadsindustrin (+ 585), livsmedelsindustrin (+ 429) samt byggnadsindustrin (+ 287). Antalet arbetsanmälda utlänningar inom sjöfarten var drygt 500 högre än vid föregående kvartalsskifte. Inom hotell- och restaurangbranschen har under sommar-månaderna registrerats en sedvanlig ökning av antalet utländska arbetstagare. På grund av viss eftersläpning i avanmälningsförfarandet påverkar denna säsongmässiga uppgång i viss utsträckning även siffrorna för den 1 oktober. Detsamma torde också gälla i fråga om gruppen konstnärlig verksamhet, vartill räknas musiker, varietéartister o dyl.

Länsuppgifter över antalet arbetsanmälda utlänningar återfinns i tab 3. Finländarna har sedan föregående kvartalsskifte ökat i antal inom samtliga län. Ökningarna är absolut sett störst inom Stock-

Tab 3. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 oktober 1960, fördelade efter län och nationalitet

Län	Totalt	Därav								
		Dansk	Norsk	Finländsk	Baltisk	Polsk	Tysk	Italiensk	Ungersk	Österrikisk
Stockholms stad . . .	25 259	2 395	2 275	10 600	803	240	4 032	784	786	672
Stockholms	9 689	811	559	4 868	271	53	1 668	369	240	252
Uppsala	1 644	166	91	807	73	13	205	30	90	55
Södermanlands	4 310	581	181	2 266	232	27	402	80	238	86
Östergötlands	3 155	511	219	1 055	214	59	506	122	160	81
Jönköpings	2 024	488	135	619	65	32	332	7	161	47
Kronobergs	680	228	37	91	9	14	146	2	92	16
Kalmar	753	165	59	156	25	13	136	11	75	21
Gotlands	195	101	4	58	4	—	16	2	1	1
Blekinge	798	232	33	219	39	13	77	3	112	16
Kristianstads	1 166	524	39	192	7	19	220	10	74	20
Malmöhus	11 778	5 357	428	1 084	160	180	1 896	334	972	309
Hallands	1 226	376	70	244	54	21	218	12	115	25
Göteborgs och Bohus	14 612	3 254	1 909	3 549	787	180	1 822	592	630	255
Älvsborgs	6 050	833	495	3 223	287	53	543	12	227	101
Skaraborgs	1 566	231	145	642	32	11	253	35	87	46
Värmlands	4 181	771	934	1 440	32	18	360	27	140	234
Örebro	4 148	616	294	1 986	88	28	574	43	151	141
Västmanlands	8 009	604	560	4 564	103	57	713	501	302	232
Kopparbergs	4 374	634	450	2 442	24	43	362	22	109	117
Gävleborgs	2 431	304	194	1 345	48	15	282	15	53	51
Västernorrlands	2 143	128	188	1 513	13	3	155	9	22	37
Jämtlands	1 110	57	361	573	2	—	72	—	5	10
Västerbottens	920	50	120	598	1	2	87	4	15	13
Norrbottnens	3 106	199	297	2 314	—	7	135	22	30	25
Hela riket	115 327	19 616	10 077	46 448	3 373	1 101	15 212	3 048	4 887	2 863
därav män	75 756	15 518	6 372	27 628	2 474	779	8 231	2 185	3 625	1 973

holms stad samt Västmanlands, Älvsborgs och Stockholms län, inom vilka områden antalet arbetsanmälda finländare ökat med tillsammans ca 1 500. Betydligt mindre är förändringarna i fråga om den danska och den norska arbetskraften. Nämnvärda ökningar föreligger här endast inom Göteborgs och Bohus län samt Värmlands län. Antalet tyskar har ökat med drygt 1 000. Hälften av denna ökning är att hänföra till Stockholms stad, Malmöhus län samt Göteborgs och Bohus län.

Som nämnts har antalet arbetsanmälda finländare inom metallindustrin under tredje kvartalet ökat med ca 1 000 (830

män, 170 kvinnor). Största uppgången har härvid ägt rum inom Västmanlands län, där antalet arbetsanmälda finländska metallarbetare ökat med 257 (221 män, 36 kvinnor). En ökning om vardera ca 130 arbetsanmälda finländare uppvisar metallindustrin inom Stockholms stad och län samt Kopparbergs län. Ökningen inom livsmedelsindustrin gäller i första hand Malmöhus län och avser främst danskar och österrikare. Gruppen byggnadsverksamhet visar ökning inom Stockholms stad samt Norrbottens län.

Lennart Hellestedt

Summary se s 347.

Omsättningen inom detaljhandel m m 2:a kvartalet 1960¹

Tab 1. Indextal² (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m 1:a kvartalet 1957—2:a kvartalet 1960

	Indextal (2:a kvartalet 1955 = 100) för													
	1957				1958				1959				1960	
	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv
Livsmedelsbutiker	100	110	110	114	103	112	113	115	104	113	115	126	105	119
Beklädnadsbutiker	69	100	76	115	72	99	71	117	73	98	72	129	68	101
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	70	105	76	117	72	103	72	117	74	104	73	134	68	110
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	51	91	70	86	54	90	62	85	54	91	62	95	50	94
Butiker för herr- och damkonfektion i kombination samt barnkonfektionsbutiker	60	98	66	101	59	93	61	105	63	91	59	110	55	93
Manufakturbutiker och textila varuhus	85	101	90	133	91	105	89	140	91	109	92	149	90	112
Skobutiker och skomakerier	59	113	90	120	60	113	85	121	66	118	83	123	63	127
Skobutiker	58	113	89	123	61	114	83	123	67	118	81	127	63	127
Skomakerier	67	110	99	99	56	103	99	93	60	113	92	91	61	122
Inventariebutiker	123	111	120	171	130	122	120	192	138	116	132	257	112	125
Butiker för heminredningstextilier	111	103	111	144	112	110	130	189	136	108	140	248	132	119
Butiker för möbler	106	99	100	159	109	106	102	165	114	111	116	227	94	121
Bosättningsaffärer	110	122	134	184	110	109	124	187	114	109	128	208	97	120
Radio-, el- och belysningsaffärer	142	118	136	181	158	139	122	203	161	119	138	291	122	122
Järn-, cykel- och sportaffärer	69	108	111	97	73	111	108	103	81	117	116	133	77	126
Övriga specialbutiker	103	111	114	136	110	119	119	144	113	122	125	154	111	125
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	86	108	104	122	86	113	108	132	86	113	110	131	79	113
Urmakerier, optikaffärer	108	114	122	147	112	116	121	158	114	128	149	194	118	146
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	108	112	126	140	117	122	132	146	121	127	137	160	123	131
Tobaksbutiker	103	101	103	129	109	110	113	133	112	111	116	129	108	105
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	89	120	122	125	102	117	121	119	91	115	112	129	93	119
Varuhus, basarer, postorderfirmor	94	128	122	172	101	135	124	185	113	147	138	217	120	171
Summa egentlig detaljhandel	94	109	105	124	98	113	107	129	101	115	111	145	98	121
Restauranger, kaféer och konditorier	78	93	95	79	77	93	96	86	78	94	96	88	85	103
Restauranger	73	87	89	73	69	87	92	80	72	88	90	84	82	100
Kaféer och konditorier	90	106	109	93	93	107	106	96	91	106	107	94	91	110
Betjäningsställen	100	120	112	121	111	131	114	128	114	133	116	135	124	147
Frisersalonger, hygieniska institut	91	115	103	113	100	123	106	120	103	126	111	126	106	134
Bad- och tvättinrättningar	109	134	116	121	112	135	119	131	118	137	112	138	119	147
Samtliga branscher	93	108	105	120	96	112	106	125	99	114	109	140	97	120

¹ Se anm nederst på s 342. — ² Indexentalen fr o m 1:a kvartalet 1960 har beräknats med utgångspunkt från omsättningsbelopp i vilka allmän varuskatt ingår.

Tab 2. Indextal¹ för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 2:a kvartalet och 1:a—2:a kvartalen 1960 samt uppräknade försäljningssummor

	Antal identiska företag 1:a och 2:a kv 1960	Uppräknade försäljningssummor milj kr 2:a kv 1960	Indextal för 2:a kv 1960		Indextal för 1:a—2:a kv 1960 (1:a—2:a kv 1959 = 100) ²
			(1:a kv 1960 = 100) ²	(2:a kv 1959 = 100) ³	
Livsmedelsbutiker	676	2 141,7	113	104	103
Beklädnadsbutiker	514	809,5	149	103	99
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier . . .	93	178,0	161	105	100
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	85	161,8	189	104	99
Butiker för herr- och damkonfektion samt barnkonfektionsbutiker	74	164,5	170	103	97
Hatt- och mössbutiker, modebutiker	21	20,6	165	..	..
Manufakturbutiker och textila varuhus . . .	199	261,5	124	103	101
Päls- och skinnvarubutiker	32	11,4	64	90	78
Skobutiker och skomakerier	112	152,9	201	107	103
Skobutiker	71	136,3	201	107	103
Skomakerier	41	16,7	202	108	106
Inventariebutiker	300	370,1	112	108	94
Butiker för heminredningstextilier	47	28,1	90	110	103
» » möbler	62	104,9	128	109	96
Bosättningsaffärer	62	33,5	123	110	97
Radio-, el- och belysningsaffärer	75	138,0	100	102	87
Butiker för hemslöjd och leksaker	48	15,8	111	105	101
Järn-, cykel- och sportaffärer	137	248,6	165	108	103
Övriga specialbutiker	397	735,1	113	102	101
Blomsterhandel	51	81,6	101	107	102
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer . .	58	86,9	142	100	97
Juvellerarbutiker	18	29,8	144	..	..
Urmakerier, optikaffärer	29	43,0	123	114	109
Fotoaffärer och -ateljéer	39	40,5	152	115	107
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	120	301,0	107	103	102
Tobaksbutiker	40	111,1	97	94	95
Läderhandel	24	15,2	129	..	..
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	27	20,7	128	103	103
Varuhus, basarer, postorderfirmor	22	327,8	142	117	112
<i>Summa egentlig detaljhandel</i>	<i>2 185</i>	<i>4 806,4</i>	<i>123</i>	<i>105</i>	<i>102</i>
<i>Restauranger, kaféer och konditorier</i>	<i>456</i>	<i>342,6</i>	<i>122</i>	<i>110</i>	<i>109</i>
Restauranger	298	233,1	122	114	114
Kaféer och konditorier	158	109,6	121	103	101
<i>Betjäningsställen</i>	<i>253</i>	<i>166,9</i>	<i>119</i>	<i>111</i>	<i>110</i>
Frisersalonger, hygieniska institut	125	85,8	127	107	105
Bad- och tvättinrättningar	119	63,8	124	107	104
Samtliga branscher	2 894	5 315,9	123	106	102

¹ Se not 2, tab 1.

² Uträknade enligt uppgifter från identiska företag.

³ Uträknade enligt kedjemetod.

Tab 3. Indextal¹ för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 2:a kvartalet och 1:a—2:a kvartalen 1960, exklusive och inklusive omsättningen i vissa större varuhus

	Indextal för 2:a kv 1960						Indextal för 1:a—2:a kv 1960 (1:a—2:a kv 1959 = 100) ³		
	(1:a kv 1960 = 100) ²			(2:a kv 1959 = 100) ³			exkl varu- husen	enbart varu- husen ⁴	inkl varu- husen ⁴
	exkl varu- husen	enbart varu- husen ⁴	inkl varu- husen ⁴	exkl varu- husen	enbart varu- husen ⁴	inkl varu- husen ⁴			
Livsmedelsbutiker	113	113	113	104	140	105	103	138	103
Beklädnadsbutiker	149	164	150	103	115	104	99	111	100
Skobutiker, skomakerier	201	168	200	107	108	107	103	102	103
Inventariebutiker	112	126	113	108	106	107	94	104	95
Järn-, cykel- och sportaffärer	165	203	166	108	117	108	103	112	103
Övriga specialbutiker	113	135	114	102	118	103	101	115	101
Restauranger och kaféer	122	119	122	110	116	110	109	120	110
Samtliga branscher	123	136	123	105	120	106	102	117	102

¹ Se not 2, tab 1. — ², ³ Se resp not, tab 2. — ⁴ De av varuhusen särredovisade varugrupperna upptas under resp bransch.

Tab 4. Indextal¹ för omsättningen (försäljningens värde) inom konsumentkooperativ detaljhandel m m under 2:a kvartalet och 1:a—2:a kvartalen 1960 samt uppräknade försäljningssummor

	Uppräknade försäljnings- summor milj kr 2:a kv 1960	Indextal för 2:a kv 1960			Indextal för 1:a—2:a kv 1960 (1:a—2:a kv 1959 = 100) ³
		(1:a kv 1960 = 100) ²	(2:a kv 1959 = 100) ³	(2:a kv 1955 = 100) ³	
Detaljförsäljning					
Livsmedelsbutiker (inkl butiksbusar) . .	649,5	113	108	128	106
Snabbköpsbutiker	430,4	116	121	259	119
Speceri- och diversebutiker	155,3	112	89	66	88
Charkuteributiker	22,6	101	84	51	83
Mjolk- och brödbutiker	36,9	99	93	72	94
Fiskbutiker	4,3	106	102	103	98
Övriga livsmedelsbutiker	0,1	65	58	..	..
Varuhus, specialbutiker, övriga butiker .	134,1	152	111	146	105
Restauranger, serveringar	23,5	119	111	126	109
Samtliga branscher, detaljförsäljning . . .	807,2	119	108	131	106
» » partiförsäljning	39,7	99	109	..	105
Total försäljning	846,9	118	109	..	106

¹ Se not 2, tab 1. — ², ³ Se resp not, tab 2.

Tab 5. Indextal¹ (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom vissa branscher av enskild och konsumentkooperativ detaljhandel m m 3:e kvartalet 1956—2:a kvartalet 1960

	1956		1957				1958				1959				1960	
	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv
Samtliga branscher	100	117	93	109	105	121	97	113	107	126	100	115	110	140	99	122
Livsmedelsbutiker	107	113	100	111	110	115	104	113	113	117	105	115	116	128	107	121
Restauranger, serveringar	97	84	79	94	96	80	77	94	97	86	79	95	97	89	86	104

¹ Se not 2, tab 1. — Indextalen har uträknats enligt kedjemetod. De för varje kvartal för enskild resp konsumentkooperativ detaljhandel beräknade indextalen med närmast föregående kvartal som bas har vägts samman med de uppräknade försäljningsbeloppen som vikter.

Anm. Beträffande statistikens uppläggning hänvisas till Sociala Meddelanden 1956: 2 och 1958: 2 samt till Sociala Meddelanden, Statistisk Information 1959: februari.

För jämförelsen mellan 1:a och 2:a kvartalen 1960 har adressregistret för statistiken beträffande enskild detaljhandel m m utökats med ett kompletterande urval av 221 försäljningsställen. Urvalet grundades på en i november 1959 företagen partiell komplettering av styrelsens »butikregister», vilken omfattade samtliga de områden, där komplettering företagits i augusti 1955 resp juni 1956. I städer med kvartersurval uttogs med ledning av uppgifter från lokala myndigheter om byggnadsverksamheten 1953—1959 slumpmässigt ett antal kvarter som tidigare ej ingått i urvalet, varefter man gjorde en undersökning av beståndet av försäljningsställen i dessa kvarter. Kompletteringen genomfördes delvis i samarbete med statens pris- och kartellnämnd.

Det register som användes vid insamlingen av uppgifter för jämförelsen mellan 1:a och 2:a kvartalen 1960 omfattade 4 528 företag (firmor och försäljningsställen) inom enskild detaljhandel m m. Bearbetningsbara svar erhöles från 2 957 företag (65 %). Inom egentlig detaljhandel var svarsfrekvensen 65 %, för restauranger m m 74 % och för betjäningssällena 56 %.

Uppgifter rörande omsättningen inom konsumentkooperativ detaljhandel m m under andra kvartalet 1960 erhöles från 194 till Kooperativa förbundet anslutna konsumtionsföreningar, Svenska Skoindustri AB m fl. Bland dessa uppgiftslämnare förekom ej något bortfall.

I de redovisade omsättningsbeloppen skall enligt anvisningarna allmän varuskatt ingå.

Jonas Elmdahl

Konsumentprisindex för september 1960

Konsumentprisindex för september har av socialstyrelsen beräknats till 159 (1949 = 100) eller samma tal som för augusti. Med två decimaler är talet för september 159,18 mot 159,06 för augusti. Index-talen för de olika huvudgrupperna av varor och tjänster för tidigare beräkningstillfällena återges i tab 1.

Mellan augusti och september har bland livsmedel förekommit både pris-höjningar och prissänkningar, varvid höjningarna vägt obetydligt tyngre. Högre priser har noterats för bl a mjöl, bröd, kalvkött, charkuterivaror samt förtäring utom hemmet, medan bl a nötkött, höns,

fläskkotlett, djupfryst spenat och frukt gått ner i pris.

I fråga om bostadsposten beror uppgången huvudsakligen på något högre priser för barrved och koks.

Bland beklädnadsvarorna har prishöjningar förekommit särskilt på konfek-tionsvaror och skor. Inom övriga huvud-grupper har prisförändringarna varit obetydliga.

Prisutvecklingen under de senaste må-naderna för vissa undergrupper av varor och tjänster belyses av index-talen i tab 2.

Pensionspristalet har beräknats till oför-ändrat 129.

Inga Tammelin

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—september 1960 (år 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs-medel	Alkohol-haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä-der o skor	Inven-tarier o hus-geråd	Diverse	Total-index	Kommers-kollegii partipris-index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	144
1959 sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	148
1960 jan	177	180	156	156	156	129	137	153	159	147
febr	175	180	157	156	156	129	140	154	159	147
mars	175	179	156	157	153	131	140	154	159	147
april	174	179	155	157	151	131	140	154	158	147
maj	175	179	155	157	151	131	140	154	159	148
juni	176	179	158	160	152	131	140	154	159	149
juli	175	179	158	161	152	131	140	155	159	148
aug	174	179	158	161	152	130	140	155	159	148
sept	174	179	159	161	153	131	140	155	159	148

¹ Index-talen för varje kvartal och månad 1950—1959 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191 samt SocM Stat Inf 1959, s 104, och 1960, s 67.

Tab 2. Indextal för olika delposter år 1959 och juli–september 1960 samt talens procentuella förändringar december 1959–september 1960

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1960	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1959— sept 1960
		1959, årsme- deltal	Juli 1960	Aug 1960	Sept 1960	
Livsmedel	309	165	175	174	174	+ 3
Mjöl, gryn och bröd	37	163	177	178	178	+ 7
Mejeriprodukter	53	159	167	167	167	+ 1
Marfett utom smör	8	126	131	131	131	+ 4
Ägg	8	120	135	139	140	+ 15
Kött	20	211	236	241	238	+ 9
Fläsk	20	202	224	230	228	+ 13
Charkuterivaror och köttkonserver	20	169	186	188	189	+ 12
Fisk och fiskkonserver	13	182	187	187	186	+ 1
Rotfrukter och grönsaker	18	206	188	174	182	— 17
Frukt och bär	30	137	150	139	136	— 8
Specerier	45	175	176	177	177	+ 2
Läskedrycker och lättöl	9	153	161	162	162	+ 5
Förtäring utom hemmet	28	186	207	208	210	+ 11
Alkoholhaltiga drycker och tobak	88	173	179	179	179	+ 3
Spritdrycker och vin	45	209	218	218	218	+ 4
Öl	10	143	150	150	150	+ 5
Tobak	33	146	149	149	149	+ 2
Bostad, bränsle och lyse	147	156	158	158	159	+ 1
Bostad utan bränsle och lyse	101	155	161	161	161	+ 3
Bränsle och lyse	46	158	152	152	153	— 2
Kläder och skor	120	125	131	130	131	+ 4
Kläder	99	122	127	127	127	+ 4
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	132	132	132	+ 5
Underkläder och strumpor	14	96	97	97	97	+ 3
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	122	122	123	+ 6
Tyger, garner och sybehör	17	137	141	141	141	+ 3
Skor	21	143	154	153	153	+ 5
Inventarier och husgeråd	99	134	140	140	140	+ 5
Möbler	12	135	146	147	147	+ 8
Radio och musikinstrument	14	109	108	103	104	+ 1
Armatur, husgeråd och verktyg	26	143	151	153	153	+ 6
Hushållstextilier	18	130	134	134	134	+ 4
Moped, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	137	144	144	144	+ 4
Personliga effekter	10	127	139	139	138	+ 5
Diverse	237	150	155	155	155	+ 3
Läkemedel och tandläkararvode	15	150	152	152	152	+ 1
Kroppsvård	18	138	145	145	145	+ 5
Rengöringsmedel och tvätt	11	99	103	103	103	+ 4
Läsning och skrivmateriel	20	185	204	204	204	+ 7
Post och tele	14	171	169	169	169	—
Nöjen och rekreation	21	153	157	159	158	+ 3
Resor	38	155	155	156	156	0
Motorfordon	79	142	147	147	147	+ 3
Hemhjälp	8	188	202	202	202	+ 4
Blommor m m	13	127	129	128	127	+ 1
Totalindex	1 000	153	159	159	159	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Sysselsättning inom industrin¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin juli—augusti 1960

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Antal anställda arbetare (exkl. permitterade)	Indextal för augusti 1960 (juli 1960 = 100)					Antal över-tidstimmar i % av samtliga arbets-timmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
		Antal anställda arbetare (exkl. permitterade)			Antal iarbete varande arbetare	Antal arbets-timmar (inkl. över-tid)	juli 1960	aug 1960	juli 1960	aug 1960
		Män	Kvinnor	S:a						
Gruvindustri	8 170	99,6	..	99,6	153,9	178,9	2,7	2,0	42,3	10,9
Metall- och verkstadsindustri	206 235	99,7	100,0	99,8	143,1	144,5	3,5	3,0	36,7	9,3
Jord- och stenindustri	23 434	98,7	103,0	99,1	145,9	158,3	4,1	2,9	37,4	7,8
Träindustri	37 296	97,2	96,2	97,2	130,4	131,5	2,9	2,7	30,3	6,5
Massa- och pappersindustri	40 501	97,4	97,0	97,3	129,1	128,1	8,5	6,0	34,4	13,0
Grafisk industri	16 033	100,0	101,1	100,2	153,1	156,4	4,3	4,4	42,3	11,8
Livsmedelsindustri	27 805	98,0	100,2	98,7	121,1	121,8	4,2	4,1	28,1	11,8
Dryckesvaru- och tobaksindustri	5 707	92,2	96,5	93,5	98,3	96,6	2,7	2,3	19,4	15,3
Textil- och beklädnadsindustri	54 244	100,1	101,8	101,2	124,4	130,3	1,3	1,7	25,5	8,4
Läder-, hår- o gummi-varuind	19 416	99,9	100,9	100,2	138,9	166,2	2,7	1,7	33,0	7,2
Kemisk och kemisk-teknisk ind	17 869	97,1	97,7	97,3	128,8	131,8	4,0	3,8	33,7	12,2
Samtliga industrigrupper (exkl. statliga verkstäder m m)	456 710	99,0	100,5	99,2	135,9	138,9	3,7	3,2	34,0	9,6
Statliga verkstäder m m	15 137	100,0	97,8	99,8	156,7	..	..	..	43,0	10,4

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, augusti 1959 = 100) för antal anställda arbetare (exkl. permitterade) juli 1959—augusti 1960

	1959					1960							
	juli	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug
Gruvindustri	101,5	100,3	100,3	100,0	99,5	99,9	101,2	101,3	101,3	101,7	103,0	102,1	101,7
Metall- o verkstadsind	99,8	101,0	101,3	102,4	102,9	103,0	103,9	104,7	105,2	105,0	107,2	107,1	106,9
Jord- och stenindustri	100,7	99,6	99,4	99,4	98,1	95,5	96,5	97,5	99,3	101,0	103,3	102,9	102,0
Träindustri	101,5	98,8	97,7	96,9	96,1	96,1	97,8	100,1	103,9	104,8	107,7	108,0	105,0
Massa- och pappersind	101,4	100,3	100,4	100,5	100,4	100,4	100,9	101,8	102,4	102,8	106,3	107,5	104,6
Grafisk industri	99,7	100,6	101,0	101,4	101,2	100,0	99,5	99,6	99,4	99,0	101,2	101,4	101,6
Livsmedelsindustri	103,6	99,0	103,8	102,9	96,6	92,7	92,5	91,9	92,9	93,1	96,5	98,9	97,6
Dryckesvaru- och tobaksindustri	105,3	96,8	96,5	97,2	101,2	96,9	97,4	98,0	101,2	103,5	111,1	110,3	103,1
Textil- o beklädnadsind	98,6	101,3	101,5	101,6	101,6	101,8	103,1	103,1	102,4	101,5	101,6	100,2	101,4
Läder-, hår- o gummi-varuindustri	98,4	102,0	104,3	104,7	104,4	104,1	104,2	105,1	104,6	103,8	103,9	103,0	103,2
Kemisk o kemisk-tekn. industri	101,0	100,4	100,4	101,6	101,1	100,3	101,5	102,6	102,6	102,8	106,9	106,8	103,9
Samtl industrigrupper	100,3	100,5	101,0	101,5	101,2	100,7	101,6	102,4	103,1	103,1	105,4	105,4	104,6

¹ En redogörelse för uppläggnngen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1960 (s 93—95). Utförligare redogörelser återges dels i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik (adress Birger Jarls torg 14, Stockholm 2) och dels i Arbetsmarknadsstatistik, utgiven av Arbetsmarknadsstyrelsen (adress Lindhagensgatan 74, Stockholm 12).

Tab 3. Antal i juni—augusti 1960 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	juni	juli	aug	juni	juli	aug	juni	juli	aug	juni	juli	aug
Gruvindustri	0,32	0,30	0,64	0,32	0,37	0,44	0,40	0,17	0,17	—	—	—
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,67	0,89	1,03	1,44	0,58	1,13	0,42	0,28	0,47	0,03	0,04	0,00
Jord- och stenindustri	0,63	0,77	0,77	1,33	0,77	0,74	2,43	1,83	1,80	0,47	0,05	0,28
Träindustri	0,63	0,96	1,21	1,57	0,77	1,12	0,77	0,82	0,65	0,31	0,23	0,37
Massa- och pappersindustri	0,36	0,59	0,95	1,30	0,69	0,56	1,29	0,72	1,32	0,12	0,01	0,03
Grafisk industri	0,26	0,83	0,93	0,71	0,95	0,84	2,25	1,58	1,72	0,08	0,39	0,08
Livsmedelsindustri	0,68	1,53	1,87	2,23	1,58	1,28	4,04	3,92	4,19	0,36	0,46	0,57
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	0,95	1,63	1,30	1,72	0,41	0,45	1,03	1,00	0,85	0,56	0,14	0,71
Textil- och beklädnadsindustri . . .	0,71	1,04	0,94	1,17	1,23	1,12	7,64	7,09	7,27	0,45	0,19	0,29
Läder-, hår- och gummivaruindustri	0,78	1,01	0,95	1,09	0,69	1,20	2,77	3,71	3,23	—	0,06	0,03
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,58	1,18	1,11	1,96	0,66	1,13	1,35	1,19	1,55	0,37	0,53	0,27
Samtliga industrigrupper	0,63	0,94	1,06	1,43	0,78	1,04	1,81	1,76	1,88	0,17	0,14	0,14

SUMMARY

Increased Number of Finns on the Swedish Labour Market. According to the statistics of the Utlänningskommissionen (Alien Office) the total number of foreigners applying for work in Sweden amounted to 115,327 on the 1st of October 1960, which implies an increase by 6,921 since the 1st of July this year. This increase is to be referred in the first place to Finnish labour. During the third quarter of 1960 the number of Finns applying for work increased by 2,851 and was on the 1st of October 46,448 in all. The greatest rise was in the industry. Only in the metal industry the number of people applying for work increased by almost 1,400, whereof about 1,000 were Finns.

During the third quarter of 1960 1,481 foreigners were admitted to Swedish citizenship. Of these 424 were Finns, 365 Germans, 209 Balts, 106 Danes, 61 Norwegians and 57 Poles. Page 335.

Cont. fr. page 321.

during these two years with regard to the realization of the reduction. Shorter working days were more usual in small enterprises than in big ones, while the two other reduction alternatives were more frequent in big enterprises than in small ones.

In 1959 still another way of reduction came into use, i.e. a direct reduction of the hours of work from 48 to 45 per week. In the whole

industry only 2 % of the workers got this sort of reduction.

Table 4 at last shows that in 1958 and 1959 free summer Saturdays except those obtained as a result of the reduction of the working hours diminished considerably as compared to 1957. During this year, i.e. the year before the reduction of the hours of work, about 23 % of the total number of workers made up for free summer. Saturdays, while only 11 % did so in 1958. This decline, referring to almost all industry groups, has continued during 1959.

Cont. fr. page 326.

belonging to the farmers irrespective of their being really the farmers' property or only rented.

Generally speaking 95—100 % of the men from 50—59 years had jobs, i.e. regular paid work and working hours corresponding to about one third of a normal working day. At 60 years the frequency drops and up to 67 years it is averagely about 80 %. After that there is a heavy drop and the relative number of wage-earning persons being 67—69 years old was slightly above 50 %. As regards women, the frequency of women having a job was of course considerably lower than the corresponding figure for men. However, of all women between 50—59 years 30—45 % had a job and at 60 respectively 67 years there were still about 25 respectively 15 % who were earning. in 389 municipalities. In 74 of these municipalities a total number of about 110 old

Cont. fr. page 329.

in 389 municipalities. In 74 of those still about 110 old homes for the aged were in use in January 1960.

According to the information available at the Social Welfare Board concerning homes for the aged of the old type, the 400 new homes for old people in use in January 1960 seem to have replaced about 345 old homes with about 7,250 places, situated in together 285 municipalities. On the basis of this information the additional number of places during the years 1947—1959 may be estimated at about 8,250.

The old homes, having on the average only 23 places per home, are situated in together 661 municipalities. Many of them were taken into use as home for the aged already during the second half of the 19th century, certain ones even earlier.

The main part of the old homes for the aged are thus accommodated in wooden buildings. This group comprises most of the small homes, which is illustrated by the fact that the average number of places is only 18 against 23 for the total number of old homes.

Of all the places in the homes for the aged existing in the country in 1954, 26 % were in single rooms. For the year 1958 the corresponding percentage was 37. Of the places that have been taken into use during 1947—1959 68 % are accommodated in single rooms. The experience of the years passed has more and more proved that it is difficult to occupy the two-bed rooms in the homes for the aged. In many municipalities it has been necessary to use the two-bed rooms as single rooms, and for this reason less and less two-bed rooms are being designed in homes for the aged. To illustrate this fact it may be mentioned that of the places that have been taken into use during the years 1947—1956, 63 % are in

single rooms, while the corresponding percentage with reference to the new places, provided during 1957—1959, is 75.

As a general basis when calculating the number of places in the new type of homes for the aged it is usually estimated that every tenth person in the age of 70 years or more should be taken care of in a home for the aged. Otherwise the number of places is estimated with a view to the age structure of the population and the changes that may be foreseen in this connection, further to the supply of houses and domestic help for the aged, the supply of places in the hospitals etc. in each separate municipality.

The country's population has increased by about 6 % from the turn of the year 1950/51 until the turn of the year 1959/60. During this period the number of old age pensionaries, i.e. the number of persons of 67 years and more, increased by about 22 %. At the turn of the year 1950/51 about 75 % of the old age pensionaries were 70 years old or more. On the assumption that the last mentioned age group composed the same share of the number of old age pensionaries in January 1960, the number of persons being 70 years or more may be estimated at about 550,000 in January 1960. For the sake of comparison it may be mentioned that while 10 % of the aged above 70 years in January 1960 thus amounted to about 55,000, the actual number of places was, as already indicated, about 41,200.

The activity in this field is very lively at present. Thus 89 homes for the aged with about 3,600 places were under construction at the turn of the year 1959/60. During this year and during the first six months of 1961 it is estimated that about 105 buildings for homes for the aged with about 4,250 places will have been started.

Socialstyrelsen medverkar i fortsatta undersökningar om arbetstidsförkortningen. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att även biträda vid undersökningar rörande arbetstidsförkortningens verkningar. Uppdraget gäller stickprov bland företag inom detaljhandeln rörande för-

kortningens utläggning och verkningar. Ca 4 500 företag kommer att ingå i undersökningen. Det underlag som skall användas är det som socialstyrelsen utnyttjar för sin kvartalsstatistik rörande omsättningen.

Trycklov 1 november 1960

Pris 1,50

KUNGL. BOKTR. STHLM 1960 600100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

Nr 12 • DECEMBER • 1960

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Birger Jarls torg 14. Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnvårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Förste aktuarie Linnéa Jonsson, aktuarie Britta Belo samt amanuenserna Marianne Elg och Barbro Wängberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Tf förste aktuarie Inga Tammelin (20 95 89) och förste aktuarie Ejnar Olsson samt amanuenserna Åke Larsson och Yngve Lindén

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt och tf förste aktuarie Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Förste aktuarierna Ingrid Dalén och Carl Y:son Hermelin, tf förste aktuarierna Thore Grönqvist och Dagmar Witkowsky-Johnsson, aktuarierna Arved Oksaar och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS

REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

ÅRGÅNG 58 1960 NR 12 • December

Innehåll

- 352 Statistisk Information. Periodiska översikter
- 353 Nykterhetsnämndernas verksamhet under år 1959
- 360 Allmänna arvsfonden budgetåret 1959/60
- 361 Löneförhållandena för arbetare inom industri i augusti 1960
- 366 Sysselsättning inom industrin
- 368 Konsumentprisindex för oktober 1960

- 371 Sakregister till år 1960
- 372 Författarregister till år 1960

Contents

The National Social Welfare Board, Statistical Divisions

PERIODICAL SURVEYS

- 352 *Statistisk Information, Index*
- 353 *Activities of the Temperance Boards during 1959*
- 360 *The National General Inheritance Fund during the budget-year 1959/60*
- 361 *Wages for labourers in industry in August 1960*
- 366 *Employment in mining and manufacturing*
- 368 *The consumer price index for October 1960*

- 371 *Index for 1960*
- 372 *Index of authors for 1960*

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 6—8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandel. Prenumerationspriset 1961 inklusive oms är för Statistisk Information kr 13,— per år, lösnnummer kr 1,60. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet kr 21,— per år, lösnnummer kr 3,20. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans kr 26,— per år.

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning inom industrin

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industri detta nr
Omsättningen inom detaljhandeln m m 1960: nov
Uppgifter om bostadsbyggandet 1960: okt
Utlänningar i Sverige 1960: nov

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna detta nr
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1960: juni
Barnbidrag, allmänna 1960: mars
Bostadsbyggandet 1960: okt
Daghem och förskolor 1960: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1960: maj
Hemhjälp, social 1960: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1960: sept
Mödrahjälpen 1960: sept
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1960: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet detta nr
Nykterhetsvårdsklientelet 1960: sept
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1959: okt
Socialhjälp 1960: nov
Socialvårdens kostnader och finansiering 1960: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1960: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1960: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1960: nov
Ålderdomshem, statsbidrag till 1960: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1960: mars

INDEX PERIODICAL SURVEYS

EVERY MONTH

The consumer price index
Employment in mining and manufacturing

Consumer prices in Sweden and
abroad 1960: Sept
Maternity assistance 1960: Sept
Cases of intervention by the Temp-
erance Boards

EVERY QUARTER

Most
recently in

Wages in industry this issue
Turnover in the retail trade etc 1960: Nov
Data on house production 1960: Oct
Aliens in Sweden 1960: Nov

Preliminary report 1960: June
The work of the Temperance Boards this issue
The clientele of the Temperance
Boards 1960: Sept
Social assistance and child welfare
provided for aliens 1959: Oct
Social assistance 1960: Nov

EVERY YEAR

National General Inheritance Fund this issue
The work of the Child Welfare
Boards 1960: June
General children's allowances 1960: March
Housing construction 1960: Oct
Day nurseries and nursery schools 1960: Febr
Absenteeism in industry 1960: May
National Home-Help Scheme 1960: July

The cost of social welfare and how
it is financed 1960: April
State expenditure for social purposes 1960: Febr
Approved schools 1960: May
Persons admitted into institutions
for inebriates 1960: Nov
State grants to homes for the aged 1960: July
The number of places in homes
for the aged and the number of
inmates, etc 1960: March

Nykt erhetsnämndernas verksamhet under år 1959

Åtgärder enligt nykterhetsvårdslagen. Vissa preliminära uppgifter om nykterhetsnämndernas ingripanden under år 1959 har tidigare publicerats i denna tidskrift (Soc M: juni 1960, s 184). I det följande redovisas resultaten av den nu slutförda bearbetningen av uppgifterna om olika slags åtgärder. Skillnaden mellan de preliminära och de definitiva siffrorna beror bl a på att vissa personer kan vara redovisade av flera kommuner, nämligen i de fall, då åtgärder vidtagits på flera olika orter. Därtill kommer ett antal från föregående år kvarstående fall, vilka av misstag ej blivit redovisade.

Efter justeringar uppgick totala antalet personer mot vilka nykterhetsnämnderna

vidtagit åtgärder under 1959 till 78 819, varav 18 905 tillhörde de svåraste missbrukarna, mot vilka 15 § nykterhetsvårdslagen varit tillämplig. 27 677 personer hade varit föremål för enbart hjälpåtgärder enligt 14 §. Det bör emellertid påpekas att hjälpåtgärder enligt 14 § även har företagits mot de svårare missbrukarna. Enligt statistiken för 1958 hade den övervägande delen (80 %) av dessa personer också varit föremål för hjälpåtgärder enligt 14 § Nvl. Slutligen hade 32 237 personer endast varit föremål för undersökning.

I tab 1 redovisas länsvis totalantalet personer som varit föremål för åtgärder enligt nykterhetsvårdslagen.

Tab 1. Personer, vilka varit föremål för åtgärder enligt nykterhetsvårdslagen

Län	Hela antalet personer	Endast undersökning	Hjälptåtgärd enligt 14 § Nvl	Åtgärder enligt 15, 18, 36, 55 eller 58 §§ Nvl
Stockholms stad	13 003	4 212	4 405	4 386
Stockholms län	5 249	2 134	2 221	894
Uppsala »	1 628	603	815	210
Södermanlands »	2 790	1 508	909	373
Östergötlands »	4 296	1 836	1 751	709
Jönköpings »	1 800	742	677	381
Kronobergs »	1 087	508	361	218
Kalmar »	1 896	825	581	490
Gotlands »	402	189	147	66
Blekinge »	1 310	581	409	320
Kristianstads »	1 527	637	516	374
Malmöhus »	7 095	3 147	1 849	2 099
Hallands »	1 313	270	711	332
Göteborgs o Bohus »	8 414	4 483	1 856	2 075
Älvsborgs »	3 331	1 286	1 273	772
Skaraborgs »	1 489	586	561	342
Värmlands »	3 594	1 423	1 343	828
Örebro »	2 836	1 015	1 173	648
Västmanlands »	2 383	917	1 032	434
Kopparbergs »	2 427	1 136	799	492
Gävleborgs »	3 280	1 009	1 412	859
Västernorrlands »	2 143	1 119	491	533
Jämtlands »	871	193	520	158
Västerbottens »	1 986	856	798	332
Norrbottnens »	2 669	1 022	1 067	580
Hela riket	78 819	32 237	27 677	18 905

Tab 2. Antal hjälpåtgärder enligt 14 § Nvl

Län	Hjälptåtgärder						Uppgift saknas om åtgårdens art
	råd-givande samtal	fort-löpande för-bindelse	poliklinik eller annan läkar-vård	sjukhus-vård	vård på konv-hem eller ensk vård-anstalt	annan hjälp-åtgård	
Stockholms stad . . .	¹ —	559	5 421	855	337	¹ —	—
Stockholms län	1 865	392	656	158	147	441	254
Uppsala »	829	75	203	109	74	227	—
Södermanlands »	1 980	246	470	107	101	209	—
Östergötlands »	1 402	239	597	103	106	850	—
Jönköpings »	703	148	165	47	105	238	—
Kronobergs »	385	119	109	14	30	80	—
Kalmar »	516	114	152	31	39	203	—
Gotlands »	175	16	12	39	—	29	—
Blekinge »	675	92	195	100	6	46	—
Kristianstads »	616	89	81	34	18	64	21
Malmöhus »	2 703	790	4 831	269	90	233	26
Hallands »	651	60	115	61	31	188	—
Göteborgs o Bohus »	3 970	806	4 470	59	248	198	—
Älvsborgs »	1 340	189	154	128	100	221	6
Skaraborgs »	585	61	201	55	71	83	—
Värmlands »	1 408	181	581	178	139	762	—
Örebro »	1 593	293	1 419	200	174	1 513	9
Västmanlands »	1 369	78	225	58	36	283	—
Kopparbergs »	885	166	148	66	52	140	—
Gävleborgs »	1 661	227	418	88	155	329	—
Västernorrlands »	494	115	175	86	34	166	—
Jämtlands »	363	102	165	73	22	126	—
Västerbottens »	604	117	351	76	114	295	—
Norrbottens »	1 242	145	227	94	20	368	41
Hela riket	28 014	5 419	21 541	3 088	2 249	7 292	357

¹ Uppgift saknas.

Hjälptåtgärder enligt 14 § nykterhets-vårdslagen. Hjälptåtgärder utgör den generella behandlingsformen vid lindrigare fall av alkoholmissbruk. Till sådana fall hänförs personer, som ej blott tillfälligt använder alkoholhaltiga drycker till uppenbar skada för sig eller annan. En grundförutsättning för vidtagande av hjälptåtgärd utgör klientens frivilliga medverkan. Vägrar en klient sådan medverkan och är ej heller fråga om en åt missbruk enligt 15 § Nvl hemfallen person, vars missbruk medfört vissa samhällsskador, saknar nykterhetsnämnden befogenhet att ingripa.

I år har ett försök gjorts att redovisa hjälptåtgärderna efter deras olika art. Uppgifterna har hämtats från nykter-

hetsnämndernas årsberättelser och måste betraktas som minimisiffror, enär särskilt de större städerna ej kan lämna exakta siffror utan enbart uppskattade värden, vilka i regel är för låga. Dessutom har en del städer, även storstäderna, inte alls kunnat lämna vissa uppgifter, vilket bl a beror på att de vid avgivande av årsberättelse ej använder eller följer det fastställda formuläret för årsberättelse.

De olika hjälptåtgärdernas fördelning inom olika län har sammanställts i tab 2. I många fall förekommer flera olika åtgärder mot en och samma person, varför summan av antalet fall med åtgärder blir betydligt större än antalet personer.

Som framgår av tabellen föreligger vissa skillnader mellan de olika länen. För

de flesta länen har rådgivande samtal och poliklinik- resp annan läkarvård varit den vanligaste hjälpformen. Med s k annan hjälpåtgärd avses hjälp till arbete, anskaffande av bostad, omskolning o dyl.

Körkortsärenden. Bland nykterhetsnämndernas arbetsuppgifter intar de s k körkortsärendena (yttranden angående lämplighetsintyg och återkallelse av körkort samt nykterhetsnämndernas egna initiativ till indragning av körkort) en betydande plats.

Antalet körkortsärenden samt antalet anmärkningar i nykterhetshänseende i samband med dessa ärendens handläggning framgår av nedanstående tablå. I jämförelse med närmast föregående år minskade antalet körkortsärenden under år 1959 med cirka 15 700 till 210 300, vilket motsvarar 28,3 ärenden per 1 000 invånare (föregående år 30,6).

År	Antal körkortsärenden	Därav med anmärkning i nykterhetshänseende	
		totalt	i %
1947	138 726	4 345	3,1
1948	80 231	3 620	4,5
1949	84 868	3 941	4,6
1950	108 765	4 336	4,0
1951	148 135	5 016	3,4
1952	158 165	6 421	4,1
1953	174 250	7 269	4,2
1954	206 971	8 510	4,1
1955	229 591	8 834	3,8
1956	222 433	9 038	4,1
1957	239 695	11 530	4,8
1958	226 040	11 190	5,0
1959	210 311	13 104	6,2

Antalet anmärkningar i nykterhetshänseende har däremot sedan närmast föregående år ökat med 1 900 till 13 100 och utgjorde 1959 6,2 % av hela antalet körkortsärenden (föregående år 5,0 %). I fråga om denna ökning bör emellertid omnämnas, att kraven bl a på ett nyktert levnadssätt för erhållande av körkort har skärpts genom ändringar i vägtrafikför-

ordningen, som trädde i kraft den 1 juli 1958.

Frekvensen nykterhetsanmärkningar har sedan 1955 fortsatt att öka för varje år. År 1947, det första året för nykterhetsvårdsstatistiken, utgjorde anmärkningarna blott 3 % av körkortsärendena. Åren därefter fram till 1954 har frekvensen anmärkningar hållit sig omkring 4 %.

Av efterföljande tablå framgår hur anmärkningsprocenten fördelar sig inom olika län.

Nykterhetsanmärkningar i % av körkortsärendena

Län		
Stockholms stad		14,9
Stockholms län		6,1
Uppsala »		5,5
Södermanlands »		2,8
Östergötlands »		7,9
Jönköpings »		3,0
Kronobergs »		3,0
Kalmar »		3,8
Gotlands »		3,9
Blekinge »		2,8
Kristianstads »		3,7
Malmöhus »		9,3
Hallands »		4,0
Göteborgs o Bohus »		8,6
Älvsborgs »		2,8
Skaraborgs »		2,7
Värmlands »		5,3
Örebro »		4,1
Västmanlands »		4,2
Kopparbergs »		3,6
Gävleborgs »		4,2
Västernorrlands »		3,8
Jämtlands »		3,2
Västerbottens »		4,2
Norrbottnens »		3,7
Hela riket		6,2
därav:		
landsbygden		3,1
städerna		9,2

Det relativa antalet anmärkningar är väsentligt större i städerna (9 %) än på landsbygden (3 %). Denna skillnad kan möjligen förklaras av det större relativa antalet alkoholmissbrukare i städerna, men dessutom kan tänkas att bedömningen är mildare på landsbygden. Den högsta frekvensen anmärkningar har Stockholm stad med 15 %, Malmöhus län och Göteborgs och Bohus län med omkring

Tab 3. Nykterhetsnämndernas inkomster (i tusental kr)

	1958	1959	därav	
			landsbygden	städerna
Statsbidrag	9 312	12 639	2 714	9 925
Kommunalt bidrag	8 953	7 533	1 825	5 708
Ersättning från andra kommuner	22	54	10	44
Avgifter (ersättningar) från enskilda	124	448	16	432
Övriga inkomster inkl sjukkasseersättningar	115	388	86	302
Summa	18 526	21 062	4 651	16 411
Statsbidrag till inackorderingshem	566	722	—	722

9 %, medan de lägsta frekvenserna redovisas av Skaraborgs, Södermanlands, Blekinge och Älvsborgs län med knappt 3 %. De lokala skillnaderna kan bero på varierande praxis hos nykterhetsnämnderna samt dessas kvalitativa kompetens för denna verksamhet.

Nykterhetsnämndernas inkomster och utgifter. Under år 1959 erhöll de kommunala nykterhetsnämnderna statsbidrag (som avsåg verksamheten under år 1958) med inalles 12,6 milj kr. Övriga inkomster uppgick till 890 000 kr, varav 448 000 kr utgjorde avgifter och ersättningar från

Tab 4. Nykterhetsnämndernas utgifter och beviljade statsbidrag (i tusental kr)

Län	1959			1958		
	Statsbidragsberättigade utgifter	Beviljade statsbidrag	Icke statsbidragsberättigade utgifter	Statsbidragsberättigade utgifter	Beviljade statsbidrag	Icke statsbidragsberättigade utgifter
Stockholms stad	5 233	3 925	677	4 616	3 462	606
Stockholms län	1 173	880	157	1 076	810	139
Uppsala »	337	253	81	290	218	73
Södermanlands »	539	405	133	483	363	127
Östergötlands »	796	597	105	776	583	98
Jönköpings »	317	238	66	312	234	46
Kronobergs »	163	122	23	147	110	19
Kalmar »	318	238	45	298	223	42
Gotlands »	69	52	15	70	53	7
Blekinge »	260	195	60	236	177	37
Kristianstads »	269	201	21	249	187	15
Malmöhus »	1 425	1 069	208	1 367	1 025	178
Hallands »	282	212	24	239	179	13
Göteborgs o Bohus »	1 637	1 227	486	1 346	1 011	109
Älvsborgs »	575	432	98	548	411	131
Skaraborgs »	321	241	44	309	231	25
Värmlands »	653	490	101	605	454	60
Örebro »	725	543	91	665	498	74
Västmanlands »	509	382	105	426	319	41
Kopparbergs »	407	305	78	325	244	56
Gävleborgs »	618	463	157	630	473	88
Västernorrlands »	515	386	76	421	316	88
Jämtlands »	246	184	19	231	173	17
Västerbottens »	633	475	62	573	429	49
Norrbottens »	701	526	131	608	456	108
Hela riket	18 721	14 041	3 063	16 846	12 639	2 246

Tab 5. Nykterhetsnämndernas utgifter (i tusental kr)

	Lands- bygden	Sthlm Gbg Malmö	Övriga städer	Summa städer	Hela riket 1959	Hela riket 1958	Föränd- ring 1959 i %
1 Lönerna	1 657	3 810	4 687	8 497	10 154	9 090	+ 11,7
2 Arvoden till ordförande . . .	583	9	111	120	703	682	+ 3,1
3 Ersättningar för vårduppdrag .	244	51	334	385	629	642	- 2,0
4 Sammanträdeskostnader . . .	329	9	49	58	387	377	+ 2,7
5 Undersökningskostnader . . .	194	25	40	65	259	225	+ 15,1
6 Resekostnader vid intagning på vårdanstalt	122	184	263	447	569	499	+ 14,0
7 Inventarier	47	117	118	235	282	244	+ 15,6
8 Hyra, bränsle m m	79	201	311	512	591	523	+ 13,0
9 Expenser	253	302	380	682	935	834	+ 12,1
10 Vårdkostnader på anstalt . . .	78	30	183	213	291	370	- 21,4
11 Miljöombyte, omskolning etc .	27	0	35	35	62	76	- 18,4
12 Poliklinikkostnader	109	1 851	568	2 419	2 528	2 007	+ 26,0
13 Läkarsarvoden	69	68	124	192	261	257	+ 1,6
14 Förebyggande och eftervårdande åtgärder	158	380	401	781	939	851	+ 10,3
15 Övriga utgifter	7	89	35	124	131	169	- 22,5
Icke statsbidragsberättigade .	695	1 241	1 127	2 368	3 063	2 246	+ 36,4
Summa	4 651	8 367	8 766	17 133	21 784	19 092	+ 14,1

enskilda, 54 000 kr ersättningar från andra kommuner och 388 000 övriga inkomster. Återstoden av nämndernas utgifter, 7 533 000 kr, har täckts genom kommunala tillskott. Dessutom har nämnderna erhållit särskilt statsbidrag till inackorderingshem med 722 000 kr. Nykterhetsnämndernas inkomster under de två senaste åren framgår av tab 3. För år 1958 är sjukkasseersättningar ej medräknade, varför full jämförbarhet ej råder mellan de bägge åren.

Nämndernas statsbidragsberättigade utgifter under 1959 uppgick till 18,7 milj kr, varav 14,0 milj kr, dvs 75 %, har återbetalats i form av statsbidrag enligt de gynnsammare regler som trädde i kraft den 1 juli 1957. De icke statsbidragsberättigade utgifterna har under 1959 uppgått till 3,1 milj kr. I tab 4 redovisas nykterhetsnämndernas utgifter och beviljade statsbidrag länsvis för åren 1959 och 1958.

Av de olika länen redovisar de flesta betydligt högre utgiftsbelopp för år 1959 än för närmast föregående år såväl i frå-

ga om de statsbidragsberättigade som i fråga om de icke statsbidragsberättigade utgifterna.

De statsbidragsberättigade utgifternas fördelning på olika ändamål framgår av tab 5. Den största utgiftsposten utgör lönerna med 10,2 milj kr, varefter följer poliklinikkostnader med 2,5 milj kr, förebyggande och eftervårdande åtgärder samt expenser med vardera 0,9 milj kr. Den minsta utgiftsposten var kostnaderna för miljöombyte, omskolning etc, vilka uppgick till endast 62 000 kr.¹ I jämförelse med närmast föregående år har poliklinikkostnaderna ökat starkast med hela 26 %. Dessa kostnader utgör en avsevärt större andel av städernas utgifter än av landsbygden, men den procentuella ökningen från föregående år är betydligt kraftigare på landsbygden, där poliklinikkostnaderna har mer än tredubblats. Minskade utgifter redovisas för övriga utgifter, vårdkostnader på anstalt² samt

¹ I dessa fall utgår ofta statsbidrag i annan ordning.

² Om orsaken härtill se s 358 mom 4.

Tab 6. Statsbidragsberättigade utgifter i %

	Lands- bygden	Städerna	Hela riket	
			1959	1958
1 Lönerna	41,9	57,6	54,2	54,0
2 Arvoden till ordförande	14,7	0,8	3,8	4,0
3 Ersättningar för vårduppdrag	6,2	2,6	3,4	3,8
4 Sammanträdeskostnader	8,3	0,4	2,1	2,2
5 Undersökningskostnader	4,9	0,4	1,4	1,3
6 Resekostnader vid intagning på vårdanstalt	3,1	3,0	3,0	3,0
7 Inventarier	1,2	1,6	1,5	1,4
8 Hyra, bränsle m m	2,0	3,5	3,2	3,1
9 Expenser	6,4	4,6	5,0	5,0
10 Vårdkostnader på anstalt	2,0	1,5	1,5	2,2
11 Miljöombyte, omskolning etc	0,7	0,2	0,3	0,5
12 Poliklinikkostnader	2,7	16,4	13,5	11,9
13 Läkararvoden	1,7	1,3	1,4	1,5
14 Förebyggande och eftervårdande åtgärder	4,0	5,3	5,0	5,1
15 Övriga utgifter	0,2	0,8	0,7	1,0
Summa	100	100	100	100

miljöombyte, omskolning etc med respektive 23, 21 och 18 %.

De icke statsbidragsberättigade utgifterna har ökat med inte mindre än 36 %. En del av denna ökning beror emellertid på att vissa av socialstyrelsen gjorda reduktioner av lönekostnader m m inte tidigare upptagits bland de icke statsbidragsberättigade utgifterna, enär de inte ansågs belasta nykterhetsvården.

Ser man på hur nämndernas totala utgifter fördelar sig på landsbygd och i städer av olika storlek, finner man att kostnaderna för städernas nämnder uppgick till omkring 17,1 milj kr och för landsbygdens nämnder till omkring 4,7 milj kr. Dessa kostnader innebär sedan föregående år en ökning för städernas del med 15 % och för landsbygdens med 10 %. I fråga om städerna var ökningen särskilt kraftig i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö (19 %), medan övriga städer uppvisar en ökning på 12 %.

I tab 6 ges de statsbidragsberättigade utgifternas relativa fördelning på olika ändamål. Vissa skillnader mellan landsbygd och städer kan särskilt påpekas. Ar-

voden till ordförande och andra ledamöter med särskilda uppdrag upptar sålunda på landsbygden 15 % och i städerna blott 1 %. Även sammanträdeskostnaderna tar en större andel av kostnaderna för landsbygdens nämnder än för städernas. Där emot utgör främst lönerna och poliklinikkostnaderna en avsevärt större andel av utgifterna i städerna (resp 58 och 16 %) än på landsbygden (resp 42 och 3 %).

Om man jämför de båda senaste åren har inga mera uppseendeväckande förändringar inträffat i fråga om utgifternas fördelning. Dock uppvisar vårdkostnaderna på anstalt en viss relativ minskning och poliklinikkostnaderna en viss ökning. I fråga om nedgången av vårdkostnaderna på anstalt under senare år sammanhänger detta främst med tillkomsten av nya statsunderstödda enskilda vårdanstalter och inackorderingshem, där vården är mindre kostsam än på s k konvalescenthem.

Nykterhetsnämndernas totala utgifter inom olika län framgår av tab 7. Påpekas bör att dessa utgiftsbelopp avser nykterhetsnämndernas samtliga utgifter, alltså

Tab 7. Nykterhetsnämndernas utgifter inom olika län

Län	Ut-gifter (i tu-sental kr)	För-änd-ring 1959 i %	Ut-gifter (i kr) per invå-nare
Stockholms stad . . .	5 910	+ 13,2	7,34
Stockholms län	1 330	+ 9,5	3,08
Uppsala »	418	+ 15,0	2,52
Södermanlands »	672	+ 10,2	3,00
Östergötlands »	901	+ 3,0	2,51
Jönköpings »	383	+ 7,3	1,35
Kronobergs »	186	+ 12,0	1,17
Kalmar »	363	+ 6,7	1,53
Gotlands »	84	+ 9,3	1,52
Blekinge »	320	+ 16,9	2,21
Kristianstads »	289	+ 9,5	1,12
Malmöhus »	1 633	+ 5,7	2,65
därav Malmö stad	778	+ 2,6	3,51
Hallands län	306	+ 21,2	1,81
Göteborgs o Bohus »	2 123	+ 45,9	3,46
därav Göteborgs stad	1 679	+ 57,7	4,23
Älvsborgs län	674	- 0,8	1,81
Skaraborgs »	365	+ 9,1	1,46
Värmlands »	754	+ 13,4	2,59
Örebro »	816	+ 10,5	3,12
Västmanlands »	614	+ 31,5	2,69
Kopparbergs »	485	+ 27,4	1,70
Gävleborgs »	775	+ 7,9	2,63
Västernorrlands »	591	+ 16,2	2,05
Jämtlands »	265	+ 6,9	1,86
Västerbotens »	695	+ 11,8	2,89
Norrbotens »	832	+ 16,3	3,21
Hela riket	21 784	+ 14,1	2,93

även de utgifter för vilka nämnderna ej erhållit statsbidrag. De totala utgifterna uppgick år 1959 till omkring 21,8 milj kr och har sedan närmast föregående år ökat med 14 %, varav dock en viss del beror på ändrade redovisningsprinciper (se ovan). Av de skilda länen uppvisar Göteborgs och Bohus län den kraftigaste ökningen (46 %); denna uppgång hänförs huvudsakligen till Göteborgs stad (58 %), varefter kommer Västmanlands län (32 %) och Kopparbergs län (27 %). I genomsnitt har nykterhetsnämndernas kostnader uppgått till 2,93 kr per invånare. Den största kostnaden per invånare har storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö med respektive 7,34, 4,23 och 3,51 kr per invånare. Av de olika länen redovisas de högsta kostnaderna av Göteborgs och Bohus län (3,46 kr), Norrbottens län (3,21 kr) och Örebro län (3,12 kr) samt de lägsta kostnaderna av Kristianstads län (1,12 kr) och Kronobergs län (1,17 kr).

Elsa Wollmer

Barbro Wängberg

SUMMARY

The work of the temperance boards during 1959

Certain preliminary information regarding actions taken by the temperance boards during 1959 has been published earlier in this periodical (Social Information: June 1960, page 184). The results of the revision now finished of the information about different kinds of action taken are reported in the following. The difference between the preliminary figures and the definite ones is partly due to the fact that certain persons may have been reported by several municipalities, i. e. in such cases where action has been taken in several different places. Further there is a certain number of cases remaining from the preceding year for which, by mistake, no account has been rendered.

After certain adjustments the total number of persons against which the temperance boards have taken action in 1959 amounted to 78,819,

whereof 18,905 belonged to the worst abusers. 26,677 persons had been subjected to only aid action. However, it should be pointed out that aid action has been taken also against the great abusers. According to the statistics for 1958 the main part of these persons (80 %) had also been subjected to aid action. Finally, 32,237 persons had been put through an examination only.

The revenues of the municipal temperance boards (state grants, municipal grants etc) amounted to 18,526,000 crowns in 1959.

The total expenses of the temperance boards amounted to about 21.8 million crowns in 1959, having increased by 14 % since the immediately preceding year. However, this increase is to a certain extent due to altered principles for rendering accounts. The highest cost per inhabitant is found in the big towns of Stockholm, Gothenburg and Malmö with 7.34, 4.23 and 3.51 crowns per inhabitant.

Allmänna arvsfonden budgetåret 1959/60

Under de senast förflutna budgetåren har allmänna arvsfonden erhållit betydande tillskott i arvsmedel. För budgetåret 1957/58 redovisades det hittills högsta beloppet, 5,8 milj kr, och under ettvarrt av de två senaste budgetåren har influtit ca 5 milj kr.

Under budgetåret 1959/60 har enligt bestämmelserna för fonden en tredjedel av arvsmedlen, eller ca 1,6 milj kr, tillförts fonden, medan 3,3 milj kr avsatts för utdelning. Ränteavkastningen av de fonderade medlen har uppgått till 1,1 milj kr, vilket belopp även får delas ut. Tillhoppa med från föregående budgetår reserverat belopp står ett belopp av ca 6,4 milj kr till förfogande för utdelning under innevarande budgetår. Fondens behållning utgör för närvarande 21 milj kr. Huvudparten härav, eller 17 milj kr, är placerad i obligationer och återstoden i in-teckningslån och kommunlån.

Under budgetåret 1959/60 har i runt

tal 4,7 milj kr delats ut ur arvsfonden. Detta är det största belopp som någonsin delats ut och innebär en kraftig ökning i förhållande till närmast föregående budgetår, då 3,5 milj kr utdelades. Hur understöden fördelats på olika ändamål framgår av efterföljande tablå, vilken jämväl redovisar en jämförelse med de två närmast föregående budgetåren. (Beloppen har angetts i tusental kronor.)

Som framgår av tablån faller den huvudsakliga ökningen på bidragen till ungdomslokaler, vilka bidrag tagit i anspråk närmare två tredjedelar av de utdelade medlen. Bidragen till anstalter för halvöppen barnavård har jämväl ökat avsevärt. Bidrag har beviljats till 123 ungdomsgårdar och scoutstugor. Vidare har 6 barnkolonier samt 56 lekskolor eller daghem uppförts, förbättrats eller utrustats med bidrag ur arvsfonden. Bidrag till motorfordon, som regel personbilar, har tilldelats 34 ungdomar.

Ändamål	Budgetår	Budgetår	Budgetår
	1957/58	1958/59	1959/60
Anstalter för halvöppen barnavård (daghem, lekskolor m m)	551	877	1 372
Barnkolonier	380	435	204
Ungdomslokaler m m	2 020	1 940	2 963
Studier och yrkesutbildning	51	53	46
Invalidfordon	66	183	109
	3 068	3 491	4 694

Ossian Larnstedt

Löneförhållandena för arbetare inom industri i augusti 1960

Sedan flera år tillbaka har socialstyrelsen från företag inom industrin fyra gånger om året inhämtat uppgifter om av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppbyggen lönesumma och utförda arbetstimmar. På grundval av dessa uppgifter har beräkningar gjorts rörande förändringarna i arbetarnas genomsnittliga timförtjänster sedan närmast föregående undersökningstillfälle och sedan motsvarande undersökningstillfälle föregående år. För varje undersökningens resultat har redogjorts i Sociala Meddelanden (senast i SocM, Statistisk Information, september 1960).

Från och med år 1959 begärs uppgifter till ovannämnda statistik (den s k kvartalsstatistiken) liksom till sysselsättningsstatistiken¹ (den s k månadsstatistiken) från ett antal företag som utvalts enligt ett stickprovsförfarande. Från en förteckning över ca 7 500 företag (firmor eller arbetsställen), som insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958, samt från en förteckning över ca 1 750 företag, som vid jämförelse med kommerskollegii register över industriföretag ej kunnat återfinnas i socialstyrelsens register, har samtliga företag med över 25 anställda arbetare utvalts och vart tionde av övriga företag. Därjämte har från en förteckning över ca 1 400 företag i styrelsens register, vilka ej lämnat uppgifter till sysselsättningsstatistiken i februari 1958, verkställts ett ur-

val av företag efter samma grunder. Inalles erhöles på detta sätt 4 496 företag. En utförligare redogörelse för det använda urvalsförfarandet har lämnats i SocM, Statistisk Information, juni 1959, s 197.

De för kvartalsstatistiken erforderliga uppgifterna om utbetalda lönesummor och utgjorda arbetstimmar inhämtas under år 1960 på ett rapportkort, som innehåller uppgifter om a) av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppbyggen lönesumma och utförda arbetstimmar (med fördelning på de tre grupperna vuxna manliga arbetare, vuxna kvinnliga arbetare samt minderåriga arbetare plus lärlingar) och b) antal arbetare som varit i arbete under hela eller del av den redovisade avlöningsperioden. I lönesummorna skall enligt anvisningarna ingå övertidsersättning, skifttillägg, ackordsöverskott m m, men ej semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning (dvs lön som enligt avtal utgår till timavlönade arbetare för vissa bestämda helgdagar), ersättningar vid sjukdom, olycksfall o dyl. För tidigare avlöningsperioder utbetalda lönebelopp, som föranletts av retroaktiva lönebestämmelser i nyingångna avtal, skall ej medtas.

I allmänhet avser uppgifterna fristående arbetsställen. I några fall redovisas dock flera arbetsställen tillhopa. Redovisningsenheterna betecknas i denna redogörelse som »företag».

Förändringarna i arbetarnas förtjänster sedan föregående undersökningstillfälle

¹ Jfr SocM, Statistisk Information, april 1960, s 93.

Tab 1. Indextal (maj 1960 = 100 och augusti 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industri i augusti 1960

	Företag som lämnat uppgifter för både maj och aug 1960				Företag som lämnat uppgifter för både aug 1959 och aug 1960				
	Antal före- tag ¹	Indextal (maj 1960 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i aug 1960 för			Antal före- tag ¹	Indextal (aug 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i aug 1960 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i aug 1960 för	
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	samtl arb ²		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb
Gruvindustri	48	101,0	..	100,1	53	106,8	..	7,35	..
Malmgruvor	42	101,0	..	100,1	46	106,8	..	7,42	..
Kolgruvor	6	101,2	—	101,2	7	106,4	—	6,06	—
Metall- och verkstadsindustri	1 026	100,8	101,3	100,1	928	106,6	108,9	6,03	4,36
Järn-, stål- och kopparverk	36	100,4	103,0	99,6	36	108,0	108,5	6,14	4,30
Järn- och stålmanufaktur	177	100,8	101,2	100,1	148	106,3	110,9	5,81	4,13
Mekaniska verkstäder	445	100,9	100,8	100,1	411	105,8	107,9	5,98	4,60
Reparationsverkstäder	123	102,6	..	101,7	108	108,6	..	6,04	..
Skeppsvarv	36	101,5	—	100,8	33	107,3	—	6,56	—
Elektroteknisk industri	102	100,8	100,9	100,1	92	107,2	108,4	5,88	4,37
Annan metallindustri	107	99,5	102,3	99,7	100	106,3	110,7	5,71	4,16
Jord- och stenindustri	234	100,2	102,3	99,7	222	108,8	109,4	5,59	3,80
Torvindstri	3	..	—	..	4	..	—	..	..
Stenindustri	42	101,3	..	100,9	39	109,5	..	5,48	..
Kalk- och kritbruk	18	99,7	..	99,4	18	105,4	..	5,48	..
Cementfabriker	7	99,2	..	98,0	6	108,7	..	5,59	..
Cementvarufabriker	39	97,6	..	97,4	33	111,1	..	6,41	..
Tegelbruk	60	101,5	..	101,2	59	107,2	..	5,27	..
Porslins-, kakel- och lergodsind	14	100,6	101,2	99,8	14	107,6	109,0	5,40	3,93
Glasindustri	39	101,2	104,3	100,6	38	108,7	112,1	5,26	3,35
Annan jord- och stenindustri	12	99,6	..	98,6	11	108,3	..	6,26	..
Träindustri	452	101,5	106,7	101,0	418	108,6	111,7	5,31	4,23
Sågverk och hyvlerier	195	100,9	..	100,0	189	109,0	..	5,27	..
Lådfabriker	8	100,9	..	100,5	7	113,5	..	5,33	..
Fanér- och plywoodfabriker	8	102,9	..	103,6	11	110,1	..	5,60	..
Byggnadssnickerifabriker	87	101,7	..	101,7	73	107,1	..	5,22	..
Möbelfabriker	100	102,5	..	102,3	89	109,3	..	5,42	..
Svarver- och skidfabriker	29	102,4	..	102,7	26	109,3	..	5,51	..
Annan trävaruindustri	25	100,5	..	101,0	23	105,6	..	5,25	..
Massa- och pappersindustri	164	100,8	100,9	100,1	159	108,4	105,8	5,81	4,09
Massafabriker	57	99,8	..	99,0	55	107,2	..	5,95	..
Pappersbruk och pappfabr	60	101,7	100,4	101,1	56	109,8	105,0	5,72	4,12
Wallboardfabriker	9	102,0	..	101,5	11	108,0	..	5,74	..
Papp- och pappersvaruind	38	99,7	102,4	99,8	37	107,0	108,2	5,53	4,12
Grafisk industri	195	101,9	101,2	100,9	182	107,6	107,6	6,12	4,16
Bokbinderier	20	101,9	101,6	101,5	20	107,4	107,6	6,07	4,36
Bok- och accidenstryckerier	82	101,6	100,6	100,4	78	109,2	107,1	5,88	3,92
Tidningstryckerier	64	101,9	..	101,1	59	105,2	108,7	6,34	4,02
Annan grafisk industri	29	103,1	..	101,7	25	109,4	..	6,44	..
Livsmedelsindustri	293	100,1	99,3	99,1	284	107,9	107,9	5,25	4,04
Kvarnar	12	102,9	..	101,9	12	105,5	..	5,22	..
Bageriindustri	65	100,6	102,9	99,8	63	106,5	108,8	5,36	4,36
Sockerindustri	17	101,7	100,4	101,8	17	110,1	112,4	5,14	4,02
Choklad- och konfektindustri	18	99,6	99,6	98,8	19	105,4	106,3	5,45	3,94
Mejeriindustri	46	98,7	98,2	98,7	39	108,9	106,0	5,03	3,97
Slakterier och charkuterier	77	100,8	99,6	99,9	77	108,2	106,3	5,48	4,16
Fiskkonserverfabriker	18	99,7	99,1	99,6	19	110,4	113,0	4,92	4,09
Fruktkonserverindustri	13	99,1	97,6	95,6	13	111,8	111,1	4,39	3,49
Margarinindustri	7	100,8	..	101,4	8	108,5	..	5,48	..
Annan livsmedelsindustri	20	102,3	102,5	103,2	17	111,1	104,9	5,16	4,09

¹ Ej uppräknat. — ² Inkl minderåriga.

Tab 1 (forts). Indextal för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industri i augusti 1960

	Företag som lämnat uppgifter för både maj och aug 1960				Företag som lämnat uppgifter för både aug 1959 och aug 1960			
	Antal företag	Indextal (maj 1960 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i aug 1960 för			Antal företag	Indextal (aug 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i aug 1960 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i aug 1960 för
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	saml arb		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	
Dryckesvaru- och tobaksind	83	97,3	98,7	98,4	77	105,1	106,0	5,22
Dryckesvaruindustri	75	97,3	99,2	98,0	69	104,8	105,7	5,20
Tobaksfabriker	8	98,0	97,9	97,9	8	108,6	106,6	5,46
Textil- och beklädnadsindustri	515	100,2	101,1	100,1	469	108,1	108,3	4,92
Ylleindustri	47	100,7	101,0	100,9	39	109,7	108,3	4,74
Bomullsindustri	49	102,5	100,5	101,3	43	109,8	107,7	4,82
Linne- och juteindustri	10	101,1	100,4	100,4	7	106,8	108,2	4,48
Triåfabriker	62	101,3	100,0	99,8	61	112,2	107,5	5,26
Sömnadsindustri	240	100,4	101,5	100,6	233	107,6	108,7	5,03
Hatt- och mössfabriker	21	104,1	100,7	101,4	17	104,4	109,4	5,23
Annan textil- och beklädn.ind	86	96,1	101,8	97,7	69	104,4	107,3	5,03
Läder-, hår- och gummivaruind	153	101,1	101,3	100,9	147	107,6	106,7	5,59
Garverier	15	101,5	..	101,2	14	107,6	..	5,38
Päls- och skinnvarufabriker	32	98,1	98,4	98,1	28	106,4	104,8	5,41
Skoindustri	65	102,2	102,0	102,0	63	107,5	107,2	5,52
Andra lädervarufabriker	15	100,6	101,0	99,7	16	105,8	104,4	5,41
Gummivaruindustri	13	101,2	102,0	101,3	13	108,1	107,6	5,75
Annan läder-, hår- och gummivaruindustri	13	99,9	..	98,5	13	106,4	..	5,31
Kemisk och kemisk-teknisk ind	133	99,9	100,2	99,5	131	107,1	107,2	5,74
Rent kemisk industri	25	101,0	..	100,4	22	105,5	..	5,67
Färg-, olje- och parfymfabr	42	98,9	100,3	98,9	36	106,9	105,6	5,92
Sprängämnesfabriker	6	100,5	100,2	99,9	8	105,3	106,7	6,08
Tändsticksfabriker	7	100,0	99,9	99,6	7	107,8	108,6	5,03
Annan kemisk-teknisk ind	53	100,0	100,8	99,8	58	110,6	108,2	5,65
Samtliga industrigrupper	3 296	100,7	101,0	100,0	3 070	107,3	108,3	5,83

Tab 2. Genomsnittliga timförtjänster, kr, i augusti 1960 för vuxna manliga industriarbetare i olika dyrortsgrupper

	Genomsnittlig timförtjänst, kr, i dyrortsgrupp				
	2	3	4	5	2—5
Gruvindustri	6,06	6,47	6,81	8,37	7,35
Metall- och verkstadsindustri	5,38	5,82	6,69	6,68	6,03
Jord- och stenindustri	5,26	5,66	6,27	7,27	5,59
Träindustri	5,06	5,35	5,52	5,84	5,31
Massa- och pappersindustri	5,36	5,88	5,97	6,28	5,81
Grafisk industri	5,27	5,82	6,38	6,58	6,12
Livsmedelsindustri	5,01	5,11	5,38	5,99	5,25
Dryckesvaru- och tobaksindustri	4,34	4,83	5,33	5,84	5,22
Textil- och beklädnadsindustri	4,73	4,95	5,39	5,97	4,92
Läder-, hår- och gummivaruindustri	5,44	5,60	5,72	6,25	5,59
Kemisk och kemisk-teknisk industri	5,00	5,66	6,01	6,25	5,74
Samtliga industrigrupper	5,19	5,70	6,32	6,71	5,83

Tab 3. Indextal (augusti 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industri i Stockholm i augusti 1960

	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb		Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb
Metall- och verkstadsindustri	105,0	107,4	Textil- och beklädnadsindustri	106,5	108,8
Grafisk industri	109,7	109,0	Läder-, hår- och gummivaruind	109,8	..
Livsmedelsindustri	106,2	102,2	Kemisk och kemisk-teknisk ind .	110,7	107,6
Dryckesvaru- och tobaksindustri	104,8	..	Samtliga industrigrupper	106,5	107,7

len belyses av indextal, vilka beräknats med användande av uppgifter för sådana företag som lämnat uppgifter vid båda de undersökningstillfällena som jämförelsen avser. Företag, för vilka uppgifter erhållits endast vid det ena av de två undersökningstillfällena, har således ej medtagits. För varje industrigrupp har man beräknat två genomsnittliga timförtjänster, en för vardera undersökningstillfället, såsom kvoten mellan lönesumma och timsumma för en vecka. Indextalen har där efter erhållits genom att timförtjänsterna vid det aktuella (senare) undersökningstillfället uttryckts i procent av motsvarande timförtjänster vid det tidigare undersökningstillfället. Såväl lönesummor

som timsummor vid företag som utvalts med sannolikheten 1/10 har vid dessa beräkningar multiplicerats med 10.

Inom flera industrigrupper förekommer ackordsarbete som sträcker sig över flera avlöningsperioder. I sådana fall kan å ena sidan ackordsöverskott som helt eller delvis intjänats under tidigare avlöningsperioder ha utbetalats under redovisningsperioden, medan å andra sidan ackordsöverskott som intjänats under denna period kan komma att utbetalas först senare. Det bör även erinras om att den normala veckoarbetstiden ibland (t ex då fria lördagar förekommer under sommaren) varierar under året utan motsvarande variationer i lönen (veckolön, månads-

Tab 4. Indextal (febr 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare (män, kvinnor, minderåriga) inom industri

	maj 1958	aug 1958	nov 1958	febr 1959 ¹	maj 1959	aug 1959	nov 1959	febr 1960 ²	maj 1960	aug 1960
Gruvindustri	266,0	257,6	269,5	271,3	282,6	278,5	284,5	285,0	295,7	296,1
Metall- och verkstadsindustri	257,4	257,0	259,4	260,3	268,6	266,5	268,8	270,0	282,6	282,7
därav: verkstadsindustri m m ¹	254,2	254,2	256,2	257,1	264,9	263,1	264,8	265,8	277,9	278,4
Jord- och stenindustri	281,6	282,8	283,4	289,0	303,0	297,7	301,5	300,5	322,1	321,2
Träindustri	260,3	262,2	262,3	261,3	274,5	275,0	278,1	278,2	294,4	297,5
Massa- och pappersindustri	280,8	276,3	280,1	279,6	297,1	289,3	291,1	294,6	311,2	311,4
Grafisk industri	234,4	233,6	233,6	235,9	245,4	247,0	246,0	251,9	263,8	266,1
Livsmedelsindustri	246,3	243,1	249,7	247,0	259,4	253,1	257,0	260,9	274,6	272,0
Dryckesvaru- och tobaksindustri	229,5	226,6	229,5	233,7	243,2	245,8	241,2	242,9	263,8	259,7
Textil- och beklädnadsindustri	244,0	243,5	244,3	246,2	254,3	251,8	253,9	256,0	271,4	271,8
Läder-, hår- och gummivaruindustri	248,7	251,1	249,9	251,8	262,3	263,7	263,5	265,4	279,3	281,9
Kemisk och kemisk-teknisk industri	258,3	256,4	259,5	254,0	263,9	261,6	269,5	269,9	283,8	282,4
Samtliga industrigrupper	260,6	258,5	262,1	262,8	273,0	269,7	272,9	274,8	289,1	289,0

¹ Här ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri. — ² Se texten s 365.

lön). Vid bedömningen av här redovisade indextal bör man beakta dessa omständigheter, liksom möjligheten av att primäruppgifterna i vissa fall icke sammanställts i full överensstämmelse med anvisningarna.

I tab 1 återges indextal, som visar de beräknade timförtjänsternas förändringar från maj till augusti 1960 och från augusti 1959 till augusti 1960. De förstnämnda indextalen grundas på uppgifter från 3 296 företag och de sistnämnda på uppgifter från 3 070 företag.

I tab 2 återges genomsnittliga timförtjänster för vuxna manliga arbetare i olika industrigrupper med fördelning på dyrortsgrupper.

Förändringarna mellan augusti 1959 och augusti 1960 i de genomsnittliga timförtjänsterna för vuxna arbetare i Stockholm framgår av indextalen i tab 3.

Tab 4 visar löneutvecklingen sedan maj 1958 för samtliga arbetare (män, kvinnor och minderåriga). Indextalen i denna tabell har beräknats enligt den s k kedjemetoden. Vid beräkningen av indextalen för februari 1959 och februari 1960 har hänsyn ej tagits till senare utbetalda retroaktiva lönetillägg. För gruppen »verkstadsindustri m m» företogs år 1959 och 1960 stickprovsundersökningar beträffande de retroaktiva lönetilläggs storlek. I anslutning härtil erhöles indextalen 261,1 resp 274,1 för den genomsnittliga timförtjänsten inklusive retroaktiva lönetillägg i februari 1959 resp i februari 1960.¹

Carl Y:son Hermelin

¹ Jfr SocM, Stat Inf, sept 1959 s 294, okt 1959 s 316 och okt 1960 s 306.

SUMMARY

Wages in mining and manufacturing in August 1960

The Social Welfare Board collects quarterly reports from establishments in mining and manufacturing concerning payrolls and hours worked, relating to one pay period in each quarter.

On the basis of these reports calculations have been made concerning the changes of average hourly earnings of wage-earners since the survey next preceding and since the corresponding survey during the preceding year.

Table 1 gives data on changes of average hourly earnings from May to August 1960 and from August 1959 to August 1960 and on average hourly earnings of adult male and female workers in August 1960. For adult male workers the average hourly earnings increased by 0.7 per cent from May to August 1960 and by 7.3 per cent from August 1959 to August 1960.

In table 2 the average hourly earnings of

adult male workers in August 1960 are shown for different cost-of-living zones.

The changes from August 1959 to August 1960 of average hourly earnings of adult male workers in Stockholm are shown by the index numbers in table 3.

The wage development since May 1958 for all categories of wage-earners (male and female adults and juveniles) is illustrated by the index numbers in table 4. These index numbers are calculated in accordance with the so-called chain method. Retrospective wage supplements are not included in the quarterly reports. In the years 1959 and 1960 the Social Welfare Board has conducted special sample surveys on retrospective wage supplements in the group "verkstadsindustri m m" (engineering industries etc). In this connection the index numbers 261.1 and 274.1 (February 1947 = 100) were computed for average hourly earnings of wage earners in the group mentioned in February 1959 and February 1960, respectively, including retrospective wage supplements.

Sysselsättning inom industrin¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin augusti—september 1960

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Antal anställ- da arbe- tare (exkl permitterade)	Indextal för september 1960 (augusti 1960 = 100)				Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- tim- mar (inkl övertid)	Antal över- tidstimmor i % av samtliga arbets- timmar		Antal arbe- tare (%) frånvaran- de av per- sonliga skäl	
		Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			aug 1960			sept 1960	aug 1960	sept 1960	
		Män	Kvin- nor	S:a							
Gruvindustri	4 789	99,9	..	100,0	102,5	108,1	2,3	2,4	10,7	8,4	
Metall- och verkstadsindustri	215 973	100,8	103,4	101,0	100,9	103,6	3,0	3,5	9,3	9,4	
Jord- och stenindustri	25 160	99,9	101,3	100,0	100,8	102,1	3,0	3,5	7,8	7,2	
Träindustri	37 146	98,9	107,9	99,2	99,3	101,3	2,8	3,0	6,1	6,0	
Massa- och pappersindustri	46 009	98,9	101,0	99,1	103,2	103,7	6,0	5,3	13,2	9,6	
Grafisk industri	16 828	100,6	104,6	101,4	103,2	104,2	4,2	4,4	10,5	8,9	
Livsmedelsindustri	30 244	98,1	100,9	99,0	101,6	100,1	5,5	3,6	11,4	9,1	
Dryckesvaru- och tobaksindustri	5 274	96,7	95,3	96,3	99,1	104,7	2,2	2,3	14,9	12,4	
Textil- och beklädnadsindustri	53 734	100,7	102,1	101,6	101,6	103,5	1,6	1,9	8,0	8,0	
Läder-, hår- o gummivaruind	16 659	99,8	100,6	100,1	99,8	102,0	1,6	2,4	6,8	7,0	
Kemisk och kemisk teknisk ind	19 733	98,9	103,0	99,7	101,8	102,8	3,8	3,3	12,4	10,5	
Samtliga industrigrupper (exkl statliga verkstäder m m)	471 549	100,0	102,1	100,4	101,2	103,0	3,3	3,4	9,5	8,8	
Statliga verkstäder m m	15 117	98,5	100,6	100,0	100,3	..	..	..	10,5	10,2	

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, september 1959 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) augusti 1959—september 1960

	1959				1960								
	aug	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept
Gruvindustri	99,7	100,0	99,7	99,2	99,6	100,9	101,0	101,0	101,4	102,7	101,8	101,4	101,4
Metall- o verkstadsind	99,0	100,3	101,4	101,9	102,0	102,9	103,7	104,2	104,0	106,2	106,1	105,9	107,0
Jord- och stenindustri	100,4	99,8	99,8	98,5	95,9	96,9	97,9	99,7	101,4	103,7	103,3	102,4	102,4
Träindustri	101,2	98,9	98,1	97,3	97,3	99,1	101,5	105,4	106,3	109,3	109,6	106,5	105,6
Massa- och pappersind	99,7	100,1	100,2	100,1	100,1	100,6	101,5	102,1	102,5	106,0	107,2	104,3	103,4
Grafisk industri	99,4	100,4	100,8	100,6	99,4	98,9	99,0	98,8	98,4	100,6	100,8	101,0	102,4
Livsmedelsindustri	101,0	104,8	103,9	97,6	93,7	93,5	92,9	93,9	94,1	97,5	99,9	98,6	97,6
Dryckesvaru- och tobaksindustri	103,3	99,7	100,4	104,5	100,1	100,6	101,2	104,5	106,9	114,7	113,9	106,5	102,6
Textil- o beklädnadsind	98,7	100,2	100,3	100,3	100,5	101,8	101,8	101,1	100,2	100,3	98,9	100,1	101,7
Läder-, hår- och gummivaruindustri	98,0	102,3	102,7	102,4	102,1	102,2	103,1	102,6	101,8	101,9	101,0	101,2	101,3
Kemisk och kemisk teknisk industri	99,6	100,0	101,2	100,7	99,9	101,1	102,2	102,2	102,4	106,5	106,4	103,5	103,2
Samtl industrigrupper	99,5	100,5	101,0	100,7	100,2	101,1	101,9	102,6	102,6	104,9	104,9	104,1	104,5

¹ En redogörelse för uppläggnen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1960 (s 93—95). Utförligare redogörelser återges dels i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik (adress Birger Jarls torg 14, Stockholm 2) och dels i Arbetsmarknadsstatistik, utgiven av Arbetsmarknadsstyrelsen (adress Lindhagensgatan 74, Stockholm 12).

Tab 3. Antal i juli—september 1960 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	juli	aug	sept	juli	aug	sept	juli	aug	sept	juli	aug	sept
Gruvindustri	0,30	0,64	0,50	0,37	0,44	0,54	0,17	0,17	—	—	—	—
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,89	1,03	0,68	0,58	1,13	1,04	0,28	0,47	0,49	0,04	0,00	0,03
Jord- och stenindustri	0,77	0,77	0,56	0,77	0,74	0,55	1,83	1,80	2,04	0,05	0,28	0,34
Träindustri	0,96	1,21	0,73	0,77	1,12	0,74	0,82	0,65	0,77	0,23	0,37	0,17
Massa- och pappersindustri . . .	0,59	0,95	0,55	0,69	0,56	0,51	0,72	1,32	0,97	0,01	0,03	0,03
Grafisk industri	0,83	0,93	0,48	0,95	0,84	1,00	1,58	1,72	1,87	0,39	0,08	0,09
Livsmedelsindustri	1,53	1,87	1,24	1,58	1,28	1,99	3,92	4,19	4,99	0,46	0,57	0,19
Dryckesvaru- och tobaksindustri .	1,63	1,30	1,29	0,41	0,45	0,23	1,00	0,85	0,87	0,14	0,71	0,46
Textil- och beklädnadsindustri . .	1,04	0,94	0,76	1,23	1,12	1,07	7,09	7,27	7,39	0,19	0,29	0,33
Läder-, hår- och gummivaruindustri	1,01	0,95	0,90	0,69	1,20	0,85	3,71	3,23	3,79	0,06	0,03	0,09
Kemisk och kemisk-teknisk industri	1,18	1,11	0,87	0,66	1,13	0,69	1,19	1,55	1,65	0,53	0,27	0,02
Samtliga industrigrupper	0,94	1,06	0,73	0,78	1,04	0,97	1,76	1,88	1,96	0,14	0,14	0,11

Konsumentprisindex för oktober 1960

Konsumentprisindex för oktober har av socialstyrelsen beräknats till 159 (1949 = 100) eller samma tal som för september. Med två decimaler är talet för oktober 159,17 mot 159,18 för september. Indextalen för de olika huvudgrupperna av varor och tjänster för tidigare beräknings-tillfällen återges i tab 1.

Mellan september och oktober föreligger inte några större prisskillnader för enskilda varuslag. Inom livsmedelsgrup-

pen har en del prishöjningar och pris-sänkningar dock förekommit, men de har tagit ut varandra. I fråga om bostadspos-ten beror nedgången på något lägre pri-ser på kol och koks.

Prisutvecklingen under de senaste må-naderna för vissa undergrupper av varor och tjänster belyses av indextalen i tab 2.

Pensionspristalet har beräknats till oför-ändrat 129.

Inga Tammelin

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—oktober 1960 (år 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1959 »	165	173	156	155	158	125	134	150	153	144
1959 okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146
nov	168	173	155	155	153	126	134	151	154	147
dec	169	173	156	156	156	126	134	151	154	148
1960 jan	177	180	156	156	156	129	137	153	159	147
febr	175	180	157	156	156	129	140	154	159	147
mars	175	179	156	157	153	131	140	154	159	147
april	174	179	155	157	151	131	140	154	158	147
maj	175	179	155	157	151	131	140	154	159	148
juni	176	179	158	160	152	131	140	154	159	149
juli	175	179	158	161	152	131	140	155	159	148
aug	174	179	158	161	152	130	140	155	159	148
sept	174	179	159	161	153	131	140	155	159	148
okt	174	179	158	161	152	131	140	155	159	149

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1959 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191 samt SocM Stat Inf 1959, s 104, och 1960, s 67.

Tab 2. Indextal för olika delposter år 1959 och augusti–oktober 1960 samt talens procentuella förändringar december 1959–oktober 1960

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1960	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1959– okt 1960
		1959, årsme- deltal	Aug 1960	Sept 1960	Okt 1960	
Livsmedel	309	165	174	174	174	+ 3
Mjöl, gryn och bröd	37	163	178	178	180	+ 8
Mejeriprodukter	53	159	167	167	168	+ 1
Matfett utom smör	8	126	131	131	131	+ 5
Ägg	8	120	139	140	133	+ 9
Kött	20	211	241	238	236	+ 8
Fläsk	20	202	230	228	228	+ 12
Charkuterivaror och köttkonserver	20	169	188	189	190	+ 12
Fisk och fiskkonserver	13	182	187	186	188	+ 2
Rotfrukter och grönsaker	18	206	174	182	188	– 15
Frukt och bär	30	137	139	136	134	– 9
Specerier	45	175	177	177	176	+ 1
Läskedrycker och lättöl	9	153	162	162	162	+ 5
Förtäring utom hemmet	28	186	208	210	211	+ 11
Alkoholhaltiga drycker och tobak	88	173	179	179	179	+ 3
Spritdrycker och vin	45	209	218	218	218	+ 4
Öl	10	143	150	150	150	+ 5
Tobak	33	146	149	149	149	+ 2
Bostad, bränsle och lyse	147	156	158	159	158	+ 1
Bostad utan bränsle och lyse	101	155	161	161	161	+ 3
Bränsle och lyse	46	158	152	153	152	– 2
Kläder och skor	120	125	130	131	131	+ 4
Kläder	99	122	127	127	127	+ 4
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	132	132	133	+ 5
Underkläder och strumpor	14	96	97	97	97	+ 3
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	122	123	121	+ 4
Tyger, garnar och sybehör	17	137	141	141	140	+ 2
Skor	21	143	153	153	154	+ 5
Inventarier och husgeråd	99	134	140	140	140	+ 5
Möbler	12	135	147	147	147	+ 8
Radio och musikinstrument	14	109	103	104	104	+ 1
Armatur, husgeråd och verktyg	26	143	153	153	153	+ 6
Hushållstextilier	18	130	134	134	134	+ 4
Moped, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	137	144	144	145	+ 5
Personliga effekter	10	127	139	138	138	+ 5
Diverse	237	150	155	155	155	+ 3
Läkemedel och tandläkararvode	15	150	152	152	152	+ 1
Kroppsvård	18	138	145	145	145	+ 5
Rengöringsmedel och tvätt	11	99	103	103	103	+ 4
Läsning och skrivmateriel	20	185	204	204	205	+ 7
Post och tele	14	171	169	169	169	–
Nöjen och rekreation	21	153	159	158	158	+ 3
Resor	38	155	156	156	156	0
Motorfordon	79	142	147	147	147	+ 3
Hemhjälp	8	188	202	202	202	+ 4
Blommor m m	13	127	128	127	124	– 2
Totalindex	1 000	153	159	159	159	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Sakregister till år 1960

ARBETSMARKNAD

Arbetsstidsförkortningen inom industrin under 1958 och 1959, s 317 (nov)

Frånvaro inom industrin under veckan 22—28 november 1959, s 159 (maj)

Löneförhållandena för arbetare inom industrin i november 1959, s 58 (mars), i februari 1960, s 188 (juni), i maj 1960 s 275 (sept), i augusti 1960 s 361 (dec)

Retroaktiva lönetillägg inom verkstadsindustri m m år 1960, s 306 (okt)

Sysselsättning inom industrin enligt uppgifter från arbetsgivarna, i *varje häfte* fr o m febr—dec, s 32 (febr), s 93 (april), s 173 (maj), s 195 (juni), s 218 (juli), s 251 (aug), s 282 (sept), s 308 (okt), s 345 (nov), s 366 (dec)

Sysselsättning och arbetslöshet, s 16 (jan)

ARVSFONDEN

Allmänna arvsfonden budgetåret 1959/60 s 360 (dec)

BARNAVÅRD

Barnavårdsnämndernas verksamhet under år 1958. Preliminär redogörelse, s 181 (juni)

Daghem och förskolor, s 37 (febr)

BARNBIDRAG

Utbetalda barnbidrag under år 1959, s 66 (mars)

BYGGNADSVERKSAMHET

Bostadsbyggandet år 1959. Preliminär redogörelse utarbetad av bostadsstyrelsen, s 289 (okt)

Uppgifter om bostadsbyggandet under tredje kvartalet 1959, s 11 (jan), under fjärde kvartalet 1959, s 70 (mars), under första kvartalet 1960, s 186 (juni), under andra kvartalet 1960, s 304 (okt)

DETALJHANDELSOMSÄTTNING

Omsättning inom detaljhandel m m tredje kvartalet 1959, s 39 (febr), under fjärde kvartalet 1959, s 164 (maj), under första kvartalet 1960, s 245 (aug), under andra kvartalet 1960, s 339 (nov)

DISPENSÄKTENSKAP

Dispensäktenskapen och skilsmässorna.

Några kommentarer till redogörelsen »Dispensäktenskapen och skilsmässorna», s 239 (aug)

Redovisning för resultaten av tredje etappen i Allmänna barnhusets undersökning om dispensäktenskapen och skilsmässofrekvensen bland dem, s 225 (aug)

HEMHJÄLP

Social hemhjälp åt äldre och invalider år 1959, s 213 (juli)

KONSUMENTPRISER

Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1956—mars 1960, s 271 (sept)

Konsumentprisindex, i *varje häfte* — för november 1959, s 22 (jan), för december 1959, s 46 (febr), för januari 1960, s 67 (mars), för februari 1960, s 89 (april), för mars 1960, s 171 (maj), för april 1960, s 193 (juni), för maj 1960, s 216 (juli), för juni 1960, s 249 (aug), för juli 1960, s 280 (sept), för augusti 1960, s 310 (okt), för september 1960, s 343 (nov), för oktober 1960, s 368 (dec)

Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1960, s 300 (okt)

LEVNADSKOSTNADER

Hushållens bostadsförhållanden. Några resultat från levnadskostnadsundersökningen 1958, s 5 (jan)

Äldringarnas fördelning på olika hushållstyper m m, s 322 (nov)

MÖDRAHJÄLP

Mödrahjälpen år 1959, s 257 (sept)

NYKTERHETSVÅRD

Nykterhetsnämndernas ingripanden 1959. Preliminär rapport, s 184 (juni)

Nykterhetsnämndernas verksamhet under 1958, s 83 (april), under 1959, s 353 (dec)

Nykterhetsvårdsklientelet under år 1958, s 264 (sept)

På allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare intagna under år 1959, s 333 (nov)

NÄRINGSVÄRDE

Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1960, s 300 (okt)

ORTSGRUPPER

Orternas och folkmängdens fördelning på ortsgrupper, s 248 (aug)

POLITISKA VAL

De politiska valen i Göteborg 1958 — några synpunkter, s 201 (juli)

SOCIALHJÄLP

Socialhjälp under år 1959, s 330 (nov)

SOCIALVÅRDSKOSTNADER

Socialvårdens kostnader och finansiering år 1958, s 77 (april)

Statens utgifter för sociala ändamål 1960/61, s 29 (febr)

STATISTIK

Gärna ett statens statistikverk men socialstatistiken bör produceras på socialstyrelsen. Socialstyrelsen yttrar sig över statistikutredningens förslag, s 53 (mars)

UNGDOMSVÅRD

Ungdomsvårdsskolorna år 1959, s 153 (maj)

UTLÄNNINGAR

Utlänningar i Sverige. En översikt för år 1959 och läget den 1 januari 1960, s 42 (febr), för första kvartalet 1960 och läget den 1 april 1960, s 167 (maj), för andra kvartalet 1960 och läget den 1 juli 1960, s 241 (aug), för tredje kvartalet 1960 och läget den 1 oktober 1960, s 335 (nov)

ÅLDRINGSVÅRD

Det kommunala ålderdomshemsbeståndet i landet i januari 1960, s 327 (nov)

Social hemhjälp åt åldringar och invalider år 1959, s 213 (juli)

Statsbidrag till ålderdomshem, s 212 (juli)

Ålderdomshemmen år 1958, s 63 (mars)

Åldringarnas fördelning på olika hushållstyper, s 322 (nov)

Författarregister till år 1960

BELO, BRITTA. Daghem och förskolor, s 37 (febr)

— Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1956—mars 1960, s 271 (sept)

— Socialvårdens kostnader och finansiering år 1958, s 77 (april)

— Statens utgifter för sociala ändamål 1960/61, s 29 (febr)

ELG, MARIANNE. Barnvårdsnämndernas verksamhet under år 1958. En preliminär redogörelse, s 181 (juni)

— Mödrahjälp under år 1959, s 257 (sept)

ELMDAHL, JONAS. Omsättningen inom detaljhandel m m andra kvartalet 1960, s 339 (nov)

FORSSTRÖM, KARL-ERIK. Utlänningar i Sverige. En översikt för år 1959 och läget den 1 januari 1960, s 42 (febr)

GRÖNQVIST, THORE. Nykterhetsnämndernas ingripanden 1959. Preliminär rapport, s 184 (juni)

— Nykterhetsnämndernas verksamhet under 1958, s 83 (april)

— Nykterhetsvårdsklientelet under år 1958, s 264 (sept)

GUNDBERG, MÄRTA. På allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare intagna under år 1959, s 333 (nov)

HELLESTEDT, LENNART. Utlänningar i Sverige. En översikt för första kvartalet 1960 och läget den 1 april 1960, s 167 (maj), för andra kvartalet 1960 och läget den 1 juli 1960, s 241 (aug), för tredje kvartalet 1960 och läget den 1 oktober 1960, s 335 (nov)

HERMELIN, CARL Y:SON. Löneförhållandena för arbetare inom industrin i november 1959, s 58 (mars), i februari 1960, s 188 (juni), i maj 1960, s 275 (sept), i aug 1960, s 361 (dec)

— Retroaktiva lönetillägg inom verkstadsindustri m m år 1960, s 306 (okt)

- HOFSTEN, ERLAND VON. Några kommentarer till redogörelsen »Dispensäktenskapen och skilsmässorna», s 239 (aug)
- KARLSSON, MAJ-BRITT. Åldringarnas fördelning på olika hushållstyper m m, s 322 (nov)
- LARNSTEDT, OSSIAN. Allmänna arvsfonden budgetåret 1959/60 s 360 (dec)
- LINDÉN, Y. Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1960, s 300 (okt)
- LUNDQUIST, MARJA. Det kommunala ålderdomshemsbeståndet i landet i januari 1960, s 327 (nov)
- Social hemhjälp åt åldringar och invalider år 1959, s 213 (juli)
- NÄVERFELT, ARNE. Hushållens bostadsförhållanden s 5 (jan)
- OKSAAR, ARVED. Frånvaro inom industrin under veckan 22—28 november 1959, s 159 (maj)
- Sysselsättning inom industrin, s 93 (april)
- OLSSON, EJNAR. Konsumentprisindex för augusti 1960, s 310 (okt)
- RUNHEM, MAJA. Utbetalda barnbidrag under år 1959, s 66 (mars)
- SJÖBERG, BENGT. Dispensäktenskapen och skilsmässorna. Redovisning för resultaten av tredje etappen i Allmänna barnhusets undersökning om dispensäktenskapen och skilsmäsofrekvensen bland dem, s 225 (aug)
- Ungdomsvårdsskolorna år 1959, s 153 (maj)
- TAKMAN, ULLA. Bostadsbyggandet år 1959. Preliminär redogörelse utarbetad av bostadsstyrelsen, s 289 (okt)
- TÄMMELIN, INGA. Konsumentprisindex för juli 1960, s 280 (sept), för september 1960, s 343 (nov), för oktober 1960, s 368 (dec)
- TRYGGED, ARNE. De politiska valen i Göteborg 1958 — några synpunkter, s 201 (juli)
- WIRSEEN, BERTIL. Statsbidrag till ålderdomshem, s 212 (juli)
- WOLLMER, ELSA. Nykterhetsnämndernas verksamhet under 1959 s 353 (dec)
- WÄNGBERG, BARBRO. Nykterhetsnämndernas verksamhet under 1959, s 353 (dec)
- På allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare intagna under år 1959, s 333 (nov)
- Socialhjälp under år 1959, s 330 (nov)
- ÅBERG, YNGVE. Arbetstidsförkortningen inom industrin under 1958 och 1959, s 317 (nov)
- ÖBERG, CARL. Konsumentprisindex för november 1959, s 22 (jan), för december 1959, s 46 (febr), för januari 1960, s 67 (mars), för februari 1960, s 89 (april), för mars 1960, s 171 (maj), för april 1960, s 193 (juni), för maj 1960, s 216 (juli), för juni 1960, s 249 (aug)
- ÖHMAN, GUNNEL. Uppgifter om bostadsbyggandet under tredje kvartalet 1959, s 11 (jan)

